Кирг 66.3(2К)
К 97

КЫРГЫЗСТАНДЫН ГҮЛДӨП-ӨСҮШҮ ҮЧҮН
ҚИРҒИЗИСТОН РАВНАҚИ ФИДОКОРЛАРИ
ВО ИМЯ ПРОЦВЕТАНИЯ КЫРГЫЗСТАНА

66.3(2Ки)
К 97

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КӨЗ КАРАНДЫСЫЗДЫГЫНЫН
25-ЖЫЛДЫГЫНА АРНАЛАТ

ПОСВЯЩАЕТСЯ 25 - ЛЕТИЮ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

ЫРГЫЗСТАНДЫН ГҮЛДӨП-ӨСҮШҮ ҮЧҮН

КЫРГЫЗСТАНДАГЫ ЭТНИКАЛЫК ӨЗБЕКТЕРДИН
КӨРҮНҮКТҮҮ ӨКҮЛДӨРҮ

РҒИЗИСТОН РАВНАҚИ ФИДОКОРЛАРИ

ИРҒИЗИСТОНЛИК ТАНИҚЛИ ЎЗБЕК НАМОЯНДАЛАРИ

ВС ИМЯ ПРОЦВЕТАНИЯ КЫРГЫЗСТАНА

ИЗВЕСТНЫЕ ПРЕДСТАВИТЕЛИ
ЭТНИЧЕСКИХ УЗБЕКОВ КЫРГЫЗСТАНА

Токтогул Сатылганов
атындагы
Ош облустук китепкана
ИНВ № 477880

УДК 351/354
ББК 66,3 (2Ки)
К 97

Редакциялык жамааттын төрагасы: БУРИБАЙ ЖУРАЕВ
Редакциялык жамааттын мүчөлөрү: А. АБДУГАФУРОВ , А. АБИДОВ , А. АЛИМЖАНОВА, Б. АХМЕДОВ, Б. ГАЗИБАЕВ, Х. ИДРИСОВ, М. ИСМАИЛОВ, З. ИСАМИДДИНОВ, М.МАМАСАИДОВ, А. МУХАММАДЖАНОВ, Д.Д. РАХМАНОВ, Л. РАХМОНОВ (жооптуу катчы), П. САБИРОВ , Ш. ТАДЖИБАЕВ, Р. ХОДЖАЕВ.

Корректор: кырг. тилинде З. Пасанова

"Кыргызстандын гүлдөп-өсүшү үчүн". "Қирғизистон равнақи фидокорлари".
К 97- Ош, 2017. - 336 б. кыргыз, өзбек, орус тилде.

ISBN 978-9967-18-344-5

Этникалык өзбектердин көрүнүктүү өкүлдөрү жөнүндө жазылган бул китеп Кыргыз Республикасынын 25-жылдыгынын урматына карата жарык көрдү. Анда республиканын ар кандай тармактарында эмгектенишип, экономиканын, илим-билимдин, маданияттын, айыл чарбасынын, саламаттыкты сактоонун жана спорттун өнүгүшүнө эбегейсиз салым кошушкан 126 ишмердин өмүр таржымалы баяндалат. Бул китеп кыргыз, өзбек жана орус тилдеринде жарык көрүп, окурмандардын кеңири катмарына арналат.

К 0803010200-17
ISBN 978-9967-18-344-5

Издательство: ОсОО Издательский дом "Ризван", г. Ош.

Токтогул Сатылганов атындагы Ош облустук китепкана
ИНВ № _____
УДК 351/354
ББК 66,3 (2Ки)

Көп улуттуу элдин биримдигин чыңдоо боюнча иштер өлкө үчүн өзгөчө мааниге ээ жана ал бардык мамлекеттик органдардын жана ар бир жарандын туруктуу көңүл буруусун жана олуттуу аракеттерин талап кылат.

Кыргыз Республикасынын Президенти Алмазбек Атамбаев.

Кўп миллатли халқнинг бирлигини мустаҳкамлаш бўйича ишларнинг маъноси ўзгача долзарб бўлиб, бу борада барча давлат органлари ҳамда ҳар бир фуқаронинг жиддий ёндошиши ва ҳаракат қилиши талаб қилинади.

Қирғиз Республикаси Президенти Алмазбек Атамбаев

Работа по укреплению единства многонационального народа, чрезвычайно важно для страны и требует постоянного внимания и серьёзных усилий от всех государственных органов и каждого гражданина.

Президент Кыргызской Республики Алмазбек Атамбаев.

УРМАТТУУ ЗАМАНДАШТАР!

Кыргызстанда тарых жана маданият жылы деп жарыяланган 2016-жылы дагы бир өзгөчө окуя болуп өттү - Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик көз карандысыздыгынын 25-жылдыгынын урматына **"Кыргызстандын гүлдөп-өсүшү үчүн салым кошкон ишмерлер"** жөнүндө юбилейлик китеп жарык көрдү. Ассамблеянын жетекчилигинин сунушу менен даярдалган бул китеп Кыргызстанда жашашкан этникалык өзбектердин республиканын жыргалчылыгы үчүн совет бийлигин орнотуу мезгилинен ушул күнгө чейинки күжүрмөн эмгегине жана жашоосуна арналат.

Этникалык өзбектер мамлекеттүүлүккө ээ болгон кыргыз эли менен бирге илгертен бери азыркы Кыргызстандын аймагында жашап келе жатышат. Боордош эки элдин тарыхы жалпы мекенди чет элдик баскынчылардан, СССРге кол салган фашисттик немецтик агрессорлордон биргелешип коргоодо көрсөтүшкөн баатырдыктары жөнүндө даңктуу баректардан башталат. Кыргыздар да, өзбектер да башка элдер менен биргеликте кан майдандагыдай эле оорукта да бир бүтүн күчкө айлануу менен фронттту эң маанилүү стратегиялык продукция - пахта сырьёсу менен камсыздап турушкан. Алдын-ала маалыматка караганда, кыргызстандык өзбектердин ичинен төртөө Советтер Союзунун Баатыры, 34 - Социалисттик Эмгектин Баатыры, бирөө Социалисттик Эмгектин эки жолку Баатыры, 2 - Кыргызстандын Эл баатыры деген бийик наамга, бирөө - Ата Мекендик согуштун "Даңк" орденинин үч даражасынын тең толук кавалерлигине татыктуу болушкан. Ошондой эле Кыргызстандын көптөгөн уул-кыздары өз мекенинин эркиндиги жана өнүгүшү үчүн өмүрүн, билимин жана эмгегин арноо менен сый-урматка жетишишти.

Этникалык өзбектер мамлекеттин жана коомдун бардык чөйрөсүндө: укук коргоо, коргонуу жана коопсуздукту камсыз кылуу, мамлекеттик башкаруу иштерине активдүү катышып, спорттун ар түрдүү түрлөрү боюнча эл аралык абройлуу мелдештеринде өлкөнүн намысын коргоп келе жатышат. Биздин өлкө Октябрь революциясынан кийин Орто-Азиядагы алгачкы театралдык жамаат илимдин, маданияттын жана диндин байыркы борбору болгон Ош шаарында Р. Мадазимов тарабынан түзүлгөндүгү менен сыймыктана алат. Бул театрга алгач Сергей Миронович Кировдун ысымы ыйгарылса, республикабыз көз карандысыздыкка ээ болгондон кийин чыгыштын улуу ойчулу Захириддин Мухаммад Бабур атындагы Мамлекеттик академиялык өзбек-улуттук музыкалык-драма театры болуп аталган.

Кыргыз Республикасында өзбек тилиндеги гезит-журналдар эркин басылып, радио, телеканалдарда жана УТРКнын биринчи радиосунда телерадиоберүүлөр уюштурулган. Акыркы жылдары өзбек улутундагы жаштар кыргыз тилин үйрөнүүгө жана Кыргыз Республикасынын Куралдуу күчтөрүнүн катарында кызмат өтөөгө өтө активдүү мамиле жасашууда. Өзбек жазуучулары кыргыз адабиятын, анын ичинде "Манас" трилогиясын өзбек тилине которууда бир топ ийгиликтерге жетишишти. Алардын аракети менен Чынгыз Айтматовдун бардык чыгармалары өзбек тилине которулуп, өзбек окурмандары тамшануу менен окуй алышат. Жазуучу жана коомдук ишмер Бегижан Ахмедов тарыхый баяндарды жазуусун улантуу менен өзүнүн кыргыз жана өзбек тилдеринде чыгарган китептерин окуу жайларына жана башка коомдук уюмдарга, ишкана-мекемелерге бекер таратып, кыргыз жана өзбек жаштарынын ортосундагы биримдикти, сый-урматты жана даңктуу ата-бабалары үчүн бирдей сыймыктанууну бекемдөөгө чоң салымын кошууда. Мекенчилдиктин мындай өрнөгү күнөстүү жана эркин Кыргызстанда тынчтыкты жана бекем достукту бекемдөөгө өбөлгө түзөөрү айгине.

Өзбек окумуштууларынын ишмердүүлүгү: академиктер Мирсаид Миррахимов, Мухамаджан Мамасаидов жана профессор Эрнист Акрамов жана башкалардын эмгеги ар кандай

сый-урматка татыктуу. Алардын дүйнөлүк илимге кошкон зор салымы Ата Мекен тарабынан жогору бааланды.

Этникалык өзбектер республиканын калкынын 14,6 пайызын түзүп, саны боюнча өлкөдө экинчи орунда турат. Ошондуктан, чыгармачыл интеллигенциянын, аксакалдардын, диний чөйрөнүн, интернационалдык жана мекенчил сезимдеги жаштардын алдында кыргыз жана башка элдер менен биргеликте демократиялуу Кыргыз Республикасынын - биздин Ата Мекендин мамлекеттүүлүгүн бекемдөө, тынчтыгын сактоо жана экономикалык жактан гүлдөп-өнүгүүсү үчүн жоопкерчиликти сезүү жана күчөтүү боюнча чоң милдеттер турат.

Кыргызстандын этникалык жамааттары жаңаша ынтымактуу жашоонун, жалпы кызыкчылыктарды көздөөнүн, ички жана тышкы душмандарга бирге каршы туруунун көп кылымдык тажрыйбасына ээ болушту. Тарых күбө болгондой, өлкөбүздүн өнүгүшүнүн эң урунттуу мезгилдери эл биримдиги жана түрдүү этностордун өкүлдөрүнүн ортосундагы достук мамиле менен шартталат. Өлкөнүн бүтүндүгүнө жетишүү, этникалык аралык мамилелерди өркүндөтүү бардык мамлекеттик органдардан, коомдук уюмдардан жана ар бир жарандан олуттуу күч-аракет жумшоону талап кылат.

Кыргыз Республикасында элдин биримдигин жана этностор аралык мамилелерди бекемдөө Концепциясында белгиленген милдеттердин контекстинде бул китептин жарык көрүшү актуалдуу жана Кыргызстанда биримдиктин жана тынчтыктын мындан ары да бекемделишине өбөлгө түзөт деген үмүттөбүз.

Мамытов Токон Болотбекович
Кыргызстан элинин Ассамблеясынын төрагасы

ДОРОГИЕ СОВРЕМЕННИКИ!

В Год истории и культуры в Кыргызстане произошло еще одно знаменательное событие - вышла в свет юбилейная книга "ТРУЖЕНИКИ ВО ИМЯ ПРОЦВЕТАНИЯ КЫРГЫЗСТАНА", посвященная 25-летию Государственной независимости Кыргызской Республики и 20-летию образования Ассамблеи народа Кыргызстана. В данной книге, изданной по рекомендации руководства Ассамблеи, освящается жизнь и самоотверженный труд этнических узбеков Кыргызстана во благо Родины, с периода установления советской власти, и по настоящее время.

Этнические узбеки издавна проживают на территории современного Кыргызстана вместе с братским кыргызским народом. История двух братских народов состоит из славных страниц, где они совместно проявляли героизм, защищая общую Родину от иноземных захватчиков, вероломного нападения на СССР немецко-фашистских агрессоров. И кыргызы, и узбеки, наряду с другими народами, единым фронтом и строем, как на поле боев, так и в тылу, вышли на защиту Родины и проявили невидимый патриотизм и героизм, в т.ч. в обеспечении фронта особо важным стратегическим продуктом - хлопком - сырцом. Так, по предварительным данным, из числа наших узбеков Кыргызстана, удостоены званий: 4 - Героя Советского Союза, 34 - Героя Социалистического Труда, один - дважды Герой Социалистического Труда, два - Героя Кыргызстана, один - полный кавалер трёх степеней ордена "Славы", и многие другие выдающиеся деятели - сыновья и дочери Кыргызстана, не жалевшие своей жизни, знаний и труда ради свободы и развития Родины.

Этнические узбеки участвуют во всех сферах жизни государства и общества, от обеспечения безопасности, правопорядка и обороны, управления государством, до защиты чести страны на международных чемпионатах по различным видам спорта. Наша страна гордится тем, что один из самых первых театральных коллективов постреволюционной Средней Азии был организован Р. Мадазимовым в древнем центре науки, культуры и религии - городе Ош. Первоначально театру было присвоено имя Сергея Мироновича Кирова, после приобретения независимости, ему был придан статус Государственного академического узбекского музыкально-драматического театра и присвоено имя выдающегося узбекского мыслителя, поэта и полководца - Захириддина Мухаммада Бабура.

В Кыргызской Республике свободно издаются газеты, журналы, функционируют передачи на узбекском языке на радио и телеканалах в т.ч. на первом канале радио ОТРК. В последние годы

отмечаются позитивные тенденции в виде небывалой активности узбекской молодёжи овладевать государственным кыргызским языком, служить в Вооруженных Силах КР. Узбекские писатели Кыргызстана начали переводить классиков кыргызской поэзии и литературы на узбекский язык, в т.ч. "Манас", "Семетей" и "Сейтек". Все произведения Чингиза Айтматова переведены и с любовью читаются на узбекском языке. Писатель и общественный деятель Бегижан Ахмедов написал и продолжает писать серию исторических очерков, издаёт и бесплатно распространяет свои книги в учебных и других заведениях на кыргызском и узбекском языках, чтобы культивировать взаимоуважение, доверие, дружбу и общую гордость за выдающихся предков у узбекской и кыргызской молодёжи. Подобные зёрна патриотизма непременно дадут всходы в виде мира, прочной дружбы в солнечном и свободном Кыргызстане.

Вклад наших узбекских учёных на примере академиков Мирсаида Миррахимова, Мухаммаджана Мамасаидова и профессора Эрниста Акрамова и других достоин всякой почести и гордости. Родина достойно оценила их вклад в мировую науку.

Узбекское население составляет 14,6 процента от общего количества населения республики и является вторым по численности народом, поэтому перед представителями творческой интеллигенции, аксакалами, духовенством, интернациональной и патриотично настроенной молодежью стоит большая задача совместно с кыргызским и другими народами чувствовать и усиливать ответственность за укрепление государственности, безопасности, мира и экономического развития нашей Родины -демократической Кыргызской Республики.

На протяжении многих веков этнические сообщества Кыргызстана накопили многовековой опыт совместного проживания, согласования интересов, противостояния внешним и внутренним угрозам. Как свидетельствует история страны, наиболее яркие периоды его развития были обусловлены единством народа, дружбой между представителями различных этносов. В советский период развития Кыргызстан стал республикой с быстро развивающейся промышленностью, сельским хозяйством и самобытной культурой.

Достижение единства страны, совершенствование межэтнических отношений, требует серъёзных усилий от всех государственных органов, общественных организаций и каждого гражданина.

В контексте указанных задач, вытекающих из Концепции укрепления единства народа и межэтнических отношений в Кыргызской Республике, издание данной книги является актуальной и надеемся, будет способствовать дальнейшему укреплению дружбы, мира и согласия в Кыргызстане.

Мамытов Токон Болотбекович
Председатель Ассамблеи народа Кыргызстана

КЫРГЫЗСТАН - ЭРКИН ЭЛДЕРДИН ӨЛКӨСҮ

2016-жылы 31-августта Кыргызстан мамлекеттик көз карандысыздыгынын 25-жылдыгын белгиледи. Кыргыз Республикасынын Президенти Атамбаев Алмазбек Шаршенович белгилегендей, "Кыргызстан - эркин элдердин өлкөсү". Биздин өлкө тарыхый кыска мезгилдин ичинде сөз эркиндиги жана абийири, диний ишеним жана өз эркин билдирүү камсыз болгон эгемендүү, демократиялуу өлкө катары дүйнөлүк коомчулук тарабынан таанылды. Чындыгында, биздин Мекенибизде бардык жарандар жана элдер эркиндиктен жана укуктардан пайдалана алышат жана Ата-Журт алдында өздөрүнүн конституциялык милдеттерин аткарышат. Бардык элдер жана этностор Кыргызстандын өнүгүшү жана гүлдөп-өсүшү үчүн өздөрүнүн салымдарын кошушат.

2014-жылы Кыргызстан элдеринин Ассамблеясынын жетекчилиги бул уюмдун түзүлгөндүгүнүн 20 жылдыгына карата улуттук-маданий борборлорго тарыхый мазмундагы китеп чыгарууну сунуштаган. 2015-жылы юбилей алдында татар, уйгур, дунган, азербайджан жана башка көптөгөн элдер өздөрүнүн өкүлдөрүнүн жашоосу жана эмгеги, өлкөнүн экономикасына жана маданиятына кошкон салымдары баяндалган юбилейлик китеп даярдашты. Бул китептер окурмандарга мамлекет тарабынан улуттар аралык саясат туура нукта жүрүп жаткан өзүнүн Ата Мекени үчүн сыймыктануусу жана эртеңки күнүнө ишенимди тартуулайт. Республиканын калыптанышына, эл чарбасынын бардык тармактарынын өнүгүшүнө өздөрүнүн эмгегин, билимин жана тажрыйбасын арнашкан улуу муундагы өзбек жарандары жөнүндө да китептин жарык көрүшү Кыргыз Республикасынын мамлекеттик көз карандысыздыгынын 25 жылдыгына карата татыктуу белек болду деп ойлойбуз.

Кыргызстандын этникалык өзбек жарандары башка элдер менен катар эле илгертен эле кыргыз эли менен бирге жашап, жаңы коомду курушуп, катаал дооролордун азап-тозокторун бирге көтөрүшүп, Мекенди сырткы душмандардан бирге коргошуп, өлкөнүн экономикасын биргелешип көтөрүшүп: ГЭСтерди, шаар-кыштактарды, завод жана фабрикаларды курушканы баарыбызга белгилүү. Өзбек калкы өлкедөгү илим-билимдин, маданияттын, искусство жана спорттун, адабият жана театралдык тармагынын калыптанышына жана өнүгүшүнө активдүү катышып келе жатат. Улуу Ата Мекендик согуш жылдарында биздин мекендештерибиз жалпы совет эли менен биргеликте фашисттик баскынчыларга каршы эр жүрөктүүлүк менен кармашып, Мекендин эркиндигин коргоп калышкан. Көптөгөн мекендештерибиздин жан аябаган эмгеги өкмөттүк сыйлыктар менен татыктуу бааланган. Бул юбилейлик китепте Советтер Союзунун 4 Баатыры, "Даңк" орденинин үч даражасынын тең толук кавалери, Социалисттик Эмгектин 34 Баатыры, Кыргызстандын эки Эл баатыры, Кыргызстандын жана башка көрүнүктүү ишмерлери, б.а. улуту өзбек даңктуу уул-кыздары жөнүндө баяндалат.

Бул китепке советтик Кыргызстанда революциялык кыймылдын башында тургандар, эл чарбасынын түрдүү тармактарында жан үрөгөн эмгеги менен болочокту курууга олуттуу салым кошкондор, Улуу Ата Мекендик Согушта эр жүрөктүүлүк менен өз Мекенин коргогондор, биздин көп улуттуу мамлекетибиздин кайра жаралышына татыктуу эмгектенген инсандар жөнүндө маалыматтар киргизилди. Алар жөнүндө баяндамаларды түзүүдө так жана ишеничтүү маалымат булактары, энциклопедиялар, архивдик материалдар, замандаштарынын, туугандарынын эскерүүлөрүнөн пайдаланылды.

Китептин биринчи басылышына Кыргызстандын гүлдөп-өнүгүшүнө чоң салым кошкон бардык мекендештерибиз жөнүндө маалыматтарды киргизүүгө мүмкүнчүлүк азыраак болуп калды. Мындан ары китепти толуктоолор менен экинчи жолу басып чыгаруу каралып жатат.

Совет бийлигинин алгачкы жылдары, Улуу Ата Мекендик согуш мезгилинде өндүрүштүн, айыл чарбасынын жана башка эл чарба тармактарынын таланттуу жана көрүнүктүү уюштуруучуларынын, анын ичинде пахта чарбачылык ири колхоздордун төрагаларынын бүтүндөй тобу жаралды. Ал мезгилде өлкө пахта-сырьёсуна өтө муктаж болуп турган. Буга байланыштуу ортоазиялык республикалар, Казакстан жана Азербайджан массалык түрдө пахта өстүрүүгө жана пахта буласын кайра иштетүүгө киришишти. Мамлекеттик буюртманы жана жылдык пландарды, беш жылдык пландарды жана социалисттик милдеттенмелерди аткаруу жана ашыра аткаруу,

ошондой эле пахтанын түшүмдүүлүгүн жогорулатуу абийир жана ар-намыстын иши болуп эсептелген. Пахта-сырьёсунун көлөмүн көбөйтүүдө пахта өсүмдүгү эгиле турган жерлерди кеңейтүү үчүн дың жерлер өздөштүрүлө баштаган.

Төрагалардын, бригадирлердин, катардагы колхозчулардын, механизаторлордун, сугатчылардын, агрономдордун жана башка адистердин жан аябаган эмгегинин натыйжасында пахтанын түшүмү жылдан жылга жогорулаган. XX кылымдын 40-жылдары пахта эгилген жердин бир гектарынан орточо 8-12 центнерден түшүм алынса, 50-60-жылдары бул көрсөткүч 20-28 центнерге көтөрүлгөн. Пахта эгилүүчү аянтты көбөйтүүнүн жана ар бир гектардын түшүмдүүлүгүн жогорулатуунун эсебинен 70-жылдардын орто ченинде пахта-сырьёсунун дүң жыйымы болуп көрбөгөндөй бийик чекке жетип, жылына 205-215 миң тоннаны түздү.

Союздук масштабда рекорддук түшүм алышкан көптөгөн айыл чарба алдыңкылары Социалисттк Эмгектин Баатырлары деген бийик наамга ээ болушту, мындан тышкары СССРдин мамлекеттик жогорку сыйлыктары: Ленин, Эмгек Кызыл Туу, Октябрь революциясы, Даңк белгиси ордендери ж.б. менен сыйланышты. Алар СССРдин, Кыргыз ССРинин Жогорку Советтеринин депутаттары болуп шайланышкан. Баатырлардын узун тизмесинде төмөнкүлөрдү белгилей кетели: Социалисттик Эмгектин эки жолку Баатыры Алля Анаров, анын агасы Хайитбай Анаров, Тойчу Кочубаев, колхоздордун даңктуу төрагалары: Аравандан Азамхан Саидахматов, Кара-Суу районунан: Турсунали Сулайманов, Убайдулла Содиков, Эшонхон Рахмонов, Шермамат Абдуллаев жана Даңк орденин толук кавалери Абдурашид Парпиев, Сузак районунан Олимжон Юнусов ж.б.

Кыйраган шаар-кыштактарды кайра жаратуу, инфраструктураны, өнөр жай обьектилерин калыбына келтирүү, дың жерлерди өздөштүрүү, айыл чарба продукцияларын көбөйтүү иштерине этникалык өзбектер да активдүү катышышты. Партиялык-советтик органдарда партиянын райондук, шаардык комитеттеринде биринчи катчылар болуп шайлангандар: Хасан Камолов, Мухтар Исакулов, Маматказы Эргашев, Махамаджан Ахунов, Исматулла Мамажанов, Социалисттик Эмгектин Баатыры Халил Мирабдазизов, Абиджан Таджибаев, Шухратбек Ахмедов. Ал эми Абдушукур Исабаев 15 жыл бою эл депутаттарынын Ош областтык Кеңешинин төрагасы болуп иштеген.

Алар райондордун жана шаарлардын социалдык-экономикалык татыктуу өнүгүүсүн камсыз кыла алышты. Өзбек улутунун көптөгөн өкүлдөрү Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитетинин, обкомунун мүчөлөрү, СССРдин Жогорку Советинин жана жергиликтүү советтердин депутаттарынын арасында өзбек улутундагылар аз эмес эле. Мамлекеттик сыйлыкка ээ болгондор да бир топ.

Эгемендүүлүк жылдары Кыргыз Республикасынын өкмөтүнүн мамлекеттик агенттиктеринин директорлору жана министрлик даражада Зафаржон Хакимов, Собиржон Атаджанов, Бахтияржан Фаттахов, Шухрат Сабиров, Шеркозу Мирзакаримов, Ахмаджан Махаммадов (министрдин орун басары), Бахтияржан Салиев (мамагенттиктин директорунун орун басары) ж.б. иштешкен.

Академиктер жана ондогон профессорлор илимдин түрдүү тармактарынын өнүгүшүнө чоң салымдарын кошушту. Алардын ичинде: академик Мирсаид Миррахимов Социалисттик Эмгектин Баатыры, профессор Эрнист Акрамов - Кыргыз Эл Баатыры деген бийик наамдарга татыктуу болушкан. Кыргызстандын биринчи космонавты Салижан Шариповго дагы Кыргыз Эл баатыры деген мамлекеттик бийик наам ыйгарылган. Мамлекеттик сыйлыктын лауреаты академик Мухаммаджан Мамасаидовдун илимий табылгалары орбиталар аралык автоматтык "Луноход" планетоходдун конструкциясында пайдаланылган. Кыргызстанда жашашкан жыйырмадан ашуун этникалык өзбектер совет мезгилинде доктордук диссертацияларын, ал эми жүздөгөн жаш окумуштуулар кандидаттык диссертацияларын республикада жана чет өлкөлөрдө жакташкан.

Этникалык өзбектер көркөм адабият тармагында, массалык маалымат каражаттарда, китеп басылмаларында ийгиликтерге жетишүүдө. Республикадагы төл башы гезиттердин бири болгон "Ўш садоси" (мурдагы – "Ленин йўли") калкты адеп-ахлактык жактан тарбиялоодо маанилүү роль ойноду. Ал бир гана маалымат булагы болбостон, көптөгөн жөндөмдүү журналисттердин, калемгерлердин, атап айтканда, Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген

ишмерлери: Адилжан Абидов, Абдугани Абдугафуров, Ганижан Холматов жана башка публицисттерди таптаган мектеби да болуп эсептелет. Таланттуу сүрөтчү Хасанбай Саидовдун эмгектери эл аралык даражалуу сыйлыктарга арзыган.

Ош шаарындагы Бабур атындагы Мамлекеттик академиялык өзбек музыкалык-драма театры Октябрь революциясынан кийин Орто-Азияда түзүлген алгачкы театрлардын бири болуп саналат. Анда Кыргыз Республикасынын 11 Эл артисттери эмгектенишкен. Алардын ичинде: Таджихан Хасанова Кыргыз ССРнин Жогорку Советине үч жолу депутат болуп шайланган. Разияхан Моминова, Турсунхон Солиева жана Нематжан Нематовдордун чыгармачылыгы көп жолу өкмөттүк сыйлыктарга арзыган. Театрдын даңктуу традицияларын улантуу менен азыркы учурда Бабур атындагы театрда Кыргыз Республикасынын 2 Эл артисти жана 11 эмгек сиңирген артисттер эмгектенишет.

Этникалык өзбектер арасынан чыгышкан спортсмендер Олимпиадаларда, дүйнөлүк чемпионаттарда жана башка эл аралык жана регионалдык мелдештерде өлкөнүн намысын коргоп келишүүдө. Даңктуу мушкер Орзубек Назаров дүйнөнүн жети жолку чемпиону болсо, ФИФАнын белгилүү рефери ФИФА Бахадыр Кучкаров Түштүк Африкада жана Бразилияда өткөн футбол оюнунун чемпионаттарында жана башка дүйнөлүк биринчиликтерде реферилердин мыкты ассисенти катары таанылган. Ондогон жаш спортсмендер жыл сайын ар кандай чемпионаттарда жеңишке жетишип, Кыргызстандын Туусун бийик желбиретип, мамлекеттик гимнибизди түрдүү континенттерде жаңыртышат.

2017-жылдын 1-январына карата статистикалык маалыматтар боюнча Кыргыз Республикасында жашаган өзбектердин саны 898 миң 363 адамды, же Кыргызстандын калкынын 14,6 % түзөт. Кыргызстанда бир үй-бүлөдөй жашашкан элдер менен бирге эле өзбек эли да кереметтүү кооз, уникалдуу, руханий-маданий мурастарга жана баалуу кен байлыктарга бай, эң башкысы эркин жана демократиялуу Кыргыз Республикасынын, сүйүктүү Мекенибиздин, гүлдөп-өсүшү үчүн билимин, эмгегин жана энтузиазмин аянышпайт.

Өз Мекенибизге сүйүүбүздүн жана урмат-сыйыбыздын белгиси катары редакциялык коллегия ушул китепти даңктуу датага - Кыргыз Республикасынын мамлекеттик көз карандысыздыгынын 25 жылдыгына арнайт.

Редакциялык коллегия республикада жашашкан түрдүү этностордун жашоосу, Кыргызстандын өнүгүшүнө салым кошкон белгилүү ишмерлери жөнүндө ушул юбилейлик китеп чыгаруу демилгесин көтөргөн Кыргызстан элдеринин Ассамблеясына ыраазычылык билдирет. Бул китепти чыгаруунун жана редколлегия түзүүнүн уюштуруучусу республикада мамлекеттик жана коомдук чыгаан ишмер катары белгилүү Жураев Бурибай Жураевичтин, Ош шаардык өзбек улуттук борборунун терагасы Рашидхан Ходжаевдин, редакциялык коллегиянын жооптуу катчысы, журналист Рахманов Лутфуллонун чоң көлөмдөгү маалыматтарды топтоодо жана макалаларды даярдоодо өзгөчө эмгектерин белгилеп кетүү керек.

Редакциялык коллегия белгилүү коомдук ишмер, академик Мухаммаджан Мамасаидовдун, белгилүү журналист Адилжан Абидовдун пикир-сунуштарын өзгөчө баалайт. Ошондой эле таланттуу жана абройлуу журналисттер: Хабибулла Идрисов, Бегижан Ахмедов, Ахмаджан Мухаммаджанов, Батыржан Газибаев, Мухаммаджан Хамидов, Дилмурод Рахмонов, Шавкатбек Таджибаевдердин тексттерди редакторлоо, которуу боюнча эмгектерин, жана башка мекендештердин бул китептин каармандары жөнүндө маалыматтарды топтоого жана басылманын жарык көрүшүнө колдон келишинче колдоо көрсөтүшкөнүн белгилеп кетет.

Бул жыйнакты биздин мекендештер жөнүндө жазылуучу китептин биринчи бөлүгү катары кабыл алууңуздарды өтүнөбүз. Эгерде биздин жердештер бул саамалыкка кызыгууларын билдиришип, колдоого ынтызар болушса, анда, улантылары шексиз. Анткени, мекендештердин ичинен ысмы көмүскөдө калып, эмгеги татыктуу баасын ала элек чыгаан инсандар аз эмес.

Редакциялык коллегия

ҚИРҒИЗИСТОН - ОЗОД ХАЛҚЛАР ВАТАНИ

2016-йилнинг 31-август куни Қирғизистон халқи давлат мустақиллигининг 25 йиллигини нишонлади. Қирғиз Республикасининг Президенти Алмазбек Атамбаев таъкидлаганидай, "Қирғизистон - озод халқлар ватанидир". Қисқа тарихий давр мобайнида бизнинг мамлакатимизни жаҳон ҳамжамияти сўз ва виждон, дин ва танлов эркинлиги таъминланган мустақил ва демократик давлат, деб тан олди.

Дарҳақиқат, бизнинг Ватанимизда барча фуқаролар давлат олдидаги конституцион бурчларини бажаришмоқда. Барча халқ ва этнослар Қирғизистон равнақига ўз ҳиссаларини қўшишмоқда. 2014 йили Қирғизистон халқи Ассамблеясининг раҳбарияти бу даргоҳ ташкил топганининг 20 йиллиги муносабати билан барча миллий-маданий марказларга бу ҳақда ўз китобларини нашр этишларини тавсия қилди. 2015 йили юбилей арафасида кўплаб халқларнинг, жумладан, татар, уйғур, дунгон, озарбайжонларнинг вакиллари юбилей китобларини чоп этишди. Улар ўз халқи вакилларининг Қирғизистон иқтисоди ва маданиятига қўшган ҳиссаларини, ўз буюк арбоблари ҳақида маълумотларни ёритишди. Бундай китоблар ўқувчиларда ўз Ватанига фахр, эртанги кунга умид, бошқа халқларга дўстлик туйғуларини мустаҳкамлайди. Ҳудди шу мазмундаги қирғизистонлик ўзбеклар ҳақидаги юбилей китоб Қирғизистон мустақиллигининг 25 йиллиги арафасида нашр қилиниши - халқимизнинг Ватанимиз байрамига муносиб совғасидир.

Маълумки, бошқа халқлар қатори ўзбек халқи қирғиз халқи билан асрлардан бери бирга яшаб келган, бирга янги жамият, давлат қуришган, тарихда оғир ва аянчли кунларни бирга бошдан кечиришган, Ватанни ташқи душманлардан ёнма-ён туриб ҳимоя қилишган, биргаликда иқтисодни тиклаб, ривожлантиришган, ГЭСлар, янги шаҳар ва қишлоқлар, завод ва фабрикалар қуришган. Улуғ Ватан уруши йиллари бутун совет халқи билан бирга бизнинг ватандошларимиз фашист босқинчиларига қарши жанг қилишган ва мустақиллигимизни сақлаб қолишган. Жон фидо қилиб кўрсатилган қаҳрамонлик ва меҳнат Совет ҳукумати томонидан юқори баҳоланган. Бу китобга Қирғизистоннинг ўзбек миллатига мансуб ўғил-қизларидан 4 Совет Иттифоқи Қаҳрамони, 1 "Шуҳрат" орденининг тўлиқ кавалери, 34 нафар Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, 2 Қирғизистон Республикаси Қаҳрамони киритилди.

Китобга инқилобий ҳаракатлар бошларида турганлар, халқ хўжалигининг турли соҳаларида ўзининг фидокорона меҳнатлари билан келажак пойдеворини қурганлар, Улуғ Ватан уруши йилларида фронтларда жанг қилганлар, урушдан сўнг Ватанни тиклаган инсонлар ҳақида ҳикоялар қилинади. Маълумотлар фақат энциклопедиялардан, архивлардан, эсдалик ва хотиралардан жамланди.

Колхозлаштириш ва индустриализациялаштириш, урушдан кейинги тиклаш йилларида ишлаб чиқариш, қишлоқ хўжалиги ва бошқа соҳа илғорларининг авлодлари пайдо бўлди, айниқса йирик колхоз раислари катта ишларни амалга оширишди. Ўша пайтларда йиллик ва беш йиллик режаларни ошириб бажариш, янги қўриқ ерларни ўзлаштириш, ҳосилдорликни ошириш фахрга айланди.

Раислар, бригадирлар, колхозчилар, мироблар, агрономлар, механизаторлар ва бошқа мутахассисларнинг жонбозлиги натижасида хосилдорлик оша борди. Ўтган асрнинг 40-йилларида гектаридан 8-12 центнердан пахта олинган бўлса, 50 - 60 йилларда бу кўрсаткич 20-28 центнерга кўтарилди, 70-йилларга бориб республика бўйича йилига 205-215 минг тонна пахта етиштирилди.

Кўплаб ишлаб чиқариш илғорлари, Иттифоқ даражасида рекорд қўйганлар. "Социалистик Меҳнат Қаҳрамони" унвони, "Ленин", "Меҳнат Қизил Байроғи", "Октябрь Инқилоби", "Ҳурмат Белгиси" орденлари билан тақдирланган. Қаҳрамонларнинг катта рўйхатида икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Алла Аноровни алоҳида айтиб ўтиш жоиз. Таниқли раислар қаторида Аравондан Ҳайитбой Аноров, Тўйчи Кўчибоев, Аъзамхон Саидаҳматов, Қорасув районидан Турсунали Сулаймонов, Убайдулла Содиқов, Эшонхон Раҳмонов, Шермамат Абдуллаев, "Шуҳрат" орденининг тўлиқ кавалери, раис Абдурашид Парпиев, Сузоқдан Олимжон Юнусов ва ўнлаб колхоз раисларининг номларини атаб ўтишимиз мумкин.

Қирғизистонлик ўзбеклар саноатни тиклашда, қўриқ ерларни ўзлаштиришда, халқ хўжалигини ривожлантиришда ҳам фаол иштирок этиб, куну тун хизмат қилишган. Давлат

Правительственными наградами. В данную юбилейную книгу включены 4 Героя Советского Союза, один полный кавалер трёх степеней ордена "Славы", 34 Героя Социалистического Труда, два Героя Кыргызской Республики и другие выдающиеся деятели, т.е. сыновья и дочери Кыргызстана, являющиеся узбеками по национальности.

В данную книгу включены те, кто стоял у истоков революционного движения в Киргизии, самоотверженным трудом в различных отраслях народного хозяйства внёс весомый вклад в строительство будущего, героически сражался на фронтах Отечественной войны, достойно трудился на благо возрождения и развития нашего многонационального государства. Сведения о них взяты исключительно из достоверных источников, использованы энциклопедии, архивные материалы, воспоминания соратников и родственников.

В первом издании данной книги не представилось возможным собрать материалы и включить всех соотечественников, внёсших большой вклад в процветание Кыргызстана. В будущем планируем подготовить переработанное и дополненное второе издание книги.

В первые годы советской власти, во время Великой Отечественной войны и послевоенные годы, выросла целая плеяда крупных организаторов производства, сельского хозяйства и других отраслей народного хозяйства, в том числе председатели крупных хлопководческих колхозов. В тот период страна испытывала острую потребность в хлопке-сырце. В этой связи среднеазиатские республики, Казахстан и Азербайджан перешли к массовому выращиванию хлопчатника и переработке хлопка. Делом чести стало выполнение и перевыполнение государственного годового плана и заказа, пятилетних планов и социалистических обязательств, а также повышение урожайности с каждого гектара. Одновременно осваивались новые земельные площади для посева хлопчатника и увеличения объёма хлопка-сырца.

Благодаря самоотверженному труду председателей, бригадиров, рядовых колхозников, механизаторов, ирригаторов, агрономов и других специалистов, ежегодно сбор хлопка-сырца увеличивался. Так, в 40 годы XX века урожайность с каждого гектара составляла в среднем 8-12 центнеров, а в 50-60 г.г. поднялось до 20-28 центнеров. За счёт увеличения площади посева хлопчатника и увеличение урожайности с каждого гектара, к середине 70-х годов валовый сбор хлопка-сырца достиг рекордной отметки - 205-215 тыс. тонн в год.

Многие из передовиков сельского хозяйства, добившиеся рекордных урожаев в Союзном масштабе, удостоены звания Героя Социалистического труда, награждены высшими наградами СССР, в т.ч. орденами Ленина, Трудового Красного знамени, Октябрьской революции, Знак Почёта и т.д. Они избирались депутатами Верховного Совета СССР, Киргизской ССР. В длинном списке Героев труда следует отметить: дважды Героя Социалистического труда Алля Анарова, его брата Хайитбая Анарова, Тойчу Кочубаева, знаменитых председателей колхозов Азамхана Саидахматова из Аравана, Турсунали Сулайманова, Убайдулла Содикова, Эшонхона Рахмонова, Шермамата Абдуллаева и полного кавалера орденов Славы Абдурашида Парпиева из Карасуйского района, Олимжона Юнусова из Сузакского района.

В период возрождения разрушенных городов и сёл, восстановления инфраструктур, объектов промышленности, освоения целины, степей, увеличения сельхозпродукций активно участвовали и этнические узбеки. В партийно-советских органах первыми секретарями районных и городских партийных комитетов избирались Хасан Камолов, Мухтар Исакулов, Маматгазы Эргашев, Мухаммаджан Ахунов, Исматулла Мамажанов, Герой Социалистического Труда Халил Мирабдазизов, Абиджан Таджибаев, Шухратбек Ахмедов. В частности, Абдишукур Исабаев в течение 15 лет проработал председателем Ошского областного Совета депутатов.

Они достойно обеспечивали социально-экономическое развитие районов и городов. Немало представителей узбекской национальности избирались членами обкомов и ЦК КП Киргизии, депутатами Верховного Совета СССР, Киргизской ССР и местных советов, получали Государственные премии.

В годы независимости в ранге министров и директоров госагентств правительства Кыргызской Республики назначались Зафаржон Хакимов, Собиржан Атаджанов, Бахтияржан

Фаттахов, Шухрат Сабиров, Шеркузи Мирзакаримов, Ахмаджан Махаммадов (заместитель министра), Бахтияржан Салиев (заместитель директора госагентства) и другие деятели.

Академики и десятки профессоров, внесли огромный вклад в развитие различных отраслей науки. Среди них академик Мирсаид Миррахимов удостоен звания Героя Социалистического труда, а профессор Эрнст Акрамов - Героя Кыргызстана. Высшей государственной награды - Героя Кыргызстана также удостоен первый летчик-космонавт из Кыргызстана Салижан Шарипов. Научные разработки и изобретения лауреата Государственной премии академика Мухаммаджана Мамасаидова были использованы в конструкции межорбитального автоматического планетохода «Луноход». Более двадцати этнических узбеков Кыргызстана в советский период защитили докторские диссертации, более сотни молодых учёных защитили кандидатские диссертации в Кыргызстане и зарубежных научных учреждениях.

Этнические узбеки успешно занимаются литературой и поэзией, газето- и книгоизданием. Так, являясь одним из старейших газет в республике "Уш садоси" (бывшее – "Ленин йўли") сыграла значительную роль в духовном воспитании населения. Она была не только источником информации, но и школой для многих выдающихся журналистов и литераторов, в частности, для заслуженных деятелей культуры Кыргызской Республики: Адилжана Абидова, Абдугани Абдугафурова, Ганижана Холматова и многих других публицистов. Картины и полотна известного художника Хасанбая Саидова отмечены международными престижными премиями.

В городе Ош функционирует Государственный Академический узбекский музыкально-драматический театр, названный в честь великого узбекского поэта и полководца Захириддина Мухаммада Бабура. Данный театр один из самых первых театров, созданных в Центральной Азии после Октябрьской революции. В нём трудились 11 деятелей, удостоенных звания Народного артиста Кыргызской Республики. Среди них Таджихан Хасанова, которая трижды избиралась депутатом Верховного Совета Киргизской ССР. Разияхон Муминова, Турсунхон Солиева и Нематжан Нематов неоднократно награждались правительственными наградами. Продолжая славные традиции театра, в настоящее время в театре трудятся 2 народных, а также 11 заслуженных артиста Кыргызской Республики.

Спортсмены из числа этнических узбеков также защищают честь страны на Олимпиадах, чемпионатах мира и других международных и региональных соревнованиях. Семикратный чемпион мира, прославленный боксёр Орзубек Назаров, известный рефери ФИФА Бахадыр Кучкаров, признан лучшим ассистентом рефери на чемпионатах мира по футболу в ЮАР, Бразилии и других мировых первенствах. Десятки молодых спортсменов ежегодно побеждают в различных чемпионатах и добиваются поднятия Флага Кыргызстана и звучания Гимна нашей страны в разных континентах.

По состоянию на 1 января 2017 года, по статистическим данным, численность узбеков в Кыргызской Республике составила 898 тыс. 363 человек или 14,6 % населения Кыргызстана. В единой семье народа Кыргызстана представители узбекского народа полны сил и энтузиазма, они готовы дальше учиться, и трудиться во благо любимой Родины.

В знак любви и гордости за свою Родину, редакционная коллегия данную книгу посвящает знаменательному событию - 25-летию Государственной независимости Кыргызской Республики.

***

Редакционная коллегия выражает благодарность Ассамблее народа Кыргызстана за инициативу издать юбилейную книги о жизни, вкладе и выдающихся деятелей различных этносов в развитие Кыргызстана. Особая благодарность - главному организатору создания редколлегии, и издания данной книги - известному государственному и общественному деятелю республики Жураеву Бурибай Жураевичу, Председателю Ошского городского узбекского национального центра Рашидхану Ходжаеву и ответственному секретарю редакционной коллегии, журналисту Лутфулло Рахманову, осуществившему большую работу по источниковедению и изложению статей.

Редакционная коллегия особо отмечает помощь и ценные советы известных общественных деятелей академика Мухаммаджана Мамасаидова, известного журналиста Адилжана Абидова. А также талантливых и авторитетных журналистов Хабибуллы Идрисова, Бегижана Ахмедова, Ахмаджана Мухаммаджанова, Батыржана Газибаева, Мухаммаджана Хамидова, Шавкатбека Таджибаева и Дилмурода Рахмонова занимавшихся редактурой, переводом текстов, а также всех других соотечественников, оказавших посильную помощь в сборе информации о героях, оказавших спонсорскую помощь в издании данной юбилейной книги.

Данный сборник просим считать первой частью книги о наших известных соотечественниках. Если наши земляки проявят интерес и солидарность к этому благому делу, то без сомнения, книга получит продолжение. Ибо немало среди соотечественников таких личностей, чьё имя еще не упомянуто, чей труд не получил достойного признания.

Редакционная коллегия

Участники VIII Курултая Ассамблеи народа Кыргызстана

I БАП
СОВЕТ БИЙЛИГИН ОРНОТУУГА АКТИВДҮҮ КАТЫШКАН ИШМЕРЛЕР

I БЎЛИМ
СОВЕТ ҲОКИМИЯТИНИ ЎРНАТИШДА ФАОЛ ҚАТНАШГАН АРБОБЛАР

ГЛАВА I
АКТИВНЫЕ УЧАСТНИКИ УСТАНОВЛЕНИЯ СОВЕТСКОЙ ВЛАСТИ

Токтогул Сатылганов
ИНВ 177 880
Токтогул Сатылганов

1. СУЛТАНОВ БАЛТЫХОДЖА (1884-1919)

Султанов Балтыходжа Султанович 1884-жылы Кыргызстандын Ош шаарында, жетекчинин үй-бүлөсүндө туулган. Б.Султанов Ош шаарынын чыгыш аймагын революцияга чейин башкарышкан: аксакал башы жана миң башы Таирбаев Султан мулланын түн баласы жана Ош шаарынын аксакал башы жана миң башы Таирбаев Кудрат мулланын жээни болгон. Б.Султанов революцяга чейин орус-тузем мектебинде мугалим болуп иштеген. Ал мусулман жумушчулардын жана чайрыкерлердин союзунун Ош советин түзүүчүлөрдүн жана уюштуруучулардын бири болгон (1917-жыл 21-август). Советтердин аймактык 3-съездинин делегаты. Жоокер, жумушчу-дыйкандардын Ош аймактык Советинин (1918-жыл 16-17-январь) депутаты, анын түзүүчүлөрүнүн жана жетекчилеринин бири. Совет бийлиги орногондон кийин түзүлгөн (1918-жыл, 5-февраль) Ош шаарынын милициясынын негиздөөчүсү, уюштуруучусу жана биринчи башчысы болуп саналат. 1918-жылы түзүлгөн Түркстан АССРындагы советтердин V Буткул Түркстандык съездине делегат катары катышкан.

1917-жылдын май айынын аягында Ош шаарында РСДЖПнын легалдуу тобу түзүлгөн. Анын курамына: А.Г.Аношин, Б.С.Султанов, К.Кабулджанов, М.Сарымсаков киришкен. 1918-жылдын августуна чейин Ош шаарынын большевиктеринин партиялык уюмунун мүчөлөрүнүн саны 26 адамды гана түзгөн. Фергана облустук Советинин 6-курултайынан (1917-жыл, 6-7-декабрь) кийин уезддердеги бийлик Советтердин колуна өтө баштаган жана Ош шаарында Совет бийлигинин орнотулганы жарыяланган. Мусулман жана чайрыкер депутаттардын Ош Совети уездик Советке өздөрүнүн үч өкүлүн: Б. Султановду, У. Касымхановду, Ю. Алиевду чечим кабыл алуу укугу менен киргизишкен. Бул советтин чечими менен алар түпкү калктын депутаттары катары таанылышкан. 1918-жылдын 7-январында Ош уездик Совети большевиктешүү менен пролетариаттын уезддеги бийлик органы болуп калган. Ош уезддик Советинин башында А.Г. Аношин (Оштогу большевиктик уюмдун биринчи төрагасы) жана анын орун басарлары: Б.С. Султанов, Ю.Алиев турушкан. Советтештирүү процесси Советтик аймактык 5-курултайы менен бекемделген. Бул курултайда Түркстан АССРи түзүлгөнү жөнүндө жарыяланган, анын курамына Кыргызстандын Түштүк аймагы кирген. Курултайдын ишине Ош уезддик Советинин большевиктери: А.Г. Аношин, Б.С. Султанов, Л.Н. Гречанинов делегат катары катышышкан.1918-жылы 5 декабрда Ош уезддик Совети шаардык уезддик революция комитети болуп кайра түзүлгөн.

Б.С. Султанов Кыргызстандын түштүгүндө эл агартуу жана советтик мектептердин ачылышына олуттуу көңүл бурган. Анын түздөн түз катышуусу менен 1918-жылдын августунда алгачкы 95 орундуу бала бакча ачылса, Ош уездинде ошол эле жылы ачылган 13 мектепте 939дан ашуун балдар жана өспүрүмдөр билим алышкан.

1918-жылдын январь айынын аягында Ошто уезддик-шаардык элдик милицияны уюштуруу боюнча аскердик комиссия түзүлгөн. Ошол эле жылдын 5-февралында бул комиссиянын имаратында Оштун коомдук уюмдарынын бириккен кеңешмеси өткөрүлүп, анда элдик милиция түзүү жана аны куралдандыруу үчүн элден конфискацияланып алынган курал-жарактарды өткөрүп берүү маселеси каралган. Ош партиялык уюму жаңы түзүлгөн элдик милицияда иштөө үчүн өзүнүн мыкты өкүлдөрүн жөнөткөн. Ош шаарынын милициясынын биринчи жетекчиси большевик Балтыходжа Султанов болуп калды. Ошондой эле Ош уезддик милициясын түзүүгө анын бир туугану Насрулла Султанов (Оштун алгачкы милиционерлеринин бири жана 1979-1985 жылдары Өзбекстандын ички иштер министринин орун басары болгон Султанов Мухтар Насруллаевичтин атасы) да активдүү катышкан. Б.Султанов Ош милициясын негиздөөдө уюштуруучулук-административдик жактан чоң кыйынчылыктарга дуушар болгон. Ош аймактык милициясынын калыптануу жылдары милиция кызматкерлери менен камсыз болуу 75%ти түзгөн, анын ичинен

80% сабатсыз эле. Унаа, криминалисттик техника каражаттары жок, милиционерлер орус-жапан согушу мезгилинен сакталып калган жапан өндүрүшүнөн чыккан трофейдик мылтыктар менен куралданышкан. (БМА КР.Ф.1428.оп.1.д.23.л.23). Ош уездинин кылмыш-иликтөө бөлүмүнүн штатын аз сандагы кызматкерлер түзгөн (жалпы милициядагы абал сыяктуу). 1920-жылдын 1-январына карата Ош уездик КИБда 21 кызматкер гана иштеген.

1914-жылы Рахмонберди Мадазимовдун жетекчилигинде Ош шаарынын орус-тузем мектебинин мугалими Султанов менен биргеликте театралдык кружок уюштурулган

Граждандык согуш мезгилинде Ош шаарына чектеш турган райондор согуш талаасына айланды. Ош шаардык милициясынын жетекчиси Б.Султановдун сунушу менен Түркстан фронтунун революциялык аскердик советинин алдындагы концерттик бригаданын базасында театралдык ийрим бул фронтко катышуу менен партиянын үгүт иштерин жүргүзгөн. Чыгармачылык топ Ош уездинин айыл-кыштактарында, базарларында, эл көп топтолуучу жерлерде басмачылардын ким экендиктерин ашкерелөөчү спектаклдерди жана концерттерди көрсөтүшкөн.

1919-жылы Б.Султанов Ош шаарын коргоодо басмачылар тарабынан жырткычтык менен өлтүрүлгөн жана Ош шаарында советтик бийлик орнотуу мезгилинде курман болгондордун боордоштордун мүрзөсүнө биринчи болуп коюлган. "Түбөлүк от" мемориалдык комплекстин плиталарынын алдындагы боордоштордун мүрзөсүндө 1919-1926-жылдары курман болушкан кызыл армиячылар: Балтыходжа Султанов, Фазилходжа Касымбеков, Балтыхан Бабаджанов, Отабек Тиллабаев, Кузибай Ахмедов, Ахмаджон Юсуфджанов, Валерий Бессонов, Пётр Павленко, Леонтий Лавода, Александр Пономаренколор түбөлүккө жай алышкан. Бул жерде 100гө жакын адам көмүлгөн. Боордоштордун мүрзөсүнө мемориалдык доскалуу стилобат тургузулган. 1974-жылы боз мрамордон жасалган стела түрүндөгү эстелик орнотулган. Анын алдындагы кара мрамордон жасалган плитада түбөлүк от күйүп турат. Колодон жасалган стелеолитте: "Совет бийлиги үчүн күрөштө курман болгондорго түбөлүк даңк" деген сөздөр чегилип жазылган.

Б.Султановдун өмүр баяны жана ишмердүүлүгү көптөгөн энциклопедияларда, анын ичинде Кыргыз ССР энциклопедиясында, "Кыргызстан" улуттук энциклопедиясында, Ош облусу энциклопедиясында, "Кыргыз Гиннесс китеби"нде, ошондой эле А.Абдугафуровдун "Оштун даңктуу уулдары" аталыштагы китептеринде да чагылдырылган.

Бандиттик топтор менен аеосуз күрөштөрдө Кыргызстандын милициясынын жүздөгөн кызматкерлери курман болушту, алардын ичинде: милициянын алгачкы начальниктери: Балтыходжа Султанов, Атажан Сулейманов, Газыбай Козубаевдер бар эле. Кыргызстандын жумушчу-дыйкан милициясынын алгачкы бөлүктөрүн түзгөндөрдүн ысымдары тарыхта унутулгус болуп сакталып калаары шексиз. Алар: Б.С. Султанов, Э. Алиев, А. Орозбеков, Г. Шадилов, С.Мураталин, Т. Токбаев, И. Кабеков, С.Ф. Касымбеков.

***

Болтиҳожи Султонович Султонов 1884 йили Ўш шаҳрида дунёга келган. У Ўш шаҳрининг катта оқсоқоли, мингбошиси мулла Султон Тоирбоевнинг катта ўғли ва Ўш шаҳрининг шарқий қисмини бошқарган катта оқсоқоли, мингбошиси мулла Қудрат Тоирбоевни жияни бўлган. Б. Султонов инқилобгача рус-тузем мактабида ўқитувчи бўлиб ишлаган, Ўш уездида Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун курашнинг фаол қатнашчиси бўлган. Ўш мусулмон ишчилари ва депутатлари Кенгашининг асосчиларидан бири бўлган (21 август 1917 йил).

Туркистон ўлкаси Кенгашларининг 3 съезди делегати (1917 йил). Ўш уезди солдатлари, ишчилари ва деҳқон депутатлари Кенгашининг депутати, асосчиларидан ва раҳбарларидан бири бўлган (1918 йил 16-17 январда сайланган).

Совет ҳокимияти ўрнатилгандан сўнг Ўш шаҳар милициясининг асосчиси ва биринчи бошлиғи (5 феврал, 1918 йил), кейинчалик уезд тергов комиссиясининг бошлиғи бўлган. 1918 йил 30 апрелда Туркистон АССР тузилганини эълон қилган Бутунтуркистон Кенгашларининг 5 съезди делегати.

1917 йил май ойининг охирларида Ўш шаҳрида РСДРПнинг легал гуруҳи ташкил этилди. Унга А. Г. Аношин, Б. Султонов, Қ. Қобулжонов, М. Саримсоқовлар кирган.

Фарғона вилояти Кенгашларининг 6 съездидан (1917 йил 6-7 декабр) кейин уездлардаги ҳокимият Кенгашларга ўтиши бошланди ва Ўш шаҳрида ҳокимият Кенгашга ўтгани эълон қилинди. 17 январ 1918 йили Ўш уезди Кенгаши большевиклаштирилди ва у уездда пролетариат диктатураси органи бўлиб қолди.

Ўш уезди Кенгаши раҳбарлигида большевиклар А.Г. Аношин (Ўшдаги большевиклар ташкилотининг биринчи раиси), Б.С. Султонов, Ю. Алиевлар бўлишган. Советлаштириш жараёни ўлка Кенгашларининг 5 съезди тарафидан тасдиқданди ва 30 апрел 1918 йили Туркистон АССР тузилгани ҳақида эълон қилинди, унинг таркибига Қирғизистон жануби ҳам кирди. Съезд ишида Ўш уезди Кенгаши делегатлари-большевиклар А.Г. Аношин, Б.С. Султонов, Л.Н. Гречаниновлар қатнашишди. 1918 йил 5 декабрда Ўш уезди Кенгаши уезд-шаҳар революция қўмитаси бўлиб қайта тузилди.

Б. Султонов Ўш вилояти халқ таълимини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. 1918 йил 20 майда Ўшда халқ таълими кенгаши тузилишида фаол иштирок этди. Унинг бевосита иштироки билан 1918 йил августда 95 кичкинтойларга мўлжалланган боғча очилди, 1918 йили Ўш уездида 13 та мактаб очилди, уларда 939 бола билим оларди. 1918 йил январ ойи охирида Ўш уезд-шаҳар милициясини ташкил этиш учун ҳарбий комиссия тузилди. 1918 йил 5 февралда ушбу комиссиянинг канцеляриясида халқ милициясини тузиш ва халқдан мусодара қилинган қуролларни милицияга беришга бағишланган Ўшдаги жамоат ташкилотларининг қўшма йиғилиши бўлди. Ўшдаги партия ташкилоти ўзининг энг яхши вакилларини ташкил этилаётган милицияга юборди. Ўш милициясининг биринчи бошлиғи бўлиб большевик Б.С. Султонов тайинланди. Совет ҳокимияти ўрнатилаётган даврда милиция пролетариат диктатураси органи бўлиб қолди. Қизил армия тузилгунга қадар революция ҳимоясида турди ва тарғибот-ташвиқот, сиёсий-тарбиявий ишларни олиб борди, милиция ходимлари қишлоқ ва волост ревкомлари ва мусулмон халқи орасида газеталар тарқатди. Фуқаролар уруши ва босмачиллар билан кураш даврида милиция вазифасини бажарган ўз-ўзини ҳимоя қилиш отрядлари тузилди. Босмачилар билан курашда Ўш шаҳар милициясининг, кейинчалик уезд тергов комиссиясининг бошлиғи Б. Султонов катта хизмат кўрсатди. Фуқаролар уруши даврида Ўш худуди ва унинг теварак-атроф туманлари фронт майдонига айланди. Б. Султоновнинг таклифи билан Туркистон фронти Реввоенсовети қошидаги концерт бригадаси негизида 1918 йили қудаси Раҳмонберди Мадазимов раҳбарлигида ташкил этилган театр труппаси ҳам шу фронтнинг иштирокчиси ва партиянинг тарғиботчиси вазифасини бажарди.

1919 йили Болтиҳожи Султонов босмачилар томонидан ваҳшийларча ўлдирилди ва Ўшдаги совет ҳокимиятини ўрнатиш учун ҳалок бўлганлар қабрига биринчи бўлиб дафн қилинди. Қабри Ўш шаҳар марказий хиёбонидаги маданият уйи (ҳозирги рус православ черкови), Ўш вилояти ва Ўш шаҳар ҳокимликлари бинолари олдида жойлашган. Бронзадан "Совет ҳокимияти учун курашда ҳалок бўлганларга шон-шарафлар", деган сўзлар ёзилган.

Болтиҳожи Султонов Қирғизистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш, таълимни ривожлантириш ва халқ озодлиги учун курашган инқилобчи сифатида тарих саҳифаларида абадийлаштирилишга муносибдир. Б. Султонов ҳақида Қирғизистон фанлар Академияси томонидан 1987 йили чиқарилган Ўш вилояти Энциклопедиясида, Қирғизистон ССР Энциклопедиясида, Қирғизистон Миллий энциклопедиясида, "Қирғиз Гиннесс китоби"да, А. Абдуғафуровнинг "Ўшнинг оқил фарзандлари" китобида маълумотлар берилган.

Ўшлик Султон мингбошининг авлодидан бошқа кўплаб таниқли шахслар ҳам чиққан. Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши раиси ўринбосари, академик ва драматург Иззат Султон, Ўзбекистон ССР ички ишлар вазирининг ўринбосари, милиция генерал-майори Мухтор Насруллаевич Султонов, Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши раиси ўринбосари, ташқи ишлар вазири Ғани Султонович Султонов, Ўзбекистон ССР таълим вазири Султонов, Янгийўл тумани ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари Азизулло Султонович Иззатуллаев. Тожикистон ССР Вазирлар Кенгаши раиси, Ўш вилояти ва Ўш шаҳар ижроия қўмиталари раиси, Ўш шаҳар Помир автотрестининг директори (унинг раҳбарлигида 1120 та одам ишлаган) Мамадали Қурбонов (умр йўлдоши Раҳимахон ая) шулар жумласидандир.

***

Балтыходжа Султанович Султанов родился в 1884 году в городе Ош. Б.Султанов был старшим сыном старшего аксакала, тысячника города Ош муллы Султана Таирбаева и племянником старшего аксакала, тысячника города Ош муллы Кудрата Таирбаева, правивших до революции восточной частью города Ош. Б.Султанов до революции работал учителем в русско-туземной школе. Он активно участвовал в борьбе за установление и упрочнение советской власти в Ошском уезде. Он один из создателей и организаторов Ошского Совета мусульманских рабочих и чайрикерских депутатов (21 августа 1917 года). Делегат 3-го краевого Съезда Советов (1917 год). Являлся депутатом и одним из создателей-руководителей Ошского уездного Совета солдатских, рабочее-крестьянских депутатов (16-17 января 1918 года). После установления советской власти - основатель, организатор и первый начальник милиции города Ош (5 февраля 1918 года), затем начальник уездной следственной комиссии. В апреле 1918 года делегат 5-го Всетуркестанского Съезда Советов, провозгласившего Туркестанскую АССР.

В конце мая 1917 года в г. Ош сформировалась легальная группа РСДРП. В неё входили А.Г.Аношин, Б.С.Султанов, К.Кабулджанов, М.Сарымсаков. До августа 1918 года парторганизация большевиков Оша насчитывала лишь 26 человек. После 6-го Съезда Советов Ферганской области (6-7 декабря 1917 года) власть в уездах стала переходить к Советам и было объявлено о переходе власти в г. Ош к Советам. Ошский Совет мусульманских и чайрикерских депутатов ввёл в уездный Совет своих трёх представителей с правом решающего голоса - Б. Султанова, У. Касымханова, Ю. Алиева. Решением этого Совета, они были признаны депутатами от коренного населения. 17 января 1918 года осуществляется переизбрание и произошла большевизация Ошского уездного Совета, и он стал в уезде органом диктатуры пролетариата. Во главе Ошского уездного Совета стояли А.Г. Аношин (первый председатель большевистской организации в Оше) и его заместители Б.С. Султанов, Ю.Алиев. Процесс советизации был закреплён 5-м краевым съездом Советов, провозгласившим 30 апреля 1918 года образование Туркестанской АССР, в состав которой вошёл и Юг Киргизии. В работе съезда участвовали делегаты-большевики Ошского уездного Совета А.Г. Аношин, Б.С. Султанов, Л.Н. Гречанинов. 5 декабря 1918 года Ошский уездный Совет был преобразован в уездно-городской революционный комитет.

Б.С. Султанов уделял большое внимание народному образованию, развитию сети советских школ на Юге Кыргызстана. При его непосредственном участии в августе 1918 года был открыт первый детский сад на 95 человек, в Ошском уезде в 1918 году было открыто 13 школ, где обучались 939 детей и подростков.

В конце января 1918 года в Оше образовалась военная комиссия по организации уездно-городской народной милиции. 5 февраля 1918 года в канцелярии этой комиссии состоялось объединённое заседание общественных организаций Оша, посвящённое созданию народной милиции и передаче конфискованного у населения оружия для её вооружения. Ошская партийная организация направила лучших своих представителей в организуемую народную милицию. Первым начальником милиции города Ош стал большевик Балтыходжа Султанов. В создании Ошской уездной милиции активное участие принял также брат Балтыходжи Султанова - Насрулла Султанов (один из первых милиционеров Оша), который был отцом заместителя министра МВД Узбекистана Мухтара Насруллаевича Султанова. С большими организационно-административными трудностями сталкивался основатель милиции города Ош Б. Султанов. В период становления, Ошская окружная милиция была укомплектована сотрудниками милиции лишь на 75%, из них 80% были неграмотными, не было средств передвижения, криминалистической техники, милиционеры были вооружены трофейными винтовками японского производства времён русско-японской войны (ЦГА КР.Ф.1428.оп.1.д.23.л.23). Штат отдела уголовного розыска Ошского уезда (как и милиции в целом) был малочисленным. Так, в ОУР Ошского уезда к 1 января 1920 года был 21 сотрудник.

В 1914 году под руководством Рахмонберди Мадазимова вместе с учителем русско-туземной школы города Ош Б. Султановым был основан театральный кружок.

Фарғона вилояти Кенгашларининг 6 съездидан (1917 йил 6-7 декабр) кейин уездлардаги ҳокимият Кенгашларга ўтиши бошланди ва Ўш шаҳрида ҳокимият Кенгашга ўтгани эълон қилинди. 17 январ 1918 йили Ўш уезди Кенгаши большевиклаштирилди ва у уездда пролетариат диктатураси органи бўлиб қолди.

Ўш уезди Кенгаши раҳбарлигида большевиклар А.Г. Аношин (Ўшдаги большевиклар ташкилотининг биринчи раиси), Б.С. Султонов, Ю. Алиевлар бўлишган. Советлаштириш жараёни ўлка Кенгашларининг 5 съезди тарафидан тасдиқданди ва 30 апрел 1918 йили Туркистон АССР тузилгани ҳақида эълон қилинди, унинг таркибига Қирғизистон жануби ҳам кирди. Съезд ишида Ўш уезди Кенгаши делегатлари-большевиклар А.Г. Аношин, Б.С. Султонов, Л.Н. Гречаниновлар қатнашишди. 1918 йил 5 декабрда Ўш уезди Кенгаши уезд-шаҳар революция қўмитаси бўлиб қайта тузилди.

Б. Султонов Ўш вилояти халқ таълимини ривожлантиришга катта ҳисса қўшди. 1918 йил 20 майда Ўшда халқ таълими кенгаши тузилишида фаол иштирок этди. Унинг бевосита иштироки билан 1918 йил августда 95 кичкинтойларга мўлжалланган боғча очилди, 1918 йили Ўш уездида 13 та мактаб очилди, уларда 939 бола билим оларди. 1918 йил январ ойи охирида Ўш уезд-шаҳар милициясини ташкил этиш учун ҳарбий комиссия тузилди. 1918 йил 5 февралда ушбу комиссиянинг канцелариясида халқ милициясини тузиш ва халқдан мусодара қилинган қуролларни милицияга беришга бағишланган Ўшдаги жамоат ташкилотларининг қўшма йиғилиши бўлди. Ўшдаги партия ташкилоти ўзининг энг яхши вакилларини ташкил этилаётган милицияга юборди. Ўш милициясининг биринчи бошлиғи бўлиб большевик Б.С. Султонов тайинланди. Совет ҳокимияти ўрнатилаётган даврда милиция пролетариат диктатураси органи бўлиб қолди. Қизил армия тузилгунга қадар революция ҳимоясида турди ва тарғибот-ташвиқот, сиёсий-тарбиявий ишларни олиб борди, милиция ходимлари қишлоқ ва волост ревкомлари ва мусулмон халқи орасида газеталар тарқатди. Фуқаролар уруши ва босмачиллар билан кураш даврида милиция вазифасини бажарган ўз-ўзини ҳимоя қилиш отрядлари тузилди. Босмачилар билан курашда Ўш шаҳар милициясининг, кейинчалик уезд тергов комиссиясининг бошлиғи Б. Султонов катта хизмат кўрсатди. Фуқаролар уруши даврида Ўш ҳудуди ва унинг теварак-атроф туманлари фронт майдонига айланди. Б. Султоновнинг таклифи билан Туркистон фронти Реввоенсовети қошидаги концерт бригадаси негизида 1918 йили кудаси Раҳмонберди Мадазимов раҳбарлигида ташкил этилган театр труппаси ҳам шу фронтнинг иштирокчиси ва партиянинг тарғиботчиси вазифасини бажарди.

1919 йили Болтиҳожи Султонов босмачилар томонидан ваҳшийларча ўлдирилди ва Ўшдаги совет ҳокимиятини ўрнатиш учун ҳалок бўлганлар қабрига биринчи бўлиб дафн қилинди. Қабри Ўш шаҳар марказий хиёбонидаги маданият уйи (ҳозирги рус православ черкови), Ўш вилояти ва Ўш шаҳар ҳокимликлари бинолари олдида жойлашган. Бронзадан "Совет ҳокимияти учун курашда ҳалок бўлганларга шон-шарафлар", деган сўзлар ёзилган.

Болтиҳожи Султонов Қирғизистонда Совет ҳокимиятини ўрнатиш, таълимни ривожлантириш ва халқ озодлиги учун курашган инқилобчи сифатида тарих саҳифаларида абадийлаштирилишга муносибдир. Б. Султонов ҳақида Қирғизистон фанлар Академияси томонидан 1987 йили чиқарилган Ўш вилояти Энциклопедиясида, Қирғизистон ССР Энциклопедиясида, Қирғизистон Миллий энциклопедиясида, "Қирғиз Гиннесс китоби"да, А. Абдуғафуровнинг "Ўшнинг оқил фарзандлари" китобида маълумотлар берилган.

Ўшлик Султон мингбошининг авлодидан бошқа кўплаб таниқли шахслар ҳам чиққан. Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши раиси ўринбосари, академик ва драматург Иззат Султон, Ўзбекистон ССР ички ишлар вазирининг ўринбосари, милиция генерал-майори Мухтор Насруллаевич Султонов, Ўзбекистон ССР Вазирлар Кенгаши раиси ўринбосари, ташқи ишлар вазири Ғани Султонович Султонов, Ўзбекистон ССР таълим вазири Султонов, Янгийўл тумани ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари Азизулло Султонович Иззатуллаев. Тожикистон ССР Вазирлар Кенгаши раиси, Ўш вилояти ва Ўш шаҳар ижроия қўмиталари раиси, Ўш шаҳар Помир автотрестининг директори (унинг раҳбарлигида 1120 та одам ишлаган) Мамадали Қурбонов (умр йўлдоши Раҳимахон ая) шулар жумласидандир.

***

Балтыходжа Султанович Султанов родился в 1884 году в городе Ош. Б.Султанов был старшим сыном старшего аксакала, тысячника города Ош муллы Султана Таирбаева и племянником старшего аксакала, тысячника города Ош муллы Кудрата Таирбаева, правивших до революции восточной частью города Ош. Б.Султанов до революции работал учителем в русско-туземной школе. Он активно участвовал в борьбе за установление и упрочнение советской власти в Ошском уезде. Он один из создателей и организаторов Ошского Совета мусульманских рабочих и чайрикерских депутатов (21 августа 1917 года). Делегат 3-го краевого Съезда Советов (1917 год). Являлся депутатом и одним из создателей-руководителей Ошского уездного Совета солдатских, рабочее-крестьянских депутатов (16-17 января 1918 года). После установления советской власти - основатель, организатор и первый начальник милиции города Ош (5 февраля 1918 года), затем начальник уездной следственной комиссии. В апреле 1918 года делегат 5-го Всетуркестанского Съезда Советов, провозгласившего Туркестанскую АССР.

В конце мая 1917 года в г. Ош сформировалась легальная группа РСДРП. В неё входили А.Г.Аношин, Б.С.Султанов, К.Кабулджанов, М.Сарымсаков. До августа 1918 года парторганизация большевиков Оша насчитывала лишь 26 человек. После 6-го Съезда Советов Ферганской области (6-7 декабря 1917 года) власть в уездах стала переходить к Советам и было объявлено о переходе власти в г. Ош к Советам. Ошский Совет мусульманских и чайрикерских депутатов ввёл в уездный Совет своих трёх представителей с правом решающего голоса - Б. Султанова, У. Касымханова, Ю. Алиева. Решением этого Совета, они были признаны депутатами от коренного населения. 17 января 1918 года осуществляется переизбрание и произошла большевизация Ошского уездного Совета, и он стал в уезде органом диктатуры пролетариата. Во главе Ошского уездного Совета стояли А.Г. Аношин (первый председатель большевистской организации в Оше) и его заместители Б.С. Султанов, Ю.Алиев. Процесс советизации был закреплён 5-м краевым съездом Советов, провозгласившим 30 апреля 1918 года образование Туркестанской АССР, в состав которой вошёл и Юг Киргизии. В работе съезда участвовали делегаты-большевики Ошского уездного Совета А.Г. Аношин, Б.С. Султанов, Л.Н. Гречанинов. 5 декабря 1918 года Ошский уездный Совет был преобразован в уездно-городской революционный комитет.

Б.С. Султанов уделял большое внимание народному образованию, развитию сети советских школ на Юге Кыргызстана. При его непосредственном участии в августе 1918 года был открыт первый детский сад на 95 человек, в Ошском уезде в 1918 году было открыто 13 школ, где обучались 939 детей и подростков.

В конце января 1918 года в Оше образовалась военная комиссия по организации уездно-городской народной милиции. 5 февраля 1918 года в канцелярии этой комиссии состоялось объединённое заседание общественных организаций Оша, посвящённое созданию народной милиции и передаче конфискованного у населения оружия для её вооружения. Ошская партийная организация направила лучших своих представителей в организуемую народную милицию. Первым начальником милиции города Ош стал большевик Балтыходжа Султанов. В создании Ошской уездной милиции активное участие принял также брат Балтыходжи Султанова - Насрулла Султанов (один из первых милиционеров Оша), который был отцом заместителя министра МВД Узбекистана Мухтара Насруллаевича Султанова. С большими организационно-административными трудностями сталкивался основатель милиции города Ош Б. Султанов. В период становления, Ошская окружная милиция была укомплектована сотрудниками милиции лишь на 75%, из них 80% были неграмотными, не было средств передвижения, криминалистической техники, милиционеры были вооружены трофейными винтовками японского производства времён русско-японской войны (ЦГА КР.Ф.1428.оп.1.д.23.л.23). Штат отдела уголовного розыска Ошского уезда (как и милиции в целом) был малочисленным. Так, в ОУР Ошского уезда к 1 января 1920 года был 21 сотрудник.

В 1914 году под руководством Рахмонберди Мадазимова вместе с учителем русско-туземной школы города Ош Б. Султановым был основан театральный кружок.

Во время гражданской войны, прилегающие к Ошу районы, превратились в поле боёв. По предложению начальника милиции города Ош Б.Султанова, созданная на базе концертной бригады при Реввоенсовете Туркестанского фронта театральная труппа, стала участником этого фронта и агитатором партии. Театральная труппа ставила спектакли и концерты в сёлах и районах Ошского уезда, на базарах, площадях и других местах, где собиралось много народу, показывала недобрые намерения басмачей.

В 1919 году Б.Султанов при защите города Ош зверски погиб от рук басмачей и первым был похоронен на братской могиле павших в борьбе за Советскую власть в Оше, которая расположена на центральном городском сквере г. Ош, возле Дома культуры (ныне русская православная церковь). Под плитой мемориального комплекса "Вечный огонь" похоронены в братской могиле бойцы Красной Армии, погибшие в период с 1919 по 1926 годы, это: Балтыходжа Султанов, Фазилходжа Касымбеков, Балтыхан Бабаджанов, Отабек Тиллабаев, Кузибай Ахмедов, Ахмаджон Юсуфджанов, Валерий Бессонов, Пётр Павленко, Леонтий Лавода, Александр Пономаренко. Число захороненных составляет около 100 человек. На братской могиле установлены стилобаты с мемориальными досками. В 1974 году открыт памятник, представляющий собой стелу из серого мрамора, в которой пробита сквозная ассиметричная звезда. Перед ней на плите из чёрного мрамора зажжён Вечный огонь. На стеле отлиты из бронзы слова: "Вечная слава павшим в борьбе за Советскую власть".

Сведения о жизни и деятельности Б.Султанова отражены в энциклопедии Киргизской ССР, Национальной энциклопедии Кыргызстана, энциклопедии Ошской области, "Книге Гиннесса Кыргызстана", книге А.Абдугафурова "Видные сыновья Оша".

В жестокой борьбе с бандитскими шайками погибли сотни сотрудников милиции угрозыска Кыргызстана и среди них первые начальники милиции: Балтыходжа Султанов, Атажан Сулейманов, Газыбай Козубаев. Навсегда останутся в истории имена тех, кто создавал первые подразделения рабоче-крестьянской милиции Кыргызстана. Это Б.С. Султанов, Э. Алиев, А.Орозбеков, Г. Шадилов, С. Мураталин, Т. Токбаев, И. Кабеков, С.Ф. Касымбеков.

Члены Ошского уездного добровольческого отряда по борьбе с басмачеством

2. КАСЫМБЕКОВ САНДЖАРБЕК (1902-1924)

Санджарбек Касымбеков 1902-жылы Ош шаарында жергиликтүү мектеп мугалиминин үй-бүлөсүндө туулган. Мектепти аяктагандан кийин аны атасы Фазылбек кыйынчылык менен Андижан реалдуу окуу жайына орноштурган. Өтө зээндүү Санджар жумушчулардын жана кол өнөрчүлөрдүн арасында ар кандай агартуучулук тапшырмаларды да аткаруучу, жумушчуларга баракчаларды окуп берүүчү. Бул революциянын мектеби эле, ал жерде мектепте бербеген таалимге: бай-манаптарды жек көрүп, кедей-дыйкандардын кызыкчылыгын коргоого үйрөндү. 1917-жылы 20-майда Санджар Ошко кайтып келип, өзүнүн идеялаштарын издей баштады, Б. Султанов, М. Сарымсаков, Н.Кондратьев сыяктуу коммунисттер менен жолукту. Жаш жигиттин ишеничтүүлүгүнө көздөрү жеткен алар жаштар уюмун түптөөнү тапшырышат. Ошентип, ал эски шаарда "окуучулардын коому" аталыштагы биринчи чогулушту өткөрет. 1918-жылы 2-майдагы чогулушта ал коммунист-большевиктер партиясынын мүчөлүгүнө кабыл алынат. Ошол эле жылдын каардуу кышында Ташкент шаарында Туркстан коммунисттик партиясынын II съезди өтүп, делегаттардын ичинде Санджар да Ош шаарынын атынан катышат. Съезддан кийин ал Ташкент шаарында Түркстан крайкомунда калтырылат. Санджар жергиликтүү калктан Кызыл армиянын отрядынын куралышына, Осиповдук контреволюциялык козголоңду басууга активдүү катышат, андан кийин 3-Интернационалдык полктун бөлүктөрү менен кошо фронтко аттанат. 1919-жылдын февралында Оштон кайгылуу кабар угат: басмачылар анын атасын жана көп досторун өлтүрүшүптүр. Ал туулуп-өскөн шаарга барууга жанын үрөйт, бирок бул жерде граждандык согуш алоолоп жаткан. 1919-жылдын августунда бир аз тынчтык орногондо гана отпуска алып Ошко кайтат. Ал Оштогу партиялык-ыктыярдуу отряддын командири болуп дайындалат. 10.1919-28.02.1920 жылдары Ош шаардык мусулман уюмунун төрагасынын орун басары. 02.1920-01.1921 жылдары Ош уезддик шаркомдун төрагасы. 1920-жылы декабрда Ош шаарынын атынан РКП(б)нын үчүнчү конференциясына катышкан. 1921-жылы Санджар Түркстан фронтунун Ревасксоветинин өзгөчө бөлүмүнүн тергөөчүсү. 1921 жылдан Түркстан фронтунун россиялык дыйкандар жана токойчулар союзунун Самарканд обкомунун төрагасы. 1924-жылы ноябрда чалгындоо мезгилинде басмачылар аны жана анын шериктерин колго түшүрүшүп, мыкаачылык менен өлтүрүшкөн. Анын ысмы Ош шаарынын борбордук көчөсүнө ыйгарылган.

***

Санжарбек Фозилбекович Қосимбеков 1902 йили Ўш шаҳрида маҳаллий мактаб ўқитувчиси оиласида таваллуд топди. Ўшда мактабни тамомлагандан кейин отаси Фозилбек уни Андижондаги ўқув юртига жойлайди. Мактабдошларига қараганда анча тез етилган Санжар, кўпроқ ишчилар ва ҳунармандлар орасида бўлар эди. У камбағалларнинг ҳаётини ўрганди, бола-чақа боқиш учун улар эртадан кечгача тинмай меҳнат қилишларини тушунди. Эл орасида норозилар кўпайиб, кундан-кунга ишчилар ҳаракати шаклланиб борар эди. Санжар уларга варақалар тарқатар, улар орасида тушунтириш ишларини олиб борар эди. Бу инқилоб мактаби, бойларга қарши курашиш, камбағалларни ҳимоя қилиш мактаби эди.

1917 йилнинг 20 май куни Санжар Ўшга қайтди, ўзига ўхшаганларни излади, Б.Султонов, М.Саримсоқов, Н.Кондратьев каби коммунистлар билан учрашди. Санжар улардан ёшларни уюштириш топшириғини олди. Ёшлар билан учрашиб, эски шаҳарда ўқувчилар уюшмасини тузди. 1918 йилнинг 2 май куни Санжарни коммунистлар сафига қабул қилишди. Қишнинг қахратон кунларида Тошкентда Туркистон коммунистлар партиясининг 2 съезди бўлиб ўтди, унга Ўш шаҳридан Санжар ҳам делегат бўлиб борди. Съезддан кейин партия ташкилоти Санжарни Тошкентда Туркистон ўлка қўмитасига олиб қолди. У Қизил Армия отряди сафига маҳаллий аҳолини жалб қилишда иштирок этди, 3-Интернационал полки сафида Закаспийск фронтига жўнаб

кетди. 1919 йилнинг февралида Ўшдан отаси ва бир қанча дўстларини босмачилар ўлдириб кетганлиги тўғрисида хабар олди, бироқ фуқаролар уруши давом этаётганлиги туфайли Ўшга бора олмади. 1919 йили август ойида Ўшга келди. Уни Ўш шаҳридаги партиявий-кўнгиллилар отрядига бошлиқ қилиб тайинлашди. 10.1919-28.02.1920 йиллари шаҳар мусулмонлар кенгаши раис ўринбосари. 1920 йилнинг декабрида Ўшдан делегат бўлиб РКП(б)нинг учинчи конференциясида қатнашган. 02.1920-01.1921 йиллари Ўш уезд-шаҳар қўмитаси раиси. 1920 йилнинг апрелида Туркистон фронти Революцион ҳарбий кенгашининг алоҳида бўлимига терговчи ишига ўтказишди. 1921 йилдан Туркистон фронти Бутунроссия деҳқонлар уюшмаси Самарканд обкоми раиси. 1924 йилнинг ноябрида разведка пайтида босмачилар 22 ёшли Санжарни ўртоқлари билан ушлаб, ўлдиришди. Ўш шаҳрининг марказий кўчаларидан бири унинг номи билан аталган.

***

Санджарбек Касымбеков родился в 1902 году в городе Ош, в семье учителя местной школы. После окончания школы, отец Фазылбек с трудом устроил его в Андижанское реальное училище, где не по годам развитый Санджар пропадал среди рабочих и ремесленников. Выполнял поручения, читал рабочим листовки. Эта была школа революции, в ней его учили тому, чему не учили в школе: ненавидеть богатых, стоять за бедноту. 20 мая 1917 года Санджар вернулся в Ош, где он отыскал идейно себе похожих, встретился с коммунистами Б.Султановым, М.Сарымсаковым, Н.Кондратьевым и другими. Присмотревшись к юноше, они поручили ему поговорить с молодёжью, организовать её. Он проводит в старом городе своё первое собрание "Общества учеников". 2 мая 1918 года на собрании его принимают в ряды партии коммунистов - большевиков. В суровую зиму этого года в Ташкенте собирался II съезд коммунистической партии Туркестана, в числе делегатов был и Санджар, представляющий город Ош. После съезда крайком партии оставил его в Ташкенте работать в Туркестанском крайкоме. Он принимает активное участие в формировании из местного населения отрядов Красной Армии, в подавлении Осиповского контреволюционного мятежа, а затем с 3-й Интернациональной частью полка уезжает на фронт. В феврале 1919 года он получает из Оша печальную весть, басмачи убили отца, многих друзей. Только в августе 1919 года, он вернулся в Ош. Его назначили командиром Ошского партийно - добровольческого отряда. 10.1919-28.02.1920 годы заместитель председателя Ошского городского Совета мусульман. В декабре 1920 года в качестве делегата от Оша он участвует на третьей конференции РКП(б). 02.1920-01.1921 годы председатель Ошского уездно-городского комитета. В 1921 году Санджара перевели в следователем особый отдел Реввоенсовета (РВС) Туркестанского фронта. С 1921 года председатель Самаркандского обкома Всероссийского союза дехкан Туркестанского фронта. В ноябре 1924 г. Санджар находился в разведке, басмачи схватили его и его товарищей, после диких издевательств, убили его. Ему было всего 22 года. Его именем названа одна из центральных улиц города Ош.

Отряд милиционеров по борьбе с басмачами. Фото 1920 год.

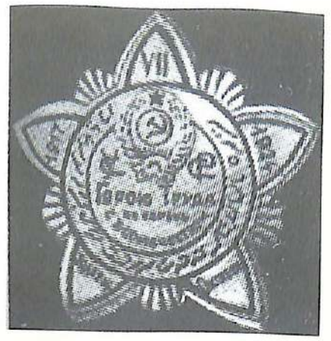

3. САРЫМСАКОВ МУХАММАДКАДЫР
(1886 - 1958)

Сарымсаков Мухаммадкадыр - Ош шаарында совет бийлигин орнотуунун активдүү катышуучусу. 1917-жылы коммунисттик партиянын мүчөлүгүнө кабыл алынган. Ошол жылы оруктагы иштерден кайтып келгенден кийин мусулман-жумушчуларынын жана чайрыкерлеринин Ош советин түзүүнүн демилгечилеринин бири жана Ош шаарындагы бириккен социал-демократиялык топтун мүчөсү болуп калды. 1918-жылдын январында бийликке келген Ош уезддик Советин большевиктештирүүгө катышат. 1918-жылы мартта РКП(б)нын Оштогу уюмунун мүчөлүгүнө кабыл алынат. 1918-жылы июлда Оштогу мусулмандардын большевиктик тобун уюштурган. 1919-жылдан бул топтун комитетинин мүчөсү жана анын төрагасы. Партячеектерди түзүү боюнча уезддик өзгөчө комиссиянын курамына кирет. 1920-жылдын февралында 1-партконференциясында түзүлгөн уезддин партиянын уездик-шаардык комитетинин курамында иштеген. Андан кийинки жылдары партиялык жана мамлекеттик кызматкер болгон.

***

Муҳаммадқодир Саримсоқов Ўш шаҳрида 1886 йилда камбағал чорикор оиласида туғилган. У Инқилобга қадар бой қўлида чорикорлик қилиб кун кечирган, кейинчалик 1916 йили чор ҳукумати маҳаллий ҳокимият томонидан "фронт орқасидаги ишларга" мажбурий чақирилган ва у ерда Россия социал-демократларининг таъсирига учраб, Революция ғояларини қўллаб-қувватлаган.

1917 йили Ўшга қайтгач, РКП(б) сафига кириб, тез орада Ўш шаҳрида мусулмонлар орасида ишчилар ва чорикорлар кенгашлари (депутатлари) тўпларини тузишга киришди. 1918 йил январида Аношин, Султоновлар билан Ўш уезди Советларини (улар меншевик ва эсерлар тўпи эди) большевиклар қўлига ўтказишга эришилди.

М. Саримсоқов 1918 йил март ойида РКП(б)нинг Ўш шаҳар ташкилоти аъзоси ва июл ойида мусулмон большевиклар тўпининг ташкилотчиси ва бошлиғи, Уезд партия ячейкаларини тузиш учун ташкил қилинган алоҳида комиссия аъзоси, 1920 йил феврал ойида 1-партия конференцияси сайлаган уезд-шаҳар партия комитетида маъсул ходим бўлиб ишлади, кейинчалик эса партия ва давлат органида ҳалол хизмат қилди ва жанубий Қирғизистонда Совет хокимиятини ўрнатишда ва уни мустаҳкамлашда, босмачиликка қарши курашда фаол қатнашиб, ўз номини тарихда қолдирган партия ва давлат арбобларидан бири эди.

***

Мухаммадкадыр Сарымсаков - активный участник борьбы за установления Советской власти в Оше. Член КПСС с 1917 года. В 1917 году, вернувшись с тыловых работ, стал одним из инициаторов создания Ошского Совета мусульманских рабочих и чайрикерских депутатов и членом объединенной социал-демократической группы в г. Оше. В январе 1918 участвовал в большевизации Ошского уездного Совета, взявшего власть в свои руки. С марта 1918 года -член Ошской организации РКП(б). В июле 1918 - организатор большевисткской группы мусульманской части Оша. С 1919-член комитета этой группы и её председатель. Входил в состав Особой уездной комиссии по созданию партячеек. С февраля 1920 работал в составе уездно-городского комитета партии, избранного 1-й партконферецией уезда. В последующие годы на партийной и государственной работе.

***

4. АЛИЕВ ЮСУФ АЛИ МУХАММАД (1898-1970)

Алиев Юсуф Али Мухаммад (1898 ж. Ош - 1970 ж. Фергана ш., Өзбек ССР), кыргыз жана өзбек калкынын арасында революциялык кыймылдын активдүү уюштуруучусу, Ошто совет бийлигин орнотуунун катышуучусу. 1919-жылдан КПССтин мүчөсү, 1916-жылы падышалык администрация тарабынан согуштук-оруктук иштерге тартылган; орукта иштегендердин согушка каршы кыймылына катышкан. 1917-жылы Ош шаарына кайтып келет. Мусулман-жумушчуларынын жана чайрыкерлеринин Ош советин түзүүчүлөрдүн бири. Уезддик уюмдардын жана өнөр жай ишканаларынын ишмердүүлүгүнө жумушчу көзөмөлдөөнү киргизүү кыймылынын демилгечиси, Ош Советин большевиктештирүүгө катышкан. 1917-жылдан уезддик-шаардык Советте, ал эми 1918-жылдын июлунан аткаруу комитетинде иштеген. 1919-жылдын июлунда уезддик ревкомдун улуттук бөлүмүндө башчы болуп дайындалат. 1920-жылдын февралынан баштап уезддин жумушчу-дыйкандар инспекциясынын мүчөсү. Граждандык согуш аяктагандан кийин советтик органдардын жооптуу кызматтарын аркалайт.

***

Юсуф Али Муҳаммад Алиев 1898 йили Ўш шаҳрида туғилган. Қирғиз-ўзбек камбағаллари орасида маҳалий аҳолини Чор ҳукуматининг Улуғ Ватан урушининг "фронт ортидаги" ишларга жалб қилинишига қарши фаол катнашди, чунки ўзи 1916-1917 йиллари "фронт орти" ишларини бошидан ўтказган инсон эди.

Алиев. Ю 1917 йили феврал Революциясидан кейин Ўшга қайтиб, инқилоб ишларига фаол киришди. Ўшда Совет ҳокимиятини ўрнатиш ва уни мустахкамлаш учун мусулмон "ишчи ва чорикорлар"ни Советлар қаторига қўшишга катта ҳаракат қилди. Унинг ташабуси билан Ўш уезди саноат корхоналарида ва бошқа ташкилотларда ишчи назорати ташкил этилди. Ю. Алиев 1917 йилнинг декабридан 1918 йилнинг июлигача Ўш Советида ишлади ва кенгашларни "большевиклар" қўлига ўтказишга харакат қилди, у 1918 йили июн ойидан ижроқўм аъзоси, 1919 йилнинг июл ойидан эса - Уезд ревкомида миллий бўлими бошлиғи, 1920 йилнинг февралидан Уезд ишчи-дехқон инспекциясининг аъзоси сифатида фаол ишлади. У гражданлар урушидан кейин, коммунистик партия аъзоси (1919) ва чинакам фидоий инсон сифатида революция ишларида, Қирғизистон Республикасининг партия ва Совет ишларида яна кўп йиллар фидокорона хизмат килди. Юсуф Алиев 1970 йили Фарғона шаҳрида вафот этди.

***

Юсуф Али Мухаммад Алиев (1898 г. Ош - 1970 г. Фергана, Узбекская ССР), активный организатор революционного движения среди кыргызской и узбекской бедноты, участник борьбы за установление Советской власти в Оше. Член КПСС с 1919 года, в 1916 году мобилизован царской адмнистрадцией на военно-тыловые работы; принимал участие в антивоенном движении тыловиков. В 1917 году вернулся в г. Ош. Один из организаторов Ошского Совета мусульманских рабочих и чайрикерских депутатов. Инициатор движения за введение рабочего контроля над деятельностью уездных организаций и промышленных предприятий, выступал за большевизацию Ошского Совета. С 1917 года работал в составе уездно-городского Совета, а с июня 1918 года - в исполкоме. В июле 1919 года назначен заведующим национального отдела уездного ревкома. С февраля 1920 года - член рабоче-крестянской инспекции уезда. После окончания Гражданской войны, работал на ответственных постах в советских органах. Умер в 1970 году в городе Фергана.

***

5. МАДАЗИМОВ РАХМОНБЕРДИ (1875-05.1933)

Рахмонберди Мухаммадазимович Мадазимов - Кыргызстанда театралдык кыймылдын негиздөөчүсү жана уюштуруучуларынын бири, Бабур атындагы Ош Мамлекеттик академиялык өзбек музыкалуу драма театрынын негиздөөчүсү, уюштуруучусу жана биринчи көркөм жетекчиси, артист жана жазуучу, Совет бийлигин орнотуунун активдүү катышуучусу.

Мирзо Рахмонберди ажы Мухаммадазим аълам уулу (Мадазимов) 1875 жылы Өзгөн шаарында туулган.

1914-жылы Рахмонберди Мадазимов жетекчилигинде Ош шаарынын орус-тузем мектеби мугалими Балтыходжа Султанов менен бирге театралдык кружок негизделген.

1918-жылы Рахмонберди Мадазимов жетекчилигинде Ош уездинын башка агартуу ишмерлери жана мугалимдери: Бекназар Назаров, Иброхим Мусабоев, Журахон Зайнобиддинов, Назирхан Камолов, А. Саидов, Абдурашид Эшонхоновтор менен бирге Түркстан фронту Реваскерсоветине караштуу концерт бригадасын базасында Кыргызстандын түштүгүндө биринчи жолу жергиликтүү мусулман элдерден түзүлгөн өз демилгеси менен иштөөчү театралдык кружок негизделген. Театр труппасынын көркөм жетекчиси Рахмонберди Мадазимов Кыргызстандагы театралдык кыймылдын биринчи негиздөөчүсү жана уюштуруучуларынын бири болгон. 1919-жылы кружок драма труппасы болуп калыптанды. Андан ары бул труппа Бабур атындагы Ош Мамлекеттик академиялык өзбек музыкалуу драма театрын түзүү үчүн негиз болуп калды. Ош шаарындагы өзбек драма театры Борбордук Азияда Ташкент шаарындагы Хамза атындагы өзбек улуттук академиялык драма театрынан (1913-27 февраль 1914-жылдары негизделген) кийинки экинчи байыркы профессионал театры болуп эсептелет.

Рахмонберди ажы Мадазимов театр курамында Ош уездинын бардык райондорунда болуп, ал жерде спектаклдер коюп, басмачылык менен көркөм өнөр жана маданият куралы менен күрөштү. Балтыходжа Султановдун кудасы Ош өзбек театрынын биринчи негиздөөчүсү жана көркөм жетекчиси Рахмонберди Мадазимов мындай айтып жүргөн: Корбашы Мадаминбек Андижанга жакын жерлерде талоончулук кылып, тургундарга куралдуу кол салып жүрдү. Ош шаарынын милициясынын башчысы Балтыходжа Султанов жана Ош гарнизону Андижан аскердик гарнизонун курал-жарак менен камсыз кылуу үчүн жардам берүүнү каалады. Бирок ал жакка куралды кандай жеткирүүгө болот? Бул көйгөйдү театр артисттери чечти. Арабаны жасалгалашты, ага курал-жарактын жайып коюшту, үстүнөн төшөктөр коюшту. Артист Рахмонберди Мадазимов өзүн гримдеп, чоң "эшан"-диний үгүттөөчү болду. Дагы эки актёр анын "муридтери"-шакирттери болуп калды. Өзүнө жакын мусулмандардын ыйык Куран китебин коюшту, аны окуп жолго тушту. Араба Ходжаабадга жакындап барганда ок атылганы угулду. Арабаны ондогон басмачылар курчоого алышты. Ошондо арабакеч басмачыларга бармагы менен "жымжырт" деп белгисин көрсөттү жана парданы тартып койду. Басмачылар "эшан" жана анын "шакирттерин" көрүшту жана жүгүнүшту. Андан кийин аларды Андижанга чейин урмат менен жеткиришти. Курал-жарак менен камсыз кылуу үчүн труппанын мындай "постановкалары" бир нече жолу кайталанды.

Ош өзбек драма театрынын биринчи негиздөөчүсү жана көркөм жетекчиси Рахмонберди ажы Мадазимов Өзгөн шаарына көчүп кеткенине байланыштуу 1932-жылы театрдан жумуштан кетти жана 1933-жылы май айынын аягында Өзгөн шаарында каза болду. Рахмонберди Мадазимов жазуучу эле, анын "Оштун мүнөздөмөсү" жана "Аттар сөздүгү" китептери 1914-1915 жылдары Ташкент шаарындагы Түркстан өлкөсү генерал-губернаторунун кеңсесине караштуу басмаканасында басылып чыккан.

Рахмонберди Мадазимовтун эки уулу өзүнүн атасынын ишин татыктуу улантышты искусство жана маданиятке кызмат кылышты, Ош драма театрын сахнасында көп жыл иштешти. Уринбой жана Журахон Рахмоновтор Бабур атындагы Ош Мамлекеттик академик өзбек музыкалуу

драма театрын негиздөөчүлөрүнөн бири болушкон жана Кыргызстандын искусство жана маданиятын өнүгүшүнө чоң салым кошушкон, көп жаш актёрлорго тарбия беришти. Алардын чоң салымы жана эмгеги Кыргыз ССРинин жетекчилиги тарабынан жогору бааланган жана алар ордендер, көп сандаган медалдар, ардак грамоталар менен сыйланышкан.

***

Раҳмонберди Мадазимов (1875-05.1933) - Қирғизистон театр ҳаракатининг асосчиларидан бири, Бобур номли Ўш Давлат Академик ўзбек мусиқали драма театрининг асосчиси, ташкилотчиси ва биринчи бадиий раҳбари, ёзувчи, Совет ҳокимиятини ўрнатиш фаол қатнашчиси.

Мирзо Раҳмонберди ҳожи Муҳаммадаъзим аълам ўғли 1875 йили Ўзган шаҳрида туғилган. 1914 йили Раҳмонберди ҳожи Мадазимов раҳбарлигида Ўш шаҳрида рус-тузем мактаби ўқитувчиси Болтиҳожи Султонов билан биргаликда театр тўгараги ташкил этилган.

Мирзо Раҳмонберди ҳожи Мадазимов раҳбарлигида Ўшнинг зиёли ўқитувчилари Иброҳим Мусабоев, Бекназар Назаров, Жўрахон Зайнобиддинов, Назирхон Камолов, А.Саидов, Абдурашид Эшонхоновлар билан бирга 1918 йили Қирғизистонда биринчи бўлиб мусулмон актёрлардан иборат Туркистон фронти ҳарбий кенгаши қошидаги концерт бригадаси негизида Ўшда хаваскор театр тўгарагини тузган ва асосчиси бўлган. 1919 йили театр тўгараги театр драма труппасига айлантирилган. Театр труппаси Бобур (Киров) номли Ўш Давлат академик ўзбек мусиқали драма театрини тузишга асос бўлган. Ушбу театр Марказий Осиёдаги энг кекса театрлардан биридир. Раҳмонберди хожи Мадазимов театр труппаси билан Ўшнинг барча туманларини айланиб, концерт ва спектакллар қўйиб чиқди ва босмачиликка санъат қуроли орқали кураш олиб борди. Ўзининг қудаси, Ўш шаҳар милициясининг асосчиси ва биринчи бошлиғи Болтиҳожи Султонов билан бирга босмачиларни тор-мор этишда фаол иштирок этди.

Болтиҳожи Султоновнинг қудаси театрнинг асосчиси ва биринчи бадиий раҳбари Раҳмонберди ҳожи Мадазимов шундай ҳикоя қилган эди: - Қурбоши Мадаминбек Андижон атрофида изғиб, халқни талаб юрган эди. Ўш гарнизони Андижон ҳарбий қисмига қурол-яроғ билан ёрдам қилмоқчи бўлди. Лекин қуролларни қандай етказиш мумкин? Бу мушкулни театр артистлари ҳал қилдилар. Соябон арава безатилиб, қурол-яроғлар текис тахланди. Устига полос, кўрпа-тўшаклар солинди. Раҳмонберди Мадазимов грим билан катта эшон қиёфасига кирди. Яна икки артист унинг "муридлари" бўлди. Уччаласи ҳам олдига эски китоблардан очиб, "хатми-хўжа" қилгандай йўлга тушишди. Арава Хўжаободга яқинлашганда милтиқ овози эшитилди. Ўн нафар босмачи келиб аравани ўради. Шунда аравакаш босмачиларга қараб, "жим" ишорасини кўрсатди ва пардани қия очди. Босмачилар "эшон" ва "муридлар"ни кўриб, таъзим қилишди. Сўнгра ҳурмат билан Андижонгача кузатиб қўйишди. Қизил армияни қурол билан таъминлаш мақсадида труппанинг бундай "постановкалари" бир-неча марта такрорланди.

Раҳмонберди ҳожи Мадазимовнинг Қирғизистоннинг театр санъати асосчиси ва қатнашчиларидан бири ҳақидаги хизматлари Қирғизистон фанлар Академияси томонидан 1987 йили чиқарилган Ўш вилояти Энциклопедиясининг 110 бетида қайд этилган. Ҳамда ушбу Энциклопедиянинг 110 бетида ўғли Жўрахоннинг расми чиқарилган. 2014 йили Давлат тили ва энциклопедия маркази томонидан нашр этилган "Қирғизистон" миллий Энциклопедияси 5 том, 763 бетида, 2000-2006 йилларда чиққан "Ўзбекистон Миллий Энциклопедияси" (Ў ҳарфи, 219 бет) ва театрнинг 90 йиллик юбилейига чиқарилган феврал 2010 йилда нашр этилган Абдуғани Абдуғафуровнинг "Ўшнинг Академик театри" китобининг 1 бетида Раҳмонберди Мадазимовнинг Бобур номли Ўш давлат академик мусиқали драма театрининг ташкил этишда ва фаолият кўрсатишдаги хизматлари акс эттирилган. Раҳмонберди ҳожи Мадазимов Ўшда таниқли ёзувчи бўлган. Унинг иккита "Ўшнинг тавсифи" ва "Исмлар имлоси" китоблари Туркистон генерал-губернатори девони қошидаги босмахонада 1914-1915 йиллари Тошкентда нашр этилган. Бундан ташқари, театр учун кичкина драмалар, пъесалар ва концерт дастурлари муаллифи бўлган ва уларни саҳналаштирган.

Раҳмонберди ҳожи Мадазимов 1932 йили Ўзган шаҳрига кўчиб кетганлиги сабабли театрдан ишдан кетади ва 1933 йил май ойининг охирида Ўзган шаҳрида қийинчилик, очлик

вақтлари, тут пишиғида вафот этади. Ўзган шаҳрининг "Етти Султон" қабристонига дафн этилган. Мирзо Раҳмонбердининг иккала ўғли ҳам отасининг йўлини давом эттириб, Ўш ўзбек драма театрида кўп йиллар давомида ишлашган. Ўринбой Раҳмонов ва Жўрахон Раҳмоновлар Қирғизистон маданияти ва санъати ривожланишига катта ҳисса қўшишган. Ўш шаҳридаги Бобур (Киров) номли драма театрининг асосчиларидан бири бўлишган.

***

Рахмонберди Мадазимов - один из основателей театрального движения Кыргызстана, основатель, организатор и первый художественный руководитель Ошского Государственного Академического узбекского музыкально-драматического театра имени Бобура, активный участник установления Советской власти на Юге Киргизии.

Мирзо Рахмонберди хаджи сын Мухаммадазима аълама (Мадазимов) родился в 1875 году в городе Узген. Рахмонберди хаджи Мадазимов был писателем, в 1914-1915 годах в типографии при канцелярии генерал-губернатора Туркестанского края в городе Ташкенте были изданы его две книги "Ўшнинг тавсифи" ("Характеристика Оша"), "Исмлар имлоси" ("Словарь имён").

В 1914 году под руководством Рахмонберди Мадазимова вместе с учителем русско-туземной школы города Ош Балтыходжой Султановым был основан театральный кружок.

В 1918 году под руководством Рахмонберди Мадазимова вместе с другими просвещёнными деятелями и учителями Ошского уезда Бекназаром Назаровым, Иброхимом Мусабоевым, Журахоном Зайнобиддиновым, Назирханом Камоловым, А.Саидовым, Абдурашидом Эшонхоновым впервые в Кыргызстане был основан самодеятельный театральный кружок на базе концертной бригады при Реввоенсовете Туркестанского фронта из местных мусульманских актёров. В 1919 году кружок сформировался в драматическую труппу. В дальнейшем эта труппа стала основой для создания Ошского Государственного академического узбекского музыкально-драматического театра имени Бабура. Ошский академический музыкально-драматический театр является вторым старейшим профессиональным театром в Центральной Азии, после Узбекского национального академического драматического театра имени Хамзы в городе Ташкент (основанного в 1913-27 февраля 1914 годах).

Рахмонберди Мадазимов в составе театра побывал во всех районах Ошского уезда, где ставил спектакли и боролся с басмачеством оружием искусства и культуры. Он совместно со своим родственником, основателем и первым начальником милиции города Ош Балтыходжой Султановым активно участвовал в обезвреживании басмачества. На своей телеге он вместе с реквизитом театра незаметно пряча перевозил оружие красных через районы, где орудовали банды басмачей и таким образом снабжал Красную армию оружием и боеприпасами.

Свёкор Б.Султанова первый основатель и художественный руководитель Ошского узбекского театра Рахмонберди Мадазимов вспоминал: курбаши Мадаминбек разбойничал около Андижана, нападал на жителей. Начальник милиции города Ош Балтыходжа Султанов и Ошский гарнизон хотели помочь с обеспечением оружия Андижанскому военному гарнизону. Но как доставить туда оружие? Эту проблему решили артисты театра. Украсили карету, разложили оружие, сверху положили одеяла и тушаки. Артист Рахмонберди Мадазимов наложил грим и стал большим "ишаном"-религиозным учёным. Ещё два актёра стали его "муридами"-учениками. Поставили около себя священную книгу Коран, читая его пустились в путь. Когда карета подъехала к Ходжаабаду послышалась стрельба. Десятки басмачей окружили карету. Тогда извозчик сделал рукой знак "тихо" басмачам и приоткрыл занавеску. Басмачи увидели "ишана" и его "учеников" поклонились. Потом с почестями довезли их до Андижана. Для обеспечения оружием такие "постановки" труппы повторялись неоднократно.

Основатель Ошского узбекского драматического театра Рахмонберди хаджи Мадазимов в связи с выездом в город Узген в 1932 году ушёл из театра и умер в конце мая 1933 года в городе Узгене.

Двое сыновей Рахмонберди Мадазимова достойно продолжили дело своего отца служению искусству и культуры много лет работали на сцене театра имени Бабура города Ош.

Уринбой и Журахон Рахмоновы были одними из основателей Ошского музыкально-драматического театра имени Бобура и внесли большой вклад в развитие искусства и культуры Киргизии, воспитали много молодых актёров. Их большой вклад и труд были высоко оценены руководством Киргизской ССР и они были награждены орденами, многочисленными медалями, почётными грамотами.

Группа делегатов I-ой Ошской уездной партийной конференции РКП (б)

Председатель ЦИК Киргизской ССР Абдыкадыр Орозбеков с первым заведующим Ошского городского отдела народного образования Жураханом Зайнабиддиновым и другими революционерами 1920 год.

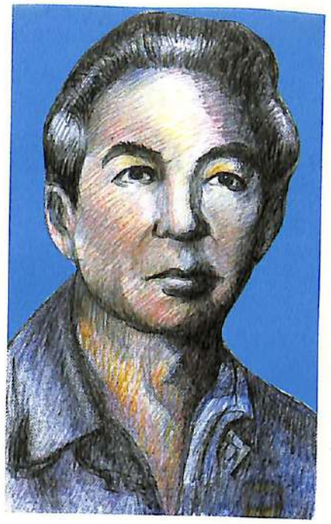

6. ЗАЙНАБИДДИНОВ ЖУРАХАН (1897-1968)

Зайнабиддинов Журахан 1897-жылы Ош шаарындагы темир усталардын көчөсүндө (мурдагы Зайнабиддинов көчөсү) туулган. 1919-жылдын мартында комсомолдун Фергана обкомунун өкүлү В.Н. Четвертаков жана РКП (б)нын Ош шаардык комитетинин төрагасы Николай Кондратьев Ош шаарында жаштар союзунун алгачкы уюмун түзүшкөн, кийинчерээк, 1919-жылдын июнунда эски шаарда жергиликтүү калктын жаштарынын комсомолдук уюму түзүлгөн. Анын активдүү мүчөлөрү: Ж.Зайнабиддинов, Ф. Алимжанов, А. Юнусов К. Ниязов жана башкалар эле.

Ошто өзбек театрынын түзүлүү тарыхы анын ысмы менен түздөн-түз байланыштуу экенин белгилей кетүү ашыкчалык кылбайт. Республикалык архивдин маалыматы боюнча 1920-жылдын 6-августунда ага берилген 1808-сандуу документте: "Зайнабиддинов Журахан Ош шаардык аскер комиссариатынын алдындагы агартуу-үгүт тобунун артисти" деп жазылган. Ага саясий агартуу катчысы А. Шпиловскийдин колу басылып, мөөр басылган. Бул топтун алгачкы жолу даярдашкан "Түркстан дарыгери" спектаклинде Ж.Зайнабиддинов аялдын ролун ойногон, анткени, ал мезгилде аялдарга сахнага чыгууга тыюу салынчу.

Ж. Зайнабиддинов Кыргызстандын Түштүгүндө билим берүү тармагы өнүгүүсүнө зор салым кошкон. Ал Ош уезди билим берүү бөлүмүнүн биринчи жетекчиси болгон.

Ж. Зайнабиддинов Ош облусунун аткаруу комитетинин айыл чарба бөлүмүнүн башчысы, андан кийин жетекчилик кызматтарда, партиялык жана комсомолдук органдарда иштеген. Кыргызстандын түштүгүндө совет бийлигин орнотуунун оор жылдарында Ош Реваскерсовети уюштурган "Азык-түлүк гумжардам" тобунун курамында кедей-кембагал үй-бүлөлөргө, кароосуз балдарга жардам берүүгө активдүү катышкан. Улгайган курагында Ж. Зайнабиддинов Ошто "Журахан афенди" деген ысым менен белгилүү болгон, ал чала сабат адамдарга расмий бийлик органдарына арыз жазууга, керектүү документтерди топтоого жардам берген. Көп жылдык тажрыйбасы, турмуштук сабактары, Мекенге ак кызматы менен жаш муунга өрнөк боло алган. Ошондуктан шаардык комсомол уюмдары Ж. Зайнабиддиновду өзүнүн замандаштары: Насыр Примбердиев, Бурибай Асранкулов, Александр Кошелев, Михаил Бадыгин, Хажалхан Атабаева, эже-сиңдилер Саламат жана Карамат Касымовалар, Инамжан Саидов сыяктуу элден чыккан чыгаан инсандар менен биргеликте жолугушууларга дайыма чакырып турушкан. Өсүп келе жаткан муундун эсинде алар жаркын эскерүү калтырышты деп ойлоого болот. Ж. Зайнабиддинов урматына Ош шаарынын борбордук көчөлөрүнүн бирине анын ысмы ыйгарылган, бирок 2013-жылы ал көчөнүн аты өзгөртүлгөн.

***

Жўрахон Зайнобиддинов 1897 йили Ўш шаҳрида, Темирчилар кўчасида дунёга келган. Давр тақозоси билан Ж. Зайнобиддинов янги ҳаёт ва турмуш йўлини танлади, ўлкада ривожланаётган ўзгаришларга фаол қатнашди. 1919 йили Фарғона вилояти комсомол комитети вакили В.Н. Четвертаков ва РКП(б)нинг Ўш уезд комитети раиси Николай Кондратьев Ўшда ёшлар ташкилотини туздилар, 1919 йилнинг июнида, шаҳарнинг эски қисмида, маҳаллий ёшларнинг комсомол ташкилоти тузилди. Ж. Зайнобиддинов, Ф. Алимжонов, А. Юнусов, К. Ниёзов ва бошқалар унинг фаол аъзолари эдилар. Театр тарихи Жўрахон Зайнобиддинов таржимаи ҳоли билан муштарак десак, мубоалаға бўлмас. Республика архивидан олинган маълумотларга биноан, Ж. Зайнобиддиновга 1920 йил 6 августда 1808-сонли ҳужжат берилган. Унда: "Жўрахон Зайнобиддинов Фарғона вилояти, Ўш шаҳридаги ҳарбий комиссариатнинг маориф ташвиқоти (агитпросвет) қошидаги турк труппасининг артисти". Сиёсий маориф котиби А. Шпиловский имзоси, муҳри" деган сўзлар бор. Труппанинг биринчи йирик асари Маннон Уйғурнинг

"Туркистонлик табиб" спектаклида аёл ролини Жўрахон Зайнобиддинов ўйнаган. Сабаби, ўша пайтлар труппага аёлларни жалб этиш ман қилинган эди.

Ж.Зайнобиддинов Жанубий Қирғизистонда таълим соҳасини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган. У Ўш уезди таълим бўлимининг биринчи раҳбари бўлган.

Ж. Зайнобиддинов Ўш вилояти ижроқўми қишлоқ хўжалиги бўлими мудири, кейинчалик партия ва комсомолда раҳбарлик лавозимларида ишлади. Совет ҳокимиятини ўрнатиш йиллари Жўрахон Зайнобиддинов Ўш Реввоенсоветининг "Продгумпомощь" гуруҳи сафида бева-бечораларга, камхарж оилаларга, қаровсиз қолган болаларга ёрдам уюштиришда қатнашган.

Ўшда Ж. Зайнобиддинов "Жўрахон афанди" номи билан машҳур бўлиб, маҳаллий ташкилотларга ариза ёзишда, расмий ҳужжатлар тузишда саводсиз кишиларга ёрдам берар эди. Бу кишининг ҳаёти, кўп йиллик иш тажрибаси, ватанга садоқати ёшларга ибрат эканлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш мумкин. Шунинг учун шаҳар комсомол ташкилоти Ж. Зайнобиддинов билан биргаликда у кишининг замондошлари ва тенгдошлари Носир Примбердиев, Бўрибой Асранқулов, Александр Кошелев, Михаил Бадигин, Хожалхон Отабоева, опа-сингиллар Саломат ва Каромат Қосимовалар, Иномжон Саидов каби эл ичидан чиққан ва хизмат қилган инсонларни тез-тез ёшлар билан учрашувини уюштириб турар эди. Ўйлаймизки, бу инсонлар ҳамиша келажак авлод хотирасида мангу яшайди. Зайнобиддинов шарафига Ўш шаҳрининг ўзи яшаган марказий кўчаларидан бири номига қўйилган, лекин 2013 йили у кўчанинг номи бошқа шахс номига қўйилди.

***

Журахан Зайнабиддинов родился в 1897 году в городе Ош в махалле мастеров по металлу (бывшая улица Зайнабиддинова). В марте 1919 года представитель ферганского обкома комсомола В.Н. Четвертаков и председатель Ошского Угоркома РКП(б) Николай Кондратьев создали в городе Ош первую ячейку Союза молодёжи, несколько позже, в июне 1919 года комсомольская ячейка из молодёжи коренной национальности была создана в старой части города. Активными членами являлись Ж.Зайнабиддинов, Ф. Алимжанов, А. Юнусов К. Ниязов и др.

Не будет преувеличением отметить, что история создания узбекского театра в Оше напрямую связана с его именем. Согласно данным из республиканского архива, 6 августа 1920 года ему была выдана справка за номером 1808, которая гласит: "Зайнабиддинов Журахан является артистом тюркской труппы агитации и просвещения при Ошском городском военном комиссариате". Подпись: Секретарь политобразования А.Шпиловский, закреплена печатью. Первой крупной пьесой труппы был спектакль "Лекарь из Туркестана", где Ж. Зайнабиддинов сыграл роль женщины, так как в те годы женщинам было запрещено играть роли на сцене театра.

Ж.Зайнабиддинов внёс большой вклад в развитие сферы народного образования Юга Кыргызстана. Он был первым начальником отдела образования Ошского уезда.

Ж. Зайнабиддинов работал заведующим отдела сельского хозяйства Ошского облисполкома, затем на руководящих должностях, в партийных и комсомольских органах. В трудные годы становления советской власти на юге Кыргызстана, он принимал активное участие в составе группы «Продгумпомощь» в оказании помощи бедным, малоимущим семьям, беспризорным детям, организованной Ошским Реввоенсоветом. В пожилом возрасте в Оше Ж. Зайнабиддинов был известен как "Журахан афенди", он помогал малограмотным писать заявления в официальные органы власти, составлять необходимые документы. Его многолетний опыт, жизненные уроки, преданность Родине были примером для подрастающего поколения, поэтому городские комсомольские организации, вместе с его современниками Насыром Примбердиевым, Бурибаем Асранкуловым, Александром Кошелевым, Михаилом Бадыгиным, Хажалхан Атабаевой, сёстрами Саламат и Карамат Касымовами, Инамжан Саидовым, - выходцами из народа, организовывали постоянно встречи с молодёжью. Надеемся, что их светлая память останется на века у подрастающего поколения. В честь Ж. Зайнабиддинова была названа одна из центральных улиц г. Ош, где он жил, которая в 2013 году была переименована. Так как он один из первых революционеров внёсший большой вклад в установление и укрепление Советской власти в Кыргызстане желательно было бы восстановить историческое название улицы в городе Ош.

7. САИДОВ ИНОМЖОН
(1908-1984)

Иномжон Саидов 1908-жылы Ош шаарындагы интеллигенттин үй-бүлөсүндө туулган. Анын атасы Сайиддин Хусаинов Россия падышачылыгынын Ош шаардык башкармалыгында катчы болуп иштеген. Октябрь революциясынан кийин 1942-жылга чейин Сайиддин түрдүү кызматтарда иштөө менен элдин сый-урматына ээ болгон.

1916-жылы Иномжон Ош шаарындагы орус-тузем мектебине кабыл алынат. Кийинчерээк бул мектептин аталышы "Октябрдын 25 жылдыгы" болуп өзгөртүлгөн да, шаардагы эң мыкты мектепке айланган. Аны аяктагандан кийин шаарда жаңыдан уюштурулган пионер уюмунун улуу вожатыйы катары эмгек жолун баштаган.

1926-жылы мугалимдерди даярдоо курсун аяктагандан кийин "Октябрдын 25 жылдыгы" мектебинин директору, 1935-1939 жылдары Сталин атындагы мектептин директору, 1939-1944 жылдары шаардын партиялык жана профсоюздук уюмдарынын жооптуу кызматкери болуп иштеген. 1944-1948 жылдары партиянын Ош шаардык комитетинин өнөр жай бөлүмүнүн башчысынын орун басары, 1954-1956 жылдары Ош областтык өнөр жай советин жетектейт. 1956-1982 жылдары Ош райондук керек-жарак коомунун төрагасы, областтык керек-жарак союзунун кадрлар бөлүмүнүн башчысы жана башка жооптуу постторду ээлеген. 1982-жылдан республикалык маанидеги персоналдык пенсионер. 1984-жылы узакка созулган оорунун кесепетинен көз жумган.

Иномжон Саидов өкмөт ишенип тапшырган кайсыл гана участокто иштебесин ак ниеттүүлүктүн өрнөгүн көрсөтө алды, кызматташтарынын сый-урматына арзыды. Үлгүлүү кызматкер, иш билги уюштуруучу жана жетекчи. Ошондой эле ал мыкты үй-бүлө башчысы, сүйүктүү ата катары сегиз баланы тарбиялап, өстүрдү. Балдарынын бардыгы билимдүү адистер катары элге кызмат кылышууда. Көп жылдык ак ниет эмгеги үчүн Иномжон Саидов СССРдин жана Кыргыз ССРинин орден-медалдары, Жогорку Советтин жана өкмөттүн ардак грамоталары менен сыйланган. И.Саидов Кыргызстандын түштүгүндө кадрларды даярдоого да өз салымын кошту. Эл Иномжон Саидовдун эмгегин дайыма жогору баалайт, ал адамдык чыныгы сапаттары менен адамдардын жүрөгүнөн орун алган.

***

Иномжон Саидов 1908 йилда Ўш шаҳрида зиёлилар оиласида таваллуд топган. Отаси Сайиддин ака Ҳусаинов Чор Россиясининг ўша даврдаги Ўш шаҳар бошқармасида мирза, яъни котиб бўлиб хизмат қилган. Октябр инқилобидан сўнг, то 1942 йилгача турли лавозимларда хизмат қилиб, эл ҳурматига сазовор бўлган.

Иномжон ака 1916 йили Ўшдаги рус-тузем мактабида ўқишни бошлади. Бу мактаб кейинчалик машҳур "Октябр 25 йиллиги" номли мактабга айлантирилган. Ушбу мактабни тамомлагач, шаҳарда ташкил этилган дастлабки пионер ташкилотида бош вожатий бўлиб меҳнат фаолиятини бошлаган. 1926 йили 9 ойлик ўқитувчилар курсини тамомлагач, "Октябр 25 йиллиги" мактабига директор этиб тайинланди. 1935-1939 йилларда Сталин номли мактабга директорлик қилди. 1939 йилдан 1944 йилгача шаҳар касаба уюшмаси, партия ташкилотларида маъсул ходим бўлиб хизмат қилди. 1944-1948 йилларда Ўш шаҳар партия комитети саноат бўлими мудирининг ўринбосари лавозимида ишлади. 1954-1956 йилларда Ўш вилоят саноат кенгаши раиси, 1956 йилдан 1982 йилгача Ўш тумани матлубот жамияти раиси, вилоят матлубот уюшмаси кадрлар бўлими бошлиғи ва шу каби маъсул вазифаларни сидқидилдан бажарди. 1982 йилдан республика миқёсидаги шахсий нафақахўр эди. У 1984 йили узоқ давом этган хасталикдан сўнг вафот этди.

Иномжон Саидовни ҳукумат қайси лавозимга тайинламасин, у ўша ерда ҳалол меҳнат қилди. Қаерда ишламасин, ҳамкасбларининг ҳурмат-эҳтиромига сазовор бўлди. Иномжон Саидов

намунали ходим, ташкилотчи раҳбар бўлиши билан бирга, оилада меҳрибон ота ҳам эди. У 8 фарзандни вояга етказиб, барчасини олий маълумотли қилди.

Иномжон Саидов кўп йиллик ҳалол меҳнати учун бир неча орден ва медаллар, шунингдек, собиқ СССР Олий Совети, Қирғизистон ССР Олий Совети ва ҳукуматнинг қатор фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

Иномжон Саидов Ўш шаҳри ва умуман Жанубий Қирғизистонда юзлаб қадрларни тайёрлашда мураббийлик қилган инсондир. У малакали мутахассисларни етиштириб чиқарди. Халқимиз Иномжон Саидовнинг хизматларини ҳеч қачон унутмайди. Чунки у халқ дилидан ўрин олган ҳақиқий инсон эди.

***

Иномжон Саидов родился в 1908 году в городе Ош в семье интеллигентов. Его отец Сайиддин Хусаинов работал секретарём в Ошской городской управе царской администрации России. После Октябрьской революции до 1942 года Сайиддин трудился в различных должностях, заслужил уважение людей.

В 1916 г. Иномжон начал учиться в Ошской русско-туземной школе. Позже эта школа была преобразована в ставшую знаменитой школу имени 25-летия Октября. Закончив школу, начал трудовую деятельность старшим вожатым, в только что созданной в городе пионерской организации.

В 1926 году, после окончания учительских курсов, назначен директором школы "25 лет Октября". 1935-1939 годах директор школы имени Сталина. 1939-1944 годах ответработник в профсоюзной и партийной организациях города. В 1944-1948 годах заместитель заведующего отделом промышленности Ошского городского комитета партии. 1954-1956 годах возглавлял Ошский областной промышленный совет, с 1956 по 1982 годы был председателем Ошского районного потребобщества, заведующим отделом кадров облпотребсоюза, занимал другие ответственные посты. С 1982 года был персональным пенсионером республиканского значения. После продолжительной болезни скончался в 1984 году. На какой бы участок работы ни направляло его правительство, Иномжон Саидов проявлял образцы добросовестного труда, заслужил уважение сослуживцев. Примерный работник, умелый организатор, руководитель, Иномжон Саидов был также прекрасным семьянином, любящим отцом. Вырастил и воспитал восьмерых детей. За многолетний добросовестный труд Иномжон Саидов был удостоен орденов и медалей СССР и Киргизской ССР, Почётных грамот Верховных Советов и правительства. И.Саидов приложил немало усилий для подготовки кадров в городе Ош и на Юге Кыргызстана.

Народ не забудет заслуг Иномжона Саидова. Так как он был настоящим человеком, занявшим особое место в сердцах людей.

Празднование очередной годовщины Великой Октябрьской Социалистической революции

8. ДОВИДОВ ГАНИЖОН
(1913-2004)

Улуу Ата Мекендик согуштун ардагери, эл депутаттарынын Ош шаардык аткаруу комитетинин мурдагы төрагасы, Кыргыз Республикасынын алдында өзгөчө сиңирген эмгеги үчүн персоналдык ардагер болгон Ганижон Довидов 1913-жылы 13-майда Ош шаарында туулган.

Билими боюнча айыл чарба адиси. Өзүнүн эмгек жолун Ош шаарынын "Шуро" агроучасткасында баштаган. Бул агроучастка башталышында 665 жеке чарбалардан түзүлгөн, 1930-жылы алар бир коллективдик чарбага биригишкен. Андан кийинки жылдары ал айыл советин жетектеген. 1935-жылы Андижан шаарындагы бир жылдык советтик-партиялык мектепти аяктаган, андан соң Араван-Бура райондук аткаруу комитетинин катчысы, Ош областтык аткаруу комитетинин жалпы бөлүмүнүн башчысы болуп иштеген.

1942-жылы армияга чакырылып, Сталинград шаарын коргоого катышат. Улуу Ата Мекендик согуштун орденинин кавалери жана башка күжүрмөн орден, медалдардын ээси. Согуштан кийин Довидов айыл чарба башкармалыгынын начальнигинин талаа иштери боюнча орун басары болуп иштеген. 1947-жылы Ош шаардынын аткаруу комитетинин төрагасы болуп дайындалат. Шаардык чарбаны жана турмушту жакшы билген кадрлар керек болуп турган учур. Ал областтык борборду көркөндүрүүгө, экономикалык жана маданий жактан өнүгүшүнө чоң салым кошкон. Ошол жылдары азыркы Курманжан Датка, Ленин, Амир Темур, Гапар Айтиев, Привокзальная сыяктуу борбордук көчөлөр түптөлө баштаган. Ошондой эле Ош педагогикалык институтунун (азыркы Ош мамлекеттик университетинин) имараты курулган.

Довидов эл, адамдар менен сүйлөшө билген, алардын ишеничине жана колдоосуна ээ болгон. Ош шаарын көркөндүрүү жана жашылдандыруу тарыхы анын ысымы менен байланыштуу. Шаар тез кеңейе баштаган жылдары шаарда жашыл зоналарды түзүү зарылдыгы туулган. Бул жылдары ал жергиликтүү токой чарбасын, кийинчерээк шаардык көркөндүрүү жана жашылдандыруу ишканасын жетектеген.

Ганижон Довидов Сулайман-Тоону жашылдандырууга, Токтогул жана Навои атындагы эс алуу парктарын туташтырып туруучу аллеянын жаралышына, "Түбөлүк от" архитектуралык комплекстин курулушуна жана Ош областтык жана шаардык административдик имараттарынын айланасын көркөндүрүүгө көп күч-аракетин жумшаган. Анын демилгеси менен шаардын борбордук көчөлөрүндө жана скверлеринде сейрек кездешүүчү декоративдүү даректар жана гүлдөр эгилген. Ош шаарында анын жетекчилиги менен 27 сквер, эс алуу зоналары жана көлмөлөр пайда болгон.

Өзүнө бекитилген участкада ак ниет эмгеги менен көзгө көрүнгөн Ганижон Довидов оштуктардын сый-урматын жеңип алган. Ал жөнөкөйлүгү менен элге жакчу. Ошондой эле мыкты үй-бүлөнүн ээси болуп, сегиз уул жана үч кызды тарбиялап өстүрдү. Довидовдордун жаңы муунуанын ишин улантуучулар болуп калышты.

Ардактуу эс алууга чыкканда да ал коомдук иштерге жана ар түрдүү иш-чараларга катышууну уланткан. Согуштун жана ооруктун ардагерлеринин шаардык жана областтык советтеринин мүчөсү, Фрунзе атындагы орто мектептин ата-энелер комитетинин туруктуу төрагасы болгон. Ганижон Довидов 2004-жылы 5-сентябрда Ош шаарында көз жумган. Ош шаарындагы көчөлөрдүн бирине анын ысмы ыйгарылган.

***

Ганижон Довидов - Улуғ Ватан уруши фахрийси, Ўш шаҳар ижроқўмининг собиқ раиси, Қирғизистон Республикаси олдидаги алоҳида хизматлари учун шахсий пенсионер 1913 йилнинг 25 августида Ўш шаҳрида туғилган. Маълумотига кўра, қишлоқ хўжалиги ходими. Меҳнат фаолиятини

Ўш шаҳридаги "Шўро" агроучасткасида агроном сифатида бошлаган. Унинг қўл остида 665 нафар якка хўжалик бўлиб, 1930 йили жамоа хўжалигига бирлашди.

Сўнгра қишлоқ кенгашига раислик қилди. 1935 йили у Андижон шаҳридаги бир йиллик совет партия мактабини тамомлаб, Ўшга қайтди. Икки йил Аравонбуро туман ижроқўми котиби, сўнгра Ўш вилояти ижроқўми умумий бўлими мудири бўлиб ишлади.

1942 йили армияга чақирилади. Мамлакатда Улуғ Ватан уруши борарди. Сталинград жангида иштирок этди. "Ватан уруши" ордени, бошқа бир қатор жанговар орден ва медаллар билан мукофотланган.

Урушдан сўнг Ўш вилояти қишлоқ хўжалиги бошқармаси бошлиғининг ўсимликшунослик бўйича ўринбосари бўлиб ишлади. 1947 йили эса Ўш шаҳар ижроқўми раиси бўлиб сайланади. Шаҳар турмуши ва маданиятини яхши биладиган кадрлар зарур эди. У шаҳар иқтисоди, ободончилиги ва маданияти ривожига катта ҳисса қўшади. Ўша пайтда ҳозирги Қурвонжон додхо, Ленин, Амир Темур, Гапар Айтиев, Привокзальная каби марказий кўчаларга асос солинган. Унинг фаолияти даврида Ўш педагогика институти (ҳозир Ўш Давлат университети) қурилиши бошланган. Довидов халқ билан сўзлашишни биларди, халқ унга ишонарди ва қўллаб-қувватлар эди. Ўш шаҳрини кўкаламзорлаштириш, ободонлаштириш тарихи Ғанижон Довидов номи билан боғлиқдир. Шаҳар кенгайиб, янги кўчалар пайдо бўлгани сари уни кўкаламзорлаштириш зарурати сезиларди. Бу даврда Ғанижон Довидов ўрмон хўжалиги бошқармаси бошлиғи, сўнгра шаҳар кўкаламзорлаштириш идораси директори бўлиб ишлайди. Ғанижон Довидов Сулаймон тоғини кўкаламзорлаштириш, Тўқтағул ва Навоий номли истироҳат боғларини боғловчи яшил хиёбонларни, шунингдек, "Мангу олов" меъморчилик обидасини барпо этиш, Ўш вилояти ва Ўш шаҳар давлат маъмуриятлари бинолари атрофини ободонлаштиришда кўп ғайрат кўрсатган. Ўш шаҳри марказий кўчаларига ва хиёбонларига ноёб манзарали дарахтлар, гул кўчатларини олиб келтириб экиш ишларига бош-қош бўлган. Унинг раҳбарлиги остида Ўш шаҳрида 27 та хиёбон, дам олиш маскани ва ҳовузлар барпо этилган.

Ғанижон Довидов барча лавозимларда, ўзига топширилган вазифаларда ҳалол ва сидқидилдан ишлаб, ўшликлар ўртасида катта обрў қозонди.

Камтарин ва ажойиб оила бошлиғи эди. У саккиз ўғил ва уч қизни вояга етказди. Фарзандлари унинг ишини давом эттиришмоқда.

У пенсияга чиққан йилларда ҳам жамоат ишларида, ўтказилган барча тадбирларда фаол қатнашиб келди. Уруш ва меҳнат фахрийлари Ўш шаҳар ва вилоят кенгашлари аъзоси, Фрунзе номли ўрта мактаб ота-оналар комитетининг доимий раиси эди. Ғанижон Довидов 2004 йилнинг 5 сентябрида Ўшда вафот этган. Ўш шаҳридаги кўчалардан бири унинг номи билан номланган.

***

Ганижон Довидов Ветеран Великой Отечественной войны, бывший председатель Ошского горисполкома, за особые заслуги перед Кыргызской Республикой персональный пенсионер родился 25 августа 1913 года в городе Ош. По образованию работник сельского хозяйства. Трудовую деятельность начал агрономом на агроучастке "Шуро" города Ош. Под его началом было 665 единоличных хозяйств, к 1930 году они объединились в одно коллективное хозяйство.

В последующие годы руководил сельским советом. В 1935 году окончил годичную советско-партийную школу в городе Андижан, после чего два года проработал секретарём Араван-Буринского райисполкома, затем заведующим общим отделом Ошского облисполкома.

В 1942 году призван в ряды Красной Армии. Участвовал в боях за Сталинград. Кавалер Ордена Отечественной войны, ряда других боевых орденов и медалей.

После войны Довидов работал заместителем начальника областного управления сельского хозяйства по растениеводству. В 1947 году избран председателем Ошского горисполкома. В те годы нужны были кадры, люди хорошо знающие городское хозяйство и жизнь города. Довидов внёс большой вклад в развитие экономики и культуры, благоустройство областного центра. В те годы было положено начало нынешним центральным улицам Курманжан

датки, Ленина, Амира Темура, Гапара Айтиева, Привокзальная. В годы его деятельности началось возведение здания Ошского педагогического института (ныне Ошский Государственный университет).

Довидов умел общаться с людьми, с народом, люди верили в него и поддерживали. История озеленения и благоустройства Оша также связана с его именем. В годы, когда город быстро расширялся, росла необходимость создания его зелёного облика, он возглавлял местное лесное хозяйство, а позже - городской зеленхоз.

Ганижон Довидов приложил немалые усилия и инициативу в дело по озеленению Сулейман-горы, возведению аллей, соединяющих парки культуры и отдыха имени Токтогула и Навои, архитектурного комплекса "Вечный огонь", благоустройству территории вокруг зданий Ошской областной и городской госадминистраций. Его стараниями на центральных улицах и скверах города были высажены редкие декоративные деревья и цветы.

Всего под его руководством в городе Ош создано 27 скверов, зон отдыха и прудов. Своим добросовестным трудом, на порученных участках работы, Ганижон Довидов завоевал большое уважение и авторитет среди ошан.

Он был скромным человеком, прекрасным семьянином. Он вырастил восьмерых сыновей и троих дочерей. Новое поколение Довидовых продолжают его дело.

Уже, будучи на заслуженном отдыхе, он активно участвовал в общественной жизни, на разных мероприятиях. Был членом городского и областного советов ветеранов войны и труда, постоянным председателем родительского комитета средней школы имени Фрунзе. Ганижон Довидов умер 5 сентября 2004 года в городе Ош. Одна из улиц города Ош названа в его честь.

Г. Давидов с первым секретарём ЦК КП Киргизии А. Масалиевым

Памятник Курманбек баатыра при въезде в г. Джалал-Абад

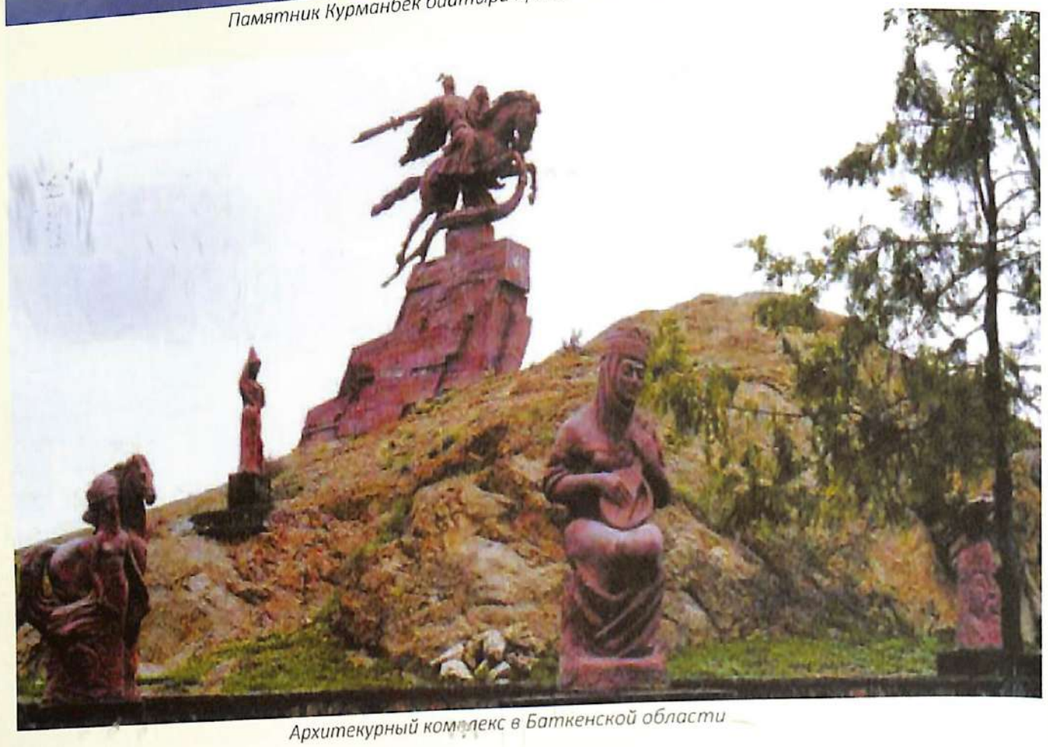

Архитекурный комплекс в Баткенской области

II БАП
СОВЕТТЕР СОЮЗУНУН ЖАНА
КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БААТЫРЛАРЫ

II БЎЛИМ
СОВЕТ ИТТИФОҚИ ВА
ҚИРҒИЗИСТОН ҚАҲРАМОНЛАРИ

ГЛАВА II
ГЕРОИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА
И ГЕРОИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

9. АЗИМОВ РУЗИ
(1925-2006)

Рузи Азимов 1925-жылы 22-сентябрда азыркы Жалал-Абад облусу Сузак районунун Чоко-Төбө айылында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Толук эмес орто билимге ээ болгондон кийин колхоздо эсепчи болуп иштеген.

1943-жылдын сентябрынан 1944-жылдын май айына чейин Ташкент шаарындагы В.И.Ленин атындагы аскердик окуу жайында билим алгандан кийин 1944-жылдын 3-июнунда фронтко аттанат. 1-Прибалтикалык фронттун 43 армия катарында пулемётчик болуп согушка катышып, Белорусссияны бошотууга катышат. 1944-жылдын 23-июнунда Белоруссия ССРнин Витебск облусу Шумилин районунун Козоногово кыштагында чечүүчү убакта жоокерлерди чабуул жасоого үндөйт. 1944-жылдын 25-июнунда Белоруссиянын Шумилин районунун Гринёво кыштагында биринчилерден болуп Батыш Двинага карай чабуул коюп, каршы тараптын траншеясына кирип баруу менен көп душмандарды жок кылган. Согушта душман тараптан атылган артиллериялык снаряддын жарылуусунан оор контузия алган.

Жарадар болгон Р.Азимов госпиталда дарыланып чыккандан кийин контузиянын оордугунан улам фронтко кайра кайта албады. Согушта көрсөткөн эрдиги үчүн 1944-жылдын 22-июлунда Советтер Союзунун Баатыры деген наам ыйгарылган. Мындан тышкары Ленин ордени, "Алтын жылдыз" медалы (№4151). Андан сырткары, I даражадагы "Ата Мекендик согуш" ордени, III даражадагы Манас ордени (05.05.2000 ж.) менен сыйланган. Туулуп-өскөн жерге кайтып келгенден кийин колхоздо иштеген. 1951-жылы Кыргыз Республикасынын БК КП (б)нын алдындагы республикалык партиялык мектепти аяктаган. А 1965-жылы Жалал-Абад педагогикалык окуу жайында билим алган. 1974-жылга чейин Жалал-Абад шаарында жашап, чарбалык жана партиялык кызматтарда иштеди. 2006-жылы дүйнөдөн кайтты.

Жалал-Абад шаардык кеңешинин 2007-жылдын 27-мартындагы чечими менен Жалал-Абад шаарындагы № 13 мектепке ысымы ыйгарылган. 2007-жылдын 8-майында бул мектепке Р.Азимовдун эстелиги орнотуу аземи өткөрүлдү. Р. Азимовдун ысымын Чоко-Төбө айылындагы №12 мектептин пионер дружинасы да алып жүргөн.

***

Рўзи Азимов 22 сентябр 1925 й. Сузоқ туманидаги Чўқатепа қишлоғида деҳқон оиласида туғилган. Тўлиқсиз ўрта маълумот олган. Колхозда ҳисобчи бўлиб ишлаган.

1943 йилдан 1944 йил май ойигача Тошкентдаги Ленин номли Қизил байроқли Қизил Юлдуз орденли пиёдалар билим юртида ўқув машғулотларини ўтаган.

У 1944 йил 3 июндан бошлаб, 1-Болтиқбўйи фронти 43 армияси сафида пулемётчик бўлиб жанг қилди, Белоруссияни озод қилишда иштирок этди. 1944 йил 23 июнда Белоруссия ССР Витебск областининг Шумилин районидаги Козоногово қишлоғи ёнидаги жангнинг ҳал қилувчи палласида жангчиларни ҳужумга бошлаган. 25 июнда эса Шумилин районидаги Гринёво қишлоғига яқин жойда биринчилардан бўлиб ғарбий Двина дарёсини кечиб ўтиб, душман траншеясига бостириб борди ва кўплаб фашист аскарларни йўқ қилди. Ўша жанг пайтида душман артиллерияси снаряди портлашидан қаттиқ яradор бўлган. Яралангандан сўнг госпиталга тушган. Контузия даражаси юқори бўлганлиги сабабли, фронтга қайтиб боролмаган. Жангда кўрсатган жасорати ва қаҳрамонлиги учун Рўзи Азимовга 1944 йил 22-июлда Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. У Ленин ордени, қаҳрамонлик "Олтин Юлдуз" медали (№4151) билан тақдирланди. Бундан ташқари у I даражали "Ватан уруши" ордени, III даражадаги "Манас" ордени (05.05.2000 й.) билан ҳам мукофотланган. Фронтдан қайтиб келгандан сўнг Р. Азимов колхозда ишлади. 1951 йилда Қирғизистон КП(б) МК ҳузуридаги республика партия мактабини, 1965 йилда

эса Жалолобод педагогика билим юртини тамомлади. Рўзи Азимов 1974 йилга қадар хўжалик ва партия лавозимларида ишлади. У Жалолобод шаҳрида яшаб, 2006 йилда вафот этди.

Жалолобод шаҳар кенгашининг 2007 йил 27-мартдаги қарори билан 13-сонли ўрта мактабга Рўзи Азимов номи қўйилиб, 8 май 2007 йили унинг бюсти ўрнатилган.

Қаҳрамон туғилган Чўқатепа қишлоғидаги 12-мактаб дружинаси ҳам унинг номи билан аталган.

***

Рузи Азимов родился 22 сентября 1925 года в селе Чоко-Тюбе ныне Сузакского района Джалал-Абадской области Киргизии в семье крестьянина. Образование неполное среднее. Работал счетоводом в колхозе.

С сентября 1943 года по май 1944 года проходил обучение в Ташкентском пехотном Краснознаменном ордена Красной Звезды училище имени В.И. Ленина. На фронте с 3 июня 1944 года. Воевал пулемётчиком в 43-армии 1-го Прибалтийского фронта, участвовал в освобождении Белоруссии. 23 июня 1944 года у деревни Козоногово Шумилинского района Витебской области Белорусской ССР в решающий момент боя поднял бойцов в атаку. 25 июня 1944 года в числе первых форсировал Западную Двину в районе деревни Гринёво, Шумилинского района Витебской области Белорусской ССР, ворвался в траншею противника и уничтожил большое количество вражеских солдат. В бою получил тяжелую контузию от близко разорвавшегося артиллерийского снаряда противника.

После ранения, попал в госпиталь и уже не вернулся на фронт из-за тяжести контузии. 22 июля 1944 года за проявленное в бою мужество и героизм ему было присвоено Звание Героя Советского Союза. Он был награждён орденом Ленина и медалью "Золотая Звезда" (№4151). Также он был награждён орденами "Отечественной войны" первой степени и "Манас" третьей степени (05.05.2000 г.).

После возвращения, работал в колхозе. В 1951 году окончил республиканскую партийную школу при ЦК КП(б) Киргизской ССР, а в 1965 году Джалал-Абадское педагогическое училище. До 1974 года находился на хозяйственной и партийной работе. Жил в Джалал-Абаде. Умер в 2006 году. Решением депутатов Джалал-Абадского городского кенеша от 27 марта 2007 года, средней школе № 13 города Джалал-Абада было присвоено имя Р. Азимова. 8 мая 2007 года в средней школе № 13 состоялось открытие бюста. Имя Р. Азимова носила также пионерская дружина школы № 12 в его родном селе Чоко-Тюбе Сузакского района.

Из воспоминаний Героя Рузи Азимова о памятном бое:

"23 июня 1944 года наш полк получил приказ прорвать сильную оборону противника, выйти к Западной Двине, форсировать её и закрепиться на южном берегу, чтобы потом дать возможность переправиться через реку основным нашим силам. Батальон начал подготовку к переправе, из подручных материалов были сколочены плоты. Я в это время находился в укрытии и держал под наблюдением вражеский берег, чтобы в случае опасности открыть огонь. Когда плоты спустили на воду, я вместе с со всеми прыгнул на дощатый настил. Враг открыл ураганный огонь, когда плоты достигли середины реки. Многие, сраженные вражескими пулями, обагрили своей кровью воды Западной Двины. Но уничтожить всех бойцов десанта на воде гитлеровцам не удалось. Как только я почувствовал берег, быстро ворвался в окопы первой линии обороны, в упор расстрелял несколько захватчиков и занял выгодную для себя позицию. В это время, очень кстати нас поддержала огнём артиллерия с левого берега и на какое-то время ошеломила противника. Я воспользовался этим и поднял товарищей в атаку, уничтожив на пути четыре пулемётных расчёта врага. Невдалеке я заметил баньку, короткими пробежками пробрался к ней и стал, под прикрытием сруба поливать обороняющихся фашистов беспощадным огнём. Очень скоро фашисты поняли, откуда бьёт пулемёт, и обстреляли эту баню из миномётов. Один снаряд разорвался рядом со мной, и я был сильно контужен».

10. АЛИНАЗАРОВ САДЫК
(1914-1969)

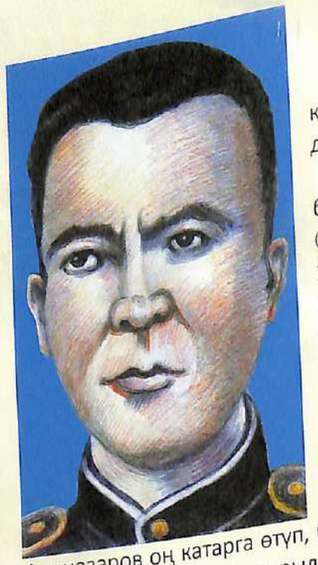

Садык Алиназаров – Улуу Ата Мекендик согуштун катышуучусу, Борбордук фронттун 60-армиясынын 280-аткычтар дивизиясынын 4-аткычтар ротасынын пулемётчиги.

1914-жылы жумушчунун үй-бүлөсүндө туулган. Баштапкы билимге ээ болгон. 1943-жылы фронтко чакырылган. Кызыл жоокер Садык Алиназаров Днепр дарыясынан өтүүдө өзгөчө айырмаланган. 1943-жылдын 24-сентябрынан 25-сентябрга караган түнү ал биринчилерден болуп Окуниново кыштагынын (Козелецкий району Чернигов области) түштүк-батыш жагынан дарыядан сүзүп өтүп, пулемёттон ок жаадыруу менен полктун бөлүктөрүнүн плацдармга чыгуусуна калканч түзүп турган. Эр жүрөк пулемётчу эки сутка бою плацдармды кармап туруу үчүн аеосуз жүргөн согушка катышып, душмандардын жөө аскерлеринин танкалардын жардамы менен жасалган 12 чабуулун кайтарышкан. Бул чабуулдардын биринде Алиназаров оң катарга өтүп, каршылаш тараптын жөө аскерлеринин кысымын пулемёт огу менен кайтарып турган. Ок-дарылар түгөнгөндө тынымсыз чабуул жасап жаткан гитлерчилердин позициясы тарапка өтүп барып пулемётту жана бир куту ок-дарыны алып кайтат да согушууну улантат. Бул кармашууда ал душмандын дээрлик бир взвод күчүн жоготууга учуратат. Бул эрдиги үчүн СССРдин Жогорку Советинин Президиумунун 1943-жылдын 17-октябрындагы жарлыгы менен Садык Алиназаровго Советтер Союзунун Баатыры наамы ыйгарылып, Ленин ордени жана “Алтын жылдыз” медалы (№5274) менен сыйланат. Ошондой эле, “1941-1945-жж. Улуу Ата Мекендик согуштагы улуу Жеңиш үчүн” жана “1941-1945-жж. Улуу Ата Мекендик согуштагы улуу Жеңиштин 20 жылдыгы” медалдары да көкүрөгүнө тагылган.

Согуштан кийин С.Алиназаров аман-эсен Мекенине кайтып келген. Андан кийинки өмүрүн Фрунзе (Бишкек) шаарында өткөрүп, ар кандай кызматтарда иштеген. 1969-жылы дүйнөдөн кайткан.

***

Содиқ Алиназаров - Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, Марказий фронт 60-армияси 280-ўқчи дивизияси 1031-ўқчи полки 4-ўқчи ротаси пулемётчиси. Содиқ Алиназаров 1914 йили ишчи оиласида дунёга келган. Бошланғич маълумотга эга. 1942 йили Қизил Армияси сафига чақирилади. 1943 йилнинг августидан Улуғ Ватан уруши жангларида қатнашади. Қизилармиячи Содиқ Алиназаров Днепр дарёсини кечиб ўтишда алоҳида жасорат кўрсатади. 1943 йилнинг 24-сентябридан 25 сентябрга ўтар кечаси у биринчилардан бўлиб Чернигов вилояти Козелецкий туманидаги Окуниново қишлоғидан жанубий-ғарбоқда дарё орқали кечиб ўтади ва пулемётидан ўқ ёғдириб, полк бўлинмасининг истеҳкомга туширилишини таъминлайди. Кейинги икки кеча-кундуз давомида эса жасур жангчи истеҳкомни қўлда сақлаб қолиш учун жангларда иштирок этади, душман пиёдаларининг танклар мадади остида қилган 12 қарши ҳужумини қайтаришга эришади. Қарши ҳужумларнинг бирини қайтаришда Алиназаров ўнг қанотга ўтади ва пулемётдан ўқ ёғдириб, душман пиёдалари сиқувини тутиб туради. Ўқ-дорилари тамом бўлганда ҳам у ўзини йўқотмай, ҳужум қилаётган гитлерчилар позициясига ўтади. У ердан пулемёт ва ўқларини олиб келиб, жангни давом эттиради. Ушбу жангда у душманнинг бир взводга яқин тирик кучини йўқ қилишга эришади. Днепр дарёсини Киевдан шимолроқда кечиб ўтишда, Днепр дарёсининг ғарбий соҳилида мустаҳкам истеҳком ўрнашиб қолишини таъминлашда кўрсатган жасурлиги ва қаҳрамонлиги учун 1943 йилнинг 17 октябрида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан Содиқ Алиназаровга Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилиб, Ленин ордени ва “Олтин Юлдуз” медали (№5274) билан тақдирланади. Бундан ташқари у “1941-1945 йиллари Улуғ Ватан уруши даврида Германия устидан Ғалаба учун”, “1941-1945 йиллар Улуғ Ватан уруши Ғалабасининг 20 йиллиги” медаллари билан мукофотланган. 7 март 1969 йили Фрунзе шаҳрида вафот этади.

***

Садык Алиназаров - участник Великой Отечественной войны, пулемётчик 4-й стрелковой роты 1031-го стрелкового полка 280-й стрелковой дивизии 60-й армии Центрального фронта.

Родился в 1914 году в семье рабочего. Получил начальное образование. В 1942 году был призван в ряды Красной Армии. На фронтах Великой Отечественной войны с августа 1943 года. Красноармеец Садык Алиназаров особо отличился при форсировании реки Днепр. Так, в ночь с 24 на 25 сентября 1943 года он одним из первых переправился через реку юго-западнее села Окуниново (Козелецкий район Черниговской области) и пулемётным огнём обеспечивал высадку на плацдарм подразделений полка. В последующие двое суток отважный пулемётчик принимал участие в боях по удержанию плацдарма, отразив 12 контратак вражеской пехоты при поддержке танков. При отражении одной из контратак, Алиназаров перешёл на правый фланг и пулемётным огнём сдерживал натиск пехоты противника. Когда кончились боеприпасы, он, не растерявшись, перебрался на позицию атакующих гитлеровцев, где взял пулемёт, коробки с патронами и, вернувшись, продолжил бой. В этом бою уничтожил до взвода живой силы противника. Указом Президиума Верховного Совета СССР от 17 октября 1943 года за успешное форсирование реки Днепр севернее Киева, прочное закрепление плацдарма на западном берегу реки Днепр, и проявленные при этом отвагу и героизм, красноармейцу Алиназарову Садыку присвоено звание Героя Советского Союза с вручением ордена Ленина и медали “Золотая Звезда” (№5274). Он также был награждён медалями “За победу над Германией в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.” и “20 лет Победы в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.”. После войны С. Алиназаров демобилизовался и вернулся на родину. Жил и работал в городе Фрунзе (Бишкек). Умер 7 марта 1969 года.

Военный истребитель на постаменте в г. Токмок

11. ДЖУМАБАЕВ ТАШМАМАТ (1924-1985)

Ташмамат Джумабаев 24-августта 1924-жылы Ош шаарында (мурун Ош районунун Ташлак айылында) жумушчунун үй-бүлөсүндө туулган. Толук эмес атайын орто билимге ээ болгондон кийин Мады машина-трактордук станцияда комбайнчы болуп иштеген. 1942-жылдын октябрь айында жумушчу-дыйкан Кызыл-Армиясында кызмат өтөөгө чакырылат. 1943-жылдын октябрынан сержант Ташмамат Джумабаев Борбордук фронтунун 65-армиясынын 193-аткычтар дивизиясынын 685-аткычтар полкунун бөлүгүн жетектеген. Днепрде болгон фронт майданда эр жүрөктүүлүгүн көрсөткөн. Джумабаев өзүнүн бөлүгү менен биринчилерден болуп Днепр дарыясынан өтүп, анын батыш жээгиндеги плацдармды ээлешкен. Душмандын бир нече жолку чабуулунун мизин кайтарышып, плацдармды колдон чыгарышкан эмес.

СССРдин Жогорку Советинин Президиумунун 30 октябрь 1943 жылдагы жарлыгы менен Ташмамат Джумабаев Советтер Союзунун Баатыры деген бийик наамды Ленин ордени жана "Алтын жылдыз" медалы (№1643) менен кошо алды. Ошондой эле Ата Мекендик согуштун 1-даражадагы ордени жана бир катар медалдары менен сыйланган. Согуштан кийин ал аскер комиссариатынын органдарында иштеген. Өмүрүнүн акыркы жылдары Памир автомобиль трестинин башкармалыгында эмгектенип жүрүп, 1995-жылы 9-январда дүйнөдөн кайткан. Ош шаарында Джумабаевдин бюсту орнотулган.

***

Тошмамат Жумабоев Совет Иттифоқи Қаҳрамони (собиқ Ўш тумани Тошлоқ қишлоғи) ишчи оиласида туғилган. Болалигидан абжир, чайир бўлиб улғайган йигит, 1942 йили Совет Армияси сафларига чақирилади. Тошмамат Жумабоев махсус ҳарбий курсда ўқигандан сўнг Улуғ Ватан урушида Марказий фронтнинг Қизил Байроқли 193-ўқчи дивизиянинг 685-ўқчи полкида сапёр-разведкачи, кейинчалик тўп расчётининг командири бўлиб хизмат қилади. У Днепр дарёсини кечиб ўтишда ва унинг ғарбий қирғоғидаги душман истеҳкомларини ишғол қилишда улкан мардлик ва жасорат кўрсатади. Ўша жангдаги жасорати учун 1943 йилнинг 30 октябрида Тошмамат Жумабоевга Совет Иттифоқи Қаҳрамони юксак унвони берилган. У Ленин ордени ва "Олтин Юлдуз" медали (№1643) билан тақдирланган. Бундан ташқари у биринчи даражали "Ватан уруши" ордени ва бир қатор медаллар билан ҳам мукофотланган. 1945 ва 1964 й. Харьков ва Тошкент ҳарбий ўқув юртларини тамомлаган

Урушдан кейин 191 йилгача майор унвонида Қирғизистонда ҳарбий комиссариатларда ишлаган. Фахрий дам олишга чиққунга қадар Ўшдаги автомобил йўллари трестида меҳнат фаолиятини давом эттирган. Тошмамат Жумабоев 1995 йил 9 январда вафот этган. Ўш шаҳрида унинг бюсти ўрнатилган.

***

Ташмамат Джумабаев родился 24 августа 1924 года в городе Ош (бывшее село Ташлак Ошского района) в рабочей семье. Получил неполное среднее образование, после чего работал комбайнёром на Мадынской машинно-тракторной станции. В октябре 1942 года Джумабаев был призван на службу в Рабоче-крестьянскую Красную Армию. С марта 1943 года - на фронт Великой Отечественной войны. К октябрю 1943 года сержант Ташмамат Джумабаев командовал отделением 685-го стрелкового полка 193-й стрелковой дивизии 65-й армии Центрального фронта. Отличился во время битвы за Днепр. 15 октября 1943 года, несмотря на массированный вражеский огонь, Джумабаев со своим отделением первым переправился через реку и захватил плацдарм на его западном берегу. Противник предпринял несколько контратак, но все они были успешно отбиты, что позволило удержать плацдарм.

Указом Президиума Верховного Совета СССР от 30 октября 1943 года сержант Ташмамат Джумабаев был удостоен высокого звания Героя Советского Союза с вручением ордена Ленина и медали "Золотая Звезда" (№1643). Также он был награждён орденом "Отечественной войны" 1 степени и многочисленными медалями. В 1945 году окончил Харьковское артиллерийское училище. В 1964 году Ташкентское общевойсковое училище. В 1971 году в звании майора уволен в запас из военного комиссариата. Окончил партийную школу при ЦК КП Киргизии Последние годы жизни он работал в управлении Памирского автомобильного треста. Умер 9 января 1995 года. В городе Ош установлен бюст славного земляка, а на фасаде дома №35а по улице Исанова, в котором последние годы проживал Герой, - мемориальная доска.

Бюст героя ВОВ Т. Джумабаева на Аллее Героев г. Ош

Мемориальная доска на фасаде дома №35а по ул.Исанова г.Ош, в котором последние годы проживал Герой.

12. ИСЛАМОВ ЮРИЙ (1968-1987)

Юрий Исламов 1968-жылы 5-апрелде Ош областына караштуу Базар-Коргон районунун (азыркы Жалал-Абад облусу Базар-Коргон району) Арсланбап айылында туулган. Атасы токой чарбасынын, апасы байланыш бөлүмүнүн кызматкерлери болушкан. Баштапкы мектепти аяктагандан кийин анын үй-бүлөсү апасынын мекени болгон Россиянын Свердлов областынын Талица шаарына тай энесиникиге көчүп кетишкен. Мектепте окуп жүргөндө эле лыжа тебүү спорту менен машыгып, чоң адамдардын 1-разрядына жана Свердлов областынын чемпиону болууга жетишкен. 1985-жылы мектепти аяктап, Свердлов токой чарба институтуна тапшырат. Парашютта секирүү, бокс менен машыккан. 1986-жылы Советтик Армияга кызмат өтөөгө чакырылып, окуулук даярдыктан өткөндөн кийин, советтик армиянын Ооганстандагы чектелген контингентинде кызмат өтөгөн. 1987-жылдын май айынан октябрына чейин 16 согуштук аракеттерге катышкан. Ал СССРдин коргоо Министрлигинин Башкы штабынын жетекчилиги алдындагы Түркстан аскердик округунун 40-армиясынын (бул армияны легендардуу генерал Борис Громов жетектеген) өзгөчө багыттагы 22-гвардиялык атайын бригадасынын 186-отрядынын командири болгон. "Каармандыгы үчүн" медалы менен сыйланган. 1987-жылдын 31-октябрында Пакистан менен чектеш Забуль провинциясынын Дури кыштагынын жанында эр жүрөк жоокер 2 жолу жарадар болуп, душмандардын курчоосунда калганда гранатаны жардырып, бир нече душмандарды өлүмгө учуратат, өзү да баатырларча курман болот.

СССРдин Жогорку Советинин Президиумунун 1988-жылдын 3-мартындагы Жарлыгы менен аскердик милдетин өтөөдө көрсөткөн эрдиги үчүн кенже сержант Юрий Исламовго Советтер Союзунун Баатыры деген наам ыйгарылган (өлгөндөн кийин). Аскердик командованиенин өкүлү генерал-майор Чечебатов Кыргызстанга Арсланбапка келип, Ю.Исламовдун ата-энесине алардын уулунун сыйлыктарын: Ленин орденин жана "Алтын жылдыз" медалын (№11570) өз колу менен тапшырган.

Арсланбап аймагындагы №34 мектебине Исламовдун ысмы берилип, баатырдын музейи уюштурулган. Ошондой эле анын ысмын Талица шаарындагы спорт мектеби жана Ооган согушунун ардагерлеринин Свердлов областтык уюму да алып жүрөт

***

Юрий Исломов 1968 йил 5 апрелда Ўш вилоятининг Бозорқўрғон туманидаги (ҳозирги Жалолобод вилоятининг Бозорқўрғон тумани) Арслонбоб қишлоғида туғилган. Отаси В.Э. Исломов ўрмончи, онаси почта ходими бўлган. Арсланбоб қишлоғидаги Мичурин номли мактабнинг бошланғич синфини тамомлагандан сўнг, онаси туғилиб ўсган Свердловск вилоятининг Талица шаҳрига бувисиникига кўчиб кетган. Ўқувчилик йилларида чанғи спорти билан шуғулланиб, катталарнинг биринчи разрядини олди ва Свердловск вилояти чемпиони бўлди. 1985 йили ўрта мактабни тамомлаб, Свердловск ўрмончилик-техника институтига ўқишга кирган. Парашютчилик курсини тамомлаган, бокс билан шуғулланган. 1986 йилда Совет Армиясига чақирилиб, ўқув-тайёргарлик машғулотларидан кейин Совет қўшинларининг Афғонистондаги чекланган таркибида хизмат қилди. 1987 йил май-октябр ойларида 16 марта жанговар ҳаракатларда қатнашди. У Қизил байроқли Туркистон ҳарбий округининг 40-армиясида (бу армияга афсонавий генерал Борис Громов қўмондонлик қилган) СССР Мудофаа вазирлиги Бош штаби Бош разведка бошқармасининг 22-гвардиячи махсус топшириқли алоҳида бригадаси 186-махсус топшириқли алоҳида отрядида бўлинма командири эди. "Жасорати учун" медали билан тақдирланган. 1987 йил 31 октябр куни разведка гуруҳи таркибида Афғонистоннинг Покистон билан чегарадош ҳудудидаги Забул вилоятининг Дури қишлоғи ёнида бўлган жангда 2 марта яраланиб, душманлар қуршовида қолгач, граната портлатган, натижада кўплаб душманларни ер тишлатиб, ўзи ҳам қаҳрамонларча ҳалок бўлган.

СССР Олий Совети Президиумининг 1988 йил 3 мартдаги Фармони билан кичик сержант Юрий Исломовга ҳарбий бурчини бажариш чоғида кўрсатган жасорати ва қаҳрамонлиги учун унга ўлимидан сўнг Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Марҳум жангчининг Ленин ордени ва "Олтин Юлдуз" қаҳрамонлик медалини (№11570) ҳарбий қўмондонлик вакили генерал-майор Чечебатов Арслонбобда унинг ота-онасига топширган.

Арслонбобдаги №34 мактабига Юрий Исломов номи берилиб, музей ташкил этилган. Свердловск вилояти Талица шаҳрида спорт мактаби ва РФ афғон уруши фахрийлари кенгашининг Свердловск вилояти ташкилоти ҳам унинг номи билан аталади.

***

Юрий Исламов родился 5 апреля 1968 г. в селе Арсланбоб, Базаркоргонского района Ошской области (ныне Базаркоргонский район, Джалал-Абадской области). Отец был лесником, мать - работницей почты.

После завершения начального класса, переехал к бабушке в город Талица Свердловской области России, откуда родом его мать. Будучи учеником, занимался лыжным спортом, имел 1-взрослый разряд, стал чемпионом Свердловской области. В 1985 году Юрий Исламов окончил среднюю школу, поступил в Свердловский лесотехнический институт. Прошёл курс парашютистов, занимался боксом. В 1986 году был призван на службу в ряды Советской Армии, после прохождения учебной подготовки, служил в составе ограниченного контингента Советских войск в Афганистане. С мая по октябрь 1987 года участвовал в 16-ти боевых действиях. Он был командиром отделения 186-го отдельного отряда специального назначения 22-ой гвардейской отдельной бригады специального назначения Генерального штаба Министерства обороны СССР (спецназ ГРУ) 40-армии (этой армией командовал легендарный генерал Борис Громов) Туркестанского военного округа. Был награждён медалью "За отвагу".

31 октября 1987 года вблизи села Дури, провинции Забуль, что находится у границы с Пакистаном, отважный боец был дважды ранен и окружен врагами, после чего взорвал гранату и уничтожил несколько душманов, при этом сам геройски погиб.

Указом Президиума Верховного Совета СССР от 3 марта 1988 года за проявленный героизм при исполнении воинского долга, младшему сержанту Юрию Исламову присвоено высокое звание Героя Советского Союза (посмертно). Представитель военного командования генерал-майор Чечебатов, посетив село Арсланбоб Киргизской ССР, вручил родителям погибшего солдата орден Ленина и "Золотую Звезду" героя (№11570).

Об Юрии Исламове в 2003 году был снят документальный фильм "Твои герои, Урал". В г.Талица Свердловской области спортивная школа и в 2014 году одна из улиц и названы его именем. В Талице и Екатеринбурге ежегодно проводятся лыжные соревнования на приз Ю.Исламова, ежегодный Кубок по армейскому рукопашному бою. Также в г. Талица проводятся традиционный межрегиональный боксёрский турнир им. Ю. Исламова. В талицких школах 3 ноября-ежегодно проходят "Неделя памяти Юры Исламова", уроки мужества и вахты памяти, фестивали солдатской песни "Вернусь я, мама!", а также районные краеведческие чтения "Герой земли Талицкой", фестивали народной культуры. Школе №34 в селе Арсланбоб присвоено имя Юрия Исламова, где организован музей героя. Также, его именем 23 ноября 2004 г. названа Свердловская областная организация Совета ветеранов афганской войны РФ.

Однополчане героя Ю. Исламова в Афганистане

13. ПАРПИЕВ АБДУРАШИД
(1914 - 1974)

"Даңк" орденинин толук кавалери Абдурашид Парпиев 1914-жылы Ош облусуна караштуу Кара-Суу районундагы азыркы Шарк айыл аймагында дыйкан үй-бүлөсүндө туулган. Өзунун эмгек жолун ушул эле айылда Кыргызстандын түштүгүндөгү алгачкылардан болуп уюштурулган колхоздо катардагы эсепчи болуп баштоо менен өмүрүнүн аягына чейин ушул жерде эмгектенген. 1937-жылы бухгалтерлер курсун бүтүргөндөн кийин Улуу Ата Мекендик согуш башталганга чейин Калинин атындагы колхоздо өз адистиги боюнча иштеген.

1941-жылы Ташкент шаарындагы жөө аскерлер окуу жайын бүтүрүп, 1942-жылы Ош райондук аскердик комиссариаты тарабынан армияга чакырылат. 1943-жылдын февралынан 1945-жылдын май айына чейин фронтто салгылашууларга катышкан. Ага сержант, артиллерия жабдууларынын командири болгон.

1944-жылы Красное кыштагынын (Никополь району Днепропетровск области) жанындагы Никополь-Криворож операциясына катышып, душмандын үч ок атуучу жайын жана жөө аскерлердин чоң бөлүгүн жок кылууга жетишкен. Ошол кармашта көрсөткөн эр жүрөктүүлүгү жана баатырдыгы үчүн ага сержант Парпиев 3-даражадагы "Даңк" ордени (№31160) жана "Каармандыгы үчүн" медалы менен сыйлануугa жетишкен.

1944-жылы Мацеюв темир жол станциясынын (Турийск району Волынск области) жанында душмандардын коргонуусун жарып өткөн Парпиевдин тобу каршылаштардын пушкасын ок-дарысы менен жок кыла алган. Фашисттик аскерлердин артынан түшүү менен алардын курал-жарак жүктөлгөн эки арабасын жана бир топ гитлерчилерди да талкалоого жетишкен. 1944-жылдын 6-октябрындагы жарлык менен ага сержант Парпиев экинчи даражадагы "Даңк" ордени менен сыйланган (№5484).

1945-жылдын 15-апрелинде Берлиндин Зеелов бийиктигине чабуул коюуда Парпиевдин орудиялык огу душмандардын эки ок атуучу дот жана 3 пулемёт жайгашкан жайын жок кылган. Берлиндин көчөлөрүндө болгон кармашууларда таамай атуу менен бир эле убакта жөө аскерлерге жол ачып турса, экинчи жагынан тосмолорду жана кас душмандын тобун жок кылууга жетишкен.

Улуу Жеңишти Берлинден тоскон Парпиев көп узабай үйүнө кайтты. СССРдин Жогорку Советинин Президиумунун 1946-жылдын 15-майындагы жарлыгы менен гвардиянын ага сержанты Абдурашид Парпиев Улуу Ата Мекендик согуштун акыркы этаптарында жүргөн кармашууларда көрсөткөн эрдиги үчүн 1-даражадагы "Даңк" ордени менен сыйланган (№2836).

Согуш баатыры Парпиев Абдурашид мекенине кайтып келгенден кийин Калинин атындагы колхоздун башкы эсепчиси, ал 1962-жылдан 1974 жылга чейин аталган чарбада төрага болуп иштөө менен Кыргызстандын экономикасына да татыктуу салым кошо алды.

А.Парпиевдин колхоз чарбасында жан аябаган эмгеги өкмөт тарабынан жогору бааланып, "Эмгек Кызыл Туу", эки жолу "Ардак белгиси" ордендери жана башка медалдардын ээси болду. Кыргыз ССРинин Жогорку Советинин Ардак грамотасы менен үч жолу сыйланган. Кыргыз Республикасынын Жогорку Советине эки жолу депутат, Ош облусттук советине бир нече жолу депутат болуп шайланган.

Абдурашид Парпиев 1974-жылдын 2-ноябрында 60 жаш курагында көз жумган. Анын ысмы туулуп-өскөн айылынын көчөсүнө жана Кара-Суу районунун Шарк айылындагы №84 мектепке ыйгарылган. Ош шаарында Парпиевтин бюсту орнотулган.

***

Абдурашид Парпиев "Шуҳрат" орденининг тўлиқ Кавалери 1914 йилнинг 14 январида Ўш вилоятининг Қорасув туманига қарашли Калинин номли колхоз ҳудудида, ҳозирги Шарқ қишлоқ ҳукуматида деҳқон оиласида туғилган. Қирғизистон жанубида дастлабки колхозлар тузилган даврдан тортиб, умрининг охиригача шу жойда ишлаган.

Парпиев Абдурашид 1937 йили бухгалтерлар тайёрлаш курсини тамомлаб, Калинин номли колхозда ҳисобчиликдан меҳнат фаолиятини бошлайди.

1941 йили Тошкент шаҳридаги пиёда қўшинлар билим юртини тамомлаб, 1942 йилнинг октябр ойида собиқ Ўш райони ҳарбий комиссариати томонидан ҳарбий хизматга чақирилган. 1943 йилнинг феврал ойидан 1945 йилнинг май ойигача фронтда жанг қилган. Катта сержант, жанговар тўп командири бўлган.

1944 йилнинг февраль ойида Красное қишлоғида (Днепропетровск вилояти, Никопольск райони) Никопольско-Кривой-Рог операцияси жангида катта сержант Парпиевнинг тўп расчёти душманнинг ўт очиш учта нуқтаси ва пиёда бўлимининг анча қисмини яксон қилади. Ана шу жангдаги қаҳрамонлиги учун 1944 йилнинг 6 мартида катта сержант Парпиев 3-даражали Шуҳрат ордени (№31160) ва "Жасурлиги учун" медали билан тақдирланган.

1944 йилнинг 18 июлида Мацеюв темир йўли станцияси (Волинск вилояти, Турийск райони) яқинида душман мудофасини ёриб чиқишда душман тўпи ва расчётини яксон этган. Душманни таъқиб этиб, ҳарбий аслаҳали икки арава ва бир тўда гитлерчини йўқ қилган. 1944 йил 6 октябрида гвардиячи катта сержант Парпиев 2-даражадаги Шуҳрат ордени (№5484) билан мукофотланган.

1945 йил 16 апрелда Берлиннинг Зеелов тепалигини ишғол қилишда Парпиевнинг тўп расчёти рақибнинг икки ўт очиш дотини, 3 пулемёт нуқтасини яксон қилган. Берлиндаги кўча жангларида нишонга аниқ ўт очиш билан пиёдаларга йўл очиб берган, кўплаб гитлерчиларни ер тишлатган. Ғалабани Берлинда қарши олган Парпиев, тез орада юртига қайтиб келган.

СССР Олий Совети Президиумининг 1946 йил 15 майдаги Фармони билан гвардиячи катта сержант Абдурашид Парпиев Улуғ Ватан урушининг якунловчи босқичида кўрсатган қаҳрамонлиги ва мардлиги учун 1-даражали Шуҳрат ордени (№2836) билан мукофотланади.

Улуғ Ватан уруши қаҳрамони Парпиев Абдурашид Қирғизистон иқтисодини юксалтиришга муносиб ҳисса қўшди. Урушдан кейинги йилларда у Қорасув районининг Калинин номли колхозида бош ҳисобчи, 1962 йилдан 1974 йилгача эса мазкур колхоз раиси сифатида фаолият кўрсатган.

Колхозни юксалтиришда фидокорона хизматлари учун А.Парпиев "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, икки марта "Ҳурмат белгиси" ордени ва бир қатор медаллар, шунингдек, уч марта Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган. У бир неча марта Ўш вилояти кенгашига, икки марта республика Олий Советига депутат бўлиб сайланган.

Парпиев Абдурашид 1974 йилнинг 2 ноябрида 60 ёшида вафот этган. Ўзи туғилиб ўсган Қорасув туманининг Шарқ қишлоғидаги кўча ва №84 ўрта мактаб унинг номи билан номланган. Ўш шаҳрида унинг бюсти ўрнатилган.

***

Абдурашид Парпиев - полный кавалер Ордена Славы родился 14 января 1914 года в семье крестьянина на территории, относящейся ныне к Шаркскому сельскому округу Карасуйского района Ошской области. Здесь и трудился со времени образования первых колхозов на юге Кыргызстана и до конца своей жизни.

Трудовую деятельность начал в 1937 году, после окончания бухгалтерских курсов, работал бухгалтером в колхозе имени Калинина.

В 1941 году окончил пехотное училище в городе Ташкенте. В 1942 году призван на армейскую службу Ошским районным военкоматом. С февраля 1943 по май 1945 года воевал на фронтах старшим сержантом, командиром артиллерийского орудия.

В феврале 1944 года во время Никопольско-Криворожской операции около села Красное (Никопольский район Днепропетровской области) орудийный расчёт старшего сержанта Парпиева уничтожил три огневые точки и значительную часть отделения пехоты врага. За проявленные в том бою мужество и героизм, старший сержант Парпиев был удостоен Ордена Славы 3-степени (№31160) и медалью "За отвагу".

18 июля 1944 года при прорыве обороны противника у железнодорожной станции Мацеюв (Турийский район Волынской области) расчёт Парпиева уничтожил вражескую пушку и её расчёт. Преследуя врага, уничтожили также две повозки с военным снаряжением и группу гитлеровцев. Приказом от 6 октября 1944 года гвардии старший сержант Парпиев награждён Орденом Славы 2-степени (№5484).

16 апреля 1945 года при штурме Зееловских высот Берлина орудийный расчёт Парпиева уничтожил два дота и три пулемётные точки врага. На уличных боях в Берлине точными выстрелами обеспечивал проход для пехоты, в том числе через заграждения, одновременно уничтожая вражеских солдат. Встретив Победу в Берлине, вскоре Парпиев вернулся домой.

Указом Президиума Верховного Совета СССР от 15 мая 1946 года гвардии старший сержант Абдурашид Парпиев удостоен Ордена Славы 1-степени (№2836) за мужество и героизм, проявленные в боях заключительного этапа Великой Отечественной войны.

Герой войны Парпиев Абдурашид внёс большой вклад в развитие экономики родного Кыргызстана. Вернувшись с фронта, он работал главным бухгалтером колхоза имени Калинина Карасуйского района, а с 1962 года по 1974 год председателем названного хозяйства.

За самоотверженный труд на колхозном производстве А.Парпиев награждён Орденом Трудового Красного Знамени, двумя орденами "Знак Почёта" и многочисленными медалями. Он трижды удостаивался Почётной грамоты Верховного Совета Киргизии. Был дважды избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР, неоднократно избирался депутатом Ошского областного совета.

Абдурашид Парпиев скончался 2 ноября 1974 года в возрасте 60 лет. В родном в селе Шарк, Карасуйского района его именем названы улица и школа №84. В Оше установлен бюст Парпиева.

Открытие памятника кавалеру 3-х орденов "Славы" Абдурашиду Парпиеву в Мемориальном комплексе "Вечный огонь"г. Ош 9 мая 2015 года

14. АКРАМОВ ЭРНИСТ

Белгилүү хирург Эрнист Хашимович Акрамов 1936-жылдын 24-июнунда Фрунзе (Бишкек) шаарында туулган. 1960-жылы Кыргыз мамлекеттик медицина институтун аяктап, жогорку билимге ээ болот. Эмгек жолун 1960-жылы Фрунзе шаарындагы 2-шаардык клиникалык ооруканасынын врач-хирургу болуп баштаган. 1964-1967 жылдары КММИнин оперативдүү хирургиясынын кафедрасынын аспиранты. 1967-1971 жылдары Республикалык клиникалык ооруканын торокалдык хирургиясынын ординатору, 1971-1975 жылдары Фрунзе 2-шаардык ооруканын хирургия бөлүмүнүн башчысы. 1981-1992 жылдары республикалык клиникалык ооруканын жалпы хирургия бөлүмүн жетектеген. 1992-жылдан азыркы убакка чейин Чүй областтык бириккен ооруканасынын жалпы жана реконструктивдүү-калыбына келтирүү бөлүмүнүн башчысы болуп эмгектенет.

1989-жылы СССРдин Жогорку Советине депутат болуп шайланган. 2007-жылы "Ак жол" элдик партиясынын тизмеси боюнча Жогорку Кеңештин IV чакырылышынын депутаты. Медицина илимдеринин доктору (1992), профессор (1998), Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген дарыгери (1990), Эл аралык илимдер Академиясынын мүчөсү (Москва), Кыргыз Республикасынын илимине эмгек сиңирген кызматкер (2007). "Данакер" орденинин кавалери (2006). 2008-жылы ага "Кыргыз Республикасынын илим жана техника областындагы Мамлекеттик сыйлыгы" ыйгарылган. 20 ноябрь 2009-жылы Эрнист Хашимович Акрамовго "Кыргыз Республикасынын Баатыры" жогорку наамы ыйгарылган.

КРнын президенти А.Атамбаев Э.Акрамовдун 80-жылдыгына карата жиберген куттуктоосунда мындай деп белгилеген:

"Өлкөбүздүн эли Сизди мыкты окумуштуу, чыгаан хирург, таланттуу уюштуруучу, жөндөмдүү педагог жана устат катары билет. Сиздин эмгегиңизге ыраазы болгондор "дабагерлик кудайдан берилген" деп эсептейт. Элге кызмат кылууга бүт өмүрүңүздү арнаганыңызга, терең жан дүйнөңүзгө, интеллектиңизге ыраазы болот. Өзүңүздүн 56-жылдык дабагерлик практикаңызда Сиз 30 миңден ашуун операция жасап, он миңдеген адамдын өмүрүн сактап калдыңыз, ошону менен аларга элге жана өлкөгө кызмат кылуу мүмкүнчүлүгүн кайтарып бердиңиз".

Мамлекет башчы өткөн кылымдын 60-жылдардан баштап Эрнист Акрамов биздин өлкөдө дээрлик жыйырма жылдай мезгилде кан-тамыр областындагы бирден-бир хирург адис болуп келгенин баса белгиледи.

Ош Мамлекеттик университети, Кыргыз-Өзбек университети, Элдер Достугу университети ардактуу профессору, Кыргыз-Орус Славян университети ардактуу доктору. Республикалык маанидеги персоналдык пенсионер.

***

Эрнист Ҳошимович Акрамов машҳур жарроҳ 1936 йил 24 июнда Фрунзе (ҳозирги Бишкек) шаҳрида туғилган. Олий маълумотли. 1960 йили Қирғизистон Давлат тиббиёт институтини тамомлаган. Меҳнат фаолиятини Фрунзе шаҳридаги 2-шаҳар клиник касалхонасида шифокор-жарроҳ сифатида бошлаган. 1964-1967 йиллари Қирғизистон Давлат тиббиёт институтининг тезкор жарроҳлик кафедраси аспиранти. 1967-1971 йиллари Республика клиник шифохонасининг торокал жарроҳлик бўлими ординатори, 1971-1975 йиллари 2-шаҳар шифохонаси жарроҳлик бўлими мудири. 1975 йилдан 1980 йилгача Қирғизистон Давлат тиббиёт институтининг госпитал жарроҳлик кафедраси ассистенти, доценти. 1981-1992 йиллари республика клиник шифохонаси умумий жарроҳлик бўлими мудири. 1992 йилдан, то шу кунгача Чуй вилояти бирлашган

шифохонасининг умумий ва реконструктив-тиклаш бўлими мудири. 350 илмий ишлар, 16 монография, 23 патент муаллифи.

1989 йили СССР Олий Кенгаши халқ депутатлигига сайланган. 2007 йили "Ак жол" партияси рўйхати бўйича Жогорку Кенеш депутатлигига сайланган.

Тиббиёт фанлари доктори (1992 й.), профессор (1998 й), Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган шифокор (1990 й.), Халқаро фанлар Академияси аъзоси (Москва ш.), Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби (2007 й.). "Данакер" ордени (2006 й.) билан тақдирланган, 2008 йили унга "Фан ва техника соҳасидаги Қирғизистон Республикаси Давлат мукофоти лауреати" унвони берилган. 20 ноябр 2009 йили Эрнст Ҳошимович Акрамовга "Қирғизистон Республикаси Қахрамони" юксак унвони берилган.

2016-йилнинг июн ойида Эрнст Акрамовнинг 80 йиллик юбилейи муносабати билан Қр президенти Алмаз Атамбаевнинг табрикномасидаги қуйидаги сўзлар машҳур жарроҳ, жамоат арбобига берилган муносиб баҳодир:

"Бутун мамлакат Сизни ажойиб олим, моҳир жарроҳ, иқтидорли ташкилотчи, педагог ва устоз сифатида эъзозлайди. Миннатдор одамлар Сизни "Худо берган шифокор", қалби, зиёлилиги юксак, бутун борлиғини одамларга хизмат кўрсатишга бағишлаган инсон, деб атайдилар. 56 йиллик шифокорлик амалиётингизда 30 мингдан зиёд амалиёт ўтказдингиз. Минглаб одамларнинг умрини сақлаб, уларни хонадонларига қайтардингиз, уларга ўз халқи ва мамлакати учун фойда келтириш имконини бердингиз...".

Давлат бошлиғи Эрнст Акрамов ўтган асрнинг 60-йилларидан бошлаб, деярли йигирма йил мобайнида қон-томир жарроҳлиги соҳасида мамлакатдаги ягона мутахассис бўлганлигини таъкидлади.

Эрнст Акрамов Ўш Давлат университети, Қирғиз-Ўзбек университети, Халқлар Дўстлиги университети фахрий профессори, Қирғиз-Россия славян университети фахрий доктори. Республика миқёсидаги шахсий пенсионер

***

Эрнист Хашимович Акрамов известный хирург родился 24 июня 1936 года в городе Фрунзе (ныне Бишкек). Образование высшее. Мастер спорта СССР по спортивной гимнастике. Неоднократный чемпион Кыргызстана по спортивной гимнастике. В 1960 году окончил Кыргызский Государственный медицинский институт. Трудовую деятельность начал в 1960 году врачом-хирургом во 2-ой городской клинической больнице г. Фрунзе. В 1964-1967 годах аспирант кафедры оперативной хирургии Киргизского Государственного медицинского института. 1967-1971 годах ординатор отделения торокальной хирургии республиканской клинической больницы, в 1971-1975 годах заведующий хирургическим отделением 2-ой городской клинической больницы г. Фрунзе. 1975-1980 годах ассистент, доцент кафедры госпитальной хирургии Киргизского Государственного медицинского института, в 1981-1992 годах заведующий отделением общей хирургии республиканской клинической больницы. С 1992 года по настоящее время заведующий отделением общей и реконструктивно-восстановительной хирургии Чуйской областной объединенной больницы.

В 1989 году избран депутатом Верховного Совета СССР. В 2007 году по списку политической партии "Ак жол" избран депутатом Жогорку Кенеша IV созыва.

Автор более 350 научных работ, 16 монографий, 23 патентов на изобретения. Доктор медицинских наук (1992), профессор (1998), заслуженный врач Кыргызской Республики (1990), член Международной Академии наук (г. Москва), "Человек года" в СНГ в номинации "Врач 2004 года в Кыргызстане", заслуженный деятель науки Кыргызской Республики (2007). Награждён орденом "Данакер" (2006). В 2008 году ему присвоено звание "Лауреат Государственной премии Кыргызской Республики в области науки и техники". 20 ноября 2009 года Эрнсту Хашимовичу Акрамову присвоено высокое звание "Герой Кыргызской Республики". Также он награждён Золотой медалью Международного благотворительного фонда науки и культуры им. Мустафы Кемаля Ататюрка (2000), премией "Чародей скальпеля" МБФ «Мээрим» (2004), орденом Н. Пирогова Национального комитета общественных наград РФ (2008), золотая медалью им.

В.И. Блинникова ЕАПО в области изобретательской деятельности (2009), медалью "70 лет Жогорку Кенешу Киргизской Республики" (2009).

В поздравительном письме президента КР Атамбаева, по случаю 80-летия Э.Акрамова говорилось:

"Вся страна почитает Вас как прекрасного учёного, блестящего хирурга, талантливого организатора, одарённого педагога и наставника. Благодарные люди называют Вас "Доктором от Бога", человеком высокой души, интеллигентности, человеком, посвятившим всего себя служению людям. За свою 56-летнюю врачебную практику Вы провели более 30 тысяч операций. Спасли жизни десяткам тысяч людей, вернули их к семьям, и дали им возможность приносить пользу своему народу и стране".

Глава государства отметил, что начиная с 60-х годов прошлого века, почти два десятилетия Эрнст Акрамов был единственным в стране специалистом в области сосудистой хирургии.

Эрнст Акрамов почётный профессор Ошского Государственного университета, Киргизско-Узбекского университета, Университета Дружбы народов. Почётный доктор Киргизско-Российского Славянского университета. Персональный пенсионер за особые заслуги перед Кыргызской Республикой.

Э. Акрамов среди своего коллектива

15. ШАРИПОВ САЛИЖАН

Кыргыз Республикасынын Баатыры, учкуч-космонавт Салижан Шакирович Шарипов 1964-жылы 24-августта Ош областына караштуу Өзгөн шаарында туулган. 1981-жылы ушул шаардагы орто мектепти аяктаган.

1982-жылы Советтик Армиянын катарына чакырылып, Приморск крайында авиациялык полктун техникалык бөлүгүндө кызмат өтөгөн. Армиядан кийин Харковь шаарындагы учкучтарды даярдоочу аскердик авиациялык жогорку окуу жайына тапшырат, бул окуу жайы Советтер Союзунун эки жолку Баатыры С. И.Грицевдин ысымын алып жүрүүчү. 1987-жылы аяктагандан кийин Орто-азиялык аскердик округунун 716-окуу-авиациялык полкунда учкуч-инструктор болуп кызмат өтөйт. Түрдүү типтеги самолёттордо жалпысынан 950 саатка жакын учууларды жасайт.

1990-жылы Ю.А.Гагарин атындагы космонавттарды даярдоо Борборунун советтик космонавттар (1990 ИАК №10) отрядына кабыл алынат. Союз ТМ сериясынын космикалык кораблдеринде жана "Мир" орбиталдык станциясында кораблдин командири катары учууга толук даярдыктан өтөт. 1994-жылы космонавттарды даярдоо Борборунда иштөө менен бирге эле нефти жана газ боюнча мамлекеттик Академиясынын "Аэрокосмоэкология" факультетин бүтүрүп, "аэрокосмологияык материалдарды байланыштуу иштетүү" адистигине ээ болот.

1997-жылдын жай айында Space Shuttle көп жолу колдонуу системасынын кораблинин бортунда учууга даярдануу үчүн АКШга келет. 1998-жылдын 23-январынан 31-январына чейин STS-89 программасы боюнча "Endeavour" космикалык кораблинде учуу адиси катары космикалык орбиталдык "Мир" комплекси менен жалгашуу жасалат. Учуу 8 күн 19 саат 46 мүнөт 54 секундга созулган. Учуу убагында россиялык учууга катышат.

Экинчи жолу космикалык учууну ал 2004-жылдын 14-октябрынан 2005-жылдын 25-апрелине чейин (193 күн) "Союз ТМА-5"кораблинин командири жана Эл аралык станциянын 10-негизги экспедициясынын бортинженери катары жасаган. Учуу мезгилинде 2 жолу ачык космоско чыккан.

2005-жылдын октябрынан 2006-жылдын май айына чейин Ю.А.Гагарин атындагы космонавттарды даярдоо Борборунун АКШ, Хьюстондогу Джонсон атындагы космикалык борбордогу өкүлү болгон. Андан кийин Ю.А.Гагарин атындагы космонавттарды даярдоо Борборунда даярдоодон өтүп, 2006-жылдын ноябрь айынан аталган Борбордун космонавттар отрядынын командири болуп кызмат өтөгөн. Ошондой эле "Союз ТМ-29" жана "Союз ТМ-30"кораблдеринин түгөйлөш экипаждарынын командири болгон. 2008-жылы комонавттар отрядынын командирининорун басарлык кызматынан бошотулуп, космонавттар отрядынын курамынан чыгарылып, Ю.А.Гагарин атындагы космонавттарды даярдоо Борборунун биринчи башкармалыгында бөлүмдүн башчысы болуп дайындалган.

Космикалык учууларды жүзөгө ийгиликтүү ашыргандыгы үчүн Россия Федерациясынын Баатыры (2005-жылдын 13-сентябрындагы жарлык) деген жогорку наам ыйгарылган. 2011-жылы "Космосту өздештүрүүдө сиңирген эмгеги үчүн" медалы менен сыйланган. 1998-жылы 3-февралда С.Шариповго Кыргыз Республикасынын Баатыры деген наам "Ак шумкар" ордени менен кошо ыйгарылат. Ал "Улуу кызматтары үчүн" жана "Амир Тимур" ордендери (Өзбекистан, 1999 ж.), "Космосто учуусу үчүн" жана "Коомдук ири эмгеги" үчүн медалдары (NASA, США.1998-2005 ж), "Кыргыз-Орус достугу"медалы (2011 ж.) менен сыйланган. С. Шарипов Ош Мамлекеттик университетинин ардактуу профессору (2005 ж.), Ош шаарынын ардактуу атуулу (2005 ж.). С.Шариповту ысмы Ош шаарындагы №22 орто мектепке жана Ош облусунун бир нече айылдарындагы көчөлөрүне жана мектептерине ыйгарылган.

***

Солижон Шокирович Шарипов Қирғизистон Республикаси Қаҳрамони, 3 тоифадаги учувчи-фазогир, ҲҲК полковниги 1964 йил 24 августда Ўш вилоятининг Ўзган шаҳрида туғилган. 1981 йили Ўзган шаҳрида ўрта мактабни тамомлаган.

1982 йили Совет Армиясига ҳарбий хизматга чақирилади, Приморье ўлкасидаги авиация полки техник бўлинмасида хизмат қилади. Ҳарбий қисмдан Харковдаги икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони С.И.Грицевец номли ҳарбий авиация олий билим юртига ўқишга киради. Билим юртини 1987 йили тамомлаб, Ўрта Осиё ҳарбий округи ҲҲК 716-авиация-ўқув полкида учувчи-инструктор бўлиб хизмат қилади. Турли русумдаги самолётларда 950 соатга яқин парвоз тажрибасига эга.

1990 йили Ю.А.Гагарин номидаги фазогирлар тайёрлаш марказининг совет фазогирлари отряди таркибига танлаб олинади. Кема командири сифатида "Союз ТМ" фазовий кемалари ва "Мир" орбитал станцияси парвозларига тўла тайёргарлик курсидан ўтган. 1994 йили Давлат нефт ва газ Академиясининг "Аэрокосмоэкология" факультетини тамомлаган.

1997 йилнинг ёзида Американинг кўп марта фойдаланиладиган Space Shuttle тизими бортида парвозга тайёрланиш учун АҚШга ташриф буюради. 1998 йилнинг 23 январидан 31 январигача STS-89 дастури бўйича "Endeavour" ҳаво кемасида фазога парвоз қилади. Жами 8 кун 19 соат 46 дақиқа 54 сония муддатли парвоз давомида Россиянинг "Мир" орбитал комплекси билан туташувини амалга оширади.

Иккинчи фазовий 193 кунлик парвозини эса "Союз ТМА-5" космик кемаси командири ва Халқаро космик станция 10-асосий экспедицияси бортмуҳандиси сифатида 2004 йил 14 октябрдан 2005 йил 25 апрелигача амалга оширган. Парвоз мобайнида икки марта очиқ фазога чиққан.

2005 йилнинг октябридан 2006 йилнинг майигача Ю.А.Гагарин номидаги Космонавтлар тайёрлаш Марказининг АҚШнинг Хъюстон шаҳридаги Жонсон номли Космик Марказидаги вакили сифатида ишлади. Кейинчалик 2006 йил ноябрдан Ю.А.Гагарин номидаги фазогирлар тайёрлаш Маркази фазогирлар отряди командири ўринбосари бўлиб ишлади. "Союз ТМ-29" ва "Союз ТМ-30" кемаларининг заҳирадаги экипажларининг командир ўринбосари бўлди. 2008 йилнинг июлида космонавтлар отряди командир ўринбосари лавозимидан бўшатилиб, космонавтлар таркибдан чиқарилди ва Ю.А.Гагарин номли фазогирлар тайёрлаш Маркази биринчи бошқармаси бўлим бошлиғи этиб тайинланди.

У муваффақиятли парвозлари учун 2005 йилда Россия Федерацияси Қаҳрамони унвонига сазовор бўлган, 2011 йилда "Космосни ўзлаштиришдаги хизматлари учун" медали билан мукофотланган. 1998 йил 3 февралда С.Шариповга Қирғизистон Республикаси Қаҳрамони унвони берилиб, "Ак шумкар" ордени билан мукофотланди.

Шунингдек, у 1999 йилда Ўзбекистон Республикасининг" Буюк хизматлари учун" ва "Амир Тимур" орденларига сазовор бўлди. Бундан ташқари, С.Шарипов 1998 ва 2005 йилларда НАСАнинг (АҚШ) "Фазога парвози учун" ва "Жамоатчилик соҳасида буюк хизматлари учун" медаллари, 2011 йилда "Қирғизистон-Россия дўстлиги" медали билан тақдирланган. Ўш Давлат университети фахрий профессори (2005 й.). Ўш шаҳрининг 22 сонли ўрта мактаби ва Ўш вилоятининг бир неча мактабларига ва кўчаларига С. Шарипов номи қўйилган. У Ўш шаҳар фахрий фуқароси (2005 йил).

***

Салижан Шакирович Шарипов Герой Кыргызской Республики, лётчик-космонавт 3 класса, полковник ВВС родился 24 августа 1964 года в городе Узген, Ошской области. В 1981 году окончил там же среднюю школу.

В 1982 году призван на срочную службу в Советскую Армию, служил в техническом подразделении авиационного полка в Приморском крае. Из войск поступил в Харьковское высшее военное авиационное училище лётчиков имени дважды Героя Советского Союза С.И. Грицевца. После окончания в 1987 году, служил лётчиком-инструктором в 716-ом учебном авиационном полку ВВС Среднеазиатского военного округа. Имеет общий налёт на самолётах различных типов около 950 часов. В 1990 году был отобран в отряд советских космонавтов (1990 Группа ВВС № 10) Центра подготовки космонавтов им. Ю.А. Гагарина. Прошёл полный курс подготовки к полётам на

космических кораблях серии Союз ТМ и орбитальной станции "Мир" в качестве командира корабля. Без отрыва от работы в Центре подготовки космонавтов в 1994 году окончил факультет "Аэрокосмоэкология" Государственной Академии нефти и газа по специальности "Сопряженная обработка аэрокосмоэкологических материалов".

Летом 1997 года прибыл в США для подготовки к полёту на борту американского корабля многоразового использования системы Space Shuttle. С 23 по 31 января 1998 года совершил космический полёт в качестве специалиста полёта космического корабля "Endeavour" по программе STS-89 продолжительностью 8 дней 19 часов 46 минут 54 секунды. В ходе полёта была осуществлена стыковка с российским орбитальным комплексом "Мир". Второй космический полёт совершил в качестве командира космического корабля "Союз ТМА-5" и бортинженера 10-й основной экспедиции на Международной космической станции с 14 октября 2004 года по 25 апреля 2005 года. В период 193-х суточного полёта совершил 2 выхода в открытый космос.

С октября 2005 по май 2006 года был представителем Центра подготовки космонавтов им. Ю.А. Гагарина в Космическом Центре имени Джонсона в Хьюстоне, США. В дальнейшем проходил подготовку в Центре подготовки космонавтов имени Ю.А. Гагарина, с ноября 2006 года заместитель командира отряда космонавтов Центра. Являлся командиром дублирующих экипажей кораблей "Союз ТМ-29" и "Союз ТМ-30". В июле 2008 года освобождён от должности заместителя командира отряда космонавтов, выведен из состава отряда космонавтов и назначен начальником отделения в Первом управлении Центра подготовки космонавтов им. Ю.А. Гагарина.

За успешное осуществление космических полётов, Указом от 13 сентября 2005 года удостоен высокого звания Героя Российской Федерации, в 2011 году награждён медалью "За заслуги в освоении космоса". 3 февраля 1998 года С.Шарипову присвоено звание Героя Кыргызской Республики с вручением ордена "Ак шумкар". Он также награждён орденами "Буюк хизматлари учун" ("За выдающиеся заслуги") и "Амира Тимура" (Узбекистан, 1999 г.), медалями NASA (США) "За космический полёт" и "За выдающие общественные заслуги" (1998-2005гг.), "Кыргызско-Российская дружба" (2011).

Почётный профессор Ошского Государственного университета (2005 год). Именем С.Шарипова названы школа №22 города Ош и несколько школ и улиц в Ошской области. Он почётный гражданин города Ош (2005 год).

Премьер-министр Кыргызской Республики А. Атамбаев принимает летчика-космонавта-Героя Кыргызской Республики С. Шарипова. 2007г.

III БАП
СОЦИАЛИСТТИК ЭМГЕКТИН БААТЫРЛАРЫ

III БӲЛИМ
СОЦИАЛИСТИК МЕХНАТ ҚАХРАМОНЛАРИ

ГЛАВА III
ГЕРОИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО ТРУДА

16. АНАРОВ АЛЛЯ
(1907-1979)

Социалисттик Эмгектин эки жолку Баатыры, колхоз курулушунун активдүү куруучусу, айыл чарбасынын новатору Анаров Алля 1907-жылы Араван районунун Сасык-Үңкүр (Аччи) айылында кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Ал жөнүндө "Ош областы" энциклопедиясында төмөндөгүчө жазылган: "Анаров Алля КПССтин 1939-жылдан берки мүчөсү, дыйканчылыктын эмгек сиңирген устаты (1945 ж.). Коллективдештирүү башталганда алгачкылардан болуп колхозго мүчө болуп кирген. 1936-1954 жылдары Араван районундагы "Коммунизм" колхозун жетектеген. Бул колхоз пахта терүү боюнча чоң көрсөткүчтөргө жетишкен. 1951-1962 жылдары дың жерди өздөштүрүүнүн демилгечилеринин бири, дың жердеги "Пахтачи" совхозунун пахтачылык бригадасын жетектейт. 1958-1962 жылдары СССРдин Жогорку Советинин депутаты, 5 жолу Ленин ордени, "Кызыл Жылдыз" жана башка орден, медалдар менен сыйланган.

А.Анаров 1927-жылы биринчилерден болуп "Сасык-Үңкүр" колхозуна кирет. Ал жетектеген пахтачылык звеносу 1948-жылы рекорддук түшүм жыйнаган. Ар бир гектардан 102,9 центнерден пахта сырьёсу алынган. 1949-жылы түшүмдүүлүк ар бир гектардан 88,5 центнерди, 1950-жылы 70,5 центнерди түзгөн. .

СССР Жогорку Советинин Президиумунун 28 март 1948 жылы жарлыгы менен ал Социалисттик Эмгектин Баатыры деген жогорку наамга Ленин ордени (№69870) жана "Орок жана балка" алтын медалы (№1413) менен кошо ээ болгон. 28 апрель 1951 жылы бул бийик наам ага экинчи жолу (медаль №6) ыйгарылган.

Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитетинин "Дың жерди өздөштүрүү" демилгесин колдоого алып, биринчилерден болуп Төө-Моюн өрөөнүнө аттанат. 1962-1967 жылдары дың жерде түзүлгөн "Пахтачи" совхозунун бригадири болуп иштейт. Бул совхозго Кыргызстандын бардык булуң-бурчтарынан жаштардын өкүлдөрү чогулушкан.

1967-жылы А.Анаров жаштардын насаатчысы катары өзүнүн тажрыйбасын жана билимин өзүнүн окуучулары менен бөлүшүүнү улантат. Анын көптөгөн окуучуларынын арасынан кийин пахта чарбасынын мыкты адистери чыгышты. Алардын ичинен Социалисттик Эмгектин Баатырлары: Кадыров Абдулхамид жана Эрматова Тажиханды атоого болот. А. Анаров социалисттик эмгектин новатору, мыкты пахтачарбакер, жаштардын устаты катары СССРдин Жогорку Советинин V чакырылышынын депутаты, Кыргыз Республикасынын Жогорку Советинин III жана IV чакырылыштарынын депутаты болуп шайланган. Ош областтык, Араван райондук жана айылдык советтердин бир нече жолку депутаты. Өзүнүн шайлоочуларынын наказдарын ак ниеттүүлүк менен аткарууга аракеттенчү. 1974-жылы республиканын пахтачыларынын арасында А.Анаров атындагы мелдеш уюштурулган. Ал Бүткүл союздук, республикалык жана аймактык слётторго, семинарларга катышып, алардын катышуучуларына пахта өстүрүү боюнча өзүнүн тажрыйбасын бөлүшчү.

А.Анаров Ленин ордени менен беш жолу (31.01.1941, 26.03.1948, 16.05.1949, 01.07.1950, 15.02.1957) сыйланган, ошондой эле "Кызыл Жылдыз" орденина (09.06.1947), СССРдин ВСХВ, БЭЧЖнин (ВДНХ) чоң алтын медалдарына ээ болгон.

А.Анаров жети уулду жана үч кызын татыктуу тарбиялаган өрнөктүү ата болгон.

А. Анаров 1979-жылы дүйнөдөн кайтып, Араван районунун "Көк-Желет" айылынын "Интифак" көрүстөнүнө коюлган.

СССРдин Жогорку Советинин жарлыгы менен 1957-жылы "Коммунизм" колхозунун башкармалыгынын имаратынын алдында А.Анаровдун колодон жасалган бюсту орнотулган. Постаменттин алдыңкы бетине куюлган коло доскага СССРдин Жогорку Советинин Президиумунун эмгек баатырларынын бюсттарын орнотуу жөнүндө жарлыгы жазылып коюлган. Бул бюст Ош

областындагы баатырларга орнотулган алгачкы бюст болуп эсептелет. А.Анаровдун ысмын түбөлүккө калтыруу үчүн анын аты Араван районунун айыл округуна жана Ош шаарынын көчөлөрүнүн бирине ыйгарылган. Ошондой эле Араван районунун борборуна да анын бюсту тургузулган.

***

Алла Аноров икки марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, колхоз қурилишининг фаол иштирокчиси, қишлоқ хўжалигининг новатори 1907 йили Аравон волостининг Сассиқунгир (Аччи) қишлоғида камбағал деҳқон оиласида туғилган. У ҳақда "Ўш области" энциклопедиясида қуйидагилар ёзилган: "А.Аноров 1939 йилдан КПСС аъзоси, Қирғизистон ССР деҳқончилигида ҳизмат кўрсатган устоз (1945). Коллективлаштириш даврида колхозга биринчилардан бўлиб кирган. 1936-1951 йиллари Аравон туманидаги "Коммунизм" колхозида у бошқарган звено пахтадан юқори ҳосил олишга эришди. 1951-1962 йиллар ўртасида ўша ерда далачилик, 1962-1967 йиллари "Пахтачи" совхозида пахтачилик бригадасини бошқариб, қўриқ ерларни ўзлаштириш ташаббускори бўлди. 1958-1962 йиллари СССР Олий Советининг депутати, беш марта Ленин ордени, "Қизил Юлдуз" ордени, ВДНХ катта медаллари ва бошқа медаллар билан тақдирланган".

А.Аноров 1927 йили биринчилардан бўлиб Сассиқунгир колхозига аъзо бўлди. У бошқарган пахтачилик звеноси 1948 йили пахтадан рекорд ҳосил олишга эришди. Ҳар гектар майдондан 100,9 центнердан пахта хом ашёси йиғиб олинди. 1949 йили ҳосилдорлик 70,5 центнерни, 1950 йили эса 88,5 центнерни ташкил қилди.

СССР Олий Совети Президиумининг 28 март 1948 йилдаги Фармони билан пахтадан рекорд ҳосил олганлиги учун унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони, Ленин ордени (№69870) ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали (№1413) тақдирланди. Аноров А. 28 апрель 1951 йили бу унвонга иккинчи марта (медаль №6) сазовор бўлди.

Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг қўриқ ерларни ўзлаштириш ташаббусини қўллаб-қувватлаб, Туямўйин воҳасидаги қўриқ ерларни ўзлаштиришга биринчилардан бўлиб отланди. Бу ерда у янгидан тузилган "Пахтачи" совхозида аравонлик ва республиканинг ҳар томонидан келган ёшлардан иборат бригадага бош бўлиб, 1962-1967 йиллар мобайнида ишлади. 1967 йили нафақага чиққандан сўнг ҳам ёшларга мураббийлик қилиб, ўзининг бой тажрибасини уларга ўргатиб келди. Унинг мураббийлигида пахта усталари бўлиб етишган шогирдларидан А. Қодиров ва Т. Эрматовалар ҳам кейинчалик Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонига сазовор бўлдилар. А. Аноров қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши новатори, пахта устаси, ёшларнинг мураббийи сифатида 5-чақириқ СССР Олий Советининг депутати, 3 ва 4-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Советининг депутати, халқ депутатлари Ўш вилояти, Аравон тумани ҳамда Аравон қишлоқ Советларининг қатор чақириқлари депутати бўлиб сайланиб, сайловчиларнинг кўплаган талабларини бажаришга муваффақ бўлди.

1974 йилда республикада пахтакорлар ўртасида А.Аноров номидаги мусобақа уюштирилди. У пахтакорларнинг Бутуниттифоқ, республика ва маҳаллий слётларида, семинар-кенгашларида қатнашиб, ўзининг пахтачилик соҳасидаги бой тажрибаси ҳақида мазмунли маърузалар қилган.

А. Аноров беш марта Ленин ордени (31.01.1941, 26.03.1948, 16.05.1949, 01.07.1950, 15.02.1957), "Қизил Юлдуз" ордени (09.06.1947), ВСХВ ва ВДНХ катта медаллари ва кўплаган медаллар, Фахрий ёрлиқлар ва бошқа мукофотлар билан тақдирланган.

А. Аноров оилада 7 ўғил ва 3 қизни тарбиялаб, вояга етказди.

А.Аноров 1979 йили узоқ давом этган оғир касалликдан сўнг вафот этди. У Кўкжелет қишлоғидаги "Интифоқ" қабристонга дафн этилган.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан 1957 йили "Коммунизм" колхозининг бошқаруви иморати олдига А.Аноровнинг бронза бюсти ўрнатилган. Қаҳрамон номини абадийлаштириш мақсадида, собиқ Аравон қишлоқ Советига (ҳозирги қишлоқ ҳукуматига) унинг номи берилган. Шунингдек, Ўш шаҳридаги кўчалардан бирига ҳам А.Аноров номи берилган.

***

Алля Анаров дважды Герой Социалистического Труда, активный участник колхозного строительства, новатор сельского хозяйства родился в 1907 году в селе Сассык-Ункур (Аччи) Араванской волости Ошской области в семье батрака. О нём так написано в энциклопедии "Ошская область": "Анаров Алля член КПСС с 1939 года, заслуженный наставник растениеводства (1945 г.). В период коллективизации одним из первых вступил в колхоз. В 1936-1954 годах возглавлял звено в колхозе "Коммунизм" Араванского района, которое добилось высоких результатов по сбору хлопка-сырца. В 1951-1962 годах был инициатором освоения целины и стал бригадиром хлопководческой бригады целинного совхоза "Пахтачи". В 1958-1962 годах был депутатом Верховного Совета СССР, 5 раз был награждён орденом Ленина, орденом "Красной Звезды" и многочисленными медалями".

А.Анаров в 1927 году одним из первых вступил в колхоз "Сассык-Ункур". Возглавляемое А. Анаровым хлопководческое звено, в 1948 году получило рекордный урожай. С каждого гектара было собрано по 102,9 центнеров хлопка-сырца. В 1949 году урожайность составила 88,5 центнеров, в 1950 году по 70,5 центнеров с каждого гектара.

Указом Президиума Верховного Совета СССР 28 марта 1948 года за рекордный сбор хлопка-сырца ему присвоено звание Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина (№69870) и золотой медали "Серп и Молот" (№1413). 28 апреля 1951 года он был удостоен второй раз такого высокого звания (медаль №6).

Поддержав инициативу ЦК Компартии Киргизии "Об освоении целины", одним из первых отправился в Туя-Моюнскую долину. В 1962-1967 годах был бригадиром целинного совхоза "Пахтачи", где в основном работали представители молодёжи из всех уголков Киргизии.

После выхода на пенсию в 1967 году А.Анаров, как наставник молодежи, продолжал передавать свой опыт и навыки своим ученикам. Многие его ученики впоследствии стали мастерами хлопководства, а Кадыров Абдулхамид и Эрматова Тажихан - Героями Социалистического Труда.

А. Анаров, как новатор социалистического труда, мастер хлопководства, наставник молодежи, избирался депутатом Верховного Совета СССР V созыва, депутатом III и IV созывов Верховного Совета Киргизской ССР, неоднократно избирался депутатом Ошского областного, Араванского районного и сельского советов. Добился выполнения наказов избирателей.

В 1974 году среди хлопкоробов республики было учреждено соревнование имени А. Анарова. Он участвовал в различных Всесоюзных, республиканских и региональных слётах, семинарах, рассказал их участникам о своих опытах по хлопководству.

А.Анаров награждён 5 орденами Ленина (31.01.1941, 26.03.1948, 16.05.1949, 01.07.1950, 15.02.1957), орденом "Красной Звезды" (09.06.1947), большими золотыми медалями ВСХВ и ВДНХ СССР и многочисленными медалями.

А.Анаров был отцом семерых сыновей и трёх дочерей. А. Анаров умер в 1979 году, похоронен на кладбище "Интифак" в селе "Кок-Желет" Араванского района.

Указом Верховного Совета СССР в 1957 году перед зданием правления колхоза "Коммунизм" установлен бронзовый бюст А.Анарова. На лицевой стороне постамента укреплена литая бронзовая доска, на которой воспроизведён текст Указа Президиума Верховного Совета СССР "О сооружении бюста в ознаменование трудовых заслуг героя". Данный бюст является первым бюстом, установленным в честь героев Ошской области.

В целях увековечения памяти А.Анарова, его именем названа сельская управа в Араванском районе и одна из улиц в г. Ош.

***

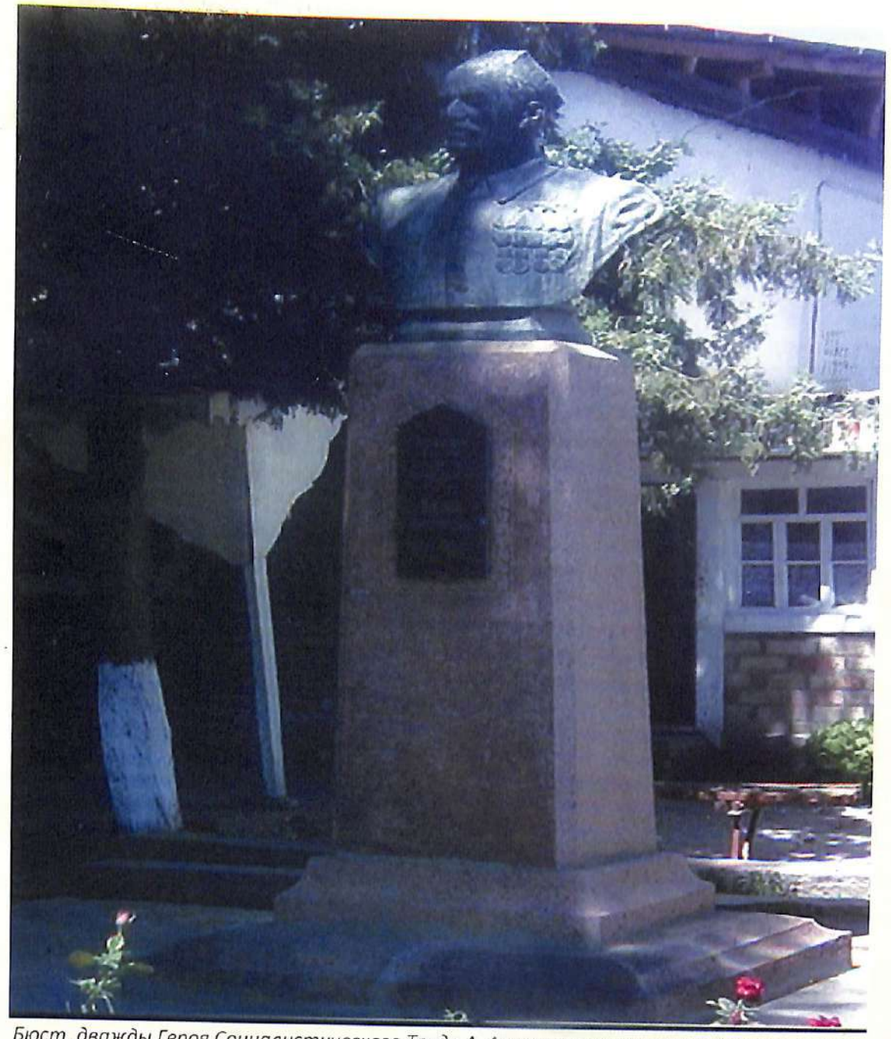

Бюст, дважды Героя Социалистического Труда А. Анарова, установленный в селе Араван.

Дважды Герой Социалистического Труда Алля Анаров передаёт опыт молодым хлопкоробам.

17. КАМАЛОВ ХАСАН
(1929-1986)

Камалов Хасан 26-май 1929-жылы Казакстандын Чимкент шаарында туулган. Кийинчерээк Кыргызстанда жашап, өз эмгеги менен республиканын түндүгүнүн айыл чарбасынын өнүгүшүнө чоң салым кошкон. Билимдүү адис жана тажрыйбалуу жетекчи катары ири өзгөрүүлөрдү жүзөгө ашырууга активдүү катышкан.

Хасан Камалов Москванын ветеринардык Академияны 1955-жылы бүтүргөндөн кийин Талас облусундагы Киров районунун (азыркы Кара-Буура району) Киров атындагы колхоздо башкы зоотехник болуп иштеген.

1959-жылы КПССтин мүчөлүгүнө кабыл алынат. 1962-жылы колхоздун партиялык уюмун жетектейт, бул кызматта иштеп турган мезгилинде эмгек тартибин бекемдөө, социалисттик мелдештерди уюштуруу, идеялык-тарбиялык иштерин жүргүзүүдө көп эмгек сиңирген.

Ал уюштуруучулук талантка ээ эле. 1972-жылы ал Талас облусундагы Ленинполь районунун (азыркы Бакай-Ата району) "Победа" колхозунун башкармалыгына дайындалат. Х.Камалов жетектеген бул колхоз айыл чарбасынын бардык тармактары боюнча олуттуу ийгиликтерге жетишип, республикадагы ири чарбалардын бирине айланат.

1973-жылдан баштап Х. Камалов Кыргызстан Компартиясынын Калинин (азыркы Чуй облусундагы Жайыл) райкомунун 1-катчысы болуп иштеген. Ал Кыргызстан КП Борбордук Комитетинин мүчөсү, Кыргыз ССРинин Жогорку Советинин тогузунчу чакырылышынын депутаты болгон.

Айыл чарба өндүрүшүн өнүктүрүүгө кошкон эбегейсиз салымы үчүн Хасан Камаловго 1971-жылы Социалисттик Эмгектин баатыры деген жогорку наам берилген. Ошондой эле Ленин ордени, "Ардак белгиси" ордени жана башка көптөгөн медалдар, ардак грамоталар менен сыйланган.

***

Ҳасан Камолов 1929 йил 26 майда Қозоғистоннинг Чимкент шаҳрида туғилган. Кейинчалик у Қирғизистонда яшаб, республика шимолида қишлоқ хўжалигини ривожлантириш йўлида самарали меҳнат қилган, билимли мутахассис ва моҳир раҳбар сифатида жуда катта ишларда бевосита иштирок этган.

Ҳасан Камолов 1955 йили Москвадаги ветеринария Академиясини тамомлагандан кейин Қирғизистон ССР Толас вилояти Киров туманидаги (ҳозирги Қорабура тумани) С.М. Киров номли жамоа хўжалигида бош зоотехник бўлиб ишлаган.

У 1959 йилдан бошлаб КПСС аъзоси. 1962 йилда хўжалик партия ташкилотининг котиби сифатида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, мусобақани ташкил этиш, ғоявий-тарбиявий ишларни йўлга қўйишда самарали меҳнат қилди.

Моҳир ташкилотчи, билимдон раҳбар, малакали мутахассис бўлгани учун 1972 йилда уни Толас вилояти Ленинпол туманидаги (ҳозирги Бакайота тумани) "Победа" жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси лавозимига тайинлашган эди. Мазкур хўжалик унинг раҳбарлигида ҳар томонлама юксалди ва республикадаги энг йирик хўжаликлардан бирига айланди.

Ҳ.Камолов 1973 йилдан бошлаб Қирғизистон Компартияси Калинин тумани (ҳозирги Чуй вилояти Жайил тумани) комитетининг биринчи котиби бўлиб ишлай бошлаган. У Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг аъзоси, тўққизинчи чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг депутати этиб сайланган.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини ривожлантиришдаги самарали меҳнатлари учун Ҳасан Камолов 1971 йилда Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонига сазовор бўлган. У Ленин ордени, "Ҳурмат белгиси" ордени, бир қатор медаллар ва фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган.

***

Хасан Камалов родился 26 мая 1929 года в городе Чимкент, Казахстана. Впоследствии проживал в Кыргызстане, своим трудом внёс большой вклад в развитие сельского хозяйства на севере республики, как специалист со знанием и опытный руководитель, непосредственно участвовал в осуществлении крупных преобразований.

Хасан Камалов после окончания Московской ветеринарной Академии в 1955 г. работал главным зоотехником колхоза им. Кирова Кировского (ныне Кара-Бууринского) района Таласской области.

В 1959 году был принят в ряды КПСС. В 1962 году стал секретарём партийной организации колхоза, за время работы на этой должности сделал многое по укреплению трудовой дисциплины, организации соревнования, налаживанию идейно-воспитательной работы среди трудящихся.

Он обладал организаторской способностью, поэтому в 1972 году его назначили председателем правления колхоза "Победа" Ленинпольского (ныне Бакай-Атинского) района Таласской области. За время руководства Х.Камалова, данный колхоз добился больших успехов по всем показателям и отраслям сельхозпроизводства, и превратился в одно из крупных хозяйств республики.

С 1973 года Х. Камалов работал первым секретарём Калининского (ныне Жайылского района Чуйской области) райкома Компартии Киргизии Чуйской области. Он был членом Центрального Комитета КП Киргизии, депутатом Верховного Совета Киргизской ССР девятого созыва.

За самоотверженный труд по развитию сельскохозяйственного производства Хасан Камалов в 1971 году удостоился высокого звания Героя Социалистического Труда. Был награждён орденом Ленина, орденом "Знак Почёта", многими медалями и почётными грамотами.

***

18 МИРАБДАЗИЗОВ ХАЛИЛ (1914-1978)

Партиялык жана мамлекеттик ишмер, Социалисттик Эмгектин Баатыры (15.02.1957). Халил Мирабдазизов 1939-жылы КПССтин мүчелүгүнө кабыл алынган. Өзүнүн эмгек жолун 1929-жылы Фрунзе-Токмок темир жол станциясында жумушчу болуп иштөөдөн баштаган. 1930-1938 жылдары советтик мекемелерде иштейт, 1938-жылдан комсомолдук жана партиялык кызматтарды аркалайт. 1950-1953 жылдары Ош райкомунун катчысы, 1954-1955 жылдары Ош обкомунун, 1955-1960 жылдары, Ош райкомунун андан кийин Кара-Суу райкомунун биринчи катчысы болуп иштеген. Анын жетекчилиги менен райондун экономикасы өнүгүп, айыл-чарбанын, айрыкча пахтанын түшүмдүүлүгү жогорулаган, коомдук мал чарбасынын продуктуулугу өскөн. Ленин орденинин эки жолку кавалери, эки "Ардак белгиси" ордени, "Кызыл Жылдыз" ордени жана СССРдин көптеген медалдары менен сыйланган. Кыргыз ССРнин Жогорку Советинин 2-, 3-, 5- чакырылыштарынын (1947-1955, 1959-1963 жылдары) депутаты болуп шайланган.

***

Халил Максимович Мирабдазизов йирик партия ва давлат арбоби, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони (15.02.1957) 1914 йили Пишпек (ҳозирги Бишкек) шаҳрида туғилган. У ўзининг меҳнат фаолиятини 1929 йили Фрунзе-Тўқмоқ темир йўли қурилишида оддий ишчиликдан бошлаган. 1930-1938 йиллари совет муассасаларида ишлади, 1938 йилдан комсомол ва партия ишларида бўлди. 1950-1953 йиллари Ўш райони партия комитетининг котиби, 1954-1955 йиллари Ўш вилояти партия комитетининг котиби, 1956-1960 йиллари Ўш райони, кейинчалик Қорасув райони партия комитетларининг биринчи котиби бўлган. Унинг раҳбарлиги даврида туман иқтисоди мустаҳкамланиб, қишлоқ хўжалиги экинлари ҳосилдорлиги ортган. Айниқса пахта ҳосили, чорвачилик маҳсулоти кескин кўпайган.

Самарали ва кўп йиллик меҳнатлари учун у икки марта Ленин ордени, икки марта "Ҳурмат белгиси" ордени, Қизил Юлдуз ордени ва кўплаб СССР медаллари билан тақдирланган. У Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг 2,3 ва 5-чақириқлари (1947-1955, 1959-1963 йиллари) депутати бўлиб сайланган.

***

Халил Максимович Мирабдазизов крупный партийный и государственный деятель, Герой Социалистического Труда (15.02.1957). Член КПСС с 1939 года. Трудовую деятельность он начал в 1929 году рабочим на строительстве железной дороги Фрунзе-Токмак. В 1930-1938 годах работает в советских учреждениях, с 1938 года находится на комсомольской и партийной работе. В 1950-1953 годах секретарь Ошского райкома, в 1954-1955 годах секретарь Ошского обкома, в 1955-1960 годах первый секретарь Ошского, затем Карасуйского райкомов партии. Под его руководством укрепилась экономика района, повысилась урожайность сельскохозяйственных культур; особенно хлопчатника, возросла продуктивность общественного животноводства. Награждён 2 орденами Ленина, 2 орденами "Знак Почёта", орденом Красной Звезды и многочисленными медалями СССР. Избирался депутатом Верховного Совета Киргизской ССР 2-го, 3-го и 5-го созывов (1947-1955, 1959-1963 годы).

***

19. АНАРОВ ХАЙИТБАЙ (1904-1989)

Социалисттик Эмгектин Баатыры, колхоз түзүлүшүнүн активдүү катышуучусу Хайитбай Анаров 1904-жылы 15-июнда Ош облусу Араван районунун Сасык-Үңкүр (Ачы) айылында кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Ал Социалисттик Эмгектин эки жолку Баатыры Алля Анароводун агасы болгон.

Х.Анаров "Сасык-Үңкүр" колхозуна алгачкылардан болуп кирген. 1933-1938 жылдары "Ачы" колхозунун төрагасынын орун басары, 1938-1940 жылдары райондук жерге жайгаштыруу башкармалыгынын начальниги, 1940-1959 жылдары Молотов атындагы колхоздун (кийин "Коммунизм" колхозу болуп аталган) башкармалыгынын төрагасы, 1959-1964 жылдары райондук суу чарба башкармалыгынын техниги болуп иштеген. 1964-жылы ардактуу эс алууга чыгат. 1940-жылдан баштап КПССтин мүчөсү. Анаров Х. кандай гана кызматта эмгектенбесин өзүнүн милдеттерине коммунист катары жоопкерчилик менен мамиле кылуучу. Айрыкча, ал "Коммунизм" колхозун жетектеп турганда өзүн жетекчи жана уюштуруучу катары көрсөтө алган. Бул колхоз анын жетекчилиги менен райондо жана областта гана эмес, республикадагы ири, экономикасы күчтүү чарбага айланган. Ошол жылдары дыйканчылык тармагы өнүгүп, жылдан жылга түшүмдүүлүк көбөйгөн, ошону менен катар эле мал чарбачылык да өнүгө баштаган. Ири жана майда мүйүздүү малдын башы көбөйүп, продуктуулугу жана кирешелүүлүгү жогорулаган.

Айылда социалдык обьектилердин - мектептердин, балдар бакчаларынын жана медицина мекемелеринин курулуштары кеңири масштабда жүргүзүлө баштайт. Электролиниялар, суу түтүктөрү курулуп, көчөлөр жана жолдор асфальталып жана көрктөндүрүлгөн. СССР Жогорку Советинин Президиумунун 15 февраль 1957 жылкы жарлыгы менен Х. Анаровго Социалисттик Эмгектин Баатыры жогорку наамы ыйгарылып, Ленин ордени жана "Орок жана балка" алтын медалы менен сыйланат.

А.Анаров эки жолу Эмгек Кызыл Туу орденине (1947, 1959 ж), Октябрь Революциясы (1957 ж.) орденине, "В.И.Лениндин 100 жылдыгына карата эмгектеги каармандыгы үчүн" медалына (1970 ж.) ээ болгон.

Ал 5 уулду жана 8 кызды тарбиялап өстүргөн. Х.Анаров 1989 жылы дүйнөдөн кайтып, Араван районундагы Көк-Желет айылындагы "Интифак" көрүстөнүнө коюлган.

Х.Анароводун ысымы 1989-жылы райондун борборундагы №30 орто мектебине ыйгарылган.

***

Ҳайитбой Аноров икки карра Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Алла Аноровнинг акаси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, колхоз қурилишининг фаол иштирокчиси 1904 йил 15 июнда Ўш вилояти Аравон туманининг Сассиқунгир (Аччи) қишлоғида камбағал деҳқон оиласида таваллуд топди. У биринчилардан бўлиб туманда янги тузилган "Сассиқунгир" колхозига аъзо бўлиб киради.

1933-1938 йиллари тумандаги Аччи колхози раисининг ўринбосари, 1938-1940 йиллари туман ер тузиш бўлимининг раҳбари, 1940-1959 йиллари Молотов номидаги (Кейинчалик шу колхоз асосида "Коммунизм" колхози тузилган) колхозда раис бўлиб ишлади. 1959 йилдан то 1964 йилгача нафақага чиққунча туман сув хўжалигида техник ходим бўлиб ишлади. 1940 йилдан КПСС аъзоси.

Ҳ. Аноров қайси соҳада ва қайси ерда ишламасин, доимо ўз ишига масъулият билан ёндашди. Айниқса "Коммунизм" колхозида раис бўлиб ишлаган йиллари ўзининг иқтидорли раҳбар ва ташкилотчи эканлигини кўрсатди. Мазкур хўжалик қисқа фурсатда тумандагина эмас, балки республикадаги иқтисодий бақувват хўжаликлардан бирига айланди. Бу йиллари хўжаликда деҳқончиликнинг барча тармоқларида, айниқса пахтачиликда мўл ҳосил олинди.

Чорвачиликда қорамоллар ва қўйлар сони ортди, маҳсулот етиштириш кўпайди. Бу соҳа рентабелли соҳага айланди.

Колхозда кенг кўламда бунёдкорлик ишлари авж олди. Маориф, соғлиқни сақлаш объектлари қурилди, аҳолини тоза сув билан таъминлаш учун катта ҳажмда қурилиш ишлари амалга оширилди. Колхозга қарашли барча қишлоқлар электр энергияси билан таъминланди. Янги кўчалар қурилиб, йўллар асфалтланди.

Ҳ.Аноровга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали билан тақдирланган.

СССР Олий Совети Президиумининг 15 февраль 1957 йилдаги Фармонига асосан Бундан ташқари, Ҳ. Аноров икки марта "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени (1947, 1959 й.й.), "Октябр Инқилоби" ордени (1957 й.), кўплаб медаллар, фахрий ёрлиқлар ва фахрли номлар билан мукофотланган.

Ҳ. Аноров оилада 5 ўғил ва 8 қизни тарбиялаб, вояга етказди. Ҳ. Аноров 31 январ 1989 йили вафот этди. У Кўкжелет қишлоғидаги "Интифоқ" қабристонига дафн этилган.

У туғилиб ўсган қишлоқдаги 30 сонли ўрта мактабга 1989 йили Ҳ.Аноров номи қўйилган.

***

Хайитбай Анаров Герой Социалистического Труда, активный участник колхозного строительства родился 15 июня 1904 года в селе Сассык-Ункур (Аччи) Араванского района Ошской области в семье батрака, старший брат дважды Героя Социалистического Труда Алля Анарова. Член КПСС с 1940 года.

Он одним из первых вступил в колхоз "Сассык-Ункур". В 1933-1938 годах работал заместителем председателя колхоза "Аччи", 1938-1940 годах начальником районного управления землеустроительства, 1940-1959 годах председателем правления колхоза им. Молотова (в дальнейшем переименован в колхоз "Коммунизм"). С 1959-1964 годах техник в управлении районного водного хозяйства. В 1964 году вышел на пенсию.

Где бы ни работал Анаров Х. он всегда относился к своей обязанности с партийной ответственностью. Особенно показал себя как талантливый руководитель и организатор, когда он возглавлял колхоз "Коммунизм". Этот колхоз под его руководством стал крупным, экономически сильным хозяйством не только в районе и области, но и по всей республике. В те годы здесь развивалось полеводство, год за годом увеличивалась урожайность полей, также развивалось животноводство. Увеличивалась поголовье крупного и мелкого рогатого скотов, повысилась продуктивность и рентабельность.

В сёлах осуществлялась широкомасштабное строительство социальных объектов- школ, детских садов и учреждений здравоохранения. Построены линии электропередачи и водопровода, благоустроены и заасфальтированы улицы и дороги.

Указом Президиума Верховного Совета СССР от 15 февраля 1957 года Х. Анарову присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда, с вручением ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". Кроме того, Х. Анаров награждён двумя орденами Трудового Красного Знамени (1947, 1959 г.), орденом Октябрьской Революции (1957 г.), юбилейной медалью "За доблестный труд в ознаменование 100-летия В.И. Ленина" (1970 г.) и др.

Он воспитал 5 сыновей и 8 дочерей. Х. Анаров умер 31 января 1989 года и был похоронен на кладбище "Интифак" в селе Кок-Желет Араванского района. В целях увековечения памяти Х.Анарова, в 1989 году его имя присвоено средней школе №30 в районном центре.

20. КАДЫРОВ АБДУЛХАМИД (1930-2003)

Социалисттик Эмгектин Баатыры, айыл чарбасынын новатору, Абдулхамид Кадыров 1930-жылы Ош облусунун Араван районундагы Бешкарам айылында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Эмгек жолу 1942-жылы Молотов атындагы колхозго мүчө болуп кирүү менен баштаган. 1948-1957 жылдары пахтачылык звеносун жетектейт. Анын иш билгилигинин натыйжасында бул звено мүчөлөрү 1949-жылы пахта талаасынын ар бир гектарынан 32 центнерден, 1950-жылы 40 центнерден, 1953-жылы 48 центнерден, 1955-жылы 55 центнерден, 1956-жылы 67 центнерден түшүм алууга жетишет.

Анын жан аябаган эмгеги мамлекет тарабынан жогору бааланат. СССРдин Жогорку Советинин Президиумунун 15 февраль 1957 жылкы жарлыгы менен Социалисттик Эмгектин Баатыры деген бийик наам менен кошо Ленин орденин жана "Орок жана балка" алтын медалын алат.

1956 жылы бригадир, 1959-1960 жылдары ал Араван районундагы "Коммунизм" колхозунун төрагасы болуп иштеген. 1960-1992 жылдары аталган колхоздун пахта чарбачылык бригадасын жетектейт. 1990-жылы пенсияга чыгат.

Кадыров А. "Эмгек Кызыл Туу" ордени (1973 ж.), "Октябрь Революциясы" ордени (1975 ж.), "Элдердин достугу" ордени, В.И. Лениндин 100 жылдык юбилейине карата "Эмгектеги каармандыгы үчүн" медалы (1970 ж.), төш белгилер, Кыргыз ССРнин Жогорку Советинин Ардак грамоталары менен сыйланган жана ар түрдүү министрликтердин, ведомстволордун баалуу сыйлыктарына татыктуу болгон. Бир нече жолу эл депутаттарынын Ош областтык, Араван райондук жана айылдык советтеринин депутаты болуп шайланган.

Үй-бүлөдө 3 уул, 2 кызды татыктуу тарбиялап, өстүрө алды.

Кадыров А. 2003-жылдын 6-декабрында Араван районунун Көк-Желет кыштагында "Интифак" көрүстөнүнө коюлган.

***

Абдулҳамид Қодиров Социалистик Меҳнат Қаҳрамони 1930 йили Ўш вилояти, Аравон туманидаги Бешкарам қишлоғида колхозчи деҳқон оиласида туғилган. Меҳнат фаолиятини 1942 йили Молотов номидаги колхозга (кейинчалик бу колхоз базасида "Коммунизм" колхози тузилган) аъзо бўлишдан бошлаган. 1948-1957 йиллари пахтачилик звеносига бошчилик қилди. У бошқарган звено пахтачиликда улкан ютуқларга эришди. 1949 йили 2 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 32 центнердан, 1950 йили 40 центнердан, 1953 йили 45 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 48 центнердан, 1955 йили 15 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 55 центнердан, 1956 йили 67 центнердан пахта йиғиб олинди. Қишлоқ хўжалигидаги намунали меҳнатлари давлат томонидан муносиб баҳоланиб, СССР Олий Совети Президиумининг 15 феврал 1957 йилдаги Фармонига асосан унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали билан тақдирланди.

Уста деҳқон 1956 йили бригадир, 1959-1960 йиллари "Коммунизм" колхози бошқарувининг раиси бўлиб ишлади. 1960-1992 йиллари колхоз пахтачилик бригадасига бошчилик қилди. 1990 йили нафақага чиқди.

А. Қодировнинг давлат ва халқ олдидаги баракали меҳнатлари муносиб баҳоланди. У Меҳнат Қизил Байроғи (1973 й.), "Октябр Инқилоби" (1975 й.) ва "Халқлар Дўстлиги" орденлари, кўплаб медаллар, Фахрий ёрлиқлар ва фахрий номлар билан тақдирланган. У кўп марта Ўш вилояти, Аравон туман ва қишлоқ Кенгашларига депутат бўлиб сайланди.

Оилада 3 ўғил ва 2 қизни тарбиялаб, вояга етказди.

Абдулҳамид Қодиров 6 декабр 2003 йили узоқ давом этган оғир хасталикдан сўнг вафот этди. У Кўкжелет қишлоғидаги "Интифоқ" қабристонига дафн этилган.

***

Абдулхамид Кадыров Герой Социалистического Труда, новатор сельского хозяйства родился в 1930 году в селе Бешкарам Араванского района Ошской области в семье крестьянина. Начал свою трудовую деятельность в 1942 году, вступив в колхоз им. Молотова. В 1948-1957 годах возглавлял хлопководческое звено. Возглавляемое им звено добилось больших успехов в хлопководстве. В 1949 году с каждого гектара хлопкового поля было собрано по 32 центнеров, в 1950 году по 40 центнеров, в 1953 году 48 центнеров, в 1955 году 55 центнеров, в 1956 году 67 центнеров хлопка-сырца.

Его самоотверженный труд был достойно оценён государством. Указом Президиума Верховного Совета СССР от 15 февраля 1957 года ему было присвоено почётное звание Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот".

В 1956 году работал бригадиром, в 1959-1960 годах председателем правления колхоза "Коммунизм" Араванского района. В 1960-1992 годах возглавлял хлопководческую бригаду названного колхоза. В 1990 году вышел на пенсию.

Кадыров А. был также награждён орденом Трудового Красного Знамени (1973 г.), орденом Октябрьской Революции (1975 г.), орденом "Дружба народов", юбилейной медалью "За доблестный труд в ознаменовании 100-летия В.И. Ленина" (1970 г.) и другими медалями, нагрудными знаками, ценными подарками разных министерств, ведомств и Почётными грамотами Верховного Совета Киргизской ССР. Неоднократно избирался депутатом Ошского областного, Араванского районного и сельского советов.

В семье воспитал 3 сыновей и 2 дочерей. Кадыров А. умер 6 декабря 2003 года, похоронен на кладбище "Интифак" в селе Кок-Желет Араванского района.

***

Хлопковое поле в Араванском районе

21. КОЧУБАЕВ ТОЙЧУ (1922-1981)

Социалисттик Эмгектин Баатыры, айыл чарбасынын мыкты адиси Кочубаев Тойчу 1922-жылы 12-мартта Ош облусунун Араван районундагы Чек-Абад айылында кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган.

Ал өзүнүн эмгек жолун 1931-жылы 7 жылдык мектепти аяктагандан кийин туулуп-өскөн айылындагы "Кызыл толкун" колхозуна кирүү менен баштаган.

1940-жылы Советтик Армияга кызмат өтөөгө чакырылып, Латвия ССРинин Даугавпилс шаарында жайгашкан аскер бөлүгүнө жөнөтүлөт. 1941-жылы августтагы салгылашуулардын биринде Кочубаев жарадар болуп, госпиталда дарыланат. Андан кийин кайрадан фронтко жөнөтүлөт. Кочубаев немецтик баскынчылардан Сталинград, Ростов, Таганрог, Николаевск, Гомель, Каунас, Прага шаарларын бошотууга катышат. Ошондой эле Кенигсберг жана Берлин шаарларын алууда эр жүрөктүүлүгүн көрсөтө алган. Согуштагы эрдиги үчүн "Кызыл Жылдыз" ордени (1943 ж), "Каармандыгы үчүн" медалы (1944 ж.), " Кенигсбергди алуудагы эрдиги" (1944 ж.), "Берлинди алуу" медалдары (1945 ж.) менен сыйланган. 1944-жылы КПССтин мүчөлүгүнө кабыл алынат.

Кызыл Армиядан демобилизацияланып келгенден кийин 1946-жылы өз айылына кайтып, Мичурин сегиз жылдык мектебинде аскердик жактан даярдоо сабагынын мугалими болуп иштейт. 1946-1947 жылдары "Кызыл толкун" колхозунун партиялык уюмун жетектейт, 1947-1948 жылдары бул колхоздун төрагасынын орун басары болуп эмгектенет. 1948-жылы партиянын райкомунун сунушу менен артта калган "Кызыл-Абад" колхозунун башкармалыгынын төрагасы болуп дайындалат. Бул кызматта ал 1950-жылга чейин иштеп, колхозду бутуна гана тургузбастан, райондогу алдыңкы чарбалардын бирине айландырган. 1950-1952 жылдары үч майда колхоз Жданов атындагы колхозго бириктирилген, аны Кочубаев жетектейт. 1953-1957 жылдары артта калган "Москва" колхозунда төрага болуп иштеген.

1957-жылы "Пахтачы", "Кызыл толкун", Жданов атындагы, "Кызыл-Абад" колхоздорунан Жданов атындагы ири колхоз түзүлөт да, анын төрагалыгына Т.Кочубаев дайындалат. Ал 1975-жылга чейин бул чарбаны жетектейт. Бул жылдары колхоз райондогу, областтагы гана алдыңкы колхозго айланбастан, республикада жана жалпы Союз боюнча даңкы чыккан. Айыл чарбасы, айрыкча башкы тармак болгон - пахтачылык күчтүү өнүккөн. Бир гектардан жыйналган түшүм рекорддук көрсөткүчкө жеткен. 1966-жылы колхоз боюнча жыйналган пахтанын түшүмү бир гектарынан 36 центнерге айланып, 7 жылдык план 107 пайызга аткарылган (пландан тышкары мамлекетке 4708 тонна пахта тапшырылган). Ошондой эле сүт саап алуунун планы - 106 %, жүн - 100 % аткарылган. Колхозчулардын реалдуу кирешеси көзгө көрүнөрлүк жогорулаган. Көптөгөн турак-жай, социалдык жана тейлөө обьектилери, соода жайлары, таза суу жана электрлиниялары курулган. Колхоздун аймагындагы көчөлөр жана жолдор асфальтталган.

Кочубаевдин айыл чарбасынын өнүгүүсүнө кошкон чоң салымы мамлекет тарабынан татыктуу бааланган. СССР Жогорку Советинин Президиумунун 30 апрель 1966 жылдагы жарлыгы менен Социалисттик Эмгектин Баатыры деген жогорку наамга Ленин ордени жана "Орок жана балка" алтын медалы менен кошо ээ болот. Мындан тышкары 3 жолу "Эмгек Кызыл Туу" ордени (1957-1964-1976 жж.), Октябрь Революциясынын ордени (1971 ж.) жана СССРдин көптөгөн медалдары, ардактуу наамдары менен сыйланат. Т.Кочубаев коомдук иштерде да жемиштүү эмгектенген. СССРдин Жогорку Советинин VII жана VIII чакырылыштарынын (1966-1974 жылдары) депутаты, Кыргыз ССРнин Жогорку Советинин VI чакырылышынын (1963-1967 жылдары) депутаты болуп шайланган.

Үй-бүледө 6 уул, 3 кызды тарбиялап өстүрө алды. Ал 26 сентябрь 1981-жылы 59 жашында дүйнеден кайтты. 1985-жылы Чек-Абад айылына жана айылдагы №17 мектебине анын ысмы ыйгарылган. Т.Кочубаев атындагы мектепте Эмгектин баатырынын музейи түзүлгөн.

***

Тўйчи Тоғаевич Кўчибоев Социалистик Меҳнат Қахрамони, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришининг моҳир ташкилотчиси 12 март 1922 йили Ўш вилояти Аравон волостига қарашли Чекобод қишлоғида камбағал деҳқон оиласида таваллуд топган.

У 1931 йили қишлоқдаги 7 йиллик мактабни тамомлагач, меҳнат фаолиятини 1938 йили "Қизил тўлқин" колхозида бошлаган.

1940 йили Қизил Армияси сафига чақирилиб, хизматни Латвия ССРнинг Даугавпилс шаҳридаги харбий қисмда ўтай бошлади. 1941 йилнинг август ойида немис-фашист босқинчилари билан бўлган жангларнинг бирида ярадор бўлиб, госпиталда даволангач, яна қайта фронтга сафарбар килинди. У Сталинград, Ростов, Таганрог, Николаев, Гомел, Каунас ҳамда Прага шаҳарларини немис-фашистларидан озод қилишда, Кенигсберг ва Берлинни забт этишда иштирок этиб, жасорат намуналарини кўрсатди. Бу жанговор хизматлари учун Қизил Юлдуз ордени (1943 й.), "Жасорати учун" (1944 й.), "Жанговор хизмати учун" (1944 й.), "Кенигсбергни ишғол қилгани учун" (1944 й.), "Берлинни ишғол қилгани учун" (1945 й.), "1941-1945 йиллардаги Улуғ Ватан урушида Германия устидан қозонилган Ғалаба учун" (1945 й.) медаллари билан тақдирланган. У 1944 йили КПСС сафига қабул қилинди.

Т.Кўчибоев 1946 йили Қизил Армия сафидан бўшатилгач, ўзи туғилиб ўсган Чекобод қишлоғига қайтиб келиб, Мичурин номидаги 8 йиллик мактабда бошланғич ҳарбий ўқиш бўйича ўқитувчи бўлиб ишлай бошлади.

У 1946-1948 йиллари "Қизил тўлқин" колхозида партия ташкилотининг котиби, раисининг ўринбосари бўлиб ишлади. 1948 йили туман раҳбарияти уни иқтисодий жиҳатдан қолоқлашиб кетган "Қизилобод" колхозига раисликка тавсия қилди. У бу лавозимда 1950 йилгача ишлади. Бу орада колхоз оёққа туриб, тумандаги илғор хўжаликлардан бирига айланди.

1950-1957 йиллари Кўчибоев "Жданов" ҳамда "Москва" номли колхозларига раислик қилди. 1957 йили "Пахтачи", "Қизил тўлқин", Жданов номидаги, "Қизилобод" ҳамда "Москва" колхозлари бириктирилиб, Жданов номидаги йирик жамоа хўжалиги тузилди, ва Т.Кўчибоев хўжаликка раис бўлиб тайинланди. У бу лавозимда 1975 йилгача ишлади. Бу йиллар ичида хўжаликнинг иқтисоди юксалиб, рентабеллиги ошди. Хўжаликнинг номи республикагагина эмас, бутун Иттифоққа таралди.

Айниқса етакчи тармоғи бўлган пахтачиликдан мўл ҳосил олинди ва ҳосилдорлик гектар бошига рекорд даражага етди. 1966 йили хўжалик бўйича пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 36 центнерни тузди ва етти йиллик режа 107 %га бажарилди (режадан ташқари 4708 тонна пахта хом ашёси давлатга топширилди). Шунингдек, сут етиштириш режаси 106 %, жун 100 %га бажарилди. Колхозчиларнинг реал даромадлари ошди. Янги турар жой бинолари, кўплаган ижтимоий, маиший объектлар, мактаблар, соғлиқни сақлаш муассасалари, савдо-сотиқ дўконлари, тоза сув тармоқлари қурилди. Қўчалар асфальтланди ва тунги ёритиш мосламалари билан таъминланди.

Т.Кўчибоевнинг қишлоқ хўжалигини ривожлантиришдаги меҳнатлари муносиб баҳоланиб, СССР Олий Совети Президиумининг 30 апрел 1966 йилдаги Фармонига асосан унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали билан тақдирланди. Бундан ташқари у 3 марта "Меҳнат Қизил Байроғи" (1957, 1964, 1976 й.) Октябрь Инқилоби орденлари (1971 й.), кўплаган медаллар, фахрий Ёрлиқлар, фахрий унвонларга сазовор бўлди.

Т.Кўчибоев жамоат ишларида ҳам самарали меҳнат килди. У 7 ва 8-чақириқ СССР Олий Кенгашининг депутати (1966-1974 й.), 6-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг депутати (1963-1967 й.) бўлиб сайланди. Т.Кучибоев умр йўлдоши Робия опа билан 6 ўғил ва 3 қизни тарбиялаб ўстирди.

Тўйчи Кўчибоев 26 сентябр 1981 йили қисқа муддатли оғир хасталикдан сўнг 59 ёшида оламдан ўтди. 1985 йили Чекобод қишлоғига, №17 ўрта мактабга унинг номи қўйилди. Мактабда унинг музейи ишлаб турибди.

***

Тойчу Кочубаев - Герой Социалистического Труда, ударник сельского хозяйства Т. Кочубаев родился 12 марта 1922 года в селе Чек-Абад Араванской волости Ошской области в семье батрака. После окончания 7-летней школы в родном селе, он начал свою трудовую деятельности в 1931 году с вступлением в колхоз "Кызыл толкун".

В 1940 году был призван в ряды Советской Армии и начал службу в военной части, дислоцированной в городе Даугавпилс Латвийской ССР. В августе 1941 года Т.Кочубаев в одном из боёв был ранен и госпитализирован. После прохождения курса лечения, вновь был отправлен на фронт. Т.Кочубаев участвовал в сражениях по освобождению от немецких захватчиков городов Сталинград, Ростов, Таганрог, Николаевск, Гомель, Каунас, Прага. А также во взятии Кенигсберга и Берлина. При этом показал мужество и отвагу за что был награждён орденом Красной Звезды (1943 г), медалями "За отвагу" (1943 г.), "За боевую заслугу" (1944 г.), "За взятие Кенигсберга" (1944 г.), "За взятие Берлина" (1945 г.). Был принят в ряды членов КПСС в 1944 году.

После демобилизации из Красной Армии, в 1946 году вернулся в родное село и стал работать военруком в 8 летней школе им. Мичурина. В 1946-1947 годах работал секретарём партийного комитета в колхозе "Кызыл толкун", 1947-1948 годах заместителем председателя этого колхоза. В 1948 году по рекомендации райкома партии, был избран председателем правлении отстающего колхоза "Кызыл-Абад". На этой должности работал до 1950 года. За это время колхоз встал на ноги и числился одним из передовых хозяйств района. 1950-1952 годах три мелкие колхозы объединились в один крупный колхоз им. Жданова, председателем которого стал Т.Кочубаев. В 1953-1957 годах работал председателем отстающего колхоза "Москва".

В 1957 году объединились колхозы "Пахтачи", "Кызыл толкун", им. Жданова, "Кызыл-Абад" в один крупный колхоз им. Жданова и он был избран председателем. Он работал на этой должности до 1975 года. За эти годы колхоз стал одним из передовых колхозов не только в районе и области, но и в республике, прославился по всему Союзу. Развивалось сельское хозяйство, особенно - главная отрасль - хлопководство. Бқло доведено до рекордного уровня урожайность сбора хлопка с одного гектара. В 1966 году по всему колхозу урожайность сбора хлопка составила 36 центнеров с одного гектара, 7 летний план был выполнен на 107 % (сверх плана сдано государству 4708 тонн хлопка) Так же выполнены планы по удою молока на 106 %, шерсти на 100 %. Заметно был повышен реальный доход колхозников. Построены ряд жилых домов, много социальных и бытовых объектов, школ и учреждений здравоохранения, торговых точек, водопроводных линий, линии электропередач. Заасфальтированы и благоустроены улицы и дороги.

Был высоко оценён вклад Т. Кочубаева в развитие сельского хозяйства и хлопководства и Указом Президиума Верховного Совета СССР от 30 апреля 1966 года ему было присвоено высокое звание Героя Социалистического труда, с присвоением ордена Ленина и Золотой медали "Серп и Молот". Также он был награждён тремя орденами "Трудового Красного знамени" (1957, 1964, 1976 г.) орденом Октябрьской Революции (1971 г.), многочисленными медалями и почётными грамотами.

Он был избран депутатом Верховного Совета СССР 7 и 8-созывов (1966-1974 г.), депутатом Верховного Совета Киргизской ССР 6-созыва (1963-1967 г.).

В семье воспитал 6 сыновей и 3 дочерей. Он умер 26 сентября 1981 года в возрасте 59 лет. В 1985 году село Чек-Абад, а также школа №17 была названа его именем. В школе им. Т.Кочубаева создан музей Героя труда.

22. РАФИКОВА ДИЛОРАМ

Социалисттик Эмгектин Баатыры, айыл чарбасынын данктуу кызматкери Рафикова Дилорам 8 март 1940-жылы Араван районундагы Чек-Абад айылында колхозчунун үй-бүлөсүндө туулган. Ал өзүнүн эмгек ишмердүүлүгүн 1954-жылы Араван районундагы Жданов атындагы колхоздун катардагы колхозчусу болуп иштөөдөн баштаган.

Рафикова Д. 1960-жылы механизаторлордун курсун бүтүргөндөн кийин пахта жыйноочу комбайндын механик-айдоочусу болуп эмгектенет. 1965-жылдан тартып Жданов атындагы колхоздо пахтачылык бригадасы бригадири болуп иштеген. Ал жетектеген бригада жылдан жылга пахтанын түшүмдүүлүгүн жогорулатууга жетише алган. 1971-жылы пахта терүүчү комбайны менен 250 тонна пахта жыйнаган. Айыл чарбанын баалуу өсүмдүгүн өстүрүп-жыйноодо жетишкен чоң ийгиликтери үчүн СССРдин Жогорку Советинин Президиумунун 1971 жылдагы Жарлыгы менен ага Социалисттик Эмгектин Баатыры деген бийик наам ыйгарылып, Ленин ордени жана "Орок жана балка" медалы менен сыйланды.

Рафикова Д. кесиптик деңгээлин жогорулатуу максатында Ош совхоз-техникумга кирип окуп, аны 1971-жылы аяктаган. Андан кийин Андижан пахта институтунун агрономия факультетин сырттан окуп бүтүрөт. 1982 жылдан колхоздун биология лабораториясынын башчысы, 1983 жылдан колхоз төрагасынын орун басары.

Партиянын Араван райкомунун сунушу менен 1984-жылы Ленин атындагы колхоздун колхозчулары Д.Рафикованы башкармалыкка шайлашат. Ал бул кызматты 1988-жылга чейин аркалады. Бул жылдардын ичинде колхоздун экономикалык абалында бир топ жакшы жылыштар болду. Анын натыйжасында социалдык-маданий бир топ обьектилер курулган, анын ичинде колхоздун борборунда 400 орундуу Маданият үйү. Ошондой эле Лангар айылында турмуш-тиричилик жактан тейлөө кызматтарынын комплекси, малды бордоп семиртүү комплексинде малчылар үчүн бардык шарттары бар дем алуу жайлары жана жаңы техника менен жабдылган малкана пайдалануугa берилди.

1988-1992 жылдары Рафикова Д. "Москва" колхозунун кесиптик кошунунун төрайымы болуп иштеген. 1992-жылдан ушул күнгө чейин Чек-Абад айылдык аймагынын кесиптик кошунунун төрайымынын милдетин аткарат. 1995-жылдан бери республикалык маанидеги персоналдык ардагер болсо дагы, ал райондун гана эмес республикалык деңгээлиндеги саясий жана коомдук иштерге активдүү катышып келе жатат. Жаштардын устаты катары жаш муундун мекенчилдик духта жана эмгекти сүйүүгө тарбиялайт. Ош облусунун жетекчисинин коомдук кеңешчиси да болуп саналат.

Д. Рафикованын эмгеги өкмөт жана эл тарабынан татыктуу бааланды. Ал "Эмгек Кызыл Туу" ордени (1966 ж.), Октябрь Революциясы ордени (1973 ж.), В.И. Ленин 100 жылдык юбилейлик "Эмгектеги каармандыгы үчүн" медалы (1970 ж.), СССРдин ВДНХнын эки күмүш медали (1970, 1971 жж) жана эки диплому (1972, 1974 жж), "Эмгек ардагери" медалы (1984 ж.), КПСС БКнын, СССРдин Министрлер Советинин, ВЛКСМ БКнын, ВЦСПСтин, түрдүү министрликтердин жана ведомстволордун көптөгөн Ардак грамоталары, дипломдору, төш белгилери жана баалуу белектери менен сыйланган.

Рафикова Д. Кыргыз Республикасынын Жогорку Советинин VII жана VIII чакырылыштарынын (1967-1975 ж.) депутаты, эл депутаттарынын Ош областтык, Араван райондук, Чек-Абад жана Төпө-Курган айылдык советтеринин бир нече жолку депутаты.

Д.Рафикова "Айсулу талаасы" кинотасмасында ("Кыргызфильм", реж. У.Ибрагимов, 1976 жыл) башкы каармандын прототиби болгон. Рафикова үй-бүлөсүндө бир уул тарбиялап-өстүрдү.

***

Дилором Рафиқовна Рафиқова Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, қишлоқ хўжалигининг истеъдодли ходими 8 март 1940 йили Ўш вилояти, Аравон туманидаги Чекобод қишлоғида колхозчи деҳқон оиласида таваллуд топди. У ўзининг меҳнат фаолиятини 1954 йили Жданов номли колхозда оддий колхозчиликдан бошлади.

Рафиқова Д. 1960 йили механизатор кадрлар тайёрловчи курсини тугатганидан сўнг комбайнда пахта тера бошлади. 1965 йилдан бошлаб Жданов номли колхознинг пахтачилик бригадасига раҳбарлик қилди. У бошқарган бригада йил сайин пахтадан мўл ҳосил олиб, 1971 йили ҳосилдорлик гектар бошига 55 центнерга етди. Ўзи бўлса мавсумда комбайнда 250 тонна пахта теришга эришди. Ўша йили СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига кўра, у Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали билан тақдирланди.

У ўзининг касбий билимини ошириш мақсадида дастлаб Ўш совхоз-техникумига сиртдан ўқишга кириб, уни 1971 йили тамомлагандан сўнг Андижон пахтачилик олийгоҳининг агрономия факультетига сиртдан ўқишга кириб, уни 1981 йили тамомлади. 1982 йилдан колхоз биология лабораторияси мудири, 1983 йилдан колхоз раиси ўринбосари. 1984 йили туман партия раҳбариятининг таклифи билан Д.Рафиқовани иқтисодий жиҳатдан қолоқлашиб кетган Ленин номидаги колхозга колхозчилар раисликка сайладилар. У бу лавозимда 1988 йилгача ишлади. Бу даврда колхоз иқтисоди сезиларли мустаҳкамланди. Натижада бир қанча ижтимоий ва маиший ахамиятга молик объектлар қурилди. Масалан, хўжалик марказидаги 400 ўринли янги типдаги маданият уйи, Лангар қишлоғидаги маиший хизмат мажмуаси, чорвадорлар учун барча шароитлар яратилган дам олиш мажмуаси ва молхона иморати барпо этилди.

1988-1992 йиллари Д.Рафиқова "Москва" колхози касаба уюшмаси қўмитасига раҳбарлик қилди. 1992 йилдан ҳозирги кунгача Чекобод қишлоқ ҳукумати қошидаги қишлоқ хўжалиги ва агросаноат корхоналари ходимлари касаба уюшмаси қўмитасига раисалик қилиб келмоқда. У 1995 йилдан буён республика аҳамиятига молик пенсионер бўлишига қарамай, туман, вилоят ва республикадаги турли сиёсий-ижтимоий тадбирларда фаол иштирок этиб келади. Ёшларнинг мураббийи сифатида улардан ўз маслаҳатларини аямайди. Ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашга салмоқли ҳисса қўшиб келмоқда. Вилоят раҳбарининг жамоатчилик асосидаги маслаҳатчиси бўлган.

Д. Рафиқованинг эл-юрт олдидаги самарали меҳнатлари муносиб баҳоланиб келинмоқда. У юқорида тилга олинган мукофотлардан ташқари "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени (1966 й.), "Октябрь Инқилоби" ордени (1973 й.), кўплаган медаллар, Фахрий ёрлиқлар ва фахрий номлар билан мукофотланган. Рафиқова Д. 7 ва 8-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг (1967-1975 й.) депутати бўлиб сайланган. У Ўш вилояти, Аравон тумани, Чекобод ва Тепақўрғон қишлоқ Кенгашларига бир неча марта депутат бўлиб сайланган.

Д. Рафиқова "Ойсулув даласи" кинофильмида ("Қирғизфильм", реж. У.Иброҳимов, 1976 йил) бош қаҳрамоннинг прототипи бўлган. Рафиқова оилада бир ўғилни тарбиялаб вояга етказди.

***

Дилорам Рафиковна Рафикова Герой Социалистического Труда, талантливая работница сельского хозяйства родилась 8 марта 1940 года в селе Чек-Абад Араванского района, Ошской области в семье колхозника. Свою трудовую деятельность начала в 1954 году рядовым колхозником колхоза им. Жданова Араванского района.

Рафикова Д. в 1960 году после окончания курса механизаторов, стала механиком-водителем хлопкоуборочного комбайна. С 1965 года возглавляла хлопководческую бригаду в колхозе им. Жданова. Её бригада год за годом повышала урожайность хлопка. В 1971 году урожайность с каждого гектара составила 55 центнеров. Сама Рафикова Д. в том году на хлопкоуборочной машине собрала 250 тонн хлопка. За высокие достижения по выращиванию ценной сельхозкультуры Указом Президиума Верховного Совета СССР в 1971 году ей присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и Золотой Звезды "Серп и молот".

Рафикова Д. в целях повышения профессионального уровня, заочно поступила в Ошский совхоз-техникум и закончила его в 1971 году. Далее заочно поступила в агрономический факультет Андижанского института хлопководства, которой закончила в 1981 году. В 1982 году заведующая биологической лабораторией, с 1983 года заместитель председателя колхоза.

По рекомендации Араванского райкома партии в 1984 году колхозники колхоза им. Ленина избрали Рафикову Д. председателем правления, где она работала до 1988 года. За эти годы экономика колхоза значительно укрепилась, в результате чего были построены ряд социально-культурных объектов, в том числе, в колхозном центре возведено здание Дома культуры на 400 мест, комплекс бытового обслуживания и торговли в селе Лангар, комплекс отдыха со всеми удобствами для животноводов при откормочном комплексе колхоза и новый технически обеспеченный коровник.

В 1988-1992 годы Рафикова Д. работала председателем профсоюзного комитета колхоза "Москва", а с 1992 года по настоящее время выполняет обязанности председателя профсоюзного комитета при Чек-Абадском айылном округе. Несмотря на то, что с 1995 года является пенсионером республиканского значения, она активно участвует в политической и общественной жизни не только в районе и области, но и в республике. Как наставник молодёжи, принимает участие в воспитании молодого поколения в духе патриотизма и трудолюбия. Является общественным советником главы Ошской области.

Самоотверженный труд Рафиковой Д. достойно оценён. Она награждена орденами Трудового Красного Знамени (1966 г.), Октябрьской Революции (1973 г.) Юбилейной медалью "За доблестный труд. В ознаменовании 100-летия со дня рождения В.И. Ленина" (1970 г.), двумя серебрянными медалями (1970, 1971г.г.) и двумя Дипломами ВДНХ СССР (1972, 1974 г.г.), медалью "Ветеран труда" (1984 г.), многими Почётными грамотами, дипломами, нагрудными знаками и ценными подарками ЦК КПСС, Совета Министров СССР, ЦК ВЛКСМ, ВЦСПС, разных министерств и ведомств. Рафикова Д. избиралась депутатом Верховного Совета Киргизской ССР VII и VIII созывов (1967-1975 г.), неоднократно депутатом Ошского областного, Араванского районного, Чек-Абадского и Тепе-Курганского сельских советов.

Д. Рафикова стала прототипом главной героини художественного фильма "Поле Айсулу" (киностудия "Киргизфильм", реж. У. Ибрагимов, 1976 год). Рафикова в семье воспитала одного сына.

Герой Социалистического труда Д. Рафикова на хлопковом поле

23. УМАРОВА МАХБУБА
(1930-2005)

Социалисттик Эмгектин Баатыры, пахтачылыктын устаты Умарова Махбуба 15 июнь 1930-жылы Ош облусу Араван районундагы Чек-Абад айылында колхозчу дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Ал эмгек жолун өтө эрте - 1939-жылы «Кызыл дыйкан» колхозунда катардагы колхозчу болуп иштөөдөн баштаган.

Умарова М. 1952-жылы пахтачылык звеносун башкарып, бул кызматта 1987-жылга чейин эмгектенди.

Ата Мекендик согуш мезгилинде ал чебер теримчи катары берекелүү эмгектенди. Сезондо ал кол менен 10 тоннадан ашырып пахта жыйноого жетишти. 1959 жылы анын звеносу ар гектар жерден 47,4 центнерден пахта жыйнап алган. Умарова М. 1960-жылы кол менен 30 тонна пахта жыйнап, өз алдынча рекорд орнотту. 7 март 1960 жылы ага СССР Жогорку Советинин Президиумунун Указы менен Социалисттик Эмгектин Баатыры деген улуу наам, Ленин ордени жана «Орок жана Балка» алтын жылдыз медалы менен сыйланды.

Ал 1990-жылы Республикалык маанидеги персоналдык пенсияга чыкканга чейин жана андан соң да көптөгөн жаштарга насаатчы болуп, жаштарга талыкпай эмгектенүүнүн сырларын үйрөтүп келди. Жаштарды патриотизм духунда тарбиялоо, адал эмгекти сүйүү боюнча бир топ иштерди аткарды.

М.Умарованын үлгүлүү эмгеги партиялык, Советтик органдар тарабынан жогору бааланып, "Ардак белгиси" ордени (1957 ж.), көптөгөн медалдар, Кыргыз ССРинин Жогорку Советинин 2 жолу Ардак грамотасы менен сыйланган.

Ал СССР Жогорку Советинин 6-чакырылышынын депутаты (1962-1966 ж.), депутаттардын Ош облустук, Араван райондук жана Чек-Абад айылдык Советтеринин бир канча ирет депутаты болуп шайланган.

Умарова М. 2005-жылдын 21-май күнү ааламдан өттү. Анын сөөгү Көчүбаев айылындагы "Мавлоно Кутбиддин" көрүстөнүнө коюлган.

Умарова М. 1955-жылы Ахунов Музаффар менен баш кошуп, түрмуш кылган. Ал 3 уулду жана 2 кызды тарбиялап өстүрдү.

М.Умарованын ысмын түбөлүккө калтыруу максатында жердештеринин суранычы эске алынып, 2005-жылы Көчүбаев айылындагы Умарова М. жашаган көчөгө анын ысмы ыйгарылган.

***

Маҳбуба Умарова Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, моҳир пахтакор 1930 йил 15 июнда Ўш вилояти Аравон туманидаги Чекобод қишлоғида колхозчи деҳқон оиласида туғилган. У ўзининг меҳнат фаолиятини жуда эрта бошлади. 1939 йили "Қизил деҳқон" колхозига аъзо бўлиб кирди. 1952-87 йиллари колхозда пахтачилик звеносини бошқарди.

Улуғ Ватан уруши йилларида М.Умарова ўзининг моҳир теримчи эканлигини кўрсатди. Ўша йиллари ёш бўлишига қарамай, қўли билан мавсумда 10 тоннадан ошириб пахта терарди. 1959 йили унинг звеноси ҳар гектар ердан 47,4 центнердан пахта териб олган. 1960 йили Умарова М. мавсумда 30 тонна пахтани қўл билан териб, рекорд натижага етишди. 7 март 1960 йили СССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан у Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвон ҳамда Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали билан тақдирланди. У 1990 йили республика аҳамиятига молик нафақага чиққунча, ундан кейин ҳам ёшларга мураббийлик қилди. Уларга пахтачилик сирларини ўргатиш билан бирга ёшларни Ватанни севишга, ҳалол меҳнат қилишга даъват этиб келди. М.Умарованинг намунали меҳнати муносиб баҳоланди. У юқорида айтилган мукофотлардан ташқари "Ҳурмат Белгиси" ордени (1957 й.), кўплаган медаллар, Қирғизистон ССР Олий Кенгаши иккита Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган.

25. ЮСУПОВА САНТАЛАТХАН
(1929-2003)

Социалисттик Эмгектин Баатыры, айыл чарба өндүрүшүнүн мыктысы Санталатхан Юсупова 1929-жылынын 5-июнь күнү Ош облусунун Араван айылында кедей дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Ал өзүнүн эмгек жолун 1943-жылы айылдагы "Пахта-Арал" колхозунда колхозчулуктан баштаган. 1946-1952 жылдары пахтачылык звеносун жетектеди. 1950-1952 жылдары пахта жыйым сезонунда кол менен 20-25 тонна пахта терип, өзүнүн чебер теримчи экендигин көрсөттү. 1952-1957 жылдары Араван айылдык Советинде төрайым болуп иштеди. 1956-1957 жылдары өзүнүн каалоосу менен пахтачылык бригадасына башчылык кылды. 1957-1960 жылдары Фрунзе шаарындагы Республикалык Жогорку партия мектепте окуду. 1961-1972 жылдары Араван айылындагы Сталин атындагы колхоздо пахтачылык бригадасында бригадир болуп иштеди. 1962-жылы райондук "Сельхозтехника" бирикмесинин алдындагы механизатор кадрларды даярдоочу курста окуду.

1965-1966 жылдары ал башкарган бригада пахтадан мол түшүм алып, түшүмдүүлүктү ар гектар эсебинен 38,5 центнерге жеткирди. 1966-жылы өзү пахта терүүчү комбайнын башкарып, сезондо 108 тонна пахта жыйноого жетишти. Ошол жылы пахтачылыкта жараткан чоң натыйжаларын эске алып, СССР Жогорку Советинин Президиумунун Жарлыгы менен ага Социалисттик Эмгектин Баатыры деген улуу наам, Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын жылдыз медалы берилди. Андан сырткары ал эки жолу "Эмгек кызыл Туу" ордени (1964, 1976 й.), "Ардак белгиси" (1963 ж.), Октябрь Революциясы ордени (1971 ж.), "Элдер Достугу" ордени (1986 ж.), У.Салиева атындагы сыйлык, көптөгөн медалдар жана ардак грамоталар менен сыйланган. Анга Кыргыз ССР ардактуу механиги (1967 ж.) жана Кыргыз ССРинин билим берүү мыктысы (1975 ж.) ардактуу наамдары ыйгарылган.

С.Юсупова дыйканчылыктагы билимин өнүктүрүү максатында 1967-жылы Анжияндагы пахтачылык институтунун агрономдук факультетине сырттан окууга кирип, аны 1972-жылы бүтүрдү.

1972-1977 жылдары XXII Партия съезди колхозунун башкармалыгынын төрайымы болуп иштеди. 1977-1979 жылдары Араван райондук аткаруу комитетинин төрагасынын орун басарлык кызматында иштеди. 1979-жылы өз каалоосу менен XXII-Партия съезди колхозундагы пахтачылык бригадасына бригадирликке дайындалып, бул кызматта 1991-жылга чейин иштеди. 1991-жылы агрардык реформа натыйжасында айтылган колхоз 4 айыл чарба кооперативине бөлүнүп кеткенден соң ал элдин талабы менен жаңы түзүлгөн "Пахта-Арал" кооперативине башчылыкка шайланды. Ал бул кызматта 1995-жылга чейин иштеди. Юсупова С. XXII Партия съезди колхозунда башкармалыктын төрайымы болуп иштеген жылдары пахтачылыкка өзгөчө көңүл бурулду. Кыска мөөнөттө колхоз боюнча пахта түшүмдүүлүгү ар гектар эсебинен 27 центнерден 40 центнерге чейин көтөрүлдү. Колхоздун экономикасы чыңдалды, кирешелүүлүк өстү. Натыйжада 8 сезондук, 5 туруктуу балдар бакчалары, 8 талаачылык стандары, 18 минералдык жер семирткичтер сактагыч кампа, ар бири 200 ири мүйүздүү малга болжолдолгон 4 малкана, 16 кашар, 16 типтүү койчуларга үй, 2 орто мектеп курулду. Жолдорго асфальт төшөлдү, айылдарда чоң көлөмдө көрктөндүрүү иштери аткарылды.

С.Юсупова Кыргыз ССР Жогорку Советинин 8 жана 9-чакырылышытарынын депутаттыгына (1971-1980 ж.), депутаттардын Ош облустук, Араван райондук жана Араван айылдык Советтеринин бир канча ирет депутаты болуп шайланган. Ал бүткүл союздук колхозчулардын III жана IV-съезддерине жана бүткүл союздук аялдар съездине делегат болуп шайланган. Юсупова С. 1949-жылы Сабиров Каноатжон менен баш кошуп, 1 уулдуу болду. Уулу Сабиров Шавкатбек көп жылдар партиялык-советтик кызматтарда, Республиканын Эгемендүүлүк жылдары Араван райондук

мамлекеттик администрациясынын башчысынын орунбасары, агро-өнөр жай департаментинин башчысы кызматтарында иштеди. Ал "Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген айыл чарба кызматкери" наамына ээ.

Юсупова С. 2003-жылдын 11-май күнү кыска мөөнөттүк оорудан соң ааламдан өттү. Санталатхан Юсупованын эл жана мамлекет алдындагы улуу эмгегин эсепке алып, анын атын түбөлүккө калтыруу максатында Араван айылында түзүлгөн жаңы айыл өкмөткө 2006-жылы анын ысмы ыйгарылган. Айылдагы көчөлөрдөн бири да анын аты менен аталат.

***

Санталатхон Юсупова Социалистик Меҳнат Қаҳрамони 1929 йилнинг 5 июнида Ўш вилояти Аравон қишлоғида камбағал деҳқон оиласида таваллуд топди.

У ўзининг меҳнат йўлини 1943 йили қишлоқдаги "Пахтаорол" колхозида ишлашдан бошлади. 1946-1952 йиллари хўжаликнинг пахтачилик звеносини бошқарди. 1950-1952 йиллари пахта терими мавсумида қўл билан 20-25 тоннадан пахта териб, ўзининг моҳир теримчи эканлигини кўрсатди. 1952 йилдан Аравон қишлоғи Советининг раисаси бўлиб ишлади. 1956-1957 йиллари ўз хоҳиши билан бу лавозимдан бўшаб, колхознинг пахтачилик бригадасини бошқарди.

1957-1960 йиллари Фрунзе шаҳридаги Республика Олий партия мактабида тингловчи бўлди. 1961-1972 йиллари Аравон қишлоғидаги И.В. Сталин номли колхозда бригадир бўлиб ишлади. 1962 йили туман "Сельхозтехника" бирлашмаси қошидаги механизаторлар тайёрлов курсида ўқиди. 1965-1966 йиллари у бошқарган бригада пахтадан мўл ҳосил олди, ҳосилдорлик гектар бошига 38,5 центнерни ташкил қилди. 1966 йили ўзи терим машинасини бошқариб, мавсумда 108 тонна пахта теришга эришди. Унинг бу муваффақияти давлат томонидан эътиборга олиниб, ўша йили СССР Олий Кенгаши Президиумининг фармони билан унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали берилди. Юсупова С. ўзининг деҳқончиликдаги билимини ошириш учун 1967 йили Андижон пахтачилик олийгоҳининг агрономия факультетига сиртдан ўқишга кириб, уни 1972 йили тамомлади. 1972-1977 йиллари тумандаги йирик хўжалик бўлган "Партия XXII съезди" колхозининг раисаси, 1977-1979 йиллари депутатлар Аравон тумани кенгаши ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари лавозимларида ишлади. 1979-1991 йиллари ўзининг илтимоси билан юқорида номи зикр этилган колхоздаги пахтачилик бригадасини бошқарди. 1991 йили ер ва аграр ислоҳот туфайли колхоз 4 та мустақил ширкатга бўлиниб кетгач, у "Пахтаорол" ширкатига бошлиқ бўлиб сайланди. Бу лавозимда 1995 йилгача ишлади.

С. Юсупова "Партия XXII съезди" колхозини бошқариб юрган кезлари далачиликка, айниқса пахтачиликка ўзгача эътибор берди. Қисқа фурсатда пахта ҳосилдорлиги хўжалик бўйича гектар бошига 27 центнердан 40 центнергача ошди. Хўжалик иқтисоди мустаҳкамланди, рентабеллиги кескин ошди. Натижада 8 мавсумий, 5 доимий болалар боғчаси, 8 дала шийпони, 18 минерал ўғит омбори, ҳар бири 200 бош қорамолга мўлжалланган 4 молхона, 16 қўйхона, 16 чўпон уйи, 2 ўрта мактаб биноси қурилди. Йўллар асфальтланди, қишлоқларда кенг кўламда ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. С.Юсупованинг Ватан олдидаги баракали меҳнатлари партия ва ҳукумат томонидан юқори баҳоланди. У юқорида тилга олинган мукофотлардан ташқари икки марта Меҳнат Қизил Байроғи (1964, 1976 й.), "Ҳурмат белгиси" (1963 й.), "Октябр Инқилоби" (1971 й.), "Халқлар Дўстлиги" (1986 й.) орденлари, У.Салиева мукофоти, кўплаган медаллар, Фахрий ёрлиқлар билан тақдирланди. С.Юсупова Қирғиз ССРда хизмат кўрсатган механизатор (1967 й.), Қирғиз ССР таълим аълочиси (1975 й.) фахрий унвонлари билан мукофотланган. С.Юсупова 8 ва 9-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Советининг депутати (1971-1980), кўп марта Ўш вилояти, Аравон тумани ва Аравон қишлоқ Советларининг депутатлигига, колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III ва IV съездларига ва Бутуниттифоқ хотин-қизлар съездига делегат бўлиб сайланган.

Юсупова С. умр йўлдоши Собиров Қаноатжон билан ўғил тарбиялаб, вояга етказди. Юсупова С. 2003 йил 11 май куни қисқа давом этган хасталикдан сўнг вафот этди. У Аравондаги "Оқ мозор" қабристонига дафн қилинган. Аравон қишлоғидаги янгидан ташкил этилган қишлоқ ҳукумати, шунингдек, кўчалардан бири унинг номи билан аталади.

мамлекеттик администрациясынын башчысынын орунбасары, агро-өнөр жай департаментинин башчысы кызматтарында иштеди. Ал “Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген айыл чарба кызматкери” наамына ээ.

Юсупова С. 2003-жылдын 11-май күнү кыска мөөнөттүк оорудан соң ааламдан өттү. Санталатхан Юсупованын эл жана мамлекет алдындагы улуу эмгегин эсепке алып, анын атын түбөлүккө калтыруу максатында Араван айылында түзүлгөн жаңы айыл өкмөткө 2006-жылы анын ысмы ыйгарылган. Айылдагы көчөлөрдөн бири да анын аты менен аталат.

***

Санталатхон Юсупова Социалистик Меҳнат Қаҳрамони 1929 йилнинг 5 июнида Ўш вилояти Аравон қишлоғида камбағал деҳқон оиласида таваллуд топди.

У ўзининг меҳнат йўлини 1943 йили қишлоқдаги “Пахтаорол” колхозида ишлашдан бошлади. 1946-1952 йиллари хўжаликнинг пахтачилик звеносини бошқарди. 1950-1952 йиллари пахта терими мавсумида қўл билан 20-25 тоннадан пахта териб, ўзининг моҳир теримчи эканлигини кўрсатди. 1952 йилдан Аравон қишлоғи Советининг раисаси бўлиб ишлади. 1956-1957 йиллари ўз хоҳиши билан бу лавозимдан бўшаб, колхознинг пахтачилик бригадасини бошқарди.

1957-1960 йиллари Фрунзе шаҳридаги Республика Олий партия мактабида тингловчи бўлди. 1961-1972 йиллари Аравон қишлоғидаги И.В. Сталин номли колхозда бригадир бўлиб ишлади. 1962 йили туман “Сельхозтехника” бирлашмаси қошидаги механизаторлар тайёрлов курсида ўқиди. 1965-1966 йиллари у бошқарган бригада пахтадан мўл ҳосил олди, ҳосилдорлик гектар бошига 38,5 центнерни ташкил қилди. 1966 йили ўзи терим машинасини бошқариб, мавсумда 108 тонна пахта теришга эришди. Унинг бу муваффақияти давлат томонидан эътиборга олиниб, ўша йили СССР Олий Кенгаши Президиумининг фармони билан унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони, Ленин ордени ва “Ўроқ ва Болға” Олтин Юлдуз медали берилди. Юсупова С. ўзининг деҳқончиликдаги билимини ошириш учун 1967 йили Андижон пахтачилик олийгоҳининг агрономия факультетига сиртдан ўқишга кириб, уни 1972 йили тамомлади. 1972-1977 йиллари тумандаги йирик хўжалик бўлган “Партия XXII съезди” колхозининг раисаси, 1977-1979 йиллари депутатлар Аравон тумани кенгаши ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари лавозимларида ишлади. 1979-1991 йиллари ўзининг илтимоси билан юқорида номи зикр этилган колхоздаги пахтачилик бригадасини бошқарди. 1991 йили ер ва аграр ислоҳот туфайли колхоз 4 та мустаққил ширкатга бўлиниб кетгач, у “Пахтаорол” ширкатига бошлиқ бўлиб сайланди. Бу лавозимда 1995 йилгача ишлади.

С. Юсупова “Партия XXII съезди” колхозини бошқариб юрган кезлари далачиликка, айниқса пахтачиликка ўзгача эътибор берди. Қисқа фурсатда пахта ҳосилдорлиги хўжалик бўйича гектар бошига 27 центнердан 40 центнергача ошди. Хўжалик иқтисоди мустаҳкамланди, рентабеллиги кескин ошди. Натижада 8 мавсумий, 5 доимий болалар боғчаси, 8 дала шийпони, 18 минерал ўғит омбори, ҳар бири 200 бош қорамолга мўлжалланган 4 молхона, 16 қўйхона, 16 чўпон уйи, 2 ўрта мактаб биноси қурилди. Йўллар асфальтланди, қишлоқларда кенг кўламда ободонлаштириш ишлари амалга оширилди. С.Юсупованинг Ватан олдидаги баракали меҳнатлари партия ва ҳукумат томонидан юқори баҳоланди. У юқорида тилга олинган мукофотлардан ташқари икки марта Меҳнат Қизил Байроғи (1964, 1976 й.), “Ҳурмат белгиси” (1963 й.), “Октябр Инқилоби” (1971 й.), “Халқлар Дўстлиги” (1986 й.) орденлари, У.Салиева мукофоти, кўплаган медаллар, Фахрий ёрлиқлар билан тақдирланди. С.Юсупова Қирғиз ССРда хизмат кўрсатган механизатор (1967 й.), Қирғиз ССР таълим аълочиси (1975 й.) фахрий унвонлари билан мукофотланган. С.Юсупова 8 ва 9-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Советининг депутати (1971-1980), кўп марта Ўш вилояти, Аравон тумани ва Аравон қишлоқ Советларининг депутатлигига, колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III ва IV съездларига ва Бутуниттифоқ хотин-қизлар съездига делегат бўлиб сайланган.

Юсупова С. умр йўлдоши Собиров Қаноатжон билан ўғил тарбиялаб, вояга етказди. Юсупова С. 2003 йил 11 май куни қисқа давом этган хасталикдан сўнг вафот этди. У Аравондаги “Оқ мозор” қабристонига дафн қилинган. Аравон қишлоғидаги янгидан ташкил этилган қишлоқ ҳукумати, шунингдек, кўчалардан бири унинг номи билан аталади.

***

Санталатхон Юсупова Герой Социалистического Труда родилась 5 июня 1929 года в селе Араван, Ошской области, в семье бедного крестьянина. Она начала свой трудовой путь в 1943 году рядовой колхозницей колхоза “Пахта-Арал”. В 1946-1952 годах она руководила хлопководческим звеном. В 1950-1952 годах ежесезонно вручную сумела собрать по 20-25 тонн хлопка-сырца. С 1952 года работала председателем Араванского сельского совета, а в 1957 году по собственному желанию переведена на должность бригадира хлопководческой бригады. В 1957-1960 годах была слушателем партийной школы при ЦК Компартии Киргизии в г. Фрунзе. В 1961-1972 годах работала бригадиром в колхозе им И.В. Сталина в Араванском районе. В 1962 году обучалась на курсах механизаторов при районном объединении “Сельхозтехника”. В 1965-1966 годах её бригада получила высокий урожай хлопка. Урожайность составила по 38,5 центнеров. А сама в 1966 году на хлопкоуборочном комбайне собрала 108 тонн хлопка-сырца. Её заслуги были высоко оценены государством. Указом Президиума Верховного Совета СССР в 1966 году ей присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и Золотой Звезды “Серп и Молот”.

В целях повышения своих знаний, Юсупова С. в 1967 году заочно поступила в агрономический факультет Андижанского института хлопководства и успешно окончила его в 1972 году. Юсупова С. в 1972-1977 годах работала председателем колхоза им. XXII Партсъезда, который считался самим крупным хозяйством в районе. В 1977-1979 годах занимала должность заместителя председателя райисполкома. В 1979-1991 годах по собственному желанию работала бригадиром вышеназванного колхоза. В 1991 году в результате аграрной реформы колхоз разделился на 4 самостоятельных кооперативов. По просьбе односельчан С. Юсупова возглавила один из сельхозкооперативов “Пахта-Арал”. На этой должности она проработала до 1995 года. В те годы, когда она работала председателем колхоза им XXII Партсеъзда, особое внимание было уделено повышению урожайности и рентабельности сельхозпроизводства. В результате за короткое время урожайность хлопка по всему колхозу поднялась с 27 до 40 центнера. Эта благоприятно сказывалось на повышении экономики хозяйства. Были построены 8 сезонных и 5 постоянных детских садов, 8 полевых станов, 18 складов минеральных удобрений, 4 коровника, 16 кошар, 16 домов для чабанов, 2 школы. Благоустроены населённые пункты, заасфальтированы улицы и дороги.

Плодотворный труд С.Юсуповой перед родиной и народом был высоко оценён. Она была награждена двумя орденами Трудового Красного Знамени (1964, 1976 г.г.) орденом Октябрьской Революции (1971 г.), орденом “Знак Почёта” (1963 г.), орденом “Дружба народов” (1986 г.), юбилейной медалью “За доблестный труд. В ознаменование 100-летия со дня рождения В.И. Ленина” (1970 г.). Ей присвоены почётные звания “Заслуженный механизатор Киргизской ССР” (1967 г.), “Отличник народного образования Киргизской ССР” (1975 г). С.Юсупова удостоилась золотой, а также четырьмя серебряным и двумя бронзовыми медалями ВДНХ СССР, премии У. Салиевой, другими наградами министерств и ведомств. С. Юсупова избиралась депутатом Верховного Совета Киргизской ССР восьмого и девятого созывов (1971-1980 г.), неоднократно избиралась депутатом Ошского областного, Араванского районного и Араванского сельского советов, участвовала делегатом на III и IV Всесоюзных съездах колхозников и на всесоюзном съезде женщин.

Юсупова С. скончалась 11 мая 2003 года. Была похоронена на кладбище “Ак-мазар” в селе Араван. В целях увековечения её памяти, по просьбе односельчан, вновь создаваемая сельская управа и одна из улиц Аравана названы её именем.

26. АЛИАХУНОВ АБДЫКАДЫР
(1902-1972)

Абдыкадыр Алиахунов 1902 - жылы Ош облусунун Кара-Суу районуна караштуу Дыйкан-Кыштак айылында туулган. Ошол эле кезде мектептен жакшы билим алгандыктан 1918 жылдан эле эмгек чыйырын ийгиликтүү баштаган.

1922-жылдан 1929-жылга чейин райком комсомолдун секретары, андан кийинки жылдарда райондук аткаруу комитетинин төрагасынын орун басары, райондук финансы бөлүмүнүн башчысы жана бир катар жооптуу кызматтарда иштеген. 1949-жылы "Кызыл-Шарк" (андан ары Таширов атындагы) колхозуна мүчө болгон.

1950-жылдан пахтачылык звеносуна башчылык кылды Алдыңкы тажрыйба, илимдин жетишкендиктерин жана техникаларды колдонуу менен ал башкарган звено 1950 жылы звеносуна бекитилген 6 гектар аянттын ар бир гектарынан 72,85 центнерден "Ак алтын" жыйноого жетишишкен.

Мындай адал эмгек өкмөт тарабынан албетте өз баасын алып 20 март 1951-жылы СССР Жогорку Советинин Жарлыгы менен Абдыкадыр Алиахунов Социалисттик Эмгектин Баатыры деген жогорку наамга татыктуу болуп, Ленин ордени, "Орок жана балка" алтын медалы менен сыйланган. Жергиликтүү Советтеринин бир канча ирет депутаты болуп шайланган.

***

Абдуқодир Алиохунов 1902 йили Ўш (ҳозирги Қорасув) райони Деҳқонқишлоқ қишлоғида туғилган. Алиохунов Абдуқодир ўзининг меҳнат фаолиятини 1918 йили бошлаган. Фуқаролар уруши даврида у Қирғизистон жанубида босмачиларга қарши курашда фаол иштирок этган. 1922 йилдан 1929 йилгача А.Алиохунов район комсомол комитетининг котиби, кейинчалик район ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари, район молия бўлими мудири лавозимларида ишлаган. 1949 йилдан Қорасув районидаги "Қизил Шарқ" қишлоқ хўжалиги артелининг аъзоси, 1950 йилдан пахтачилик бригадасининг звено бошлиғи бўлиб ишлади. 1950 йили Абдуқодир Алиохунов бошлиқ звено 6 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 72,85 центнердан юқори ҳосил олишга эришди. Меҳнатдаги ана шу ютуқлари учун СССР Олий Совети Президиумининг 1951 йил 20 мартдаги Фармони билан Алиохунов Абдуқодирга Ленин ордени ва "Ўроқ ва болға" олтин медалини топшириш билан бирга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони фахрий унвони берилган. Алиохунов Абдуқодир бир неча марта маҳаллий Кенгашларга депутат бўлиб сайланган, район ва вилоят партия конференциялари ишларида иштирок этган.

***

Абдукадыр Алиахунов родился в 1902 году в селе Дыйкан-кишлак Ошского района (ныне Карасуйского) Ошской области. Трудовую деятельность А.Алиахунов начал в 1918 году. В годы гражданской войны он активно участвовал в борьбе против басмачей на Юге Киргизии. 1922-1929 годы А.Алиохунов работал секретарём райкома комсомола, в дальнейшем - заместителем председателя райисполкома и начальником райфинотдела. С 1949 года член сельхозартели "Кызыл-Шарк". С 1950 года звеневой хлопководческой бригады. Возглавляемое им звено в 1950 году добилось выращивания на закреплённых 6 гектарах земли 72,85 центнеров хлопка-сырца с гектара.

За эти производственные достижения Указом Президиума Верховного Совета СССР от 20 марта 1951 года Алиахунову А. присвоено почётное звание Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот".

Алиахунов Абдукадыр неоднократно избирался депутатом местных Советов, участвовал в работе районных и областных партийных конференций.

***

27. ГАВСИДДИНОВ ГИЯСИДДИН
(1927-1978)

Социалисттик Эмгектин Баатыры Гавсиддинов Гиясиддин 1927-жылы Өзбек Республикасынын Андижан облусунун Дардак айылында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Анын үй-бүлөсү Кара-Суу районунун "Кызыл Шарк" айылына (андан ары Таширов атындагы) көчүп келет.

Гавсиддинов Г. өзүнүн эмгек жолун 15 жаш курагында колхоздо иштөө менен баштаган. 1945-жылы 17 жаштагы өспүрүм пахта чарбачылык бригадасынын бригадири болууга жетишет. 1950-жылы ал жетектеген жамаат карамагындагы 49 гектардын ар биринен 47 центнерден түшүм алат.

Эмгекте жетишкендиктери үчүн СССРдин Жогорку Советинин 1951-жылы 20-марттагы жарлыгы менен Г.Гавсиддиновго Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы ыйгарылып, Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен сыйланат.

Ошондой эле анын экономиканын өнүгүшүнө кошкон салымы советтик өкмөт тарабынан жогору бааланып, Ленин ордени жана эки жолу "Эмгек Кызыл Туу" ордени, эки жолу "Эмгектеги каармандыгы үчүн" медалы менен сыйланган. Гавсиддинов Гиясиддин Кызыл-Шарк айылында 1978-жылы дүйнөдөн кайткан.

***

Ғиёсиддин Ғовсиддинов Социалистик Меҳнат Қаҳрамони 1927 йили Ўзбекистон ССРнинг Андижон вилоятига қарашли Дардақ қишлоғида деҳқон оиласида туғилган. У ўсмирлигида оиласи Қорасув туманидаги янги ўзлаштирилган "Қизил Шарқ" (кейинчалик Тоширов номли) колхозига кўчиб келади.

Меҳнаткаш инсон, миришкор деҳқон Ғовсиддинов Ғиёсиддин СССР Олий Кенгаши Президиумининг 1951 йил 20 мартидаги Фармонига асосан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, деган юксак унвонга сазовор бўлиб, Ленин ордени ҳамда "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали билан тақдирланган.

Донгдор пахтакор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Ғовсиддинов Ғиёсиддин икки марта "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, икки марта "Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун" медали билан мукофотланган.

Ғовсиддинов Ғиёсиддин Қизил Шарқ қишлоғида 1978 йили вафот этган.

***

Гиясиддин Гавсиддинов Герой Социалистического Труда родился в 1927 году в селе Дардак Андижанской области Узбекской ССР, в семье крестьянина-бедняка. Его семья переехала в село "Кызыл Шарк" (в дальнейшем село имени Таширова) Кара-Суйского района.

Свою трудовую деятельность Гавсиддинов Г. начал рядовым колхозником будучи 15 летним подростком. В 1945 году 17-летний подросток стал бригадиром хлопководческой бригады. В 1950 году возглавляемый им коллектив собрал по 47 центнеров урожая с каждого из 49 гектаров. За высокие трудовые достижения Президиум Вреховного Совета СССР своим Указом от 20 марта 1951 года присвоил Гавсиддинову Г. почётное звание Героя Социалистического Труда с вручением ему ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот".

Заслуги хлопкороба Гавсиддинова Г. высоко оценены Советским правительством и он был награждён двумя орденами Трудового Красного Знамени и двумя медалями "За трудовую доблесть".

Гавсиддинов Гиясиддин умер в селе Кызыл-Шарк в 1978 году.

28. ДЖУМАБАЕВ АЛАХУН
(1896-1976)

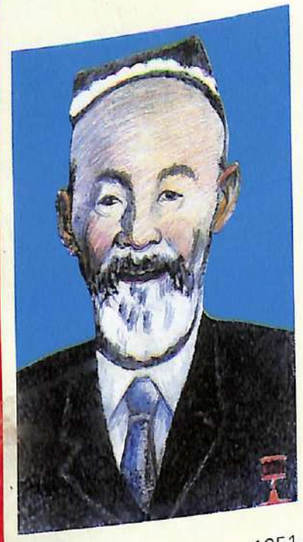

Джумабаев Алахун 1896-жылы Ош районунун Дыйкан-Кыштак айылында кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Бала чагынан байлардын колунда мандикер болуп иштеген. Коллективдештирүү мезгилинде биринчилерден болуп колхозго мүчө болуп кирген. Джумабаев А. Улуу Ата Мекендик согуштун катышуучусу, "Сталинградды коргоого катышкандыгы үчүн", "Калининградды алууга катышкандыгы үчүн" медалдары менен сыйланган.

Армиядан өзүнүн туулуп-өскөн айылына кайтып келгенден кийин 1945 жылы Кара-Суу районундагы "Кызыл-Шарк" колхозунун пахта чарбачылык бригадасын жетектеген. Анын бригадасы алгачкы жылдан баштап эле өндүрүштүк мыкты көрсөткүчтөрдү жарата алган. 1950-жылы 50 гектар жердин ар бир гектарынан 46,66 центнерден түшүм алууга жетишишти.

Пахта чарбачылыгында жетишкен ийгиликтери үчүн СССР Жогорку Советинин 1951-жылы 20-марттагы жарлыгы менен А.Джумабаевге Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен кошо ыйгарылат. Ошондой эле, "Эмгек Кызыл Туу" ордени жана медалдар менен сыйланган.

Алахун Джумабаев 1976-жылы дүйнөдөн кайткан.

***

Алохун Жумабоев 1896 йили собиқ Ўш районининг Деҳқонқишлоқ қишлоғида камбағал деҳқон оиласида туғилган. Болалик йилларидан бойларнинг қўлида ҳизмат қилган. Коллективлаштириш даврида биринчилардан бўлиб колхозга аъзо бўлди.

Жумабоев Алохун Улуғ Ватан уруши қатнашчиси, у "Сталинград мудофааси учун", "Калининградни ишғол этгани учун" медаллари билан тақдирланган. Урушдан сўнг у туғилган қишлоғига қайтиб келади ва 1945 йилдан Қорасув туманининг "Қизил Шарқ" (кейинги Тоширов номли) колхозининг пахтачилик бригадасини бошқаради. Дастлабки йилларданоқ унинг бригадаси юксак ишлаб чиқариш кўрсаткичларини қайд этди. 1950 йили бригада ўзига бириктирилган 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 46,66 центнердан пахта ҳосили етишдирди.

Пахта етиширишдаги юксак натижалари учун СССР Олий Кенгашининг 1951 йил 20 мартдаги Фармонига асосан А. Жумабоевга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак фахрий унвони берилиб, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали топширилган. Шунингдек, у "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени ва медаллар билан тақдирланган. Алохун Жумабоев 1976 йилда вафот этган.

***

Алахун Джумабаев родился в 1896 году в селе Дехкан-Кишлак Ошского района в семье крестьянина-бедняка.

С ранних лет батрачил у баев. В период коллективизации одним из первых вступил в колхоз. Джумабаев А. участник Великой Отечественной войны, награждён медалями "За оборону Сталинграда", "За взятие Калининграда". После демобилизации возвратился в родное село и с 1945 года возглавил хлопководческую бригаду колхоза "Кызыл-Шарк" Кара-Суйского района. С первого года его бригада обеспечила хорошие производственные показатели. Особенно больших успехов бригада Джумабаева А. добилась в первые годы. В 1950 году из прикреплённых 50 гектаров земли, с каждого гектара было получено по 46,66 центнера хлопка-сырца.

За выдающиеся достижения в хлопководстве, Указом Президиума Верховного Совета СССР от 20 марта 1951 года Джумабаеву А. присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ему ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". Также, он награждён орденом Трудового Красного Знамени и медалями.

Алахун Джумабаев умер в 1976 году.

29. ИСМАИЛОВА ИНАХАН
(1921-1985)

Инахан Исмаилова 1921-жылы Ош облусунун Кара-Суу районуна караштуу Дыйкан-Кыштак айылында кедей-дыйкан үй-бүлөсүндө туулган. Эмгек жолун катардагы колхозчулуктан баштаган.

1943 жылдан "Кызыл-Шарк" (кийинчерээк Таширов атындагы) колхозунун пахтачылык бригадасынын звено башчысы болуп эмгектенген. Ал жетектеген звено 1945-жылы өз звеносуна бекитилген 5 гектар аянттын ар гектарынан 58 центнерден пахта жыйнап алат. 1946-жылы ошол эле аянттын ар гектардан алынган түшүмдүүлүктү 68,4 центнерге, 1947-жылы 4 гектар аянттан 91,3 центнерге жеткирип, рекорддук көрсөткүч жараткан.

Эмгектеги эң жогорку көрсөткүчү үчүн СССР Жогорку Советинин Президиумунун 1948-жылдын 26-мартындагы Жарлыгы менен Ленин ордени, "Орок жана Балка" алтын медалы берилип, "Социалисттик Эмгектин Баатыры" деген жогорку наам менен сыйланган. Андан кийинки жылдардагы эмгеги үчүн "Эмгек Кызыл Туу", "Ардак белгиси" ордендери менен сыйлануу арзыган.

Исмалова Инахан 1985-жылы көз жумган.

***

Инохон Исмоилова 1921 йили Ўш вилоятининг Қорасув туманига қарашли Деҳқонқишлоқ қишлоғида туғилган. Меҳнат фаолиятини оддий деҳқон сифатида бошлаган. Меҳнаткаш деҳқон аёл 1943 йилда "Қизил Шарқ" (кейинчалик Тоширов) колхози пахтачилик бўйича звено бошлиғи этиб тайинланган.

1945 йилда у ўз звеносига бириктирилган 5 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 58 центердан пахта ҳосили йиғиб олган эди. 1946 йилда ҳар гектар ердан олинган ҳосилни 68,4 центнерга, 1947 йилда эса 4 гектар майдон ҳосилдорлигини 91,3 центнерга етказиб, рекорд кўрсаткичга эришган.

Меҳнатдаги эришган энг юқори кўрсаткичлари учун СССР Олий Совети Президиумининг 1948 йил 26 мартдаги Фармонига асосан Исмоилова Инохонга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони фахрий унвони берилиб, у Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали билан мукофотланган.

Шундан кейинги йиллардаги меҳнатлари учун И. Исмоилова "Меҳнат Қизил Байроғи" ва "Ҳурмат белгиси" орденлари билан тақдирланган.

Исмоилова Инохон 1985 йилда вафот этган.

***

Инахон Исмаилова родилась в 1921 году в селе Дехкан-Кишлак Ошского (ныне Карасуйского) района Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

Свою трудовую деятельность начала рядовой колхозницей колхоза "Кызыл-Шарк". С 1943 года работает звеньевой хлопководческой бригады. Молодая, энергичная и инициативная работница с первых дней работы проявила хорошие знания агротехники возделывания хлопчатника. В 1945 году из прикреплённого к своему звену 5 гектаров земли вырастила по 58 центнеров хлопка-сырца с каждого гектара, в 1946 году получила по 68,4 центнеров с каждого гектара, а в 1947 году на 4 гектарах земли довела урожай до рекордных 91,3 центнеров с каждого гектара. За выдающиеся успехи, достигнутые в деле увеличения производства хлопка, широкое применение достижений и передового опыта в возделывании хлопчатника Президиум Верховного Совета СССР своим Указом от 26 марта 1948 года присвоил ей высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ей ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". Также, она награждена орденами Трудового Красного Знамени и "Знак Почёта". Умерла в 1985 году.

30. КАРИМОВ ИМИНЖАН (1906-1976)

Каримов Иминжан 1906-жылы Ош облусу Кара-Суу районуна караштуу Нариман айылында кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган.

1930-жылы алгачкылардан болуп колхозго кирип, Ленин атындагы колхоздун пахта чарбачылык звеносун үзгүлтүксүз 20 жыл бою жетектеген. Анын иш билги жетекчилигинин натыйжасында звеносу жылдан жылга пахтадан көп түшүм ала баштайт. 1947-жылы өз звеносуна бекитилген 3 гектар аянттын ар гектарынан 86 центнерден пахта жыйнап алат.

Пахта өсүмдүгүн өстүрүүдө илимдин жетишкендиктерин жана алдыңкы тажрыйбаларды пайдалануу менен пахтанын түшүмдүүлүгүн көбөйтүүдө жетишкен ийгиликтери үчүн СССР Жогорку Советинин Президиумунун 1948-жылы 26-марттагы жарлыгы менен И.Каримовго Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен кошо ыйгарылат.

Ошондой эле, ал Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин 4-чакырылышынын депутаты (1955-1959 ж.) болуп шайланган, бир нече жолу Ош областтык, Кара-Суу райондук советтерине депутат болуп шайлануу менен, жолдордун жана көпүрөлөрдүн курулуштарына олуттуу салым кошкон.

Каримов Иминжан 1976-жылы 70 жаш курагында дүйнөдөн кайткан.

***

Иминжон Каримов пахта етиштириш устаси 1906 йили Ўш вилоятининг Қорасув туманига қарашли Наримон қишлоғида деҳқон оиласида туғилган. Донгдор пахтакор шу қишлоқда ўқиб, ҳалол меҳнат билан вояга етди. Деҳқончиликда катта тажрибага эга бўлган ёш йигитни Ленин номли колхоз фаоллари звено бошлиғи вазифасига кўрсатишади. Бу масъул вазифани сидқидилдан бажарган Иминжон Каримов бошлиқ звено аъзолари ўзларига ажратилган 3 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 86 цетнердан ҳосил етиштириб, шуҳрат қозонади.

И.Каримов 26 март 1948 йилда СССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонига сазовор бўлиб, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали билан тақдирланган. Звено бошлиғи И.Каримов 4-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Советининг депутати (1955-1959 й.), Ўш вилояти ва Қорасув тумани Кенгашлари депутати бўлиб бир неча марта сайланган.

Каримов Иминжон 1976 йил 9 май куни 70 ёшида вафот этган.

***

Иминжан Каримов родился в 1906 году в селе Нариман Ошского (ныне Карасуйского) района Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

В 1930 году одним из первых вступил в колхоз и в течение более 20 лет непрерывно возглавлял хлопководчесокое звено колхоза имени Ленина. Руководимое И.Каримовым звено из года в год получало высокий урожай хлопка. В 1947 году на прикреплённых 3 гектарах земли было получено 86 центнеров хлопка-сырца с каждого гектара. За большие успехи в деле увеличения производства хлопка, широкое применение достижений науки и передового опыта в возделывании хлопчатника, и получении высокого урожая этой ценной культуры, Президиум Верховного Совета СССР своим Указом от 26 марта 1948 года присвоил Каримову И. высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ему ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". Он был избран депутатом 4-го созыва Верховного Совета Киргизской ССР (1955-1959 г.), несколько раз был избран депутатом Ошского областного и Карасуйского районного Советов, внёс большой вклад в строительство дорог и мостов.

Иминжан Каримов умер в 1976 году в возрасте 70 лет.

31. КУЧКАРОВА СОРАХОН

Кучкарова Сорахон 1928-жылы Ош облусу Ош районунун Калинин атындагы колхозунда (азыркы Кара-Суу району Шарк айылы) колхозчунун үй-бүлөсүндө туулган.

Өзүнүн эмгек жолун С.Кучкарова 1942-жылы катардагы колхозчу болуп баштаган. 1946-жылдан 1950-жылга чейин пахта чарбачылык звеносун жетектеген. 1947-жылы анын жамааты пахта талаасынын бир гектарынан 88,6 центнерден түшүм алышкан.

Эмгектеги жетишкендиктери үчүн СССРдин Жогорку Советинин Президиуму 1948-жылы 26-марттагы жарлыгы менен С.Кучкаровага Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен кошо ыйгарылат. С.Кучкарова Кыргыз ССР 3-чакырылыштагы Жогорку Советинин депутаты (1951-1955 ж.). Ошондой эле, ал "Ардак белгиси" жана "Энелик даңк" ордендери менен сыйланган. Азыркы учурда ал Ош облусу Кара-Суу районунун Нариман айыл аймагынын Зарбдор айылында жашайт.

***

Сорахон Қўчқорова Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, донгдор пахтакор 1928 йили Ўш вилоятининг Қорасув туманига қарашли Шарқ қишлоғида туғилган. Болалигидан меҳнатда тобланган Сорахон Қўчқорова пахтачилик соҳасида катта тажрибасини намоён этган. У 1942 йили 14 ёшидаёқ мустақил колхозчи сифатида фаолият кўрсатиб, ёшига нисбатан катта иш ҳажмини бажаргани учун эл эътиборини қозонган. Шунинг учун уни 1946 йили жамоа хўжалиги аъзолари пахтачилик звеносига бошлиқ этиб кўрсатишади.

1947 йили пахтачиликда катта тажрибага эга бўлган Сорахон Қўчқорова пахта майдонининг ҳар гектаридан 88,6 центнердан ҳосил олиб, рекорд натижа кўрсатди. Меҳнатдаги ана шундай юқори натижалари учун у 26 март 1948 йили Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, деган юксак унвонга сазовор бўлиб, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали билан мукофотланган. У 3-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Советининг депутати (1951-1955 й.) бўлиб сайланган. Шунингдек у "Ҳурмат белгиси" ва "Қаҳрамон она" орденлари билан тақдирланган. Ҳозирги вақтда Қорасув туманидаги Наримон қишлоқ ҳукуматининг Зарбдор қишлоғида истиқомат қилади.

***

Сорахон Кучкарова родилась в 1928 году в колхозе имени Калинина Ошского района (ныне село Шарк Карасуйского района) Ошской области в семье колхозника.

Свою трудовую деятельность Кучкарова С. начала в 1942 году рядовой колхозницей. С 1946 по 1950 год возглавляла хлопководческое звено. В 1947 году возглавляемое им звено получило по 88,6 центнера хлопка-сырца с каждого гектара.

За достигнутые успехи в труде, Президиум Верховного Совета СССР Указом от 26 марта 1948 года присвоил Кучкаровой С. звание Героя Социалистического Труда с вручением ей ордена Ленина и золотой звезды "Серп и Молот". Кучкорова С. избиралась депутатом Верховного Совета Киргизской ССР 3-го созыва (1951-1955 г.). Также она была награждена орденами «Знак Почёта» и «Мать-героиня». В настоящее время она живёт в селе Зарбдор, Нариманской сельской управы Карасуйского района.

32. МАМАТУРДИЕВ АШИРАЛИ
(1899-1985)

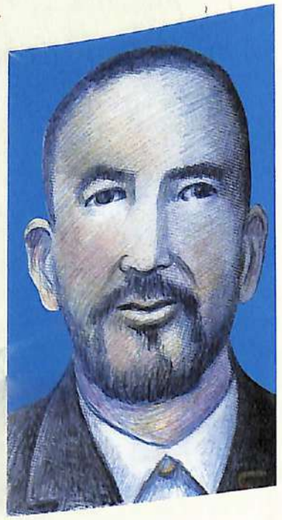

Маматурдиев Аширали 1899-жылы Ош областына караштуу Ош (азыркы Кара-Суу) районунун Дыйкан-Кыштак айылында кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Ал жаш кезинде малай болуп жан багууга аргасыз болгон. 1925-жылы көмүр шахтасына жумушчу болуп ишке кирип, 1948-жылга чейин иштеген. 1948-жылы Кара-Суу районунун "Кызыл-Шарк" колхозуна ишке кирет. 1949-жылдан пахта чарбачылык звеносун жетектеген. 1950-жылы анын звеносу карамагындагы 6 гектар жерге эгилген пахтадан ар бир гектарынан 66,3 центнерден пахта жыйнап алган. СССР Жогорку Совети Президиумунун 1951-жыл 20-марттагы жарлыгы менен А.Маматурдиевге Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен кошо ыйгарылат. Ал 1985-жылы 86 жашында дүйнөдөн кайткан.

***

Аширали Маматурдиев 1899 йилда Ўш вилоятининг Қорасув туманидаги Деҳқонқишлоқ қишлоғида деҳқон оиласида туғилган. Ёш вақтида батрак бўлиб ишлаган. 1925 йилдан 1948 йилгача кўмир конида оддий ишчи бўлиб ишлаган. 1948 йили Маматурдиев Аширали собиқ "Қизил Шарқ" колхозига аъзо бўлиб киради. 1949 йилдан бошлаб пахтачилик звеносини бошқаради. Унинг звеноси 1950 йили 6 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 66,3 центнердан пахта ҳосили етиштиришга эришади.

Меҳнатдаги катта муваффаққиятлари учун унга СССР Олий Кенгаши Президиумининг 1951 йили 20 мартдаги Фармонига биноан, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилиб, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" олтин медали билан тақдирланади. Маматурдиев Аширали 1985 йили 86 ёшида вафот этган.

***

Аширали Маматурдиев родился в 1899 году в селе Дехкан-Кишлак Ошского (ныне Карасуйского) района Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

В молодости Маматурдиев А. долгое время батрачил. В 1925 году поступил на угольную шахту в качестве забойщика, где проработал до 1948 года. В 1948 году вступает в колхоз "Кызыл-Шарк" Кара-Сууйского района. С 1949 года возглавляет звено хлопководческой бригады. В 1950 году его звено собрало высокий урожай и было собрано 66,3 центнеров хлопка-сырца с каждого из прикреплённых 6 гектаров.

За большие успехи в сельхозпроизводстве, Указом Президиума Верховного Совета СССР от 20 марта 1951 года Маматурдиеву А. было присвоено почётное звание Героя Социалистического Труда с вручением ему ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". Умер в 1985 году в возрасте 86 лет.

***

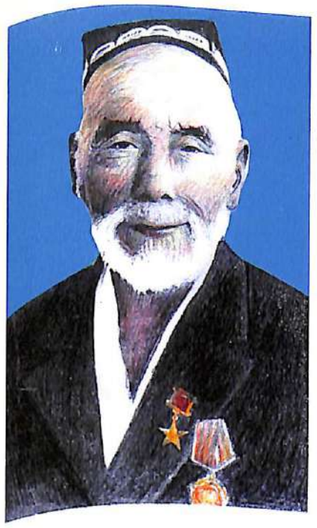

33. МАСАИТОВ АТАДЖАН
(1897 - 1972)

Масаитов Атаджан 1897-жылы Ош областына караштуу Ош (азыркы Кара-Суу) районунун Нариман айылында кедей-дыйкан үй-бүлөсүндө туулган.

1931-жылы колхозго кирип, катардагы колхозчу болуп иштеген. 1932-жылдан баштап А.Масаитов Нариманов атындагы (андан ары Ленин атындагы) колхоздун пахта чарбачылык звеносун жетектейт. Бул кызматта ал иш билгилигин жана уюштуруучулук сапаттарын айгинелей алды. 1947-жылы Масаитов А. жетектеген звено карамагындагы 6 гектар жерге эгилген пахтадан алган түшүм гектарына 85,5 центнерден жыйнап алган. Пахта өстүрүүдөгү жетишкен ири ийгиликтери үчүн СССР Жогорку Советинин Президиуму 1948-жылы 26-марттагы жарлыгы менен А. Масаитовко Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен кошо ыйгарылат. Анын демилгеси менен Ош-Нариман, Ош-Кенжекул багыттары боюнча коомдук транспорттун рейстери жолго коюлган.

Масаитов Атаджан 1972-жылы 75 жаш курагында дүйнөдөн кайтты.

***

Отажон Масаитов Ўш вилоятининг Қорасув тумани Наримон қишлоғидан чиққан донгдор пахтакор, ишбилармон звено бошлиғи 1897 йили деҳқон оиласида туғилган. Болалигидан меҳнатга чиниққан Отажон Масаитов 1931 йили Наримонов номли (кейинчалик Ленин номли) колхозга ишга кириб, 1932 йили пахтачилик звеносини бошқариб, юқори натижаларга эришади. 1947 йили тажрибали деҳқон ўз звеносидаги пахта экилган 3 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 85,5 центнердан ҳосил олишга муваффақ бўлган. Юқори натижаларга эришгани ва ҳалол хизматлари учун Отажон Масаитов 26 март 1948 йили Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонга сазовор бўлган ва Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали ва кейинчалик бир қанча медаллар билан тақдирланган. Унинг ташаббуси билан Ўш-Кенжақул ва Ўш-Наримон йўналишларидаги жамоат транспорти қатнови йўлга қўйилган. Отажон Масаитов 1972 йили 75 ёшида ўз қишлоғида вафот этган.

***

Атаджан Масаитов родился в 1897 в селе Нариман Ошского (ныне Карасуйского) района Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

В 1931 году он вступил в колхоз и работал рядовым колхозником. Начиная с 1932 года А.Масаитов работает звеньевым хлопководческой бригады колхоза имени Нариманова (в дальнейшем имени Ленина). На этой должности он показал свои способности и мастерство по выращиванию хлопка. В 1947 году возглавляемое А.Масаитовым звено довело урожайность до 85,5 центнера с каждого из прикрепленного за звеном 3 гектаров земли.

За высокие показатели по выращиванию хлопка Указом Президиума Верховного Совета СССР от 26 марта 1948 года А.Масаитову было присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ему ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". По инициативе А.Масаитова было налажено рейсовое сообщение общественного транспорта по направлениям Ош-Нариман, Ош-Кенжекул.

Масаитов Атаджан умер в 1972 году в возрасте 75 лет.

***

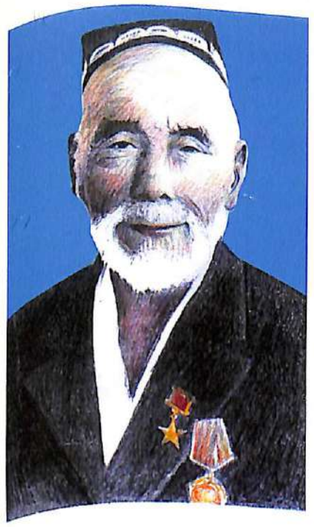

33. МАСАИТОВ АТАДЖАН
(1897 - 1972)

Масаитов Атаджан 1897-жылы Ош областына караштуу Ош (азыркы Кара-Суу) районунун Нариман айылында кедей-дыйкан үй-бүлөсүндө туулган.

1931-жылы колхозго кирип, катардагы колхозчу болуп иштеген. 1932-жылдан баштап А.Масаитов Нариманов атындагы (андан ары Ленин атындагы) колхоздун пахта чарбачылык звеносун жетектейт. Бул кызматта ал иш билгилигин жана уюштуруучулук сапаттарын айгинелей алды. 1947-жылы Масаитов А. жетектеген звено карамагындагы 6 гектар жерге эгилген пахтадан алган түшүм гектарына 85,5 центнерден жыйнап алган. Пахта өстүрүүдөгү жетишкен ири ийгиликтери үчүн СССР Жогорку Советинин Президиуму 1948-жылы 26-марттагы жарлыгы менен А. Масаитовко Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен кошо ыйгарылат. Анын демилгеси менен Ош-Нариман, Ош-Кенжекул багыттары боюнча коомдук транспорттун рейстери жолго коюлган.

Масаитов Атаджан 1972-жылы 75 жаш курагында дүйнөдөн кайтты.

***

Отажон Масаитов Ўш вилоятининг Қорасув тумани Наримон қишлоғидан чиққан донгдор пахтакор, ишбилармон звено бошлиғи 1897 йили деҳқон оиласида туғилган. Болалигидан меҳнатга чиниққан Отажон Масаитов 1931 йили Наримонов номли (кейинчалик Ленин номли) колхозга ишга кириб, 1932 йили пахтачилик звеносини бошқариб, юқори натижаларга эришади. 1947 йили тажрибали деҳқон ўз звеносидаги пахта экилган 3 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 85,5 центнердан ҳосил олишга муваффақ бўлган. Юқори натижаларга эришгани ва ҳалол хизматлари учун Отажон Масаитов 26 март 1948 йили Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонга сазовор бўлган ва Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин Юлдуз медали ва кейинчалик бир қанча медаллар билан тақдирланган. Унинг ташаббуси билан Ўш-Кенжакул ва Ўш-Наримон йўналишларидаги жамоат транспорти қатнови йўлга қўйилган. Отажон Масаитов 1972 йили 75 ёшида ўз қишлоғида вафот этган.

***

Атаджан Масаитов родился в 1897 в селе Нариман Ошского (ныне Карасуйского) района Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

В 1931 году он вступил в колхоз и работал рядовым колхозником. Начиная с 1932 года А.Масаитов работает звеньевым хлопководческой бригады колхоза имени Нариманова (в дальнейшем имени Ленина). На этой должности он показал свои способности и мастерство по выращиванию хлопка. В 1947 году возглавляемое А.Масаитовым звено довело урожайность до 85,5 центнера с каждого из прикрепленного за звеном 3 гектаров земли.

За высокие показатели по выращиванию хлопка Указом Президиума Верховного Совета СССР от 26 марта 1948 года А.Масаитову было присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ему ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". По инициативе А.Масаитова было налажено рейсовое сообщение общественного транспорта по направлениям Ош-Нариман, Ош-Кенжекул.

Масаитов Атаджан умер в 1972 году в возрасте 75 лет.

***

34. МУСАЕВ ТЕШАБОЙ
(1894 - 1990)

Мусаев Тешабой 10 январь 1894-жылы Ош областына караштуу Ош (азыркы Кара-Суу) районунун Дыйкан-Кыштак айылында кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган.

Революцияга чейинки доордо ар кандай байларда малай болуп жанын баккан. 1932-жылы Кара-Суу районунун "Кызыл-Шарк" колхозуна кирип, катардагы колхозчу болуп эмгектенген. 1945-жылы Т.Мусаев колхоздун сугатчысы болуп дайындалат. Ал өз ишин ак ниет аткаруу менен пахтанын түшүмдүүлүгүнүн жогорулашына үлүшүн кошкон. 1950-жылы колхоз 310 гектар пахта талаасынын ар бир гектарынан 45,6 центнерден пахта алган.

Пахта өсүмдүгүн өстүрүүдө илимдин жетишкендиктерин жана алдыңкы тажрыйбаларды пайдалануу менен пахтанын түшүмдүүлүгүн көбөйтүүдө жетишкен ийгиликтери үчүн СССР Жогорку Советинин Президиумунун 1951-жылы 20-марттагы жарлыгы менен Т.Мусаевге Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен кошо ыйгарылат. Ошондой эле ал "Эмгек Кызыл Туу" ордени менен да сыйланган. Т. Мусаев 17 январь 1990 жылы дүйнөдөн кайтты.

***

Тешабой Мусаев 10 январ 1894 йили Ўш вилоятининг собиқ Ўш (ҳозирги Қорасув) тумани, Деҳқонқишлоқ қишлоғида камбағал деҳқон оиласида туғилган.

Инқилобгача бўлган даврда у бойларнинг қўлида ҳизматчи бўлиб ишлаган. 1932 йили Қорасув туманидаги "Қизил Шарқ" колхозига аъзо бўлиб кирди ва оддий колхозчи бўлиб ишлади. 1945 йили Т. Мусаев колхозга сувчи бўлиб тайинланди. У ўзининг дастлабки иш кунлариданоқ пахтадан юқори ҳосил олишга эришди, қишлоқ хўжалик ишларида сифатга алоҳида эътибор берди. 1950 йили колхоз юқори ҳосил олди ва 310 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45,6 центнердан пахта етиштирди.

Пахта етиштиришдаги улкан ютуқлари, бунда фан ва илғор тажрибаларни кенг қўллаганлиги учун СССР Олий Совети Президиумининг 1951 йил 20 мартдаги Фармонига биноан, Т. Мусаевга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилиб, Ленин ордени ва "Ўроқ ва болға" олтин медали топширилди. Шунингдек, у "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени билан ҳам тақдирланган. 17 январ 1990 йили вафот этган.

***

Тешабой Мусаев родился 10 января 1894 года в селе Дехкан-Кишлак бывшего Ошского (ныне Карасуйского) района Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

В дореволюционный период работал батраком у различных баев. В 1932 году вступил в колхоз "Кызыл-Шарк" Карасуйского района и работал рядовым колхозником. В 1945 году Т.Мусаев был назначен поливальщиком колхоза. С первого дня работы он упорно добивался высокого урожая хлопка, строго следил за качеством проводимых сельскохозяйственных работ. В 1950 году колхоз собрал высокий урожай хлопка и получил по 45,6 центнера с кажого из 310 гектаров.

За достигнутые успехи в деле увеличения производства хлопка, широкое применение достижений науки и передового опыта Указом Президиума Верховного Совета СССР от 20 марта 1951 года Т.Мусаеву было присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". Также, он был награждён орденом Трудового Красного Знамени. 17 января 1990 года он умер.

34. МУСАЕВ ТЕШАБОЙ
(1894 - 1990)

Мусаев Тешабой 10 январь 1894-жылы Ош областына караштуу Ош (азыркы Кара-Суу) районунун Дыйкан-Кыштак айылында кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган.

Революцияга чейинки доордо ар кандай байларда малай болуп жанын баккан. 1932-жылы Кара-Суу районунун "Кызыл-Шарк" колхозуна кирип, катардагы колхозчу болуп эмгектенген. 1945-жылы Т.Мусаев колхоздун сугатчысы болуп дайындалат. Ал өз ишин ак ниет аткаруу менен пахтанын түшүмдүүлүгүнүн жогорулашына үлүшүн кошкон. 1950-жылы колхоз 310 гектар пахта талаасынын ар бир гектарынан 45,6 центнерден пахта алган.

Пахта өсүмдүгүн өстүрүүдө илимдин жетишкендиктерин жана алдыңкы тажрыйбаларды пайдалануу менен пахтанын түшүмдүүлүгүн көбөйтүүдө жетишкен ийгиликтери үчүн СССР Жогорку Советинин Президиумунун 1951-жылы 20-мартагы жарлыгы менен Т.Мусаевге Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен кошо ыйгарылат. Ошондой эле ал "Эмгек Кызыл Туу" ордени менен да сыйланган. Т. Мусаев 17 январь 1990 жылы дүйнөдөн кайтты.

***

Тешабой Мусаев 10 январ 1894 йили Ўш вилоятининг собиқ Ўш (ҳозирги Қорасув) тумани, Деҳқонқишлоқ қишлоғида камбағал деҳқон оиласида туғилган.

Инқилобгача бўлган даврда у бойларнинг қўлида ҳизматчи бўлиб ишлаган. 1932 йили Қорасув туманидаги "Қизил Шарқ" колхозига аъзо бўлиб кирди ва оддий колхозчи бўлиб ишлади. 1945 йили Т. Мусаев колхозга сувчи бўлиб тайинланди. У ўзининг дастлабки иш кунлариданоқ пахтадан юқори ҳосил олишга эришди, қишлоқ хўжалик ишларида сифатга алоҳида эътибор берди. 1950 йили колхоз юқори ҳосил олди ва 310 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 45,6 центнердан пахта етиштирди.

Пахта етиштиришдаги улкан ютуқлари, бунда фан ва илғор тажрибаларни кенг қўллаганлиги учун СССР Олий Совети Президиумининг 1951 йил 20 мартдаги Фармонига биноан, Т. Мусаевга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилиб, Ленин ордени ва "Ўроқ ва болға" олтин медали топширилди. Шунингдек, у "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени билан ҳам тақдирланган. 17 январ 1990 йили вафот этган.

***

Тешабой Мусаев родился 10 января 1894 года в селе Дехкан-Кишлак бывшего Ошского (ныне Карасуйского) района Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

В дореволюционный период работал батраком у различных баев. В 1932 году вступил в колхоз "Кызыл-Шарк" Карасуйского района и работал рядовым колхозником. В 1945 году Т.Мусаев был назначен поливальщиком колхоза. С первого дня работы он упорно добивался высокого урожая хлопка, строго следил за качеством проводимых сельскохозяйственных работ. В 1950 году колхоз собрал высокий урожай хлопка и получил по 45,6 центнера с кажого из 310 гектаров.

За достигнутые успехи в деле увеличения производства хлопка, широкое применение достижений науки и передового опыта Указом Президиума Верховного Совета СССР от 20 марта 1951 года Т.Мусаеву было присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". Также, он был награждён орденом Трудового Красного Знамени. 17 января 1990 года он умер.

37. САДЫКОВ УБАЙДУЛЛА
(1902-1978)

Садыков Убайдулла 1902-жылы 19-ноябрда Ош областынын Кара-Суу районуна караштуу Мады айылында кедей-дыйкан үй-бүлөсүндө туулган.

Ал жаш кезинде эле байларда жалданып иштеген. 1930-жылы колхозго мүчө болуп кирип, анда бигадир, башкарманын төрагасынын орун басары болуп иштеген. Жашоого дилгир өскөн эр жигит уюштургуч-жетекчи катары көрүнө баштагандыктан аны колхозчулар 1939-жылы колхозчулар аны Калинин атындагы колхоздун башкармалыгына шайлап алышат. Анын жетекчилиги менен колхоздун экономикасы чындалып, айыл чарба өсүмдүктөрүнүн түшүмдүүлүгү жогорулады. 1956-жылы колхоз 1520 гектар аянттын ар гектарынан 29,5 центнерден түшүм өстүрүп алган.

Пахта жана мал чарба продуктыларын өндүрүү, пахтаны иштетүүдө илимдин жетишкендиктерин жана алдыңкы тажрыйбаны кеңири колдонуу ишиндеги ийгиликтери үчүн СССР Жогорку Советинин Президиуму 1957-жыл 15-февралдагы жарлыгы менен Убайдулла Садыковго Ленин ордени, "Орок жана Балка" алтын медалы менен кошо Социалисттик Эмгектин Баатыры жогорку наамы ыйгарылган. Ошондой эле, ал эки жолу Ленин ордени, үч жолу Эмгек Кызыл Туу ордени, "Ардак Белгиси" ордени, "СССРдин социалистик айыл чарбасынын мыктысы" төш белгиси менен сыйланган. СССР Жогорку Советинин төртүнчү чакырылыштагы (1954-1958 жж.), Кыргыз ССР Жогорку Советинин үчүнчү чакырылыштагы (1951-1955 ж.) депутаты болуп шайланган.

***

Содиқов Убайдулла 1902 йили Ўш вилояти Қорасув туманининг Моди қишлоғида оддий деҳқон оиласида туғилган.

Болалигидан бойларнинг уйларида хизматчи бўлиб ишлади. 1930 йили колхозга аъзо бўлиб кирган. Дастлаб бригадир, колхоз бошқармаси раисининг ўринбосари бўлиб ишлади. 1939 йилда Қорасув туманидаги Калинин номли колхоз бошқармасининг раиси этиб сайланади. Унинг раҳбарлиги даврида хўжалик иқтисоди юксалиб, қишлоқ хўжалиги экинларидан олинган ҳосилдорлик ортди, чорвачиликда мол-қўйлар бош сони кўпайиб, юқори самарадорлик таъминланди. 1956 йили колхоз 1520 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29,5 центнердан пахта ҳосилини йиғиштириб олди.

Пахта етиштиришда фан ютуқлари ҳамда илғор тажрибаларни кенг қўллаб, далачилик ва чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришдаги эришган ютуқлари учун СССР Олий Кенгаши Президиуми ўзининг 1957 йил 15 февралдаги Фармони билан Убайдулла Содиқовни Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, деган юксак унвон билан тақдирлаб, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" олтин медали билан мукофотлади.

Қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришидаги юқори кўрсаткичлари учун у Ленин ордени, учта "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, "Ҳурмат белгиси" ордени, "СССР Социалистик қишлоқ хўжалиги аълочиси" нишони билан мукофотланган. СССР Олий Кенгашининг тўртинчи чақириқ (1954-1958 й.), Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг учинчи (1951-1955 й.) чақириқ депутати бўлиб сайланган.

***

Содиков Убайдулла родился в 1902 году в селе Мады Карасуйского района Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

С раннего возраста он работает батраком по найму у баев. В 1930 году вступает в колхоз, работает бригадиром, заместителем председателя колхоза. В 1939 году избирается председателем правления колхоза имени Калинина. Под руководством У.Содикова укрепилась экономика колхоза, повысилась урожайность сельскохозяйственных культур, увеличилось

поголовье и продуктивность животноводства. В 1956 году колхоз получил по 29,5 центнера хлопка-сырца с площади 1520 гектаров.

За успехи, достигнутые в деле увеличения производства хлопка и продуктов животноводства, широкое применение достижение науки и передового опыта в возделывании хлопчатника Указом Президиума Верховного Совета СССР от 15 февраля 1957 года Содикову было присвоено почётное звание Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". За высокие показатели в сельскохозяйственном производстве он также награждён орденом Ленина, тремя орденами Трудового Красного Знамени, орденом "Знак Почёта", нагрудным знаком "Отличник Социалистического сельского хозяйства СССР". Был избран депутатом Верховного Совета СССР четвертого созыва (1954-1958 г.), депутатом Верховного Совета Киргизской ССР третьего созыва (1951-1955 г.).

Всесоюзное совещание хлопкоробов 18-21 февраля 1958 года г. Москва-Кремль

38. СУЛАЙМАНОВ ТУРСУНАЛИ
(1897 - 1971)

Уюштургуч-жетекчиликтин мыкты үлгүсүн көрсөтө алган Турсунали Сулайманов 1897-жылы Ош облусу, Кара-Суу районуна караштуу Нариман айылында дыйкан үй-бүлөсүндө төрөлгөн. 1930 жылдан колхоздун мүчөсү, Ошол эле айылда эр жетип, эмгектенип жүрүп 1932 жылы Нариманов (андан ары Ленин атындагы) атындагы колхоздун төрагалыгына шайланат. Көрөгөч, иш билги башкарма 1938-жылы КПССтин мүчөлүгүнө кабыл алынат.

Улуу Ата Мекендик согуштун таатал күндөрү, 1942 жылы Ленинград блокадасы мезгилинде, Турсунали Сулайманов башчылыгында Ленин колхозу атынан 6 вагон мөмө-жемиш жана кийим-кече жыйналат. Жалпысы Республика боюнча 54 вагон ар түрдүү жардам уюштурулуп, курамында 13 адам болгон делегация, жүктөрдү Ленинград шаарына жеткирип барат. Ошол делегация курамында Турсунали Сулайманова бар болчу.

1946-жылы Нариман айылында жайгашкан Бешалиш каналы үстүнө ашар жолу менен орто ченемдеги ГЭС курулат. ГЭСтин демөөрчүсү болуп Ленин колхозунун төрагасы Турсунали Сулайманов чыккан эле.

1956- жылы колхоздун кужүрмөндөрү 810 гектар пахта талаасынын гектарынан 32 центнерден баалуу түшүм жыйнап тапшырган.

15- февраль 1957- жылы ага Ленин ордени, "Орок жана Балка" алтын медалы тапшырылып, Социалистик эмгектин Батыры жогорку наам кошо ыйгарылган. Чарбаны башкарууда арыбай-талбай эмгектенген Турсунали Сулайманов СССР Жогорку Советинин экинчи чакырылышынын (1946-1950 ж.) депутаты, Кыргыз ССР Жогорку Советинин 3, 4-чакырылышынын депутаты болуп шайланган.

Ошондой эле, ал Эмгек Кызыл Туу ордени менен үч жолу жана бир канча медалдар менен сыйланган. Социалистик Эмгектин Баатыры Сулайманов Турсунали 1971-жылы 75 жашында дүйнөдөн көз жумду.

***

Сулаймонов Турсунали 1897 йили Қирғизистон Республикаси Ўш вилоятига қарашли Қорасув туманидаги Наримон қишлоғида оддий деҳқон оиласида туғилган.

1930 йилдан колхоз аъзоси. Ёшлигидан деҳқончиликда суяги қотган Турсунали Сулаймонов, меҳнаткашлиги, ташкилотчилик қобилияти борлиги учун 1932 йили Қорасув туманидаги Наримонов (кейинчалик Ленин номли) номли колхозга бир овоздан раис этиб сайланади. У 1938 йили Коммунистлар партияси сафига қабул қилинган.

Тажрибали раҳбар иккинчи жаҳон уруши давом этаётган оғир кунларда колхоз иқтисодиётини юксалтиришга, аҳоли турмуш даражасини яхшилашга бутун кучини, билимини сарфлайди. 1942 йили Ленинград қамали даврида унинг ташаббуси ва раҳбарлигида ўзи ишлаётган Ленин номли колхозда фронт учун 6 вагон мева-сабзавот, кийим-кечак ва бошқа зарур нарсалар йиғилади. Умуман, республика бўйича 54 вагон ана шундай ёрдам юки тўпланиб, 13 кишидан иборат делегация Ленинград шаҳрига олиб боради. Делегация таркибида Турсунали Сулаймонов ҳам бўлган.

Т.Сулаймонов Қорасув туманидаги Наримон қишлоғида жойлашган Бешалиш каналида ҳашар йўли билан ўртача кучланишдаги гидроэлектростанцияси қурилишининг ташаббускори ва ташкилотчиси эди. Бу ўша давр учун катта иш эди.

1956 йили Ленин номли колхоз 810 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 32 центнердан юқори сифатли ҳосили йиғиштириб олишга эришган. Фронт ортидаги меҳнатда кўрсатган жасорати, ажойиб ташкилотчилик фаолияти учун 15 феврал 1957 йили Сулаймоновга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилиб, Ленин ордени ҳамда "Ўроқ ва Болға" олтин медали топширилган.

У 2-чақириқ СССР Олий Кенгашига (1946-1950 й.), 3, 4-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгашига депутат бўлиб сайланган, 3 та "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, бир қатор медаллар билан тақдирланган.

Турсунали Сулаймонов 1971 йили 75 ёшида вафот этган.

***

Сулайманов Турсунали родился в 1897 году в селе Нариман Карасуйского района, Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

В 1930 году одним из первых вступает в колхоз, а в 1932 году избирается председателем правления колхоза имени Нариманова (в дальнейшем имени Ленина). Опытный организатор, Т. Сулайманов умело руководит сложным многотраслевым хозяйством и выводит его в число передовых в Ошской области. В 1956 году на основе широкого внедрения новых прогрессивных приемов возделывания хлопчатника с каждого из 810 гектаров получено по 32 центнера хлопка-сырца.

За успехи в развитии социалистического сельского хозяйства и увеличение его продуктивности Указом Президиума Верховного Совета СССР от 15 февраля 1957 года Сулайманов был награждён почётным званием Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". За высокие показатели в сельском хозяйстве он награждён тремя орденами Трудового Красного Знамени, золотыми и серебрянными медалями Всесоюзной сельскохозяйственной выставки. Т.Сулайманов был избран депутатом Верховного Совета СССР 2-го созыва (1946-1950 г.) и Верховного Совета Киргизской ССР третьего и четвертого созывов.

Турсунали Сулайманов умер в 1971 году в возрасте 75 лет.

Депутаты-хлопкоробы на сессии Верховного Совета СССР

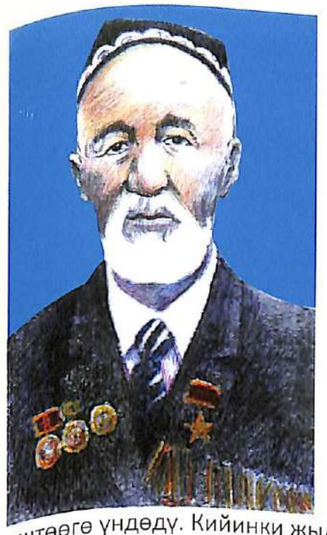

39. ТУРГУНОВ ЮЛДАШБАЙ
(1901-1978)

1901-жылы Ош облусунун, Кара-Суу районуна караштуу Дыйкан-Кыштак айылында төрөлгөн Ю. Тургунов үй-бүлөнүн тарбиясыбы, же дээринде бар беле, айтор мээнеткеч, иштерман болуп эр жетти. 1936-жылы "Кызыл-Шарк" артелин уюштурууда активдүү катышып, кийин "Кызыл-Шарк" (андан ары Таширов атындагы) колхозун пахтачылык боюнча бригаданы 1965 жылга чейин башкарат.

Дыйканчылыкка көзү жетип, тажрыйбалуу инсан жетекчилик кылган бригада 1947 жылы бекитилген аянттын ар гектарынан 89,2 центнерден түшүм алып берген. 26 март 1948 жылы андан жогорку эмгектик көрсөткүчтү жараткандыгы үчүн Социалистик эмгектин Баатыры жогорку наамы ыйгарылып, Ленин ордени, "Орок жана Балка" алтын медалы менен сыйланат. Жогоркудай мамлекеттик сый-урмат Ю.Тургуновду андан да жакшы иштөөгө үндөдү. Кийинки жылдардагы дыйканчылыкта көрсөткөн эмгектик жогорку көрсөткүчтөрү үчүн 3 жолу Ленин ордени, 2 жолу Эмгек Кызыл Туу ордени, "Ардак белгиси" ордени менен сыйлангандыктан, айылдын алты ордендүү аксакалы деп аталган.

***

Турғунов Йўлдошбой 1901 йили Ўш вилоятининг Қорасув туманига қарашли Деҳқон қишлоқ қишлоғида туғилган.

У 1936 йили янги ўзлаштирилган ерда ташкил этилган "Қизил Шарқ" артелини тузишда ва колхоз даражасига етказишда фаол иштирок этган. Бир қанча вақт ўтиб, пахтачилик бригадасини бошқарган. 1965 йилгача бригадир бўлиб ишлайди.

Унинг бригадаси 1947 йили 6 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 89,2 центнердан ҳосил олишга эришади. Бу мамлакат бўйича рекорд ҳосил эди.

Турғунов Й. меҳнатдаги ютуқлари учун 26 март 1948 йили Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонига сазовор бўлган, Ленин ордени, "Ўроқ ва Болға" олтин медали билан тақдирланган.

Пахтачиликни ривожлантиришдаги ибратли меҳнати учун у 3 марта Ленин ордени, 2 марта "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, "Ҳурмат белгиси" ордени билан мукофотланган. У ўзи истиқомат қилаётган қишлоқнинг миришкор деҳқони сифатида катта ҳурмат-эътиборга сазовор бўлган инсон эди. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, донгдор деҳқон Йўлдошбой Турғунов 1978 йилда, 77 ёшида вафот этган.

***

Тургунов Юлдашбай родился в 1901 году в селе Дехкан-Кишлак Кара-Суйского района Ошской области в семье крестьянина-бедняка.

В 1930 году одним из первых вступает в колхоз и активно участвует в его организационном укреплении. В 1936 году выдвинут на должность бригадира хлопководческой бригады. На этой должности проявляет свои способности и мастерство. На основе применения в своей работе достижений советской науки и передового опыта в возделывании хлопчатника, возглавляемая им бригада ежегодно выращивает высокий урожай хлопка. В 1947 году на площади 6 гектаров собрано по 89,2 центнера хлопка с каждого гектара.

За успехи, достигнутые в деле увеличения производства хлопка, Указом Президиума Верховного Совета СССР от 26 марта 1948 года Тургунов Ю. был награждён почётным званием Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот". Тургунов Ю. также был награждён тремя орденами Ленина, двумя орденами Трудового Красного Знамени, орденом "Знак Почета". Умер в 1978 году, в возрасте 77 лет.

40. АБДУКАДЫРОВ АБДУРАШИД (1919-1978)

Абдукадыров Абдурашид 1919-жылы Жалал-Абад облусу Сузак районунун Сузак айылында туулган. Айыл турмушунун традициясы боюнча ал мектепте белгилүү бир билим алгандан кийин атасынын жолун жолдоп, чарба иштерине жардам берүү менен дыйканчылыктын сырларын үйрөнөт. Эмгек жолун 1935 жылы "Москва" айыл чарба артелинде катардагы колхозчудан баштаган. Улуу Ата Мекендик согуш башталаары менен ал Кызыл Армиянын катарына чакырылып, 1943-жылы аны үлгүлүү жана ак ниет жоокер катары коммунисттик партиянын катарына кабыл алышат. Армиядан туулган айылына кайтып келип, 1946-жылы колхоздо башкы эсепчи болуп иштей баштаган. Ал колхоздун өнүгүшүнө ири салым кошуу менен колхозчулардын арасында да сый-урматка жетишет. 1959-жылы Сузак районундагы "Москва" колхозунун төрагасы болуп дайындалат. Ал жетектеген жылдары колхоздун чарбасы экономикалык жактан бекемделип, райондогу алдыңкы колхоздордун бирине айланат. Эгерде ал жетекчи болуп келген жылы чарбанын жылдык акчалай кирешеси 949 миң рублду түзсө, 1965-жылы 1 млн 620 миң рублге жеткен, б.а. жылдык кирешенин көрсөткүчү 1,7 эсеге өскөн. Жети жылдын ичинде колхоз мамлекетке 18 636 тонна пахта-сырьёсун сатып, белгиленген пландан 939 тонна ашуун түшүм алынган.

30-апрель 1966-жылы ага Социалисттик Эмгектин Баатыры бийик наамы ыйгарылгандан кийин, эки эселенген жоопкерчилик менен иштөөгө аракеттенген. Колхозчулардын социалдык абалы жакшырып, бала бакчалар, мончо, айылдык клуб курулуп, пайдаланууга берилген. Кийинчерээк ал колхоздун бөлүмчөлөрдүн бирин башкарган.

Колхозду өнүктүрүү кыймылында жетишкен ийгиликтери үчүн ал СССРдин Ленин, "Эмгек Кызыл Туу", "Кызыл Жылдыз" ордендери жана көптөгөн медалдар менен сыйланган. Абдукадыров А. 1978-жылы дүйнөдөн кайткан.

***

Абдуқодиров Абдурашид 1919 йили Жалообод вилояти Сузоқ тумани Сузоқ қишлоғида таваллуд топган. Қишлоқ одатларига кўра, мактабда маълум билим олиб, отаси изидан бориб, деҳқончилик ишини ўзлаштириб борди, катталарга ёрдам бериб юрди. 1935 йили "Москва" қишлоқ хўжалик артелига ишга кирди.

Совет армияси сафида 125-ўқчи полкнинг замбарак батареяси 2-бўлинмаси ефрейтори. Улуғ Ватан урушининг биринчи кунлариданоқ Брест калъаси мудофаасида қатнашган. Москва мудофаасида оғир яралар бўлган. Жасур ва ибратли аскар бўлганлиги сабабли 1943 йили коммунистлар партияси сафига қабул қилинди.

Қадрдон қишлоғига қайтиб, 1946 йили "Жидда" мева-сабзавот хўжалигида директор ўринбосари, колхозда бош бухгалтер бўлиб ишлади. Колхоз ривожланишига муносиб ҳисса қўшди, ҳамқишлоқлари орасида анчагина обрў-эътиборга эга бўлди. 1959 йили у Сузоқ туманининг "Москва" колхози раиси лавозимига сайланди. У раислик қилган даврда хўжалик иқтисодий томондан ривожланди, туманда илғорлар қаторидан жой олди. Раисликка сайланган пайтда, колхоз даромади 949 минг сўмни ташкил қилса, 1965 йили 1 млн. 620 минг сўмни ташкил қилди, ёки бу кўрсаткич 1,7 баробар ўсди. Етти йил ичида колхоз давлатга 18 636 тонна, режадагидан 939 тонна ортиқ пахта сотди. Колхозчиларнинг ижтимоий аҳволи яхшиланди, болалар боғчалари, клуб ва ҳаммом қурилди. Эришган ютуқларини ҳисобга олиб, 30 апрел 1966 йили унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилди, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" олтин медали, "Меҳнат Қизил Байроғи", "Қизил юлдуз" орденлари ва бир неча медаллар билан тақдирланди. Кейинчалик у колхознинг бўлимларидан бирини бошқарди. Брест калъаси мудофааси музейида А.Абдуқодиров ҳақида экспонатлар ва маълумотлар бор. Абдуқодиров Абдурашид 1978 йилда вафот этган.

***

Абдукадыров Абдурашид родился в 1919 году в селе Сузак Сузакского района, Джалал-Абадской области в семье крестьянина. Согласно традициям сельской жизни, получив определенное образование в школе, по стопам отца он осваивает азы крестьянской работы, помогает старшим в хозяйстве. В 1935 году вступает колхозником в сельхозартель "Москва". Был призван в ряды Красной Армии. Ефрейтор, наводчик 2-го отделения миномётной батареи 125-го стрелкового полка. В первые дни войны участвовал в обороне Брестской крепости. По его воспоминаниям, вышел из Брестской крепости 24 июня 1941 г. Отступал до Москвы. Там был в конце 1941-го тяжёло ранен и комиссован. Как примерного и добросовестного солдата в 1943 году во фронте его принимают в ряды членов КПСС. Возвратившись в родное село, в 1946 году работает заместителем директора плодоовощхоза "Джида", главным бухгалтером в колхозе, он вносит весомую лепту в развитие колхоза, завоевывает определённое уважение среди колхозников. В 1959 году его избирают председателем колхоза "Москва" Сузакского района. За годы правления колхозом, хозяйство экономически окрепло, стало одним из передовых в районе. В то время, когда он возглавил колхоз, годовой денежный доход хозяйства составлял 949 тысячи рублей, то в 1965 году достиг 1 млн. 620 тысячи рублей, т.е. этот показатель вырос в 1,7 раза. За семилетие колхоз продал государству 18 636 тонн хлопка - сырца, превысив план на 939 тонн. 30 апреля 1966 года ему было присвоено высокое звание Героя Социалистического труда. Улучшилось социально-экономическое положение колхозников, были построены детские сады, баня, клуб для молодёжи. Позднее он руководил одним из отделений колхоза. За достигнутые высокие показатели он был награждён орденами Ленина, Трудового Красного знамени, Красной звезды и медалями СССР. В Музее обороны Брестской крепости имеются экспонаты и информация о ветеране войны Абдукадырове А. Он умер в 1978 году.

***

41. АБДУКАРИМОВ АБДУМАВЛЯН
(1922- 2001)

Абдукаримов Абдумавлян 1922-жылы Жалал-Абад облусу Сузак районундагы Яр-Кышлак айылында туулган. Ал жаштыгынан эмгектене баштайт. 1933-жылы өзү иштеген "Октябрь" колхозунун талаачылык бригадасында көмөкчү ишчи, бригадир. Тракторист кесипти өздөштүрүп, согуш башталганга чейин 1942 жылга чейин Сузак райондук МТСинде механизатор болуп иштеген. Эркектердин жетишсиздигинен талаада күндүр-түндүр иштөөгө туура келген. Абдумавлянга окшогон ак ниет колхозчулардын эмгеги менен колхоз жылдан жылга өнүгүү жолунда келе жаткан. Улуу Ата Мекендик согуш мезгилинде Кызыл Армиянын катарында мекенчилдик сезим менен салгылашууларга катышат. Туулган айылына кайтып келгенден кийин Сузак МТСинде иштөөнү улантат. 1954 жылдан колхоздо механикалаштырылган пахтачылык бригадасынын бригадири. Ал жетектеген бригада 1954-1957 жылдары ар бир гектардан 40 центнерден пахта жыйнап алган. 15 февраль 1957 жылы ага Социалисттик Эмгектин Баатыры наамы ыйгарылат, Ленин ордени, "Орок жана Балка" алтын медалы менен сыйланат.

***

Абдукаримов Абдумавлон 1922 йили Жалолобод вилояти Сузоқ туманидаги Ёрқишлоқ қишлоғида дунёга келди. Жуда эрта меҳнат фаолиятини бошлади, 1933 йили Сузоқ туманининг "Октябр" колхозида пахтачилик бригадасида ишчи, кейинчалик бригадир бўлиб ишлади. Қишлоқ механизация мактабида тракторчилик касбини пухта эгаллади ва 1942 йилгача Сузоқ тумани машина-трактор станцияси (МТС)да механизатор бўлиб меҳнат қилди, қишлоқда эркаклар оз қолганидан кун-у тун далада қолиб кетар эди. Абдумавлондек кишиларнинг фидокорлиги билан колхоз яхши натижаларга эришди. Улуғ Ватан уруши йилларида у Қизил Армия сафида хизмат қилди. Урушдан қайтиб, яна Сузоқ тумани МТСида ишлади. 1954 йилдан "Октябр" колхози механизациялашган пахтачилик бригадаси бригадири. 1954-1957 йиллари унинг бригадаси пахта хирмонини юксалтиришда юқори кўрсаткичларга эришди, ҳар бир гектардан 40 центнердар пахта етиштирди. 15 феврал 1957 йили унга Социалистик Меҳнат Қахрамони унвони берилиб, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" олтин медали билан тақдирланди.

***

Абдукаримов Абдумавлян родился в 1922 году в селе Яр-кишлак Сузакского района Джалал-Абадской области. Очень рано начал трудовую деятельность, в 1933 году работает разнорабочим, затем бригадиром полеводческой бригады колхоза "Октябрь" Сузакского района. В школе сельской механизации освоил профессию тракториста. До 1942 года работал трактористом в Сузакском районном МТС. В начале войны трудится механизатором, из-за отсутствия многих мужчин круглые, сутки не покидает поле. Благодаря усилиям таких, как Абдумавлян колхоз ежегодно добивался хороших результатов. В годы Отечественной войны в рядах Красной Армии он добросовестно воюет. По возвращению из Армии он работает в Сузакском районном МТС. С 1954 года бригадир механизированной хлопководческой бригады колхоза "Октябрь". В 1954-1957 годах его бригада добивается высоких урожаев хлопка-сырца, с каждого гектара было собрано по 40 центров урожая. 15 февраля 1957 года ему присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда, с награждением ордена Ленина и золотой медали "Серп и Молот".

***

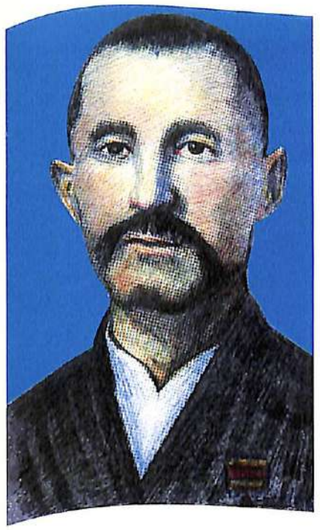

42. АЛИМОВ САЛИ
(1900-1992)

Алимов Сали 1900-жылы Джалал-Абад облусунун Сузак районундагы Яр-Кышлак айылында кедей-дыйкан үй-бүлөсүндө туулган.

1930-жылы С.Алимов Киров атындагы колхозго кирип, анда катардагы колхозчу, андан кийин пахтачылык бригадасынын звеньевою болуп иштеген. 1945-жылы С.Алимов Киров атындагы колхоздун төрагалыгына шайланган. Бул кызматта ал пахта өстүрүүнүн техникасын терең билүүдөн тышкары, колхоздук өндүрүштүн жөндөмдүү уюштуруучусу экендигин да көрсөттү.

1956-жылы колхоз 935 гектар аянттын ар гектарынан 30,97 центнерден пахта жыйнап алган. Мал чарбасын өнүктүрүүнүн жана анын продуктуулугун жогорулатуунун мамлекеттик планы бардык түрлөрү боюнча ашыгы менен аткарылган.

Пахта жана мал чарба продуктыларын өндүрүүдөгү көрүнүктүү ийгиликтери үчүн СССР Жогорку Советинин Президиумунун 15 февраль 1957-жылы Жарлыгы менен С.Алимовго Ленин орденин, "Орок жана Балка" алтын медалын тапшырып, Социалисттик Эмгектин Баатыры ардактуу наамы менен сыйланган. Ошондой эле, С. Алимов эки жолу Ленин ордени, эки жолу Эмгек Кызыл Туу ордени, "Ардак белгиси" ордени менен сыйланган. Кыргыз ССРинин дыйканчылыгына эмгек сиңирген устат (1945 ж.). СССР Жогорку Советинин 3-чакырылышын (1950-1954 ж.) депутаты, Кыргыз ССР Жогорку Советинин үч жолу депутаты болуп шайланган.

***

Соли Алимов 1900 йили Сузоқ туманининг Ёрқишлоқ қишлоғида туғилган. 1930 йили оддий колхозчиликдан меҳнат фаолиятини бошлаган, кейин звено бошлиғи бўлди. 1945 йили уни Сузоқ туманининг Киров номли колхозга раис қилиб сайлашди. 1956 йили у раҳбар бўлган колхоз 935 гектар ернинг ҳар гектаридан 30,97 центнердан пахта етиштирди. 15 феврал 1957 йили унга Социалистик Меҳнат Қахрамони унвони берилди. У 2 та Ленин, 2 та "Меҳнат Қизил Байроғи", "Ҳурмат белгиси" орденлари ва СССРнинг бир неча медаллари билан тақдирланган. СССР Олий Кенгашининг 3 чақирилишдаги (1950-1954 й.) ва уч марта Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг депутати бўлиб сайланган.

***

Алимов Соли родился в 1900 году в селе Яр-кишлак Сузакского района Джалал-Абадской области. Трудовой путь начал в 1930 году рядовым колхозником, затем возглавил звено. В 1945 году его избрали председателем колхоза им. С.М. Кирова Сузакского района. В 1956 году, возглавляемый им колхоз, на занимаемых 935 гектарах земли, получил почти по 30,97 центнеров хлопка-сырца с каждого гектара. 15 февраля 1957 года ему было присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда. Он является кавалером двух орденов Ленина, двух орденов Трудового Красного знамени, ордена "Знак Почёта", награждён медалями. Был избран депутатом Верховного Совета СССР 3-го созыва (1950-1954 г.), трижды депутатом Верховного Совета Киргизской ССР.

43. АКЧАБАЕВ АБДУМАЛИК
(1932-2001)

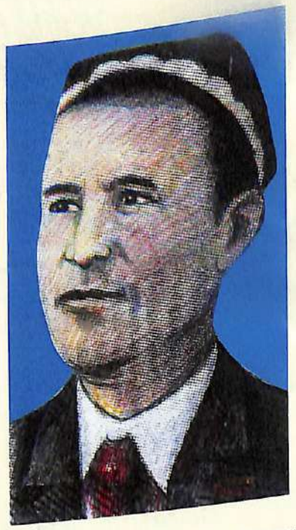

Акчабаев Малик 1932-жылы Жалал-Абад облусу Ленин (азыркы Ноокен) районунун Хиля айылында дыйкан үй-бүлөсүндө туулган. Жаш кезинен эле эмгекчилдиги жана көп нерсени билүүгө умтулгандыгы менен өзүнүн теңтуштарынын урматтоосун жеңип алган. Ал өзүнүн эмгек жолун 1950-жылы карапайым колхозчу катары баштаган. 1965 жылдан М.И.Калинин атындагы колхоздун бригадири болуп иштеген. Жыл өткөн сайын пахта чарбачылыктын сырларын өздөштүрүп, улуулардын жана алдыңкы бригадалардын тажрыйбасын үйрөнүп, анын баарын өз ишинде колдоно алган.

Ал жетектеген бригада чоң көрсөткүчтөрдү жаратуу менен 10-беш жылдык планын мөөнөтүнөн мурда аткарууга жетишкен. 1978-жылы ал Кыргыз ССРинин Мамлекеттик сыйлыгына татыктуу болгон. 1978-жылы анын бригадасы ар бир гектардан 53,5 центнерден пахта түшүмүн алды. Совет өкмөтү пахтачылыкты өнүктүрүү боюнча сиңирген эмгеги үчүн 12 апрель 1979 жылы анга Социалисттик Эмгектин Баатыры жогорку наамды ыйгарат, Ленин ордени жана "Орок жана Балка" алтын медалы менен сыйлайт. Ошондой эле, ал Эмгек Кызыл Туу ордени, ВДНХнын алтын жана күмүш медалы менен сыйланган Эл-журттун урмат-сыйын ак эмгеги менен жеңип алган Акчабаев Малик Кыргыз ССР Жогорку Советинин да депутаты (1975-1980 ж.) болгон. Жалал-Абад облусу Ноокен районундагы № 44 мектепке ысымы ыйгарылган.

***

Ақчабоев Абдумалик 1932 йили Жалолобод вилояти собиқ Ленин туманининг (ҳозирги Ноокен туманининг) Хила қишлоғида деҳқон оиласида таваллуд топди. У ёшлигидан зийрак, қобилиятли бола бўлиб ўсди, синфдошлари орасида анчагина обрў-эътиборга эга эди. Ўрта мактабни тамомлагач, 1950 йили меҳнат фаолиятини Калинин номли колхознинг пахтачилик бригадасида оддий колхозчи бўлиб бошлаган, кейин 1965 йилдан бригадир этиб тайинланди. Қўшни бригада ва колхозларда тез-тез бўлиб, катталарнинг иш тажрибаларини ўрганди, уларни ўз бригадасида тадбиқ эта олди.

Пахта етиштиришда кўп йиллик меҳнатлари натижасида унинг бригадаси 10-беш йилликнинг вазифаларини юқори кўрсаткичлар билан муддатидан олдин бажарди. 1978 йили ҳар гектардан 53,5 центнердан пахта олишга эришди. 1978 йили Акчабоевга Қирғиз ССР Давлат мукофоти берилди. 12 апрел 1979 йили Коммунистик партия ва Совет ҳукумати пахтачиликни ривожланишига қўшган ҳиссаси ва эришган ютуқлари учун Акчабоев Маликка Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонини берди, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" Олтин медали билан тақдирлади. Шунингдек у Меҳнат Қизил Байроғи ордени, ВДНХ олтин ва кумуш медаллари билан мукофотланган.

Эл-юрт эътиборига эга бўлган Акчабоев Малик Қирғиз ССР Олий Кенгашининг депутати (1975-1980 й.) бўлиб сайланган. Депутат қатори давлат ишларида фаол қатнашди, оддий меҳнаткашларнинг манфаатларини кўзлаб, сессияларда долзарб мавзулар тўғрисида нутқ сўзлади. Меҳнат қаҳрамонини номини абадийлаштириш мақсадида Ноокен тумани 44 сонли мактаб унинг номи билан номланган.

***

Акчабаев Абдумалик родился в 1932 году в селе Хиля бывшего Ленинского (ныне Ноокенского) района Джалал-Абадской области. С малых лет он вырос трудолюбивым, любознательным юношей, среди сверстников пользовался уважением. Трудовую деятельность начал в 1950 году рядовым колхозником, затем стал бригадиром полеводческой бригады в

колхозе им. М.И. Калинина. С годами познал секреты хлопководства, часто бывал в соседних хозяйствах, набирал опыта у старших и передовых бригад, сумел использовать их в своей бригаде.

Под его руководством бригада добилась высоких показателей, досрочно выполнила производственные задания 10-й пятилетки.

В 1978 году он был удостоен Государственной Премии Киргизской ССР. В 1978 году в сложных погодных условиях бригада получила по 53,5 центнера с гектара хлопка-сырца. 12 апреля 1979 года Коммунистическая партия и Советское правительство, учитывая его заслуги в развитии хлопководства и достигнутые успехи по выращиванию хлопка-сырца, присвоили Акчабаеву Абдумалику высокое звание Героя Социалистического Труда и наградили его орденом Ленина и Золотой медалью "Серп и Молот". Также он был награждён орденом Трудового Красного Знамени и золотой и серебряной медалью ВДНХ. Пользующегося уважением среди населения, знатного хлопкороба Акчабаева Абдумалика, народ избрал его депутатом Верховного Совета Киргизии (1975-1980 г.). В целях увековечения памяти Героя труда школа №44 Ноокенского района была названа в его честь.

***

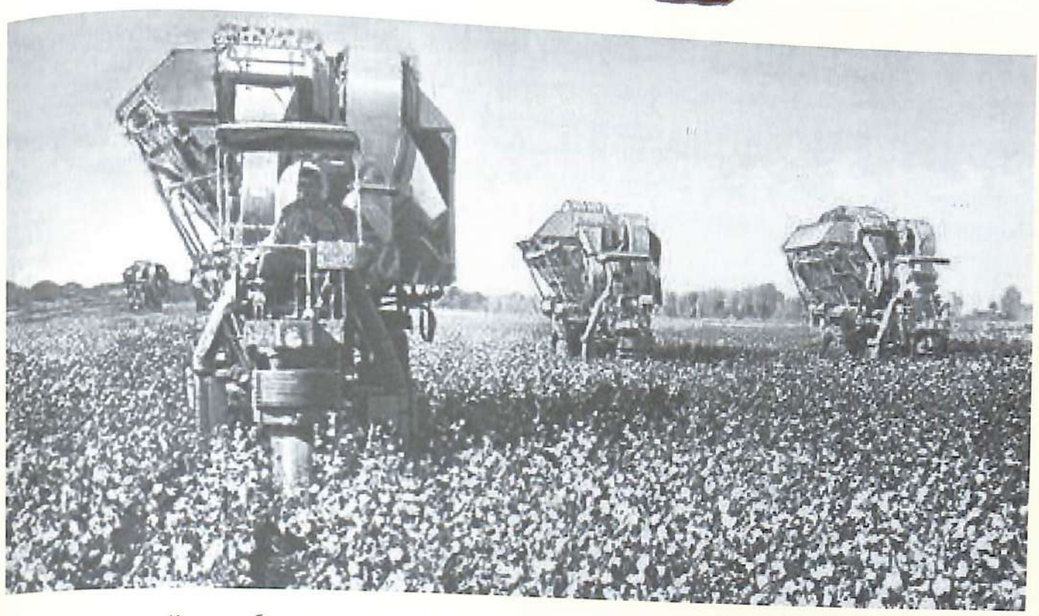

Хлопко-уборочные машины "Голубые корабли" на полях Ноокенсого района

44. МАМАРАСУЛОВ СОБИТКУЛ
(1911 - 1975)

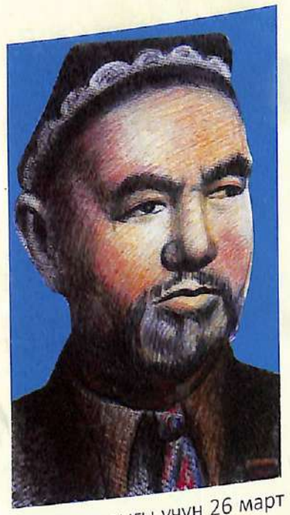

Мамарасулов Собиткул 1911-жылы Жалал-Абад облусу, Сузак районундагы Сузак айылында дыйкан үй-бүлөсүндө туулган. Эмгек жолун 1930 жылы Ленин атындагы колхоздо катардагы колхозчу катары баштаган. Ал колхоздошуу кыймылынын активдүү мүчесү болуу менен өзүнүн күч-аракетин жана энергиясын жаңы колхоздордун курулушуна жумшаган. Дың жерлерди өздөштүрүү жана пахта өстүрүү боюнча чоң тажрыйба топтогон. 1933-1937 жылдары бригадир болуп иштесе, 1937 жылдан баштап пахта чарбачылык звенону жетектейт. 1940 жылы Мамарасулов коммунисттик партиянын мүчөлүгүнө кабыл алынат. Ата Мекендик согуштун катышуучусу. 1946 жылы анын звеносунун карамагындагы пахта эгилген 5 га жердин бир гектарынан 64 центнерден түшүм алууга жетишет. 1947 жылы 4,76 га аянттын бир гектарынан 90,2 центнерден пахта жыйнап алган. Пахта өстүрүүдө ири ийгиликтерди жараткандыгы үчүн 26 март 1948 жылы СССР Жогорку Советинин Президиумунун жарлыгы менен ага Социалисттик Эмгектин Баатыры бийик наамы берилет жана колхозчулар аны Ленин атындагы колхоздун төрагасы кылып шайлашат. Бул колхозду Мамарасулов 1959 жылга чейин жетектейт. Анын эмгеги жогору бааланып, төрт жолу Ленин ордени, эки жолу "Эмгек Кызыл Туу" ордени, "Кызыл Жылдыз" ордени жана башка бир нече медалдар менен сыйланган.

***

Мамарасулов Собиткул 1911 йили Жалолобод вилояти Сузоқ тумани Сузоқ қишлоғида деҳқон оиласида таваллуд топди. Унинг ёшлиги, барча ўзбек оилаларидагидек, уй хўжалик ишлари билан ўтди, катталарга ёрдам берди. Меҳнат фаолиятини 1930 йили Ленин номли колхозда оддий колхозчи бўлиб бошлади, колхоз ҳаракати бошланиши билан бутун куч-ғайратини колхоз қурилишига сафарбар этди. 1933-1937 йиллари С.Мамарасулов бригадир, 1937 йилдан звено бошлиғи бўлиб пахтачилик соҳасида фидокорона меҳнат қилди, анчагина тажриба орттирди. С.Мамарасулов 1940 йили коммунистлар партияси сафига қабул қилинди. Улуғ Ватан уруши қатнашчиси. 1946 йили унинг пахтачилик звеноси 5 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 64 центнердан ҳосил етиштирди, 1947 йили мавсумда 4,76 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳосилдорликни 90,2 центнерга кўтаришга эришди. Колхоз қурилишига қўшган ҳиссаси ва пахта етиштиришда эришган ютуқлари учун 26 март 1948 йили СССР Олий Кенгаши Президиумининг Фармони билан С. Мамарасуловга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилди.

1948 йили колхозчилар С. Мамарасуловни Ленин номли колхозга раис қилиб сайлашди, 1959 йилгача бу жамоани у етаклаб келди. Партия ва совет ҳукумати С.Мамарасуловнинг жонбозлиги ва кўп йиллик меҳнатларини ардоқлаб, тўрт марта Ленин, икки марта Меҳнат Қизил Байроғи, "Қизил Юлдуз" орденлари ва бир қанча медаллар билан тақдирлади.

***

Мамарасулов Собиткул родился в 1911 году в селе Сузак, Сузакского района, Джалал-Абадской области. Трудовой путь начал в 1930 году в колхозе имени Ленина рядовым колхозником. В 1933-1937 годы С. Мамарасулов бригадир. С 1937 года возглавлял хлопководческое звено. С 1940 года член ВКП(б). Участвовал в Великой Отечественной войне. После демобилизации продолжил трудиться звеньевым в колхозе им. Ленина. В 1946 году его звено собрало по 64 центнера хлопка-сырца с каждого гектара на участке площадью 5 гектаров и в 1947 году было собрано по 90,2 центнера с каждого гектара на участке 4,76 гектаров. За большую организаторскую работу, достигнутые успехи по выращиванию хлопка-сырца Указом Президиума Верховного Совета СССР от 26 марта 1948 года ему было присуждено высокое звание Героя Социалистического Труда и колхозники избрали его председателем колхоза имени Ленина, которым он руководил до 1959 года. Он также был награждён 4 орденами Ленина, 2-мя "Трудового красного знамени", "Красной звезды" и медалями СССР.

45. ТЕШЕБАЕВ ФАЙЗУЛЛА
(1925-2016)

Файзула Тешебаев 1925-жылы Жалал-Абад областынын Сузак районундагы Бостон айылында дыйкан үй-бүлөсүндө туулган. Ал эмгек жолун "Кызыл-Байрак" айыл чарба артелинде катардагы колхозчу болуп иштөөдөн баштаган. 1941-1947 жылдары колхозчу, катчы, бухгалтер жардамчысы, башкы бухгалтер. 1947 жылдан тартып пахта өстүрүүчү бригаданын звеносуна жетекчилик кылат. Пахтаны иштетүүдө агрономиялык илимдин жетишкендиктерин жана алдынкы тажрыйбаны колдонуу менен звено пахтадан мол түшүм өстүрүп алган. 1947 жылы 3 гектар аянттын ар гектарынан 91 центнерден пахта чогултулган.

Өндүрүштүк мыкты көрсөткүчтөрү үчүн СССР Жогорку Советинин Президиуму 1948- жыл 26- марттагы Жарлыгы менен Ф.Тешебаевге Ленин орденин, "Орок жана Балка" алтын медалын тапшырып, Социалисттик Эмгектин Баатыры ардактуу наам берген.

1954-1956- жылдары Сузак районундагы Дмитров атындагы, 1956-1959 жылдары К.Маркс атындагы колхоздордун башкармасы, 1959-1961- жылдары Сузак райондук аткаруу комитетинин төрагасы, 1961-1964- жылдары "Октябрь 40 жылдыгы" колхозунун бригадири, 1965-1967 жылдары "Кыргызстандын 20 жылдыгы" совхозунда, 1967-1969- жылдары Ош облусу Араван районундагы "Пахтачы" совхозунда башкы агроном болуп иштеген. 30 жылдан ашык №14 квартал комитетинин төрагасы. Ал Эмгек Кызыл Туу жана "Ардак Белгиси" ордендери менен сыйланган, Кыргыз ССР Жогорку Советинин үчүнчү, төртүнчү жана бешинчи чакырылыштарынын (1951-1963 ж.) депутаты болуп шайланган.

***

Файзулла Тешабоев 1925 йили Жалолобод вилояти Сузоқ туманининг Бўстон қишлоғида камбағал деҳқон оиласида дунёга келди. Ёши сал каттайгач, ўртаҳол рус оиласида қароллик қилди, сўнг бутун маҳалла ўзларига чўпон қилиб танлади. 1934-1941 йиллари қишлоқдаги мактабда ўқиб, тегишли маълумотга эга бўлди. Анча саводхон бўлгани учун 1941-1945 йиллари "Қизил Байроқ" колхозида котиблик қилган.

Улуғ Ватан уруши бошланган даврда ҳам ҳарбий комиссариат томонидан фронтдан қолишга махсус рухсатнома беришди. "Ҳамма нарса фронт учун, ҳамма нарса Ғалаба учун!" шиори остида фронтга кийим-кечак, озиқ-овқат жўнатиб туришди.

1945 йили Бозорқўрғондаги бухгалтерлар тайёрлаш курсида ўқиди, КПСС сафига қабул қилинди. 1945-1947 йиллари колхозда дастлаб ҳисобчи ёрдамчиси, кейинроқ эса бош ҳисобчи бўлиб ишлади.

1947-1949 йиллари пахта етиштирувчи звено бошлиғи бўлиб, пахта етиштириш режасини ошириб бажарди. 3 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 91 центнердан пахта ҳосили етиштириб, давлатга топширди.

Ф.Тешабоев 26 март 1948 йили Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонига сазовор бўлди. Ўшанда эндигина 23 ёшга кирган эди. 1949 йили ҳамқишлоқлари ишонч билдириб, "Қизил Байроқ" колхозига раис этиб сайлашди. 1951 йили ушбу майда колхоз Жданов номли колхозга қўшилганда партия ташкилотига котиб этиб сайланди.

1951-1954 йиллари Фрунзе шаҳрида республика партия мактабида ўқиди ва уни тамомлагандан сўнг Дмитров номли (1954-1956), икки йил ўтгач эса, Карл Маркс номли колхозга (1956-1959) раис этиб сайланди. 1959-1961 йиллари Сузоқ тумани ижроия қўмитасининг раиси бўлиб ишлади. 1961-1964 йиллари "Октябр 40 йиллиги" колхозида бригада бошлиғи, 1965-1969 йиллари "Қирғизистон 20 йиллиги" ва "Пахтачи" совхозларида бош агроном бўлган. Кўп йиллар Отабеков қишлоқ матлубот жамияти, Жалолобод пахта тозалаш заводи ва штепсель ажраткичлар заводи (ҳозирги "Нур" ҳиссадорлик жамияти)нинг ёрдамчи хўжаликларига бошлиқ бўлди. 30 йилдан кўпроқ Жалолобод шаҳридаги 14-маҳалла қўмитасига раислик қилди.

Қирғизистон ССР Олий Кенгашига уч марта, вилоят ва туман Кенгашларига ҳам кўп марта депутат бўлиб сайланган. Ленин ордени, "Меҳнат Қизил Байроғи" ва "Ҳурмат Белгиси" орденлари, ўнлаб медаллар билан мукофотланган. Турмуш ўртоғи Фазилатхон билан беш ўғил ва уч қизни тарбиялаб, вояга етказишди.

***

Тешебаев Файзулла родился в 1925 году в селе Бостон Сузакского района Джалал-Абадской области. Он очень рано познал цену труда. Сначала трудился у русского богача, затем односельчане доверили ему быть пастухом. 1934-1941 получил образование в сельской школе, 1941-1945 годах имея бронь от военкомата, работал секретарём в колхозе "Кызыл-Байрак". Работая под лозунгом "Всё для фронта, всё для Победы!", обеспечивали фронтовиков одеждой и продуктами питания. В 1945 году учился в бухгалтерских курсах, вступил в ряды партии. 1945-1947 годы работал в колхозе помощником бухгалтера, затем главным бухгалтером. 1947-1949 годы работая звеньевым в хлоководческой бригаде, перевыполнил задание сбора хлопка. Применяя на практике возделывание хлопчатника, достижения агрономической науки и передовой практики, звено выращивает высокий урожай хлопка. В 1947 году получило по 91 центнеру хлопка-сырца с гектара на площади 3 гектара.

За высокие производственные успехи Указом Президиума Верховного Совета СССР от 26 марта 1948 года Ф. Тешебаеву было присвоено почётное звание Героя Социалистического Труда с вручением ордена Ленина и Золотой медали "Серп и Молот". В то время ему было всего 23 года. Односельчане, оказав ему доверие, в 1949 году избрали его председателем колхоза "Кызыл-Байрак". Позднее несколько мелких хозяйств объединились и он был избран секретарём парткома. В 1951-1954 годы учился в республиканской партшколе, затем был избран председателем колхозов, сначала имени Дмитрова (1954-1956), затем им. К.Маркса (1956-1959). В 1959-1961 годах работал председателем Сузакского райисполкома. В 1961-1964 годах трудится на хозяйственной работе бригадиром колхоза "40-летия Октября", далее в 1965-1969 годах в совхозах "20-летия Киргизстана" и "Пахтачи" главным агрономом. Многие годы возглавлял Атабековское потребобщество, и руководил хозяйством Джалал-Абадского хлопкозавода и завода "Штепсельных разъёмов". Более 30 лет работал председателем квартального комитета №14.

Он был награждён орденами Трудового Красного Знамени и "Знак Почёта", избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР третьего, четвёртого, пятого созывов (1951-1963 г.).

***

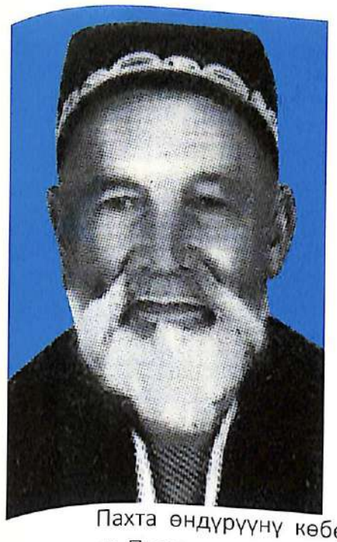

46. КАЗАКОВ АБДУЛЛАЖАН
(1906-1976)

Казаков Абдуллажан 1906-жылы Жалал-Абад областынын Ленин (азыркы Ноокен) районундагы Маданият (азыркы Бүргөндү) айылында кедей-дыйкан үй-бүлөсүндө туулган.

Ал ата-энеси менен бирге узак убакыт бою жалданып иштеген. Колхоз уюшула баштаган кезде биринчилерден болуп ага кирген. 1933-жылдан бери Казаков Карл Маркс атындагы колхоздун пахта өстүрүүчү звеносун үзгүлтүксүз башкарган. Өз милдетине ак ниеттүүлүк менен мамиле жасоонун, агротехникалык илимдин жетишкендиктерин билгичтик менен пайдалануунун натыйжасында А. Казаков бир катар жылдардан бери пахтанын жогорку жана туруктуу түшүмүн камсыз кыла алган. Ал башкарган звено 1955 жылы 88 гектар аянттын ар гектарынан 45 центнерден, ал эми 1956 жылы ушундай эле аянттагы пахтанын ар гектарынан 48,3 центнерден пахта чогултуп алган.

Пахта өндүрүүнү көбөйтүү ишинде жетишкен көрүнүктүү ийгилиги үчүн СССР Жогорку Советинин Президиуму 1957-жыл 15-февралдагы жарлыгы менен А. Казаковго Ленин орденин, "Орок жана Балка" алтын медалын тапшырып, Социалисттик Эмгектин Баатыры деген ардактуу наам берген.

***

Абдуллажон Қозоқов 1906 йили Жалолобод вилояти Ленин (ҳозирги Ноокен) тумани Маданият қишлоғида (1976 йилдан бошлаб Бурганди қишлоғи) деҳқон оиласида дунёга келди. Эс таниб, қаторга қўшилгандан кейин, унинг тақдири Бургандидаги Карл Маркс номли колхозга бутунлай боғланиб қолди. 1933 йили у ҳамма каби меҳнат фаолиятини оддий колхозчиликдан бошлаб, раҳбарларнинг эътиборига тушгач, пахтачилик звеносини бошқара бошлади. Қисқа муддатда ташкилотчилик хислатларига эга эканлигини кўрсатиб, бригада раҳбарлигига сайланди. Унгача ҳеч ким бу атрофда 30 центнердан ҳам ҳосил олмаган эди. У бошқарган звено 1955 йили 88 гектар ердан 45 центнердан, 1956 йили эса ҳар гектардан 48,3 центнердан пахта ҳосили олишган.

СССР Олий Кенгаши Президиумининг Фармони билан 15 феврал 1957 йили унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилди.

А. Қозоқов 1976 йили 70 ёшида ҳаётдан кўз юмди. Лекин у қилган хайрли ишларни миннатдор авлодлар унутгани йўқ. Тўққиз фарзанди, 40 дан ошиқ невараси, кўплаб чеваралари, ҳамкишлоқлари қаҳрамон хотирасини дилларида сақлаб келмоқдалар.

***

Казаков Абдуллажон родился в 1906 году в семье крестьянина, в селе Маданият Ленинского района, Джалал-Абадской области (ныне эта территория село Бурганды Ноокенского района). Став взрослым, трудовую жизнь начал рядовым колхозником, затем в 1933 году ему доверили хлопководческое звено и бригаду в колхозе имени К.Маркса. До него никто не собирал даже по 30 центнеров хлопка с гектара, в 1955 году на 88 гектарах земли его бригада сумела собрать по 45 центнера. В 1956 году бригада собрала урожай 48,3 центнера с каждого гектара. Указом Президиума Верховного Совета СССР от 15 февраля 1957 года ему было присвоено звание Героя Социалистического Труда. Дважды участвовал на Выставке достижений народного хозяйства в Москве.

Многие люди помнят Абдулажана Казакова как полного сил и энергии, упрямого, доводящего до конца начатое дело человека. Он покинул этот свет в свои семьдесят лет. Благодарное поколение до сих пор помнят его добрые дела. Он воспитал девять детей.

47. МАМАСАЛИЕВ ХАЛДАР (1908-1976)

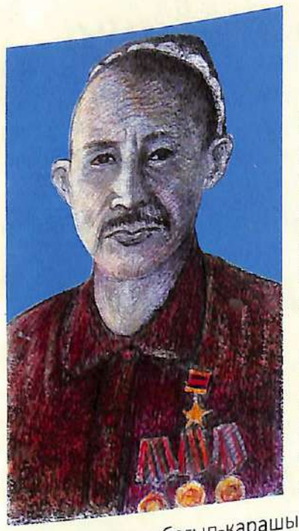

Мамасалиев Халдар 1908-жылы Жалал-Абад облусу Ленин районундагы Ак-Коргон айылында (1976-жылдан тартып Ноокен районундагы Сакалды айылы) кедей-дыйкан үй-бүлөсүндө туулган. Жаш кезинен ата-энесинен айрылып, томолой жетим калган Халдар байларга малай болуп иштеген. Октябрь революциясынан кийин анын жашоосу өзгөрүлүп, коллективдештирүү мезгилинде колхоздордун түзүлүшүнө активдүү катышкан. 1930 жылдан Сталин атындагы колхоздун мүчөсү.

Улуу Ата Мекендик согуш башталганда алгачкылардан болуп фронтко аттанган. Согуштан кийин Ленин (азыркы Ноокен) районундагы "Коммунизм" колхозунун пахта чарбачылык бригадасын жетектеген. Согушка чейин пахта өстүрүү боюнча бай тажрыйбага ээ болгон Х. Мамасалиев звено мүчөлөрү менен биргеликте 3 гектар жерге кык чачып, көчөттөр өсүп чыккандан баштап жакшы багып-карашып, түшүмдүүлүктү арттырууга жакшы негиз түзүүгө аракеттеништи. 1947 жылы алардын мээнети кайтып, пахтадан болуп көрбөгөндөй түшүм алышты. Пахта терим кыш түшкүчө созулду. Ал эми сентябрдын аягында мамлекеттик план аткарылса, калган кийинки эки айда жыйналган түшүм гектарынан 89,3 центнерден айланып, кырманга дээрлик 27 тонна "ак алтын" төгүлдү. Кийинки 1948 жылы 6 гектар жерден пахтанын түшүмү гектарынан 73 центнерден жыйналып алынды. СССР Жогорку Советинин Президиумунун 26 март 1948 жылдагы жарлыгы менен ал Социалисттик Эмгектин Баатыры бийик наамга татыктуу болгон. Ал көкүрөгүнө баатырдын Ленин ордени жана Алтын Жылдызын такканда 40 жаш курагында эле. Х. Мамасалиев 68 гана жыл жашаса, анын 32 жылы "Коммунизм" колхозунда сугатчы, звено башчысы, бригадир болуп эмгектенген. Х. Мамасалиев 1976 жылы Сакалды айылында көз жумган.

***

Ҳолдор Мамасолиев 1908 йили Жалолобод вилояти Ленин тумани Оққўрғон қишлоғида (1976 йилдан Новкен туманининг Соқолди қишлоғи) туғилган. Ота-онасидан эрта жудо бўлиб, бойларнинг уйида ёлланиб хизматкорлик қилди. Октябрь инқилоби туфайли елкасига офтоб тегиб, колхозлаштиришда иштирок этди.

Коллективлаштириш йиллари колхозлар тузишда фаол қатнашди. 1930 йилдан Сталин номли колхоз аъзоси. Улуғ Ватан урушида қатнашиб келгандан кейин, Соқолдидаги "Коммунизм" колхозида пахтачилик звеносини бошқара бошлади. Урушдан олдин ҳам пахта етиштириб, катта тажриба орттирган Ҳ. Мамасолиев звено аъзолари билан 3 гектар ерни маҳаллий ўғит билан тўйдириб, ерни ўз вақтида ҳайдашди, эккан чигити униб чиққанда, ниҳолларга ишлов беришни намунали ташкил қилишиб, мўл ҳосилга асос солишди.

1947 йил звено учун қизғин меҳнат даври бўлди. Мисли кўрилмаган пахта етилди, ҳосилни йиғиб олиш биринчи қор ёққунча давом этди. Сентябр ойи тугамаёқ, давлат режасини бажарган пахтакорлар қарийб икки ой давомида ҳар гектаридан 89,3 центнердан ҳосил олиб, қабул пунктига салкам 27 тонна оқ олтин топширишди.

СССР Олий Кенгаши Президиумининг 26 март 1948 йили Фармонига асосан Ҳолдор Мамасолиев Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвонига эга бўлди, кўксига Ленин ордени ва олтин юлдуз тақилганда у қирқ ёшда эди.

Ҳ. Мамасолиев звеноси келгуси 1948 йили 6 гектар майдондан ҳар гектардан 73 центнердан хирмон кўтарди. Шундан кейин уни пахтачилик бригадасига бошлиқ қилиб тайинладилар. Унинг раҳбарлигида бригада тез орада энг илғор жамоалардан бирига айланиб, 70 гектар ернинг ҳар гектаридан 45 центнерга етказиб ҳосил олди.

Ҳ. Мамасолиев 1976 йили Соқолди қишлоғида вафот этди.

***

Мамасалиев Халдар родился в 1908 году в селе Ак-Коргон Ленинского района Джалал-Абадской области (с 1976 года село Сакалды Ноокенского района). Рано лишившись родителей, молодой Халдар работал у богачей по найму, батрачил. Благодаря Октябрьской революции, жизнь ему подобных бедняков изменилась, в период коллективизации он активно участвовал в создании колхозов. С 1930 года член колхоза имени Сталина. С началом Великой Отечественной войны, одним из первых ушёл воевать на фронт. После войны вернувшись в родное село, возглавил звено в хлопководческой бригаде колхоза "Коммунизм" Ленинского района. До войны набравший богатый опыт выращивания хлопка, Х. Мамасалиев вместе с членами звена обработал 3 гектара земли навозом домашнего скота, организовал примерное ухаживание за саженцами, положил основу для хорошего урожая. 1947 год для его звена стал годом кровопотливой работы. Результаты работы дали невиданный урожай, сбор хлопка-сырца продолжался до первых снегов. До конца сентября было выполнено государственное задание, последующие два месяца было собрано с гектара по 89,3 центнера белого золота и сдано в закрома почти 27 тонны. В следующем году сбор урожая с площади 6 гектаров участка достиг 73 центнера с гектара. Указом Президиума Верховного Совета СССР от 26 марта 1948 года он был удостоен звания Героя Социалистического Труда. Когда на грудь прикрепили орден Ленина и золотую звезду Героя, ему исполнилось 40 лет. Он прожил всего 68 лет, из них 32 года работал в колхозе "Коммунизм" поливщиком, звеньевым, бригадиром. Х.Мамасалиев умер в 1976 году в селе Сакалды.

48. ХУДОЙБЕРДИЕВ АХМАДАЛИ
(1920-1985)

Худойбердиев Ахмадали 1920-жылы 10-апрелде Жалал-Абад облусу, Базар-Коргон районунда кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Ал мезгил совет бийлигин орнотуу жылдарына туш келген. Үй-бүлөсүнүн абалына жараша 4 жыл гана билим алууга үлгүрген. 1930-1940 жылдары "Кеңеш көч" колхозунун ишчиси. 19 жашында Советтик Армияга чакырылып, Ата Мекендик согушка байланыштуу анын кызмат өтөөсү 6 жылга созулуп кеткен. Япон милитаристтери менен болгон согушка катышкан. 1948-жылы үйүнө көкүрөгү толо орден-медалдар менен кайтып келет. "Кеңеш көч" колхозунун пахта чарбачылыгында иштөөнү улантып, бригада эсепчиси, андан кийин 1950-жылы бул колхоздун төрагасынын орун басары болуп дайындалат. 1954-1957 жылдары ал ферма, андан кийин кампа башчысы болуп эмгектенет.

1962-1982 жылдары пахта чарбачылык бригадасын бригадири. Анын бригадасы пахта аянтын кеңейтип, түшүмдүүлүгүн арттыруу менен "Комсомол" колхозундагы эң алдыңкылардан болууга жетишет. 1971-1976 жылдары бригада гектарына 45 центнерден түшүм ала баштайт. Бул жылдары Кыргызстан Компартиясынын XVI съездинин делегаты болгон. СССР Жогорку Советинин Президиумунун 8 апрель 1971 жылдагы жарлыгы менен ал Социалисттик Эмгектин Баатыры бийик наамга татыктуу болгон. Ал эки жолу Ленин ордени, Эмгек Кызыл Туу ордени жана көптөгөн медалдар менен сыйланган.

А.Худойбердиев жубайы экөө 10 баланы тарбиялап өстүрүшкөн. Ахмадали Худойбердиев 1985 жылы 65 жашында дүйнөдөн кайтат. Анын ысмы пахта чарбачылыгынын тарыхында алтын тамгалар менен жазылып калды. 2002-жылы анын ысмы Базар-Коргон районунун №26 мектебине ыйгарылган.

***

Ахмадали Худойбердиев 1920 йили 10 апрелда Жалолобод вилояти Бозорқўрғон туманида деҳқон оиласида дунёга келдган. Бу пайт шўролар давлати энди оёққа тураётган эди, оилавий шароити туфайли тўрт синф маълумотига эга бўлди, холос. 1930-1940 йиллари "Кенгаш кўч" колхозининг ишчиси. Уни 19 ёшида Армия сафига чақиришди, Улуғ Ватан уруши бошланиб қолганлиги туфайли ҳарбий хизмати 6 йилга чўзилди, японларга қарши урушда ҳам иштирок этди.

Уйига 1948 йилда кўкси тўла орден ва медаллар билан қайтди. Дастлаб "Кенгаш кўч" колхозининг пахтачилик бригадаларидан бирида ҳисобчилик қилди, ташкилотчилик қобилиятига эга бўлганлиги учун 1950 йили уни раис ўринбосари этиб тайинладилар. 1954-1957 йиллари ферма мудири, омбор бошлиғи вазифаларида ишлади.

Уни 1962 йили "Комсомол" колхозининг 9-пахтачилик бригадасига бошлиқ этиб тайинладилар. Ўзига билдирилган ишончни оқлашга киришган А. Худойбердиев бригада аъзоларини юксак марраларга даъват этиб, гектаридан 40 центнердан "оқ олтин" етиштира бошлади. 1968 йили уни КПСС сафига қабул қилишди. Бу бригада экин майдонларини кенгайтирди, ҳосилдорликни янада оширди ва "Комсомол" колхозининг энг илғор жамоасига айланди. Пахта устасининг меҳнатлари юқори баҳоланиб, беш йиллик якунлари бўйича 8 апрел 1971 йили унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони юксак унвони берилди.

1976-1976 йилларда бригада аъзолари ҳар гектар пахта майдонидан 45 центнердан ҳосил олишди. А. Худойберидев 1982 йилгача қўлидан кетмонини қўймай, пахтачилик бригадасига етакчилик қилди. Бу вақт ичида у икки марта Ленин ордени, Октябр Инқилоби ордени, бир қанча медаллар билан тақдирланди, Қирғизистон Компартиясининг XVI съездига делегат бўлиб сайланди, урушда кўрсатган қаҳрамонликлари эвазига олган мукофотларини ҳам қўшганда, ёш авлод учун жасурлик ва фидоийликнинг ажойиб намунаси бўлиб қолди. Нафақага

чиққандан кейин у ёшларнинг меҳрибон мураббийсига айланди, пахтакорларга ўзининг фойдали маслаҳатларини бериб турди.

А. Худойбердиев умр йўлдоши Кўпайхон ая билан 10 фарзандни вояга етказишди, юздан зиёд невара-чеваралари қаҳрамон бобоси хотирасини сақлаб келмоқда.

Аҳмадали Худойбердиев 1985 йили 65 ёшида вафот этди. 2002 йили қишлоқдаги №26 мактаб унинг номи билан номланган.

***

Худойбердиев Ахмадали родился 10 апреля 1920 года в Базар-Курганском районе Джалал-Абадской области в семье крестьян. Эти годы были годами становления Советской власти, из-за семейного положения сумел проучиться всего 4 года. В 1930-1940 годах разнорабочий колхоза «Кенгаш коч». В 19 лет был призван в ряды Советской Армии, в связи с Отечественной войной военная служба затянулась на 6 лет, также участвовал в войне с японскими милитаристами. Домой вернулся в 1948 году, полными на груди орденами и медалями. Начал трудиться бухгалтером в одной из хлопководческих бригад колхоза "Кенгаш коч", учитывая его организаторские способности, в 1950 году назначили заметителем председателя колхоза. В 1954-1957 годах он заведует фермой, затем складом.

В 1962 году его назначают бригадиром №9 хлопководческой бригады. Возглавляемая им бригада расширила площадь и повысилась урожайность хлопка. Его бригада стала самым передовым в колхозе "Комсомол". В 1971-1976 годах бригада получила по 45 центнеров урожая с гектара. За это время он был награждён двумя орденами Ленина, "Октябрьской Революции", несколькими медалями. Был избран делегатом XVI съезда Компартии Киргизии. Указом Президиума Верховного Совета ССР от 8 апреля 1971 года ему присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда.

А.Худойбердиев вместе с женой вырастили 10 детей. Ахмадали Худойбердиев умер в 1985 году в возрасте 65 лет, его имя вписано золотыми буквами в историю хлопководства. Сейчас его работу продолжают последователи. В 2002 году его именем названа школа №26 Базар-Коргонского района.

***

49. МИРРАХИМОВ МИРСАИД (1927-2008)

Социалисттик Эмгектин Баатыры, Кыргыз Улуттук илимдер академиясынын академиги, Кыргыз ССР илим жана техника тармактарынын эмгек сиңирген ишмери (1972), Кыргыз ССР ардактуу дарыгери (1962) илим жана техника боюнча СССР жана Кыргыз ССР мамлекеттик сыйлыктардын ээси (1979, 1980, 1984) Мирсаид Миррахимов 27 март 1927-жылы Бишкек шаарында туулган. 1948-жылы Кыргыз мамлекеттик медициналык институтун (КММИ) бүтүргөн. 1958-жылы медицина илимдеринин кандидаты болууга жетишет. 1958-жылы КММИнин факультеттик терапия кафедрасында клиника ординатору, пропедтерапия, факультеттик терапия кафедраларынын башчысы, 1963-1978 жылдары КММИнин илимий иштери боюнча проректору болуп иштеген. 1963-жылдан профессор. 1966-жылы медицина илимдеринин доктору, 1978-2007 жылдары Кыргызстан кардиология илим изилдөө институтунун директору болгон. 1974-жылы Кыргыз Республикасынын илимдер Академиясынын академиги болуп шайланган. 1988-жылдан СССРдин медицина илимдеринин Академиясынын академиги.

1993-жылдан Борбордук Азия кардиологдордун ассоциациясынын, 1995-жылдан КМШ кардиологдордун ассоциациясынын президенти болуп шайланат.

М.Миррахимовдун 700гө жакын илимий эмгектери, анын ичинен 23 монографиясы, 500гө жакын илимий макалалары жарык көргөн жана 19 ойлоп табуунун автору. Негизги илимий эмгектери бийик тоолуу шартта адам организминин физиологиясына жана патологиясына арналган. Бийик тоо гипоксиясына адамдын фазалык түрдө көнүгөрүн аныктаган.

Ал бийик тоо кардиологиясына негиз салуучулардын бири. Анын жетекчилиги менен 23 илимдин докторлору жана 63 кандидаттары диссертацияларын жакташкан. Кыргыз Улуттук илимдер, Орусия медициналык илимдер жана Нью-Йорк академияларынын академиги. Анын ысымы Эл аралык Ардак китептерине кирген.

Мирсаид Миррахимов саламаттык сактоо тармагына кошкон зор салымы үчүн 26 март 1987-жылы анга Социалисттик Эмгектин Баатыры деген бийик наам ыйгарылып, Ленин ордени жана "Орок жана балка" алтын медалы кошо берилген. Андан сыткары эки Ленин (1981, 1987), Октябрь революциясы (1976), эки "Ардак Белгиси" (1961, 1971), Элдердин достугу (1995), I жана III-даражадагы Манас ордендери (1997, 2003) жана көптөгөн медалдар, Кыргыз ССР Жогорку Советинин 4 жолу Ардак грамотасы, Кыргыз Республикасы Президентинин "XX жүз жылдыкта илимдеги жетишкен ийгиликтери үчүн" алтын медалы менен сыйланган. 2006-жылы Иса Ахунбаев атындагы Академиялык сыйлыктын ээси. "Даанышман", "Мээрим", "Руханият", "Алтын Көпүрө" сыйлыктарынын лауреаты. Бишкек шаарынын ардактуу атуулу. СССР саламаттык сактоонун мыктысы (1977), КРнын билим берүү мыктысы (1977). 2000-жылы "Жылдын адамы" деп таанылган. "21 кылымдын улуу дарыгери" сыйлыктын ээси. СССР жана Кыргыз ССР Жогорку Советтерин, Фрунзе шаардык Кеңешинин бир нече жолку депутаты.

Улуттук кардиология борборунун негиздөөчүсү, медицина илимдеринин доктору, академик Мирсаид Миррахимов 2008-жылы 2-октябрда 81 жаш курагында көз жумган. Анын сөөгү 5-октябрь күнү Ала-Арча көрүстөнүнө коюлган. Бишкек шаардык Кеңешинин 31 октябрь 2014 жылдагы токтому менен Бишкек шаарынын 5 кичик шаарчасынын көчөсүнө М.Миррахимовтун аты коюлган. 2002 жылы Кыргызстан Улуттук кардиология илим изилдөө борборуно анын аты ыйгарылган. Ошол борборго анын бюсту орнотулган.

***

Мирсаид Мирҳамидович Мирраҳимов Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Қирғизистон Республикаси Миллий фанлар Академияси ва СССР Тиббий фанлар академиясининг академиги,

Қирғизистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган шифокор 27 март 1927 йилда мусиқачи оиласида Фрунзе (Бишкек) шаҳрида туғилган.

1948 йили Қирғизистон Давлат тиббиёт институтини (КДТИ) тамомлаган. 1958 йили тиббиёт фанлари номзоди. 1958 йили КДТИда кафедра мудири, 1963 йили профессор, 1966 йили тиббиёт фанлари доктори, 1963-1978 йиллари КДТИнинг илмий ишлар бўйича проректори. 1974 йили Қирғизистон ССР Фанлар академиясининг академиги, 1978-2007 йиллари Қирғизистон кардиология илмий-тадқиқот институтининг директори, 1988 йили СССР Тиббий фанлар Академиясининг академиги, 1993 йилдан Марказий Осиё кардиологлар ассоциациясининг, 1995 йилдан МДҲ кардиологлар ассоциациясининг президенти бўлган. Унинг 550дан ортиқ илмий иши, шу жумладан 23 монографияси, 63 илмий мақоласи, реферат, илмий шарҳ мамлакат ва хорижий матбуотда чоп этилган, шунингдек, 19 ихтиро муаллифидир. М.Миррахимов раҳбарлигида тиббиёт ва биология бўйича 23 фан доктори ва 63 фан номзоди тайёрланган.

Олим ва мутахассиснинг улкан хизматлари муносиб тақдирланган. Фан ва техника соҳасидаги СССР ва Қирғизистон ССР Давлат мукофотининг лауреати (1978, 1980, 1984 й.). 26 март 1987 йили унга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвони берилиб, Ленин ордени ва "Ўроқ ва Болға" олтин юлдузи билан тақдирланган. Икки марта Ленин (1981, 1987), Октябр Инқилоби (1976), "Ҳурмат белгиси" (1961, 1971), "Халқлар дўстлиги" (1995), I ва III даражали "Манас" (1997, 2003) орденлари билан тақдирланган. 1977 йили "СССР соғлиқни сақлаш аълочиси", "Қирғизистон ССР таълим аълочиси" кўкрак нишонларига, тўрт марта Қирғизистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқларига сазовор бўлган.

2000 йилда "Йил инсони" деб топилган. 21 аср буюк шифокори фахрий унвонига эга. 2001 йили академик М.Миррахимовга АҚШнинг маданият бўйича Конвенцияси томонидан Нобел мукофоти берилган, XX асрдаги юксак илмий ютуқлари учун Қирғизистон Республикаси Президентининг олтин медали топширилган. У 2006 йилда Иса Ахунбаев номидаги Академик мукофотга сазовор бўлган. Кардиология соҳасига қўшган улкан ҳиссаси учун Евгений Чазов номидаги Олтин медал, шунингдек, "Тинчликни сақлашдаги хизматлари учун" олтин медали, ВДНХнинг кумуш медали билан мукофотланган. У "Донишманд", "Мээрим", "Руҳоният", "Олтин кўприк" халқаро мукофотларининг лауреати, Мустафо Камол Отатурк номидаги Халқаро фан ва маданият хайрия жамғармасининг Олтин медали билан мукофотланган. Бишкек шаҳрининг фахрий фуқароси бўлган. У СССР ва Қирғизистон ССР Олий Кенгашларининг, Фрунзе (Бишкек) шаҳри Кенгашининг бир неча марта депутати бўлиб сайланган эди.

М.Миррахимов 2008 йил 2 октябрда вафот этган ва Бишкек шаҳрининг Ала-Арча қабристонида дафн этилган. 31 октябр 2014 йили Бишкек шаҳар 5 кичик даҳасидаги бир кўчага унинг номи қўйилган. 2002 йили ўзи ташкил этган Қирғизистон Миллий кардиология илмий-тадқиқот марказига унинг номи қўйилган. Ўша марказга унинг бюсти ўрнатилган.

***

Мирсаи́д Мирхами́дович Миррахи́мов Герой Социалистического труда, академик Национальной Академии наук Кыргызской Республики и Академии медицинских наук СССР, Заслуженный деятель науки Киргизской ССР, заслуженный врач Киргизской ССР родился 27 марта 1927 года в семье музыканта в городе Фрунзе (Бишкек).

В 1948 году окончил Киргизский Государственный медицинский институт (КГМИ). В 1958 году стал кандидатом медицинских наук. В 1958 году заведующий кафедрой КГМИ. С 1963 года профессор, с 1966 года доктор медицинских наук, в 1963-1978 годах проректор КГМИ по науке. В 1974 году избран действительным членов Академии наук Киргизской ССР. В 1978-2007 годах директор Киргизского НИИ кардиологии. С 1988 года академик Академии медицинских наук СССР. В 1993 г. избран президентом Центрально-Азиатской ассоциации кардиологов, в 1995 г. президентом ассоциации кардиологов СНГ.

Автор более 550 научных работ, в том числе 23 монографий, 63 научных статей, рефератов, научных обзоров, опубликованных в отечественной печати и дальнего зарубежья.

Автор 19 изобретений. Под его руководством подготовлено 63 кандидата и 23 доктора медицинских и биологических наук.

26 марта 1987 года М.Миррахимову присвоено высокое звание Героя Социалистического Труда с вручением ему ордена Ленина и медали золотая звезда "Серп и Молот". Также он был награждён двумя орденами Ленина (1981, 1987), Октябрьской Революции (1976) "Знак Почёта" (1961, 1971), Дружбы народов (1995) "Манас" 1 и 3 степеней (1997, 2003), удостоен званий Заслуженный врач Киргизской ССР (1962), "Отличник здравоохранения СССР" и "Отличник народного образования КР" (1977 г.), четырёх Почётных грамот Верховного Совета Киргизской ССР. Лауреат Госпремии в области науки и техники КР (дважды) и СССР (1979, 1980, 1984).

В 2000 году признан "Человеком года". В 2001 г. ему присуждена Нобелевская награда Конвенцией по культуре США, почётная золотая медаль Президента Кыргызской Республики "За выдающиеся научные достижения в XX столетии". 2006 г.- Академическая премия им. Исы Коноевича Ахунбаева. Награждён Золотой медалью им. Евгения Чазова за выдающийся вклад в кардиологию, золотой медалью "За защиту мира", серебряными медалями ВДНХ СССР. Лауреат премий "Даанышман", "Мээрим", "Руханият", "Алтын Копуро". Почётный гражданин города Бишкек. Удостоен звания "Великий врач 21-го века" и Золотой медали Международного благотворительного фонда науки и культуры им. Мустафы Кемаля Ата-Тюрка.

Несколько раз был избран депутатом Верховных Советов СССР и Киргизской ССР и Фрунзенского горсовета. Скончался 2 октября 2008 года. Похоронен на Ала-Арчинском кладбище города Бишкек.

Решением Бишкекского городского кенеша от 31 октября 2014 года одна из улиц 5 микрорайона г.Бишкек было названа в его честь. В 2002 году его имя было присвоено Киргизскому Национальному научно-исследовательскому центру кардиологии.

Бюст выдающегося учёного, установленный при входе в здание Национального Центра кардиологии и терапии имени академика М.Миррахимова

IV БАП
МАМЛЕКЕТТИК ЖАНА КООМДУК ИШМЕРЛЕР

IV БӨЛИМ
ДАВЛАТ ВА ЖАМОАТ АРБОБЛАРИ

ГЛАВА IV
ГОСУДАРСТВЕННЫЕ И ОБЩЕСТВЕННЫЕ ДЕЯТЕЛИ

50. ИСАКУЛОВ МУХТАР (1921-2008)

Мухтар Исакулов Жалал-Абад шаарынын өнүгүшүнө чоң салым кошкон инсан. Ал 1921-жылы Сузак районунда туулган. Анын эмгек жолунун башталышы комсомол кыймылы менен тыгыз байланышта. 1944-жылы Сузак райондук комсомол комитетинин биринчи катчысы болуп шайланат. Республикалык партиялык мектепте билим алгандан кийин Жалал-Абад областтык партия комитетинин бөлүм башчысынын орун басары болуп бекитилет. 1952-жылы КПСС БКнын аппаратында иштөө үчүн Москва шаарына жөнөтүлөт. 1953-1956 жылдары КПСС БКнын алдындагы жогорку партиялык окуу жайында билимин жогорулатат. Окуунү бүтүп келгенден кийин Сузак райондук аткаруу комитетинин төрагасы болуп дайындалат. 1959-1963, 1965-1971 жылдары Араван райондук партия комитетинин биринчи катчысы болуп иштеген, андан кийин ал партиянын Ош обкомунун аппаратынын административдик жана финансылык бөлүмүнүн башчысы болуп которулат. 1975-жылы Жалал-Абад шаардык аткаруу комитетинин төрагасы болуп шайланат. Бул кызматта ал он жылга жакын иштөө менен бардык күч-аракетин, билимин жан ондогон жылдар бою топтогон тажрыйбасын шаардын өнүгүшүнө арнаган. Шаардын азыр да көркүн ачып турган ири курулуштар, имараттар анын жетекчилиги менен бүткөрүлгөн. Буга чейин чечилбей келе жаткан социалдык маселелерге ошол жылдары көңүл бурулган.

Көп жылдык үзүрлүү эмгеги үчүн М. Исакулов Ленин ордени, "Даңк" ордени менен сыйланып, СССРдин Жогорку Советинин 7-чакырылышындагы (1966-1970 ж.) депутаты жана Кыргыз ССР Жогорку Советинин 3, 6-чакырылыштардагы депутаты болгон.

М. Исакулов өмүрүнүн акыркы жылдары "Арслонбоб" ЖЧКсын жетектеген. Ал 2008-жылы 87 жашында көз жумган.

Жалал-Абад шаарында чыга беришинде жайгашкан Шор-Булак эс алуучу жана акысыз дарылануучу комплексине Мухтар Исакулов аты коюлган.

***

Мухтор Исақулов Жалолобод шаҳрининг тараққиётига бебаҳо ҳисса қўшган 1921 йили Сузоқ қишлоғида таваллуд топди. Унинг дастлабки меҳнат фаолияти комсомол-ёшларни уюштириш билан боғлиқ бўлди. 1944 йил июнида комсомол ишига ўтган М. Исақулов Сузоқ тумани комсомол комитетининг биринчи котиби бўлиб тайинланди.

М. Исақулов республика партия мактабида икки йил ўқиб келганидан сўнг, Жалолобод вилояти партия қўмитаси бўлим мудири ўринбосари этиб тайинланди. 1952 йилда Москвага, КПСС МК аппаратига ишга юборилди. 1953-1956 йилларда у КПСС МК ҳузуридаги Олий партия мактабида ўқиди. Ўқишни тамомлаб қайтгач, уни Сузоқ тумани ижроия қўмитаси раислигига сайлашди. 1959-1963, 1965-1971 йилларда Аравон тумани партия қўмитасининг биринчи котиби бўлиб ишлади. 1971-75 йилларда Ўш вилояти партия қўмитасида маъмурий ва молия органлари бўлими мудири бўлиб ишлаган

1975 йил кузида М. Исақулов Жалолобод шаҳар ижроия қўмитаси раиси этиб сайланди. Бу лавозимда деярли 10 йил ишлаб, шаҳар ижтимоий-иқтисодий ривожланишига жуда катта ҳисса қўшди. Ҳозиргача шаҳар кўркини очиб турган катта бинолар нинг кўпи унинг етакчилигида қурилган, аввал ҳал бўлмаган ижтимоий муаммолар ҳам ўша даврда ўз ечимини топган.

М. Исақулов кўп йиллик самарали меҳнатлари учун Ленин, "Ҳурмат белгиси" орденлари билан тақдирланган. 7-чақириқ СССР Олий Кенгаши (1966-1970 й.) ва 3 ва 6-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгаши депутатлигига сайланган.

М. Исақулов умрининг охирги йилларида "Арслонбоб" масъулияти чекланган жамияти бош директори лавозимида ишлади. У 2008 йил 21 январда 87 ёшида вафот этди.

Жалолобод шаҳар атрофида жойлашган Шўрбулоқ дам олиш ва даволаниш мажмуасига Мухтор Исақулов номи қўйилган.

***

Мухтар Исакулов внёсший неоценимый вклад в развитие города Джалалабада родился в 1921 году в Сузакском районе. Начало его трудовой деятельности была связана с организацией комсомольского движения. В 1944 году он избирается первым секретарём Сузакского райкома комсомола. После окончания республиканской партийной школы утверждается заместителем заведующего отделом Джалалабадского областного комитета партии. В 1952 году направляется в Москву на работу в аппарат ЦК КПСС. В 1953-1956 годах он учится в Высшей партийной школе при ЦК КПСС. После окончания, он избирается председателем Сузакского райисполкома. В 1959-1963, 1965-1971 годах он работает первым секретарём Араванского районного комитета партии, после этого он переходит на работу в аппарат Ошского обкома партии на должность заведующего отделом административных и финансовых органов. Осенью 1975 года он избирается председателем Джалал-Абадского городского исполкома, где проработал почти десять лет. Все свои силы, знания и накопленный многолетний опыт направил на дальнейшее развитие города. Большие объекты и здания, придающие городу величие и сейчас, были построены под его руководством, не решенные до него социальные проблемы, были решены в те годы. За многолетний и самоотверженный труд М. Исакулов был награждён орденами Ленина, "Знак Почета". Был избран депутатом Верховного Совета СССР 7-го созыва (1966-1970 годы), и дважды депутатом Верховного Совета Киргизской ССР 3 и 6-го созывов.

М. Исакулов последние годы жизни работал генеральным директором ОсОО "Арсланбаб". Он скончался 21 января 2008 году в возрасте 87 лет.

В его честь был назван Шорбулакский комплекс отдыха и лечения, расположенный около города Джалал-Абад.

***

М. Исакулов в день празднование 40 летия Победы Великой Отечественной войны

51. ИСМАИЛОВ МАХМУД (1925-1978)

Махмуд Исмаилов 1925-жылы Ош шаарында кызматчынын үй-бүлесүндө туулган. Орто билимди Ош шаарындагы орто мектепте, андан кийин атайын орто окуу жайында алган. Кийин Фрунзе жана Москва шаарларынын жогорку окуу жайларында окуп, жогорку билимге ээ болгон.

Махмуд Исмаилович комсомолдук уюмдардын иштерине активдүү катышкан. Кыргызстандын Компартиясынын Борбордук Комитетинин сунушу менен КПСС БКнын алдындагы коомдук илимдердин Академиясына кабыл алынган. Философия илимдеринин кандидаты илимий даражага ээ. Москвадагы окуудан кийин Кыргызстан Компартиясынын БКнын үгүт-насаат бөлүмүнүн башчысынын орун басары болуп иштеген.

Анын демилгеси менен республикада биринчи жолу 1956-жылы "Кыргызстан хакикати" аталыштагы өзбек тилиндеги газета жарык көргөн. Полиграфиялык база, өзбек журналисттеринин негизи түзүлгөн. Газетаны окурмандарга жакындаштыруу үчүн Кыргызстан КП БКнын чечими менен Ош шаарында чыга турган болгон. Түштүктө газета "Ленин йули" жаңы аталыштагы статус алып, түштүк аймагына таркатылган.

Махмуд Исмаилович Исмаилов 1965 жылы партиянын Ош обкомунун идеология боюнча катчысы болуп шайланат. Өзүнүн өтүнүчү боюнча 1971 жылы Ош педагогикалык институтуна проректор болуп которулат. Педагогикалык ишмердүүлүгүн, кадрдык кызматты активдүү жана татыктуу алып барат. Анын жетекчилиги менен көптөгөн окуучулары доктордук жана кандидаттык диссертацияларын жакташты.

1978-жылы 21 февралда 53 жашында ал мезгилинен мурда дүйнөдөн кайткан. Махмуд Исмаилович Сулайман-Тоонун түштүк капталындагы көрүстөнгө коюлган.

***

Маҳмуд Исмоилов 1925 йили Ўш шаҳрида хизматчи оиласида туғилган. Ўрта маълумотни Ўш шаҳридаги ўрта таълим муассасаларида олган. Олий маълумотни эса Фрунзе ва Москва шаҳарларидаги олий ўқув юртларида олган.

Маҳмуд Исмоилович комсомол ишларида фаол ишлар олиб борган. Қирғизистон Комунистик партияси Марказий Комитетининг тавсияси билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий фанлар Академиясига ўқишга кириб, уни муваффаққиятли тамомлаган. Фалсафа фанлари номзоди илмий даражасига эга. Москвадаги ўқишидан сўнг Қирғизистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ташвиқот ва тарғибот бўлими мудирининг ўринбосари вазифасига тайинланади. Кўп қиррали ташвиқот ишларини олиб борган. Унинг ташаббуси билан республикада 1956 йили ўзбек тилидаги "Қирғизистон ҳақиқати" республика газетаси ташкил этилган. Ўзбек журналистларидан иборат бўлган матбаачилик базаси шаклланган. Газетани ўқувчилар билан яқинлашувини таъминлаш мақсадида Қирғизистон Компартияси Марказий Комитетининг қарори билан газета Ўш шаҳрига кўчирилади. Шундай қилиб, мамлакат жанубида "Ленин йўли" номидаги газета янги мақом олиб, Қирғизистон жанубида тарқалади. Маҳмуд Исмоилович Исмоилов 1965 йили Ўш вилояти партия қўмитасининг мафкура бўйича котиби бўлиб сайланган. Олти йил давомида Республика жанубида мафкура ишларини бошқарди. 1971 йили М.Исмоилов ўз ихтиёри билан Ўш Давлат Педагогика институтига илмий ишлар бўйича проректор бўлиб умрини охиригача фаолият кўрсатди. Кўпгина шогирдлари кандидатлик ва доктор диссертацияларини ҳимоя килишди.

У 1978 йили 21 февралда 53 ёшида вафот этди. Маҳмуд Исмоилович Ўш шаҳар Сулаймон тоғининг жанубий ёнбағрига дафн этилган.

***

Махмуд Исмаилов родился 1925 году в городе Оше в семье служащего. Среднее образование получил в школах в средних учебных заведениях города Ош. А высшее образование получил в ВУЗах городов Фрунзе и Москва.

Махмуд Исмаилович вёл активную работу в комсомольских органах. По рекомендации Центрального Комитета Коммунистической партии Киргизии, поступил в Академию общественных наук при ЦК КПСС, имел научную степень кандидата философских наук. После учёбы в Москве, утверждён заместителем заведующего отдела пропаганды и агитации Центрального Комитета Коммунистической партии Киргизии. Возглавил многогранную пропагандистскую работу.

По его инициативе в республике в 1956 году создана республиканская газета на узбекском языке "Кыргызстан хакикати". Создана полиграфическая база, костяк узбекоязычных журналистов. Чтобы сблизить газету с читателями, решеннием ЦК КП Киргизии, газету перевели в город Ош. Так на юге газета "Ленин йули" получила новый статус и распространялась на юге Кыргызстана. В 1965 году Махмуд Исмаилович Исмаилов был избран секретарём по идеологии Ошского обкома партии. В течение шести лет возглавлял идеологическую работу юга республики. В 1971 году по его просьбе он был переведён проректором Ошского педогогического института. Достойно вёл нучно-педагогическую деятельность и организационно-кадровую работу. Под его руководством многие его ученики защитили кандидатские и докторские диссертации.

21 февраля 1978 года в возрасте 53-х лет он скоропостижно скончался. Махмуд Исмаилович похоронен на южном склоне Сулейман горы г. Ош.

Центральная площадь г. Ош

52. МАМАЖОНОВ ИСМАТУЛЛО (1906-1998)

Исматулло Мамажонов 1906-жылы 6-июнда Ош шаарында туулган. Эмгек жолун 1916-жылы шаардагы жеке менчик устаканада жумушчу болуп иштөө менен баштаган. 1929-жылы жаш жумушчу Фрунзе шаарындагы советтик-партиялык мектепке окууга жөнөтүлөт.

1932-1934 жылдары адегенде Базар-Коргон, андан кийин Ноокат райондорунда партиялык уюштуруу кызматтарында иштеген. 1934-жылы трактористтердин курсун бүтүрөт. Ошол эле жылдын октябрынан 1936-жылдын январь айына чейин Өзгөн машина-тракторлук станцияда механик болуп иштеген.

Андан кийинки эки жылы Фрунзе шаарындагы айылдык коммунисттердин жогорку мектебинде окуйт.

Окууну аяктагандан кийин партиянын Фрунзе областынын (азыркы Чүй облусунун) Чүй райондук комитетинин экинчи катчысы болуп иштеген. 1940-жылдан партиянын Ош областынын Куршаб райондук комитетинин экинчи катчысы, 1941-жылдын апрель айынан Ноокат райкомунун биринчи катчысы болуп эмгектенет.

1942-жылы февралда Кызыл Армиянын катарына чакырылат. Адегенде Ортоазиялык аскердик округдун 109-кавалериялык дивизиясынын артиллериялык полкунун комиссары болуп кызмат өтөгөн. 1942-жылдын июнунда Сталинград фронтуна 29-аткычтар бригадасынын 92-аткычтар ротасына саясий жетекчи болуп жөнөтүлөт. Согуштун аягын 629-артиллериялык бригаданын 913-артиллериялык полкунун батальон командири катары бүтүрөт. 1945-жылдын май айынан 1946-жылдын майына чейин 629-артиллериялык бригаданын 913-артиллериялык полкунун артдивизионун командиринин орун басары катары кызмыт өтөгөн.

1946-жылы партиялык иштерге жөнөтүлөт. 1946-жылдын май айынан 1947-жылга чейин партиянын Ош областтык комитетинин айыл чарба бөлүмүн жетектеген. 1948-1949 жылдары Ош областына караштуу Лейлек районунун МТСнин директорунун орун басары, 1957 жылдын май айына чейин райондук маданият бөлүмүнүн башчысы болуп эмгектенген. Ошол эле жылы Лейлек райондук МТСтин инженерлик кызматын аркалаган. 1959 жылы ошол эле райондун керек-жарак коомунун өнөр жай комбинатынын директору, кийинки эки жылы Исфана шаарынын борбордук базарынын директору жана керек-жарак пунктунун бөлүм башчысы, 1961-1966 жылдары Лейлек нефтебазанын жетекчиси болуп иштеген.

Өкмөт тарабынан 15ке жакын сыйлыктарга, анын ичинде Ата Мекендик согуш ордени, "Кызыл Туу" ордени, "Сталинградды коргогону үчүн" медалы ж.б. ээ болгон. Белгилеп кете турган нерсе Исматилло Мамажоновго Өзбекистандан алынган алгачкы трактор айдап келүү ишеничи көрсөтүлгөн. Ал Ошто 109-кавалердик дивизиясынын артиллериялык полкунун түзүлүшүнө активдүү катышкан. Мамажонов жергиликтүү калктын ичинен жетекчи кадрлардын жана адистердин чыгышына көмөк көрсөткөн. Ал кадрлар Кыргызстандын гүлдөп-өсүшүнө эбегейсиз салым кошушкан.

Исматулло Мамажонов 92 жаш курагында кайтыш болгон.

Уулу Тажибайдын балдары, Исматулло Мамажоновдун неберелери - Бахтиёр жана Анвар Ош шаарында жашашат. Небереси Бахтияр Мамажонов Кыргыз Республикасынын легендардуу парламентинин депутаты, "BCNET" ассоциациясынын президенти.

***

Исматулло Мамажонов 1906 йил 6 июнда Ўш шаҳрида туғилган.

Ўз меҳнат фаолиятини Ўшдаги хусусий устахона ишчилигидан бошлаган. 1916 йил апрелидан то 1929 йил августигача шу жойда ишлайди. 1929 йилнинг августидан 1932 йил январигача Фрунзе шаҳридаги совет-партия мактабида ўқийди.

1932-1934 йиллари дастлаб Бозоркўрғон, кейин Новқат туманларида партия уюштириш ҳизматларида ишлайди. 1934 йил тракторчилар курсини тамомлайди. Ўша йилнинг октябридан 1936 йил январигача Ўзган машина-трактор станциясида механиклик қилди. Сўнг икки ярим йил Фрунзе шаҳрида қишлоқ хўжалик коммунистлари олий мактабида таҳсил олди.

Ўқишни тамомлагач, Фрунзе вилояти (ҳозирги Чуй вилояти), Чуй тумани партия қўмитасининг иккинчи котиби, 1940 йилдан Ўш вилояти Қуршоб тумани партия қўмитаси биринчи котиби лавозимида ишлади. 1941 йил апрелидан Ўш вилояти Новқат тумани партия округининг Ўш шаҳридаги 109-отлиқ дивизиясининг артиллерия полки комиссари лавозимида ҳизмат қилади. 1942 йил июнида эса 29-ўқчи бригада 392-ўқчи ротаси сиёсий раҳбари сифатида Сталинград фронтига жўнатилади. Урушни 629-артиллерия бригадаси 913-полки батальон командири ўринбосари лавозимида тамомлайди. 1945 йил майидан 1946 йил майигача Туркистон ҳарбий округининг 629-артиллерия бригадаси 913-полки артдивизиони командири ўринбосари бўлди. Ўша йили партия ишига юборилади. 1946 йил майидан 1947 йилгача Ўш вилояти партия қўмитасининг қишлоқ хўжалиги бўлимига мудирлик қилди. 1948 йилдан 1949 йил февралигача Ўш вилояти Лайлак тумани МТС директори ўринбосари, 1957 йил май ойигача туман маданият бўлими мудири лавозимларида ишлайди. Шу йил охиригача Лайлак тумани МТС муҳандиси, 1959 йилнинг майигача шу туман матлубот уюшмаси саноат комбинати директори, кейинги икки йил тайёрлов пункти мудири ва Исфанадаги марказий бозор директори лавозимларида ишлади. 1961 йил августидан 1966 йил июнигача Лайлак нефт маҳсулотлари базасига мудирлик қилади. 15дан ортиқ ҳукумат мукофотларига сазовор бўлган. Жумладан, Ватан уруши, Қизил Байроқ орденлари, "Сталинград мудофааси учун" медали ва бошқа жанговар медаллар билан тақдирланган. Ўзбекистондан республика жанубига биринчи тракторни миниб келиш Исматилло Мамажоновга топширилади. У Ўшда 109-отлиқ дивизия артиллерия полки тузилишида фаол иштирок этади. Миллий кадрлар орасидан етишиб чиққан кўплаб раҳбарлар ва мутахассисларга устозлик қилди. Улар келгусида Қирғизистон ССР равнақига улкан ҳисса қўшдилар.

Исматулло Мамажонов республика аҳамиятига молик шахсий пенсионер эди. У 92 ёшда вафот этган. Исматулло аканинг невараси Бахтиёр Мамажонов Қирғизистон Республикаси афсонавий парламенти депутати бўлиб сайланган, "BCNET" уюшмасининг президенти.

***

Исматулло Мамажонов родился 6 июня 1906 года в городе Ош Ошского уезда Ферганской губернии. Трудовую деятельность начал рабочим частной мастерской в Оше, где проработал с апреля 1916 до августа 1929 года. С августа 1929 по январь 1932 года учился в советско-партийной школе в городе Фрунзе (ныне Бишкек).

В 1932-1934 годах работал организатором партийной работы сначала в Базар-Коргонском, затем Ноокатском районах. В 1934 году окончил курсы трактористов. С октября того же года по январь 1936 года был механиком в Узгенской машинотракторной станции.

В течение последующих двух с половиной лет учился в высшей школе сельских коммунистов в городе Фрунзе.

Завершив учёбу, работал вторым секретарём Чуйского районного комитета партии Фрунзенской области (ныне Чуйская область). С 1940 года второй секретарь Куршабского районного комитета партии Ошской области. С апреля 1941 года первый секретарь Ноокатского райкома партии Ошской области.

В феврале 1942 года был призван в ряды Красной Армии. Сначала был комиссаром артиллерийского полка 109-й кавалерийской дивизии Среднеазиатского военного округа (г. Ош). В июне 1942 года направлен на Сталинградский фронт политруком 392 стрелковой роты 29-й стрелковой бригады. Закончил войну командиром батальона 913-го артиллерийского полка 629-й артиллерийской бригады. С мая 1945 года по май 1946 года служил заместителем командира артдивизиона 913-го полка 629-й артиллерийской бригады Туркестанского военного округа.

В 1946 году направлен на партийную работу. С мая 1946 года до 1947 года заведовал отделом сельского хозяйства Ошского областного комитета партии. В 1948-1949 годах заместитель директора МТС Лейлекского района Ошской области, до мая 1957 года заведующий районным отделом культуры. В том же году некоторое время проработал инженером Лейлекской районной МТС. До мая 1959 года директор промкомбината потребсоюза этого же района. Последующие два года заведующий заготпунктом и директор центрального рынка в городе Исфана. С августа 1961 по июнь 1966 года работал заведующим Лейлекской нефтебазы.

Удостоен более чем 15 правительственными наградами, в том числе орденами Отечественной войны и Красного Знамени, медали "За оборону Сталинграда" и другими.

Стоит отметить, что Исматилло Мамажонову было доверено привезти первый трактор на юг республики из соседнего Узбекистана. Он активно участвовал в формировании в Оше артиллерийского полка 109-й кавалерийской дивизии. Мамажонов помог воспитанию и становлению многих руководящих кадров и специалистов из среды местных национальностей. В последующем они внесли огромный вклад в процветание Кыргызстана.

Персональный пенсионер республиканского значения Исматулло Мамажонов умер, прожив 92 года. Внуки Исматулло Мамажонова, сыновья Тажибая - Бахтиёр и Анвар живут в городе Ош. Бахтиёр Мамажонов был депутатом легендарного парламента Кыргызской Республики, президентом ассоциации "BCNET".

***

Дом Правительства г. Бишкек

53. МУМИНОВ ЭГАМБЕРДИ (1911-1965)

Муминов Эгамберди 1911-жылы 15-мартта Ош областынын Тулейкен (азыркы Кара-Суу) районунун Дыйкан-Кыштак айылында жумушчунун үй-бүлөсүндө туулган. Алгачкы билимди Калинин атындагы мектепте (азыркы Ош шаарындагы Пушкин атындагы мектеп) алды. Толук эмес орто билимге ээ болгондон соң, Жалал-Абаддагы педагогикалык окуу жайына кирет. Окууну аяктап, Оштогу мектепте мугалим, директордун орун басары, директор болуп иштеген. 1938-жылы Ош райондук (азыркы Кара-Суу) элге билим берүү башкармалыгынын башчысы болуп дайындалат. 1939-жылы Ош райком партиясында агитациялоо жана пропаганда бөлүмүнүн башчысы болгон. 1940 жылы январь айында Кыргызстан КП Ош областтык комитетинде агитация жана пропаганда бөлүм башчысынын орун басары болуп дайындалган. 1943-жылы октябрь айында Кыргыз ССРнын Ош райондук КПнын II катчысы, 1944-жылы октябрда I катчысы болуп которулган. 1950-жылы январь айында Сузак райондук КПнын 1-катчысы болуп жылдын январь айынан баштап Жалал-Абад областтык аткаруу комитетинин төрагасынын орун басары болуп дайындалаган. 1953 жыл декабрда Тулейкен райком партиясынын I-катчысы болуп иштеди. 1954 жыл августта Кыргызстан КП Ош райкомуна I-катчылык кызматына которулду. 1956-жылы мартта Ош район компартиясында зоналдык катчы кызматында иштей баштады. 1958-жылы болсо, Ош областтык эмгекчилерди социалдык камсыздоо бөлүмүнө башчы болуп которулду.

1947-ж. Кашкар-Кыштак шайлоо округунан Кыргыз ССР ЖК депутаты. 1955-жылы Мады шайлоо округунан Кыргыз ССРынын ЖК депутаты. Партия жана өкмөт Муминов Эгамбердинин эмгегин жогору баалады. Ал 1940-1955 жылдарда төрт жолу Кыргызстан (1940, 1947, 1951, 1955 ж.) КП Борбордук Комитетине жана 7 жолу Ош, Жалал-Абад областынын КП комитетине мүчө болуп шайланган. Кыргыз ССРынын Жогорку Кеңешинин II-III-V чакырылыштарынын депутаты (1947, 1951, 1955-жж).

Ден соолугунун начардыгына байланыштуу мөөнөтсүз пенсияга кетти, бирок, өз эмгек жолун токтоткон жок. Өмүрүнүн аягына чейин Оштогу соода-кулинардык окуу жайында директор болуп иштеди.

Улуу Ата Мекендик согуш убагында элдин жашоо-турмушунун экономикалык-материалдык абалын жакшыртуудагы эмгеги үчүн 1945-жылдын 1-февралындагы СССР Жогорку Совети Президиумунун жарлыгы менен Муминов Эгамберди I-даражадагы Ата Мекендик согуш ордени менен сыйланган. Жогорку көрсөткүчтөрү жана күжүрмөн эмгеги үчүн СССР Жогорку Совети Президиумунун жарлыктары менен үч жолу Эмгек Кызыл Туу ордени (31.01.1945-ж, 9.06.1947-ж, 15.02.1957-ж), "Ардак белгиси" ордени (28.02.1946 ж.) жана Кыргыз ССР ЖК Ардак грамотасы менен сыйланган.

1965 жылы августта көз жумган Э.Муминовдун ысмы Оштогу көчөлөрдөн бирине ыйгарылган.

***

Мўминов Эгамберди 1911 йилнинг 15 мартида Ўш вилоятининг Тўлайкан (ҳозирги Қорасув) тумани Дехқонқишлоқ қишлоғида дехқон оиласида дунёга келди. Дастлаб Ўш шаҳридаги Калинин номли (ҳозирги Пушкин номли) мактабда савод олди. Тўлиқсиз ўрта маълумот олгач, Жалолобод шаҳридаги педагогика билим юртини тамомлади, Ўш шаҳридаги мактабларда ўқитувчи, директор ўринбосари, директор бўлиб ишлади. 1938 йили Ўш тумани (ҳозирги Қорасув тумани) таълим бўлими бошлиғи этиб тайинланди. 1939 йилдан бошлаб Ўш тумани партия қўмитасининг ташвиқот ва тарғибот бўлими мудири бўлиб ишлай бошлади. 1940 йил январидан Қирғизистон Коммунистик партияси Ўш вилояти қўмитасида ташвиқот ва тарғибот бўлими мудири ўринбосари вазифасига тайинланди. 1943 йил октябр ойида Қирғизистон КП Ўш райкомининг II

котиби, 1944 йил октябридан Ўш райкомининг биринчи котиби этиб тайинланди. 1950 йил январдан Сузоқ тумани партия қўмитасининг биринчи котиби, 1952 йил январ ойидан Жалолобод вилояти ижроия қўмитаси раиси ўринбосари, 1953 йил декабр ойидан Тўлайкан тумани партия қўмитаси биринчи котиби бўлиб ишлади. 1954 йил августидан Қирғизистон КП Ўш райкомида биринчи котиб лавозимига тайинланди. 1956 йил март ойидан Ўш тумани партия қўмитасининг ҳудудлар бўйича котиби. 1958 йилдан Ўш вилояти ишчиларни ижтимоий таъминот бўлимининг мудири этиб тайинланди.

Улуғ Ватан уруши йилларида аҳолининг ижтимоий-иқтисодий аҳволини яхшилашдаги меҳнатлари учун 1945 йилнинг 1 февралида СССР Олий Кенгаши Президиумининг Фармони билан Мўминов Эгамберди I даражали "Ватан уруши" ордени билан тақдирланди. Шунингдек СССР Олий Кенгаши Президиумининг Фармони билан 3 мартта Меҳнат Қизил байроғи ордени (31.01.1945 й, 9.06.1947 й, 15.02.1957 й), "Ҳурмат белгиси" ордени (28.02.1946 йил) ва Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг фахрий ёрлиғи билан тақдирланди.

Партия ва ҳукумат Мўминов Эгамбердининг меҳнатларини юқори баҳолади. У 1940-1955 йилларда 4 маротаба Қирғизистон КП Марказий Қўмитасига ва 7 маротаба Ўш ва Жалолобод вилоятлари партия қўмиталарига аъзо бўлиб сайланган. II, III, V чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг депутати бўлиб сайланган.

Соғлиги ёмонлашгани туфайли нафақага чиқса ҳам, иш фаолятини тўхтатмади. Умрининг охиригача Ўш шаҳридаги кулинария билим юртида директор бўлиб ишлади.

Эгамберди Мўминов 1965 йил август ойида оламдан ўтди. Ўш шаҳридаги кўчалардан бири унинг номи билан аталади.

***

Муминов Эгамберди родился 15 марта 1911 года в селе Дехкан-Кишлак Тулейкенского (ныне Кара-Суйского) района Ошской области в семье крестьянина. Обучался в школе им. Калинина (нынешняя школа им. Пушкина) г. Ош. Получив неполное среднее образование, поступил в Джалал-Абадское педагогическое училище. Окончив его, работал педагогом, завучем, директором в школах города Ош. В 1938 году был назначен заведующим Ошского (ныне Кара-Суйского) районного отдела народного образования. С 1939 года заведующий отдела агитации и пропаганды Ошского райкома партии. В январе 1940 года назначен на должность заместителя заведующего отдела агитации и пропаганды Ошского обкома КП Киргизии. С октября 1943 года был переведён II секретарём Ошского райкома КП Киргизии. В октябре 1944 года назначен I секретарём Ошского райкома партии Киргизии. С января 1950 года работал I секретарём Сузакского райкома партии, а с января 1952 года назначен заместителем председателя Джалал-Абадского облисполкома. С декабря 1953 года работал I секретарём Тулейкенского райкома партии. В августе 1954 года был переведён на должность I секретаря Ошского райкома КП Киргизии. В марте 1956 года продолжает свого трудовую деятельность на должности зонального секретаря компартии Ошского района, затем с 1958 года был переведён заведующим Ошского областного отдела социального обеспечения трудящихся.

По состоянию здоровья преждевременно ушёл на пенсию, однако свою трудовую деятельность не прекращал, и до последних дней работал директором торгового кулинарного училища г. Ош.

Партия и правительство высоко оценила труд Муминова Эгамберди, он был 4 раза избран членом ЦК КП Киргизии, 7 раз членом Ошского и Джалал-Абадского областных комитетов КП Киргизии. 3 раза избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР II, III, IV созывов (1947 г, 1951 г, 1955 г.).

За высокие показатели и за самоотверженный труд во благо народа трижды награждался орденами "Трудового Красного знамени" (1947 г, 1951 г, 1957 г), "Отечественной войны I степени" (1.02.1945 г), "Знак Почёта" (28.02.1946 г), а также многими медалями, почётными грамотами Верховного Совета республики и областей.

Муминов Эгамберди умер в 1965 году. Одна из улиц города Ош названа в его честь.

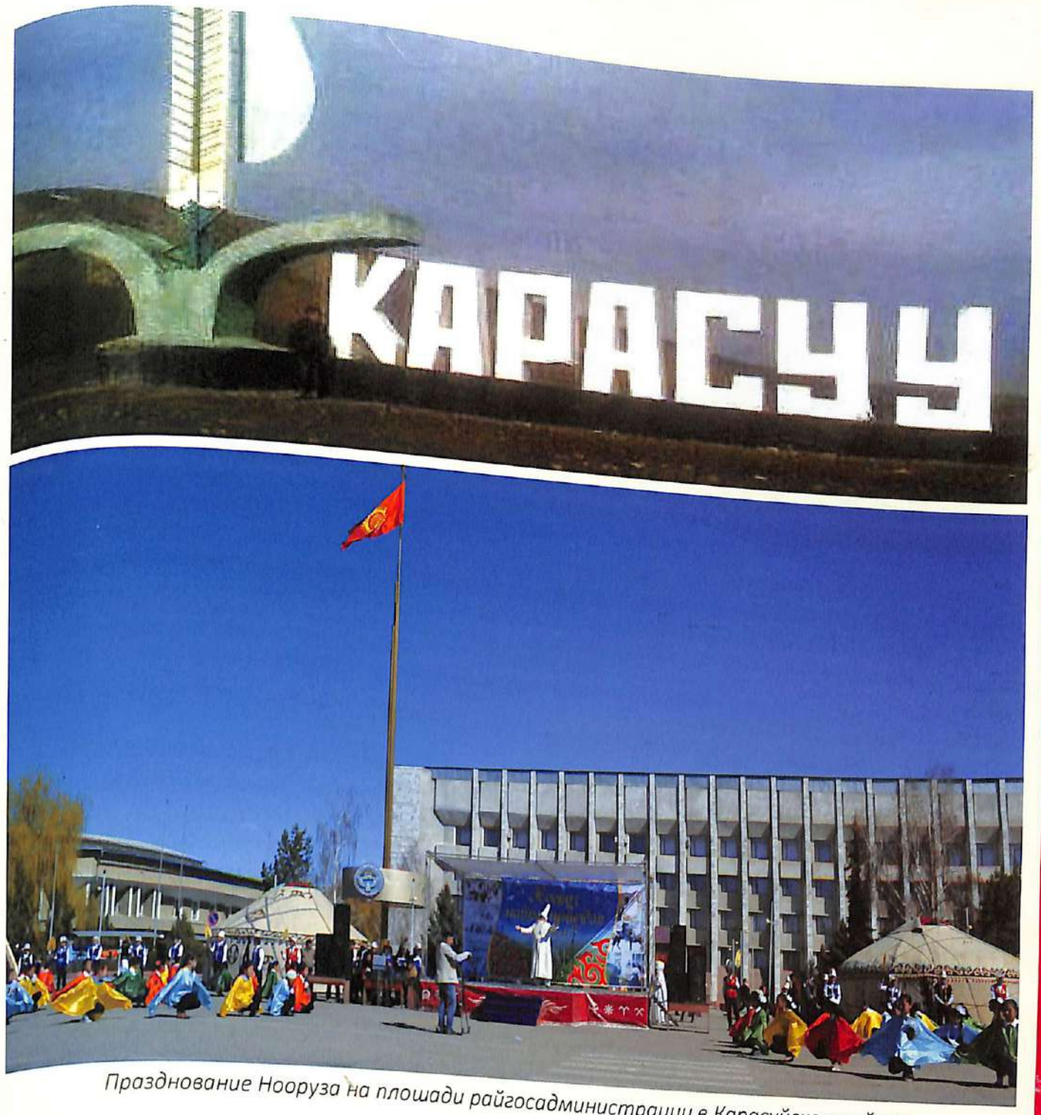

Празднование Нооруза на площади райгосадминистрации в Карасуйском районе

Один из крупнейших рынков Центральной Азии - Кара-Суйский базар

54. ЭРГАШЕВ МАМАТГАЗИ
(1929-2003)

Партиялык жана советтик көрүнүктүү ишмер Маматгази Эргашевич Эргашев 1929-жылы 15-сентябрда Ош областына караштуу Ноокат районунун Жаңы-Ноокат айылында туулган. Өзүнүн эмгек жолун 1951-жылы мугалимдик кесиптен баштаган. 1952-1953 жылдары фёдоров атындагы орто мектептин директору болуп иштейт.

1953-1957 жылдары Кыргызстан ЛКСЖнын Ноокат райкомунун биринчи катчысы, 1957-1958 жылдары Ноокат райондук аткаруу комитетинин төрагасынын орун басары. 1958-1961 жылдары эл депутаттарынын Ноокат райондук аткаруу комитетинин төрагасы. Маматгази Эргашев жетекчилик мыкты сапаттары менен таанылгандыктан партия жана өкмөт аны дайыма иштин оор участкаларына жөнөтүүчү. Анткени, ал кайсыл гана аймакта иштебесин тартипти орнотуп, өнүктүрө аларына ишеним бар эле. Он беш жылдай убакыттын ичинде ал бир нече жолу орун которуп, улам бир жоопкерчиликтүү кызматтарды аркалаган. Адегенде 1961 жылы Сузак районуна жөнөтүлген. Ал бул райондо 6 жыл иштеди.

1971-жылы Эргашев Ленин районунун (азыркы Жалал-Абад облусу Ноокен району) жетекчилигине дайындалган мезгилде район мамлекетке жылына 63-64 миң тонна пахта тапшырып турчу. Ал Ноокен партиянын райкомунун биринчи катчысы болуп келгенден кийин райондун пахтачылары 75 миң тонна "ак алтын" тапшырууга жетишти. Эки жыл катары пахтадан рекорддук түшүм алган район өлкөгө даңкы чыга баштады. Маматгази Эргашевге бул аздык кылгандай көрүнүп, көрсөткүчтү 80 миң тоннага жеткирүүнү чечет. Бул цифра жалпы республикада жыйнала турган пахтанын 40 пайызын түзмөк. Ал бул жетекчилик кызматта 1978-жылга чейин иштеген.

Ленин району экиге бөлүнгөндөн кийин партиянын Ош облусу Кара-Суу райондук комитетинин биринчи катчысы болуп дайындалат. Чоң райондо ал мезгилде жылына 50 миң тоннага чейин пахта жыйналып турган. Бирок, Кара-Суу районунда ошол жылдары пахта түшүмүн жана мал чарба продукцияларын жыйноо бир топ кыйынчылыктар менен жүргөн. Эргашевдин келиши менен район областтагы биринчиликти бербей келе жаткан Ленин району менен бир күндө пахта планын толтурууга жетишет. Жалпы түшүм район боюнча 60 миң тоннага жеткен.

Таланттуу жетекчи Маматгази Эргашев 1981-1986 жылдары Ош областындагы жашылча-жемиш чарбасынын директорунун 1 орун басары болуп эмгектенген. 1986-1992 жылдары кесиптик кошундардын Ош областтык советинин кино тармагын жетектейт. 1992 жылы ардактуу эс алууга чыгат.

Маматгазы Эргашев эки жолу Ленин, "Октябрь Революциясы", "Эмгек Кызыл Туу", "Ардак белгиси" ордендери менен сыйланган. Ошондой эле "Эмгектеги каармандыгы үчүн" медалын көкүрөгүнө тагат. Ал эми Кыргызстандын эгемендүүлүгү жылдары "Данакер" ордени (2003) жана "Даңк" медалы (2000) ээси болот. Маматгази Эргашев КПСС 25-съездинин делегаты. КПСС БКнын май пленумунун (1964-жылы) ишине катышкан. Кыргыз ССРнинин 5-чакырылыштагы Жогорку Советинин депутаты болуп шайланган.

М. Эргашев 2003-жылы 5-сентябрда дүйнөдөн кайтат. Ноокат районунда М.Эргашев туулуп-өскөн айылда 1970 жылда курулган мектепке анын ысмы коюлуп, айылдын көчөлөрүнүн бирине да ыйгарылган. Мындан тышкары Ош шаардык тарыхый музейде республиканын башка белгилүү инсандарыныкы менен кошо анын портрети менен өмүр баяны сакталып турат. Маматгази Эргашев өлкөнүн тарыхында даңктуу из жана өзү жөнүндө жаркын эскерүүлөрдү калтырды.

***

Маматғози Эргашевич Эргашев таниқли партия ва давлат арбоби 1929 йилнинг 15 сентябрида Ўш вилояти Новқат туманининг Янгиновқат қишлоғида туғилган. У ўз меҳнат фаолиятини 1951 йили мактабда ўқитувчиликдан бошлаган. 1952-1953 йиллари Фёдоров номли ўрта мактаб директори бўлиб ишлайди. 1953-1957 йиллари Қирғизистон Новқат тумани ЛКСМ комитетининг биринчи котиби, 1957-1958 йиллари Новқат тумани ижроқўми раиси ўринбосари бўлиб ишлайди. 1958 йили Новқат тумани ижроия қўмитаси раиси этиб сайланди. Бу лавозимда 1961 йилгача ишлайди.

Маматғози Эргашев ажойиб раҳбарлик қобилиятига эга эди. Буни жуда яхши билган партия ва ҳукумат ҳар доим уни энг оғир иш участкаларига юборар эди. Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўш вилояти комитети унга 15 йил давомида моҳир раҳбарлик тажрибасига эгалиги учун турли туманларга раҳбарликни ишониб топширди.

1961 йили уни Сузоқ туманига юборадилар. У ерда 6 йил ишлагач, Ленин (ҳозирги Жалолобод вилояти Новкен) тумани партия қўмитасига раҳбар этиб тайинлайдилар. У раҳбар бўлиб келгач, Ленин туманида пахтачилик тармоғи гуркираб ривожлана бошлайди. Ялпи пахта ҳосили 80 минг тоннага етади.

1978 йили Қорасув тумани партия қўмитасига биринчи котиб этиб тайинлайдилар. Бу ерда у ҳам моҳир ташкилотчи, ҳам қишлоқ хўжалигини пухта билган етакчи сифатида ўзини кўрсата олди. Кўп йиллар давомида пахта йиғим-терими режасини бажаролмай келаётган катта карвон Қорасув тумани унинг раҳбарлиги остида йиллик режани хар йили бажарадиган туманга айланди. Ялпи пахта хажми 50 минг тоннадан 60 минг тоннагача кўтарилди.

Иқтидорли раҳбар М.Эргашев 1981-1986 йиллари Ўш вилояти мева-сабзавот хўжалиги директорининг биринчи ўринбосари, 1986-1992 йиллари Ўш вилояти касаба уюшмалари кенгашининг кино тармоғи раиси лавозимларида ишлайди. 1992 йили эса шахсий нафақага чиқади.

Маматғози Эргашев мамлакат ва халқ олдидаги хизматлари юқори баҳоланиб, икки марта Ленин, Октябр Инқилоби, Меҳнат Қизил Байроғи, "Ҳурмат белгиси" орденлари билан, "Шавкатли меҳнати учун" медали, Қирғизистон мустақилликка эришган даврда "Даанакер" ордени (2003) ва "Данк" медали (2000) билан тақдирланган.

Бешинчи чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгаши депутатлигига сайланган. КПСС 25-съезди делегати бўлган. 1964 йили КПСС МК пленуми ишида иштирок этган.

М. Эргашев 2003 йил 5 сентябрда вафот этган.

Ўш вилояти, Новқат туманида, у туғилиб ўсган қишлоқда 1970 йили қурилган мактабга ва кўчаларнинг бирига Маматғози Эргашев номи қўйилган. Шунингдек, М.Эргашев портрети ва таржимаи ҳоли республиканинг фахрий шахслари қаторида Ўшдаги тарихий музейига қўйилган. М. Эргашев мамлакат тарихида ўчмас из ва ёрқин хотира қолдириб кетган.

***

Маматгази Эргашевич Эргашев видный партийный и государственный деятель родился 15 сентября 1929 года в селе Янги-Наукат Наукатского района Ошской области. Свою трудовую деятельностью начал в 1951 году учителем. В 1952-1953 годах работал директором средней школы имени Фёдорова.

В 1953-1957 годах работал первый секретарём Наукатского райкома ВЛКСМ Кыргызстана. В 1957-1958 годах работал заместителем председателя Наукатского райисполкома. А 1958 году был назначен председателем исполкома Совета народных депутатов Наукатского района. В этой должности он работал до 1961 года.

Маматгази Эргашев был отличным руководителем, зная это, партия и правительство всегда направляли его на самые трудные участки работы. Потому что верили и знали - он сможет навести порядок и благоустроить любой регион. В течении пятнадцати лет Центральный Комитет Компартии Киргизии, Ошский областной комитет направляли Маматгази Эргашева в разные районы, где были нужны его опыт и ум, как руководителя. В 1961 году его направили в Сузакский район. Он работал в этом районе шесть лет. Потом его направили в Ленинский район (ныне

Ноокенский район Джалал-Абадской области). В 1971 году, когда Эргашев принял руководство районом, Ленинский район сдавал государству 63-64 тысячи тонн хлопка ежегодно. Став первым секретарём райкома, Ленинский район сдавал государству до 75 тысяча тонн. Два года подряд труженники района добивались этой цели и о них узнали по всей стране. Но и этого Маматгази Эргашеву показалось мало, и он решает довести эту цифру до 80 тысяч тонн. Это было 40 процентов всего урожая хлопка по всей республике. объём выращиваемой продукции достиг рекордного показателя в 80 тысяч тонн. После того, как Ленинский район разделили, он в 1978 году был назначен первым секретарём Карасуйского райкома партии Ошской области, где в те годы выращивалось до пятидесяти тысячи тонн хлопка в год. И здесь он сумел показать себя, как руководитель, который знает все премудрости руководства и сельского хозяйства. В то время Карасуйский район, испытывал трудности при выполнении плана по сбору хлопка и животноводству, но с приходом Эргашева, сумел выполнить план в один день с Ленинским районом, которы был бессменным лидером в этой области.

Талантливый руководитель Маматгази Эргашев 1981-1986 годы работал первым заместителем директора Плодовощного хозяйства Ошской области. Затем 1986-1992 годах работал председателем Ошского областного Совета профсоюзов в кино отрасли. В 1992 году вышел на заслуженный отдых.

За заслуги перед страной, Маматгазы Эргашев был награждён дважды орденом Ленина, орденами Октябрьской Революции, Трудового Красного Знамени и "Знак Почёта", медалью "За трудовую доблесть". Позже, уже в период независимого Кыргызстана, награждён орденом "Данакер" (2003) и медалью "Данк" (2000).

Маматгази Эргашев был делегатом 25 съезда КПСС, участвовал в работе майского (1964 года) пленума ЦК КПСС. Избирался депутатом пятого созыва Верховного Совета Киргизской ССР.

Маматгази Эргашев умер 5 сентября 2003 года.

В Наукатском районе Ошской области, на территории села, где родился и вырос Маматгази Эргашев, в 1970 году построена школа, названная его именем еще при жизни, также одна из улиц носит его имя. Кроме того, портрет и биография Эргашева висят в историческом музее города Ош, наряду с другими выдающимися личностями республики. Маматгази Эргашев оставил бесценный след в истории страны и светлую память о себе.

***

Празднование Нооруза на Центральной площади города Ош

55. АХУНОВ МУХАММАДЖАН
(1934-2000)

Ахунов Мухаммаджан 1934-жылы 7-январда Ош шаарында кызматчы үй-бүлөсүндө туулган. 1952-жылы Ош шаарындагы "Октябрдын 25-жылдыгы" атындагы орто мектепти аяктаган.

1952-1957 жылдары Ташкент текстилдик институтунда пахтаны кайра иштетүү боюнча инженер-механик адистиги боюнча билим алат. 1957-ж. Ош пахта заводунун кургатуу-тазалоо цехинин башчысы. 1957-1958 жылдары Ош пахта заводунун башкы инженери. 1962-1964 жылдары Ош шаардык аткаруу комитетинин төрагасынын орун басары. 1964-1971 жылдары Кара-Суу райондук партия комитетинин экинчи катчысы. 1971-1982 жылдары партиянын Араван райкомунун биринчи катчысы.

1982-1988 жылдары Октябрдын 50-жылдыгы атындагы Ош пахтадан кездеме токуу бирикмесинин башкы директору.

1988-жылы Токулбаган материалдардын Ош фабрикасынын башкы инженери. 1988 жылдан пенсияга чыкканга чейин Ош облустук айлана-чөйрөнү коргоо комитетинин экологиялык борборунун бөлүм башчысы болуп иштеген.

Партия жана өкмөт тарабынан анын областтын, шаардын жана райондордун экономикасынын өнүгүшүнө кошкон зор салымын жогору бааланган, Араван району ал жетектеп турган мезгилде соцмелдештин жыйынтыгы боюнча республикадагы эң мыкты район катары таанылган жана эки жолу КПСС БКнын, СССР Жогорку Советинин, Совет Министрлеринин, ВЦСПСтин жана ВЛКСМ БКнын Өтмө Кызыл Туусун жеңип алган.

М. Ахунов Октябрь революциясы, Эмгек Кызыл Туу, "Данк белгиси" ордендери, "Эмгектеги каармандыгы үчүн", "Эмгек ардагери", "СССРдин Куралдуу күчтөрүнө 70 жыл" медалдары, Эл аралык Кызыл Кресттин төш белгиси, эки жолу Кыргыз ССР Жогорку Совети Президиумунун Ардак грамотасы менен сыйланган.

Ошондой эле, М. Ахунов бир нече жолу областтык, райондук жана шаардык Советтерге депутат болуп шайланган. Кыргызстандын Жогорку Советинин 8-9-чакырылыштарынын депутаты, республикалык маанидеги персоналдык пенсионер болгон.

М.Ахунов 14 май 2000 жылы көз жумган. Анын ысмы Кара-Суу районунун Шарк айылынын көчөлөрүнүн бирине берилген.

***

Охунов Муҳаммаджон 1934 йилнинг 7 январида Ўш шаҳрида хизматчи оиласида таваллуд топган. 1952 йили Ўшдаги "Октябр 25 йиллиги" номли ўрта мактабни тамомлагандан сўнг, 1952-1957 йиллари Тошкентдаги тўқимачилик олийгоҳининг пахтага дастлабки ишлов бериш факультетида инженер-механик ихтисослиги бўйича таҳсил олган. Олийгоҳни тамомлаб келгандан сўнг, ёш мутахассисга 1957 йили Ўш пахта заводида пахта қуритиш ва уни қайта тозалаш цехининг бошлиқлик лавозими ишониб топширилади. У 1957-1958 йиллари Ўш пахта заводида бош муҳандис, 1962-1964 йиллари Ўш шаҳар ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари бўлиб ишлаган.

Охунов Муҳаммаджон ўзига топширилган ҳар бир лавозимда ҳалол ва ташаббускорлик билан ишлади. У 1964-1971 йиллари Қорасув тумани партия қўмитасининг иккинчи котиби, 1971-1982 йиллари эса Аравон тумани партия қўмитасининг биринчи котиби лавозимларида муваффақиятли фаолият кўрсатди.

1982-1988 йиллари Қирғизистондаги энг йирик енгил саноат корхонаси ҳисобланган "Октябр 50 йиллиги" номли Ўш ип-газлама ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори бўлиб ишлаб, корхонанинг довруғини оширди. 1988 йили Ўш шаҳридаги нотўқима материаллар фабрикасининг бош муҳандиси бўлиб ишлади. 1988 йилдан то 1995 йилнинг 20 мартигача, яъни

нафақага чиққунга қадар, Ўш вилояти табиатни муҳофаза қилиш қўмитасининг Экологик маркази бошлиғи лавозимида ишлаган.

Партия ва Ҳукумат унинг хизматларини юқори баҳолади. Аравон тумани социалистик мусобақа якунларига кўра, икки марта Қирғизистоннинг энг яхши тумани, деб топилган ва икки марта КПСС Марказий Қўмитаси, СССР Олий Кенгаши, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий қўмитасининг Кўчма Қизил байроғи билан тақдирланган.

М.Охунов "Октябрь Инқилоби", "Меҳнат Қизил Байроғи", "Ҳурмат белгиси" орденлари, "Шавкатли меҳнати учун", "СССР Қуролли Кучларининг 70 йиллиги", "Меҳнат фахрийси" медаллари, Халқаро Қизил Хоч фахрий белгиси, икки марта Қирғизистон Республикаси Олий Кенгаши Президиумининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

У 8 ва 9-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг, бир неча чақириқ туман, шаҳар, вилоят кенгашларининг депутати бўлиб сайланган. Республика миқёсидаги шахсий нафақахўр эди.

Охунов Муҳаммаджон 14 май 2000 йили вафот этган. Қорасув туманидаги Шарқ қишлоғи кўчалардан бири унинг номи билан номланган.

***

Ахунов Мухаммаджан родился 7 января 1934 года в семье служащих в городе Ош. В 1952 году окончил среднюю школу им. 25-летия Октября, города Ош.

1952-1957 годы учёба в Ташкентском текстильном институте, факультет первичной обработки хлопка по специальности инженер-механик.

1957 год начальник сушильно-очистительного цеха Ошского хлопкозавода.

1957-1958 годы главный инженер Ошского хлопкозавода.

1962-1964 годы заместитель председателя Ошского горисполкома.

1964-1971 годы второй секретарь Кара-Суйского райкома партии.

1971-1982 годы первый секретарь Араванского райкома партии Ошской области.

1982-1988 годы генеральный директор Ошского хлопчатобумажного объединения им. 50-летия Октября.

1988 год главный инженер Ошской фабрики нетканых материалов.

с 1988 и до выхода на пенсию до 20 марта 1995 года начальник отдела и директор Экологического центра Ошского областного комитета по охране природы.

Партия, правительство высоко оценило его вклад в экономику районов, города и области. Араванский район дважды по итогам Социалистического соревнования был признан лучшим районом Киргизии и дважды был награждён переходящим Красным знаменем ЦК КПСС, Верховного Совета, Совета Министров СССР, ВЦСПС и ЦК ВЛКСМ.

М.Ахунов награждён орденами "Октябрьской Революции", "Трудового Красного знамении", "Знак Почёта", медалями "За доблестный труд", "70 лет Вооруженных сил СССР", "Ветеран труда", почётным знаком Международного Красного Креста, дважды Почётной грамотой Президиума Верховного Совета Киргизии.

Был избран депутатом 8 и 9-го созывов Верховного Совета Киргизской ССР, несколько раз депутатом районного, городского, областного Советов, персональный пенсионер Кыргызской Республики. Он умер 14 мая 2000 года. Его именем названа одна из улиц в селе Шарк Карасуйского района.

56. АТАДЖАНОВ САБИР

Атаджанов Сабир Садыкжанович 1958-жылы 29- июлда педагогдордун үй-бүлөсүндө туулган. Орто мектепти мыкты баалар менен аяктагандан кийин Россиянын Кубан айыл чарба институтунда жогорку билим алат. Ал агрономия тармагы боюнча окумуштуу, айыл чарба илимдеринин кандидаттык илимий даражага ээ.

Кубан шаарындагы айыл чарба институтуна киргенге чейин ал Өзгөн районундагы КЗООС чарбасында жумушчу болуп иштеген. 1981-жылы жогорку билимдүү адис бул чарбага кайтып келип, илимий кызматкер, агрохимиялык топтун жетекчиси, бөлүмдүн агроному, комсомол комитетинин катчысы болуп иштөө менен бай тажрыйба жыйнаган. Жетекчилик анын баалуу тажрыйбасын эске алуу менен партиянын Өзгөн райондук комитетине жөнөтөт. Адегенде инструктор, андан кийин уюштуруу бөлүмүнүн башчысы болуп иштеген. 1990-1997 жылдары КЗОСС "Тамеки" чарбасында башкы агроном болуп иштөө менен өзүнүн адистик мыкты сапаттарын көрсөтө алган. Атаджанов кайсыл жерде иштебесин, ийкемдүү жана иш билги кызматкер катары таанылган. Өзү жетектеген чарбанын кирешелүүлүгүн көтөрө алган.

1997-2002 жылдары "Тамеки" кооперативинын башчысы. 2002-2005 жылдары Ош облусунун губернаторунун орун басары. 2005-2009 жылдары Өзгөн шаарынын мэри болуп иштөө менен шаардын социалдык-экономикалык өнүгүүсүнө чоң салым кошкон.

Анын эмгеги өкмөт тарабынан татыктуу бааланып, "Ош-3000" медалы, Кыргыз Республикасынын Ардак грамотасы менен сыйланган. Ошондой эле Кыргыз Республикасынын айыл чарбасынын эмгек сиңирген ишмери. Мамлекеттик кызматтын II класстагы мамлекеттик кеңешчиси Атаджанов Сабир айыл чарбасынын, билим берүүнүн, айлана-чөйрөнү коргоонун жана токой чарбасынын мыктысы болуп саналат. Өзгөн шаарынын жана Аксы районундагы Кызыл-Туу айыл округунун ардактуу атуулу. Тамекичилик боюнча 19 илимий иштер жана монографиялардын автору.

Атаджанов Сабир Өзгөн шаардык Кеңешинин эки жолу (1990-1995, 2000-2002), Ош облусттык Кеңешинин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин 5-чакырылыштагы депутаты.

2012-2016 жылдары Кыргыз Республикасы Өкмөтүнүн алдындагы айлана-чөйрөнү коргоо жана токой чарбачылыгы боюнча мамлекеттик агенттиктин директору болуп иштеген. Үй-бүлөлүү, үч баласы, 9 небереси бар.

***

Отажонов Собиржон Содиқжонович 29 июл 1958 йили ўқитувчилар оиласида таваллуд топган. Ўрта мактабни аъло баҳолар билан тамомлагандан сўнг Россия Федерациясининг Кубан хўжалиги фанлари номзоди илмий унвонига эга. Кубан қишлоқ хўжалик олийгоҳига ўқишга киргунга қадар у Ўзган туманидаги КЗОСС хўжалигида оддий ишчиликдан меҳнат фаолиятини бошлаган. 1981-йили олийгоҳни тамомлагандан сўнг шу хўжаликда илмий ходим, агрохимия гуруҳининг раҳбари, хўжалик комсомол қўмитасининг котиби, бўлим агрономи лавозимларида ишлаб, бой тажрибага эга бўлди.

Раҳбарият унинг иқтидорини ва етарли тажрибасини ҳисобга олиб, Ўзган тумани Компартияси қўмитасига хизматга жалб этди. У бу ерда дастлаб инструктор, сўнг ташкилий бўлим мудири бўлиб ишлади. Шундан сўнг 1990-1997 йиллари КЗОСС хўжалигининг "Тамаки" илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош агрономи сифатида ўзининг моҳир ташкилотчилик иқтидорини намоён этди. 1997-2002 йиллари Ўзгандаги "Тамаки" илмий-ишлаб чиқариш

кооперативи бошқармасининг раиси лавозимида ишлади. Отажонов Собиржон қаерда ишламасин ўзининг изланувчанлигини намоён этди. Ўзи бошқарган хўжаликни даромадини кўпайтирди.

2002-2005 йиллари Ўш вилояти губернатори ўринбосари. 2005-2009 йиллари Ўзган шаҳар мэри сифатида шаҳарнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига ҳисса қўшди. Меҳнат фаолияти давомида у ўзини малакали мутахассис, моҳир раҳбар сифатида намоён этди. Унинг хизматлари муносиб баҳоланиб, "Ўш-3000" медали, Қирғизистон Республикаси фахрий ёрлиғи ва бир қатор унвонлар билан тақдирланган. У Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими. 2-тоифали давлат хизмати давлат маслаҳатчиси бўлган Отажонов Собиржон қишлоқ хўжалиги аълочиси, таълим аълочиси ҳамда атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва ўрмон хўжалиги аълочиси номига эга.

Ўзган шаҳрининг, Ахси туманидаги Қизил-Туу қишлоқ округининг фахрий фуқароси бўлган Отажонов Собиржон депутат сифатида ҳам самарали фаолият кўрсатди. У Ўзган шаҳар кенгашининг 2 марта (1990-1995, 2000-2002), Ўш вилояти Кенгашининг, 5-чақириқ Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг депутати бўлиб сайланган. Тамакичилик бўйича 19 илмий ишлар ва монографиялар муаллифи.

2012-2016 йиллари Қирғизистон Республикаси атроф-муҳитни муҳофаза қилиш ва ўрмон хўжалиги Давлат агентлигининг директори сифатида фаолият кўрсатган.

Оилали, уч фарзандинг (Санжарбек, Даврон, Шоҳида) меҳрибон отаси бўлган Собиржон Отажонов 9 нафар невараниг севимли бобосидир.

***

Атаджанов Сабир Садыкжанович родился в 29 июля 1958 года в семье педагогов. После окончания средней школы с отличием, окончил Кубанский сельскохозяйственный институт. Он является учёным в отрасли агрономии. Имеет учёную степень кандидата сельскохозяйственных наук.

До поступления в Кубанский сельскохозяйственного институт, он работал рабочим в хозяйстве КЗОСС Узгенского района. В 1981 году после окончания института, он работал в этом хозяйстве научным сотрудником, руководителем агрохимической группы, секретарём комсомольского комитета, агрономом отделения, накопил богатый опыт. Учитывая его огромный опыт, руководство направило его на работу в Узгенский районный комитет партии. Сначала он работал инструктором, затем заведующим организационным отделом. После этого в 1990-1997 годах работая главным агрономом КЗОСС НПО "Табак" показал себя опытным специалистом. Где бы ни работал Сабир Атаджанов, показал себя предприимчивым работником. Повысил рентабельность хозяйства, которую он возглавлял.

1997-2002 годы председатель правления научно-производственного кооператива "Табак". 2002-2005 годы заместитель губернатора Ошской области по сельскому хозяйству. 2005-2009 годах работая мэром города Узген, Ошской области внёс большой вклад в социально-экономическое развитие города.

Его труды были по достоинству оценены правительством. Он был награждён медалью "Ош-3000", Почётной грамотой Кыргызской Республики и многими званиями. Он заслуженный работник сельского хозяйства Кыргызской Республики. Государственный советник Государственной службы II-класса Атаджанов Сабир является отличником сельского хозяйства, образования, охраны окружающей среды и лесного хозяйства. Автор 19 научных работ и монографий по табаководству. Почётный гражданин города Узген и Кызыл-Тууйского айылного округа Аксыйского района Атаджанов Сабир в период деятельности депутата вёл плодотворную деятельность. Он избирался депутатом 5-го Созыва Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, Ошского областного и дважды депутатом Узгенского городского Советов.

2012-2016 годы работал директором Государственного агентства охраны окружающей среды и лесного хозяйства при Правительстве Кыргызской Республики.

Женат, имеет троих детей, 9-внуков.

57. ИСАБАЕВ АБДИШУКУР

Исабаев Абдишукур Исабаевич 1942-жылы 10-мартта Кыргыз Республикасынын Ош облусунун Өзгөн районуна караштуу Ана-Кызыл айылында колхозчунун үй-бүлөсүндө туулган. 1959 жылы Өзгөн району Ленин атындагы колхоздун ишчиси, 1960-1965 жылдары К.Скрябин атындагы айыл чарба Академиясына окууга кирип, аны аяктап, окумуштуу-агроном адистигине ээ болгон. 1987 жылы Алма-Ата жогорку партия мектебин бүткөн. 1965 жылдан Өзгөн районундагы "Өзгөн" совхозунун бөлүм боюнча агроному. 1970-1972 жылдардын аралыгында ушул эле совхоздун бөлүм башчысы, агроному кызматтарында иштеп, андан соң Өзгөн райкомунун уюштуруу бөлүмүнүн инструктору кызматында иштеген. 1974-1975 жылдары КЗОСС ВИТИМ чарбасынын башкы агроному, 1975-1983 жылдары "Өзгөн" совхозунун директору, 1983-жылдын ноябрынан 1985-жылдын июнуна чейин эл депутаттарынын Араван райондук аткаруу комитетинин төрагасы, 1985-1990 жылдары Кыргызстан Компартиясынын Араван райкомунун биринчи катчысы болуп эмгетенген. 1990 жылдын май айынан июль айына чейин Кыргызстан Компартиясынын Ош областтык комитетинин катчысы болуп иштеген. Ушул эле жылдын июль айында чакырылган эл депутаттарынын Ош областтык Кеңешинин кезексиз сессиясында Ош областтык Кеңешинин аткаруу комитетинин төрагасы, ал эми 1991-жылдын февралында эл депутаттарынын Ош областык кенешинин төрагасынын биринчи орун басары болуп шайланган. Эл депутаттарынын Ош областтык Кеңешинин кезексиз чакырылган сессиясында Ош областтык аткаруу комитетинин төрагасы болуп шайланат, 1991-жылдын февралынан баштап ушул эле Кеңештин төрагасынын биринчи орун басары болуп дайындалат. 1992-2005 жылдары Ош областтык Кеңешинин төрагасы болуп иштеген.

2005 жылы ардактуу эс алууга чыгып, 2005-2006-жылдары Ош облусунун губернаторунун кеңешчиси болуп иштеген. Акыркы жылдары А.Исабаев Араван районунун ардагерлеринин кеңешинин президиумунун төрагасы жана Кыргыз Республикасынын алдындагы жергиликтүү өзүн өзү башкаруу жана этника аралык мамилелер боюнча Агенттиктин эксперт комиссиясынын мүчөсү. А.Исабаевдин эмгеги мамлекет тарабынан жогору бааланып, "Ардак белгиси" ордени, СССРдин эки медалы, "Даңк" медалы жана ардак грамоталар менен сыйланган.

1994-жылы ага "Кыргыз Республикасынын айыл чарбасынын эмгек сиңирген ишмери" деген наам ыйгарылат. 1989-1993 жылдары Кыргыз Республикасынын биринчи чакырылыштагы Жогорку Кеңешинин (легендарлуу парламент) депутаты болгон. Азыркы убакта персоналдык пенсионер. Жети баланын атасы.

***

Исабоев Абдишукур Исабоевич 1942 йилнинг 10 мартида Ўш вилояти, Ўзган туманининг Онақизил қишлоғида колхозчи оиласида туғилган. 1959 йили Ўзган тумани Ленин номли колхоз ишчиси 1960-1965 йиллари К.Скрябин номли қишлоқ хўжалик академиясини тамомлаб, агроном-олим дипломига эга бўлган. 1987 йили Олмаота олий партия мактабини тамомлаган. 1965 йилдан Ўзган туманидаги "Ўзган" совхозида бўлим агрономи. 1970-1972 йилларда совхоз бўлим бошлиғи, сўнгра Ўзган тумани партия қўмитасининг ташкилий ишлар бўлими инструктори. 1974-1975 йиллари Қирғизистон тамаки ўстириш тажриба хўжалигида бош агроном, 1975-1983 йиллари "Ўзган" совхози директори. 1983-1985 йиллари халқ депутатлари Аравон тумани ижроия қўмитаси раиси, 1985-1990 йилларда Аравон тумани партия қўмитасининг биринчи котиби лавозимида ишлаган. 1990 йилнинг май-июл ойларида Ўш вилояти партия қўмитаси котиби, июлдан бошлаб Ўш вилояти халқ депутатлари кенгашининг навбатдан ташқари сессияси қарорига кўра, Ўш вилояти ижроия қўмитасининг раиси, 1991 йил февралидан бошлаб Ўш вилояти кенгаши раисининг биринчи ўринбосари этиб тайинланган.

1992-2005 йиллар мобайнида Ўш вилояти депутатлар кенгашининг раиси лавозимида фаолият кўрсатган. 2005 йилдан нафақада. 2005-2006 йиллари Ўш вилояти губернаторининг маслаҳатчиси. Охирги икки йил давомида Аравон тумани фахрийлари кенгаши раиси ҳамда Қирғиз Республикаси ҳукумати қошидаги ўз-ўзини бошқарув ва миллатлараро муносабатлар Агентлигининг эксперт комиссиясининг аъзоси. Исабоевнинг меҳнатлари ҳукуматимиз томонидан юқори баҳоланган. У "Ҳурмат белгиси" ордени, СССРнинг 2 медали нишондори. Вилоят кенгаши раислари орасида биринчи бўлиб "Данк" медали билан тақдирланган. 1994 йили "Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги ходими" унвонини олган. 1-чақириқ Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг депутати (1989-1993 й.). Ҳозирда шахсий нафақада. Турмуш ўртоғи Сохибахон билан етти фарзандни тарбиялаб вояга етказди.

***

Исабаев Абдишукур Исабаевич родился 10 марта 1942 года в селе Ана-Кызыл Узгенского района Ошской области в семье колхозника. В 1959 году учётчик колхоза имени Ленина. В 1960-1965 годы учился в сельскохозяйственном институте им. К.Скрябина по специальности учёного-агронома. В 1987 году окончил Алма-Атинскую вксшую партийную школу. С 1965 года агроном отделения совхоза "Узген". В 1970-1972 годах руководил отделением совхоза, затем инструктор орготдела Узгенского райкома партии. В 1974-1975 годах главный агроном Киргизской зональной опытной станции (КЗОСС) по табаководству. 1975-1983 годы директор совхоза "Узген". 1983-1985 годы председатель Араванского районного исполкома Совета народных депутатов. 1985-1990 годы первый секретарь Араванского райкома партии.

В мае-июле 1990 года А.Исабаев работал секретарём Ошского обкома Компартии Киргизии, затем по решению внеочередной сессии Ошского областного Совета народных депутатов избран председателем исполкома Ошского областного Совета, а с февраля 1991 года он назначен первым заместителем председателя Ошского областного Совета. 1992-2005 годы работал председателем Ошского областного Совета депутатов.

С 2005 года на пенсии. 2005-2006 годы был советником губернатора Ошской области. Последние годы А.Исабаев работает председателем президиума Совета ветеранов Араванского района и членом экспертного совета Агентства местного самоуправления и межэтнических отношений при Правительстве Кыргызской Республики.

Трудовые заслуги А.Исабаева высоко оценены государством. Он награждён орденом "Знак Почёта", двумя медалями СССР, первым среди председателей областных Советов Кыргызстана награждён медалью "Данк". В 1994 году ему присвоено почётное звание "Заслуженный работник сельского хозяйства Кыргызской Республики". Был депутатом Жогорку Кенеша Кыргызской Республики первого созыва (1989-1993 г.). Персональный пенсионер. Отец семерых детей.

А.Исабаев с государственными деятелями республики

58. ЖУРАЕВ БУРИБАЙ

Жураев Бурибай Жураевич 1939-жылы 12-январда Ош областына караштуу Кара-Суу районунун Нариман айыл округунда колхозчу-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган.

Б.Жураев жогорку билимди бир нече жогорку окуу жайларда окуу менен алган. 1957-1962 жылдары Ташкент политехникалык институтта окуп, инженер-электромеханик адистигине ээ болгон. 1971-1976 жылдары КПСС БКнын алдындагы партиялык жогорку мектепте билимин жогорулаткан. 1997-1999 жылдары Кыргыз Мамлекеттик Улуттук университетте юриспруденция боюнча магистр даражасын алууга жетишет.

Өзүнүн эмгек жолун Бурибай Жураев 1962-жылы Ташкент шаарындагы "Узгипросельэлектро" долбоорлоо институтунун долбоорчусу болуп иштөө менен баштаган. 1963-1964 жылдары Ош шаарындагы насос заводунда инженер-технолог болуп эмгектенет. 1964-1965 жылдары комсомолдун Ош обкомунда бөлүмдү жетектеген. 1965-1971 жылдары Ош шаардык комсомол комитетинин биринчи катчысы. 1971-1980 жылдары Элдик көзөмөлдөө Ош шаардык комитетинин төрагасы. 1981-1984 жылдары Кыргызстан Компартиясынын Ош шаардык комитетинин катчысы. 1984-1986 жылдары эл депутаттарынын Жалал-Абад шаардык аткаруу комитетинин төрагасы. 1986-1990 жылдары кесиптик кошундарынын Ош областтык советинин төрагасы. 1990-1991 жылдары Кыргызстан Компартиясынын Ош обкомунун катчысы. 1992-1995 жылдары Ош областтык өзгөчө кырдаалдарды жоюу боюнча комиссиясын жетектейт. Ошол эле убакта 1993-1995 жылдары Ош областтык мамлекеттик администрациясынын башчысынын орун басары болуп иштеген. 1995 жылдан 2005 жылга чейин Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешинин эки жолку депутаты. 2001-2003 жылдары "Кыргызгаз" АКнын директорлор кеңешинин төрагасы (коомдук башталышта). 1997-2005 жылдары КРнын Жогорку Кеңешинин агроөнөржай комплекси боюнча комитетинин төрагасы. 2005-2009 жылдары Кыргызстандын Өзбекстандагы соода өкүлү. 2008-2010 жылдары Кыргыз Республикасынын Коомдук Палатасынын мүчөсү. 2010-2011 жылдары Кыргыз Республикасынын Президенти Роза Отунбаевага Кенешчи (коомдук башталышта) болуп иштеген. Жана Ош окуяларын себептерин иликтөө боюнча Мамлекеттик комиссиянын мүчөсү болгон. Ал кырдалды тезирек турукташтырууга, улуттар аралык мамилелерди чындоодо, иликтөөнүн объективдуу аткарылышына өз салымын кошту.

Жураев Б.Ж. 2 жолу Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин, 5 жолу Ош областтык кеңешинин, 7 жолу Ош, 1 жолу Жалал-Абад шаардык кеңештердин депутаты болуп шайланган.

Партиянын Кыргыз Республикасынын Борбордук Комитетинин Ош областтык жана Ош шаардык комитеттеринин бир нече жолу мүчөсү. Сиңирген эмгеги үчүн СССР мезгилинде 4 медалы, жана Кыргыз Республикасы эгемендүүлүктү алгандан кийин "Данк" медалы (2004 ж.), көптөгөн ардак грамоталар менен сыйланган. Алардын ичинде: 1968 жана 1974 жылдары эки жолу Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин Ардак грамотасын алганын белгилеп кетүү керек. Мындан тышкары, ар кайсыл жылдары ВЛКСМ БКнын "Комсомолдо активдүү иши үчүн" жогорку сыйлыктары, ВЦСПСтин ардак грамоталары, СССРдин элдик көзөмөлүнүн, Кыргызстан ЛКЖС БКнын, Кыргызсовпрофтун, Кыргызстан Компартиясынын БКнын, Ош обкомунун, шаркомунун ардак грамоталары менен сыйланган. 1999 жылы ага "Кыргыз Республикасынын өнөр жайынын эмгек сиңирген кызматкери" ардактуу наамы жана 2003 жылы экинчи рангадагы Мамлекеттик кеңешчи наамы ыйгарылган. Азыркы учурда ал төрт баланын атасы, 16 неберенин, сегиз чеберенин чоң атасы катары бактылуу жана чоң үй-бүлөнүн ээси.

***

Бўрибой Жўраевич Жўраев 1939 йилнинг 12 январида Ўш шаҳрига туташ Қорасув туманига қарашли Наримон қишлоқ округининг Бешкўприк даҳасида оддий деҳқон оиласида туғилган. Бўрибой Жўраев 1957-1962 йиллари Тошкент политехника институтида ўқиб, электромеханик-муҳандис мутахассислигига эга бўлди. 1971-1976 йиллари КПСС МҚ ҳузуридаги Олий партия мактабида ўқиди, 1997-1999 йиллари эса Қирғизистон Давлат Миллий университетида ҳуқуқшунослик магистри даражасини олди. У ўзининг меҳнат фаолиятини Тошкент шаҳридаги "Узгипросельэлектро" лойиҳалаш институтида лойиҳачи сифатида бошлайди.

Ёш Бўрибой Жўраев жонажон Ўш шаҳрига келиб, 1962-1963 йиллари машҳур Ўш насос заводида технолог-муҳандиси бўлиб ишлайди. Ёш мутахассиснинг ташкилотчилик қобилияти ва билимини эътиборга олиб, раҳбарият уни комсомол, партия, касаба уюшмаси, халқ назорати органларига жалб этади. 1964-1965 йиллари Ўш вилояти комсомол қўмитасининг бўлим бошлиғи, 1965-1971 йиллари Ўш шаҳар комсомол қўмитасининг биринчи котиби, 1971-1980 йиллари Ўш шаҳар халқ назорати қўмитасининг раиси, 1981-1984 йиллари Қирғизистон Компартияси Ўш шаҳар партия қўмитасининг котиби, 1984-1986 йиллари эса Жалолобод шаҳар ижроия қўмитасининг раиси, 1986-1990 йиллари Ўш вилояти касаба уюшмаси Кенгаши раиси, 1990-1991 йилларда Ўш вилояти партия қўмитасининг котиби каби лавозимларда ишлаган. Бўрибой Жўраев 1992-1995 йиллари фавқулодда вазиятларни бартараф этиш бўйича Ўш вилояти комиссиясининг раҳбари, 1993-1995 йиллари Ўш вилояти давлат маъмурияти бошлиғининг ўринбосари, 1995-2005 йиллари Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг қонун чиқарувчи палатаси депутати, 1997-2005 йиллари Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг Аграр саноати мажмуи қўмитаси раиси вазифасидан то 2005-2009 йиллари Қирғизистон Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги савдо вакили вазифаларигача ишлаган даврларда ҳам ватан равнақи учун фидоийлик намуналарини намойиш этди. 2010-2011 йиллари Қирғизистон Республикаси Президенти Роза Отунбаевага Маслаҳатчи (жамоатчилик асосида). Давлат ва жамоат арбоби Бўрибой Жўраев қаерда ва қандай вазифада ишламасин, фақат эл-юрт фаровонлигини, юрт тинчлигини ўйлади. Шунинг учун бўлса керак, эл унга ишониб, уни бир неча марта ноибликка сайлашган. У икки марта Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг, 4 марта Ўш вилояти Кенгашининг, 7 марта Ўш шаҳар ва 1 марта Жалолобод шаҳар кенгашларининг депутати бўлиб сайланган.

Мамлакат раҳбарияти элнинг манфаатлари йўлида ҳалол ишлаган Бўрибой Жўраевнинг меҳнатларини муносиб тақдирлаган. 1999 йили у кишига "Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган саноат ходими" фахрли унвони берилган, 2003 йили эса 2-даражадаги Давлат Маслаҳатчиси унвонига сазовар бўлган. Эл-юрт қадрлаган Бўрибой Жўраев СССРнинг 5 медали, 2004 йили "Данк" медали, Қирғизистон Олий Кенгашининг 2 марта Фахрий ёрлиқлари (1968 ва 1974 йилларда) ва ҳукуматнинг бошқа бир қатор медаллари, фахрий ёрлиқлари билан тақдирланганки, бу у кишига берилган муносиб баҳодир. Оилада меҳрибон ота, севимли бобо бўлган Бўрибой ҳожи Жўраев тўрт фарзандни тарбиялаб, вояга етказди. Ҳозир рафиқалари Маликахон ая билан бирга қарилик гаштини сураётган бу ибратли оилада 16 невара ва 8 чевара катта оиланинг қувончидир.

***

Жураев Бурибай Жураевич родился в 1939 году 12 января в Нариманском айыльном округе Карасуйского района, Ошской области Киргизской Республики, в семье колхозника-крестьянина.

Высшее образование получил в нескольких ВУЗах: в 1957-1962 годы Ташкентский политехнический институт, по специальности инженер-электромеханик, в 1971-1976 годы Высшая партийная школа при ЦК КПСС и 1997-1999 годы получил степень магистра юриспруденции в Киргизском Государственным Национальном университете.

Свою трудовую деятельность Бурибай Жураев начал в 1962 году проектировщиком в проектном институте "Узгипросельэлектро" в городе Ташкент. Через год вернулся в родной город Ош и в 1963-1964 годах работал инженером-технологом в Ошском насосном заводе. В 1964-1965 годах заведующий отдела Ошского обкома комсомола. В 1965-1971 годах первый секретарь

Ошского горкома комсомола. В 1971-1980 годах председателем Ошского городского комитета народного контроля.

В 1981-1984 годах секретарь Ошского горкома Компартии Киргизии. В 1984-1986 годах председатель Джалал-Абадского горисполкома. В 1986-1990 годах председатель облсовпрофа, 1990-1991 годы секретарь Ошского обкома Компартии Киргизии.

С 1992 года по 1995 год руководит Ошской областной комиссией по ликвидации чрезвычайных ситуаций. В это же время в 1993-1995 годы работает заместителем главы Ошской областной государственной администрации.

С 1995 по 2005 годы депутат Законодательного Собрания Жогорку Кенеша КР. 1997-2005 годы Председатель комитета по агропромышленному комплексу ЗС Жогорку Кенеша КР.

2001-2003 годы председатель Совета директоров АО "Кыргызгаз" (на общ. началах). 2005-2009 годы был торговым представителем КР в Республике Узбекистан. 2008-2010 годы член Общественной Палаты Кыргызской Республики. 2010-2011 годы назначен Советником (на общественных началах) Президента Кыргызской Республики Розы Отунбаевой. Он был членом Национальной комиссии по расследованию причин трагических Ошских событий, где приложил максимум усилий для стабилизации положения, сохранения мира в стране.

Жураев Б.Ж. 2 раза был избран депутатом Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 4 раза Ошского областного Совета, 7 раз депутатом Ошского и Джалал-Абадского городских Советов. Неоднократно избирался членом ЦК Компартии Киргизии, Ошского обкома и горкома.

Б. Жураев получил множество медалей и почётных грамот за трудовые отличия от правительства во время СССР и после независимости Кыргызской Республики. 5 медалями СССР (1970, 1971, 1976, 1981, 1986), в 2004 году он был награждён медалью "Данк", 2-мя почётными грамотами Верховного Совета Киргизии (1968 и 1974 годы), также в разные годы награждался высшими наградами ЦК ВЛКСМ: "За активную работу в комсомоле", почётными грамотами ВЦСПС, Комитета народного контроля СССР, а также почётными грамотами ЦК ЛКСМ Киргизии, Киргизсовпрофа, Комитета народного контроля Киргизской ССР, ЦК Компартии Киргизии, Ошского обкома и горкома. Кроме этого, в 1999 году ему присвоено почётное звание "Заслуженный работник промышленности Кыргызской Республики" и в 2003 году почётное звание Государственного советника второго ранга.

Бурибай Жураевич несмотря на то, что находится на заслуженном отдыхе, после более 50 летней государственной службы не прекратил свою активную общественную деятельность. Продолжает активно участвовать в общественной, политической жизни республики, области и города. В настоящее время он отец четверых детей, дедушка шестнадцати внуков и восьми правнуков.

Группа депутатов ЖК Кыргызской Республики после переговора с руководством Всемирного Банка. В центре Киёша Кадера и Торага Законодательного Собрания Жогорку Кенеша У. Мукамбаев. 1998 г. Бишкек.

59. МАХАММАДОВ АХМАДЖАН

Ахмаджон Махаммадов 1955-жылы 15-сентябрда туулган. Уюштуруучулук жөндөмү, эл менен сүйлөшө билүүнүн бийик маданияты менен иш билгилиги жаш адис А.Махаммадовдун жетекчилик иштерге көтөрүлүшүнө өбөлгө түзгөн. Ал райондук комитеттин экинчи катчысы, Кыргызстан ЛКЖС Борбордук Комитетинин инструктору, партиянын райондук комитетинин инструктору, райондук агроөнөржай бирикмесинин төрагасынын орун басары, "Кыргызсельхозхимиянын" райондук бирикмесинин төрагалык кызматтарын аткарган.

Өлкөдө элдик көзөмөл органдарына социалисттик менчикти сактоо, өндүрүштүк тартипти бекемдөө боюнча чоң роль берилген жылдары А.Махаммадов Ош областтык элдик көзөмөл комитетинин легендардуу төрагасы Николай Шевцовдун орун басары болуп иштеген. Жогоруда аталган кызматтарда иштеп жүрүп жыйнаган билим-тажрыйбасын Махаммадов кийинки жумуштарында билгичтик жана натыйжалуулук менен пайдалана алган.

Кыргызстандын көз карандысыздыгы жылдары А.Махаммадов он жылдан ашуун Ош облусунун Араван жана Ноокат райондорун мамлекеттик администрациянын башчысы-акими катары жетектеген. Бир нече жыл Кара-Суу раймамадминистрациянын башчысынын биринчи орун басары болуп иштеген. Анын жетекчилиги менен Араван районунда жер реформасы жүргүзүлгөн. Анын ишмердүүлүгү мезгилинде Араван жана Кара-Суу райондорунда жаңы пахта тазалоочу заводдор, Ноокатта тамеки ишканалары курулуп, кошумча жумуш орундар түзүлгөн. Араван районунун түзүлгөндүгүнүн 60 жылдыгына жана Ноокат районунун 80-жылдыгына арналган иш чаралар жогорку деңгээлде өткөрүлгөн.

1999-жылы Ахмаджан Махаммадов жылдын мыкты акими деп аталган.

КРнын Президентинин 1994-жылдын августтагы жарлыгы менен түзүлгөн жергиликтүү өзүн-өзү башкаруунү реформалоо боюнча республикалык комиссиянын мүчөсү болуу менен ЖӨӨБнүн баштапкы органынын жаңы системасы - айыл өкмөтүнүн түзүлүшүнө өз салымын кошкон.

Айыл чарба министринин жана Ош облусунун губернаторунун орун басары болуп иштеген жылдары республиканын агрардык секторунун өнүгүшүнө көп күч-аракетин жумшаган.

2010 жыл май айынан азыркы мезгилге чейин А. Махаммадов Кыргыз Республикасы Өкмөтүнүн Ош облусундагы ыйгарым укуктуу өкүлүнүн-губернатордун орун басары болуп иштейт.

Анын катышуусу менен Ош облусунда инвестициялык форумдун 3 жолу өткөрүлүшү экономикага кошумча каражат тартууга өбөлгө түздү. Россиянын, Кытай Эл Республикасынын кээ бир аймактары менен экономикалык байланыштар бекемделди. Бул иш чараларда А.Махаммадовдун салымы чоң.

А.Махаммадов Кыргыз Республикасынын айыл чарбасына эмгек сиңирген ишмери. "Жергиликтүү өзүн өзү башкаруунун экономикалык маселелери" аталыштагы темада кандидаттык диссертациясын жактаган. Бир топ тармактык министрликтердин төш белгилери менен сыйланган. Кыргыз Республиканын мамлекеттик кызматынын 3-класстагы кеңешчиси. Үй-бүлөдө 4 баланы тарбиялап-өстүргөн.

***

Ахмаджон Махаммадов 1955 йил 15 сентябрда туғилган. Ўткир ташкилотчилик қобилияти, мулоқот маданияти, ишбилармонлик ўз пайтида ёш мутахассис Ахмаджон Махаммадов учун етакчи лавозимларга кўрсатиш учун қўл келди. У туман комсомол қўмитасининг иккинчи котиби, Қирғизистон комсомоли Марказий Қўмитасида инструктор, Қирғизистон Компартиясининг туман

қўмитасида инструктор, туман агросаноат бирлашмасида раис ўринбосари, туман "Қирғизқишлоқхимия" бирлашмасида раис бўлиб ишлади.

Социалистик мулкни асраш, ишлаб чиқариш тартибини мустаҳкамлаш масаласида халқ назорати органларига муҳим ўрин берилган бир пайтларда Аҳмаджон Маҳаммадов машҳур Николай Шевцов-вилоят халқ назорати қўмитаси раисининг ўринбосари лавозимида фаолият юритди.

Тўпланган билим ва тажрибани Маҳаммадов келгуси масъулиятли ишларда самарали қўллади. Мустақиллик йиллари у ўн йилдан зиёд муддат давомида Аравон ҳамда Новқат туманлари давлат маъмуриятларини бошқарди. Бир неча йил Қорасув тумани давлат маъмурияти бошлиғи-ҳокимнинг биринчи ўринбосари бўлиб ишлади.

Аравон туманида Маҳаммадов ер ислоҳотини ўтказишда бош-қош бўлди. У фаолият юритган йилларда Аравон ва Қорасув туманларида янги пахта тозалаш заводлари, Новқат туманида тамаки корхонаси қурилиб, ишга туширилди, қўшимча иш ўринлари яратилди. Аравон туманининг 60 йиллик, Новқат туманининг 80 йиллик юбилейлари ўтказилди. 1999 йилда "Йилнинг энг яхши ҳокими" деб топилди.

Президент Фармони билан 1994 йилнинг август ойида жорий этилган махаллий ўз-ўзини бошқариш тизимини ислоҳ этиш бўйича республика комиссиясининг аъзоси сифатида янги ўз-ўзини бошқариш органлари (қишлоқ ҳукуматлари)ни шакллантиришга салмоқли ҳисса қўшди.

Қирғизистон Республикаси қишлоқ хўжалиги вазирининг ўринбосари, кейинчалик Ўш вилояти губернаторининг қишлоқ хўжалиги бўйича муовини бўлиб ишлар экан, мамлакат аграр мажмуини ривожлантириш йўлида катта хизмат қилди.

2010 йил май ойидан ҳозирги кунгача А. Маҳаммадов Қирғизистон Республикаси Ҳукуматининг Ўш вилояти буйича мухтор вакили-губернаторнинг ўринбосари бўлиб ишлайди.

А. Маҳаммадов раҳбарлигида вилоятда уч бор ўтказилган инвестицион анжуманлар вилоят иқтисодига кўплаб сармоя жалб этилишига шароит тузилди. Россия, Хитой Халқ Республикаси ва бошқа мамлакатларнинг минтақалари билан қардошлик алоқалари ўрнатилди. Бу ишларда А.Маҳаммадовнинг саъй-ҳаракатлари катта бўлди.

Қирғизистонда хизмат кўрсатган қишлоқ хўжалиги арбоби. "Маҳаллий ўз-ўзини бошқаришнинг иқтисодий муаммолари" мавзусида фан номзодилик диссертациясини ёқлаган. Қатор вазирликларнинг кўкрак нишонлари билан тақдирланган. Қирғиз Республикаси давлат хизматининг III даражадаги давлат маслаҳатчиси. Уч фарзандининг отаси.

***

Ахмаджон Махаммадов родился 15 сентября 1955 года. Хорошие организаторские способности, высокая культура общения, умноженные на знание дела - выдвинули в своё время молодого специалиста А. Махаммадова на руководящую работу. Он был вторым секретарём районного комитета комсомола, инструктором Центрального Комитета ЛКСМ Киргизии, инструктором районного комитета Компартии Киргизии, заместителем председателя районного агропромышленного объединения, председателем районного объединения "Киргизсельхозхимия".

В годы, когда в стране большая роль отводилась органам народного контроля, как инструмента борьбы за сохранение социалистической собственности, за укрепление производственной дисциплины, Ахмаджон Махаммадов работал заместителем легендарного председателя областного комитета народного контроля Николая Шевцова.

Опыт и знания, приобретенные на вышеперечисленных должностях, Махаммадов умело и эффективно использует в последующей деятельности.

В годы независимости Кыргызстана он занимает ответственные государственные должности. Более десяти лет Махаммадов возглавлял Араванский и Ноокатские районы Ошской области в качестве главы районной государственной администрации, несколько лет был первым заместителем главы Карасуйской райгосадминистрации. Под его руководством успешно проведана аграрно-земельная реформа в Араванском районе. В период его деятельности в

названных районах построены новые хлопкоочистительные заводы в Араванском и Карасуйском районах, табачное предприятие в Ноокате, созданы допонительные рабочие места. Разработаны и реализованы содержательные планы и мероприятия в честь 60-летия Араванского и 80-летия образования Ноокатского районов.

В 1999 году А. Махаммадов был назван лучшим акимом года.

Будучи членом республиканской комиссии по реформе местного самоуправления, образованной Указом Президента страны в августе 1994 года, внёс весомый вклад в создание новой системы органов самоуправления - айыл окмоту.

Работая заместителем министра сельского хозяйства и заместителем губернатора Ошской области по сельскому хозяйству, приложил немало усилий для развития аграрного сектора республики.

С мая 2010 года по сегодняшний день А. Махаммадов - заместитель губернатора, полномочного представителя Правительства Кыргызской Республики в Ошской области.

Привлекательными стали инвестиционные форумы, проведенные в области уже три раза. Установлены тёплые, дружеские отношения с регионами России, Китайской Народной Республики, других стран. В этих мероприятиях много заслуг А. Махаммадова.

Заслуженный работник сельского хозяйства Кыргызской Республики. Защитил кандидатскую диссертацию на тему "Экономические проблемы местного самоуправления". Награждён нагрудными знаками ряда отраслевых министерств. Государственный советник III класса госслужбы Кыргызской Республики. Воспитал четверых детей.

Вручение фермерам.Почётной грамоты Ошской областной Госадминистрации

60. АЗИМОВ ХУДОЙБЕРДИ

Азимов Худойберди Азимович 1942-жылы 4-январда Ош шаарында туулган. Орто билимди Нариманов атындагы орто мектепте алгандан кийин Ош айыл чарба техникумуна кирип окуп, аны 1960-жылы ийгиликтүү аяктайт. Андан кийин Фрунзе политехникалык институтта "Автомобилдик транспорт" адистиги боюнча билимин жогорулатат.

Өзүнүн эмгек жолун 1960-жылы автомеханик болуп иштөөдөн баштаган. 1963-1966 жылдары Советтик Армияда кызмат өтөгөн.

1966-1979 жылдары ар кандай кызматтарда: мастер, механик, ага инженер, 2902-автоколоннанын башчысынын орун басары болуп иштеген.

Комсомолдук, партиялык уюмдардын бир нече жолу катчысы, кесиптик кошундун төрагасы кызматтарын аркалаган.

1979-1981 жылдары партиянын Ош обкомунун уюштуруу бөлүмүнүн инструктору.

1981-1990 жылдары СССРдин транспорт министрлигинин Памир жолу башкармалыгынын №113 автобазанын башчысы.

1990 жылы январь айында эл депутаттарынын Ош шаардык сессиясында Ош шаардык элдик көзөмөл комитетинин төрагасы болуп шайланган.

Ошол эле жылы Кыргызстан Компартиясынын Ош шаардык комитетинин бюро мүчөсү болуп шайланат. 1991-1994 жылдары эл депутаттарынын шаардык Кеңешинин төрагасынын биринчи орун басары, андан кийин Ош шаардык мамлекеттик администрациясы башчысынын биринчи орун басары болуп эмгектенген.

1994-жылы декабрда альтернативдик негизде эл депутаттарынын Ош шаардык Кеңешинин төрагасы болуп шайланат. 1999-жылы экинчи жолу эл депутаттарынын Ош шаардык Кеңешинин төрагасы болуп шайланат.

Азимов Худойберди Азимович жөнөкөй мастерликтен жооптуу жетекчилик кызматтарга чейин өзүнүн билим-тажрыйбасы, уюштуруучулук таланты, ак ниет эмгеги менен жетише алды.

Азимов Х.А. Ош шаардык кеңешинин беш чакырылышынын депутаты. Ал Ош шаарынын 3000 жылдык майрамына даярдык көрүү боюнча шаардык штабды жетектеген.

Азимов Х.А. Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык өнүгүшүнө кошкон салымы үчүн төмөнкү сыйлыктарга ээ болгон: Кыргыз ССРнин Жогорку Кеңешинин Президиумунун Ардак грамотасы, Кыргызстандын БКнын жана Кыргызсовпрофтун Ардак грамоталары, "Кыргыз Республикасынын транспортунун эмгек сиңирген кызматкери" наамы, Кыргыз Республикасынын медалдары. Үй-бүлөсүндө беш баланы тарбиялап-өстүргөн.

***

Азимов Худойберди Азимович 1942 йил 4 январда Ўш шаҳрида туғилди. Шаҳардаги Наримонов номли ўрта мактабда билим олди. 1956 йили Ўш қишлоқ хўжалик техникумига ўқишга кирди ва 1960 йили уни муваффақиятли тамомлади. 1972 йили Фрунзе политехника олийгоҳининг Автомобил транспорти факультетини тамомлади.

Ўз меҳнат фаолиятини 1960 йили автомеханикликдан бошлади. 1963-1966 йиллари Совет Армиясининг десант қисмларида хизмат қилди.

1966-1979 йиллари 2902-автоколоннасида мастер, механик, бош инженер, бошлиқ ўринбосари лавозимларида меҳнат қилди.

Бир неча бор комсомол, партия ташкилотларининг котиби, касаба уюшмаси қўмитасининг раиси бўлиб сайланди. 1979-1981 йиллари Ўш шаҳар партия қўмитаси ташкилий

ишлар бўлимининг инструктори. 1981-1990 йиллари Помир йўли қурилиш бошқармасининг 113-автобазасига бошлиқ.

1990 йил январида халқ депутатлари шаҳар кенгаши сессиясида Ўш шаҳар халқ назорати қўмитасининг раиси бўлиб сайланди. Ўша йили Қирғизистон Компартияси Ўш шаҳар қўмитаси бюро аъзоси бўлиб сайланди.

1991-1994 йиллари ҳалқ депутатлари Ўш шаҳар кенгаши раисининг биринчи ўринбосари. Кейинчалик Ўш шаҳар давлат маъмурияти бошлиғининг биринчи ўринбосари бўлиб тайинланди.

1994 йил декабрида муқобил асосда Ўш шаҳар депутатлар кенгаши раиси бўлиб сайланди. 1999 йил октябрида Ўш шаҳар депутатлари кенгаши раислигига иккинчи бор сайланди.

Азимов Х. жуда катта, сермазмун тажрибага, бой меҳнат фаолиятига эга. Оддий мастерликдан Ўш шаҳар кенгаши раислигигача бўлган йўлни босиб ўтди. Бу унинг меҳнатсеварлиги, поклиги, тўғрилиги, одамийлиги эвазига қўлга киритлган ютуқдир.

Азимов Х.А. Ўш шаҳар кенгаши депутатлигига беш маротаба сайланди. Ўтган давр ичида сайловчилари билан мунтазам учрашиб, уларнинг талаб ва истакларини, муаммоларини ўз вақтида ечишга ҳаракат қилди. Ўш шаҳрининг 3000 йиллигини нишонлаш штаби бошлиғи бўлган. Шаҳар кўчаларни қайта қуришда, микрорайонлар озодалигида, аҳолини газ, сув, электр энергияси билан тўлақонли таъминлашда бош-қош бўлди.

Қирғизистон Республикасининг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига қўшган катта ҳиссаси учун Қирғизистон ССР Олий Совети Президиумининг фахрий ёрлиғи, Қирғизистон Компартияси Марказий Комитети ва Киргизсовпрофнинг фахрий ёрлиғи, "Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган траспорт ҳодими" унвони, бир неча медаллар билан тақдирланган. Азимов Х. А. оилали, беш фарзанднинг отаси.

***

Азимов Худойберди Азимович родился 4 января 1942 года в городе Ош Кыргызстана. Среднее образование получил в средней школе имени Нариманова. В 1960 году успешно окончил Ошский сельскохозяйственный техникум. В 1972 году окончил Фрунзенский политехнический институт, факультет "Автомобильный транспорт".

Свою трудовую деятельность начал в 1960 году автомехаником. 1963-1966 годы служил в ВДВ Советской Армии.

1966-1979 годы работал на разных должностях, таких как: мастер, механик, старшим инженером, заместитель начальника автоколонны №2902 г.Ош.

Неоднократно избирался секретарём комсомольской и партийной организации, председателем профкома.

1979-1981 годы работал инструктором организационного отдела Ошского горкома партии. 1981-1990 годы работал начальником автобазы №113 Управления Памирской дороги Минтранстроя СССР.

В январе 1990 года на сессии городского Совета народных депутатов был избран председателем Ошского городского комитета народного контроля. В том же году был избран членом бюро Ошского горкома Компартии Кыргызстана. 1991-1994 годы работал первым заместителем председателя городского Совета депутатов трудящихся. А затем первым заместителем главы Ошской городской государственной администрации.

В декабре 1994 года на сессии на альтернативной основе был избран председателем Ошского городского Кенеша депутатов.

В октябре 1999 года на сессии 2 раз был избран председателем Ошского городского Кенеша депутатов.

Азимов Худойберди Азимович прошёл большой жизненный и трудовой путь от простого мастера до председателя комитета народного контроля города Ош, от депутата до председателя городского Кенеша (Совета) депутатов. Это говорит о чувстве ответственности, добросовестности, честности, порядочности и целеустремленности Азимова Х.А.

Азимов Х.А. избирался депутатом Ошского городского Кенеша пяти созывов. Он возглавлял городской штаб по подготовке празднования 3000 летия города Ош. Он внёс большой вклад в развитие социальной инфраструктуры города Ош.

Азимов Х.А. за вклад в социально-экономическое развитие Кыргызской Республики был награжден: Медалями Кыргызской Республики, Почётной грамотой Президиума Верховного Совета Киргизской ССР, Почётной грамотой ЦК Компартии Киргизии и Киргизсовпрофа. Ему было присвоено звание "Заслуженный работник транспорта Кыргызской Республики".

В семье воспитал пятерых детей.

Мэр города Ош Ж. Шарипов и торага Ошского горкенеша Х. Азимов принимают награду орден "Данакер" в честь 3000-летия города Ош

Памятная монета выпущенная в честь 3000-летия города Ош

61. КУЧКАРОВ ЭСОНБОЙ

Кучкаров Эсонбой 1940-жылы 29-декабрда Ош облусу, Кара-Суу районунун Нариман айылында туулган.

1960-жылы Ош айыл чарба техникумунун агрономия факультетин, 1970-жылы Ташкент айыл чарба институтун аяктаган.

1960-1970 жылдары Кара-Суу районундагы Ленин атындагы колхоздун участкалык агроном катары эмгек жолун баштап, андан кийин участка башчысы, дан боюнча агроному болуп иштеген. 1970-1973 жылдары Кара-Суу районундагы "Коммунизм" колхозунун башкы агроному, 1973-1994 жылдары Ленин атындагы колхоздун башкы агроному, төраганын орун басары, партиялык уюмдун катчысы, төрага, 1994-жылдан тартып Нариман айылдык комитетинин төрагасы болуп эмгектенет.

1995-жылдан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешинин Эл өкүлдөр жыйынынын депутаты, 1996-жылдан Т.Сулайманов атындагы айыл чарба бирикмесинин төрагасы, бир эле убакта Нариман айыл өкмөтүнүн башчысы.

Э. Кочкоров улуу муундагы жана тажрыйбалуу жетекчилердин жакшы иштерин уланткан. Колхозго төрага болуп иштеп жүргөн 1988-1996 жылдары алдыңкы чарбанын деңгээлине жеткирүү, жергиликтүү калктын жашоо-тиричилигин жакшыртуу, колхоздун аймагындагы бардык 15 айылдын социалдык облигин өзгөртүү боюнча көптөгөн иштерди жасаган. Алардын бирин мисалга алсак, колхозго жетекчилик кыла баштаган алгачкы күндөрү ал арыктардын жана каналдардын жээктерине, кароосуз калган жерлерге, мектептердин, ооруканалардын жана башка коомдук жайлардын (ал тургай көрүстөндөрдүн чекелерине чейин) пайдаланылбай турган аянттарына теректин көчөттөрүн массалык түрдө олтургузууну баштаган. 6-7 жылдан кийин бул даректар социалдык обьектилерди курууда же капиталдык оңдоп-түзөтүүлөрдөн өткөрүүдө курулуш материалдары катары пайдаланыла баштаган.

1990-жылдардын башында, колхоз-совхоздор жоюла баштаган мезгилде Э.Кучкаров же реформасын ийгиликтүү жүргүзө алган. Натыйжада колхоздун калкы мыйзамга ылайык жер жана мүлк үлүштөрүн алышкан.

Узакка жылдык жана ак ниет эмгеги татыктуу баасын алып, "Эмгек Кызыл Туу", "Октябрь Революциясы" ордендери, "Эмгектеги каармандыгы", "В.И. Лениндин 100 жылдык юбилейи" медалдары, 2004-жылы "Даңк" медалы менен сыйланган. "Кыргыз Республикасынын айыл чарбасынын эмгек сиңирген кызматкери".

Азыркы убакта Э.Кучкаров коомдук ишмер катары ардагерлердин райондук жана областтык советтеринин иштерине активдүү катышат. Ошондой эле жергиликтүү өзүн өзү башкаруу жана этникалык аралык мамилелер боюнча мамлекеттик Агенттиктин эксперттик комиссиясынын мүчөсү. Биздин аймакта жашашкан кыргыздардын жана өзбектердин ортосундагы биримдиктин жана ынтымактын бекемделишине чоң салым кошуп келе жатат. 11 баланы тарбиялап өстүргөн, 35 неберенин, 15 чеберенин чоң атасы.

***

Құчқоров Эсонбой 1940 йил 29 декабрда Ўш вилояти Қорасув туманининг Наримон қишлоғида туғилган.

1960 йили Ўш қишлоқ хўжалиги техникумининг агрономия факультетини, 1970 йилда Тошкент қишлоқ хўжалиги олийгоҳини тамомлаган.

1960-1970 йиллари Қорасув туманидаги Ленин номли колхоз участка агрономи, участка бошлиғи, дон бўйича агрономи. 1970-1973 йиллари Қорасув туманидаги "Коммунизм" колхозининг бош агрономи. 1973-1994 йилари Ленин номли колхоз бош агрономи, колхоз раисининг ўринбосари, партия ташкилотининг котиби, колхоз раиси. 1994 йилдан бошлаб Наримон қишлоқ қўмитасининг раиси.

1995 йилдан Қирғизистон Республикаси Жогорку Кенеши халқ вакиллари йиғини депутати, 1996 йилдан Т.Сулаймонов номли кишлоқ хўжалиги бирлашмасининг раиси, бир вақтнинг ўзида Наримон кишлоқ ҳукуматининг бошлиғи.

Ҳақиқий деҳқон фарзанди Құчқоров ҳалол меҳнати билан оддий агрономликдан республикада номи чиққан Ленин номли колхозга раислик даражасигача кўтарилди ва элга танилган жамоат арбобига айланди. У раислик қилган 1988-1996 йилларда Ленин колхози ўш вилоятида илғор ва кўп тармоқли хўжаликлардан бири эди.

Э. Құчқоров тажрибали, узоқни кўра биладиган раҳбар, унинг ташаббуси билан ариқлар бўйидаги, масжид, мактаб, қабристон ва бошқа ташландиқ бўш ётган ерларга ҳар йили юз минглаб терак кўчатлари ўтқазилди ва парвариш қилинди. Натижада 6-7 йил ўтгач бу тераклар мактаблар, ФАП, поликлиника, болалар боғчалари ва бошқа ижтимоий объектлар қурилишига ва капитал таъмирлашга ишлатилди.

1990 йилларнинг иккинчи ярмида колхоз ва совхозлар тарқатилгандан кейин, Э.Құчқоров ер ислоҳотини қонун асосида муваффақиятли ўтказди. Колхозчилар ва ижтимоий соҳада ишлаганлар (врачлар, ўқитувчилар ва бошкалар) ер улушларини ва тегишли мол-мулк улушларини олдилар.

Кўп йиллик самарали меҳнатлари учун Меҳнат Қизил Байроғи ва Октябр Инқилоби орденлари, "Шавкатли меҳнати учун", "В.И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги" медаллари ва 2004 йили "Данк" медали билан тақдирланган. Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлок хўжалиги ходими.

Ҳозирги кунда Э.Құчқоров жамоат арбоби сифатида Ўш вилояти ва Қорасув тумани фахрийлар кенгашида фаол катнашмоқда ва вилоят миллатлараро мунособатни мустаҳкамлаш бўйича экспертлар комиссия аъзоси сифатида халқлар дўстлигини ва бирдамлигини мустаҳкамлаш устида иш олиб боряпти.

Оилада 11 фарзанднинг отаси, 35 невара ва 15 чевараларнинг бобоси.

***

Кучкаров Эсонбой родился 29 декабря 1940 года в селе Нариман, Кара-Суйского района Ошской области.

В 1960 году окончил агрономический факультет Ошского сельскохозяйственного техникума. В 1970 году окончил Ташкентский сельскохозяйственный институт.

1960-1970 годы агроном участка, руководитель участка, агроном по зерну в колхозе им. Ленина Кара-Суйского района. 1970-1973 годы главный агроном колхоза им. Коммунизма Кара-Суйского района. 1973-1994 годы главный агроном, заместитель председателя, секретарь партийной организации, председатель колхоза им. Ленина, с 1994 года председатель Нариманского сельского комитета.

С 1995 года депутат Собрания Народных Представителей Жогорку Кенеша Кыргызской Республики. С 1996 года председатель сельскохозяйственного объединения им. Т. Сулайманова, одновременно глава Нариманской сельской управы.

Э.Кучкоров продолжал хорошие дела старших, опытных руководителей. За всё время работы председателем 1988-1996 годы сделал немало, чтобы поддержать престиж передового хозяйства, повысить уровень благосостояния населения, изменить социальный облик всех 15-ти сёл на территории колхоза. Один пример, с первых дней председательства колхоза он начал массовую посадку тополей вдоль арыков и каналов, в заброшенных, неиспользуемых землях, дворах школах, больницах и других общественных местах (даже вдоль заборов кладбищ). Через 6-7 лет эти деревья использовались в качестве стройматериалов для строительства и капитального ремонта школ, ФАПов, поликлиник, дедсадов и других социальных объектов.

61. КУЧКАРОВ ЭСОНБОЙ

Кучкаров Эсонбой 1940-жылы 29-декабрда Ош облусу, Кара-Суу районунун Нариман айылында туулган.

1960-жылы Ош айыл чарба техникумунун агрономия факультетин, 1970-жылы Ташкент айыл чарба институтун аяктаган.

1960-1970 жылдары Кара-Суу районундагы Ленин атындагы колхоздун участкалык агроном катары эмгек жолун баштап, андан кийин участка башчысы, дан боюнча агроному болуп иштеген. 1970-1973 жылдары Кара-Суу районундагы "Коммунизм" колхозунун башкы агроному, 1973-1994 жылдары Ленин атындагы колхоздун башкы агроному, төраганын орун басары, партиялык уюмдун катчысы, төрага, 1994-жылдан тартып Нариман айылдык комитетинин төрагасы болуп эмгектенет.

1995-жылдан Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешинин Эл өкүлдөр жыйынынын депутаты, 1996-жылдан Т.Сулайманов атындагы айыл чарба бирикмесинин төрагасы, бир эле убакта Нариман айыл өкмөтүнүн башчысы.

Э. Кочкоров улуу муундагы жана тажрыйбалуу жетекчилердин жакшы иштерин улантканы. Колхозго төрага болуп иштеп жүргөн 1988-1996 жылдары алдыңкы чарбанын деңгээлине жеткирүү, жергиликтүү калктын жашоо-тиричилигин жакшыртуу, колхоздун аймагындагы бардык 15 айылдын социалдык облигин өзгөртүү боюнча көптөгөн иштерди жасаган. Алардын бирин мисалга алсак, колхозго жетекчилик кыла баштаган алгачкы күндөрү ал арыктардын жана каналдардын жээктерине, кароосуз калган жерлерге, мектептердин, ооруканалардын жана башка коомдук жайлардын (ал тургай көрүстөндөрдүн чекелерине чейин) пайдаланылбай турган аянттарына теректин көчөттөрүн массалык түрдө олтургузууну баштаган. 6-7 жылдан кийин бул даректар социалдык обьектилерди курууда же капиталдык оңдоп-түзөтүүлөрдөн өткөрүүдө курулуш материалдары катары пайдаланыла баштаган.

1990-жылдардын башында, колхоз-совхоздор жоюла баштаган мезгилде Э.Кучкаров же реформасын ийгиликтүү жүргүзө алган. Натыйжада колхоздун калкы мыйзамга ылайык жер жана мүлк үлүштөрүн алышкан.

Узакка жылдык жана ак ниет эмгеги татыктуу баасын алып, "Эмгек Кызыл Туу", "Октябрь Революциясы" ордендери, "Эмгектеги каармандыгы", "В.И. Лениндин 100 жылдык юбилейи" медалдары, 2004-жылы "Данк" медалы менен сыйланган. "Кыргыз Республикасынын айыл чарбасынын эмгек сиңирген кызматкери".

Азыркы убакта Э.Кучкаров коомдук ишмер катары ардагерлердин райондук жана областтык советтеринин иштерине активдүү катышат. Ошондой эле жергиликтүү өзүн өзү башкаруу жана этникалык аралык мамилелер боюнча мамлекеттик Агенттиктин эксперттик комиссиясынын мүчөсү. Биздин аймакта жашашкан кыргыздардын жана өзбектердин ортосундагы биримдиктин жана ынтымактын бекемделишине чоң салым кошуп келе жатат. 11 баланы тарбиялап өстүргөн, 35 небереңин, 15 чеберенин чоң атасы.

***

Құчқоров Эсонбой 1940 йил 29 декабрда Ўш вилояти Қорасув туманининг Наримон қишлоғида туғилган.

1960 йили Ўш қишлоқ хўжалиги техникумининг агрономия факультетини, 1970 йилда Тошкент қишлоқ хўжалиги олийгоҳини тамомлаган.

1960-1970 йиллари Қорасув туманидаги Ленин номли колхоз участка агрономи, участка бошлиғи, дон бўйича агрономи. 1970-1973 йиллари Қорасув туманидаги "Коммунизм" колхозининг бош агрономи. 1973-1994 йилари Ленин номли колхоз бош агрономи, колхоз раисининг ўринбосари, партия ташкилотининг котиби, колхоз раиси. 1994 йилдан бошлаб Наримон қишлоқ қўмитасининг раиси.

1995 йилдан Қирғизистон Республикаси Жогорку Кенеши халқ вакиллари йиғини депутати, 1996 йилдан Т.Сулаймонов номли кишлоқ хўжалиги бирлашмасининг раиси, бир вақтнинг ўзида Наримон кишлоқ ҳукуматининг бошлиғи.

Ҳақиқий деҳқон фарзанди Қўчқоров ҳалол меҳнати билан оддий агрономликдан республикада номи чиққан Ленин номли колхозга раислик даражасигача кўтарилди ва элга танилган жамоат арбобига айланди. У раислик қилган 1988-1996 йилларда Ленин колхози Ўш вилоятида илғор ва кўп тармоқли хўжаликлардан бири эди.

Э. Қўчқоров тажрибали, узоқни кўра биладиган раҳбар, унинг ташаббуси билан ариқлар бўйидаги, масжид, мактаб, қабристон ва бошқа ташландиқ бўш ётган ерларга ҳар йили юз минглаб терак кўчатлари ўтқазилди ва парвариш қилинди. Натижада 6-7 йил ўтгач бу тераклар мактаблар, ФАП, поликлиника, болалар боғчалари ва бошқа ижтимоий объектлар қурилишига ва капитал таъмирлашга ишлатилди.

1990 йилларнинг иккинчи ярмида колхоз ва совхозлар тарқатилгандан кейин, Э.Қўчқоров ер ислоҳотини қонун асосида муваффақиятли ўтказди. Колхозчилар ва ижтимоий соҳада ишлаганлар (врачлар, ўқитувчилар ва бошкалар) ер улушларини ва тегишли мол-мулк улушларини олдилар.

Кўп йиллик самарали меҳнатлари учун Меҳнат Қизил Байроғи ва Октябр Инқилоби орденлари, "Шавкатли меҳнати учун", "В.И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги" медаллари ва 2004 йили "Данк" медали билан тақдирланган. Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган қишлок хўжалиги ходими.

Ҳозирги кунда Э.Қўчқоров жамоат арбоби сифатида Ўш вилояти ва Қорасув тумани фахрийлар кенгашида фаол катнашмоқда ва вилоят миллатлараро мунособатни мустаҳкамлаш бўйича экспертлар комиссия аъзоси сифатида халқлар дўстлигини ва бирдамлигини мустаҳкамлаш устида иш олиб боряпти.

Оилада 11 фарзанднинг отаси, 35 невара ва 15 чевараларнинг бобоси.

***

Кучкаров Эсонбой родился 29 декабря 1940 года в селе Нариман, Кара-Суйского района Ошской области.

В 1960 году окончил агрономический факультет Ошского сельскохозяйственного техникума. В 1970 году окончил Ташкентский сельскохозяйственный институт.

1960-1970 годы агроном участка, руководитель участка, агроном по зерну в колхозе им. Ленина Кара-Суйского района. 1970-1973 годы главный агроном колхоза им. Коммунизма Кара-Суйского района. 1973-1994 годы главный агроном, заместитель председателя, секретарь партийной организации, председатель колхоза им. Ленина, с 1994 года председатель Нариманского сельского комитета.

С 1995 года депутат Собрания Народных Представителей Жогорку Кенеша Кыргызской Республики. С 1996 года председатель сельскохозяйственного объединения им. Т. Сулайманова, одновременно глава Нариманской сельской управы.

Э.Кучкоров продолжал хорошие дела старших, опытных руководителей. За всё время работы председателем 1988-1996 годы сделал немало, чтобы поддержать престиж передового хозяйства, повысить уровень благосостояния населения, изменить социальный облик всех 15-ти сёл на территории колхоза. Один пример, с первых дней председательства колхоза он начал массовую посадку тополей вдоль арыков и каналов, в заброшенных, неиспользуемых землях, дворах школах, больницах и других общественных местах (даже вдоль заборов кладбищ). Через 6-7 лет эти деревья использовались в качестве стройматериалов для строительства и капитального ремонта школ, ФАПов, поликлиник, дедсадов и других социальных объектов.

В середине 1990-х годов, после распада колхозов и совхозов, Э.Кучкаров успешно провёл земельную реформу. В результате в соответствии с законодательством население получило земельную и имущественную долю.

За долголетнюю и добросовестную работу, его труд был достойно оценён. Он был награждён орденами Трудового Красного Знамени, Октябрьской Революции, медалями "За доблестный труд", "100-летие со дня рождения В.И. Ленина". В 2004 году был награждён медалью "Данк". Имеет почётное звание Заслуженный работник сельского хозяйства Кыргызской Республики. В эти дни, как общественный деятель Э.Кучкаров активно участвует в работе районных и областных советов ветеранов, а также является членом экспертной комиссии Государственного агенства по местному самоуправлению и по межэтническим отношениям (ГАМСУМО). Многое делает для укрепления дружбы и единства между кыргызами и узбеками и другими этносами, проживающими в нашем регионе.

Воспитал 11 детей, имеет 35 внуков и 15 правнуков.

***

Вручение награды Э. Кучкарову.

62. ТАЖИБАЕВ ОБИДЖОН

Тажибаев Абиджан 1937-жылы 19-декабрда Ош областына караштуу Кара-Суу районунун Нариман айыл өкмөтүнүн Кызыл-Мехнат айылында туулган. Ташкент шаарындагы Ортоазиялык ирригациялык институтта билим алгандан кийин өзүнүн эмгек жолун Араван райондук сугат системасы башкармалыгында башкы инженер болуп иштөөдөн баштаган. Андан кийин бул башкармалыктын жетекчиси болуп дайындалат. Жаш адис которуштуруп айдоону киргизүү менен жер жана суу ресурстарын рационалдуу пайдаланууга жетишкен.

Ошол жылдардагы башкы жетишкендик катары-Төө-Моюн өрөөнүн өздөштүрүү Найман суу сактагычын куруу жана жаңы айыл чарба ишканаларын уюштуруу иштери менен биргеликте жүргүзүлгөндүгү болгон. Кыргызстандын жаңы тарыхында бул эпопея өзүнүн масштабы боюнча теңдешсиз экендигин белгилей кетүү керек. Бул ишке ошол мезгилде Араван райондук айыл чарба башкармалыгын жетектеп турган Абиджан Тажибаев да чоң салым кошкон.

Өткөн кылымдын жетимишинчи жылдардын жарымында Тажибаев Ош областына караштуу Ленин районунун (азыркы Жалал-Абад облусунун Ноокен району) айыл чарба башкармалыгын жетектеген. Ал убакта район 81 миң тоннага чейин пахтанын түшүмүн алууга жетишкен.

Тажибаевдин өндүрүштүк жана уюштуруучулук бай тажрыйбасын эске алуу менен Базар-Коргон райондук советинин депутаттары 1978-жылы аны райондук аткаруу комитетинин төрагасы кылып шайлашкан. Иш билги жана сарамжалдуу өндүрүшчүнүн жана суу чарба инженеринин ишмердүүлүгүнөн бир мисал айта кетсек, жергиликтүү дарыянын 300 гектардай келген сайлуу жээги өздөштүрүлүп, азыр бул жерде дээрлик райондун борбору жайгашкан. Ар бир колхоздо, совхоздо кыздар бригадаларынын өрнөк катары уюштурулушу айылдык кыздарды иш менен гана камсыз кылбастан, аларга чоң турмушка-жогорку жана орто окуу жайларына да жолдомо берилишине мүмкүнчүлүк түзүлгөн.

1985-жылы эл депутаттарынын Ош областтык советинин сессиясында Тажибаев А. областтык аткаруу комитетинин төрагасынын орун басары болуп шайланат. Соода жана калкты турмуш-тиричилик жактан тейлөө тармагын жетектөө менен Тажибаев эл керектөөчү товарларды чыгарууну, кызмат көрсөтүүлөрдү кеңейтүү жана алардын инфраструктурасын жаңылоого өбөлгө түзүүчү боюнча көп иштерди жүргүзгөн.

А.Тажибаев өлкөнүн булуң-бурчтарына жашылча-жемиш азык-түлүктөрүн жеткирүүнү уюштурууда да иш билгилигин көрсөтө алган. Россия Федерациясынан картөшкө алып келүү боюнча конвейер уюштурулган.

1990-жылы 24-июнда Кыргызстан Компартиясынын Кара-Суу райкомунун биринчи катчысы болуп дайындалат. Бул Ош окуяларынан кийинки татаал жана оор мезгил эле. Абиджан Тажибаев жергиликтүү элдердин ортосундагы жана Өзбекистандын коңшулаш Андижан области менен мамилени жөнгө салууга жумшаган күч-аракети текке кеткен жок.

А Тажибаев Кыргызстандагы азыркы ири базар болгон Кара-Суу базарынын өнүгүшүнө чоң маани берген, натыйжада бул базарда иш орундары түзүлүп, бүтүндөй аймактын экономикалык абалына оң таасирин тийгизе баштаган. 1991-жылы "Түштүксуучарбакурулуш" ишканасынын башкармасы. 1992-жылы кайрадан Кара-Суу райондук администрациясынын башчысынын биринчи орун басары.

А.Тажибаев азыркы учурда Кара-Суу районунун согуш жана эмгек ардагерлеринин кеңешинин төрагасы. 2009 жылгачейин Кара-Суу райондук өзбек улуттук маданий борборун төрагасы. Эл депутаттарынын Араван, Ноокат, Ленин, Базар-Коргон, Кара-Суу райондорунун жана Ош областтык Кеңештеринин депутаты болуп шайланган.

"Эмгек Кызыл Туу", "Даңк белгиси" ордендери жана медалдар менен сыйланган. Кыргыз Республикасынын Ардак грамотасына эки жолу ээ болгон. Жубайы, КРнын билим берүүсүнүн мыктысы Фарида Тажибаева менен үч баланы тарбиялап чоңойтушту.

***

Обиджон Тожибоев 19 декабр 1937 йили Ўш вилояти Қорасув туманининг Қизил Меҳнат қишлоғида таваллуд топган. Тошкент шаҳридаги Ўрта Осиё ирригация олийгоҳини тамомлаган.

Меҳнат фаолиятини Аравон тумани суғориш тармоғининг бош муҳандиси сифатида бошлаган, сўнг ушбу ташкилотга раҳбарлик қилган ёш мутахассис ер ва сув ресурсларидан самарали фойдаланиш йўлида кўп ишлар қилди, алмашлаб экиш йўлга қўйилди. Бу йилларнинг асосий ютуғи - Туямўйин чўлини ўзлаштириш, ушбу ҳудудда Найман сув омбори ва қатор хўжаликлар тузиш бўлди. Айтиш жоизки, бу ҳозирги Қирғизистон тарихида мисли кўрилмаган эпопеядир. Мазкур ишларда ўша пайтда Аравон тумани қишлоқ хўжалик бошқармасининг бошлиғи бўлган Обиджон Тожибоевнинг ҳиссаси салмоқли эди. Ўтган аср етмишинчи йилларининг иккинчи ярмида О. Тожибоев Ўш вилояти Ленин тумани (ҳозирги Жалолобод вилояти Новкен тумани) қишлоқ хўжалиги бошқармаси бошлиғи бўлиб ишлаган пайтларда ушбу туман пахтачиликда рекорд ҳосилдорликка эришиб, давлатга 81 минг тоннагача пахта топширган.

О. Тожибоевнинг ишлаб чиқариш ва ташкилотчиликдаги катта тажрибасини назарга олган Бозорқўрғон тумани кенгаши депутатлари 1978 йил апрел ойида уни ижроия қўмитаси раиси қилиб сайладилар. Ўша пайтларда дарё бўйларида 300 гектар янги ер ўзлаштирилиб, ҳозир туман марказининг анча қисми шу жойда ўрин олган.

Ҳар бир хўжаликда қизлар бригадаси уюштирилиб, ёшлар иш билан таъминланган, ўқув юртларига йўлланма олиш имконига эга бўлган.

1985 йилда Ўш вилояти халқ депутатлари кенгаши Обиджон Тожибоевни Ўш вилояти ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари этиб сайлади. Бу лавозимда савдо ҳамда маиший хизмат кўрсатиш соҳаларини бошқарар экан, Тожибоев халқ истеъмоли маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш иншоотларини янгилашга катта ҳисса қўшди.

О.Тожибоев мева ва сабзавот маҳсулотларини улкан мамлакатнинг турли бурчакларига етказиб беришда жонбозлик кўрсатди. Ўша йиллар Россия Федерациясидан картошка олиб келиш изга солинди.

1990 йилнинг 24 июн куни О.Тожибоев Қирғизистон Компартияси Қорасув тумани партия қўмитасининг биринчи котиби бўлиб сайланди. Бу Ўш воқеаларидан кейин вужудга келган қийин ва мураккаб пайтлар эди. Обиджон Тожибоев куч-ҳаракатини миллатлараро муносабатларни яхшилашга, шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Андижон вилоятининг қўшни туманлари билан алоқаларни йўлга қўйишга қаратди.

О.Тожибоев республикадаги йирик бозорлардан бири бўлган Қорасув бозорининг ташкилотчиларидан бири бўлган. Кейинчалик бу масканда минглаб иш ўринлари тузилди, бозор минтақа ривожига сезиларли ҳисса қўшиб келмоқда.

1991 йили "Жанубмелиосувқурилиш" бошқарувчиси бўлган. 1992 йили яна Корасув туманига юборилиб, туман давлат маъмурияти бошлиғининг биринчи ўринбосари сифатида фаолият юритган. ҳозир Корасув тумани уруш ва меҳнат фахрийлари кенгаши раиси. 2009 йилгача Қорасув тумани ўзбек миллий-маданий маркази раиси бўлган.

Аравон, Новқат, Ленин, Бозорқўргон, Қорасув туманлари ҳамда Ўш вилояти кенгашларининг депутати бўлган. Меҳнат Қизил Байроқ, Ҳурмат белгиси орденлари, қатор медаллар ҳамда икки марта Қирғизистон Республикасининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

Турмуш ўртоғи республика халқ таълими аълочиси Фарида Тожибоева билан уч фарзандни тарбиялаганлар.

***

Абиджан Таджибаев родился 19 декабря 1937 года в селе Кызыл Мехнат Нариманского сельского совета Карасуйского района, Ошской области. Окончил Среднеазиатский ирригационный институт в городе Ташкенте.

Начав трудовую деятельность в качестве главного инженера, а затем являясь начальником Араванского районного управления оросительных систем, молодой специалист добивался рационального использования земельных и водных ресурсов с введением севооборотов. Главное достижение этих лет - освоение Туя-Моюнской степи со строительством Найманского водохранилища, с организацией новых сельскохозяйственных предприятий. Следует отметить, что эта эпопея остаётся непревзойденной по своим масштабам и результатам в истории современного Кыргызстана. И здесь велик вклад Абиджана Тажибаева, который к тому времени возглавлял управление сельского хозяйства Араванского района.

Во второй половине семидесятых годов прошлого века, когда Таджибаев был начальником райсельхозуправления Ленинского района Ошской области (ныне Ноокенский район Джалал-Абадской области), район добился рекордных урожаев хлопка - до 81 тысячи тонн. Учитывая большой производственный и организаторский опыт, знания Таджибаева, депутаты Базар-Коргонского районного Совета в апреле 1978 года избрали его председателем райисполкома. Приведём один пример деятельности умелого и рачительного хозяйственника и инженера-ирригатора - была освоена пойма местной реки (около 300 гектаров), ныне здесь стоит практически районный центр. Организация образцовых девичьих бригад в каждом колхозе, совхозе помогла не только трудоустроить молодых сельчанок, но и дала им путёвки в вузы, техникумы - в большую жизнь. В 1985 году сессия Совета народных депутатов Ошской области избрала Таджибаева заместитетелем председателя облисполкома. Курируя сферу торговли и бытового обслуживания, Тажибаев немало способствовал расширению выпуска товаров народного потреблеия, оказания услуг, обновлению социальной инфраструктуры.

А. Таджибаев проявил себя также в организации и осуществлении поставок плодоовощной продукции в разные концы огромной страны. Был организован конвейер по поставке картофеля из Российской Федерации.

В 1990 году 24 июня был избран первым секретарём Карасуйского райкома Компартии Киргизии. Это был трудный и сложный период после известных ошских событий. Абиджан Таджибаев приложил большие и успешные усилия для налаживания диалога между людьми, с соседними районами Андижанской области Узбекистана.

А Таджибаев стоял у истоков ныне крупнейшего в республике Карасуйского рынка. Со временем здесь были созданы тысячи рабочих мест, рынок способствовал повышению благосостояния целого региона.

В 1991 году - управляющий "Южмелиоводстроя". В 1992 году вновь направлен в Карасуйский район, первым заместителем главы государственной администрации. Ныне председатель совета ветеранов войны и труда Карасуйского района. До 2009 года возглавлял узбекский национально-культурный центр Карасуйского района.

Был депутатом Араванского, Ноокатского, Ленинского, Базар-Коргонского, Карасуйского районных, а также Ошского областного Советов.

Награждён орденами Трудового Красного Знамени, "Знак Почёта", медалями, двумя Почётными грамотами Кыргызской Республики.

Вместе с женой, отличницей народного образования республики Фаридой Таджибаевой, воспитал трёх детей.

63. САДЫКОВ ТАХИР (1940-2012)

Тахир Садыков 1940-жылы туулган. 1964-жылы Ташкент фармацевтика институтун аяктап Нарын шаарындагы №11 дарыкананын башчысынын орун басары болуп иштей баштаган. 1965-1966 жылдары Советтик армиянын катарында кызмат кылат. 1966-1978 жылдары Фрунзе шаарындагы №155 дарыкананын башчысы. 1979-1982 жылдары дарыканалардын Башкы башкармалыгынын дары кампасына башчылык кызматын аткарган. 1982-1984 жылдары Ысык-Көл областтык дарыкана башкармалыгынын башчысы, 1984-жылы Бишкек шаарындагы Республикалык клиникалык ооруканасынын дарыкана башчысы. 1991-жылдан Бишкек шаарынын өзбек улуттук "ОРЗУ" борборунун вице-президенти, 1994-жылдан тартып өзбек улуттук "ОРЗУ" борборунун президенти. 1995-2005 жылдары Кыргыз Республикасынын Борбордук шайлоо комиссисынын мүчөсү.

Т.Садыков көп түрдүү талант ээси эле. Ал 20 артык кинофильмдерде рольдорду аткарган. "Кыргыз Республикасынын ден соолукка эмгек сиңирген кызматкер" наамына ээ. Т. Садыков "Данакер" ордени, "Данк", Эл аралык "Руханият" сыйлыгы, "В.И. Лениндин туулган күнүнүн 100 жылдыгы", "Фашисттик Германияны жеңиштин 25 жылдыгы", "Советтик Армиянын жана Флоттун 50 жылдыгы", "Манас-1000" медалдары, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Ардак грамотасы менен сыйланган.

***

Содиқов Тоҳир Низомович 1940 йилда туғилган. 1964 йили Тошкент фармацевтика олийгоҳини тамомлаган. Шу йилдан бошлаб меҳнат фаолиятини Норин шаҳридаги №11 аптека бошлиғининг ўринбосари лавозимидан бошлаган.

1965-1966 йиллари Совет Армияси сафида хизмат қилган. 1966-1978 йилларда Фрунзе шаҳридаги 155-дорихона ишини бошқарган, 1979 йилдан 1982 йилгача Аптекалар бошқармасининг дорихона омбори мудири вазифасини бажарган.

1982-1984 йиллари Иссиққўл вилоятида аптекалар бошқармасининг бошлиғи лавозимида ишлаган. 1984 йили Бишкекдаги республика клиник касалхонасининг дорихонасида мудирлик қилган. 1991 йили Бишкек шаҳрида "Орзу" ўзбеклар миллий марказининг вице-президенти, 1994 йилдан тортиб бу марказга раислик қилган. 1995-2005 йиллари Қирғизистон Республикаси Марказий сайлов комиссияси аъзоси. Т.Содиқов ажойиб истеъдод эгаси. У йигирмадан зиёд филмда роллар ижро этган. Дам олиш пайтларида рассомчилик билан шуғулланган. Таниқли актёрлар ва режиссёрлар билан дўстлашган.

Тиббиёт тизимидаги самарали меҳнатлари учун Т.Содиқов "Қирғизистонда хизмат кўрсатган тиббиёт ходими" фахрий унвонига сазовор бўлган. У фидокорона ишлари учун "Даанакер" ордени, "Данк" медали, "В.И. Ленининг 100 йиллиги муносабати билан", "Шавкатли меҳнати учун" юбилей медали, "Ғалабанинг 25 йиллиги", "Манас-1000" медаллари, Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган ва "Халқаро "Руҳоният" мукофотига сазовор бўлган.

***

Садыков Тахир Низамович родился в 1940 году. В 1964 году окончил Ташкентский фармацевтический институт. С 1964 года работал в качестве заместителя заведующего аптеки №11 города Нарын. 1965-1966 годы служил в рядах Советской армии.

1966-1978 годы работал заведующим аптеки №155 города Фрунзе, 1979-1982 годы заведующий аптечного склада Главного аптечного управления.

1982-1984 годы заведующий Иссык-Кульского аптечного управления. 1984 год - заведующий аптекой Республиканской клинической больницы города Бишкек. С 1991 года вице-президент узбекского национального центра "ОРЗУ" города Бишкек. С 1994 года президент узбекского национального центра "ОРЗУ".

В 1995-2005 годах Тахир Садыков был избран членом Центральной избирательной комиссии Кыргызской Республики.

Т. Садыков был человеком с многогранным талантом. Он сыграл роли в более 20-ти кинофильмах. В свободное время он увлекался рисованием, дружил с видными деятелями театра и кино, литературы, науки и культуры.

За плодотворную работу он был награждён орденами "Данакер", медалями "Данк", "100-лет со дня рождения В.И Ленина", "25-лет Победы над фашистской Германией", "50-лет Советской Армии и Флота", "Манас-1000" и Почётной грамотой Верховного Совета Киргизской ССР, является лауреатом Международной премии "Руханият". Также Садыкову присвоенно почётное звание "Заслуженный работник здравоохранения Кыргызской Республики".

Бишкек, здание ЦИК

64. САЛИЕВ БАХТИЯР

Салиев Бахтияр Усманович 1958-жылы 29-майда Ош облусу Өзгөн шаарында Фергана өрөөнүндө өзүнүн боорукерлиги, меймандостугу жана билимдүүлүгү менен белгилүү болгон Усманжан ажы акенин үй-бүлөсүндө туулган. Уулунун билим алуусуна көп маани берчү. Бахтияр Салиев 1975-жылы В.И. Ленин атындагы №2 орто мектепти алтын медалы менен аятаган. Эки жогорку билими бар: Ташкент политехникалык институтун химиялык технологиялар жана Кыргыз Мамлекеттик улуттук университетинин юридика факультеттерин бүтүргөн.

1980 жылы "Общепит" тресттин системасынын инженер-технологу болуп өзүнүн эмгек жолун баштаган. Анан Ош, Жалал-Абад жана Өзгөн аймактык башкармалыктарындагы "Общепит" тресттин инженери, өндүрүш башчысы, директордун орун басары жана башчысы болуп эмгектенген. 1992-1994 жылдары бул тресттин Өзгөн чарбалык эсептеги башкармалыгынын жетекчиси болуп иштеген. 1994 жылы Өзгөн шаардык кеңешинин төрагасы болуп шайланат жана 1996-жылы бир эле убакытта Өзгөн райондук мамлекеттик администрация башчысынын биринчи орун басары да болуп иштеген. 1998-2001 жылдары Өзгөн шаарынын башчысы болгон. 2002-жылы Жалал-Абад облусу губернаторунун орун басары, 2006 жылы "Алкопром" мамлекеттик ишканасынын башкы директору, "Бишкек" Эркин экономикалык зонанын башкы директорунун биринчи орун басары болуп дайындалат. 2012-2013 жылдары "Кыргыздипсервис" мамлекеттик ишкананын Башкы директорунун кеңешчиси болуп иштеген. 2014 жылдан азыркы мезгилге чейин Кыргыз Республикасы Өкмөтүнүн алдындагы жергиликтүү өз алдынча башкаруу жана этникалык аралык мамилелер боюнча Агенттиктин директорунун орун басары болуп иштөдө.

Бахтияр Салиев бардык жогорку мамлекеттик кызматтарда ишенимдүүлүк менен мекенине берилип, мекенине жакшы кызмат кылган. Өзгөн шаарын башкаруу мезгилинде, ал өз демилгеси менен, Орто кылымдардын "Султаным" тарыхый комплексин калыбына келтирүүдө зор салымын кошкон. Анын туруктуулугу менен ушул аталып кеткен ири комплекси көрктөндүрүү жана тазалоо массалык иш-чараларды жүзөгө ашырылган. Бул жерде гүлдөр эгилип, жаңы жолдор төшөлүп, медресе жана минарет курулуштары жаңыланып жасалган. Бахтияр Салиев тиешелүү гранттык долбоорлор аркылуу ушул комплекси жаңы калыбына келтирүү үчүн чет элдик каражаттарды тарткан. Натыйжада Өзгөн шаары мамлекеттик маанидеги туристтик борборуна айланды. Жалал-Абад облустук мамлекеттик администрациясынын жетекчилигинде иштөө убагында ал, аймактык экономиканы өнүктүрүүгө жана кызматкерлердин жумуш менен камыздоого, андан сырткары жеке ишкердикти өнүктүрүү үчүн шарттарды түзүүгө чоң салым кошо алган. Салиев Б.У. тынчтыкты жана ынтымакты бекемдөө боюнча өзүнүн уюштуруу жөндемдүүлүгүн көрсөтө алды. Ал дайыма региондордогу жөнөкөй адамдар жана кызматтагы адамдар менен жолугуп, тегерек столдордо жана конференцияларда кырдаалды талкуулап, өкмөткө кечиктирилгис көйгөйлөрдү алып чыгып, улуттар аралык пикир келишпестиктерди алдын алуу үчүн иш-чараларды кабыл алууга өбөлгө түзгөн.

1999 жылы Кыргыз Республикасынын Президентинин жарлыгы менен Ата-мекен алдында сиңирген атактуу эмгеги үчүн "Даңк" медалы менен сыйланган. 2009-жылы "Кыргыз Республикасынын жергиликтүү өз алдынча башкаруусунун эмгек сиңирген кызматкери" наамына ээ болгон, андан сырткары Эл агартуу мыктысы Б.Салиев өмүр бою эл жана өлкөнүн жетекчилиги тарабынан сый-урматтоого ээ болууга жетишкен.

***

Солиев Бахтиёр Усмонович 1958 йил 29-майда Ўш вилоятининг Ўзган шаҳрида зиёли оилада туғилган. Дадаси Усмонжон ҳожи ака Фарғона водийсида таниқли саҳоватпеша, маърифатли инсон сифатида ўз фарзандига яхши билим беришга катта эътибор берган. Б.Солиев

1975 йили В.И. Ленин номли 2-ўрта мактабни олтин медал билан тамомлаган. Икки олий маълумотга эга: Тошкент политехника олийгоҳининг кимё-технология ва Қирғизистон Миллий университетининг ҳуқуқшунослик куллиётларини тамомлаган. Ўзининг меҳнат фаолиятини Ўш шаҳар умумий овқатланиш трести тизимида бошлаб, дастлаб муҳандис-технолог, тез орада муҳандис ва ишлаб чиқариш мудири, Ўш, Жалолобод ва Ўзган ҳудудий умумий овқатланиш трести бошқармасининг директор ўринбосари лавозимларида ишлади. 1992 йилдан тортиб икки йил ўзган умумий овқатланиш трести бошқармасининг директори бўлиб ишлади. 1994 йили Ўзган шаҳар Кенгашининг раислигига сайланди ва 1996 йили бир вақтнинг ўзида Ўзган тумани давлат маъмурияти бошлиғининг биринчи ўринбосари бўлиб тайинланди. 1998 йилдан 2001 йилгача ўринбосари бўлиб тайинланди. 2006 йили "Алкопром" давлат корхонасининг бош директори, 2008 йили эса "Бишкек" Эркин иқтисодий зонаси Бош директорининг биринчи ўринбосари лавозимларида ишлади. 2012 йилдан 2013 йилгача "Қирғиздипсервис" давлат корхонаси бош директорининг маслаҳатчиси бўлиб ишлади. 2014 йилдан ҳозирги кунгача ҚР ҳукумати ҳузуридаги Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва этнослараро муносабатлар бўйича Давлат агентлиги директорининг ўринбосари бўлиб ишлаб келмоқда. Бахтияр Солиев барча юқори лавозимларда халқ ва давлат равнақи учун сидқидилдан меҳнат қилди. Ўзганни бошқарган пайтида кўҳна шаҳарни ободонлаштириш ва тарихий обидаларни тиклашда жонбозлик кўрсатган. Хусусан, "Султоним" қадимий обида мажмуасини таъмирлаш ва бутун майдонни йўлаклар билан бирлаштириш, минорани реставрация қилишнинг ташаббускори ва раҳбари сифатида бу хайрли ишга маҳаллий аҳолини жалб қилди, лойиҳалар орқали чет эл сармояларини олиб келишга эришди. Натижада "Султоним" тарихий мажмуаси кўркам чиройга эга бўлиб, Қирғизистоннинг туризм марказларидан бирига айланди. Жалолобод вилояти давлат маъмуриятида ишлаган даврда ушбу вилоятнинг ижтимоий-иқтисодий ривожланишига катта хисса қўшди. Янги ташаббуслар кўрсатиб, ишламай қолган корхоналарни ишлатиш йўлларини топиб, кўплаб иш жойларини ташкил этишга эришди.

Бахтиёр Солиев 2014 йилдан Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва этнослараро муносабатлар бўйича Давлат агентлиги директорининг ўринбосари бўлиб ишлар экан жумҳуриятимизда тинчлик, дўстлик ва осойишталикни мустаҳкамлаш ва миллатлараро дўстликни таъминлашга улкан хисса қўшди. Шахсан бутун жумҳуриятни кезиб, оддий халқ ва маҳаллий бошқарув органлари раҳбарлари билан мунтазам учрашувлар ўтказиб, дўстлик анжуманларини уюштириб, миллий-маданий марказлар раҳбарлари билан шахсий суҳбатлар ўтказиб долзарб масалаларни жойида ҳал этиб, катта масалаларни ҳукумат миқёсига олиб чиқиб, кўплаб низоларга олиб борувчи омилларни вақтида бартараф этиб, халқларнинг иноқ ва ҳамжиҳатликда яшашларига имконлар яратишга эришди.

Қирғиз Республикаси олдида кўрсатган катта хизматлари учун давлатимиз Б.Солиевни муносиб тақдирлаган. 1999 йили Қирғизистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан "Данк" медали билан тақдирланган. Қирғизистон Республикаси халқ таълими аълочиси, "Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ходими" унвонлари ва кўплаб фаҳрий ёрлиқлар соҳиби. Бахтиёр Солиев кўп миллатли Қирғизистон халқининг ва давлат раҳбариятининг эъзозига сазовор бўлган инсон.

***

Салиев Бахтияр Усманович родился 29 мая 1958 года в городе Узген Ошской области, в семье известного в Ферганской долине своим гостеприимством и просвещённостью Усманджан хаджи ака, который уделял большое внимание образованию своего сына. В 1975 году Бахтияр Салиев с золотой медалью окончил среднюю школу №2 имени В.И. Ленина. Он имеет два высших образования: окончил химико-технологический факультет Ташкентского политехнического института и юридический факультет Кыргызского Государственного национального университета.

В 1980 году свою трудовую деятельность начал в системе треста "Общепит" в должности инженера-технолога. Затем работал инженером, заведующим производства, начальником, заместителем директора в Ошском, Джалал-Абадском и Узгенском территориальных правлениях

треста “Общепит”. До 1994 года работал директором Узгенского хозрасчётного правления треста “Общепит”. В 1994 году избран председателем Узгенского городского Кенеша и в 1996 году по совместительству был назначен первым заместителем главы Узгенской районной государственной администрации. С 1998 по 2001 годы занимал должность главы города Узген. В 2002 году назначен заместителем губернатора Джалал-Абадской области. 2006-2008 годы Генеральный директор ГП “Алкопром”. 2008-2010 годы первый заместитель Генерального директора СЭЗ “Бишкек”. 2012-2013 годы советник Генерального директора ГП “Кыргыздипсервис”. С 2014 года по сегодняшний день работает заместителем директора Государственного агентства по местному самоуправлению и межэтническим отношениям при правительстве КР. Во всех высоких государственных должностях Бахтияр Салиев преданно и самозабвенно служит во благо народа и Родины. В период управления Узгеном он выступил с инициативой и лично координировал реставрацию и ремонт исторического комплекса средневековья “Султаным”. Проводил общегородские субботники и массовые мероприятия по благоустройству территории комплекса. Были отремонтированы здания медресе и минарета, территория огорожена, посажены цветы и проложены дорожки. Бахтияр Салиев привлёк к реставрации иностранные финансовые средства через соответствующие грантовые проекты. В результате чего Узген превратился в туристический центр республиканского значения. В период работы в руководстве Джалал-Абадской областной госадминистрации он сумел внести значительный вклад в развитие экономики области, обеспечение работой рабочих не функционирующих предприятий и создание условий для развития частного предпринимательства. В качестве заместителя директора ГАМСУМО при правительстве КР Салиев Б.У. в более широком аспекте проявил свою организаторские способности в деле укрепления мира и согласия в Кыргызстане. Он постоянно курсировал по всем регионам, встречался с простыми людьми и чиновниками, проводил круглые столы и конференции, способствовал принятию Правительством упреждающих мер по предотвращению межэтнических разногласий. За большие заслуги перед Родиной в 1999 году Указом Президента КР Салиев Б.У. награждён медалью “Данк”. Ему присвоены звания “Заслуженный работник местного самоуправления Кыргызской Республики”, отличник народного образования Кыргызской Республики. В течение всей жизни Б.Салиев заслужил уважение и признание народа и руководства страны.

Исторические памятники города Узген Ошской области

65. ФАТТАХОВ БАХТИЯР

Фаттахов Бахтияр 1956-жылы 27-августта Ош областына (азыркы Баткен облусу) караштуу Баткен районунун Баткен шаарында кызматчынын үй-бүлөсүндө туулган. 1978-жылы Ташкент эл чарба институтун аяктагандан кийин Кыргыз ССРнин Ош облустук мамлекеттик камсыздоо башкармалыгына башкы экономист болуп кабыл алынат. Ушул эле башкармалыкта бөлүм башчы, андан кийин башкы директор орун басары болуп эмгектенет.

1985-1987 жылдары Ош областтык турак-жай-коммуналдык чарбанын башкы инженери. 1987-1989 жылдары Ош шаардык элдик көзөмөл комитетинин төрагасы, 1990-1991 жылдары Ош шаардык аткаруу комитетинин төрагасы.

1991 жылы Кыргыз Республикасы антимонополиялык жөнгө салуу мамлекеттик агенттигинин баалар боюнча төрагасы. 1995-1998 жылдары Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Эл өкүлдөр жыйынынын төрагасынын орун басары. 1998-2000 жылдары КР Президентинин алдындагы конкуренттик атаандаштыкты өнүктүрүү жана коргоо боюнча Улуттук комиссиянын төрагасы. 2001 жылы керектөөчүлөрдүн укуктарын коргоо боюнча бирикмелердин Конфедерациясынын башкармалыгынын төрагасы. 2002-2005 жылдары жергиликтүү өзүн өзү башкаруу жана регионалдык өнүгүү иштери боюнча министрдин биринчи орун басары. 2005-2010 жылдары. Жергиликтүү өзүн өзү башкаруу жана этникалар аралык мамилелер боюнча Улуттук агенттиктин (ЖӨӨБЭМ) статс-катчысы. 2010-2012 жылдары-ЖӨӨБЭМ директору. 2012-2013 жылдары Жергиликтүү өзүн өзү башкарууну өнүктүрүү боюнча республикалык коомдук фондунун директору. 2013 жылдын апрелинен баштап Кыргыз Республикасынын Президентинин жарлыгы менен Мамлекеттик кадр кызматынын директорунун орун басары болуп дайындалган.

Фаттахов Б.А. өзүнүн өмүр баянындагы эң маанилүү окуялар деп Ош шаарынын 1991-2000 жылдарга социалдык-экономикалык өнүгүү Программасын иштеп чыгуу, республиканын экономикасын демонополизациялоону жүргүзүү, ишкердүүлүктү колдоо, атаандаштыкты өнүктүрүү, рынок экономикасына өткөндө бааларды либерализациялоо, мамлекеттик башкарууну децентрализациялоо, жергиликтүү өзүн өзү башкарууну өнүктүрүү жана мамлекеттик жана муниципалдык кызматкерлердин кадрдык саясатын жүзөгө ашыруу, Кыргызстан-Өзбекистан коомуна төрагалык кылуу, керектөөчүлөрдүн укуктарын коргоо боюнча бирикмелердин Конфедерациясынын башкармалыгын жетектөө, Республикалык Өзбек улуттук-маданий борборду коомдук башталышта жетектөөнү белгилейт (2010 жылдан баштап).

2010-жылдагы трагедиялуу күндөрдө Б.Фаттахов Ош шаарында абал курч болуп турган жайларда болуп, эл арасында түшүндүрүү иштерин жүргүзүү менен этникалар аралык ынтымакты, аймактагы тынчтыкты жана туруктуулукту калыбына келтирүүнүн жана жабыркагандарды эң керектүү нерселер менен камсыз кылуунун зарыл маселелерин чечүүгө катышкан.

Этникалар аралык конфликттердин келип чыгуу себебин иликтөө боюнча Улуттук комиссиянын төрагасынын орун басары катары Б. Фаттахов бул комиссиянын ишинин ийгиликтүү аякташына чоң салым кошту.

Кыргыз Республикасынын Инженердик Академиясынын академиги, 3-класстагы мамлекеттик кеңешчи. Алган сыйлыктары: “Манас-1000”, “Ош-3000”, “Даңк” медалдары, КМШ аткаруу комитетинин Ардак грамотасы, муниципалдык кызматтын мыктысы, КРнын Жергиликтүү өзүн өзү башкаруусунун эмгек сиңирген кызматкери. Б.Фаттахов бир нече бюллетендердин жана жыйнактардын автору, алардын ичинде: керектөөчүлөрдүн укуктарын коргоо маселелери, монополисттердин ишмердүүлүгүн жөнгө салуу, жергиликтүү өзүн өзү башкаруу органдарынын атуулдардын укуктарын жүзөгө ашыруу, экономиканы, ишкердүүлүктү, атаандаштыкты ж.б. өнүктүрүү боюнча ишмердүүлүгү жөнүндө эмгектери жарык көргөн.

***

Фаттохов Бахтиёр Азизович 1956 йил 27 августда Боткен туманининг Боткен қишлоғида хизматчи оиласида туғилган. Ўш шаҳрида ўрта мактабни тамомлагач, 1978 йили Тошкент халқ хўжалиги олийгоҳини аъло баҳолар билан тамомлаб, Қирғизистон Давлат таъминоти ("Госснаб")нинг Ўш вилоят бошқармасига катта иқтисодчи лавозимига ишга олинган. Бўлим бошлиғи ва бош директор ўринбосари бўлган. 1985-1987 йилларда Ўш вилояти турар-жой-коммунал хўжалиги бошқармасининг бош муҳандиси. 1987-1989 йилларда Ўш шаҳар халқ назорати қўмитасининг раиси, 1990-1991 йилларда Ўш шаҳар ижроия қўмитасининг раиси бўлиб ишлаган.

1991 йили Республика нарх-наво ва монополияга қарши сиёсат бўйича давлат қўмитасининг раиси бўлиб тайинланди. 1995-1998 йилларда Қирғизистон Республикаси Олий Кенгаши Халқ вакиллари йиғини раисининг ўринбосари бўлди. 1998-2000 йилларда ҚР Президенти ҳузуридаги истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш ва рақобатни ривожлантириш Миллий комиссиясининг раиси, 2001 йил давомида истеъмолчилар ҳуқуқини ҳимоя қилиш уюшмалари Конфедерацияси бошқаруви раиси лавозимида ишлади. 2002-2005 йилларда Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ва ҳудудий ривожланиш ишлари вазирининг биринчи ўринбосари. 2005-2010 йилларда Маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ишлари бўйича Миллий агентлик статс-котиби. 2012-2013 йилларда Маҳаллий ўз-ўзини бошқаришни ривожлантириш республика жамоатчилик жамғармасининг директори. ҚР президентининг фармони билан 2013 йил апрел ойидан бошлаб Қирғизистон Республикаси кадрлар давлат хизмати директорининг ўринбосари бўлиб тайинланди.

Б. Фаттоҳов ўз меҳнат фаолиятидаги энг аҳамиятли воқеалар деб: Ўш шаҳрини 1991 йилдан 2000 йилгача ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш дастурининг ишлаб чиқилиши, иқтисодиётнинг монополиядан чиқарилиши, тадбиркорликни қўллаб-қувватлаши ва рақобатнинг ривожлантирилиши, бозор иқтисодиётига ўтишда нарх-навонинг либераллаштирилиши ва бошқа бир қатор ишларни ҳисоблайди. У Қирғизистон-Ўзбекистон дўстлиги жамиятининг раиси, 2010 йилдан Республика ўзбек милиий-маданий маркази раҳбари (жамоатчилик асосида) олиб борган фаолияти ва ишлари билан ҳам мамлакат олдидаги муҳим вазифаларнинг ҳал қилинишига катта ҳисса қўшди. 2010 йил июнининг фожиали кунларида Б. Фаттоҳов Ўш шаҳри ва унинг атрофидаги энг қизғин нуқталарда бўлди, аҳоли ўртасида тушунтириш ишларини олиб борди, ҳудудда этнослар ўртасидаги тотувликни, тинчлик ва барқарорликни тиклаш, жабрланганларни энг зарур нарсалар билан таъминлаш масалалари билан шуғулланди.

Б. Фаттоҳов этнослараро низо сабабларини ўрганиш бўйича Миллий комиссия раисининг ўринбосари сифатида ушбу комиссия ишининг мувафақиятли тугалланишига улкан ҳисса қўшди.

У Қирғизистон Инженерлар Академиясининг академиги, 3-даражали давлат маслаҳатчисидир. "Манас-1000", "Ўш-3000", "Данк" медаллари, МДҲ ижроия қўмитасининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган, муниципал хизмат аълочиси, давлат хизмати аълочиси, хизмат кўрсатган маҳаллий ўз-ўзини бошқариш ходими.

Б. Фаттоҳов истеъмолчилар ҳуқуқини химоя қилиш, монополиячилар фаолиятини бошқариш, фуқароларнинг маҳаллий ўз-ўзини бошқаришдаги ҳуқуқлари, иқтисодиёт, тадбиркорлик, рақобат ва бошқа бир қатор масалаларга бағишланган ахборот бюллетени ва тўпламлар муаллифидир.

***

Фаттахов Бахтияр Азизович родился 27 августа 1956 года в селе Баткен, Баткенского района, Ошской области (ныне Баткенской области), в семье служащих.

В 1978 году с отличием окончил Ташкентский институт народного хозяйства и был принят страшим экономистом в Ошское областное управление Госснаба Киргизской ССР. Работал начальником отдела, затем стал заместителем генерального директора. 1985-1987 годы главный инженер Ошского областного управления жилищно-коммунального хозяйства. 1987-1989 годы председатель Ошского городского комитета народного контроля. 1990-1991 годы председатель Ошского горисполкома.

В 1991 году был назначен председателем Государственного комитета по ценам и антимонопольной политике Кыргызской Республики. 1995-1998 годы заместитель торага (председателя) Собрания народных представителей Жогорку Кенеша Кыргызской Республики. 1998-2000 годы председатель Национальной комиссии по защите и развитию конкуренции при Президенте КР. В течении 2001 года был председателем правления Конфедерации объединений по защите прав потребителей. 2002-2005 годы первый заместитель министра по делам местного самоуправления и регионального развития КР. 2005-2010 годы статс-секретарь Национального агентства по делам местного самоуправления (НАМСУ) КР. 2010-2012 годы директор НАМСУ КР. 2012-2013 годы директор республиканского Общественного фонда развития местного самоуправления. С апреля 2013 года Указом Президента Кыргызской Республики назначен заместителем директора Государственной кадровой службы Кыргызской Республики.

Самыми значительными событиями своей трудовой биографии Фаттахов Б. считает разработку Программы социально-экономического развития города Ош на период 1991-2000 годы, проведение демонополизации экономики республики, поддержку развития предпринимательства, развития конкуренции, либерализацию цен при переходе на рыночную экономику, децентрализацию государственного управления, развитие местного самоуправления и осуществление государственной кадровой политики среди государственных и муниципальных служащих, а также председательство в обществе дружбы Кыргызстан-Узбекистан, председательство в Конфедерации общественных объединений по защите прав потребителей, руководство узбекским национально-культурным центром Кыргызской Республики на общественных началах с 2010 года. В трагические дни июня 2010 года Б.Фаттахов находился в самых горячих точках города Ош и его окрестностей, проводил разъяснительные беседы с населением, занимался решением злободневных вопросов по восстановлению межэтнического согласия, мира и стабильности в регионе, обеспечением пострадавших всеми необходимыми.

Как заместитель председателя Национальной комиссии по установлению причин межэтнического конфликта, Б. Фаттахов внёс большой вклад в успешное завершение работы данной комиссии.

Академик инженерной Академии Кыргызской Республики, Государственный советник 3-класса. Награждён медалями "Манас-1000", "Ош-3000", "Данк", Почётной грамотой исполкома СНГ. Он отличник муниципальной службы, отличник государственной службы, заслуженный работник местного самоуправления.

Б. Фаттахов является автором бюллетеней и сборников, посвящённых вопросам защиты прав потребителей, регулированию деятельности монополистов, возможностей местного самоуправления по осуществлению прав граждан, экономики, предпринимательства, конкуренции и др.

Президент Роза Отунбаева вручает госнаграду Б.А. Фаттахову 17.09.2011 год.

66. ХАКИМОВ ЗАФАР

Хакимов Зафар Хайитбаевич 1952-жылы 2-сентябрда Ош областына караштуу Өзгөн шаарында туулган.

1969-жылы Ташкент политехникалык институттун кечки бөлүмүнө тапшырып, окуу менен бир эле мезгилде курулуш уюмунда жумушчу болуп иштеген. 1972-жылы Советтик Армиянын катарында кызмат өтөп келгенден кийин окуусун улантып, айыл чарба машиналары боюнча инженер-механик адистигин алган. Өзгөн шаарында совхоздо инженер, партия райкомунун инструктору, тамекичилик боюнча тажрыйба станциянын башкы инженери, элдик көзөмөлдүн райондук комитетинин төрагасы, партиянын Ош обкомунун инструктору. 1985-1990 жылдары эл депутаттарынын Базар-Коргон райондук аткаруу комитетинин төрагасы. 1990-1992 жылдары "Госкомсельхозтехника" бирикмесинин Ош областтык башкармалыгынын башкы директору. Кыргыз зоналдык тажрыйба-селекциондук станциянын директору, шаардык Кеңешинин төрагасы. 1990-1994 жылдары Кыргыз эл депутаттарынын Өзгөн Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаты.

1993-1996 жылдары Кыргыз Республикасынын эмгек жана социалдык коргоо министри. 1996-1999 жылдары Чүй облусу губернаторунун биринчи орун басары, андан кийин Чүй облусунун Социалдык фондунун башчысы болуп иштеген.

1999-2005 жылдары миграция жана демография департаментинин директору, 2005 жылдан департамент директорунун орун басары. "Алтын өрөөн" үрөн чарбасы, Кыргыз Республикасы Тышкы иштер министрлигинин Коомдук кеңешинин мүчөсү.

Жубайы Панаева Максудахан узак жылдар бою мугалимдик кесипте эмгектенди. Экөө тарбиялап-өстүргөн уулдары эл кызматында эмгектенишүүдө.

***

Ҳакимов Зафар Ҳайитбоевич 1952 йили 2 сентябрь куни Ўш вилояти Ўзган шаҳрида туғилган.

1969 йили ўрта мактабни тамомлагандан сўнг Тошкент политехника олийгоҳининг кечки бўлимига ўқишга кирган ва бир вақт ўзида қурилиш ташкилотида қурувчи бўлиб ишлаган.

Совет Армиясида хизматни бажариб, яна ўқишни давом эттирган ва "қишлоқ хўжалиги машиналари бўйича" муҳандис-механик мутахассиси дипломига эга бўлган. Кейин она юрти Ўзганга қайтиб, совхозда муҳандис, туман партия қўмитасида инструктор, тамаки ишлаб чиқариш тажриба станциясида бош муҳандис, туман ҳалқ назорати қўмитасида раис, Ўш вилояти партия қўмитасида инструктор бўлиб ишлаган. 1985-1990 йилларда Бозорқўрғон тумани ижроия қўмитаси раиси, 1990-1992 йиллари Ўш вилояти бирлашган "Госкомсельхозтехника" бошқармаси бош директори, тамаки ишлаб чиқариш тажриба станцияси директори, Ўзган шаҳар кенгаши раиси лавозимларида ишлаган. 1990-1994 йилларда Қирғизистон Республикаси Олий Кенгаши депутати.

1993-1996 йилларда Қирғиз Республикаси меҳнат ва ижтимоий ҳимоялаш вазири, 1996-1999 йилларда Чуй вилояти губернаторининг биринчи ўринбосари, Чуй вилояти ижтимоий жамғармасининг бошлиғи бўлиб ишлади. 1999-2005 йилларда Миграция ва демография бўйича департаментининг директори, 2005 йилдан эса департамент директори ўринбосари. "Олтин водий" уруғчилик хўжалиги, Қирғиз Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги жамоат кенгаши аъзоси. Турмуш ўртоғи Панаева Мақсудахон кўп йиллар ўқитувчи бўлиб ишлаган.

***

Хакимов Зафар Хайитбаевич родился 2 сентября 1952 года в городе Узген Ошской области.

В 1969 году поступил на вечернее отделение Ташкентского политехнического института, одновременно работал бетонщиком в строительной организации. После службы в армии с 1972 года продолжил учёбу и получил специальность инженера-механика по сельхозмашинам. Работал в городе Узген инженером в совхозе, инструктором райкома партии, главным инженером опытной станции по табаководству, председателем районного Комитета народного контроля, инструктором Ошского обкома партии. 1985-1990 годы председатель Базар-Курганского райисполкома. 1990-1992 годы генеральный директор Ошского областного объединения "Госкомсельхозтехника", директор Кыргызской зональной опытно-селекционной станции НПО "Табак", председатель Узгенского горсовета. 1990-1994 годы депутат Жогорку Кенеша Кыргызской республики.

1993-1996 годы работал министром труда и социальной защиты Кыргызской Республики. 1996-1999 годы первый заместитель губернатора Чуйской области, а затем начальник Социального фонда Чуйской области.

1999-2005 годы директор департамента миграции и демографии, а с 2005 года заместитель директора департамента. Советник семеноводческого хозяйства "Золотая долина", член общественного совета Министерства иностранных дел Кыргызстана.

Супруга Панаева Максудахан долгие годы трудилась учителем. Их сыновья достойно продолжают трудится во благо народа.

Забота о детях инвалидах

67. АХМЕДОВ БЕГИЖАН

Ахмедов Бегижан Махмудович 21-сентябрь 1958-жылы Ош шаарында туулган. 1979-жылы Низами атындагы ТМПИнин тарых факультетин, 2006-жылы КР ИИМдин Дипломатиялык Академиясын ийгиликтүү аяктаган. Россия Федерациясынын жана Мисир Араб Республикасы академияларында квалификациясын жогорулаткан.

30 жыл бою Кыргыз Республикасынын улуттук коопсуздук органдарында кызмат өтөгөн. Кыргыз Республикасынын УКМКнын төрагасынын кеңешчиси болуп дайындалган. Кыргызстандын тарыхында биринчи жолу этникалык өзбектердин ичинен М.Ахмедовго аскер кызматынын полковниги наамы ыйгарылган.

Б.Ахмедов жазуучу, публицист, коопсуздук маселелери, диний экстремизм жана терроризм менен күрөшүү маселелери боюнча эксперт, ислам таануучу-тарыхчы, суфизм изилдөөчү-"мутасаввиф". 22 илимий изилдөө эмгектеринин жана 230 макалалардын автору. 37 эл аралык, республикалык конференциялардын жана тегерек столдордун катышуучусу. Ленинград, Тегеран, Мекке, Каир, Бишкек, Ош, Жалал-Абад ж.б. шаарларындагы 20 дан ашуун академия, университет, институттарында, лицейлеринде, окуу жайларында, медреселеринде докладтар жасаган.

Кыргыз Республикасынын Улуттук жазуучулар Союзунун жана Кыргыз Республикасынын журналисттер Союзунун мүчөсү жазуучу Бегижан Ахмедов "Гүлдөгөн жүрөктөрдүн бейиштик жыты", "Дептердин четине түшүрүлгөн жазуулар", "Ойчулдар гүлбагы", "Жолоочу", "Кыргызстан олуялар мекени", радикалдык диний агымдардын Борбордук Азияга тийгизээр коркунучу жөнүндө жазылган, өзбек, кыргыз, орус, перси жана башка тилдерде жарык көргөн китептердин автору. Анын калемине ондогон повесть, аңгемелер жана очерктер таандык. Ошондой эле, "Руханий баңгизат" даректүү фильмдин сценарийинин автору, Ж. Руминин өмүрү баяндалган пьесага авторлош, "Ширин арзуулар", "Набире", "Эненин ак сүйүүсү" ж.б. ырлар жыйнактарынын ээси.

Ахмедов Б.М. өзүнүн чыгармаларында акыркы миң жылдыкта Кыргызстандын аймагында түүлуп-жашашкан улуу ойчулдардын, илимпоздордун, диний ишмерлердин, олуялардын, гностик акындардын өмүр таржымалдарын жана көз караштарын баяндаган. Атактуу ойчул-акын Алишер Навоинин Араванда жашап өткөн чоң атасы Исамиддин Пахлаван жөнүндө китептеринде жазган фактылардын баары жазма булактарга негизделген.

2012-2015 жылдары республиканын тарыхында биринчи жолу өзбек тилинде жалпы республикалык масштабда 16 даректүү "Олам" гезитинин чыгышынын демилгечилериден бири жана редакциялык Кеңештин төрагасы болгон.

Мавляна Руми атындагы цивилизациялардын, маданияттардын жана диндердин тарыхын изилдөө боюнча эл аралык илимий-агартуу Фондунун жетекчиси катары өзүнүн китептерин окуучуларга, студенттерге, замандаштарына, китепканаларга бекер таратуу менен улуттар аралык мамилелерди бекемдөөнү жана жаштарды туура жарандык идентичтүүлүк калыптанышын көздөйт. Агартуучулар тобунун демилгесин колдоо менен Ош шаарында заманбап жана руханий адабияттардын Мухаммад Садык Мухаммад Юсуф атындагы китепканасын ачылышына жетекчилик кылган.

2015 жылы Уюштуруу комитетинин төрагасы катары Улуу Ата Мекендик согуштун катышуучусу, үч даражалуу "Даңк" орденинин толук кавалери Абдурашид Парпиевдин бюстун Ош шаарынын Борбордук аянтындагы Баатырлар Аллеясына коюу боюнча оң чечим кабыл алынышына жетишти.

Б.Ахмедов мамлекет үчүн жасаган эмгектери татыктуу бааланып, Кыргыз Республикасынын Ардак грамотасы, сегиз медаль жана грамоталар менен сыйланган. Кыргыз

Республикасынын маданиятына жана улуттар аралык достукту бекемдөөгө зор салымы үчүн "Окумуштуулар-Пайгамбардын мураскорлору" сыйлыгынын (2015 ж.) жана Эл аралык Курманджан Датка фондунун сыйлыгын (2017 ж.). дипломдорун ээси.

***

Аҳмедов Бегижон Маҳмудович 1958 йилнинг 21 сентябр куни Ўш шаҳрида таваллуд топган. Ўш шаҳридаги №22 мактабни, Низомий номли ТДПИнинг тарих факультетини ва Қирғиз республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Дипломатия Академиясининг аспирантурасини имтиёзли тамомлаган. Москва ва Қоҳира академияларида малака оширган.

30 йил давомида Миллий хавфсизлик хизматида маъсул лавозимларда, жумладан Қирғиз республикаси МХХ раисининг маслаҳатчаси лавозимида ишлаган. Қирғизистонлик ўзбеклардан жумҳурият тарихида биринчи бора полковник ҳарбий унвонига Б.Аҳмедов сазовор бўлган.

Ислом дини тарихи ва оқимлари бўйича Қирғизистонда ва хорижда таниқли эксперт. 230 таҳлилий, илмий-оммабоп мақолалар ва интервьюлар ҳамда 22 илмий тадқиқотлар муаллифи. уларнинг бир қисми чет элларда чоп этилган. 37 халқаро ва республика миқёсидаги конференциялар ва илмий анжуманларда иштирок этган. Бишкек, Ленинград, Қоҳира, Теҳрон, Макка, Ўш, Жалолобод шаҳарларидаги академия ва университетларда, йигирмадан ортиқ олийгоҳ, лицей, мадраса ва ўрта билим юртларида учрашувлар ўтказиб, маърузалар қилган.

Ёзувчи "Гулистон кўнгиллар ифори", "Дафтар четидаги битиклар", "Ойчулдар гулбаги", "Тафаккур бўстони", "Сайёҳ", "Қырғызстан олуялар мекени" номли ва радикал оқимлар ва уларнинг Марказий Осиё хавфсизлигига таҳдидига оид китобларнинг, шунингдек, ўзбек, қирғиз, рус, форс ва бошқа тилларда нашр этилган ўнлаб қисса ва ҳикояларнинг муаллифи. Қирғизистонда охирги минг йил давомида туғилиб, дунёга машҳур бўлган мутафаккирлар, олимлар, уламолар, авлиёлар, ориф шоир ва ёзувчиларнинг ҳаёти, ижоди, дунёқараши ва ибратли юксак инсоний сифатлари ҳақида қисса ва ҳикоялар ёзган. Номаълум бўлиб келаётган бир қанча тарихий шахслар ҳаётини ва фаолиятини асарларида гавдалантирган. Жумладан, Аҳмедов Б.М. Алишер Навоийнинг бобоси Исомиддин Паҳлавон аравонлик бўлганлигини манбаларга таяниб ёзиб, ўз китобларида ёритган.

2012-2015 йиллар давомида Қирғизистон тарихида биринчи бора республика миқёсида ўзбек тилида нашр қилинган рангли 16 саҳифали "Олам" газетасининг асосчиларидан бири ва таҳририй Кенгашининг раиси сифатида бошқарган. "Руҳий бангилик" ҳужжатли фильми сценарийсининг муаллифи. Жалолиддин Румий ҳақидаги пьесанинг ҳаммуаллифи. "Ширин орзулар", "Набира", "Она таъна қилмайди", "Дедилар" ва бошқа қўшиқлар шеърларининг муаллифи.

Бегижон Аҳмедов "Мавлоно Румий номидаги тамаддунлар, маданиятлар, динлар тарихини илмий изланиш халқаро илмий-маърифий жамғармаси"нинг раҳбари сифатида кенг қамровли ишларни амалга оширган. Тарихимизни ёритган китоблар ёзиб, газета жорий қилиб, уларни замондошларига, олий ва ўрта ўқув юртларига, кутубхоналарга холисона тарқатган. Ўш шаҳрида кўтарилган замонавий ва диний кутубхона таъсис этиш ташаббусини қўллаб, Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф номидаги кутубхонанинг очилишида бош бўлган. Шоир Муғаннийнинг хотирасини абадийлаштириш ва тўлиқ асарлари тўпламасини нашр эттириш бўйича ташкилий қўмитани бошқарган.

Улуғ Ватан уруши пайтида "Шуҳрат" орденининг тўлиқ кавалери бўлган Абдурашид Парпиевнинг ҳайкалини ўрнатиш бўйича кўп йиллардан буён долзарб мавзу бўлиб келаётган муаммони ташкилий қўмитанинг раиси сифатида ҳал этишга эришди, 2015 йилнинг 8 май куни қаҳрамон А.Парпиевнинг ҳайкали Ўш шаҳри Марказий майдонидаги "Ботирлар хиёбонида" ўрнатилиб, тантанали равишда очилди.

Б.Аҳмедов Қирғизистон ёзувчилари миллий уюшмасининг (2016) ва Журналистлар уюшмасининг (2006) аъзоси. Ватан олдидаги катта хизматлари учун Қирғиз Республикасининг фахрий ёрлиғи, саккиз медал ва ўндан ортиқ фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган. Маданият ва тарих фани ривожига, ҳамда халқлар дўстлигини мустаҳкамлаш, умумбашарий ва исломий

қадриятлар тарғиботига қўшган хиссалари учун "Олимлар-пайғамбарларнинг ворислари" мукофотининг (2015 й.) ва Халқаро Қурмонжон Додҳо жамғармасининг дипломларининг лауреати (2017 й.) бўлган.

***

Ахмедов Бегижан Махмудович родился 21 сентября 1958 года в городе Ош. После учёбы в школе №22 города Ош, с отличием окончил исторический факультет ТГПИ имени Низами и аспирантуру Дипломатической Академии МИД КР. Повышал квалификацию в академиях городов Москва и Каир.

В течение 30 лет служил в органах национальной безопасности Кыргызской Республики. Был назначен Советником Председателя ГКНБ Кыргызской Республики. Впервые в истории Кыргызстана из числа этнических узбеков воинское звание полковник было присвоено ему.

Известен в Кыргызстане и за рубежом, как писатель, публицист, эксперт по вопросам безопасности, борьбы с религиозным экстремизмом и терроризмом, историк-исламовед, исследователь суфизма. Автор 22 научных исследований и 230 статей. Участник 37 международных и республиканских конференций и круглых столов. Выступал с докладами на встречах в академиях и университетах, более двадцати институтах, лицеях, медресе и средних учебных заведениях в городах Ош, Джалал-Абад, Бишкек, Каир, Ленинград, Тегеран и Мекка.

Автор книг "Райский аромат цветущих сердец", "Записки на полях тетради", "Ойчулдар гулбагы", "Тафаккур бустони", "Странник", "Кыргызстан олуялар мекени", пособий о псевдоиламских радикальных течениях и их угрозе безопасности Центральной Азии и т.д. Перу Ахмедова Б.М. принадлежат десятки повестей, рассказов и очерков изданных, на узбекском, кыргызском, русском, персидском и других языках. Он является автором сценария документального фильма "Духовный наркотик", соавтором пьесы о жизни Ж. Руми, автором стихов песен "Ширин орзулар", "Набира", "Бескорыстная любовь матери", "Судачили" и т.д.

Ахмедов Б.М. в своих произведениях изложил историю жизни и мировоззрения выдающихся мыслителей, учёных, богословов, святых, поэтов гностиков и писателей, родившихся в Кыргызстане за последнее тысячелетие. На основании собранных письменных источников, он в своих книгах подробно изложил факт рождения дедушки известного поэта и мыслителя Алишера Навои - Исамиддина Пахлава в селе Араван.

В 2012-2015 годах в качестве председателя Редакционного совета и одного из инициаторов издания руководил узбекскоязычной 16 - полосной газетой "Олам", которая в истории республики впервые издавалась в общереспубликанском масштабе.

В качестве руководителя Международного научно-просветительского Фонда по исследованию истории цивилизаций, культур и религий имени Руми безвозмездно распространял свои книги учащимся, студентам, современникам, библиотекам с целью укрепления межнациональных отношений и формирования у молодёжи патриотизма и гражданской идентичности. Поддержал инициативу группы просветителей и руководил учреждением библиотеки современной и духовной литературы имени Мухаммад Садыка Мухаммад Юсуфа в городе Ош.

В качестве председателя оргкомитета в 2015 году добился положительного решения вопроса по установлению бюста участника Великой Отечественной войны, полного кавалера орденов "Славы" Абдурашида Парпиева на Аллее Героев на Центральной площади города Ош.

Член Национального Союза писателей и Союза журналистов Кыргызской Республики. Почётный президент Центрально-Азиатской федерации восточных видов единоборств. За заслуги перед Родиной награждён Почётной грамотой Кыргызской Республики, 8 медалями и грамотами. За вклад в культуру, укрепление дружбы народов, активную пропаганду общечеловеческих и духовных ценностей и истории Кыргызстана удостоен дипломов лауреата премий "Учёные-наследники Пророка" (2015 г.) и Международного фонда имени Курманджан Датки (2017 г.).

V БАП
ӨНДҮРҮШТҮН ИРИ УЮШТУРУУЧУЛАРЫ

V БЎЛИМ
ИШЛАБ ЧИҚАРИШНИНГ ЙИРИК ТАШКИЛОТЧИЛАРИ

ГЛАВА V
КРУПНЫЕ ОРГАНИЗАТОРЫ ПРОИЗВОДСТВА

68. АБДУЛЛАЕВ ШЕРМАМАТ
(1926-2003)

Абдуллаев Шермамат 1926-жылы Ош областына караштуу Кара-Суу районунун Нариман айылында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган.

1934-1942 жылдары толук эмес орто мектепте билим алат. 1942-1944 жылдары мурдагы "Кызыл Жылдыз" колхозунун пахтачылык бригадасында эсепчи болуп иштейт. 1944-1950 жылдары Советтик Армиянын катарында кызмат өтөйт. Армиядан кайтып келгенден кийин 1950-1954 жылдары Ош районунун спорткомитетинин төрагасы.

1954-1955 жылдары Кыргызстан Компартиясынын Ош райкомунун үюштуруу бөлүмүнүн инструктору.

1955- 1956 жылдары Ош райондук спорт бөлүмүнүн төрагасы жана райондук маданият бөлүмүнүн башчысы. 1956-1957 жылдары Кыргызстан Компартиясынын Ош райкомунун үюштуруу бөлүмүнүн инструктору. 1957-1961 жылдары Нариманов айылдык советинин төрагасы жана Ленин атындагы колхоздун участка башчысы. 1961-1987 жылдары колхоздун төрагасы болуп эмгектенген. 1987-жылдан персоналдык пенсионер.

Кайсыл гана иште иштебесин ал колхоз өндүрүшүн мыкты үюштуруучу катары өзүнү көрсете алды, жамааттын күч-аракетин пахтанын түшүмдүүлүгүн, мал чарбачылыгынын продукциясынын өндүрүмдүүлүгүн жогорулатууга мобилизациялай алган. Ш.Абдуллаев жетектеген мезгилде Ленин колхозу райондун жана Ош областынын экономикасынын өнүгүшүнө жана маданий турмушунун жакшырышына чоң салым кошо алды. Колхоз республикадагы экономикалык жактан бакубат жана жогорку кирешелүү чарбалардын бири болуп эсептелген.

Анын үюштуруучулук жөндөмү 70-жылдары пахта чарбачылыгына "Вилт" аттуу илдет каптап, түшүмдүүлүк кескин төмөндөп кеткенде өз убагында жана туура чара көрө билгендигинен байкалды. Ш. Абдуллаев өзүнүн жердеши, СССРдин айыл чарба илимдеринин академиги, ошол убакта Өзбек ССРинин илимий-изилдөө институтунда пахта чарбачылыгынын ушул көйгөйү менен иштеп жаткан Н. Назировго кайрылат. Анын жардамы менен №3 бригадада (Осмонов С.) жыл бою тажрыйбаларды жүргүзүү өз жемишин берет. Колхоз 1966-жылдагы 24 центнердин ордуна 1975-жылы гектарынан 35 центнерден түшүм алат. Бул тажрыйбаларды ошол убактагы Ош областтык аткаруу комитетинин төрагасы Т.Х. Кошоев жетектеген. Натыйжада бул тажрыйба Кыргызстандын түштүгүндөгү пахта өстүрүүчү аймактарга жана Ош областынын пахтачылык райондоруна жайылтылып, мамлекетке пахта тапшыруунун жылдык планы 180-190 миң тоннанын ордуна 205-215 миң тоннага жеткен.

Бул жетишкендиктер менен кошо эле Ш. Абдуллаевдин Нариманов айыл өкмөтүнүн аймагында оорукананын, эмкананын, ФАП, мектептердин, бала бакчалардын жана башка социалдык обьектилердин курулушунда өзгөчө эмгегин белгилеп кетүү керек.

Абдуллаев Шермамат коомдук иштерге да активдүү катышып, Кыргыз ССРнин Жогорку Советинин депутаты, эл депутаттарынын областтык жана райондук советтерине депутат болуп шайланган.

Сиңирген эмгеги жана пахтачылыкты өнүктүрүүгө кошкон зор салымы үчүн Ленин ордени, "Эмгек Кызыл Туу" ордени (1971 ж.), СССРдин жана башка көптөгөн медалдары менен сыйланган. 1981-жылы Кыргыз ССР Жогорку Совети Президиумунун Ардак грамотасына татыктуу болот.

Абдуллаев Шермамат ардактуу эс алууга чыккандан кийин да райондун жана Ош областынын коомдук турмушуна активдүү катышууну уланткан. Кыргызстан Компартиясынын съезддерине бир нече жолу делегат катары катышкан.

Ш.Абдуллаев 2003-жылы дүйнөдөн кайтат. Анын элге арналган ак ниет өмүрү жана кызматы адамдардын жүрөгүндө унутулбайт.

***

Абдуллаев Шермамат 1926 йили Ўш вилояти, Қорасув туманига қарашли Наримон қишлоғида ишчи оиласида туғилган.

1934-1942 йиллари мактабда 9 йиллик билим олгач, 1942-1944 йилларда "Қизил Юлдуз" колхозининг пахтачилик бригадасида ҳисобчи. 1944-1950 йилларда Ўш тумани спорт қўмитасининг раиси бўлиб фаолият кўрсатган. 1954-1955 йилларда Ўш тумани партия қўмитасида ташкилий ишлар бўлими инструктори лавозимида ишлаган. 1955-1956 йилларда Ўш тумани спорт бўлими раиси ҳамда туман маданият бўлими бошлиғи бўлган. 1956-1957 йилларда Ўш партия райкоми ташкилий бўлими инструктори. 1957-1961 йилларда Наримон қишлоқ кенгаши раиси ҳамда Ленин номли колхозининг участка бошлиғи.

1961-1987 йилларда Ленин номли колхоз раиси. 1987 йили шахсий нафақага чиққан.

Меҳнат фаолияти давомида Абдуллаев Шермамат илғорлар сафида бўлиб, барчага ўрнак бўлган инсонлардан бири эди. Раислик қилган йилларида Ленин номли колхоз нафақат туманда, балки вилоят ва республикада ҳам юқори даромадли колхозлардан бири эди.

Алоҳида таъкидлаш лозимки, 70-йилларнинг бошида пахтачилик катта зарар кўрган "Вилт" касаллиги пахтанинг хосилини анчага камайтирди. Ш.Абдуллаев "Вилт" муаммосига қарши янги чигит (уруғ) ишлаб чиқариш учун, ўз ҳамқишлоғи, СССРнинг қишлоқ хўжалиги фанлари академиги, Ўзбекистон ССРнинг Қишлоқ хўжалиги академиясида пахтачилик соҳасида ишлаган Н. Назировни таклиф қилди. Унинг ёрдамида 3-бригадага қарашли (Ўсмонов С.) тажриба учун ерлар ажратиб, "Вилт"га қарши бир неча йиллар давомида тажрибалар ўтказилди ва самарали натижаларга эришилди. Ҳосилдорлик ҳар гектаридан (1966 йилдаги 24 центнерга нисбатан 1975 йилда 35 центнергача ошди). Бу ишга Ўш вилояти ижроия қўмитаси раиси, йирик давлат арбоби Т.Х. Қўшўев раҳбарлик қилган. Бу тажриба натижасидан Қирғизистон жанубида кўпгина пахта экадиган хўжаликлар фойдаланиб, юқори ҳосилдорликка эришдилар. Натижада Ўш вилояти пахта режаларини муваффақиятли ошиғи билан бажариб келди (180-190 минг тонна ўрнига 205-210 минг тонна бажарилди).

Моҳир раҳбар халқ фаровонлигини кўтариш соҳасида кўп ишларни амалга оширди. Наримон қишлоқ ҳудудида касалхона, поликниника, ФАП, бир қатор мактаблар, болалар боғчаси ва маиший тармоқлар қурилишига катта аҳамият берди.

У Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг депутати, Ўш вилояти ва туман кенгашларининг бир неча чақириқ депутати бўлиб сайланган. Кўп йиллик ҳалол меҳнати муносиб тақдирланди. Пахтадан мўл ҳосил етиштирганлиги учун Ленин ордени, 1971 йили "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, 1981 йили Қирғизистон ССР Олий Кенгаши Президиумининг Фахрий ёрлиғи ва бошқа медаллар билан тақдирланган.

Шермамат Абдуллаев нафақага чиққандан кейин ҳам жамоат ишларида фаол қатнашиб келган.

У 2003 йилда вафот этган. Унинг ҳалол меҳнати ва эл учун қилган хизмати элимизнинг қалбида абадий қолади.

***

Абдуллаев Шермамат родился в 1926 году в селе Нариман Карасуйского района, Ошской области в семье крестьянина.

В 1934-1942 годах учился в школе, окончив 9 класс, в 1942-1944 годах работал бухгалтером в хлопководческой бригаде бывшего колхоза "Кызыл юлдуз". 1944-1950 годы служил в рядах Советской армии.

После демобилизации с 1950 по 1954 годы работал председателем спорткомитета Ошского района. 1954-1955 годы инструктор организационного отдела Ошского райкома КП Киргизии. 1955-1956 годы работал заведующим районного отдела культуры и председателем районного отдела спорта Ошского района. 1956-1957 годы инструктор орготдела Ошского райкома партии. 1957-1961 годы председатель Наримановского сельсовета и заведующий участка колхоза имени Ленина. 1961-1987 годы председатель колхоза имени Ленина. С 1987 года являлся персональным пенсионером.

За время работы проявил себя хорошим организатором колхозного производства, умело направлял усилия коллектива на увеличение производства хлопка и продукции животноводчества. За время работы Абдуллаева Шермамата председателем колхоза имени В.И. Ленина добился больших успехов в подъёме экономики и культурной жизни района и Ошской области. Колхоз считался одним из экономически крепких высокорентабельных хозяйств республики.

Следует особо отметить его заслугу, когда в начале 70-х годов хлопководство пострадало от так называемой болезни "Вилт", которая резко сокращала урожайность хлопчатника и требовались новые вилтоустойчивые сорта семян. Ш.Абдуллаев пригласил своего земляка академика сельскохозяйсвенных наук СССР, сотрудника научно-исследовательського института хлопководства академии наук Узбекской ССР Н. Назирова, который тогда занимался над решением этой проблемы. При его помощи в бригаде №3 (Осмонов С) проводили опыты в течении нескольких лет и добились успеха (урожайность с 24 центнеров в 1966 году выросла до 35 центнеров в 1975 году). Этим опытом руководил тогдашний председатель Ошского облисполкома Т.Х. Кошоев. В последствии этот опыт распространился во многих хлопкосеющих хозяйствах юга Киргизии и Ошская область добилась рекордного сбора и сдачи хлопка-сырца государству в среднем 205-215 тыс. тонн, вместо плановых 180-190 тыс. тонн в году.

Сельчане до сих пор отмечают особую заслугу Абдуллаева Шермамата в строительстве больницы, поликлиники, ФАПов, школ, детсадов и других соцобъектов на территории Наримановского айыл окмоту.

Абдуллаев Шермамат принимал активное участие в общественной работе, избирался депутатом Верховного Совета Киргизской ССР, депутатом областного и районного Советов депутатов. Неоднократно избирался делегатом съездов Компартии Киргизии. За большие заслуги награждён орденом Ленина - за высокий урожай хлопка-сырца, в 1971 году орденом Трудового Красного знамени, многочисленными медалями СССР, в 1981 году Почётной грамотой Президиума Верховного Совета Киргизской ССР.

Находясь на пенсии, Абдуллаев Шермамат принимал активное участие в общественной жизни района и Ошской области. Умер в 2003 году. Его честный труд во благо народа вечно останется в сердцах людей.

Ветераны войны и труда колхоза им. Ленина Карасуйского района

69. АБДУЛЛАЕВ АБДУСАТТАР
(1943-2002)

Абдусаттар Абдуллаев Ош облусунун Ноокат районуна караштуу Гулистан колхозунда 5 март 1943 жылы жарык дүйнөгө келген. Орто мектепти аяктагандан кийин Ташкенттеги курулуш техникумун, андан соң Орто Азия темир жолчулар кесипчилик институтунун курулуш факультетин аяктаган. Кесиби боюнча куруучу-инженер.

Абдусаттар Абдуллаев кайсыл жерде иштесе да дайым иштин көзүн билген инсан катарында башкалардан айырмаланып турар эле.

Эмгек жолун райондогу курулуш тармагында прораб болуп баштаган, жетекчи болуп иштей баштаганда КПССтин СССР Министрлер Советинин, ВЦСПСтин, ВЛКСМдин Борбордук Комитетинин бир канча Ардак грамоталары менен сыйланган. "Маданият" колхозунда төрага болуп иштеген мезгилде ал 4 жолу КПССтин Борбордук Комитетинин, СССР Министрлер Советинин, ВЦСПС жана ВЛКСМдин Борбордук Комитетинин көчмө Кызыл Туусун алды. Андан соң "Маданият" колхозунун аты алдыңкы чарба катары ВДНХнын Ардак тактасына түбөлүк жазылып коюлду.

Ал өмүрүнүн акырына чейин элдин жүгүн көтөрүп, коомдук-экономикалык тармактарда көп жумуштарды аткарды. Райондо малдарды бордоп семиртүүчү комплексинде директор, Ноокат райондук аткаруу комитетинин төрагасынын орун басары, андан кийин 1985-1990 жылдары төрагасы, эки жолу Ноокат райондук кеңешинин төрагасы болуп узак жылдар иштеди.

Ал Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешине эки жолу депутат болгон, өкмөт тарабынан "Ардак белгиси" (1966 ж.), "Элдер достугу" (1986 ж.) ордендери жана бир канча медалдар менен сыйланган. Абдусаттар Абдуллаев 2002 жылы көз жумган.

***

Абдусаттор Абдуллаев 1943 йил 5 мартда Ўш вилоятининг Новқат туманига қарашли "Гулистон" колхозида дунёга келган. Ўрта мактабни тамомлагандан сўнг, Тошкент қурилиш техникумини, сўнг Ўрта Осиё темир йўл олийгоҳининг қурилиш факультетини тамомлаган. Ихтисослиги бўйича қурувчи-муҳандис.

Абдусаттор Абдуллаев қайси ерда ишламасин, доимо ўз ишини пухта билган мутахассис сифатида бошқалардан ажралиб турган.

Меҳнат фаолиятини тумандаги қурилиш ташкилотида прораб бўлиб ишлашдан бошлаган. Раҳбарлик лавозимида ишлай бошлаганда КПСС Марказий Қўмитаси, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Қўмитасининг бир неча фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

"Маданият" колхозида раис бўлиб ишлаган йиллари ушбу хўжалик 4 марта КПСС Марказий Қўмитаси, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Қўмитасининг Кўчма Қизил байроғини қўлга киритган. Хўжалик номи илғор жамоалардан бири сифатида ВДНХнинг фахрий тахтасига абадий ёзиб қўйилган.

А.Абдуллаев умрининг охиригача халқ учун хизмат қилиб, ижтимоий-иқтисодий соҳаларда жуда кўп ишларни амалга оширди. Туманда молларни бўрдоқига боқувчи мажмуаси директори, Новқат тумани ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари, сўнгра 1985-1990 йиллари раиси бўлиб узоқ йиллар меҳнат қилди. Икки марта Новқат тумани Кенгаши раиси бўлган. У икки марта Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг депутати бўлиб сайланган, ҳукуматнинг "Ҳурмат белгиси" (1966), "Халқлар дўстлиги" (1986) орденлари, кўплаб медаллари, фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

Абдусаттор Абдуллаев 2002 йилда вафот этган.

***

Абдусаттор Абдуллаев родился 5 марта 1943 года в колхозе "Гулистан" Наукатского района Ошской области.

После учёбы в средней школе поступил в Ташкентский строительный техникум, затем окончил строительный факультет Среднеазиатского железнодорожного института по специальности инженер-строитель.

Где бы ни работал, как специалист, хорошо знающий своё дело, Абдусаттор Абдуллаев внёс большой вклад в трудовые успехи коллектива.

Трудовую деятельность начал прорабом строительной организации Наукатского района. Несколько раз награждался Почётными грамотами ЦК КПСС, Совета Министров СССР, ВЦСПС и ЦК ВЛКСМ.

Под его руководством колхоз "Маданият" четырежды завоевал переходящее Красное Знамя ЦК КПСС, Совета Министров СССР, ВЦСПС и ЦК ВЛКСМ. Как один из передовых коллективов союзного масштаба, колхоз "Маданият" занесён в Доску почёта ВДНХ.

До конца своей жизни, работая во благо общества, А.Абдуллаев многое сделал для развития экономики. Был директором откормочного комплекса района, долгие годы работал заместителем председателя Наукатского райисполкома, затем в 1985-1990 годы председателем райисполкома. Дважды был председателем Наукатского районного Совета. Он был избран депутатом Жогорку Кенеша Кыргызской Республики двух созывов, награждён орденами "Знак почёта" (1966), "Дружбы народов" (1986), многочисленными медалями и почётными грамотами.

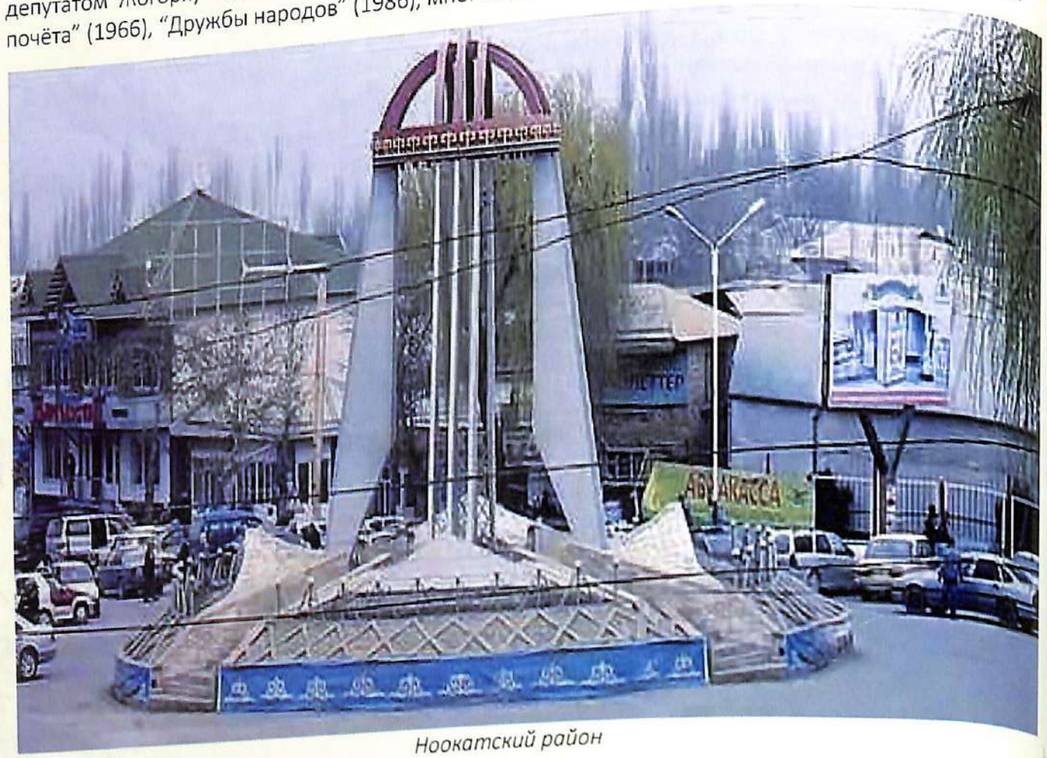

Ноокатский район

70. ЗОКИРОВ МУСАЖАН
(1919-1997)

Закиров Мусажан 1919-жылдын 15-февралында Ош облусунун, Ноокат районуна караштуу мурдагы Фрунзе атындагы колхоздун Гулистан айылында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. 1936-жылдан колхозчу болуу менен эмгек жолун баштаган. 1938-жылы, 19 жашында ал күжүрмөн эмгеги үчүн Фрунзе атындагы колхоздун төрагасы болуп дайындалган. Жаш болушуна карабастан өз ишине жакшы маани берген Мусажан эл арасында урмат-сыйга ээ болгон.

Ал 1939-1943 жылдары Ата-Мекендик согушка катышып, 1943 жылы кайтып келген. 1943-1948 жылдары колхоздо кампа мүдүрү, кассир болуп иштейт. 1948 жылы колхоз төрагасы болуп дайындалып, 1975 жылга чейин бул кызматты өтөгөн.

Закиров Мусажандын демилгеси жана аракеттери менен Гулистан айылында Маданият үйү, сүт-товар фермасын имараты, мончо, балдар бакчасы, мектеп курулган.

Закиров Мусажандын эмгектери мамлекет тарабынан жогору бааланып, Улуу Ата Мекен согушундагы каармандыгы жана тынчтык доорундагы эмгектери үчүн 1-даражадагы "Ата-Мекен согушу", үч жолу "Ардак белгиси" ордендери, медалдар жана ардак грамоталар менен сыйланган. Ал Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин депутаты, жана Ош областтык Кеңешинин бир нече жолку депутаты болгон.

Закиров Мусажандын атын айылдаштары жүрөгүндө түбөлүккө сактайт.

***

Зокиров Мусажон 1919 йилнинг 15 февралида Ўш вилояти, Новқат тумани, Гулистон қишлоғининг "Бўстон" (аввалги Фрунзе) жамоа хўжалигида, деҳқон оиласида туғилган.

Иш фаолиятини 1936 йили колхозчи бўлиб бошлаган. 1938 йили, 19 ёшида у меҳнатдаги фаоллиги учун Фрунзе номли жамоа хўжалигининг раиси этиб тайинланган. Ёш бўлишига қарамай, ўз ишига пухта бўлган Мусажон тез орада кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлди. 1939 йили Совет Армияси сафига чақирилган. 1943 йилгача Улуғ Ватан урушида қатнашган. 1943 йили яраланганлиги сабабли ногирон бўлиб, урушдан қайтиб келди. 1943-1948 йиллари ўз колхозида омбор мудири ҳамда кассир бўлиб ишлаган. 1948 йили у яна колхоз раислиги лавозимига тайинланиб, 1975 йилгача шу лавозимда ишлаб келган.

Зокиров Мусажоннинг саъй-ҳаракатлари билан Гулистон қишлоғида Маданият уйи, сут-товар фермаси биноси, ҳаммом, болалар боғчаси ва мактаб биноси қад кўтарган.

М. Зокировнинг меҳнатлари давлатимиз томонидан муносиб тақдирланган. Улуғ Ватан урушидаги жанговар ва тинчлик давридаги фидокорона меҳнатлари учун I даражали "Ватан уруши" ордени, уч маротаба "Ҳурмат белгиси" ордени, кўплаб медаллар ва фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган. У Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг депутати, Ўш вилояти кенгашининг бир неча чақириқлари депутати бўлиб сайланган.

Мусажон Зокировнинг ёркин хотираси ҳамқишлоқлари ёдида абадий сақланиб қолади.

***

Закиров Мусажан родился 15 февраля 1919 года в селе Гулистан колхоза Бостон (бывшее Фрунзе) Наукатского района Ошской области в семье крестьянина.

Трудовую деятельность начал в 1936 году колхозником. В 1938 году, в 19-летнем возрасте, за трудовую активность назначен председателем колхоза им. Фрунзе. Несмотря на свою молодость, благодаря умелой работе, он вскоре снискал уважение большинства сельчан. В 1939 году призван на службу в Советскую армию. До 1943 года участвовал в боях Великой

Отечественной войны. Из-за полученного ранения, в 1943 году был демобилизован. Возвратившись в родное село, работал завскладом и кассиром колхоза.

В 1948 году Мусажана Закирова вновь избрали председателем колхоза, на этой должности работал до 1975 года. По инициативе и под непосредственным руководством Закирова Мусажана в селе Гулистан построены Дом культуры, здание молочно-товарной фермы, баня, детский сад, здание школы и другие социально-культурные объекты.

За боевые заслуги в ВОВ и самоотверженный труд в мирное время, он был награждён орденом "Отечественной войны" I степени, тремя орденами "Знак Почёта". Закиров Мусажан был избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР, Ошского областного Совета нескольких созывов.

Светлая память Мусажана Закирова навечно сохранится в сердцах односельчан.

***

Визитная карточка Ноокатского района - водопад Абшыр-Ата

71. ИШМАТОВ МУХАММАДАМИН (1922-2002)

Мухаммадамин Ишматов 20 август 1922 жылы Ош шаарында туулган. 1939 жылы "Октябрдын 25 жылдыгы" атындагы орто мектепти аяктагандан кийин "Шарк" мектебинде баштапкы класстардын мугалими болуп иштейт. Анын эмгек ишмердүүлүгү ушинтип башталат. 1942-жылы Ош педагогикалык окуу жайын бүтүрөт.

1942-1946 жылдары Советтик Армиянын катарында кызмат өтөгөн. Улуу Ата Мекендик согуштун катышуучусу, 17-артиллериялык полкто душмандар менен далай кармашууларга катышкан.

Согуштан кайтып келгенден кийин 1946-1948 жылдары "Экономиканын күчү" артелинин башчысы болуп иштейт. 1948-1958 жылдары Ош областтык керек-жарак коому тармагында соода башчысы, жумушчу кооперациясынын башчысы, андан кийин 26 жашында Ош райондук керек-жарак коомунун жетекчиси болуп дайындалат.

Кайсыл жерде ким болуп иштебесин М.Ишматов өзүн таланттуу демилгечи жана иш билги уюштуруучу катары көрсөтө алган. 1958-1993 жылдары Ош токойсоодабазасын, "Коомдук тамактануучу жайлар" трестин, Ош шаардык азык-түлүк соода тармагын жетектеген. 1970-1972 жылдары Ош областтык соода инспекциясынын башкы көзөмөлчүсү болгон. 1993 жылдан М.Ишматов республикалык маанидеги пенсионер болсо дагы мамлекеттик жана коомдук иштерге активдүү катышууну уланткан. Мухаммадамин Ишматов төрт жолу Ош областтык советинин депутаты, он жолу Ош шаардык советинин депутаты болуп шайланган. Эл өкүлү катары көптөгөн олуттуу маселелерди чече алган. Анын ичинде, Сулайман-Тоодогу атеисттер тарабынан бузулуп салынган "Бабурдун үйү" тарыхый обьектини кайра калыбына келтирүүнүн демилгечиси жана аны кайра куруу боюнча коомдук кеңештин жетекчиси болгон. Бир жылдын ичинде эстеликти калыбына келтирүү боюнча чоң иштер аткарылган.

1985 жылы М.Ишматов "Кыргыз ССРинин соода жана тейлөө кызматынын эмгек сиңирген кызматкери" ардактуу наамга ээ болду. Андан тышкары "Ардак белгиси" (1966), "Элдердин достугу" ордендери (1986), Кыргыз ССРинин Жогорку Советинин Ардак грамоталары (1965, 1982), дагы көптөгөн медалдар менен сыйланган.

Үй-бүлөсүндө 7 балага татыктуу тарбия бере алды. Уулу Хажинаби Ишматов Ош шаарынын эки жолу депутаты болгон.

Мухаммадамин ажи Ишматов 2002-жылы 80 жаш курагында көз жумган.

***

Муҳаммадамин Ишматов 1922 йил 20 августда Ўш шаҳрида туғилган. 1939 йили Ўш шаҳридаги "Октябр 25 йиллиги" номли мактабни тамомлаб, "Шарқ" мактабида бошланғич синфларга дарс бериб, ўз меҳнат фаолиятини ўқитувчиликдан бошлаган. 1942 йили Ўш педагогика билим юртини тамомлаган.

1942-1946 йилларда Улуғ Ватан урушида иштирок этди. 17-артиллерия полкида хизмат қилди. Урушдан қайтгандан сўнг 1946-1948 йиллари Ўшдаги "Сила экономии" артелида цех мудири. 1948-1958 йиллари Ўш вилояти матлубот уюшмаси тизимида савдо мудири, ишчи кооперацияси, Ўш тумани матлубот уюшмаси раиси.

У савдо тизимидаги асосий фаолиятини 1948 йили Наримон қишлоқ матлубот жамиятида дўкон мудирлигидан бошлаган. 1948 йили 26 ёшли Муҳаммадамин Ишматов Ўш тумани матлубот жамияти раиси лавозимига тайинланди. У савдо тизимида қайси бир лавозимда ишламасин, ташаббускор ташкилотчи сифатида ўзини намоён этган.

1958-1993 йилларда Ўш ёғоч савдоси базасига, умумий овқатланиш трестига, озиқ-овқат савдосига раҳбарлик қилди. 1970-1972 йилларда Ўш вилояти давлат савдо инспекциясида бош назоратчи вазифасида ҳам фаолият кўрсатди. 1993 йилдан эса республика миқёсидаги шахсий

пенсионер бўлди. У нафақага чиқишига қарамай давлат ва жамоат ишларида фаол иштирок этди. Муҳаммадамин Ишматов тўрт марта Ўш вилоят Кенгашига, ўн марта Ўш шаҳар Кенгашига депутат бўлиб сайланган. У депутат сифатида бир қатор хайрли ишларни амалга оширди. 1988 йили Сулаймон тоғидаги Бобур ҳужрасини тиклаш ташаббускори сифатида "Оқ уй"ни тиклаш бўйича тузилган жамоатчилик кенгашига раҳбарлик қилди. Бу тарихий бино бир йил ичида қайта тикланди. Ишматов Қирғизистонда хизмат кўрсатган савдо ва маиший хизмат ходими (1985 й.) унвонига сазовор бўлган. "Ҳурмат белгиси" ордени (1966), "Халқлар дўстлиги" ордени (1986), кўплаб медаллар, Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг Фахрий ёрлиқлари (1965, 1982) билан тақдирланган. М. Ишматов етти фарзандни тарбиялаб вояга етказди, ўғли Хожинаби Ишматов Ўш шаҳар Кенгашининг икки марта депутати бўлган.

Муҳаммадамин ҳожи Ишматов 2002 йили 80 ёшида вафот этди.

***

Мухаммадамин Ишматов родился 20 августа 1922 года в городе Ош. В 1939 году окончил школу им. 25 летия Октября и работал преподавателем начальных классов в школе "Шарк". Так начиналась его трудовая биография. В 1942 году окончил Ошское педагогическое училище.

В 1942-1946 годах в рядах Советской армии участник Великой Отечественной войны, служил в 17-ом артиллерийском полку.

После воинской службы, в 1946-1948 годах заведующий артели "Сила экономии". С 1948 по 1958 год работает в системе Ошского областного потребительского союза. Был завторгом, руководителем рабкоопа, а в 26-летнем возрасте стал руководителем Ошского райПО. Где и в каком качестве ни работал, бы М.Ишматов он проявил себя как талантлиый инициатор и умелый организатор.

В 1958-1993 годах руководил Ошской лесоторгбазой, трестом "Общепит", Ошским горпродторгом. В 1970-1972 годах главный контролёр торговой инспекции Ошской области. В 1993 году М.Ишматов стал пенсионером республиканского значения. При этом продолжал активно участвовать в государственной и общественной работе.

Мухаммадамин Ишматов был четырежды избран депутатом Ошского областного Совета, десять раз депутатом Ошского городского Совета. В качестве народного избранника сделал много добрых дел. В частности, по его инициативе восстановлен исторический памятник "Домик Бабура" на Сулейман-горе, снесённый атеистами в советские времена. Был руководителем общественного совета по восстановлению дома Бабура. Огромная работа по восстановлению памятника старины осуществилась в течение одного года.

В 1985 году М.Ишматов был удостоен почётного звания "Заслуженный работник торговли и бытовой службы Киргизской ССР". Награждён орденами "Знак почёта" (1966 г.), "Дружбы народов" (1986 г.), Почётными грамотами Верховного Совета Киргизской ССР (1965, 1982 г.), многими медалями и почётными грамотами. Дал достойное воспитание 7 детям. Его сын Хаджинаби Ишматов дважды был депутатом Ошского городского кенеша.

Мухаммадамин хаджи Ишматов умер в 2002 году в 80-летнем возрасте.

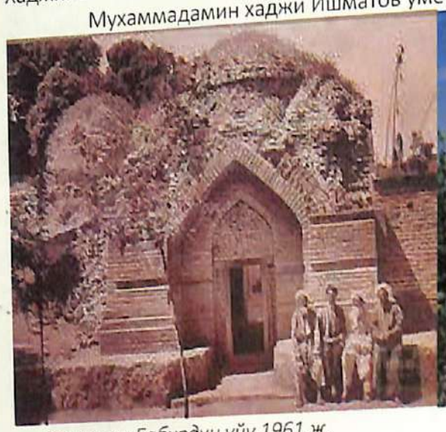

Суретте: Бабурдун үйү 1961 ж.

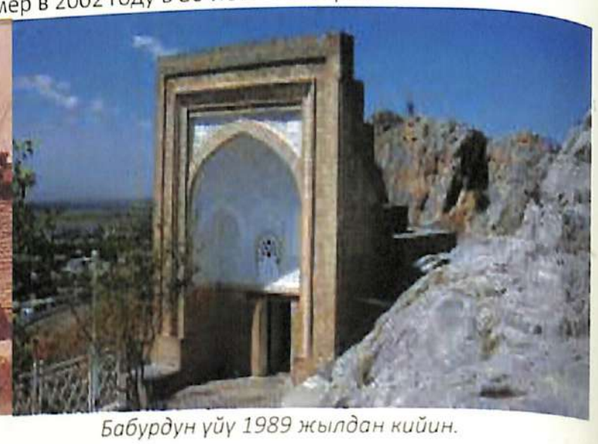

Бабурдун үйү 1989 жылдан кийин.

72. КАРИМОВ СОМИ

Каримов Соми өндүрүштүн белгилүү уюштуруучуларынын жана райондук жетекчилердин бири, республикадагы эң ири "Өзгөн" совхозун жетектеген.

Каримов С. К. 1924-жылы 8-майда Ош областына карашту Өзгөн шаарында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Баштапкы билимди ушул эле шаардагы Ворошилов атындагы мектепте алган. 1941-жылы 16 жаш курагында фронтко кетип, немецтик баскынчылар менен согушууга катышат. Советтик армия Германияны жеңгенден кийин үйүнө кайтып келип, эмгектенүүсүн улантат. 1946-жылдан партиянын Өзгөн райондук комитетинин үгүт-насаат кызматкери болуп иштей баштайт. 1949-жылдан парткабинеттин башчысы. 1950-1952 жылдары Кыргызстан Компартиясынын БКнын алдындагы эки жылдык партиялык мектепте билимин жогорулатат. 1951-1953 жылдары партиянын Ноокат райкомунун партиялык бөлүмүнүн башчысы. 1953-1954 жылдары Жаңы-Ноокат райкомунун экинчи катчысы. 1954-1955 жылдары райкомдун 1 катчысы. 1955-1958 жылдары эл депутаттарынын Ноокат райондук аткаруу комитетинин төрагасы. 1958-1960 жылдары "Алай" совхозунун директору. 1961-1962 жылдары Өзгөн районундагы Ленин атындагы колхоздун төрагасы. 1962-жылы "Өзгөн" совхозу уюшулганда анын директору болуп 15 жыл эмгектенген. 1977-жылы "Живпром" өндүрүштүк комплексине директор болуп которулган.

Ал өтө иштермандыгы, уюштуруучулук жөндөмдүүлүгү жана максаткөйлүгү менен райондун, областтын жана республиканын жетекчилигинин жана совхоздун жумушчуларынын сый-урматына ээ болгон.

Каримов С.К. Улуу Ата-Мекендик согушта көрсөткөн күжүрмөндүгү, тапшырмаларды аткарууда көрсөткөн өрнөгү үчүн 11.03.1985-жылы Ата-Мекендик согуштун 1-даражадагы орденине ээ болгон. Эмгек ишмердүүлүгүндөгү жетишкен ийгиликтери өкмөт тарабынан бааланып, 1971, 1973-жылдары эки жолу "Эмгек Кызыл Туу" ордени, "Даңк белгиси" ордени, медалдар, ардак грамоталар жана төш белгилер менен сыйланган.

Каримов С.К. илимий-өндүрүштүк да изилдөөлөрдү жүргүзүп келген. 1974-жылы кандидаттык диссертациясын ийгиликтүү жактап, экономикалык илимдердин кандидаты илимий даражага ээ болгон.

***

Соми Каримов республикадаги йирик "Ўзган" совхозини бошқарган, тумандаги етакчи ташкилотчи, раҳбарлардан биридир.

С. Каримов 1924 йил 8 майда Ўш вилоятининг Ўзган шаҳрида оддий деҳқон оиласида туғилган. Бошланғич таълимни Ўзган шаҳридаги Ворошилов номли мактабда олган. 1941 йили 16 ёшида кўнгиллилардан бўлиб фронтга, немис босқинчиларига қарши курашга кетди.

Фашистлар Германияси устидан қозонилган ғалабадан сўнг юртига қайтиб, 1946 йилдан Ўзган тумани партия қўмитасида ташвиқотчи бўлиб ишлади. 1949 йилдан Ўзган тумани партия қўмитасининг партия кабинети мудири, 1950-1952 йиллари Қирғизистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитаси ҳузуридаги икки йиллик партия мактаби тингловчиси.

1951-1953 йиллари Новқат тумани партия қўмитасининг бўлим мудири. 1953-1954 йиллари Янгиновқат тумани партия қўмитасининг иккинчи котиби. 1954-1955 йиллари туман партия қўмитасининг биринчи котиби. 1955-1958 йиллари Янгиновқат тумани ижроия қўмитасининг раиси. 1958-1960 йиллари "Олой" совхозининг директори, 1961-1962 йиллари Ўзган туманидаги Ленин номли колхоз раиси. Сўнгра 1962 йили "Ўзган" совхози ташкил этилиши муносабати билан, шу хўжаликка директор бўлиб 15 йил ишлади. 1977 йилдан "Живпром" давлат хўжалигининг директорлигига ўтказилди.

С. Каримов “Ўзган” совхози ишчилари ўртасида катта ҳурмат ва обрў-эътиборга сазовор бўлган эди.

Улуғ Ватан уруши давридаги жанговар хизматлари, қўмондонликнинг топшириқларини намунали бажарганлиги учун у 11 март 1985 йили 1-даражали “Ватан уруши” ордени билан тақдирланган. Соми Каримовнинг тинч ҳаёт давридаги самарали меҳнатлари 1971 ва 1973 йилларда 2 марта “Меҳнат Қизил Байроғи” (1971, 1973 й.), “Ҳурмат белгиси” орденлари, қатор медаллар, фахрий ёрлиқлар ва кўкрак нишонлари билан тақдирланган.

С. Каримов қатор илмий тадқиқотларни олиб бориб, кўплаб муваффаққиятларга эришди. 1974 йили унга иқтисод фанлари номзоди илмий даражаси берилган.

***

Каримов С.К. один из ведущих организаторов, руководителей района, возглавивший крупнейший в республике совхоз “Узген”.

Родился Каримов С.К. 8 мая 1924 года в семье крестьянина в городе Узген Ошской области. Начальное образование получил в средней школе имени Ворошилова города Узген. В 1941 году в 16-летнем возрасте добровольно уехал на фронт, на борьбу с немецкими захватчиками. После победы над фашистской Германией, демобилизовался из рядов Советской армии. С 1946 года работал пропагандистом Узгенского райкома партии. С 1949 года был заведующим парткабинета Узгенского райкома партии. 1950-1952 годы слушатель двухгодичной республиканской партшколы при цк кп Киргизии. 1951-1953 годы заведующий отдела Наукатского райкома партии. 1953-1954 годы работал вторым секретарем Янги-Наукатского райкома партии. 1954-55 годы 1 секретарь райкома партии. 1955-1958 годы председатель Янги-Наукатского райисполкома. 1958-1960 годы директор совхоза “Алай”. 1961-1962 годы председатель колхоза имени Ленина Узгенского района. Затем, в 1962 году, в связи с организацией совхоза “Узген”, назначен и работал там директором совхоза 15 лет. В 1977 году переведен директором ГКО “Живпром”.

Огромная трудоспособность, одарённость, настойчивость и целеустремленность снискали Каримову С.К. заслуженное уважение и авторитет среди рабочих совхоза “Узген”, руководителей района, области и республики.

Каримов С.К. за боевые заслуги, образцовое выполнение заданий командования во время Великой Отечественной войны 11 марта 1985 года награждён орденом “Отечественной войны” 1-ой степени. Плодотворная трудовая деятельность Соми Каримова отмечена рядом правительственных наград: двумя орденами Трудового Красного Знамени (1971 и 1973 г.), орденом “Знак Почёта”, медалями, почётными грамотами, нагрудными знаками.

Каримов С.К. проводил ряд научных исследований, в 1974 году ему присуждена учёная степень кандидата экономических наук.

Рынок города Узген

Абдуллажон Мавлянов Ош шаарындагы эмгек ишмердүүлүгүн

73. МАВЛЯНОВ АБДУЛЛАЖОН
(1920-1988)

Мавлянов Абдуллажон 1-май 1920-жылы Ош шаарында ашпозчулардын үй-бүлөсүндө туулган. Ошол мезгилдеги мектептерде белгилүү бир билим алгандан кийин 12 жашында Андижан шаарындагы темир жол станциясынын чайканасында ашпозчунун жардамчысы болуп иштейт. Бул жерде ал даамдуу тамак жасоонун сырларын үйрөнүп, тажрыйба жыйнайт. 1938-жылдан жергиликтүү ашканада шеф-ашпозчу болуп эмгектене баштаган. Улуу Ата Мекендик согуш башталганда А. Мавлянов Кызыл Армиянын катарына чакырылат. Ал Балтия жана Украина экинчи фронтторунун чалгындоо кызматында согушка катышат. Андан кийин дивизиянын командирининкүзөт тобуна кабыл алынат. Кийинчерээк Венгриянын Дебрице шаарын бошотууда жарадар болуп, аскердик госпиталда дарыланып чыккандан кийин Венгрияны, Румынияны, Югославияны, Австрияны бошотууга катышат. 1946-жылы Ата Мекенине кайтып келет.

Станциясындагы ашканада иштеп менен Баш[illegible] ишмердүүлүгүн 1946-жылы темир жол чайкананын башчысы болуп дайындалат. Ош-Фергана өрөөнүндө белгилүү болгон шаар, Сулайман-Тоону көргөнү зыяратчылар жана туристтер көп келишет, алар базарды көргөнү да түшүшөт. Бирок, аларды татыктуу кабыл алууга ылайык келе турган тамактануучу жай жок эле. А. Мавлянов бул маселе боюнча бир нече жолу шаардык жетекчиликке кайрылган. Республиканын Компартиясынын биринчи катчысы Турдакун Усубалиевдин кийлигишүүсү менен бул маселе да акыры чечиле турган болду. Ошол мезгилдеги түшүнүк боюнча заманбап ресторандын имараты чайканасы менен Ак-Буура дарыясы жээгине курулуп, эс алуу зонасына айланды. 1958-жылы Мавлянов КПССтин мүчөлүгүнө кабыл алынат. Анын чогулуштарда, жамааттын саясий сабактарында мекенчилдик сезимдерге, эмгекти сүйүүгө жана ак ниеттик менен иштей билүүгө чакырып сүйлөгөн мазмундуу сөздөрүн ушул күнгө чейин эстеп жүрүшөт.

Мавляновдун Ата-Мекендин согуштагы эр жүрөктүүлүгү үчүн үчүнчү даражадагы “Даңк” ордени, 1941-1945-жылдардагы Ата-Мекендик согушта Германиядагы, Будапештеги жеңиштер үчүн медалдары, “Жеңиштин 20 жылдыгы”, “Жеңиштин 30 жылдыгы”, “СССРдин Куралдуу күчтөрүнө 50 жыл”, “СССРдин Куралдуу күчтөрүнө 60 жыл” ж.б. юбилейлик медалдар менен сыйланган. Ак ниет эмгеги үчүн Мавлянов “Даңк белгиси”, “Эмгек Кызыл Туу” ордендери, “В.И. Лениндин 100 жылдыгынын урматына”, “Эмгек ардагери”, медалдары жана “Советтик сооданын мыкты кызматкери”, 5 жолу “Социалисттик эмгектин жеңүүчүсү” төш белгилери, СССРдин соода министрлигинин Ардак грамоталары менен сыйланган. 1953-жылы “Устат-ашпозчу” наамын ага А.И. Микоян өз колу менен тапшырган.

А.Мавлянов бир нече жолу Ош шаардык кеңешинин депутаты болуп шайланган. Ал элдин калың катмарына абройлуу болуп, анын атагы шаардын, облустун чегинен тышкары да тараган. Мавлянов ашпозчулук династиясын татыктуу уланткан. Ошондой эле өзүнүн көптөгөн шакирттерин даярдап чыгарган, алардын кээ бири ушул күнгө чейин коомдук тамактануучу жайларда эмгектенип жатышат.

Абдуллажон Мавлянов 1988-жылы 13-декабрда дүйнө салды. Ал жубайы Муборакхон ажы экөө үч баланы тарбиялап өстүрүштү, азыр 100 гө жакын неберелери жана чеберелери атактуу чоң атанын ысмы менен сыймыктанышат.

***

Мавлонов Абдуллажон 1920 йилнинг 1 май куни Ўш шаҳрида ошпазлар оиласида таваллуд топди. Ўша замон мактабида маълум даражада билим олган, 12 ёшида Андижон шаҳрида темир йўл чойхонасида ошпазга ёрдамчи бўлиб меҳнат қила бошлаган, таом қилиш

С. Каримов “Ўзган” совхози ишчилари ўртасида катта ҳурмат ва обрў-эътиборга сазовор бўлган эди.

Улуғ Ватан уруши давридаги жанговар хизматлари, қўмондонликнинг топшириқларини намунали бажарганлиги учун у 11 март 1985 йили 1-даражали “Ватан уруши” ордени билан тақдирланган. Соми Каримовнинг тинч ҳаёт давридаги самарали меҳнатлари 1971 ва 1973 йилларда 2 марта “Меҳнат Қизил Байроғи” (1971, 1973 й.), “Ҳурмат белгиси” орденлари, қатор медаллар, фахрий ёрлиқлар ва кўкрак нишонлари билан тақдирланган.

С. Каримов қатор илмий тадқиқотларни олиб бориб, кўплаб муваффаққиятларга эришди. 1974 йили унга иқтисод фанлари номзоди илмий даражаси берилган.

***

Каримов С.К. один из ведущих организаторов, руководителей района, возглавивший крупнейший в республике совхоз “Узген”.

Родился Каримов С.К. 8 мая 1924 года в семье крестьянина в городе Узген Ошской области. Начальное образование получил в средней школе имени Ворошилова города Узген. В 1941 году в 16-летнем возрасте добровольно уехал на фронт, на борьбу с немецкими захватчиками. После победы над фашистской Германей, демобилизовался из рядов Советской армии. С 1946 года работал пропагандистом Узгенского райкома партии. С 1949 года был заведующим парткабинета Узгенского райкома партии. 1950-1952 годы слушатель двухгодичной республиканской партшколы при ЦК КП Киргизии. 1951-1953 годы заведующий отдела Наукатского райкома партии. 1953-1954 годы работал вторым секретарём Янги-Наукатского райкома партии. 1954-55 годы 1 секретарь райкома партии. 1955-1958 годы председатель Янги-Наукатского райисполкома. 1958-1960 годы директор совхоза “Алай”. 1961-1962 годы председатель колхоза имени Ленина Узгенского района. Затем, в 1962 году, в связи с организацией совхоза “Узген”, назначен и работал там директором совхоза 15 лет. В 1977 году переведен директором ГКО “Живпром”.

Огромная трудоспособность, одарённость, настойчивость и целеустремленность снискали Каримову С.К. заслуженное уважение и авторитет среди рабочих совхоза “Узген”, руководителей района, области и республики.

Каримов С.К. за боевые заслуги, образцовое выполнение заданий командования во время Великой Отечественной войны 11 марта 1985 года награждён орденом “Отечественной войны” 1-ой степени. Плодотворная трудовая деятельность Соми Каримова отмечена рядом правительственных наград: двумя орденами Трудового Красного Знамени (1971 и 1973 г.), орденом “Знак Почёта”, медалями, почётными грамотами, нагрудными знаками.

Каримов С.К. проводил ряд научных исследований, в 1974 году ему присуждена учёная степень кандидата экономических наук.

Рынок города Узген

73. МАВЛЯНОВ АБДУЛЛАЖОН
(1920-1988)

Мавлянов Абдуллажон 1-май 1920-жылы Ош шаарында ашпозчулардын үй-бүлөсүндө туулган. Ошол мезгилдеги мектептерде белгилүү бир билим алгандан кийин 12 жашында Андижан шаарындагы темир жол станциясынын чайканасында ашпозчунун жардамчысы болуп иштейт. Бул жерде ал даамдуу тамак жасоонун сырларын үйрөнүп, тажрыйба жыйнайт. 1938-жылдан жергиликтүү ашканада шеф-ашпозчу болуп эмгектене баштаган. Улуу Ата Мекендик согуш башталганда А. Мавлянов Кызыл Армиянын катарына чакырылат. Ал Балтия жана Украина экинчи фронтторунун чалгындоо кызматында согушка катышат. Андан кийин дивизиянын командирине күзөт тобуна кабыл алынат. Кийинчерээк Венгриянын Дебрице шаарын бошотууда жарадар болуп, аскердик госпиталда дарыланып чыккандан кийин Венгрияны, Румынияны, Югославияны, Австрияны бошотууга катышат. 1946-жылы Ата Мекенине кайтып келет.

Абдуллажон Мавлянов Ош шаарындагы эмгек ишмердүүлүгүн 1946-жылы темир жол станциясындагы ашканада иштөө менен баштаган. 1949-жылы борбордук базардын ичиндеги чайкананын башчысы болуп дайындалат. Ош-Фергана өрөөнүндө белгилүү болгон шаар, Сулайман-Тоону көргөнү зыяратчылар жана туристтер көп келишет, алар базарды көргөнү да түшүшөт. Бирок, аларды татыктуу кабыл алууга ылайык келе турган тамактануучу жай жок эле. А. Мавлянов бул маселе боюнча бир нече жолу шаардык жетекчиликке кайрылган. Республиканын компартиясынын биринчи катчысы Турдакун Усубалиевдин кийлигишүүсү менен бул маселе да акыры чечиле турган болду. Ошол мезгилдеги түшүнүк боюнча заманбап ресторандын имараты чайканасы менен Ак-Буура дарыясы жээгине курулуп, эс алуу зонасына айланды. 1958-жылы Мавлянов КПССтин мүчөлүгүнө кабыл алынат. Анын чогулуштарда, жамааттын саясий сабактарында мекенчилдик сезимдерге, эмгекти сүйүүгө жана ак ниеттик менен иштей билүүгө чакырып сүйлөгөн мазмундуу сөздөрүн ушул күнгө чейин эстеп жүрүшөт.

Мавляновдун Ата-Мекендин согуштагы эр жүрөктүүлүгү үчүн үчүнчү даражадагы “Даңк” ордени, 1941-1945-жылдардагы Ата-Мекендик согушта Германиядагы, Будапештеги жеңиштер үчүн медалдары, “Жеңиштин 20 жылдыгы”, “Жеңиштин 30 жылдыгы”, “СССРдин Куралдуу күчтөрүнө 50 жыл”, “СССРдин Куралдуу күчтөрүнө 60 жыл” ж.б. юбилейлик медалдар менен сыйланган. Ак ниет эмгеги үчүн Мавлянов “Даңк белгиси”, “Эмгек Кызыл Туу” ордендери, “В.И. Лениндин 100 жылдыгынын урматына”, “Эмгек ардагери”, медалдары жана “Советтик сооданын мыкты кызматкери”, 5 жолу “Социалисттик эмгектин жеңүүчүсү” төш белгилери, СССРдин соода министрлигинин Ардак грамоталары менен сыйланган. 1953-жылы “Устат-ашпозчу” наамын ага А.И. Микоян өз колу менен тапшырган.

А.Мавлянов бир нече жолу Ош шаардык кеңешинин депутаты болуп шайланган. Ал элдин калың катмарына абройлуу болуп, анын атагы шаардын, облустун чегинен тышкары да тараган. Мавлянов ашпозчулук династиясын татыктуу уланткан. Ошондой эле өзүнүн көптөгөн шакирттерин даярдап чыгарган, алардын кээ бири ушул күнгө чейин коомдук тамактануучу жайларда эмгектенип жатышат.

Абдуллажон Мавлянов 1988-жылы 13-декабрда дүйнө салды. Ал жубайы Муборакхон ажы экөө үч баланы тарбиялап өстүрүштү, азыр 100 гө жакын небereлери жана чеберелери атактуу чоң атанын ысмы менен сыймыктанышат.

***

Мавлонов Абдуллажон 1920 йилнинг 1 май куни Ўш шаҳрида ошпазлар оиласида таваллуд топди. Ўша замон мактабида маълум даражада билим олган, 12 ёшида Андижон шаҳрида темир йўл чойхонасида ошпазга ёрдамчи бўлиб меҳнат қила бошлаган, таом қилиш

сирларини пухта ўрганиб, тажриба орттириб, 1938 йилдан тортиб шеф-повар бўлиб ишлаган. Улуғ Ватан уруши бошланганда ёш Абдуллажон Мавлонов Қизил Армия сафига чақирилган, қадди-қомати келишганлигини ҳисобга олиб 10-Гвардия ҳаво десанти дивизиясига хизматга жўнатилган. Иккинчи Болтиқ ва Украина фронтларида разведка отрядида хизмат қилган, кейинчалик дивизия командири қўриқчиларидан бўлган. А.Мавлонов Венгриянинг Дебрица шаҳрини озод қилаётган жангларда яралар бўлган, ҳарбий госпиталларда даволаниб, Венгрия, Руминия, Югославия, Австрияларни озод қилишда қатнашиб, 1946 йилнинг апрелида урушдан қайтган. Меҳнат фаолиятини Абдуллажон Мавлонов 1946 йили Ўшда темир йўл станциясидаги ошхонада ошпазликдан бошлаган. 1949 йили шаҳарнинг марказий бозорида жойлашган "Ўш" ошхонасига раҳбар этиб тайинланган. Ўш шаҳри Фарғона водийсида донғи чиққан шаҳарлардан бири бўлганидан, чор-атрофдан Сулаймон тоғига кўп зиёратчилар келар эди, албатта, улар бозорга тушар эдилар, бироқ бемалол овқатланиб, дам оладиган замонавий чойхона ва ресторан йўқ эди. А.Мавлонов бу масалани бир неча бор шаҳар бошқарув органлари олдига қўйди, кези келганда шахсан Турдакун Усубалиевнинг аралашуви билан "Ўш" ресторани чойхонаси билан қурилиб, "Оқбура" дарёси бўйида дам олиш ва роҳатланиш масканига айланди. А. Мавлонов бозор ичида чаққон овқатланиш нуқталарини очди, уларда 100 га яқин ошпазлар элга хизмат қилишар эди. 1958 йили Абдуллажон Мавлонов КПСС сафига қабул қилинди. Унинг ватанпарварлик, ҳалол меҳнат қилиш тўғрисидаги нутқларини жамоаларда, мажлисларда, сиёсий ўқишларда эшитган ватандошлар ҳали ҳам эслаб юришади.

А.Мавлоновнинг фронтдаги жанговор хизматларини ҳисобга олиб, Совет ҳукумати уни учинчи даражали "Шуҳрат" ордени, "1941-1945 йиллардаги урушда Германия устидан ғалаба учун", "Будапештни озод қилгани учун", "Ғалабанинг 20 йиллиги", "Ғалабанинг 30 йиллиги", "СССР ҳарбий кучларининг 50 йиллиги", "СССР ҳарбий кучларининг 60 йиллиги" медаллари билан тақдирлаган. А. Мавлоновнинг сидқидилдан қилган меҳнатларини ардоқлаб, ҳукуматимиз "Ҳурмат белгиси", "Меҳнат Қизил Байроғи" орденлари, "В.И. Ленин туғилганига 100 йил", "Меҳнат фахрийси" медаллари, беш марта "Социалистик мусобақа ғолиби" кўкрак белгилари, Савдо вазирлиги "Савдо аълочиси" унвонини берган ва фахрий ёрлиқлари билан тақдирлаган. 1953 йили А.Мавлонов "Уста ошпаз" унвонига эга бўлиб, шахсан А.И. Микоян унга медални топширган. А.Мавлонов бир неча марта Ўш шаҳар кенгашига депутат бўлиб сайланган. А.Мавлонов шаҳарда ва чор-атрофда катта обрў-эътиборга эга инсонлардан эди. Ошпазлар Мавлоновлар сулоласини шараф билан давом эттирди, йиллар давомида кўп шогирдлар чиқарди, улар шаҳарда кенг тарқалиб, савдо, озиқ-овқат тармоқларида ҳамон ишлашмоқда. А.Мавлонов 1988 йилнинг 13 декабрида вафот этди. Абдуллажон ака аёли Муборакхон ҳожи ая билан 3 болани тарбиялаб, вояга етказишди.

***

Мавлянов Абдуллажон родился 1 мая 1920 года в городе Ош в семье потомственных поваров. Получив определённое образование в тогдашних школах, в свои 12 лет начинает трудовую деятельность помощником повара в железнодорожной чайхане города Андижан. Здесь он познаёт кулинарные секреты изготовления еды, набирается опыта. С 1938 года работает шеф-поваром в местной столовой. С началом Великой Отечественной войны, А.Мавлянов был призван в ряды Красной Армии, служит в 10-ой Гвардейской воздушно-десантной дивизии. Он воюет в разведке во 2-Балтийском и Украинском фронтах, затем служил в охране командира дивизии. В сражениях за освобождение венгерского города Дебрице он получает ранение. После лечения в военных госпиталях, участвует в боях за освобождение Венгрии, Румынии, Югославии, Австрии, в апреле 1946 года возвращается на Родину.

Трудовую деятельность в Оше Абдуллажон Мавлянов начинает в 1946 году поваром в железнодорожной столовой. 1949 году назначается руководителем чайной, расположенной на центральном базаре. Как известно, Ош являлся знаменитым городом в Ферганской долине, куда приезжали немало паломников и туристов на Сулайман гору, они бывали и на базаре, но не было достойного общепитовского заведения для их приёма. А.Мавлянов не раз ставил эти вопросы

перед городским руководством. Только после вмешательства руководителя республики Турдакуна Усубалиева, этот вопрос нашёл своё решение. Был построен современный ресторан с чайханой, который превратился в центр отдыха на берегу реки "Ак-буура". Далее открыли много пунктов питания на базаре, где около ста поваров обслуживали клиентов. В 1958 году Мавлянов был принят в ряды КПСС. До сих пор многие помнят его выступления на собраниях, на политических занятиях коллектива на патриотические темы, о том, что надо честно трудиться.

Советское правительство учитывая его боевые заслуги, наградило Мавлянова орденом Славы третьей степени, медалями "За победу над Германией в Отечественной войне 1941-1945 годов", "За освобождение Будапешта", "20 лет Победы", "30 лет Победы", "50 лет Вооруженным силам СССР", "60 лет Вооруженным силам СССР".

За добросовестный труд Мавлянов удостоен орденов "Знак Почёта", "Трудового Красного знамени", медалей "В честь 100-летия В.И. Ленина", "Ветеран труда", пяти нагрудных знаков "Победитель социалистического соревнования", был удостоен звания "Отличник советской торговли" министерства торговли СССР, отмечен почётными грамотами этого министерства. В 1953 году ему присвоено звание "Мастер повар", нагрудный знак вручил лично А.И. Микоян. А.Мавлянов неоднократно избирался депутатом Ошского городского кенеша. Он пользовался заслуженным авторитетом среди широкого круга населения, его знали далеко за пределами города и области, он достойно продолжил дела династии поваров Мавляновых, подготовил немало мастеров своего дела, которые до сих пор работают в системе общественного питания и торговли. Абдуллажон Мавлянов умер 13 декабря 1988 года. Он вместе с женой Муборакхон хаджи воспитали троих детей, в настоящее время около ста его внуков и правнуков почитают доброе имя своего славного дедушки.

А. Мавлянов (во 2-ряду в центре) на Всесоюзном съезде работников торговли в Москве с членом Политбюро ЦК КПСС А.И. Микояном

74. МАДАМИНОВ АЗИЗ

Азиз Мадаминов колхоз түзүлүшүн бекемдөөгө чоң салым кошкон “отузминчилер” кыймылынын мүчөлөрүнүн бири.

Азиз Миршарипович Мадаминов 1928 жылы туулган. Эмгек жолун 14 жашынан баштап, согуш мезгилинин оор жылдары Жалал-Абадтагы “Киркраскож” артелинде адегенде жөнөкөй жумушчу, андан кийин мастердин жардамчысы, цехтин башчысы жана директордун орун басарлыгына чейин көтөрүлгөн. 1948-жылы Советтик Армиянын катарына чакырылып, кайтып келгенде “Коминтерн” артелинин төрагасы болуп иштейт. Партиянын чакырыгы менен “отузминчилердин” кыймылы башталганда ал Базар-Коргон районундагы “Комсомол” колхозунун төрагалык кызматына жөнөтүлөт. 1961-жылы Сузак районундагы Ленин атындагы колхозунун төрагасы болуп дайындалып, ал жерде 1979-жылга чейин эмгектенет. Колхозчулар аны “раис ата” дешип урматташчу. А. Мадаминовдун жетекчилиги менен айылда 7 мектеп, бала бакча, таза суу линиясы курулган. А.Мадаминов Кыргыз ССР Жогорку Советинин депутаты болуп шайланган, ак ниет эмгеги партия жана өкмөт тарабынан татыктуу бааланган. СССР Жогорку Советинин Ардак грамотасы жана бир нече орден-медалдардын кавалери. Сузак районунун ардактуу атуулу. Өкмөттүн тийиштүү чечими менен “Кыргыз Республикасынын алдында өзгөчө кызматы үчүн” пенсияга чыгарылган.

Азыркы убакта Азиз Мадаминов бактылуу үй-бүлөнүн ээси катары эмгегинин жана жашоонун үзүрүн көрүүдө.

***

Азиз Миршарипович Мадаминов ўттизмингчилардан бири, колхоз тизимини мустаҳкамлашга катта ҳисса қўшган, 1928 йилда туғилган. Меҳнат фаолиятини 14 ёшидан бошлаган. Оғир уруш йилларида Жалолободдаги “Киркраскож” артелида дастлаб оддий ишчи, мастер ёрдамчиси, кейинчалик цех бошлиғи ва директор ўринбосари бўлиб ишлайди.

1948 йили Совет Армияси сафига чақирилиб, хизматдан қайтгач, “Коминтерн” артелида раислик қилади.

Партия чақириғи билан “Ўттизмингчилар” ҳаракати бошланганда, у Бозоркўрғон туманидаги “Комсомол” колхозига раис этиб тайинланади. 1961 йили Сузоқ туманидаги Ленин номли колхозга раис бўлиб ўтади ва бу лавозимда 1979 йилгача ишлайди. Бу ерда уни колхозчилар “Раис ота” деб эъзозлашган. А. Мадаминовнинг раҳбарлигида қишлоқларда 7 мактаб, болалар боғчаси, 41 сув қудуғи, ичимлик суви тармоғи қурилган.

А. Мадаминов Қирғизистон ССР Олий Кенгаши депутатлигига сайланган, шижоатли меҳнатлари партия ва ҳукумат томонидан муносиб тақдирланган. СССР Олий Кенгашининг ва Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган, бир қанча орден ва медаллар эгаси.

Сузоқ туманининг фахрий фуқароси, шахсий нафақахўр Азиз Мадаминов шу кунларда фарзандлари, невара-чевараларидаврасида бахтли кексалик гаштини сурмоқда.

***

Азиз Миршарипович Мадаминов один из членов движения “Тридцатитысячников”, внёсший большой вклад в упрепление колхозной системы.

Азиз Мадаминов родился в 1928 году. Трудовую деятельность начал с 14 лет. В трудные военные годы в Джалал-Абадской артеле “Киркраскож” работает сначала простым рабочим, помощником мастера, затем начальником цеха и заместителем директора. В 1948 году был призван в ряды Советской Армии, по возвращению стал председателем в артеле “Коминтерн”.

Когда по призыву партии началось движение “Тридцатитысячников”, он был направлен председателем колхоза “Комсомол” Базар-Коргонского района. В 1961 году переходит председателем в колхоз имени Ленина Сузакского района, где проработал до 1979 года. Здесь его колхозники называли “Раис ота”. Под руководством А. Мадаминова в сёлах были построены 7 школ, детский сад, водопроводная линия. А. Мадаминов был избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР, за самоотверженный труд был достойно вознаграждён партией и правительством. Удостоен Почётных грамот Верховного Совета СССР, Верховного Совета Киргизской ССР, кавалер нескольких орденов и медалей. Почётный гражданин Сузакского района, решением правительства ему присуждена персональная пенсия “За особые заслуги перед Кыргызской Республикой”. В эти дни Азиз Мадаминов в кругу своей семьи наслаждается счастливой старческой жизнью.

Группа ветеранов труженников Джалал-Абадской области

75. МАДУМАРОВ МИРОДИЛЖАН (1919-1982)

Мадумаров Мирадилжан 1919-жылы 19-октябрда Ош шаарынын Этикчи кечөсүндө туулган.

Өткөн кылымдын 30-40-жылдары ал коллективдештирүүнүн ири уюштуруучуларынын бири болгон. Өзүнүн эмгек жолун 12 жаш курагында баштап, адегенде талаа иштеринде жөнөкөй жумушчу катары иштеп, андан кийин звено башчылыгына, эсепчилик жана бригадирдик кызматтарга чейин жеткен. Стаханов кыймылынын активисти.

Мадумаров Мирадилжан 1939-жылы Советтик армиянын катарына чакырылат, Совет-Фин согушунун катышуучусу. Кийинчерээк Ата-Мекендик согуштун фронтторунда салгылашууларга катышып, Курск булуңундагы согушууда оор жарадар болот. Госпиталда дарылануудан кийин 1942-жылы демобилизацияланат.

Мадумаров Мирадилжан кайтып келгенден кийин өмүрүнүн аягына чейин колхоздо, эл чарбасынын түрдүү тармактарында иштеген. эле колхоздо башкармалыктын төрагасы болуп эмгектенет. Ал жетектеп турган мезгилде колхоз 1943-жылдан Кара-Суу районундагы "Коммунизм" колхозунда, 1946-1960 жылдары ошол бакубат чарбалардын катарына кошулуп, Муян ГЭС курулат.

Кийинки жылдары ал Ош райондук аткаруу комитетинин төрагасынын орун басары, "Катта-талдык" совхозунун директору, башкармалык кызматтарын аткарган.

Өз убагында ал Кыргызстан Компартиясынын БКнын бюросунун мүчөлүгүнө кандидат болгон, СССРдин Компартиясынын съездине делегат болуп шайланган. Ал Ош областтык кеңешинин жана Кара-Суу райондук кеңешинин депутаты катары коомдук иштерге активдүү катышкан. Компартиясынын съезддерине делегат болуп шайланган.

Мадумаров Ленин, "Эмгек Кызыл Туу" жана "Кызыл Жылдыз" ордендери менен сыйланган. Ошондой эле көптөгөн өкмөттүк медалдарга, ардак грамоталарга татыган. 1965-жылдан өмүрүнүн аягына чейин Ош шаарынын коомдук тамактануу трестинде ар кандай кызматтарды аркалаган.

Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык өнүгүшүнө татыктуу салым кошкон Мадумаров Мирадилжан эл арасында да кадыр-барк тапкан. Анын ысмы Ош шаарындагы өзү төрөлгөн мурдагы Мехнат көчөсүнө ыйгарылган. Анын мамлекеттик сыйлыктары, орден жана медалдары Ош тарыхый музейинде сакталат.

Мадумаров М. 1982-жылы 63 жаш курагында көз жумган.

***

Мадумаров Миродилжон 1919 йилнинг 19 октябрида Ўш шаҳрининг Этикчи кўчасида таваллуд топган.

Ўтган асрнинг 30-40 йиллардаги жамоа хўжаликларининг йирик ташкилотчиларидан биридир. У 12 ёшидан меҳнат фаолиятини бошлаб, колхозда оддий сувчи, звено бошлиғи, ҳисобчи, бригадир бўлиб ишлаган. Зарбдор меҳнати туфайли стахановчилик ҳаракатининг фаолларидан бири сифатида эътироф этилган.

М. Мадумаров 1939 йили Совет армияси сафига чақирилиб, Совет-Фин урушига сафарбар этилади. 1941 йили Улуғ Ватан уруши бошланиб, Курск учун бўлган жангларда оғир яраланади. Госпиталда даволангандан сўнг, 1942 йили армия сафидан бўшатилган.

Мадумаров Миродилжон 1942 йилдан, то умрининг охиригача колхозда, халқ хўжалигининг турли тармоқларида ҳалол хизмат қилди.

1943 йили Ўш вилоятининг Қорасув туманига қарашли "Коммунизм" колхозининг хўжалик ишлари бўйича мудири, 1946 йилдан 1960 йилгача шу колхоз бошқармасига раислик қилган даврда "Муян" ГЭСи қурилиб, хўжалик бой колхозлар сафига қўшилган.

У кейинчалик Ўш тумани ижроия қўмитаси раисининг ўринбосари, "Каттатолдиқ" совхозида директор ўринбосари, бошқарувчи бўлиб ишлаган.

Ўзининг меҳнат фаолияти давомида Қирғизистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитаси бюроси аъзолигига номзод бўлиб, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси съездига ва бир неча марта Қирғизистон Коммунистик партияси съездига делегат бўлган. У бир неча бор Ўш вилояти ва Қорасув тумани Кенгашларига депутат бўлиб сайланган.

М. Мадумаров самарали меҳнатлари учун Ленин, "Меҳнат Қизил Байроғи", Қизил Юлдуз орденлари, бир қатор медаллар ва фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган. М.Мадумаров 1965 йилдан то умрининг охиригача Ўш шаҳар умумий овқатланиш трестида турли лавозимларда меҳнат қилди.

Қирғизистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий ривожланишига муносиб ҳисса қўшган Миродилжон Мадумаров халқпарвар, меҳрибон инсон сифатида эл-юрт ўртасида ҳурмат эътиборга сазовор бўлган эди. Ўш шаҳридаги ўзи туғилиб ўсган Меҳнат кўчасига унинг номи қўйилган. Фидойи инсоннинг орден ва медаллари Ўш шаҳар музейида сақланмоқда. М. Мадумаров 1982 йили 63 ёшида вафот этган.

***

Мадумаров Мирадилжан родился 19 октября 1919 года на улице Этикчи города Ош. В 30-40-х годах прошлого века он был одним из крупных организаторов коллективизации. Свою трудовую деятельность начал в 12-летнем возрасте. Сначала работал в колхозе простым полеводом, затем звеньевым, табельщиком и бригадиром. Активист Стахановского движения.

Мадумаров Мирадилжан 1939 году был призван в ряды Советской Армии, участник Советско-Финской войны. Позже воевал на фронтах Отечественной войны, в сражении на Курской дуге был тяжело ранен. После лечения в госпитале в 1942 году демобилизован.

Мадумаров Мирадилжан с 1942 года до конца жизни работал в колхозе, в разных отраслях народного хозяйства.

С 1943 года завхоз колхоза "Коммунизм" Карасуйского района Ошской области, с 1946 года по 1960 год председатель правления в этом же колхозе. В бытность его главой хозяйства построен Муянский ГЭС, колхоз вошёл в ряды богатых хозяйств.

В последующие года он работал заместителем председателя Ошского районного исполнительного комитета, заместителем директора, управляющим совхоза "Катта-Талдык".

Являлся кандидатом в члены бюро ЦК Компартии Киргизстана, избирался делегатом съезда Компартии Советского Союза и несколько раз делегатом съезда Компартии Киргизстана. Он избирался депутатом Ошского областного и Карасуйского районного Кенешей.

М. Мадумаров награждён орденами Ленина, Трудового Красного Знамени и Красной Звезды, многими медалями и почётными грамотами правительства. С 1965 года до конца жизни он работал в тресте "Общепит" города Ош.

Внёсший достойный вклад в социально-экономическое развитие Кыргызской Республики, Мадумаров Мирадилжан имел большой авторитет среди населения. Сейчас бывшая улица Мехнат города Ош, где он родился, носит его имя. Его правительственные награды и ордена, медали хранятся в Ошском музее.

Мадумаров М. умер в 1982 году в возрасте 63 лет.

***

76. МАМАЖАНОВ АХМАДЖАН (1928-2004)

Мамажанов Ахмаджан 1928-жылы 3-мартта Ош облусунун Өзгөн шаарында туулган. Ал өзүнүн эмгек жолун Өзгөн районундагы "Өзгөн" совхозунда жумушчу болуп иштөө менен баштаган. 1963-жылы "Өзгөн" совхозунун 1-бөлүмүндө бригадир болуп дайындалган.

Мамажанов Ахмаджан бул кызматта 1986-жылга чейин иштеди. Өзүнүн иш билгилиги, эмгекчилдиги жана уюштуруучулук, жөндөмдүүлүгүнүн натыйжасында Мамажанов Ахмаджан "Өзгөн" совхозунун "Айтыр-жол" участкасындагы ыңгайсыз жерлерди өздөштүрүп, суу чыгарып, айыл чарба өсүмдүктөрүн өстүрүп, мол түшүм алууга жетишкен.

1987-1991 жылдары ушул эле совхоздун 1-болумунун башчысы болуп иштеген.

Анын үзүрлүү эмгеги, кылган иш-аракеттери мамлакет тарабынан жогору бааланып, 1964-жылы ВДНХнын күмүш медалы менен, ал эми 1970-жылы алтын медалы менен сыйланган.

Мамажанов Ахмаджан 1971-жылы Эмгек Кызыл Туу, 1973-жылы Ленин, 1977-жылы Октябрь Революциясы, 1986-жылы Элдердин достугу ордендери менен сыйланган.

Ошондой эле ага 1977-жылы "Кыргыз Республикасынын устат дыйканы" ардактуу наамы ыйгарылган. Мамажанов Ахмаджан 1971-1974 жана 1975-1979 жылдары Кыргыз ССР Жогорку Советине эки жолу депутат болуп шайланган. Ал элдин арасында чоң кадыр-баркка ээ болгон.

Мамажанов Ахмаджан 2004-жылы 10-мартта каза болгон. Ал кайтыш болгондон кийин, Өзгөн шаарындагы мурдагы Маяковский көчөсүнө анын аты ыйгарылган.

***

Мамажонов Аҳмаджон 1928 йилнинг 3 мартида Ўш вилоятининг Ўзган шаҳрида туғилган. У ўзининг меҳнат йўлини Ўзган туманидаги "Ўзган" совхозида оддий ишчи бўлиб бошлайди. 1963 йили "Ўзган" совхозининг биринчи бўлимига бригадир этиб тайинланади.

Мамажонов Аҳмаджон бу лавозимда 1986 йилгача ишлаган. Ўзининг ишбилармонлиги, меҳнаткашлиги ва ташкилотчилик қобилияти билан "Ўзган" совхозига қарашли "Айтир-Йўл" участкасидаги экин экиш учун яроқсиз ерларни ўзлаштириб, сув чиқариб, қишлоқ хўжалиги экинларидан мўл ҳосил олишга муваффақ бўлган.

1987-1991 йиллари шу совхознинг 1-бўлими бошлиғи бўлиб ишлаган.

Унинг самарали меҳнатлари давлат томонидан юқори баҳоланиб, 1971 йили Меҳнат Қизил Байроғи, 1973 йили Ленин, 1977 йили "Октябр инқилоби", 1986 йили "Халқлар дўстлиги" орденлари билан тақдирланади. 1964 йили ВДНХнинг кумуш медали, 1970 йилда эса унга ВДНХнинг олтин медали топширлади. Бундан ташқари 1977 йили унга "Қирғизистон Республикасининг устоз деҳқони" унвони берилади. Мамажонов Аҳмаджон 1971-1974 ва 1975-1979 йилларда Қирғизистон ССР Олий Кенгашига икки марта депутат бўлиб сайланган. У халқ орасида катта обрў-эътиборга ва ҳурматга эга инсон эди.

Мамажонов Аҳмаджон 2004 йилнинг 10 март куни вафот этган. Ўзган шаҳрининг собиқ Маяковский кўчаси ҳозир унинг номи билан номланган.

***

Мамаджанов Ахмаджан родился 3 марта 1928 года в городе Узген Ошской области. Начал свою трудовую деятельность в совхозе "Узген" Узгенского района в качестве рабочего. В 1963 году назначен бригадиром первого отделения совхоза. Мамажонов Ахмаджан на этой должности работал до 1986 года.

Своей предприимчивостью, трудолюбием и организаторскими способностями Мамаджанов Ахмаджан освоил непригодные участки "Айтир-Жол" совхоза "Узген", превратил их в орошаемые земли и добился высокой урожайности сельскохозяйственных культур.

1987-1991 годах он работал руководителем 1-го отделения в этом совхозе.

Его труды были высоко оценены государством. В 1971 году он награждён орденом Трудового Красного Знамени, в 1973 году орденом Ленина, В 1977 году орденом Октябрьской революции, в 1986 году орденом Дружбы Народов. Также награждён в 1964 году серебрянной медалью, а в 1970 году золотой медалью ВДНХ.

В 1977 году ему присвоено почётное звание "Заслуженный мастер земледелия Киргизской ССР". Мамаджанов Ахмаджан 1971-1974 и 1975-1979 годах дважды избирался депутатом Верховного Совета Киргизской ССР. Он пользовался большим уважением и авторитетом среди населения.

Мамаджанов Ахмаджан умер 10 марта 2004 года. В целях увековечения его памяти, в городе Узген ул.Маяковского переименована в честь Мамаджанова Ахмаджана.

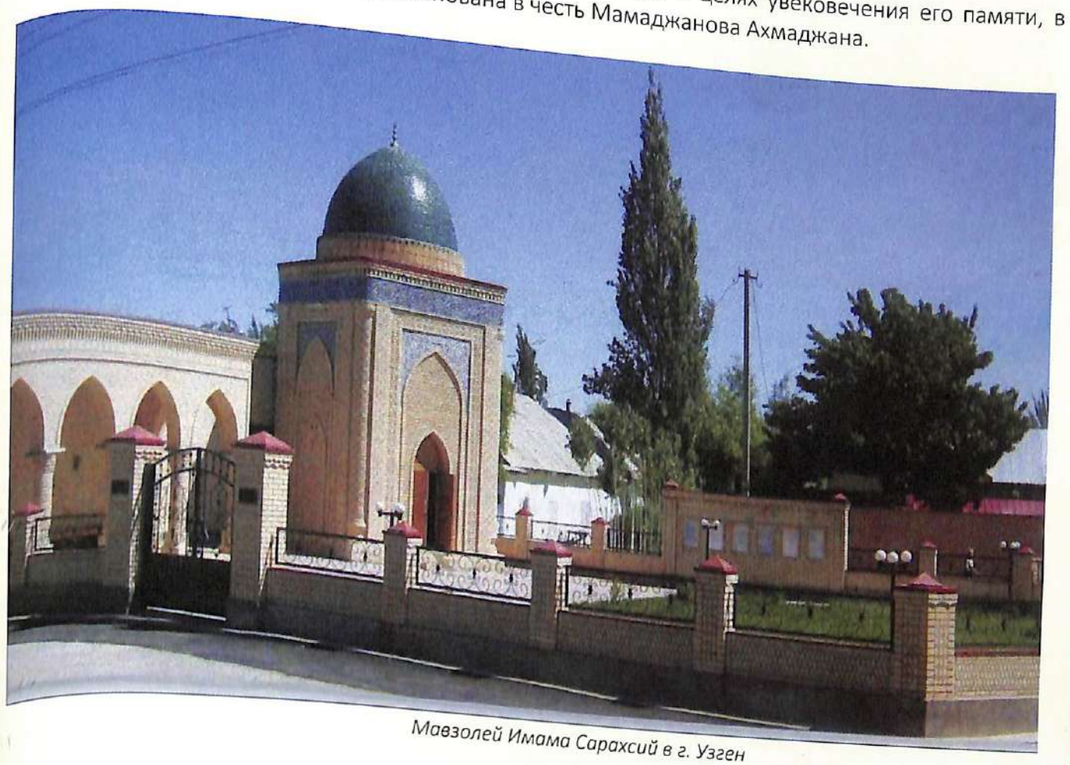

Мавзолей Имама Сарахсий в г. Узген

77. МИРМАХМУДОВ АБДУЛХАЙ (1926-1985)

Абдулхай Мирмахмудов 1926-жылы Ош облусунун Ноокат районундагы Эски-Ноокат айылында туулган. Эмгек жолун 1940-жылы Чапаев атындагы колхоздо колхозчу болуп иштөө менен баштаган. Анан ошол өз колхозунда табелчи, башталгыч мектепте мугалим болуп иштеген.

1945-1946 жылдары Улуу Ата Мекендик согуштун акыркы күндөрүндө армиянын катарында кызмат өтөйт. 1946-жылы согуштан келгенден кийин дан даярдоочу пункта кабыл алуучу, анан ошол эле жылы Ноокат район "Заготзерно" кеңсесинде директор болуп дайындалат.

1958-1964 жылдары райондук турмуш-тиричилик жактан тейлоо мекемесин директору. 1964-1967 жылдары Ноокат районундагы малдарды бордоп семиртирүүчү совхоздун директору.

1967-жылы февраль айында партиянын Ош обкомунун бюросунун чечими менен ушул эле райондун эң артта калган "Маданият" колхозунун башкармасынын терагасы болуп дайындалат. Иштин көзүн билген, мыкты уюштургуч, эл менен тил табыша алган жетекчи тез аранын ичинде эле колхоздун экономикасын өндойт. Колхоздун территориясында дээрлик бардык көчөлөргө асфальт төшөлөт, таза суу линиясы тартылат. Бир канча мектеп имараттары курулат. Жаңыдан сүт-товар комплекси курулат. Колхоз бир канча жолу Бүткүл союздук, республикалык мелдештерде жеңүүчү болот. Ошол жылдары колхоз жылына 10 миллион рублдан ашык киреше тапкан.

Ал 1974-жылы февраль айында Ош обкомунун бюросун чечими менен ошол мезгилде артта калган, өзү туулуп-өскөн Чапаев атындагы колхозунун башкармасынын төрагалыгына которулган. 1974-жылдан өмүрүнүн акыркы күндөрү 1985-жылдын февраль айына чейин ушул өзү туулуп-өскөн колхоздо эмгектенип, колхоздун экономикасын көтөргөн. Райондогу акыркы катарлардын биринде турган чарба тез арада миллионер колхозго айланган. 1984-жылдын жыйынтыгы боюнча ошол кездеги акча менен 17 миллион рублдук дүң киреше же 7 миллион рубль таза киреше жеткен. Колхоз бир канча жолу Бүткүл союздук, республикалык мелдештердин жеңүүчүсү болгон. Союздук жана Республикалык Өтмө Кызыл тууларды жеңип алган. Москвадагы ВДНХнын жогорку сыйлыктарынын ээси болгон.

А. Мирмахмудов Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин, бир канча жолу Ош облусунун, Ноокат райондук Советтеринин депутаты болгон. Партиянын Ош облусттук комитетинин мүчөсү, Ноокат райондук комитетинин мүчөсү жана бюро мүчөсү болуп шайланган. Кыргызстан Компартиясынын XIV съездине делегат болуп катышкан. Ал "Эмгек Кызыл Туу", "Ардак белгиси", "Элдер Достугу" ордендери жана бир канча медалдар менен сыйланган. Ал киши 12 перзенттин мээримдүү атасы болгон.

Абдулхай Мирмахмудов Чапаев колхозунун башкармасынын төрагасы болуп туруп 1985-жылы 1-февраль күнү 59 жаш курагында көз жумган. Ноокат районундагы Мирмахмудов айылдык округуна, Чапаев атындагы колхозуна ушул айылда туулуп, өмүрүн ушул чарбага арнаган Абдулхай Мирмахмудовдун ысмы ыйгарылган. Азыркы күндө Абдулхай Мирмахмудов атындагы айыл округунда бир мектеп, көчө ал кишинин атын алып жүрөт.

***

Абдулҳай Мирмаҳмудов 1926 йили Новқат туманидаги Эскиновқат қишлоғида туғилган. Меҳнат фаолиятини 1940 йили Чапаев номли колхозда оддий колхозчиликдан бошлайди. Сўнг ўша хўжаликда ҳисобчи, бошланғич мактаб ўқитувчиси бўлиб ишлаган.

1945-1946 йиллари Улуғ Ватан урушининг сўнгги кунларида Совет армияси сафида хизмат қилади. Ҳарбий хизматдан қайтгандан сўнг, Новқат тумани тайёрлов пунктида қабул қилувчи бўлиб ишлайди. Кейинчалик "Ғалла тайёрлаш" идораси директори лавозимига тайинланади.

1958-1964 йиллари туман маиший хизмат комбинати директори, 1964-1967 йиллари Новқат тумани бўрдоқичилик совхози директори бўлиб фаолият кўрсатади.

1967 йил февралида Ўш вилояти партия қўмитасининг қарори билан Новқат туманидаги "Маданият" жамоа хўжалиги бошқаруви раиси этиб тайинланади. Ишнинг кўзини билган, моҳир ташкилотчи, эл билан тил топиша олган раҳбар сифатида тезда хўжалик иқтисодиётини ўнглашга эришади. Хўжалик ҳудудидаги деярли барча кўчаларга асфалт ётқизилади, тоза сув қувурлари тортилади. Бир неча мактаб бинолари қурилади. Сутчилик мажмуаси барпо этилади. Хўжалик Бутуниттифоқ, республика мусобақаларида ғолиб бўлади. Ўша йиллари хўжалик йилига 10 миллион сўмдан ортиқ даромад топган.

А. Мирмаҳмудов 1974 йили Ўш вилояти партия қўмитаси бюроси қарори билан ўша вақтда қолоқлашиб қолган, тумандаги Чапаев номли жамоа хўжалиги бошқаруви раислигига ўтказилади. У умрининг сўнгги кунларигача, 1985 йил февралигача ўзи туғилиб ўсган шу хўжалик иқтисодиётини юксалтириш ишларига етакчилик қилган.

Хўжалик 1984 йил якунлари бўйича ялпи 17 миллион сўмлик, ёки 7 миллион сўмлик соф даромад олишга муваффақ бўлган. Бир неча бор Бутуниттифоқ, республика мусобақалари ғолиби сифатида Кўчма Қизил байроқларни қўлга киритган, ВДНХ олий мукофотлари билан тақдирланган.

А. Мирмаҳмудов Қирғизистон ССР Олий Кенгаши депутати, бир неча марта Ўш вилояти ва Новқат тумани Кенгашлари депутатлигига сайланган. Қирғизистон Компартияси XIV съезди делегати бўлган. Ўш вилояти партия қўмитаси аъзоси, Новқат тумани партия қўмитаси аъзоси ва бюро аъзоси бўлиб сайланган. Меҳнат Қизил Байроғи, "Ҳурмат белгиси", "Халқлар дўстлиги" орденлари ва бир қатор медаллар, ВДНХнинг олтин ва кумуш медаллари билан тақдирланган. Ўн нафар фарзанднинг отаси эди.

А. Мирмаҳмудов вафотидан сўнг Новқат туманидаги Мирмаҳмудов қишлоқ округига, Чапаев номли жамоа хўжалигига унинг номи берилган. Мирмаҳмудов қишлоқ округидаги мактаб ва кўчаларнинг бири ҳам унинг номи билан номланган.

***

Абдулхай Мирмахмудов родился в 1926 году в селе Эски Наукат Наукатского района Ошской области. Трудовую деятельность начал простым колхозником в колхозе имени Чапаева, работал учителем начальных классов.

В последние дни Отечественной войны в 1945-1946 годах служил в рядах Советской армии. После службы А.Мирмахмудов работал приёмщиком в заготконторе Наукатского района. Спустя некоторое время был назначен директором "Заготзерно".

В 1958-1964 годы директор быткомбината района. В 1964-1967 годы руководил коллективом откормочного совхоза Наукатского района.

В феврале 1967 года решением бюро Ошского обкома партии А.Мирмахмудов был назначен председателем правления колхоза "Маданият" Наукатского района. Опытный руководитель, умелый организатор, нашедший общий язык с населением, он за короткое время сумел поднять экономику хозяйства. Были заасфальтированы все улицы на территории колхоза, построена водопроводная сеть, возведены новые здания нескольких школ, сдан в эксплуатацию молочный комплекс. Колхоз стал победителем Всесоюзного и республиканского соревнований. В те годы колхоз ежегодно получал доход на сумму более 10 миллионов рублей. В 1974 году решением бюро Ошского обкома партии А.Мирмахмудов был переведён на должность председателя правления колхоза имени Чапаева. До конца своей жизни, т.е. до февраля 1985 года, он возглавлял работу по социально-экономичеескому развитию родного колхоза. В 1984 году хозяйство добилось большого успеха, получив валовый доход 17 миллионов рублей, в том числе 7 миллионов рублей чистой прибыли. Так, под руководством А. Мирмахмудова колхоз-

победитель Всесоюзных и республиканских соревнований несколько раз завоевал переходящее Красное знамя, поощрён высокими наградами ВДНХ.

А. Мирмахмудов был избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР, несколько раз Ошского областного и Наукатского районного Советов. Был делегатом XIX съезда Компартии Киргизии. Он был избран членом Ошского обкома и бюро Наукатского райкома партии. Он был награждён орденами Трудового Красного знамени, "Знак почёта", Дружбы народов и медалями. Также, удостоен золотой и серебряной медалей ВДНХ. Он был образцовым отцом десятерых детей.

После кончины Абдулхая Мирмахмудова, его именем переименованы Мирмахмудовская сельская управа, колхоз имени Чапаева Наукатского района, где он родился и работал до конца своей жизни. Также, его именем названа школа и одна из улиц Мирмахмудовского айыльного округа.

Вручение "Переходящего красного знамени" Ошского обкома и облисполкома колхозу им "Чапаева"

78. НЕМАТОВ УБАЙДУЛЛА

Убайдулла Нематов 1928-жылы Ош областына караштуу Кара-Суу районунун Шуро айылында туулган. 1983-жылы Ош айыл чарба техникумун аяктайт. Эмгек жолун 1941-жылы Шуро айылындагы "Октябрь" колхозунда колхозчу болуп иштөө менен баштаган. 1946-1950 жылдары ушул эле колхоздо бригадир. 1950-жылы март айынан звено башчы болуп эмгектенген.

1951-жылы октябрь айында кайрадан бригадирлик кызматка которулуп, 1956-жылга чейин иштеген. Бир жылдык талаа иштеринде жүргөндөн кийин 1957-жылы март айынан кайрадан бригадир болуп дайындалат.

1959-1969 жылдары бригадирликтен тартып жумушчулукка чейин ар кандай иштерди ак ниети менен аткарууга аракети текке кеткен жок. 1969-жылдан 1988-жылга чейин 20 жылга жакын Кара-Суу районунун "Төлөйкөн" совхозунун бөлүмүн жетектейт. 1963-жылы Кыргыз ССРинин алтынчы чакырылыштагы Жогорку Кеңешинин депутаты, бир нече жолу Кара-Суу районунун, Кызыл-Кыштак айылдык Кеңештеринин депутаты болуп шайланган.

У.Нематов "Эмгек Кызыл Туу" ордени, "Эмгектеги каармандыгы үчүн" медалы, "1962-1963 жылдары пахтадан мол түшум алгандыгы үчүн" ЦК ВЛКСМ Ардак грамотасы жана башка сыйлыктар менен сыйланган.

1988-жылы У. Нематов эс алууга чыкса да Кара-Суу районунун Кызыл-Кыштак айылдык кеңешинин аксакалдар кеңешин 2006 жылга чейин жетектеген.

Азыркы убакта 11 баланын, 42 небереенин жана 105 чеберенин сүйүктүү атасы катары бактылуу жана чоң үй-бүлөнүн ээси.

***

Неъматов Убайдулла 1928 йили Ўш вилояти, Қорасув туманига қарашли Шўро қишлоғида туғилган. 1983 йили Ўш қишлоқ хўжалиги техникумини сиртдан тамомлайди. Меҳнат фаолиятини 1941 йили "Октябр" номли колхозда оддий колхозчи бўлиб бошлаган. Колхознинг ривожига катта ҳисса қўшган кишилардан бири.

1946 йилдан то 1959 йилгача шу колхозда звено бошлиғи, бригадир лавозимларида ишлаб келган. 1959-1960 йилларда Киров номли колхозга бўлим бошлиғи бўлиб тайинланган. 1960 йилдан 1988 йилгача "Тўлайкан" совхозида аввалига бригадир, сўнгра эса бўлим бошлиғи лавозимида ишлаб келган.

Шу йиллар мобайнида қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш бўйича яхши кўрсаткичларга эришган, бир неча марта Социалистик мусобақаларининг ғолиби бўлган. Вилоят, туман ва колхознинг ижтимоий ҳаётида фаол қатнашган. У аҳоли ўртасида катта обрўга эга, шунинг учун 1963 йили олтинчи чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг депутати, Қорасув тумани, Қизилқишлоқ қишлоқ кенгашларининг бир неча чақириқлари депутати бўлиб сайланган.

1988 йилдан нафақа ёшига етгач, қарилик гаштини суриб келмоқда.

Неъматов Убайдулла 1941-1945 йиллар фронт ортидаги меҳнатлари учун "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, "Шавкатли меҳнати учун" ва бошқа бир қатор медаллар, 1962-1963 йиллари пахтадан мўл ҳосил олганлиги учун ВЛКСМ МКнинг фахрий ёрлиғи билан тақдирланган. 2006 йилгача Қорасув тумани Қизилқишлоқ қишлоқ округи оқсоқоллари кенгашининг раиси вазифасини бажарган.

Умр йўлдоши (ҳозирда марҳум) Неъматова Санобархон ая билан 11 болани тарбиялаб, вояга етказган, ҳамда 42 набира ва 105 чеваранин севимли бобоси.

***

Нематов Убайдулла родился в 1928 году в селе Шуро Кара-Сууйского района Ошской области Киргизской ССР. В 1983 году заочно окончил Ошский сельскохозяйственный техникум.

Трудовую деятельность начал в 1941 году колхозником в колхозе "Октябрь" в селе Шуро, где проработал до апреля 1946 года. С апреля 1946 года по март 1950 года работал бригадиром колхоза "Октябрь", с марта 1950 года звеньевым колхоза "Октябрь".

В 1951 году в октябре месяце был переведён бригадиром и на этой должности проработал до января 1956 года. С января 1956 года по февраль 1957 года полевод колхоза. В марте 1957 года стал бригадиром колхоза, на этом посту он работал до июля 1959 года. С 1959 года по январь 1963 года работал на должностях заведующего участка колхоза "Киров" и бригадира совхоза "Тулейкен" Кара-Сууйского района. Начиная с 1963 года, по 1969 год был рабочим совхоза "Тулейкен". С 1969 года по 1988 год управлял отделением совхоза "Тулейкен" Кара-Сууйского района. Все эти годы добивался хороших результатов по росту производства сельхозпродукции, неоднократно признавался победителем Социалистического соревнования. Активно участвовал в общественной жизни совхоза, района и области. Он пользуется заслуженным авторитетом среди населения, поэтому в 1963 году был избран депутатом шестого созыва Верховного Совета Киргизской ССР, неоднократно избирался депутатом районного, айыльного советов. У.Нематов за самоотверженную работу в тылу в 1941-1945 годы награждён орденом Трудового Красного знамени, медалью "За трудовую доблесть" и другими медалями, почётной грамотой ЦК ВЛКСМ "За получение большого урожая хлопка в 1962-1963 годах". В 1988 году У. Нематов вышел на пенсию, несмотря на это он до 2006 года возглавлял совет старейшин Кызыл-Кишлакского айылного кенеша. В наши дни он отец 11 детей и любимый дедушка 42 внуков и прадед 105 правнуков.

Хлопкоуборочная страда в совхозе "Тулейкен" Карасуйского района

79. ДАДАБАЕВА ХОНПАШША (1909-1986)

Дадабаева Хонпашша 1909-жылы Ош облусуна караштуу Ош уездинин (азыркы Кара-Суу району) Кызыл-Кыштак айылында кедей-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. 1929-жылы анын энеси Айымсахан Дадабаева колхозго кирет. Аны менен кошо Хонпашша да колхоздун мүчөсү болуп кабыл алынат. 1930-жылы Дадабаева Ханпашшаны айылдык советтин жана колхоздун башкармалыгынын мүчөсү кылып шайлашат.

1930-1933 жылдары ал "Кайырма" колхозунда пахта чарбачылык бригадасын жетектейт. Аялдардан кадр даярдоо боюнча райондук курста окугандан кийин ал 1933-1936 жылдары "Кайырма" колхозунун төрайымы болуп иштейт. 1936-жылы ал аялдар кадрларынын республикалык курсунда билимин өркүндөтүп, Ош райондук (азыркы Кара-Суу району) аткаруу комитетинде инструкторлук кызматка келет. 1938-жылы ал кайрадан финансы кызматкерлерин даярдоонун республикалык курсуна жөнөтүлөт. Андан кийин Ош району финансы бөлүмүнүн инструктору болуп эмгектенет. 1943-1945 жылдары партиянын Ош райкомунда аялдар менен иштөө бөлүмүнүн башчысы, 1945 жылы партиянын Ош райкомунда катчы. 1945-1951 жылдары Ош районунун "Коммунист" колхозунун төрайымы. 1951-1956 жылдары Дадабаева Ханпаша ушул эле райондун Жданов атындагы колхозунун төрайымы, андан кийин Кызыл-Кыштак айылдык советинин төрайымы, ардактуу эс алууга чыкканга чейин айылдык советтин аппаратында иштеген.

Ал 1941-жылдан КПССтин мүчөсү. Эмгектеги жетишкендиктери үчүн эки "Эмгек Кызыл Туу" ордендери, "Эмгектеги каармандыгы үчүн" медалы, төрт жолу Ардак грамоталар менен сыйланган. 1951-1957 жылдары эки жолу Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин депутаты болуп шайланган. 1961-жылы ага республикалык маанидеги персоналдык пенсия чегерилет. Мыкты жетекчи, айыл чарбасынын тажрыйбалуу уюштуруучусу Дадабаева Ханпашша 1986-жылы көз жумган.

***

Хонпошшахон Дадабоева 1909 йили Ўш вилояти Ўш уезднинг (ҳозирги Қорасув тумани) Қизил-Қишлоқ қишлоғида оддий деҳқон оиласида туғилган. 1929 йили онаси Ойимсахон Дадабоева колхозга аъзо бўлиб киради. Онаси билан бирга у ҳам колхозга аъзо бўлади. 1930 йили Хонпошша Дадабоевани қишлоқ Кенгаши таркибига ва колхоз бошқармасига аъзо қилиб сайлайдилар.

1930-1933 йиллари у "Қайирма" колхозининг пахтачилик бригадаси бригадири бўлиб ишлайди. Хотин-қиз раҳбар кадрларни тайёрлаш республика курсини якунлагандан сўнг у 1933-1936 йиллари "Қайирма" колхозининг раиси бўлиб ишлайди. 1936 йили хотин-қиз кадрлар республика курсини муваффаққиятли якунлагандан сўнг, у Ўш тумани (ҳозирги Қорасув тумани) ижроия қўмитасининг инструктори лавозимида хизмат қилди. 1938 йили у молия ходимларини тайёрлаш республика курсини аъло даражада тамомлаб, Ўш тумани молия бўлими инструктори бўлиб ишлайди. 1943-1945 йиллари у Ўш тумани партия қўмитасининг хотин-қизлар билан ишлаш бўлими мудири лавозимида ишлади. 1945 йили туман партия қўмитасининг котиби этиб сайланади. 1945-1951 йиллари собиқ Ўш туманининг "Коммунист" колхози раиси лавозимида хизмат қилди. 1951-1956 йиллари Хонпошшахон Дадабоева шу туманнинг Жданов номли колхоз бошқармасининг раиси, сўнгра Қизилқишлоқ қишлоқ Кенгаши раиси ва нафақага чиққунга қадар қишлоқ Кенгаши аппаратида ишлади.

У 1941 йилдан КПСС аъзоси эди. Унинг ватанга ва элга қилган хизматлари муносиб тақдирланиб, Ҳукумат томонидан икки марта "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, 1941-1945 йиллари Улуғ Ватан уруши давридаги меҳнатлари учун "Шавкатли меҳнати учун" медали, 4 марта фахрий

ёрлиқлар билан тақдирланди. 1951-1957 йиллари у икки марта Қирғизистон ССР Олий Кенгашига депутат бўлиб сайланган.

1961 йили унга республика аҳамиятидаги шахсий нафақа тайинланди. Ажойиб раҳбар, қишлоқ хўжалигининг тажрибали ташкилотчиси Хонпошша Дадабоева 1986 йили вафот этди.

***

Дадабаева Хонпашша родилась в 1909 году в селе Кызыл-Кишлак Ошского уезда (ныне Кара-Суйский район) Ошской области в семьи крестянина-бедняка. В 1929 году мать Айымсахан Дадабаева вступила в колхоз. Вместе с матерью она тоже вступает в колхоз. В 1930 году Дадабаеву Хонпашшу избирают членом в состав сельского Совета и правления колхоза.

В 1930-1933 годы она работала бригадиром хлопководческой бригады в колхозе "Кайирма". После окончания районного курса по подготовке женских кадров, с 1933 по 1936 годы она работает председателем колхоза "Кайирма". В 1936 году, она успешно окончив республиканский курс женских кадров работала инструктором Ошского (ныне Кара-Суйский район) райисполкома. В 1938 году отлично окончила республиканские курсы по подготовке финансовых работников и работала инструктором Ошского райфинотдела. В 1943-1945 годы работала заведующим отделом по работе среди женщин Ошского райкома партии. В 1945-1951 годы председатель колхоза "Коммунист" Ошского района. В 1951-1956 годы председатель колхоза имени Жданова этого района. Затем председателем Кызыл-Кишлакского сельского Совета и до выхода на заслуженный отдых, работала в аппарате сельского Совета.

Она являлась членом КПСС с 1941 года. За трудовые заслуги правительство наградила её двумя орденами "Трудового Красного Знамени", медалью "За трудовую доблесть" за труд в тылу в годы Великой Отечественной войны, четырьмя почётными грамотами, В 1951-1957 годах она дважды избиралась депутатом Верховного Совета Киргизской ССР. В 1961 году ей предоставлена персональная пенсия республиканского значения. Замечательный руководитель, опытный организатор сельского хозяйства Дадабаева Хонпашша умерла в 1986 году.

Уборка зерновых-колосовых на полях совхоза

***

80. ОРТИКОВ САТТОР (1914-1990)

Саттор Ортиков 1914-жылы Жалал-Абад шаарында туулган. Айыл чарба институтунда окуп, зоотехник адистигине ээ болот. Тагдырга жараша, өзүнүн эмгек жолун Тажикистандын Канибадам районундагы мал чарба фермасынын башчысы катары баштаган. Республикага кайтып келгенден кийин Сузак, Токтогул, Ала-Бука, Жаны–Жол, Ленин райондорунда башкы зоотехник болуп иштеп, бай тажрыйба топтогон.

1953-1956 жылдары Сузак райондук аткаруу комитетинин төрагасы катары иштей баштаганда чарбаларды тажрыйбалуу кадрлар менен бекемдөөгө көңүл бурат. Белгилүү пахтачылар, өз иштеринин патриоттору Соли Алимов, Курбон Бадалов, Абдурашид Абдукодиров, Олимжон Юнусов сыяктуу кадрлар жетекчилик кызматтарга дайындалышты. Натыйжада, райондун пахтачылары гектарынан 40 центнерден пахта терүү кыймылына активдүү катыша башташты.

С. Ортиков 1963-1965 жылдары Жаны-Жол (азыркы Джалал-Абад облусу Аксы району) районундагы өндүрүштүк бирикменин башкармалыгын жетектеген. Кийинчерээк өзүнүн өтүнүчү боюнча Жалал-Абад зооветеринардык техникумдун директорлук кызматына которулган. Бул жерден ардактуу эс алууга узаган.

Саттор Ортиков "Эмгек Кызыл Туу", "Даңк белгиси" ордендери, бир нече медалдар менен сыйланган. Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин 3 жолку депутаты, Ош областтык Советинин 5 жолку депутаты болуп шайланган.

С. Ортиков 1990-жылы 76 жашында көз жумган.

***

Саттор Ортиқов 1914 йили Жалолобод шаҳрида туғилган. Қишлоқ хўжалиги олийгоҳида ўқиб, зоотехник мутахассислигига эга бўлди. Тақдир тақозоси билан унинг меҳнат фаолияти Тожикистоннинг Конибодом туманида чорвачилик фермасига раҳбарлик қилишдан бошланди. республикамизга қайтгандан сўнг, Сузоқ, Тўқтағул, Олабуқа, Янгийўл, Ленин туманларида бош зоотехник бўлиб ишлаб, катта тажриба орттирди.

У 1953-1956 йилларда Сузоқ тумани ижроия қўмитаси раиси вазифасида фаолият кўрсатди. С. Ортиқов ишни хўжаликларни тажрибали кадрлар билан мустаҳкамлашдан бошлади. Машҳур пахтакорлар Соли Алимов, Қурбон Бадалов, Абдурашид Абдуқодиров, Олимжон Юнусовга ўхшаган фидоий инсонлар раҳбарлик лавозимларга қўйилди. Натижада туман пахтакорлари орасида қирқ центнерчилик ҳаракати авж олди.

С. Ортиқов 1963-1965 йилларда Янгийўл тумани (ҳозирги Жалолобод вилояти Аҳси тумани) совхоз-колхоз ишлаб чиқариш бошқармасига раҳбарлик қилди. Шундан сўнг ўзининг илтимосига кўра, Жалолобод зооветеринария техникумига директор этиб тайинланди. Бу вазифада уч йил ишлаб, 1974 йили нафақага чиқди.

Партия ва совет органларида турли лавозимларда самарали хизмат қилган. Саттор Ортиқов "Меҳнат Қизил Байроғи", "Ҳурмат белгиси" орденлари, қатор медаллар билан мукофотланди, уч марта Қирғизистон ССР Олий Кенгашига, 5 марта Ўш вилояти Советига депутат бўлиб сайланди.

С. Ортиқов 1990 йил 9 январда 76 ёшида вафот этди.

***

Саттор Ортиков родился в 1914 году в городе Джалал-Абад. Учился в сельскохозяйственном институте, получил специальность зоотехника. По волею судьбы, его трудовая деятельность начинается руководителем животноводческой фермы Канибадамского

района Таджикистана. По возвращению в республику, работая главным зооветтехником в Сузакском, Токтогульском, Ала-Букинском, Джаны–Джольском, Ленинском районах, накопил огромный опыт.

В 1953-1956 годах работая председателем Сузакского райисполкома, начал с укрепления хозяйств опытными кадрами. Знаменитые хлопкоробы, патриоты своего дела, такие, как Соли Алимов, Курбон Бадалов, Абдурашид Абдукодиров, Олимжон Юнусов, были назначены на руководящие должности. В результате среди хлопкоробов района получила активную поддержку движение за сорок центнеров с гектара.

С. Ортиков в 1963-1965 годы руководил управлением производственного объединения в Джаны-Джольском районе (ныне Аксыйский район Джалал-Абадской области). Позже по собственной просьбе был переведён директором Джалал-Абадского зооветеринарного техникума. Здесь в 1974 году вышел на пенсию по старости.

Саттор Ортиков награждён орденами "Трудового Красного знамени", "Знак Почёта", несколькими медалями, трижды был избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР, пять раз избирался депутатом Ошского областного совета.

С. Ортиков умер в 1990 году в возрасте 76 лет.

***

Больница Сузакского района построенная в 1953-1956 годах.

Открытие музея культуры и искусства в Сузакском районе. Ветерана ВОВ поздравляют с 70-летием Победы

81. РАИМЖАНОВ ОДИЛЖОН (1931-1991)

Одилжон Раимжанов (эл арасында Адыл-палван) катары белгилүү, курулушчу, КМК начальниги болуп иштеген. Калкты турмуш-тиричилик жактан тейлөө министрлигинин РКУ начальниги. Өзгөн шаарындагы жана Өзгөн районундагы объектилерди жетектеген. Мамлекеттик программалардын аткарылышынын жүрүшүндө колхоздордун жана совхоздордун малканаларынын курулушун дайыма өз убагында жана мөнөтүндө бүтүрүүгө көңүл бурган.

Мүнөзү интернационлист, тарыхты жана маданиятты терең билген, чет өлкөлүк меймандарды жана делегаттарды кыргыз, өзбек элдеринин жана Өзгөн шаарынын тарыхы, маданияты, жашоосу менен тааныштыра билчү. Билимдүү, маданияттуу адам катары чоң жана бай китепкана түзгөн. Ыр жазып, чыгармалары райондук жана областтык гезиттерге жарыяланып турган. 1990-жылы Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин депутаттыгына шайланган, бир нече жолу эл депутаттарынын шаардык, райондук жана областтык кеңештерине депутат болуп шайланган. 1984 жылы Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Президиумунун Ардак грамотасы менен сыйланган. 1991-жылы көз жумган.

***

Одилжон Раимжонов (халқ орасида "Одил полвон" номи билан машҳур бўлган) қурувчи, кўп йиллар маиший хизмат вазирлигига қарашли таъмирлаш-қурилиш бошқармасининг Ўзгандаги механизациялашган кўчма колоннаси бошлиғи бўлиб ишлаб, Ўзган шаҳри ва тумандаги бинолар ва иншоотлар қурилишига раҳбарлик қилган. Давлат дастурини бажариш давомида хўжаликлар чорва моллари учун бинолар қурилишини ҳар доим ўз вақтида ниҳоясига етказган.

Байналмилалчи инсон, тарих ва маданиятни яхши биларди, меҳмонлар ва хорижий делегацияларини ўзбек ва қирғиз халқи, кўҳна Ўзган шаҳрининг тарихи ва маданияти билан таништирган.

Бой шахсий кутубхона ташкил қилган О. Раимжонов ғоят маданиятли ва кенг қамровли билим эгаси эди. Шеър ёзиш билан шуғулланган, унинг шеърлари туман ва вилоят газеталарида чоп этилган.

Бир неча марта шаҳар, туман ва вилоят кенгашлари депутатлигига сайланган. 1990 йилда Қирғизистон ССР Олий Кенгаши депутати бўлиб сайланган. Бир неча медаль ва бошқа мукофотлар олган, 1984 йилда Қирғизистон ССР Олий Кенгаши Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан тақдирланган.

О. Раимжонов 1991 йилда вафот этган.

***

Раимжанов Одилжон (в народе был знаменит как Одил-палван), строитель, работал начальником ПМК РСУ Минбыта, возглавлял строительство зданий и объектов в городе Узген и Узгенском районе. В ходе выполнения госпрограммы, всегда своевременно и в срок заканчивал строительство коровников в колхозах и совхозах. Имел характер интернационалиста, хорошо знал историю и культуру, знакомил гостей и делегатов из-за рубежа с историей и культурой кыргызского и узбекского народа, города Узген. Создал большую и богатую библиотеку, был человеком культурным и образованным. Писал стихи, которые были опубликованы в районных и областных газетах. В 1990 году был избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР, несколько раз депутатом городского, районного и областного Кенешей. Награждён медалями, в 1984 году почётной грамотой Президиума Верховного Совета Киргизской ССР.

Умер в 1991 году.

82. РАХМОНОВ ЭШОНХОН (1907-1970)

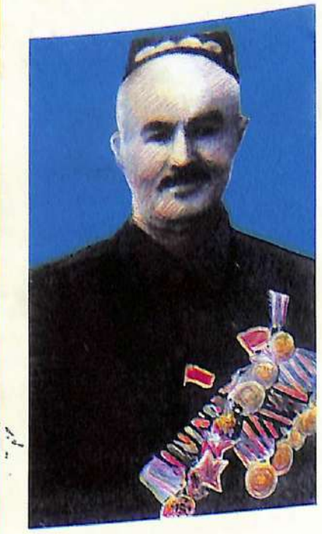

Көрүнүктүү мамлекеттик жана коомдук ишмер, колхоз кыймылынын активдүү катышучуусу, Ош облусу Кара-Суу районунун "Шуро" колхозунун төрагасы (1938-1954 жж.), Кызыл-Кыштак айылдык Кеңешинин төрагасы (1954-1968 жж), "Эмгек Кызыл Туу" орденинин эки жолку кавалери, I жана II даражадагы "Эмгек даңкы", Октябрь Революциясы, "Ардак белгиси" ордендери жана "Эмгектеги каармандыгы" медалынын ээси болгон, Кыргыз ССРинин Жогорку Советинин Президиумунун, эл депутаттарынын Ош областтык, Кара-Суу райондук советтеринин Ардак грамоталары менен сыйланган. СССР Жогорку Советинин, Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин депутаттыгына шайланган, бир нече жолу эл депутаттарынын областтык жана райондук кеңештерине депутат болуп шайланган. Партиянын Ош обкомунун жана Кара-Суу райкомунун бюро мүчөсү болгон.

Эшонхон Рахмонбердиевич Рахмонов 1907-жылы Ош областына караштуу Кара-Суу районунун Төлөйкөн айылында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Ага 12 жыл толгондо ата-энеси өлүп, өзүнүн агасы Жалилдин колунда калган. Эки жыл бою агасына бак карооого жардам берип жүрүп, 1921-жылы карапайым талаа жумушчусу болуп иштее менен өзүнүн эмгек жолун баштаган.

Анын жөндөмдүүлүгүн көрүшкөн айылдаштары 1924-жылы аны бригадирликке көтөрүшөт. Эми ал бүт бригада боюнча жооп берүүгө милдеттүү эле. 14-жылдык бригадирдик ишинде ал өзүн уюштуруучу, эл менен иштей билген жана колунан келишинче колдоо көрсөтө ала турган жакшы жагынан көрсөтө алды. Эшонхон Рахмонов өз ишинин устасы катары дыйканчылыкты билгичтик менен жүргүзүп, айыл чарба продукцияларынын түшүмдүүлүгүн жана өстүрүлүүчү түрлөрүн көбөйтүп, мамлекеттик пландарды ашыра аткарууга жетишкен.

Натыйжада ал эл-журттун ичинде абройго ээ болуп, 1938-жылы "Шуро" колхозунун төрагасы болуп шайланат. Анын колхозду жетектеген мезгили Улуу Ата Мекендик согуш жылдарына туш келет. Айылды ачкачылык, фронттон келген суук кабарлар, суук-ызгаар каптады. Бардык айылда чарбалар фронтко гана иштешти. Ушундай оор мезгилде Эшонхон Рахмонов уюштуруучулук жана адамдык мыкты сапаттарын көрсөтө алды. Согуштан кийинки жылдар андан бетер жеңил болгон эмес. Ошондой кыйынчылыктарга карабастан "Шуро" колхозу жогору түшүм алууну улантып келе жатышты. Эшонхон Рахмоновдун сунушу менен 1954-жылы үч айылдык советтери: Кызыл- Кыштак, Шуро жана Ишкаван биригишкен. Ал бириккен Кызыл-Кыштак айылдык советин 14 жыл бою башкарды.

Анын жетекчилиги менен айылда: Жаңы-Турмуш, Сураташ, Беш-капа, Коммунист, Керме-Тоо, Кызыл-Байрак, Ишкаван сыяктуу жаңы жерлери өздөштүрүлдү.

Айылдык советтин аймагында көптөгөн социалдык обьекттер: мектептер, ооруканалар, китепканалар, байланыш түйүндөрү, айыл чарба продукциялары сакталуучу кампалар, талаа стандары, автогараж, чөп жыйылуучу жайлар, клуб ж.б. курулган. Жаңы-Турмуш айылында курулган чоң жаңы клубда көп жолу Ош областтык жана Кара-Суу райондук советтик-партиялык жана чарбалык чогулуштар өтүлүп турууучу.

Эшонхон Рахмонов мыкты үй-бүлө ээси боло алган, жубайы экөө 9 баланы тарбиялап-өстүрүштү.

Ал 1970-жылы көз жумду. Кара-Суу району Кызыл-Кыштак айыл өкмөтүнүн Жаңы-Турмуш айылындагы көчөлөрдүн бирине Э. Рахмоновдун ысмы коюлган.

***

Эшонхон Раҳмонбердиевич Раҳмонов йирик давлат ва жамоат арбоби, колхоз ҳаракатининг фаол қатнашчиси, Ўш вилояти Қорасув туманидаги "Шўро" колхозининг раиси (1938-1954 йиллар), Қизилқишлоқ қишлоқ кенгашининг раиси (1954-1968 йиллар), иккита "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, I ва II даражали "Меҳнат Шуҳрати", "Октябрь инқилоби", "Ҳурмат белгиси" орденлари, "Шавкатли меҳнати учун" медали нишондори. Қирғизистон ССР Олий Кенгаши Президиумининг фахрий ёрлиғи, кўплаб медаллар ва ёрлиқлар билан тақдирланган. СССР Олий Кенгашининг, Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг, Ўш вилояти ва Қорасув тумани советларининг депутати бўлиб сайланган, Ўш вилояти партия қўмитаси ва Қорасув тумани партия қўмитаси бюроси аъзоси бўлган.

Эшонхон Раҳмонбердиевич Раҳмонов 1907 йили Ўш вилояти, Қорасув туманидаги аканинг қарамоғида қолган. Икки йил амакисига ёрдам бериб, боғбон бўлиб ишлаган. Мустақил меҳнат фаолиятини 1921 йили оддий дала меҳнатчиси сифатида бошлаган. Хамқишлоқлари унинг қобилиятини кўриб, 1924 йилда бригадирликка сайлашган. 14 йиллик бригадирлик иши давомида яхши ташкилотчилигини намоён этди. Колхозчилар 1938 йили Эшонхон Раҳмоновнинг бутун хизматларини кўриб, уни "Шўро" колхозининг раиси қилиб сайлашган. Унинг раислик фаолияти бошланиши Улуғ Ватан урушининг энг оғир йилларига тўғри келди. Колхозда фақат болалар, қариялар ва аёллар қолган эди. Шунга қарамай, жамоанинг ғалаба учун фидокорона меҳнатини ташкил эта олди, жангчиларнинг оилаларига моддий ва маънавий мадад кўрсатиб турди. Урушдан кейинги йиллар хам оғир бўлган. Шунга қарамай, "Шўро" колхози юқори хосил беришни давом этаверди. 1954 йили Эшонхон Раҳмоновнинг таклифи билан Қизилқишлоқ, Шўро ва Ишкавон қишлоқ кенгашлари бирлаштирилди ва у 14 йил давомида ягона Қизилқишлоқ қишлоқ Кенгашига раҳбарлик қилди.

Эшонхон Раҳмонов раҳбарлигида Янгитурмуш, Суратош, Бешкапа, Коммунист, Керматоғ, Қизилбайроқ, Ишкавон қишлоқларида янги ерлар ўзлаштирилган эди.

Кейинги йилларда Эшонхон Раҳмонов ижтимоий-иқтисодий ахволни яхшилаб, аҳолининг турмуш даражасини юксалтиришга қаратилган катта ишлар қилди: мактаблар, касалхоналар, ФАПлар, кутубхоналар, почта, омборхоналар, дала шийпонлари, автогараж, пичан базаси, катта клуб қурилди. Дарвоқе, бу клубда Ўш вилояти ва туман фаоллари иштирокидаги йирик миқёсли партия-совет ва хўжалик йиғинлари ўтказилган.

Эшонхон Раҳмонов олти қиз, уч ўғилни тарбиялади.

У 1970 йилда вафот этган. Колхоз ҳаракатининг йирик намоёндасини номини абадийлаштириш учун Янгитурмуш қишлоғининг битта кўчасига унинг номи қўйилган.

***

Эшонхон Рахмонбердиевич Рахмонов видный государственный и общественный деятель, активный участник колхозного движения, председатель колхоза "Шуро" Карасуйского района Ошской области (1938-1954 годы), председатель Кызыл-Кыштакского сельсовета (1954-1968 годы), кавалер двух орденов Трудового Красного знамени, орденов "Трудовой славы" I и II степеней, Октябрьской революции, "Знак почёта", медали "За доблестный труд". Награждён Почётной грамотой Президиума Верховного Совета Киргизской ССР, многочисленными медалями. Избирался депутатом Верховного Совета СССР, Верховного Совета Киргизской ССР, Ошского областного и Карасуйского районного Советов, был членом бюро Ошского обкома партии и Карасуйского райкома партии.

Эшонхон Рахмонбердиевич Рахмонов родился в 1907 году в селе Тулейкен Карасуйского района Ошской области в семье крестьянина. Когда ему было 12 лет умерли родители и он остался на попечении своего дяди Жалила. Два года он помогал дяде, работая садоводом. Самостоятельную трудовую деятельность он начал в 1921 году обычным полевым работником. Видя его способности, односельчане в 1924 году выдвинули его в бригадиры. Теперь он должен был нести ответственность за всю бригаду. За 14 лет бригадирской работы он показал себя хорошим руководителем, умеющим организовывать и повести за собой народ, поддержать их в

любых ситуациях, уважать их и быть уважаемым. Эшонхон Рахмонов показал себя знатоком своего дела, умело обращался с земледелием, увеличивая урожайность и виды выращиваемой сельскохозяйственной продукции, выполняя и перевыполняя государственные планы.

Видя все эти заслуги, в 1938 году колхозники выбрали Эшонхона Рахмонова председателем колхоза "Шуро". Начало председательской деятельности Э.Рахмонова совпало с годами Великой Отечественной войны, с разрухой, голодом и холодом в сёлах. Всё сельское хозяйство тогда работало на фронт. В такой трудный момент Эшонхон Рахмонов проявил лучшие организаторские и человеческие качества. Не менее тяжёлыми были и послевоенные годы. Но, несмотря ни на что, колхоз "Шуро" продолжал давать высокий урожай. По предложению Эшонхона Рахмонова, в 1954 году были объединены три сельских совета - Кызыл-Кыштак, Шуро и Ишкаван. Он возглавлял единый Кызыл-Кыштакский сельский совет на протяжении 14 лет. Под его руководством были освоены новые земли в сёлах Жаны-Турмуш, Сураташ, Бешкапа, Коммунист, Керме-Тоо, Кызыл-Байрак, Ишкаван. Сейчас там проживают десятки тысяч людей.

В сёлах было построено много объектов: школы, больница, ФАПы, библиотека, почта, склады сельскохозяйственной продукции, полевые станы, автогараж, сенобаза, большой клуб. Кстати, в этом клубе проводились многие партийно-советские и хозяйственные собрания областного и районного масштаба.

Эшонхон Рахмонов был отличным семьянином, он воспитал шестерых дочерей и трёх сыновей. Он умер в 1970 году.

В целях увековечения памяти деятеля

внёсшего большой вклад в развитие Ошской области одна из улиц села Жаны-Турмуш названа его именем.

***

Орден СССР "Октябрьской Революции"

83. САЙДАХМАТОВ АЗАМХОН
(1911-1981)

Колхоз курулушунун активдүү катышуучусу, айыл чарба өндүрүшүнүн чебери Ленин ордени жана көптөгөн ордендердин кавалери белгилүү пахтачылыктын устаты А.Сайдахматов 1911-жылдын 10-май күнү Ош облусунун Араван айылында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. Ата-энесинен эрте жетим калгандан соң ал кичинекей кезинде Маргылаң шаарындагы балдар үйүндө тарбияланды. 1923-жылы пионер, 1926-жылы ВЛКСМга мүчө, 1948-жылы КПССке мүчө болду. Сайдахматов А. эмгек жолун 1927-жылы Араван айылындагы "Тараккий" *(Өнүгүү)* айыл чарба артелине мүчө болуудан баштады. 1930-1935 жылдары Аравандагы Куликов атындагы колхоздо тераганын орунбасары, 1935-1948 жылдары Араван пахтаны кайра иштетүүчү заводдо улуу товар таануучу, 1941-1948 жылдары Аравандагы "Бирлик", 1948-1951 жылдары Ворошилов атындагы, 1951-1957 жылдары Сталин атындагы, 1957-1968 жылдары айтылган колхоздордун биригүүсүнүн негизинде түзүлгөн XXII-Партия съезди колхоздорунда терагалык кызматтарда иштеди. 1968-жылдан баштап республикалык маанидеги персоналдык пенсияга чыкты.

Сайдахматов А. кайсы колхоздо терага болуп иштебесин алгач көңүлдү колхоздун экономикасын чыңдоого, рентабелдүүлүгүн көтөрүүгө, колхозчулардын реалдуу кирешелерин ар дайым ашырууга бурду. Ал элдик пункттарды жана айылдарды көрктөндүрүүгө, социалдык жана өндүрүштүк обьектилерди курууга өзгөчө көңүл бурду.

Колхоздорго терагалык кылган мезгилдери Араван айылында көптөгөн турак-жай имараттары, саламаттыкты сактоо, маданий жана элге билим берүү обьектилери курулду. Атап айтканда, райондо алгачкылардан болуп элдик пункттар таза ичимдик суусу менен камсыздалды, борбордук көчөлөр толугу менен асфальтталды, турак-жай имараттары башкы пландын негизинде курула башталды. Араван айылында 1200 орундуу маданият сарайы, 800 орундуу "Бахар" кинотеатры, ар бири 16 койка-орундуу 2 турак-үйү, 22 талаа станында сезондуу балдар бакчасы, 4 туруктуу балдар бакчасы, мончо, 7 соода түйүнү жана 7 чайкана, 3 сегиз жылдык, 7 баштапкы жана 1 орто мектептердин имараты ж.б. курулду.

Ата Мекендик согуш мезгилинде Сайдахматов А. өзүнүн үй-бүлөсүнүн атынан топтогон 100 000 сом акчасынан фронттун эсебине жөнөттү. Анын акчасына бир Т-34 маркасындагы танк жасалып, бул танк подполковник Торчилин колбашчылыгындагы бронетанк бөлүгү курамында Берлинди алууга да катышты. А.Сайдахматовтун бул чоң салымы үчүн СССР башкы колбашчысы И.В.Сталин төмөндөгүдөй ыраазылык телеграммасын жөнөткөн:

"Кызыл Армиянын бронетанк күчтөрүнө көрсөткөн камкордугуңуз үчүн менин саламымды жана Кызыл Армиянын ыраазычылыгын кабыл алыңыз!"

Айтылган танк 1984 жылы райондун жетекчиси, Араван райондук партия комитетинин 1 катчысы А.Исмаиловдун демилгеси менен Араванга алып келинип, Улуу Жеңиштин 40 жылдыгына карата курулган "Жеңиш" аянтындагы постаментке орнотулган.

Сайдахматов А. согуш жылдары жетим калган балдар үчүн колхоздо алгачкы балдар үйүн уюштурган. Ал эми өзү болсо үй-бүлөсүнө 8 жетим баланы кабыл алган.

Сайдахматов А. XXII Партия съезди колхозунда терагалык кылган жылдары колхоздун экономикасы кескин түрдө ашып, айыл чарба продукцияларынан, айрыкча жетекчи тармак болгон пахтачылыктан мол түшүм алынды. Анын айыл чарбасын көтөрүүдөгү тажрыйбасы бүткүл союзга кеңири жайылтырылды. 1967-жылы анын "Колхоз экономикасын көтөрүү" аттуу китеби 1000 нускада "Кыргызстан" басмаканасында жарык көрдү. 1984-жылы "Кыргызфильм" киностудиясында А.Сайдахматов жөнүндө "Айкөл жүрөк" аттуу даректүү фильм сүрөткө тартылып, СССР аймагындагы кинотеатрларда элге тартууланды.

А.Сайдахматовтун эл жана мамлекет алдындагы берекелүү жана үлгүлүү эмгеги жогору бааланып келди. Ал эки жолу Ленин ордени (1957, 1966 ж.), эки жолу "Ардак Белгиси" ордени (1955, 1961 ж.), 1941-1945 ж. Улуу Жеңиштин 20 жылдыгы, 30 жылдыгы юбилейлик медалдары (1965, 1975 ж.), В.И.Лениндин 100 жылдыгына карата "Каарман эмгеги үчүн", 1941-1945 ж. Ата Мекендик согуш жылдарындагы "Даңктуу эмгеги үчүн" медалдары (1947 ж.), 5 жолу ВДНХнын кичи алтын медалы (1956, 1957, 1958, 1962, 1965 ж.), 4 жолу ВДНХнын эстелик медалы (1955, 1956, 1957, 1965 ж.), Кыргызстандын Россияга ыктыярдуу кошулганынын 100 жылдыгына карата эстелик медалы (1963 ж.), 6 жолу Кыргызстан ССР Жогорку Кеңешинин Президиумунун Ардак Грамотасы (1946, 1957, 1961, 1961, 1965, 1966 ж.), "Кыргызстан ССР социалдык дыйканчылыгынын чебери" (1958 ж.), "Айыл чарбасынын 2-разряддагы чебери" (1953 ж.), "Айыл чарбасынын 1-разряддагы чебери" (1954 ж.) ардактуу наамдары, көптөгөн министрликтер, ведомостволор жана коомдук уюмдардын Ардак Грамоталары, төш белгилери, баалуу сыйлыктары ж.б. менен сыйланган.

Сайдахматов А. мамлакеттик маанидеги бир топ конференцияларга катышып, өзүнүн айыл чарбасындагы бай тажрыйбасы жөнүндө айтып берди. Атап айтканда, ал 1958 жылы болгон Бүткүл союздук пахтачылардын конференциясына, 1954 жылы Өзбекстан ССР айыл чарба алдыңкыларынын курултайына, 1947 жана 1957 жылдары болгон Кыргызстан ССР айыл чарба кызматкерлеринин курултайларына, 1943 жылы Ош облустук колхоз төрагаларынын 1 чогулушуна, 1966 жылы Кыргыз ССР жана Кыргызстан Компартиясынын 40 жылдыгына карата болгон салтанаттуу жыйынга ж.б. катышты.

Сайдахматов А. Кыргызстан ССР Жогорку Кеңешинин 5 жана 6-чакырылыштарынын депутаты, Ош облустук, Араван райондук жана Араван айылдык Кеңештерине көп жолу депутат болуп шайланган.

Сайдахматов А. бир кыз жана эки уул перзентти тарбиялап өстүрдү. Азамхан Сайдахматов 1981-жылдын 7-декабрь күнү жүрөк ооорусунан улам ааламдан өттү.

А.Сайдахматовтун эл үчүн жасаган берекелүү жана үлгүлүү эмгегин жана жердештеринин талабы эсепке алынып, анын наамын түбөлүккө калтыруу максатында С.Юсупова айыл өкмөтүндөгү айылдык Маданият үйүнө, С.Юсупова айыл өкмөтүндөгү Октябрь элдик пунктундагы өкмөттүн имаратынын жанында анын музейи, уулу Азамханов Махмудхандын үйүндө үй-музейи иштеп турат.

***

Сайдахматов Аъзамхон колхоз курилишининг фаол катнашчиси, моҳир қишлоқ хўжалиги ходими, таниқли пахтакор 1911 йилнинг 10 май куни Ўш вилояти Аравон волостининг (ҳозирги Аравон тумани) Аравон қишлоғида камбағал деҳқон оиласида тавалуд топди.

Ота-онасидан эрта етим қолган Сайидахматов А. болалик чоғларида Марғилон шаҳридаги болалар уйида тарбияланди. 1923 йили пионер, 1926 йили комсомол сафига қабул қилинди, 1948 йили КПССга аъзо бўлди.

Сайдахматов А. ўзининг меҳнат фаолиятини 1927 йили Аравон қишлоғида биринчилардан бўлиб тузилган "Тараққий" қишлоқ хўжалиги артелига аъзо бўлишдан бошлади. 1930-1935 йиллари Аравондаги Куликов номидаги колхоз раисининг ўринбосари, 1935-1941 йиллари Аравондаги пахтани қайта ишлаш заводида катта товаршунос, 1941-1948 йиллари Аравондаги "Бирлик", 1948-1951 йиллари Ворошилов номидаги, 1951-1957 йиллари И.В. Сталин номли, 1957-1968 йиллари бу колхозларнинг бирикиши туфайли янгидан тузилган йирик Партия XXII съезди колхозларида раис лавозимида ишлади. 1968 йилдан бошлаб Республика аҳамиятидаги нафақага чиқди.

Сайдахматов А. қайси колхозда раис бўлиб ишламасин, диққат-эътиборини аввало колхознинг иқтисодини мустаҳкамлашга, соҳа рентабеллигини оширишга, колхозчиларнинг реал даромадларини оширишга бурди. У аҳоли пунктларини, қишлоқларни обод этишга, ижтимоий ва маиший объектлар қуришга ўзгача назар билан қаради. Унинг раислик даврида жуда кўп турар

жой иморатлари, маданий-маиший бинолар қурилиб, фойдаланишга топширилди. Туманда биринчилардан бўлиб қишлоқда водопровод линиясини қуриш орқали аҳоли тоза ичимлик суви билан таъминлади, бош план асосида равон кўчалар қурилиб, йўллар асфальтланди. Айнан шу даврда Аравон қишлоғида 1200 ўринли маданият саройи, 800 ўринли "Баҳор" кинотеатри, ҳар бири 16 ўринли 2 туғруқхона, 22 дала шийпонида мавсумий болалар боғчаси, 4 доимий болалар боғчаси, ҳаммом, 7 бошланғич ва 1 ўрта мактаб биноси ва бошқа кўплаб иморатлар қад кўтарди.

Улуғ Ватан уруши йиллари Сайдаҳматов А. оиласининг кўп йиллар бўйи тўплаган 100 минг сўмлик жамғармасини фронт ҳисобига жўнатди. Бу маблағ эвазига Т-34 русумидаги танк қурилиб, бу танк подполковник Торчилин қўмондонлигидаги ҳарбий қисм таркибида Берлинни забт этишда қатнашди. А.Сайидаҳматовнинг фронтга қўшган бу ҳиссаси учун СССР бош қўмондони, И.В. Сталин қуйидаги мазмундаги ҳукумат телеграммасини жўнатган:

"Ҳурматли Сайдаҳматов А.!

Қизил Армиянинг бронетанк қўшинларига кўрсатган ғамхўрлигингиз учун менинг саломимни ва Қизил Армиянинг миннатдорчилигини қабул қилинг!".

Юқорида айтилган танк 1984 йили ўша кезлардаги туман раҳбари бўлган А.Исмоиловнинг ташаббуси ва саъй-ҳаракати билан Аравонга олиб келиниб, Буюк Ғалабанинг 40 йиллиги муносабати билан қурилган "Ғалаба" майдонидаги шоҳсупага ўрнатилди.

Сайдаҳматов А. уруш йиллари ота-онасиз етим қолган болалар учун биринчилардан бўлиб колхозда болалар уйи очди. Ўзи ҳам шундай етим болалардан 8 нафарини оиласига қабул қилди. Сайдаҳматов А. XXII Партия съезди колхозига раислик қилган даврларда қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштириш кўлами, уларнинг ҳосилдорлиги ошди, айниқса етакчи тармоқ бўлган пахтачиликдан мўл ҳосил олинди. Бу эса жамоа хўжалиги иқтисодини кескин кўтарилишига омил бўлди. Унинг хўжаликни бошқаришдаги тажрибаси Иттифоқ бўйлаб кенг ёритилди. 1967 йили унинг "Колхоз иқтисодини юксалтириш" номли китоби 1000 нусхада "Қирғизистон" босмахонасида чоп этилди. 1984 йили "Қирғизфильм" киностудиясида Сайдаҳматов А. ҳақида "Саховатпеша юрак" ("Щедрое сердце") деб номланган ҳужжатли фильм яратилиб, СССР бўйлаб барча кинотеатрларда намойиш қилинди.

А.Сайдаҳматовнинг халқ ва давлат олдидаги баракали меҳнати ҳукумат томонидан муносиб тақдирланди. У 2 марта Ленин ордени (1957 ва 1966 й.), 2 марта "Ҳурмат Белгиси" ордени (1955, 1961 й.), кўплаган медаллар, фахрий ёрлиқлар ва фахрли номлар билан тақдирланган.

Сайдаҳматов А. жуда кўплаб давлат миқёсидаги анжуман ва съездларга қатнашиб ўзининг деҳқончилик, айниқса пахтачилик борасидаги бой тажрибаси ҳақида гапириб берган. Масалан, у 1958 йили бўлган Бутуниттифоқ пахтакорларининг анжуманига, 1954 йили Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалиги илғорларининг қурултойига, 1943 йилда бўлиб ўтган Ўш вилояти колхоз раисларининг 1-йиғинига, 1966 йили Қирғизстон ССР ва Қирғизистон Компартиясининг 40 йиллигига қарата ўтказилган тантанали мажлисларда ва бошқа турли катта аҳамиятга эга тадбирларда қатнашган.

Сайдаҳматов А. Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг 5 ва 6-чақириқлари депутати, Ўш вилояти, Аравон тумани ҳамда Аравон қишлоқ Кенгашларининг бир неча чақириқ депутати бўлиб сайланган.

Сайдаҳматов А. оилада 1 қиз ва 2 ўғилни тарбиялаб, вояга етказди. Катта ўғли вафот этган. Кичик ўғли ва қизи Ўзбекистонда яшайди.

Сайидаҳматов А. 1981 йилнинг 7 декабр куни юрак хуружидан вафот этди. У Аравон қишлоғидаги Учкўприк маҳалласидаги "Қорақиз эна" қабристонига дафн этилган.

А.Сайидаҳматовнинг халқ ва давлат олдидаги улкан хизматлари инобатга олиниб, унинг номини абадийлаштириш мақсадида хамюртларининг илтимосига кўра Аравон қишлоғидаги С.Юсупова қишлоқ ҳукуматига қарашли маданият уйига, №50 ўрта мактабга ва Октябр участкасидаги кўчалардан бирига номи қўйилди. Қишлоқ ҳукумати қошида унинг музейи, марҳум ўғли Маҳмуджон Аъзамхоновнинг уйида эса уй музейи очилган.

***

Сайдахматов Азамхон активный участник колхозного строительства, мастер сельского хозяйства, известный хлопкороб родился 10 мая 1911 года в селе Араван Ошской области в семье батрака. Он рано остался сиротой и был воспитан в детском доме города Маргилана. В 1923 году вступил в ряды пионеров, в 1926 году в ряды комсомола в 1948 году в члены КПСС.

Сайдахматов А. свою трудовую деятельность начал в 1927 году, вступив одним из первых членом в сельхозартель "Тараккиёт" в селе Араван. Работал в 1930-1935 годах заместителем председателя колхоза им.Куликова. в 1935-1941 годы старший товаровед хлопкоочистительного завода, в 1941-1948 годы председатель правления колхоза "Бирлик", в 1948-1951 годы председатель колхоза имени Ворошилова, в 1951-1957 годы председатель колхоза имени XXII партсъезда, Сталина. Когда все эти хозяйства объединились в большой колхоз имени XXII партсъезда, председателем его правления колхозники избрали Сайдахматова А. Он на этой должности проработал до выхода на пенсию до 1971 года.

Сайдахматов А. прежде всего уделял внимание укреплению экономики хозяйства, повышению рентабельности сельхозотраслей, на рост реальных доходов колхозников. В центре его внимания постоянно находились благоустройство населённых пунктов, строительство социально-бытовых объектов. В годы его председательствования были построены и сданы в эксплуатацию много жилых домов и культурно-бытовых объектов. Одним из первых в районе, в его колхозе была построена водопроводная линия, по генеральному плану были проложены и заасфальтированы улицы и дороги, построены на 1200 посадочных мест грандиозный дворец культуры, летний кинотеатр на 800 мест, 2 роддома, 22 полевых стана с сезонными детскими садами, 4 постоянных детских садов, баня, 7 начальных и 1 средняя школа. В годы Великой Отечественной войны Сайдахматов организовал среди населения сбор средств для фронта. Он лично сдал 100 тысячь рублей в фонд фронта от своего семейного накопления, на что был построен танк Т-34, который в составе военной части полковника Торчилина дошёл до Берлина и участвовал в сражениях за взятие города. За этот вклад Сайдахматова А. на его имя от Главнокомандующего вооруженными силами СССР И.В. Сталина поступила правительственная телеграмма следующего содержания:

"Примите мой привет и благодарность Красной Армии, тов. Сайдахматов, за Вашу заботу о бронетанковых силах Красной Армии".

Вышеназванный танк в 1985 году в честь 40-летия Победы по инициативе тогдашнего руководителя района Исмаилова А. был перевезён в Араван и установлен на постамент на центральной площади "Победа".

В годы войны Сайдахматов А открыл детский дом для сирот, 8 из них он принял в свою семью.

В годы председательства Сайидахматова А. В колхозе XXII партсъезда значительно повысился валовой объём производства сельхозпродукций, урожайность полей, особенно возросло производство хлопка. Это обеспечило рост экономики колхоза. Его опыт по управлению колхозом был широко распространён по всему Союзу. Его книга "Подъём экономики колхозного производства" издана в издательстве "Киргизстан" тиражом в 1000 экземпляров. В 1984 году в студии "Киргизфильм" был снят документальный фильм о Сайдахматове А. "Щедрое сердца", который демонстрировался во всех кинотеатрах СССР. Сайдахматов А. участвовал во многих конференциях, съездах, форумах и семинарах всесоюзного и республиканского значения, где выступал с докладами о своём опыте, особенно по хлопководству.

Сайдахматов А. был избран депутатом 5-6-созывов Верховного Совета Киргизской ССР, неоднократно избирался депутатом Ошского областного, Араванского районного и сельского советов.

Бескорыстный, честный и плодотворный труд Сайдахматова А. достойно оценён государством. Он был награждён двумя орденами Ленина (1957, 1966 г), двумя орденами "Знак Почёта" (1955, 1961 г), 6 раз Почетной Грамотой Президиума Верховного Совета Киргизской ССР (1946, 1957, 1961, 1961, 1965, 1966 г.) и многих медалей, почётных званий.

Сайдахматов А. воспитал 1 дочь и 2 сына. 7 декабря 1981 года Сайдахматов А. скончался от сердечного приступа и был похоронен на кладбище "Каракыз эна" в селе Араван. В целях увековечения его памяти по просьбе односельчан его имя присвоено местному Дому культуры, средней школе №50 в селе Араван, улице на участке Октябрь села Араван. При сельской управе функционирует музей, а также дом-музей Азамхана Сайдахматова.

Легендарный танк Т-34, построенный за счёт личного сбережения А. Сайдахматова, установленный на постаменте площади Победы в селе Араван.

Выписка из правительственной телеграммы:

"Примите мой привет и благодарность Красной Армии, тов. Сайдахматов А., за Вашу заботу о бронетанковых силах Красной Армии"

Главнокомандующий вооружёнными силами СССР И. Сталин

84. САБИРОВ ХАЙИТМАМАТ (1924-2004)

Хайитмамат Сабиров 1924-жылы азыркы Баткен областына караштуу Кадамжай районунун Халмион айылында туулган. Эмгек жолун 1941-жылы айылдык мектепте мугалим болуп иштөө менен баштаган.

1942-жылы Армияга кызмат өтөөгө чакырылып, Улуу Ата Мекендик согушка катышат. Варшава шаарын бошотууга катышуу менен Берлин шаарына чейин жеткен.

1946-жылы армиядан бошоп келгенден кийин Халмион айылында ишин улантат. 1947-жылы эсепчилерди даярдоо курсунда билим алып, Фрунзе (азыркы Кадамжай) районунун "Бирлик" колхозунда иштейт.

1952-жылы Х.Сабиров Кыргызстан КП БКнын алдындагы партиялык мектепке окууга жөнөтүлөт. Аны аяктаганда Халмион машинотрактордук станциянын партиялык уюмун жетектейт.

1959-1961 жылдары Х.Сабиров Кадамжай районунун XXI партсъезд колхозунун башкармалыгынын төрагасы. 1961-1972 жылдары "Победа" колхозунун төрагасы болуп иштеген. Ал жетектеген биринчи жылы эле бул чарбанын пахтакерлери гектарынан 20,1 центнерден түшүм алууга жетишет. Бир жылдан кийин бул колхоздо айыл чарбанын бардык тармактары боюнча ийгиликтер жаралып, райондун алдыңкыларынын катарына тенелет. Экономикалык өсүштүн натыйжасында колхозчулардын жашоо деңгээли жогорулап, мончо, мектептер, таза суу системасы, радиолиниясы сыяктуу социалдык обьекттер курула баштаган.

1972 жылы Х.Сабиров ден соолугуна байланыштуу кызматынан бошосо да активдүү иштөөден кайткан жок. 1973 жылга чейин өсүмдүктөрдү коргоо отрядынын жетекчиси, 1975 жылга чейин Халмион айылдык Кеңешинин төрагасы, андан кийин "Айылчарбатехникасынын" райондук башкармалыгынын Халмион атайындаштырылган бөлүмүн жетектейт. 1982-1984 жылдары "Победа" колхозунун агроному болуп иштеп туруп, эс алууга чыгат.

Хайитмамат Сабиров эки жолу Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин депутаты болуп шайланган. Анын ак ниет эмгеги мамлекет тарабынан татыктуу бааланган. Улуу Ата Мекендик согуш мезгилиндеги күжүрмөндүгү үчүн "Кызыл Жылдыз" ордени, Ата Мекендик согуштун I, II даражадагы ордени жана "Варшаваны бошоткондугу үчүн", "Берлинди алгандыгы үчүн" жана Улуу Жеңиштин юбилейлик медалдары менен сыйланган. Согуштан кийинки тынч эмгекте жетишкен ийгиликтери үчүн Х.Сабиров "Эмгек Кызыл Туу" орденине жана "Эмгектеги артыкчылыгы үчүн" медалына, көптөгөн ардак грамоталарга татыктуу болгон.

***

Ҳайитмамат Собиров 1924 йили ҳозирги Боткен вилояти, Қадамжой туманидаги Халмиён қишлоғида камбағал деҳқон оиласида туғилган.

Меҳнат фаолиятини 1941 йилда мактаб ўқитувчиси бўлиб бошлаган.

1942 йили ҳарбий хизматга чақирилиб, Улуғ Ватан урушида қатнашган, Варшавани озод қилишдаги жангларда иштирок этиб, Берлингача борган.

1946 йилда ҳарбий хизматдан бўшатилиб, юртига қайтиб келган ва Халмиёндаги ўрта мактабда ўқитувчи бўлиб ишлаган. 1947 йилда у бухгалтерлар тайёрлаш курсини тамомлайди ва 1949 йилга қадар ўша пайтдаги Фрунзе туманининг "Бирлик" жамоа хўжалигида ҳисобчи бўлиб ишлайди. 1952 йили Қирғизистон КП Марказий Қўмитаси қошидаги олий партия мактабига ўқишга юборилиб, уни тамомлагандан сўнг Фрунзе тумани партия қўмитасининг Халмиён машина-трактор станцияси бўйича котиби этиб сайланади. Ҳ. Собиров 1959-1961 йиллари Партия XXI съезди номли жамоа хўжалиги раиси. 1961 йилдан 1972 йилгача тумандаги "Победа" жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси. Дастлабки йили мазкур хўжаликда 950 гектар майдоннинг ҳар гектаридан

20,2 центнердан пахта ҳосили олинган эди. Орадан бир йил ўтгач, хўжалик барча соҳаларда яхши натижаларга эришиб, тумандаги илғор жамоалар қаторидан ўрин олди. Шу туфайли қишлоқ аҳолиси турмуш даражасини, ижтимоий-маданий соҳаларни юксалтиришда катта ишлар амалга оширилди, жумладан, мактаблар, ҳаммом, ичимлик суви ва радио тармоқлари барпо этилди. 1972 йилда саломатлиги бўйича лавозимидан озод қилинган Ҳ.Собиров фаол меҳнат билан шуғулланишда давом этди. 1973 йилгача туман ўсимликларни ҳимоя қилиш отряди бошлиғи, 1975 йилгача Халмиён қишлоқ Кенгаши раиси, 1978 йилгача А. Ўрозбеков номли жамоа хўжалиги партия қўмитасининг котиби, сўнгра туман "Сельхозтехника" бошқармаси Халмиён ихтисослаштирилган бўлимининг бошлиғи. 1982-1984 йилларда "Победа" жамоа хўжалигининг агрономи бўлиб ишлаган. Ўша йилдан нафақага чиққан.

Ҳайитмамат Собиров икки марта Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг депутати бўлиб сайланган. Унинг хизматлари муносиб тақдирланди. Улуғ Ватан уруши давридаги жанговар хизматлари учун Қизил Юлдуз ордени, I ва II даражали "Ватан уруши" орденлари, "Варшавани озод қилганлиги учун", "Берлинни ишғол қилганлиги учун" ва бошқа қатор жанговар медаллар, шунингдек, Ғалаба куни саналари муносабати билан таъсис этилган медаллар билан мукофотланган. Тинч меҳнат йилларидаги фидокорлиги туфайли "Меҳнат Қизил байроғи» ордени, "Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун" медали ва фахрий ёрлиқларга сазовор бўлган. Ҳайитмамат Собиров 2004 йилда вафот этган.

***

Хайитмамат Сабиров родился в 1924 году в селе Халмиён нынешнего Кадамжайского района Баткенской области. Трудовую деятельность начал в 1941 году учителем сельской школы.

В 1942 году был призван на службу в армию, участник Великой Отечественной войны, принимал участие в освобождении Варшавы, дошёл до Берлина.

В 1946 году был демобилизован из рядов армии, продолжал работу в школе села Халмиён. В 1947 году окончил курсы подготовки бухгалтеров, работал в колхозе "Бирлик" фрунзенского (ныне Кадамжайского) района. В 1952 году Х.Сабиров был направлен в высшую партийную школу при ЦК КП Киргизии, окончив его, избран секретарём парткома Халмиёнской машинотракторной станции.

В 1959-1961 годы Х.Сабиров назначен председателем правления колхоза им. XXI партсъезда Кадамжайского района. В 1961-1972 годы председатель колхоза "Победа". В первый год его руководства в этом хозяйстве с каждого гектара было получено по 20,2 центнера хлопка-сырца. Через год колхоз добился хороших успехов во всех отраслях сельхозпроизводства, занял достойное место среди передовых хозяйств района. Благодаря успехам в экономической сфере, стало возможным повышение уровня жизни сельчан, осуществлены большие работы по развитию социально-культурных объектов, в частности построены школы, баня, водопроводная сеть, система радиовещания и т.д.

В 1972 году Х.Сабиров был освобождён от должности по состоянию здоровья, но он продолжал активно трудиться. До 1973 года работал руководителем отряда защиты растений, до 1975 года председателем Халмиёнского сельсовета, до 1978 года секретарём парткома колхоза имени А.Орозбекова, затем начальником Халмиёнского специализированного отделения районного управления "Сельхозтехника". С 1982 по 1984 годы был агрономом колхоза "Победа", после чего вышел на пенсию.

Хайитмамат Сабиров дважды был избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР. Его самоотверженный труд высоко оценён государством.

За боевые заслуги в годы Великой Отечественной войны он был награждён орденом Красной Звезды, орденами Отечественной войны I и II степеней, медалями "За освобождение Варшавы", "За взятие Берлина", юбилейными медалями по случаям годовщин Великой Победы. За достигнутые успехи в годы мирного труда, Х.Сабиров получил орден Трудового Красного Знамени, медаль "За трудовое отличие", многие почётные грамоты. Х. Сабиров умер в 2004 году.

85. СОДИКОВА УЛМАСХАН

Талanttуу жетекчи жана уюштуруучу, таалачылыктын устаты Садикова У. 1946-жылдын 16-январь күнү Ош облусу Араван районундагы Тепе-Коргон айылында колхозчу-дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. У.Садикова Токмоктогу маданий агартуу окуу жайын китепканачылык адистиги боюнча жана Ош совхоз-техникумунун агрономия адистиги боюнча сырттан окуп бүтүргөн.

Ал өзүнүн эмгек жолун 1962-жылы айылдагы А.С.Пушкин атындагы орто мектепти бүткөндөн соң "Янги йул" колхозунда жөнөкөй колхозчулуктан баштады. 1963-жылы айылда китепканачы, соң Тепе-Коргон айылдык Советте катчы болуп иштеди. Садикова У. 1964-1966 жылдары "Янги йул" колхозунда пахтачылык бригадасында бригадир болуп иштеди. Колхоздогу комсомол жаштары аны 1966 жылы колхоз комсомол комитетине катчылыкка шайлашты. Ал бул кызматта 1972-жылга чейин ийгиликтүү эмгектенди. 1972-1976 жылдары Садикова У. партия жолдомосу менен Ташкенттеги жогорку партия мектебинде окуду. 1976-1980 жылдары Компартиянын Араван райондук комитетинде инструктор, 1980-1983 жылдары Тепе-Коргон айылдык Советинде төрайым, 1983-1985 жылдары Компартиянын Кара-Суу райкомунда катчы, 1985-1991 жылдары Кара-Суу районундагы Таширов атындагы колхоздун башкармалыгынын төрайымы, 1991-1992 жылдары депутаттардын Кара-Суу райондук аткаруу комитетинин төрагасынын орун басары. 1992-1994 жылдары Араван районундагы "Янги йул" колхоздун башкармалыгынын төрайымы, 1994 жылы ошол эле колхоздун төрагасынын орун басары, 1998 жылдары Араван райондук мамлекеттик администрациясында жооптуу кызматкер, 1997-2010 жылдары "Янги йул" үрөнчүлүк чарбасынын башчысы. 2010 жылдан азырга чейин дыйкан чарбасынын башчысы болуп иштеп келүүдө. 2001 жылдан баштап республикалык маанидеги персоналдык пенсионер.

Садикова У. ар түрдүү ишкана-мекемелерде, айыл чарбасында жетекчи болуп иштеген жылдары өзүнүн таланттуу жетекчи жана уюштуруучу экендигин көрсөттү. Ал башкарган мекемелер, уюмдар жана колхоздор ар тараптан алдынкы болуп келди. Мамлекеттик пландар бардык көрсөткүчтөр боюнча толук аткарылды. Эмгекчилердин турмуш жыргалчылыгы дайым жогорулады.

Ал Тепе-Коргон айылдык Кеңешинде төрайым болгон мезгилде анын түздөн-түз жетекчилиги жана демилгеси менен А.С. Пушкин атындагы (азыркы С. Маткасымова атындагы) орто мектептин имараты, Тепе-Коргон айылдык Кеңешинин имараттары курулду. Тепе-Коргондогу айылдык базар толугу менен курулуп, пайдаланууга тапшырылды. Ал Кара-Суу районундагы Таширов атындагы колхоздо төрайым болуп иштеп турган жылдары Таширов атындагы орто мектептин, Савай айылындагы Савай мектебинин имараттары курулду. Савай айылы толугу менен таза суу менен касыздалды. Таширов колхозундагы сүт-товар фермасында малчылар жана сааынчылар үчүн толук шарты бар имарат курулду. Кең-Сай айылында таза суу линиясы курулду жана жаратылыш газы менен камсыздоо боюнча курулуш-монтаж иштери аткарылды.

Ал "Янги йул" үрөнчүлүк чарбасын жетектеген мезгилде райондогу көптөгөн маданий-спорттук иш чараларга, саламаттыктын сактоо жана билим берүү мекемелерин материалдык-техникалык базаларын чыңдоого демөөрчүлүк кылды. Тепе-Коргондо соода, турмуш-тиричилик мекемелерин куруп жаңы иш орундарын ачты.

Садикова У. Ош облустук жана Араван райондук өзбек улуттук маданий борборун президиумунун мүчөсү катары облуста өзбек улуттук маданиятын өнүктүрүү жана элдер ортосунда достук маамилелерин бекемдөө боюнча көптөгөн иштерди аткарып келүүдө.

Анын мамлекет жана эл алдындагы баракелүү эмгектери эске алынып ал мамлекеттик жана ар түрдү коомдук уюмдардын сыйлыктарына ээ болду.

Улмасхан Садикова Кыргыз Республикасы Жогорку Кеңешинин 1990-1994 жылдардагы (Легендардуу парламент) депутаты болуп шайланып, Кыргыз Республикасынын өз алдынча мамлекет болуп калыптанышына салымын кошту.

Садикова У. көп жылдар депутаттардын Ош облустук, Кара-Суу райондук, Араван райондук жана Тепе-Коргон айылдык Кеңештерине депутат болуп шайланып, шайлоочулардын наказдарын аткаруу багытында жигердүү эмгектенди. Анын түздөн-түз жардамы менен Кара-Суу районунда жана Араван районунда бир топ мектеп жана саламаттыкты сактоо мекемелери курулду жана ремонттолду. Садикова У. үй-бүлөдө 1 кызды тарбиялап, чоңойтту.

***

Содиқова Ўлмасхон истеъдодли раҳбар ва ташкилотчи, деҳқончиликнинг устаси 1946 йилнинг 16 январида Ўш вилояти Аравон туманидаги Тепақўрғон қишлоғида колхозчи деҳқонннинг оиласида туғилди. Ў.Содиқова Тўқмоқ шаҳридаги маданий маърифат техникумининг кутубхоначилик мутахассислиги ҳамда Ўш совхоз-техникумининг агрономия мутахассислиги бўйича сиртдан ўқиб тамомлаган.

У ўзининг меҳнат фаолиятини 1962 йили қишлоқдаги А.С. Пушкин номидаги ўрта мактабни тамомлагандан сўнг, "Янги йўл" колхозида оддий колхозчиликдан бошлади. 1963 йили қишлоқ кутубхонасида кутубхоначи, сўнгра Тепақўрғон қишлоқ Кенгашида котиба бўлиб ишлади. 1964-1966 йиллари "Янги йўл" колхозида пахтачилик бригадасини бошқарди. 1966 йили хўжалик ёшлари уни колхоз комсомол қўмитасига котибаликка сайладилар. У бу лавозимда 1972 йилгача ишлади. 1972-1976 йиллари у Тошкентдаги олий партия мактабида ўқиди. 1976-1980 йиллари Қирғизистон Компартиясининг Аравон тумани қўмитасида инструктор, 1980-1983 йиллари эса Тепақўрғон қишлоқ Кенгашида раиса, 1983-1985 йиллари Қирғизистон Компартиясининг Қорасув тумани қўмитасида котиба, 1985-1991 йиллари Қорасув туманидаги Х.Тоширов номидаги колхоз бошқарувининг раисаси, 1991 йили депутатларнинг Қорасув тумани ижроия қўмитасида раис ўринбосари, 1992-1994 йиллари Аравон туманидаги "Янги йўл" жамоа хўжалигининг раисаси, 1994 йили шу колхоз раисининг ўринбосари, 1998 йили Аравон тумани давлат маъмуриятининг масъул ходими, 1997-2010 йиллари "Янги йўл" уруғчилик хужалигининг бошлиғи лавозимларида ишлади. 2010 йилдан хозиргача Тепақўрғон қишлоқ ҳукуматидаги деҳқон хўжалигининг бошлиғи бўлиб ишлаб келмоқда. 2001 йилдан бошлаб Республика аҳамиятидаги нафақахўр.

Ў. Содиқова қайси ерда ва қайси соҳада ишламасин, аввало ўз вазифасига маъсулият билан ёндошди. Ўзининг истеъдодли раҳбар ва ташкилотчи эканлигини кўрсатди. У бошқарган ташкилот ва хўжаликлар ҳар томондан илғор бўлиб келди. Барча кўрсаткичлар бўйича давлат режалари ошириб бажарилди. Меҳнаткашларнинг турмуш фаровонлиги юксалди. Мисол сифатида, Қорасув тумани, Тоширов колхозига раислик қилган йилларида, иккита ўрта мактаб (Совай ва Қизил шарқ қишлоқларида) қурилди. Кенгсой қишлоғида чорвадорлар учун янги бино қурилди ва ичимлик сув билан таъминландилар. Қишлоқларни газлаштириш бошланди. Аравон тумани Тепақўрғон қишлоқ ҳудудида ишлаган йиллари (колхоз раиси, қишлоқ кенгаши раиси) маориф ва соғлиқни сақлаш, савдо ва маиший хизмат қилиш корхоналарини қурдириб, янги иш жойларини ташкил қилган.

Ў. Содиқова хўжалик ишларидан ташқари, жамоат ишларида ҳам доимо жонбозлик кўрсата олди. Шунинг учун эл ишончига эга бўлган Ў.Содиқова 1990-1994 йилларда Қирғизистон Олий Кенгашига депутат, кўп маротаба Аравон ва Қорасув туманлари, Ўш вилояти Кенгашларига депутат бўлиб сайланди. Ў. Содиқованинг кўп йиллик ҳалол ва самарали меҳнатлари ҳукуматимиз томонидан муносиб баҳоланди. Ў. Содиқова бир қатор давлат мукофотларига, Қирғизистон Республикаси фахрий ёрлиқларига, "Қирғизистон маъориф аълочиси" унвонига, СССР медал ва ёрлиқларига сазовор бўлган.

***

Содикова Улмасхон талантливый руководитель и организатор, мастер полеводства родилась 16 января 1946 года в селе Тепа-Коргон Араванского района Ошской области в крестьянской семье. Окончив школу имени Пушкина, трудовую деятельность начала колхозницей колхоза "Янгиюль". У. Содикова окончила Токмокский культпросвет техникум по специальности "Библиотекарь", а также Ошский сельскохозяйственный техникум по специальности "Агрономия". В 1963 году работала библиотекарем сельской библиотеки, секретарём Тепакоргонского сельского совета. В 1964-1966 годы бригадир хлопководческой бригады колхоза "Янгиюль". В 1966 году колхозная молодёжь избрала её секретарём комсомольской организации хозяйства. В этой должности она проработала до 1972 года. В 1972-1976 годы слушательница высшей партийной школы в Ташкенте. В 1976-1980 годы работала в Араванском районном комитете Компартии Киргизии. В 1980-1983 годы председатель Тепа-Коргонского сельского совета, в 1983-1985 годы секретарь Карасуйского райкома Компартии Киргизии, в 1985-1991 годы председатель колхоза имени Таширова этого же района, в 1991 году заместитель председателя Карасуйского райисполкома. В 1992-1994 годы председатель колхоз "Янгиюль" Араванского района, с 1994 года являлась заместителем председателя этого же колхоза. В 1998 году ответработник Араванской районной государственной администрации. 1997-2010 годы руководитель семеноводческого хозяйства "Янгиюль" С 2010 года и поныне работает главой крестьянского хозяйства в Тепакоргонском сельском округе. С 2001 года пенсионер республиканского значения.

Где бы и в какой бы должности ни трудилась, У. Содикову отличает ответственное отношение к возложенным обязанностям. Она проявила себя талантливым руководителем и организатором. Возглавляемые ею организации и хозяйства показали лучшие результаты. Государственные задания по всем показателям перевыполнялись. Росло благосостояние тружеников. В бытность её главой Тепа-Коргонского сельского совета было построено здание средней школы имени Пушкина. В годы её деятельности в качестве председателя колхоза им. Таширова Карасуйского района сданы в эксплуатацию корпуса средних школ имени Таширова и "Савай". Жители села Савай были обеспечены чистой питьевой водой. В колхозной молочно-товарной ферме построили жилой дом со всеми условиями для животноводов. В село Кенсай провели водопроводную линию. Выполнены строительно-монтажные работы по прокладке линии газоснабжения. Возглавляя семеноводческое хозяйство "Янгиюль", оказывала спонсорскую помощь для проведения многочисленных культурно-спортивных мероприятий, в селе Тепа-Коргон были открыты новые торгово-бытовые объекты, созданы новые рабочие места.

Как член президиума Ошского областного и Араванского районного узбекского национально-культурного центров Содикова У. вносит заметный вклад в развитие национальной культуры и искусства, укрепление межнациональной дружбы и согласия.

Государство достойно оценило заслуги Содиковой в деле развития народного хозяйства. В 1970 году к столетию В.И. Ленина она удостоена юбилейной медали "За доблестный труд", в 1970 году награждена нагрудным знаком ЦК ВЛКСМ "Мастер хлопководства". В 2005 году удостоена Почётной грамоты Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, в 2006 году Почётной грамоты Кыргызской Республики. В 2003 году награждена Почётной грамотой Министерства сельского и водного хозяйства КР, она удостоена также Почётных грамот Ошской областной и Араванской районной государственных администраций. Отличник просвещения Киргизской ССР.

В 1990-1994 годы Содикова У. была депутатом Верховного Совета Кыргызстана (легендарного парламента), внесла свой вклад в формирование независимого государства. Удостаиваясь народного доверия, У. Содикова не раз избиралась депутатом Ошского областного, Араванского и Карасуйского районных, Тепе-Коргонского сельского Советов.

86. ХАЙДАРОВ ПАНАЙДИН
(1924-1971)

Хайдаров Панайдин республиканын түштүгүндө айыл чарбасынын өнүгүшүнө олуттуу салым кошкон иш билги жетекчилердин бири болгон. Ал 1924-жылы Ош облусунун Өзгөн шаарынын Мажримтал участкасында карапайым үй-бүлөдө туулган. 1940-жылы Ленин атындагы орто мектепти аяктагандан кийин, атайын орто окуу жайда, андан кийин айыл чарба техникумунда билим алып, "агроном" деген адистикке ээ болгон. Ошол эле жылы эсепчилерди даярдоо мектебин да бүтүрөт. Жаш жигит эки адистиги менен 1949-жылга чейин "Кенеш" колхозунда эсепчи болуп иштеген жана комсомолдук иштерге активдүү катышкан. Андан кийин бул колхоздун башкармалыгынын төрагалыгына дайындалат. Эки жылдай Ленин колхозунун эсепчиси болуп иштейт. 1952-1953 жылдары П. Хайдаров пахта чарбачылыгынын Өзгөн райондук бөлүмүнүн башчысы. Андан кийин райондун жетекчилигинин сунушу менен "Кызыл Октябрь" колхозунун башкармалыгынын төрагалык кызматына келет. Колхозду 1959-жылга чейин жетектөө менен П. Хайдаров чарбанын кирешесин жогорулатып, алдыңкылардын катарына алып чыгат. 1959-1960 жылдары "Коммунизм" колхозунун төрагасы, андан кийин Карл Маркс атындагы колхоздун төрагасы болуп иштеген. Кайсыл гана кызматта иштебесин П.Хайдаров чарбанын экономикасын көтөрүп, айыл тургундарынын жашоо деңгээлинин көтөрүлүшүнө камкордук көргөн. 1963-1969 жылдары ал "Өзгөн" совхозунун бөлүмүнүн башкармасы болуу менен бир кыйла ийгиликтерди жарата алган.

Панайдин Хайдаров экономикалык жана социалдык көптөгөн маселелерди чечүүгө активдүү катышкан. Ал 1958-жылы өткөн Кыргызстан Компартиясынын съездинин делегаты, бешинчи чакырылыштагы Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин депутаты катары мамлекеттик маселелердин чечилишине өз салымын кошкон.

Тажрыйбалуу жетекчинин, жөндөмдүү уюштуруучунун эмгеги мамлекет тарабынан белгиленип, 1957-жылы "Даңк белгиси" ордени, "1941-1945-жж Улуу Ата Мекендик согуш жылдары эмгектеги каармандыгы үчүн" медалы, 1962-жылы Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин президиумунун Ардак грамотасы менен сыйланган.

Панайдин Хайдаров 1971-жылы 47 жашында дүйнөдөн кайтат.

***

Ҳайдаров Панайдин республика жанубида қишлоқ хўжалигини юксалтиришга салмоқли ҳисса қўшган моҳир хўжалик раҳбарларидан биридир. У 1924 йили Ўш вилояти Ўзган шаҳрининг Мажримтол маҳалласида ўртаҳол деҳқон оиласида дунёга келган. 1940 йилда Ленин номли ўрта мактабни тамомлагандан сўнг, дастлаб Ўшдаги билим юртида, 1942-1944 йилларда эса қишлоқ хўжалиги техникумида таҳсил олиб, уни агроном ихтисослиги бўйича муваффақиятли тамомлади. Ўша йилиёқ колхоз бухгалтерлари тайёрлаш курсини тамомлади. Икки ихтисосликка эга бўлган ёш мутахассис, 1949 йилга қадар тумандаги "Кенгаш" жамоа хўжалигида ҳисобчи бўлиб ишлади, комсомол қўмитаси ишида фаол қатнашди. 1949-1950 йилларда шу хўжалик бошқарувининг раиси этиб тайинланган. Сўнг икки йил Ленин номли жамоа хўжалигида ҳисобчилик қилган. П.Ҳайдаров 1952-1953 йиллари Ўзган тумани пахтачилик бўлимининг мудири лавозимида ишлади. Шундан кейин туман раҳбарияти уни "Қизил Октябр" жамоа хўжалиги бошқарувининг раиси лавозимига тавсия қилган. Бу лавозимда 1959 йилгача ишлаган П.Ҳайдаров паст рентабелли хўжаликни илғорлар сафига олиб чиқди. 1959-1960 йилларда у "Коммунизм" жамоа хўжалигини бошқарди. Сўнг Карл Маркс номли жамоа хўжалиги раиси лавозимида меҳнат қилди. П.Ҳайдаров қаерда ва қайси лавозимда ишламасин, хўжалик иқтисодиётини юксалтирди, қишлоқликларнинг маданий турмуш даражасини яхшилашга қаратилган улкан ишларни амалга оширди. 1963-1969 йиллар давомида "Ўзган" совхозида бўлим бошқарувчиси вазифасини бажарган моҳир ташкилотчи

раҳбар бу ерда ҳам эътиборга лойиқ муваффақиятларга эриша олди. Панайдин Ҳайдаров ўзган тумани партия қўмитасининг аъзоси сифатида иқтисодиёт ва ижтимоий соҳадаги кўплаб масалаларни ҳал қилишда фаол иштирок этган. У Қирғизистон Компартиясининг 1958 йилда бўлиб ўтган съездига делегат бўлиб сайланган эди. 1958-1963 йилларда бешинчи чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг депутати бўлган ва республика миқёсидаги давлат масалаларини ҳал қилишга ўз ҳиссасини қўшган.

Моҳир ташкилотчи ва жонкуяр раҳбар фидокорона меҳнатлари эвазига 1957 йилда "Ҳурмат белгиси" ордени, 1946 йилда "Улуғ Ватан урушидаги шавкатли меҳнати учун" медали, 1962 йилда Қирғизистон ССР Олий Кенгаши Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган. Панайдин Ҳайдаров 1971 йили 47 ёшида вафот этган.

***

Хайдаров Панайдин был одним из умелых руководителей, внёсших весомый вклад в развитие сельского хозяйства на юге республики. Он родился в 1924 году в махалле Мажримтал города Узген, Ошской области, в семье рядового труженика.

Окончив среднюю школу им. Ленина в 1940 году сначала учился в училище, затем в Ошском сельхозтехникуме. Получил диплом по специальности "агроном". В том же году окончил и бухгалтерскую школу. Молодой специалист с двумя специальностями до 1949 года работал бухгалтером в колхозе "Кенеш", активно участвовал в комсомольской работе. Затем был назначен председателем правления этого хозяйства. Два года был бухгалтером колхоза им. Ленина. В 1952-1953 годы заведующий отдела хлопководства Узгенского района. После этого руководством района рекомендован на должность председателя правления колхоза "Кызыл Октябрь". Проработав в этой должности до 1959 года, П. Хайдаров вывел хозяйство из рядов низкорентабельных в передовые. В 1959-1960 годы он возглавлял колхоз "Коммунизм". Затем председатель колхоза им. Карла Маркса.

Где бы и в какой должности ни работал, П. Хайдаров поднимал экономику хозяйств, заботился о повышении жизненного уровня сельских жителей.

Будучи управляющим отделения совхоза "Узген" в 1963-1969 годы умелый руководитель и здесь сумел добиться значительных успехов. Панайдин Хайдаров активно участвовал в решении многих проблем экономики и социальной сферы.

Он был делегатом съезда Компартии Киргизии, состоявшегося в 1958 году, депутатом Верховного Совета Киргизской ССР пятого созыва, внёс свою лепту в решение государственных задач. Трудовые заслуги опытного руководителя и способного организатора достойно отмечены государством. Он был награждён в 1957 году орденом "Знак почёта", в 1946 году медалью "За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг.", в 1962 году Почётной грамотой Президиума Верховного Совета Киргизской ССР. Умер в 1971 году в возрасте 47 лет.

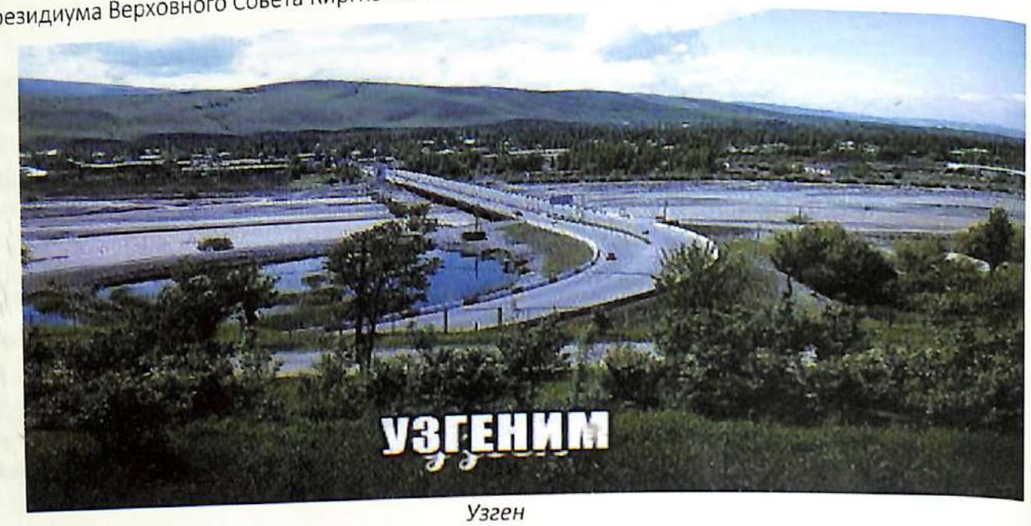

Узген

87. ШЕРМАТОВ РАХМИДДИН (1937-2001)

Рахмиддин Шерматов 1937-жылы 17-августта Ош областына караштуу Фрунзе районундагы (азыркы Баткен области, Кадамжай району) Халмион айылында туулган. Атасы Мухаммадякуб уулу Шермухаммад колхоздо көп жылдар бою тракторист болуп иштеген, апасы Ривоят үй кожойкеси. Рахмиддин Шерматов Фрунзе районундагы №7 (азыркы Сариков атындагы орто мектеп) мектепте, андан кийин Токтогул атындагы № 4 орто мектепте билим алган.

Окуучулук жылдары ал техникага кызыгып, атасы менен талаага бирге барып жүрүп, трактор айдаганды үйрөнүп алган. Он жылдыкты бүтүргөндөн кийин тракторист кесибин тандап алат. Атасы пенсияга чыкканда анын тракторун баласына өткөрүп беришет.

Жаш механизатор эмгекчилдигин жана өжөрдүгүн айгинелей алды. Көп убакыт өтпөй ал "Победа" колхозунун пахта талаасын айдоочу трактористтеринин алдыңкысы болууга жетишти. Ал райондун, областтын жана республиканын белгилүү механизаторлорунун ичинен татыктуу орун тапты. Колхоз пахта чарбачылыгы боюнча чоң ийгиликтерге жетишти, мында Р. Шерматовдун да салымы бар эле. Ошондуктан, 1966-жылы аны Кыргыз ССРинин колхозчуларынын экинчи съездине делегат кылып шайлашкан. Андан үч жыл өткөндөн кийин колхозчулардын Бүткүл союздук съездине катышат. 1970 жылы Р.Шерматов В.И. Лениндин туулган күнүнүн 100 жылдыгынын урматына "Эмгектеги каармандыгы үчүн" медалы менен сыйланган. А 1973-жылы пахта чарбачылыгынын механизациясында жетишкен ийгиликтери үчүн дагы бир мамлекеттик сыйлыкка Эмгек Кызыл Туу орденине татыктуу болот. Ошол жылы КПССтин мүчөлүгүнө кабыл алынат. Р.Шерматов талаачылык иштерде алдыңкы технологияларды колдонуу менен жаңычыл иштегендиги үчүн "Кыргыз ССРинин эмгек сиңирген рационализатору" деген наамга ээ болду. 1986-жылы ал Ленин ордени менен сыйланган.

Рахмиддин Шерматов жүгөрүнү өстүрүү боюнча натыйжалуу иштешти. Ал жүгөрү данынын түшүмдүүлүгүн ар бир гектарынан 167 центнерден жеткирди. Бул үчүн ал СССР мезгилинде Эл чарба жетишкендиктериин көргөзмөсүнө катышууга мүмкүнчүлүк алып, көргөзмөнүн коло медалы жана "Москвич" автоунаасы менен сыйланган.

1985-жылы алдыңкы механизатор катары Кыргызстан Компартиясынын XVIII съездине делегат болуп шайланган.

1993-жылы Р.Шерматов "Терели-Ата" дыйкан чарбасын уюштурган. Айыл чарба продуктыларын өндүрүү боюнча мыкты ийгиликтерди жараткан. Бул жетишкендиктери өкмөт тарабынан медалдар жана ардак грамоталар менен белгиленген.

1999-жылы республикалык маанидеги пенсияга чыгат.

Р.Шерматов жубайы Кароматхон менен бирге төрт уул жана эки кызды тарбиялап-өстүрүштү. Азыркы убакта алардын баары түрдүү тармактарда иштешет.

Рахмиддин Шерматов 16 мартта 2001-жылы көз жумган.

***

Раҳмиддин Шерматов 1937 йил 17 августда Ўш вилоятининг Фрунзе туманидаги (ҳозирги Боткен вилоятининг Қадамжой туманидаги) Халмиён қишлоғида оддий колхозчи оиласида туғилган. Унинг отаси Муҳаммадёқуб ўғли Шермуҳаммад бир неча йиллар давомида колхозда тракторчи бўлиб ишлаган, онаси Ривоят опа фарзандлар тарбияси билан шуғулланган уй бекаси эди. Раҳмиддин Шерматов дастлаб Фарғона туманидаги №7 (ҳозирги Д.Сариқов номли) ўрта мактабда таҳсил олган, сўнгра Ҳалмиён қишлоғининг ўзидаги №4 Тўқтағул номли ўрта мактабда ўқишни давом эттирган.

Ўқувчилик йилларидан техникага бўлган қизиқиши туфайли отаси билан далага чиқиб, трактор бошқаришни ўрганган эди. Шу боис мактабни тамомлагандан кейин тракторчилик касбини танлади. Отаси нафақага чиққач, ўзи бошқарган тракторни ўғлига топширди. Р. Шерматов меҳнатсеварлиги, тиришқоқлиги туфайли пахтага ишлов беришда "Победа" колхозининг энг илғор механизаторлари қаторидан ўрин олди. Хўжаликнинг ўзидагина эмас, балки туманда, вилоятда ва ҳатто республикада ҳам энг яхши механизаторлардан бири сифатида танилди. Хўжалик пахта етиштиришда катта ютуқларни қўлга киритган экан, бунда Раҳмиддин Шерматовнинг муносиб ҳиссаси бор эди. Шунинг учун 1966 йилда у Республика колхозчиларининг II съездига делегат қилиб сайланди. Орадан уч йил ўтгач, колхозчиларнинг Бутуниттифоқ съездида иштирок этди.

1970 йили В.И. Ленинниг 100 йиллиги шарафига "Шавкатли меҳнати учун" медали билан мукофотланди. Орадан икки йил ўтгач, пахтачиликни механизациялашдаги эришган муваффақиятлари учун ишлаб чиқариш илғорлари қаторида яна бир давлат мукофоти "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени билан тақдирланди. Ўша йили партия сафига қабул қилинди. Р. Шерматов деҳқончиликда илғор технологияларни қўллаш новатори эди. Бу борада эришган ютуқлари учун "Қирғизистонда хизмат кўрсатган рационализатор" деган унвонга сазовор бўлган. 1986 йилда Ленин ордени билан мукофотланди. Р.Шерматов айниқса маккажўхори етиштиришда ажойиб натижаларга эришган эди. У маккажўхори дони ҳосилдорлигини гектар бошига 167 центнерга етказиб, Бутуниттифоқ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида (ВДНХ) қатнашиш шарафига муяссар бўлди, ВДНХнинг бронза медали ва "Москвич" енгил автомашинаси билан мукофотланди.

1985 йилда илғор механизатор Қирғизистон Компартияси XVIII съездига делегат бўлиб сайланди.

1993 йили Р. Шерматов "Терели Ота" деҳқон хўжалигини ташкил этган. Қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари етиштиришда ажойиб ютуқларни қўлга киритди, бунинг учун бир қатор медаллар ва фахрий ёрлиқлар билан мукофотланди. 1999 йилда республика миқёсидаги пенсияга чиқди.

У турмуш ўртоғи Кароматхон ая билан тўрт ўғил ва икки қизни тарбиялаб, вояга етказган. Раҳмиддин Шерматов 2001 йил 16 мартда вафот этган.

***

Рахмидин Шерматов родился в 1937 году в селе Халмиён Фрунзенского района Ошской области (нынешнего Кадамжайского района Баткенской области). Его отец Мухаммадякуб угли Шермухаммад несколько лет работал трактористом в колхозе, мать Ривоят опа была домохозяйкой. Рахмидин Шерматов сначала учился в школе № 7 (ныне средняя школа им. Сарикова) Ферганского района, затем в школе № 4 им. Токтогула села Халмиён. Уже в ученические годы увлекался техникой, часто отправлялся с отцом в поле, научился управлять трактором. Окончив десятилетку, выбрал профессию тракториста. Когда отец вышел на пенсию, его трактор поручили Рахмиддину. Молодой механизатор проявил себя трудолюбием, упорством. Вскоре стал одним из лучших трактористов колхоза "Победа", обрабатывающих хлопковые поля. Он занял достойное место среди знатных механизаторов района, области, республики. Колхоз добился больших успехов в хлопководстве, и в этом был солидный вклад Рахмидина Шерматова. Поэтому в 1966 году его избрали делегатом второго съезда колхозников Киргизской ССР. А спустя три года, он участвовал во Всесоюзном съезде колхозников.

В 1970 году Р. Шерматов награждён медалю "За доблестный труд" в честь 100-летия В.И. Ленина. А в 1973 году за достигнутые успехи в механизации хлопководства в числе передовиков сельскохозяйственного производства ему вручена еще одна государственная награда - орден Трудового Красного знамени. В тот год он принят в члены КПСС. Р. Шерматов был новатором применения передовых технологий в растениеводстве. За достигнутые успехи в этой сфере, ему присвоено звание "Заслуженный рационализатор Киргизской ССР". В 1986 году он награждён орденом Ленина. Рахмиддин Шерматов показал замечательные результаты по выращиванию кукурузы. Он довёл урожайность кукурузного зерна до 167 центнеров с каждого гектара, за что ему выпала честь участвовать в ВДНХ СССР, где он был награждён бронзовой медалю ВДНХ и

автомашиной "Москвич". В 1985 году передовой механизатор был делегатом XVIII съезда Компартии Киргизии.

В 1993 году Р.Шерматов организовал крестьянское хозяйство "Терели-Ата", добился замечательных успехов по производству сельхозпродукции. За высокие достижения был награждён медалями и почётными грамотами. В 1999 году вышел на пенсию республиканского значения. Р. Шерматов вместе с супругой Кароматхон воспитал четырёх сыновей и двух дочерей. Сейчас все они добросовестно трудятся в различных отраслях. Рахмиддин Шерматов умер 16 марта 2001 года.

***

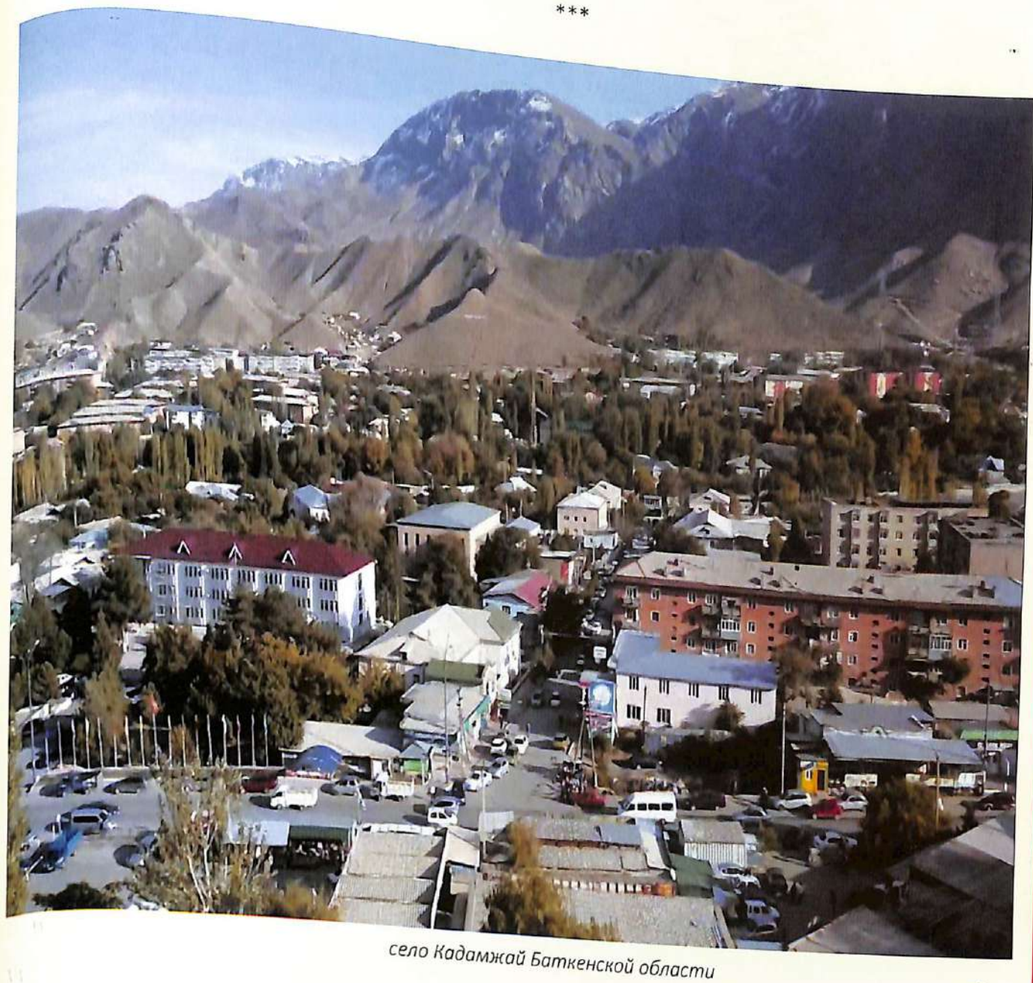

село Кадамжай Баткенской области

88. ЮНУСОВ ОЛИМЖОН (1926-1998)

Көрүнүктүү коомдук ишмер, колхоздордун активдүү куруучуларынын бири Олимжон Юнусов 1926-жылы Жалал-Абад облусунун Сузак районунда туулган. Эмгек жолун 1943-жылы соода тармагында баштайт. Адегенде сатуучу, андан кийин дүкөн башчысы, кийинчерээк Сузак райондук керек-жарак коомунун төрагасы болуп иштеген. 1952-1954 жылдары Сузак вино базасынын директору. 1954-1959 жылдары Сузак керек-жарак коомунун төрагасы. 1960-жылы О. Юнусов "Коммунизм" колхозунун төрагасы болуп дайындалып, аны 36 жыл бою жетектеген. Бул убакыттын ичинде ал өзүн жөндөмдүү уштуруучу, ишкер жана жетекчи катары көрсөтө алды. Колхоздун кирешеси жылдан жылга жогорулап, социалдык обьектилер, бала бакчалары, клубдар курулуп, ички жолдор асфальтталып, калкты таза суу менен камсыз кылуу жакшырды. "Коммунизм" колхозу СССРдин эл чарба жетишкендиктеринин көргөзмөсүнө көп жолу катышып, республикалык мелдештердин жеңүүчүсү болгон.

О. Юнусов эки жолу Ленин, Октябрь революциясы, "Эмгек Кызыл Туу", "Даңк белгиси" ордендери менен сыйланган. Төрт жолу Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин депутаты болуп шайланган. Олимжон Юнусов 1998-жылы 72 курагында көз жумган.

***

Олимжон Юнусов аграр соҳанинг таниқли фаолларидан бири 1926 йилда Жалолобод вилояти Сузоқ қишлоғида дунёга келди. Меҳнат фаолиятини 1943 йили савдо соҳасида бошлаган. Дастлаб сотувчи, дўкон мудири, кейинроқ эса Сузоқ матлубот жамиятининг раиси лавозимларида ишлади. 1952-1954 йилларда Сузоқ вино базасининг директори, 1954-1959 йиллари Сузоқ тумани матлубот жамиятининг раиси вазифаларида самарали меҳнат қилди.

1960 йилдан О. Юнусов хўжалик ишига ўтиб, тумандаги "Коммунизм" колхози раислигига сайланди. Бу хўжаликни 36 йил бошқарди. Бу давр ичида у ўзини моҳир ташкилотчи, ишбилармон раҳбар сифатида кўрсатди. Колхоз даромади йил сайин юқорилаб, жамоат бинолари, болалар боғчалари, клуб қурилди, ички йўллар асфальтланди, аҳолини тоза ичимлик суви билан таъминлаш яхшиланди. "Коммунизм" колхози СССР халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида (ВДНХ) бир неча марта қатнашган, республика мусобақасининг ғолиби бўлган.

О. Юнусов икки марта Ленин ордени, "Октябрь Инқилоби", Меҳнат Қизил Байроғи, "Ҳурмат белгиси" орденлари билан мукофотланган. У тўрт марта Қирғизистон ССР Олий Кенгаши депутати бўлиб сайланган. Олимжон Юнусов 1998 йили 72 ёшида вафот этди.

***

Олимжон Юнусов видный общественный деятель, один из активных строителей колхозов родился в 1926 году в Сузакском районе. Трудовую деятельность начал в 1943 году в системе торговли, сначала продавцом, затем заведовал ларьком, позднее работал председателем Сузакского потребительского общества. В 1952-1954 годы был директором Сузакской винной базы, в 1954-1959 годы председатель Сузакского районного потребительского общества. В 1960 году О. Юнусов был избран председателем колхоза "Коммунизм" и руководил им в течение 36 лет. За это время он показал себя как умелый организатор, предприниматель и руководитель. Из года в год повышалась доходность колхоза, строились социальные объекты, детские сады, клуб, заасфальтированы внутренние дороги, улучшилось обеспечение населения чистой питьевой водой. Колхоз "Коммунизм" неоднократно участвовал на выставках ВДНХ, стал победителем республиканского соревнования.

За выдающиеся достижения в развитии хлопководства и сельского хозяйства Юнусов награждён двумя орденами Ленина, а также орденами Октябрьской революции, Трудового Красного знамени, "Знак Почёта". Он четырежды был избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР. Олимжон Юнусов умер в 1998 году в возрасте 72 лет.

Торговый комплекс "Сузак" в г. Ош, построенный по инициативе А. Юнусова за счёт средств колхоза им. Коммунизм, Сузакского района

Первый секретарь ЦК Компартии Киргизии Т. Усубалиев на полях колхоза "Коммунизм" Сузакского района

89. КАРАХОЖАЕВ ТУРСУНХОЖА (1925-1992)

Карахожаев Турсунхожа 1925-жылы азыркы Баткен облусу Кадамжай районунун А. Масалиев атындагы айыл аймагындагы Таш-Коргон айылында туулган.

1942-жылы 17 жаш курагында Улуу Ата Мекендик согушка аттанып Ыраакы Чыгыш фронтунун сапёрлор взводунда Япон империалисттик баскынчы армиясы менен болгон согушка катышкан. 1945-жылы эрдиктери үчүн СССРдин Башкы кол башчысы И.В. Сталиндин колунан сыйлыктар алган. СССР Жогорку Советиинин Президиумунун жарлыгынын негизинде 1945-жылы 30-сентябрында "Японияны жеңгендиги үчүн" медалы менен сыйланган.

1946-жылы Улуу Ата Мекендик согуштан өз айылына кайтып келген. Ошол эле жылдан тартып, алгач "Большевик" колхозунда эмгектене баштайт. Тракторист-механизатор кесибин үйрөнөт.

Карахожаев Турсунхожа өз эмгеги менен иш билги жумушчу экендигин көрсөтөт. Ал күжүрмөн эмгеги үчүн Өкмөт тарабынан бир катар медалдар жана сыйлыктар менен сыйланган.

Карахожаев Турсунхожа алдынкы тракторчу-механизатор катары ошол чарбанын бригадирлигине дайындалат. 1965-жылы айыл чарба тармагындагы жетишкен ийгиликтери үчүн СССРдин Эл чарбасынын көргөзмөсүнө катышып, коло медаль алууга жетишкен. Ошондой эле "СССР Эл чарбасынын көргөзмөсүнүн катышуучусу" наамына ээ болгон. Айыл чарба тармагында талыкпай эмгектенип, кесибинин алдыңкысы, мелдештердин жеңүүчүсү болгондугу үчүн 1966-жылдын 16-майындагы СССР Жогорку Советинин Президиумунун жарлыгы менен "Эмгек Кызыл Туу" ордени менен сыйланган. Ошол эле жылы Кыргызстан Коммунистик партиясынын Ош облустук комитетинин мүчөсү болуп шайланган. 1967-жылы Карахожаев Турсунхожа Кыргыз ССР Жогорку Кенешинин 7-чакырылышынын депутаты болуп шайланган.

1981-жылы Фрунзе (азыркы Кадамжай) районунун Ленин атындагы колхоздун бригадири Карахожаев Турсунхожа жетектеген пахтачылар бригадасынын эмгектеги жетишкендиктери үчүн экинчи жолу "Эмгек Кызыл Туу" ордени менен сыйланган. Ал өтө жөнөкөй, кең пейил адам эле. Эл арасында жөнөкөй, жаштардын устаты болгон Карахожаев Турсунхожа 1992-жылы күтүүсүздөн 67 жаш курагында бул дүйнө менен кош айтышкан.

Ал азыркы учурда 90 жашты аркалаган жубайы менен 6 перзентти тарбиялады.

***

Қорахўжаев Турсунхўжа 1925 йили ҳозирги Боткен вилоятининг Қадамжой тумани А. Масалиев номидаги қишлоқ ҳукуматининг Тошқўрғон қишлоғида туғилган.

1942 йили 17 ёшидан Улуғ Ватан урушида қатнашиб, Узоқ Шарқ фронтининг сапёрлар взводида Японияга қарши жанг қилади. 1945 йили жангдаги жасурликлари учун шахсан Бош қўмондон И.В. Сталиндан мукофот олган. СССР Олий Совети Президиумининг 1945 йил 30 сентябрдаги Фармони билан "Япония устидан қозонилган ғалаба учун" медали билан тақдирланган. 1946 йили армия сафидан бўшатилгандан сўнг ўзининг қишлоғига қайтиб келади. Дастлаб у "Большевик" колхозида ишлайди. Бу ерда у тракторчи-механизатор касбини эгаллайди. Уруш қатнашчиси Қорахўжаев Турсунхўжа ўзининг меҳнат фаолияти давомида меҳнатсевар, тадбиркор ишчи сифатида намоён этди. Унинг муносиб меҳнатлари ҳукумат томонидан кўплаб медаллар ва мукофотлар билан тақдирланган. Қорахўжаев Турсунхўжа илғор тракторчи-механизатор сифатида шу хўжаликнинг бригадири этиб тайинланади. 1965 йили қишлоқ хўжалиги тармоғидаги эришган ютуқлари учун Бутуниттифоқ халқ хўжалиги кўргазмасида иштирок этиб, кумуш медал билан мукофотланган. Шундан сўнг "Бутуниттифоқ халқ хўжалиги кўргазмаси қатнашчиси" номига сазовор бўлган.

Қишлоқ хўжалиги тармоғидаги самарали фаолияти, кўплаб мусобақаларда ғолиб бўлганлиги учун СССР Олий Совети Президиумининг 16 май 1966 йилдаги Фармони билан "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени билан тақдирланган. Худди шу йили у Қирғизистон Коммунистик партияси Ўш вилояти қўмитасининг аъзолигига сайланди. Шунингдек, у 1967 йили 7-чақириқ Қирғизистон ССР Олий Кенгаши депутати бўлиб сайланган.

1981 йили Фрунзе (ҳозирги Қадамжой) туманидаги Ленин номли колхознинг бригадири бошқарган пахтачилик бригадасининг меҳнатдаги ютуқлари учун у иккинчи марта "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени билан тақдирланди.

У олийжаноб инсон эди. Эл орасида камтарин, ёшларнинг устози бўлган Қорахўжаев Турсунхўжа 1992 йили 67 ёшида вафот этган. У бугунги кунда 90 ёшга кирган умр йўлдоши билан 6 фарзандни тарбиялади. Бугунги кунда унинг 30 невараси ва 8 чевараси отаси ва бобосининг эзгу ишларини давом эттирмоқдалар.

***

Карахужаев Турсунхожа родился в 1925 году на территории нынешнего села Ташкоргон айыльного округа имени А. Масалиева Кадамжайского района Баткенской области. В 1942 году в семнадцатилетнем возрасте ушёл в ряды Советской армии. В составе сапёрного взвода Дальневосточного фронта участвовал в боях против армии Японии. В 1945 году за мужество получил награды от имени главнокомандующего И.В. Сталина. Указом Президиума Верховного Совета СССР от 30 сентября 1945 года был награждён медалью "За победу над Японией".

В 1946 году после демобилизации из армии, он вернулся в своё село. Сначала он работал в колхозе "Больщевик", здесь же он научился профессии тракториста-механизатора. Участник войны Карахужаев Турсунхожа показал себя как трудолюбивый, предприимчивый работник. Его достойный труд оценён правительством многими медалями и наградами.

Карахужаев Турсунхожа как передовой тракторист-механизатор был назначен бригадиром этого хозяйства. За успехи в отрасли сельского хозяйства в 1965 году он участвовал на ВДНХ и был награждён серебряной медалью.

Указом Президиума Верховного Совета СССР от 16 мая 1966 года награждён орденом Трудового Красного Знамени. В этом же году он был избран членом Ошского областного комитета Коммунистической партии Киргизстана. В 1967 году был избран депутатом Верховного Совета Киргизской ССР 7-го созыва.

В 1981 году бригадир колхоза имени Ленина Фрунзенского (нынешнего Кадамжайского) района Карахужаев второй раз награждён орденом Трудового Красного Знамени. Он был замечательным человеком. Карахужаев Турсунхожа умер в 1992 году в возрасте 67 лет. Он воспитал 6 детей. В настоящее время у него 30 внуков, 8 правнуков, которые продолжают хорошее дело своего отца и деда.

***

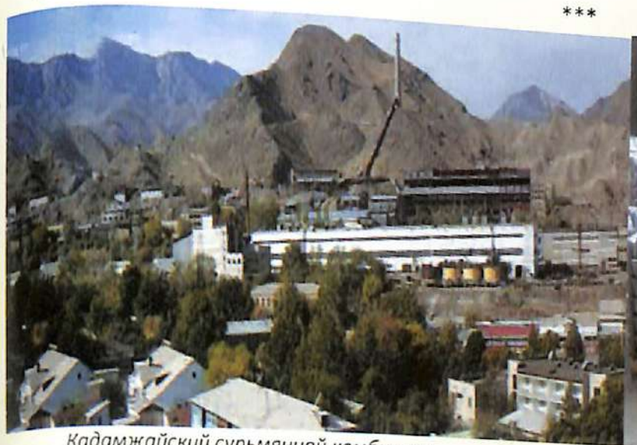

Кадамжайский сурьмянной комбинат.

Продукция Кадамжайского сурьмянного комбината

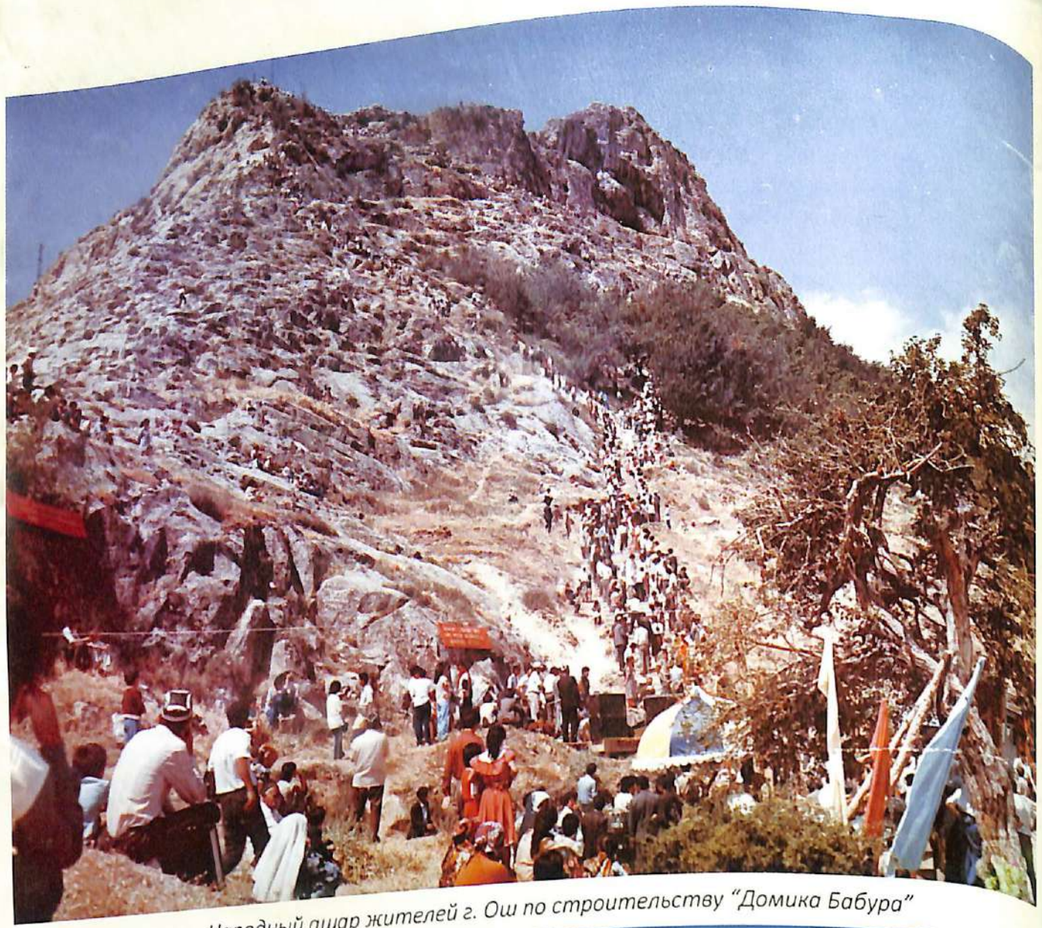

Народный ашар жителей г. Ош по строительству "Домика Бабура"

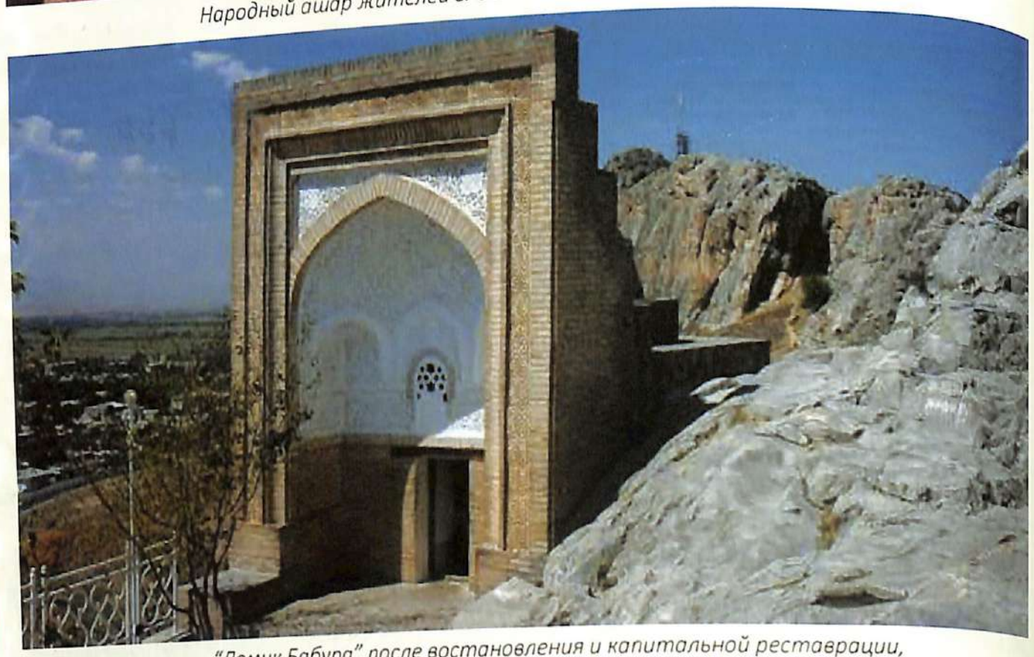

"Домик Бабура" после востановления и капитальной реставрации, организованной общественным деятелем М. Ишматовым

VI БАП
АГАРТУУ, САЛАМАТТЫКТЫ САКТОО,УКУК КОРГОО
ОРГАНДАРЫНЫН, КУРУЛУШ ЖАНА ТРАНСПОРТ
ТАРМАКТАРЫНЫН КЫЗМАТКЕРЛЕРИ

VI БЎЛИМ
ҲАЛҚ ТАЪЛИМИ, СОҒЛИҚНИ САҚЛАШ, ҲУҚУҚ-ТАРТИБОТ, ҚУРИЛИШ
ВА АВТОТРАНСПОРТ ТАРМОҒИДА ФАОЛИЯТ ЮРИТГАН АРБОБЛАР

ГЛАВА VI
РАБОТНИКИ ПРОСВЕЩЕНИЯ, ЗДРАВООХРАНЕНИЯ,
ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ,
СТРОИТЕЛЬСТВА И АВТОТРАНСПОРТА

90. БАХРОМОВ НЕМАТЖАН
(1934-2002)

Нематжан Бахромов 1934-жылы Ош шаарында кызматкердин үй-бүлөсүндө туулган.

1942-1949 жылдары Ош шаарындагы жети жылдык мектепте билим алып, андан кийин педагогикалык окуу жайына кирет. 1951-жылы аны аяктагандан кийин билим берүүнүн Ош областтык башкармалыгынын жолдомосу менен Каганович атындагы мектептин башталгыч класстарынын мугалими болуп иштеген.

1953-1955 жылдары Н.Бахромов Маргилан мамлекеттик педагогикалык институтунда билимин жогорулатат.

1953-1964 жылдары Ош шаарынын Шевченко, Нариманов жана Ленин атындагы мектептерде, Кара-Суу районунун Толстой атындагы мектепте өзбек тили жана адабияты сабагынан окутат. Ошол эле убакытта Кара-Суу районунун "Галаба байроги" гезитинин редакциясында иштеп, журналисттик ишмердүүлүк да жүргүзөт. Өзүнүн сабагы боюнча тажрыйбалуу адис катары ондогон жаш мугалимдерге устат болгон.

1964-1970 жылдары Н.Бахромов Шевченко атындагы мектепте окуу бөлүмүнүн башчысы, 1970-1974 жылдары Горький орто мектебинин директору. 1974-1997 жылдары Ош шаарындагы Токтогул атындагы орто мектептин директору болуп иштеп турган учурда ал уюштуруучулук жөндөмдүүлүгүн көрсөтө алды. Анын жетекчилиги менен Токтогул атындагы мектептин жамааты окуу-тарбия процессинде мыкты ийгиликтерге жетише алышкан. Эң башкысы - ал ынтымактуу, демилгелүү педагогдордун командасын түзүүгө жетишти.

Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген мугалими, Кыргыз Республикасынын билим берүүсүнүн мыктысы Н.Бахрамов КРнын билим берүү министрлигинин, Ош шаардык билим берүү бөлүмүнүн ардак грамоталары менен сыйланган. Бир нече жолу Кыргызстан мугалимдеринин съездине делегат болуп катышкан.

1989-1994-жылдары Нематжан Бахромов Кыргыз Республикасы Жогорку Кеңешинин депутаты болгон. Нематжан Бахрамов 2002-жылы көз жумган.

***

Неъматжон Баҳромов моҳир муаллим, жонкуяр раҳбар 1934 йили Ўш шаҳрида ҳизматчи оиласида туғилган.

1942-1949 йиллари Ўш шаҳридаги 7 йиллик мактабда, сўнг 1949-1951 йилларда Ўш Педагогика билим юртида таҳсил олди. Вилоят таълим бўлимининг йўлланмаси билан 1951 йили Каганович номли ўрта мактабда бошланғич синф ўқитувчиси бўлиб ишлади.

1953-1955 йилларда Марғилон шаҳрининг Педагогика давлат олийгоҳида таҳсил олди. 1953-1964 йиллари Ўш шаҳридаги Нариманов, Ленин, Шевченко, Қорасув туманига қарашли Л.Толстой номли мактабларда ўзбек тили ва адабиётидан дарс берди. Она тили ва адабиётга бўлган қизиқиши талабалик йилларда намоён бўлган эди. Шу даврда Қорасув туманидаги "Ғалаба байроғи" газетасида журналист бўлиб, ишдан ажралмаган ҳолда вилоят радиосида ҳам ишлади.

Неъматжон Баҳромов ўзбек тили ва адабиётининг етук мутахассиси, юзлаб ўқувчиларга она тили мағзини, ўзбек адабиёти, айниқса, мумтоз адабиётнинг теран мазмунини маҳорат билан етказиб берган. Ўзбек тили ва адабиёти мутахассислиги бўйича ўнлаб кадрларга устозлик қилган. 1964-1970 йилларда Шевченко номли мактабда илмий бўлим мудири, 1970-1974 йилларда М. Горький номли ишчи-ёшлар мактабида директор лавозимида ишлади.

1974-1997 йиллари Ўш шаҳридаги Тўқтағул номли ўрта мактабда директорлик лавозимида ишлади. Неъматжон Баҳромов чорак асрдан кўпроқ вақт мактаб директори

лавозимида ишлаб, ўзининг ташкилотчилик, кучли раҳбарлик қобилиятини кўрсатди. Аҳил, бирбирига меҳрибон, ишчан жамоани шакллантира олди.

"Қирғизистонда хизмат кўрсатган ўқитувчи", Қирғизистон халқ таълими аълочиси унвонлари, ватанпарварлик тарбиясида эришган муваффақиятлари учун Қирғизистон таълим вазирлигининг, Ўш шаҳар таълим бўлимининг фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган. Қирғизистон ўқитувчилар съездиларида бир неча марта делегат сифатида қатнашиб, медаллар билан тақдирланди. 1989-1994 йиллари Қирғизистон Олий Кенгашининг депутати бўлган. Неъматжон Баҳромов 2002 йилда вафот этди.

***

Нематжан Бахрамов родился в 1934 году в городе Ош, в семье служащего.

С 1942 до 1949 годы. учился в семилетней школе города Ош, затем поступил в Ошское педагогическое училище, которое окончил в 1951 году.

По направлению Ошского областного управления народного образования работал учителем начальных классов в школе им. Кагановича.

В 1953-1955 годах Н.Бахрамов учился в Маргиланском Государственном педагогическом институте.

В 1953-1964 годах Нематжан Бахрамов преподавал узбекский язык и литературу в школах им. Нариманова, им. Ленина, им. Шевченко города Ош, им.Толстого Карасуйского района. В то же время занимался журналистской деятельностью в редакции газеты "Галаба байроги" Карасуйского района. Одновременно работал в областном радио.

Как опытный специалист по своему предмету, был наставником десятков молодых преподавателей.

В 1964-1970 годах Н.Бахрамов работал завучем школы им. Шевченко, в 1970-1974 годах директором школы им. Горького.

С 1974 по 1997 годы он руководил педагогическим коллективом средней школы им. Токтогула города Ош.

Работая более четверти века в качестве директора школы, он проявил высокие организаторские способности. Под его руководством коллектив школы им. Токтогула добился замечательных успехов в налаживании учебно-воспитательного процесса. Самое главное - он сумел создать дружную, инициативную команду педагогов.

Заслуженный учитель Кыргызстана, отличник образования Кыргызстана, Н.Бахрамов награждён почётными грамотами Министерства образования КР, городского отдела образования. Несколько раз был делегатом съездов учителей Кыргызстана.

В 1989-1994 годы Нематжан Бахрамов был депутатом Верховного Совета Киргизской ССР.

Нематжан Бахрамов умер в 2002 году.

***

91. АЛИМЖАНОВА АРОФАТХОН

Алимжанова Арофатхон Мирадиловна 1942-жылы 21-декабрда Ош шаарында туулган.

1967-жылы Ош мамлекеттик педагогикалык институтун аяктайт. Педагог-психолог адистигине ээ.

Өзүнүн эмгек жолун Шевченко атындагы орто мектепте пионер вожатый болуп иштөө менен баштайт, андан кийин баштапкы класстардын окуучуларына сабак берет.

1965-жылы А.Алимжанова №16 бала бакчага тарбиячы болуп которулат. Эки жылдан кийин №25 бала бакчанын мүдүрү болуп дайындалат.

1970-жылдан 1988-жылга чейин №33 бала бакчаны жетектейт. Андан кийин 22 жыл бою Ош шаарындагы №66 бала бакчага башчылык кылат. Жалпы эмгек стажы 47 жылды түзөт.

А.Алимжанова Ош шаардык кеңешинин депутаты болуп шайланган. Эки жолу депутаттык топтун ишин жетектеген.

1979-жылы Кыргыз ССР аялдар Комитетинин президиумунун мүчөсү, 1996 жылдан аялдардын Ош шаардык кеңешинин төрайымы болгон.

2000-2008 жылдары А.Алимжанова "Кыял" аялдар кайрымдуулук фондунун төрайымы. Кыргыз Республикасынын мугалимдеринин алтынчы съездинин делегаты.

Он беш жыл бою (2009-жылга чейин.) Ош шаардык шайлоо комиссиясынын мүчөсү. Ош шаардык Өзбек улуттук-маданий борборунун мүчөсү.

Ал шаардык мамлекеттик администрациянын коллегиясынын жана шаардык кеңештин аткаруу комитетинин мүчөсү.

2010-жылдагы июнь окуяларынан кийин эл аралык уюмдардын өкүлдөрү менен бирге жабыркагандардын маселелерин чечүүгө жана гуманитардык жардамдарды бөлүштүрүүгө катышат.

А.Алимжанова Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген мугалими, КРнын билим берүүсүнүн мыктысы наамдарына ээ. "Эмгектеги артыкчылыгы үчүн" медалы жана КРнын билим берүү министрлигинин Ардак грамотасы менен сыйланган. Персоналдык пенсионер.

***

Олимжонова Арофатхон Миродилжоновна 1942 йил 21 декабрда Ўш шаҳрида туғилган. 1967 йили Ўш Давлат педагогика олийгоҳининг педагогика факультетини тамомлаган. Педагог-психолог ихтисослигига эга.

Меҳнат фаолиятини 1963 йили Ўш шаҳридаги Т.Г. Шевченко номли ўрта мактабда пионер вожатийликдан бошлаб, сўнгра бошланғич синфлар муаллими лавозимида ишлаган.

1965 йили шаҳардаги 16-болалар боғчасига тарбиячи лавозимига ишга ўтказилади. 1967 йили 25-болалар боғчасига мудир этиб тайинланади. 1970 йили эса уни 33-болалар боғчасига мудирликка ўтказадилар. У 1988 йилгача шу мактабгача тарбия муассасасига мудирлик қилди. 1988 йилдан 2010 йилгача эса Ўш шаҳридаги 66-болалар боғчасига раҳбарлик қилади.

Умумий меҳнат тажрибаси - 47 йил.

Ўш шаҳар кенгаши депутати, икки марта депутатлар гуруҳи раҳбари бўлиб сайланган. 1979 йили Республика хотин-қизлар қўмитаси президуми аъзолигига сайланган. 1996 йили Ўш шаҳар хотин-қизлар қўмитаси раислигига сайланган.

2000 йилдан 2008 йилгача "Қиял" хотин-қизлар ҳайрия жамғармаси раиси.

Ўқитувчиларининг 6 съездида делегат сифатида иштирок этган.

2009 йилгача 15 йил давомида шаҳар сайлов комиссияси аъзоси бўлган. Ўш шаҳар ўзбек миллий-маданий марказ аъзоси.

Ўш шаҳар коллегияси ва шаҳар ижроия қўмитаси аъзолигига сайланган.

1990 йил июн воқеаларидан кейин икки миллат вакилларини яраштириш тадбирларида фаол иштирок этган.

2010 йил воқеаларидан кейин халқаро ташкилотлар вакиллари билан ҳамкорликда жабрланганларнинг масалаларини ҳал қилишда, уларга инсонпарварлик ёрдамларини тарқатишда қатнашди.

"Меҳнатда ўрнак кўрсатгани учун" медали, ҚР Таълим вазирлиги фахрий ёрлиғи билан тақдирланган. Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган ўқитувчи, ҚР таълим аълочиси унвонларига эга. Шахсий нафақада.

***

Алимжанова Арофатхон Мирадиловна родилась 21 декабря 1942 года в городе Ош.

В 1967 году окончила педагогический факультет Ошского Государственного педагогического института. Имеет специальность педагог-психолог.

Начала трудовую деятельность пионервожатой в средней школе им. Шевченко, затем работала учительницей начальных классов.

В 1965 году А.Алимжанова переведена воспитательницей в детский сад №16. А через два года, назначена заведующей детским садом №25.

В 1970 году она переведена на должность заведующей детским садом №33. Она руководила коллективом этого учреждения до 1988 года. Затем в течении 22 лет занимала должность заведующей детским садом №66 города Ош.

Её общий трудовой стаж составляет 47 лет.

А.Алимжанова была избрана депутатом Ошского городского кенеша. Дважды была руководителем депутатской группы. В 1979 году она избрана членом президиума Комитета женщин Киргизской ССР, а в 1996 году председателем Ошского городского комитета женщин. С 2000 по 2008 годы А.Алимжанова председатель женского благотворительного фонда "Киял".

В качестве делегата участвовала в шестом съезде учителей республики.

В течение 15 лет (до 2009 г.) была членом городской избирательной комиссии. Член узбекского национально-культурного центра города Ош.

Она была членом коллегии городской государственной администрации и членом исполкома городского совета.

После июньских событий 2010 года, вместе с представителями международных организаций, участвовала в решении вопросов пострадавших, распределении гуманитарной помощи.

А.Алимжанова имеет звания Заслуженный учитель Кыргызской Республики, отличник образования КР. Награждена медалью "За трудовое отличие", почётной грамотой Министерства образования КР. Персональный пенсионер.

***

92. АТАХАНОВ КАМИЛЬ

Түштүк Кыргызстандын саламаттык сактоо системасын өнүктүрүүгө зор салым кошкон. Камиль Атаханов 1930-жылы Джалал-Абад облусунун Көк-Жаңгак шаарында шахтёрлордун үй-бүлөсүндө туулган. 1947-жылы орто мектепти күмүш медаль менен аяктагандан кийин Кыргыз Мамлекеттик медицина институтунда окуйт. 1952-жылы Жалал-Абад областынын Октябрь райондук ооруканасына дарыгер-фтизиатр болуп иштей баштайт. Андан кийин Көк-Жаңгак шаардык ооруканасыны хирург болуп которулат. 1953-жылы Көк-Жаңгак шаардык саламаттыкты сактоонун бөлүмүн жетектейт. 1955-жылы Көк-Жаңгак шаардык бириккен оорукананын башкы дарыгери болуп дайындалат.

1959-жылы Ош, Жалал-Абад областтары биригтирилгенден кийин Ош областтык саламаттыкты сактоо бөлүмүнүн жетекчинин орун басары, ошол эле учурда областтык оорукананын хирургу болуп иштеген. 1964-1985 жылдары Ош областтык саламаттыкты сактоо бөлүмүн жетектейт.

1985-жылдан Ош областтык кургак учукка каршы диспансердин башкы дарыгери жана жогорку категориядагы дарыгер-фтизиатр. 1998-жылы ОшМУнун медицина факультетинин саламаттыкты сактоо жана социалдык медицина кафедрасынын башчысы. 2005-жылы Кайра даярдоо жана квалификацияны жогорулатуу боюнча Кыргыз мамлекеттик институттун МИ ПК дарыгерлердин билимин өркүндөтүү факультетинин деканы болуп дайындалат. Камил Атахановичтин ишмердүүлүгүн Ош областынын саламаттыкты сактоо тармагынын калыптанышы, материалдык-техникалык жактан бекемделиши, медициналык татыктуу кадрларды тандоо жана тарбиялоо иштери менен тыгыз байланышта карооо керек. Биринчи кезекте медициналык кадрлар маселеси чечилген. Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитетинин жана министрлер Советинин макулдугу менен Ош жана Жалал-Абад шаарларында абитуриенттерди Фрунзе шаарындагы жана Өзбекстандагы мединституттарга кабыл алуу уюштурулган. Атахановдун жетекчилиги астында Ош областтык көп профилдүү ооруканасы курулган. Чарбалык жетекчилердин колдоосу менен чарбалар аралык ооруканалар курулуп, ачылган. Орто Азияда биринчи жолу 600 орундуу көп профилдүү балдар ооруканасы курулат. Медициналык ыкчам жардам кызматын өнүктүрүү үчүн областтык ооруканандын алдында санитардык авиация кызматы түзүлүп, ага АН, ЯК-10, самолёттору, үч "Тез жардам" автоунаасы бекитилип берилген. Ал иштеген жылдары Ош аймагында гана эмес, анын чегинен алыс да таанылышкан медициналык кадрлардын бүтүндөй тобу өсүп чыкты.

Камиль Атахановичтун эмгеги "Эмгек Кызыл Туу", эки жолу "Ардак белгиси", III даражадагы "Манас" ордендери, "Даңк", "В.И.Лениндин 100 жылдык юбилейи" медалдары, ошондой эле түрдүү коомдук уюмдардын медалдары жана даталуу күндөргө карата сыйлыктар менен бааланган. Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин Ардак грамотасы жана грамотасы менен 6 жолу сыйланган жана Кыргыз Республикасынын Ардак грамотасына татыктуу болгон. Эмгектин ардагери, СССРдин жана Кыргыз Республикасынын саламаттыкты сактоосунун мыктысы, Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген дарыгери, профессор, медицина илимдеринин эки кандидатын даярдоо менен бирге 67 илимий макалалардын автору болгон. Көк-Жаңгак, Ош шаарларынын ардактуу атуулу, Кайра даярдоо жана квалификацияны жогорулатуу боюнча Кыргыз мамлекеттик институттун ардактуу профессору.

Эл депутаттарынын Көк-Жаңгак жана Ош шаардык Кеңештеринин үч жолку депутаты. 1959-жылдан 9 жолу эл депутаттарынын Ош областтык Кеңешине депутат, үч жолу Кыргызстан Компартиясынын областтык комитетинин мүчөсү болуп шайланган.

***

Комилжон Отахоновоич Отахонов Қирғизистоннинг жанубида саломатликни сақлаш тизимини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган, 1930 йили Жалолобод вилоятининг Кўкёнғоқ шаҳрида шахтёрлар оиласида туғилган. 1947 йили ўрта мактабни кумуш медал билан тамомлаб, Қирғизистон Давлат тиббиёт олийгоҳига ўқишга кирган, уни 1952 йили тамомлагандан сўнг, Жалолобод вилоятининг Октябр тумани касалхонасига фтизиатр этиб юборилган, Кўкёнғоқ шаҳар касалхонасида хирург бўлиб ишлаган. 1953 йили Кўкёнғоқ шаҳар саломатликни сақлаш бўлими мудири, 1955 йили Кўкёнғоқ шаҳар касалхонаси бош шифокори этиб тайинланган.

1959 йили Ўш ва Жалолобод вилоятлари бирлаштирилганда, Ўш вилояти саломатликни сақлаш бўлими мудирининг ўринбосари, вилоят касалхонасининг хирурги этиб тайинланган. 1964 йилдан бошлаб 1985 йилгача Ўш вилояти саломатликни сақлаш бўлимининг мудири лавозимида меҳнат қилди. 1985 йилдан Ўш вилоят сил касалликлари диспансерининг бош шифокори, 1998 йили Ўш Давлат университетида кафедра мудири, профессор, 2005 йилдан Қирғизистон Давлат тиббиёт олийгоҳининг врачлар малакасини ошириш факультетини декани бўлиб фаолият юритди.

К.Отахонов Ўш вилояти соғлиқни сақлаш бўлимига ишга тайинлангандан кейин атрофига кучли мутахассисларни тўплай бошлади. Жарроҳ Юсуф Қосимов, терапевт Суламиф Машковская, акушер Михаил Герман, педиатр Любовь Шаманина, эпидемиолог Василий Катькалов кабилар шулар жумласидандир. Вилоят касалхонасига дастлаб А.Вдовиченко, кейинчалик В.Сергеевни ишга тайинлади.

К.Отахонов тиббиёт муассасалари моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, етарли кадрлар билан таъминлашда жуда катта ишларни амалга оширди. Республика жанубида кадрлар етишмаслигига барҳам бериш мақсадида аввал Республика раҳбарияти розилигини олиб, Тошкент тиббиёт олийгоҳи билан келишиб, кириш имтиҳонлари Ўш ва Жалолобод шаҳарларида олинишига эришди. К. Отахонов раҳбарлигида Ўш вилояти кўп тармоқли касалхонаси биноси қурилди. Давлат капитал жамғармалари, маҳаллий бюджет ҳамда колхоз ва совхозлар ҳисобидан йирик шаҳар ва туман касалхоналари қурилишига катта аҳамият берилди. Унинг жонбозлиги билан Ўрта Осиёда биринчи бор 600 ўринли Ўшда кўп тармоқли болалар касалхонаси қурилди. Шунингдек Сузоқ, Аравон, Қорасув, Олабуқа туманлари хўжаликлари ёрдамида колхоз бошқаруви идоралари даволаш масканларига ўтказиб берилди. Тез тиббий ёрдам кўрсатиш станциялари ташкил қилинди. Вилоят касалхонасн қошида санитар авиацияси бўлими очилиб, АН, ЯК-10 санитар самолётлари, учта "Тез ёрдам" машинаси билан таъминланди.

Комилжон Отахонов Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган врач, тиббиёт фанлари номзоди, 67 илмий ишлари матбуотда босилган. Кўкёнғоқ ва Ўш шаҳарларининг фахрий фуқароси, меҳнат фахрийси, Қирғизистон Давлат тиббиёт олийгоҳининг фахрий профессори.

"Меҳнат Қизил Байроғи", икки марта "Ҳурмат белгиси", III даражали "Манас" орденлари, "Даңк", "В.И. Ленин туғилганининг 100 йиллиги муносабати билан" медаллари, 6 марта Қирғизистон Республикаси Олий Кенгашининг фахрий ёрлиғи ва Қирғизистон Республикаси Президентининг фахрий ёрлиғи билан тақдирланган. СССР саломатликни сақлаш вазирлиги ва бир қанча жамоат ташкилотларнинг аълочиси. 3 марта Кўкёнғоқ ва Ўш шаҳарлар кенгашларининг 9 марта вилоят кенгашининг депутати, 3 марта Ўш вилояти партия қўмитаси аъзоси бўлиб сайланган. К. Отахонов турмуш ўртоғи ўқитувчи ва врач Муборакхон Қорабоева билан ҳурматга лойик фарзандларни тарбиялаб, вояга етказдилар.

***

Камил Атаханович Атаханов внёс большой вклад в развитие системы здравоохранения Юга Кыргызстана, родился в 1930 году в городе Кок-Янгак, Джалал-Абадской области в семье шахтёров. В 1947 году после окончания средней школы с серебрянной медалью поступил в Кыргызский государственный медицинский институт. В 1952 году был назначен врачом-фтизиатром в Октябрьскую районную больницу Джалал-Абадской области, затем переведён хирургом в Кок-Янгакскую городскую больницу. В 1953 году назначен заведующим отдела здравоохранения города Кок-Янгак, в 1955 году назначен главным врачом Кок-Янгакской объединенной городской больницы.

В 1959 году в связи с объединением Ошской и Джалал-Абадской областей был переведён заместителем заведующего отдела здравоохранения Ошской области, хирургом областной больницы. 1964-1985 годы был руководителем Ошского областного отдела здравоохранения.

С 1985 года главный врач Ошского областного противотуберкулёзного диспансера и врач-фтизиатр высшей категории. В 1998 году заведующий кафедры здравоохранения и социальной медицины ОшГУ, профессор. В 2005 году назначен деканом факультета усовершенствования врачей КГМИ и ПК.

Деятельность Камиля Атаханова тесно связана с системой здравоохранения Ошской области, его становлением, укреплением материально-технической базы, подбором и воспитанием достойных медицинских кадров.

В первую очередь была решена проблема медицинских кадров. С ведома и согласия Цк Компартии и Совета Министров Киргизии в Оше и Джалал-Абаде был организован приём студентов в медицинские вузы Узбекистана и города Фрунзе. Под руководством Атаханова была построена Ошская областная многопрофильная больница, при поддержке руководителей хозяйств были открыты межхозяйственные больницы, впервые в Средней Азии в городе Ош была построена многопрофильная областная детская больница на 600 мест. В целях оказания экстренной скорой медицинской помощи была создана при областной больнице служба санитарной авиации, за ней были закреплены самолёты АН, ЯК-10, три машины скорой помощи. За время его работы выросла целая плеяда медицинских кадров, которые прославились не только в Оше, но и далеко за её пределами.

Камиль Атаханов награждён орденом Трудового Красного Знамени, дважды орденом "Знак почёта", орденом "Манас" III степени, медалями "Данк", "В честь столетия В.И. Ленина", а также медалями различных общественных организаций и в честь знаменательных дат, 6 раз Почётной грамотой и грамотой Верховного Совета Киргизской ССР, Почётной грамотой Президента Кыргызской Республики. Является ветераном труда. Отличник здравоохранения СССР, отличник здравоохранения Кыргызской Республики. Заслуженный врач Кыргызской Республики, профессор, подготовил двух кандидатов медицинских наук, опубликовал 67 научных работ. Почётный гражданин городов Ош и Кок-Янгак, почётный профессор КГМИиПК. Трижды избирался депутатом Кок-Янгакского и Ошского городского совета депутатов трудящихся. С 1959 года 9 раз был избран депутатом Ошского областного совета депутатов трудящихся, трижды избирался членом Ошского областного комитета компартии Киргизии.

Здания здравоохранения построенные под руководством К.Атаханова:
Здание Ошской областной детской больницы Здание Ошской областной больницы

93. КАСЫМОВ ЮСУФ
(1909 - 1987)

Ош облусунун саламаттык сактоо системасын өнүктүрүгө зор салым кошкон Касымов Юсуф Касымович 1909-жылы Ош шаарында жумушчулардын үй-бүлөсүндө туулган. Атасы шаардык ооруканада санитар болуп иштеген, апасы үй кожойкеси болгон.

Юсуф Касымов баштапкы мектепте билим алгандан кийин 1923-жылы Ташкент шаарына окууга барат. Ар кандай жерлерде иштеп жүрүп, тагдыр аны медициналык институтка алып келет. 1938-жылы институтту бүтүрүп, Чирчик шаардык ооруканада иштөө менен хирургга керектүү болгон тажрыйбага ээ болуп, ошол оорукананын башкы дарыгери кызматка чейин көтөрүлөт.

1941-жылы июнда Улуу Ата Мекендик согуш башталганда Кызыл Армияга чакырылып, фронттук госпиталдарда хирург болуп согуш аяктаганга чейин иштеп келген. 1943-жылы Юсуф Касымовту коммунисттик партиянын мүчөлүгүнө кабыл алышкан. Прибалтика, Калинин, Белорус фронтторунун курамында кан майданда жүрүп, кааман эмгеги үчүн "Кызыл Жылдыз" ордени менен сыйланган, үч жолу фронттун жетекчилиги тарабынан алкышка ээ болгон. Үч жолу оор жараат алган.

Юсуф Касымов 1946-1960 жылдары Ош шаарынын саламаттыкты сактоо бөлүмүн жетектейт.

1960-1962-жылдары Ош областтык оорукананын башкы дарыгери жана хирургу.

1962-1978 жылдары Ош областтык саламаттыкты сактоо бөлүмүн башкы хирургу жана Ош областтык оорукананын хирургу.

Юсуф Касымович Касымов медицинада сиңирген эмгеги үчүн Ленин, "Эмгек Кызыл Туу", "Даңк белгиси" ордендери жана көптөгөн медалдар менен сыйланган.

1958 жылы Юсуф Касымов кандидаттык диссертациясын, 1969-жылы доктордук диссертациясын ийгиликтүү жактаган. Ал "Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген дарыгери" наамга ээ. Бир нече жолу эл депутатттарынын Ош шаардык Кеңешинин депутаты болуп шайланган. Республикалык маанидеги персоналдык пенсионер. 1978-жылдан ардактуу эс алууга чыккан. Анын ысмы менен Ош шаарынын көчөлөрүнүн бири аталган.

***

Қосимов Юсуф Қосимович Ўш вилоятида саломатликни сақлаш тизимини ривожлантиришга катта ҳисса қўшган, 1909 йили Ўш шаҳрида ишчилар оиласида таваллуд топган. Отаси шаҳар касалхонасида санитар бўлиб ишлар, онаси уй бекаси эди. Юсуф Қосимов бошланғич мактабни тугаллаб, 1923 йили иш излаб, иложи бўлса ўқиш ниятида Тошкентга қараб йўл олди. Турли ташкилотларда ишлаб, шифокор бўлиш иштиёқида Тошкент тиббиёт олийгоҳига ўқишга кирди, уни 1938 йили тамомлаб, Чирчиқ шаҳар касалхонасида хирург бўлиб тажриба орттирди ва шу касалхонанинг бош шифокори этиб тайинланди.

1941 йили Улуғ Ватан уруши бошланганида Қизил Армия сафига чақирилди, уруш охиригача Прибалтика, Калинин, Белоруссия фронтларида хирург бўлиб хизмат қилди. Уч марта қаттиқ яradор бўлди. 1943 йили коммунистлар партияси сафига қабул қилинди. Ватан олдидаги жанговар хизматлари учун "Қизил Юлдуз" ордени билан тақдирланди, уч марта қўмондоннинг ташаккурномасига сазовор бўлди. 1946 йили армия хизматидан бўшатилиб, ўз юртига қайтди.

Юсуф Қосимов 1946-1960 йиллари Ўш шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимини бошқарди. 1960-1962 йиллари вилоят касалхонаси бош шифокори ва хирурги бўлиб ишлади. 1962-1978 йиллари у Ўш вилояти соғлиқни сақлаш бўлимида бош хирург ва вилоят касалхонасида хирург бўлиб ишлади. Юсуф Қосимов 1958 йили диссертация ёқлаб, тиббиёт фанлари номзоди, 1969 йили тиббиёт фанлари доктори унвонларга эга бўлди. Тиббиёт тизимидаги катта хизматлари учун Юсуф

Қосимов Ленин, “Меҳнат Қизил Байроғи” ва “Ҳурмат белгиси” орденлари, бир қатор медаллар билан тақдирланган.

Юсуф Қосимовга Қирғизистонда хизмат кўрсатган шифокор унвони берилган, у бир неча марта Ўш шаҳар кенгашига депутат бўлиб сайланган, алоҳида хизматлари учун 1978 йилдан бошлаб республика аҳамиятига молик шахсий нафақа олган.

Ўш шаҳридаги кўчаларнинг бири унинг номи билан номланган.

***

Касымов Юсуф Касымович внёс большой вклад в развитие системы здравоохранения Ошской области, родился в городе Ош в 1909 году, в семье рабочих. Отец работал санитаром в городской больнице. Мать была домохозяйкой.

Юсуф Касымов окончил начальную школу и в 1923 году поехал учиться в Ташкент. Работал на различных учреждениях, мечта его привела в медицинский институт. В 1938 году окончив институт, стал работать в Чирчикской городской больнице, где набрал опыт хирурга и вырос до главного врача этой больницы.

С началом Великой Отечественной войны, в июне 1941 года был призван в ряды Красной армии и бессменно проработал на фронте хирургом до конца войны. В 1943 году Юсуфа Касымова приняли в ряды коммунистической партии. Участвовал в боевых действиях в составе Прибалтийского, Калининского, Белорусского фронтов. Был трижды тяжёло ранен. Был награждён орденом Красной Звезды, ему три раза была объявлена благодарность командующего фронтом. В августе 1946 года демобилизовался.

Юсуф Касымов в 1946-1950 годы работал заведующим городским отделом здравоохранения города Ош. В 1960-1962 годы главный врач и хирург Ошской областной больницы. В 1962-1978 годы главный хирург отдела здравоохранения Ошской области и хирург областной больницы.

Юсуф Касымович Касымов за большие заслуги в медицине награждён орденами Ленина, Трудового Красного знамени, “Знак Почёта” и многими медалями.

В 1958 году Юсуф Касымов защитил кандидатскую диссертацию, в 1969 году докторскую. Ему было присвоено почётное звание Заслуженный врач Кыргызстана. Несколько раз был избран депутатом Ошского городского Совета депутатов трудящихся. Персональный пенсионер республиканского значения, с 1978 года находился на заслуженном отдыхе. Его именем названа одна из улиц города Ош.

***

Первое семиэтажное здание, построенное в городе Ош

94. МУХИДДИНОВ ТАДЖИДДИН
(1922 - 2016)

Мухиддинов Таджиддин Акрамович 1922-жылы Фрунзе (азыркы Бишкек) шаарында кызматчынын үй-бүлөсүндө туулган. №24 мектепте билим алган. Улуу Ата Мекендик согуш башталганда өз ыктыяры менен фронтко жөнөйт. Чалгындоо ротасында кызмат өтөп, 19-Гвардиялык дивизияда кенже сержанттыктан чалгындоо бөлүмүнүн командирлигине чейин өсүп жеткен. Чалгындоо кызматы-дивизиянын көзү эле, душмандардын планы менен сырларын билүү өтө чоң мааниге ээ болуучу.

Таджиддин Москваны коргоодон баштап Минск шаарын бошотууга чейин катышкан. Андан кийин Белорус фронтунун курамында бандеровчуларды талкалоо операциясынын катышуучусу болгон. 1944-жарадар болуп, Армиядан бошотулат. Согуш аяктагандан кийин Москвадагы Жогорку партиялык мектепте окуйт. Өз ыктыяры менен Москва кылмыш иликтөө бөлүмүндө иштеп, эки жыл бою бандитизм менен күрөшүүгө катышат. Андан кийин Фрунзе шаарына кайтып келип, борбор шаардын ички иштер органдарынын кылмыш-иликтөө бөлүмүн жетектеген. 1959-жылы Ош шаардык ички иштер бөлүмүнүн тергөө бөлүмүнүн башчысы болуп которулат. 1969-жылдан тартып пенсияга чыкканга чейин он жыл бою шаардык автоинспекциясын (МАИ) жетектеген. Анын турмуштук бай тажрыйбасын эске алуу менен “Укук коргоо” коомдук фондунун төрагалыгына бекитилип, бул кызматты 94 жашына чейин аркалап келди.

Мухиддинов Таджиддин Акрамович Улуу Ата Мекендик согуштун I - II даражадагы ордендери, “Күжүрмөн эмгеги”, “Москваны коргоо”, “Минскини бошотуу”, “Каармандыгы үчүн”, СССРдин жана Кыргыз Республикасынын медалдары менен сыйланган. Ош шаарынын ардактуу атуулу болгон.

Жубайы Робия Алимовна менен төрт баланы, 8 неберени жана 9 чеберени тарбиялап өстүрдү.

Т.Мухиддинов 2016-жылы 94 жаш курагында Ош шаарында дүйнөдөн кайтты.

***

Муҳиддинов Тожиддин Акромович 1922 йили Фрунзе (ҳозирги Бишкек) шаҳрида туғилган. 24-ўрта мактабни тамомлаганда Улуғ Ватан уруши бошланган.

Ўз хоҳиши билан фронтга жўнаб кетади. Бир муддат тайёргарликдан кейин, катта сержант унвони билан 19-Гвардиячи дивизиянинг разведка бўлимига жўнатишади. Маълумки, ҳар қандай ҳарбий қисм душманнинг сирлари, мақсадлари ва иш режаларини яхши билгандагина, урушда ғолиб чиқиши мумкин. Шунинг учун Т.Муҳиддинов бош бўлган разведка бўлинмаси фронтнинг нариги томонига ўтиб, “тил” ушлаб, партизанлар билан алоқада бўлиб, ўз қисмига қайтар эди. Тожиддин Муҳиддинов Москва мудофаасида қатнашди, Минскгача бўлган уруш йўлини босиб ўтади. Белорус фронтига ўтгандан кейин “бандерачи”ларни йўқотишда қатнашади. 1944 йили ярадор бўлиб, армия сафидан бўшатилади. Урушдан кейин Тожидин Муҳиддинов Москвадаги Олий партия мактабига ўқишга юборилади, уни тамомлагандан кейин, Москва жиноят қидирув бошқармасига (МУР) ишга юборилади, икки йил давомида жиноятчилик билан курашади.

Она юртини соғинган Тожиддин ака Фрунзега йўлланма олиб, бир неча йил пойтахтнинг ички ишлар органларида жиноят қидирув бўлими бошлиғи лавозимида хизмат қилди. 1959 йили ўш ички ишлар органларига юборилиб, тергов бўлими бошлиғи бўлиб ишлайди. 1969 йилдан бошлаб Ўш шаҳар давлат автомобил инспекциясига 10 йил давомида раҳбарлик қилди. Нафақага чиққандан кейин, кўп йиллик иш тажрибасини назарда тутиб, Ўш шаҳар мэрияси қошидаги “Ҳуқуқ-тарғибот” жамоатчилик ташкилотининг раҳбари бўлиб хизмат қилган.

Тожиддин Муҳиддинов жанговар хизматлари учун I ва II даражали “Ватан уруши” ордени, “Жанговар хизматлари учун”, “Москва мудофааси учун”, “Минскни озод қилгани учун” каби бир

қанча жанговар медаллар билан тақдирланган. Ўш шаҳрининг фахрий фуқароси. Умр йўлдоши Робия Алимовна билан тўрт ўғил-қизни тарбиялаб, вояга етказишди, кўплаб невара ва чевараларибор. 2016 йили 94 ёшида вафот этган.

***

Мухиддинов Таджиддин Акрамович родился в 1922 году в городе Фрунзе (ныне Бишкек) в семье служащего. Учился в школе №24. С началом Великой Отечественной войны, добровольцем сразу ушёл на фронт, служил в разведывательной роте, воевал в звании старшего сержанта в составе 19-ой Гвардейской дивизии командиром отделения разведки. Разведка - была глазами дивизии, очень важно было знать планы и тайны немцев.

Таджиддин участвовал в обороне Москвы, прошёл путь от столицы родины, до Минска. Затем был переведён на 1-Белорусский фронт, где принимал участие в уничтожении бандеровцев. В 1944 году был ранен и комиссован.

После окончания войны, учился в Москве в Высшей партийной школе. По собственному желанию пошёл служить в Московский уголовный розыск (МУР), два года участвовал в борьбе с бандитизмом. Затем вернулся во Фрунзе, долгое время работал начальником уголовного розыска в органах внутренних дел столицы. В 1959 году был переведён в город Ош начальником следственного отдела городского отдела внутренних дел, с 1969 года в течении десяти лет руководил городской автомобильной инспекцией (ГАИ), где проработал до выхода на пенсию. Учитывая большой жизненный опыт, его пригласили на работу председателя общественного фонда "Правопорядок" при мэрии города Ош, несмотря на его возраст он до 94 летнего возраста долгое время возглавлял эту службу. Таджиддин Мухиддинов, оценивая людей, часто повторял военную поговорку: "С этим я бы пошёл на разведку".

Мухиддинов Таджиддин Акрамович награждён орденами Отечественной войны I и II степеней, медалями: "За боевые заслуги", "За оборону Москвы", "За освобождение Минска", "За отвагу", другими медалями СССР и Кыргызской Республики. Таджиддин Мухиддинов является почётным гражданином города Ош.

Вместе с женой Робией Алимовной воспитали четверых детей, имеют 8 внуков и 9 правнуков. Умер в 2016 году в 94 летнем возрасте в городе Ош.

Т.А. Мухиддинов с 1 заместителем министра МВД Кыргызстана С.А. Омурзаковым и ветеранами МВД

95. АЗИМОВ МАХМУДЖОН

Азимов Махмуджон 1943-жылы 10-ноябрда Ош шаарында жумушчунун үй-бүлөсүндө туулган. 1949-жылы Калинин атындагы мектепке барат, 1960-жылы Ош шаарындагы Сталин атындагы №5 мектепти аяктайт. Андан кийин Ташкент шаарындагы темир жол транспорту институтунда билим алып, 1967-жылы инженер-куруучу адистигине ээ болот. Бухара шаарындагы Зарафшан алтын кен комбинатынын курулушуна багыттама менен жөнөтүлүп, комбинаттын пайдубалынын түптөлүшүнүн катышуучусу болот. Эки жылдык белгиленген мөөнөттө иштеп келгенден кийин, Ош шаарына кайтып, "Ошстрой" трестинин "ХБКстрой" КМБ участкасынын начальниги болуп иштейт. 1974-жылы шаардагы жана аймактагы эң ири ишкана болгон-Ош пахтадан кездеме токуу комбинаты ишке тапшырылат.

1986-жылы Махмуд Азимов №3 курулуш-монтаждоо башкармалыгынын башчысы болуп дайындалат, кыска убакыттын ичинде ал ишкананы алдыңкы катарга жеткирет. Бул ишкана шаарда эмеректер фабрикасын, насос заводунун жаңы цехин, областтык китепкананын имаратын, турмуш-тиричилик жактан тейлөө Үйүн, жибектен кездеме токуу өндүрүшүн, эл аралык телефон станциясын, ондогон мектептерди жана бала бакчаларды, ошондой эле Таш-Көмүр жарым өткөргүч материалдар заводун, Бишкек шаарындагы "Нарын" ресторанын, Жалал-Абадтагы жана Көк-Жаңгактагы 50 орундуу ооруканаларды курушкан. Күжүрмөн эмгеги жана обьектилерди мөөнөтүнөн мурда сапаттуу курууларды салымы үчүн Азимов Махмуд "Эмгек Кызыл Туу" ордени, "Ош-3000" медалы, Ардак грамоталар жана баалуу белектер менен сыйланган. 1993-жылы ага Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген курулушчусу наамы ыйгарылган. 1994-жылы Ош шаардык Кеңешинин депутаты болуп шайланган.

Жубайы Махидилхан менен беш баланы тарбиялап-өстүрүштү, 12 неберелүү болушту. Уулу Жасур экономика илимдердин кандидаты, Ош Кыргыз-Өзбек университетинде декан болгон, 2016 жылы Ош шаардык Кеңешинин депутаты болуп шайланган.

***

Азимов Маҳмуджон 1943 йилнинг 10 ноябрида Ўш шаҳрида ишчилар оиласида таваллуд топган. 1949 йили Калинин номли мактабда ўқишни бошлаб, 1960 йили Сталин номли 5-ўрта мактабни тамомлаган. Тошкент темир йўл транспорти олийгоҳининг саноат қурилиш факультетига ўқишга кирди, уни 1967 йили имтиёзли диплом билан тамомлаб, қурилиш муҳандиси мутахассислигига эга бўлди. Бухоро вилоятининг Зарафшон шаҳрига олтин кони қурилишига йўлланма олди. Олтин кони қурилишининг биринчи пойдеворини қўйишда Ўзбекистон Компартияси МК биринчи котиби Шароф Рашидов ва Олий Кенгаш раисаси Ёдгора Насирдиновалар билан иштирок этиш шарафига муяссар бўлди. Икки йилдан сўнг қадрдон шаҳрига қайтиб, Ўшдаги "Ўшқурилиш" трестининг "ХБК строй" қурилиш корхонасига участка бошлиғи бўлиб ишга кирди. 1974 йили Ўшдаги энг йирик саноат объекти "Пахта ип-газлама комбинати" қурилиши тамомланиб, ишга топширилди. 1986 йили М.Азимов 3-қурилиш монтаж корхонасига раҳбар қилиб тайинланди. Йиллар ўтиши билан бу қурилиш ташкилоти мебель фабрикаси, насос заводининг янги қурилган цехлари, вилоят кутубхонаси, ипак комбинатининг пардозлаш фабрикаси, маиший хизмат уйи (Дом быта), халқаро телефон станцияси, ўнлаб мактаб ва болалар боғчалари, шунингдек Тошкўмирдаги ярим ўтказгич материаллари заводи, Бишкекдаги "Норин" ресторани, Жалолобод ва Кўкёнғоқ шаҳарларидаги касалхоналарни қуриб битирди. Сидқидилдан, графикдан ўзиб, сифатли қилинган меҳнатлари ҳукуматимиз томонидан муносиб баҳоланди. "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, 2000 йили "Ўш-3000" эсдалик медали, кўплаган фахрий ёрлиқлар, қимматбаҳо совғалар билан тақдирланди. 1993 йили "Қирғизистонда хизмат кўрсатган қурувчи" унвонига сазовор бўлди. 1994 йили Ўш шаҳар кенгашига депутат бўлиб

сайланган. Умр йўлдоши Моҳидилхон билан бирга 3 қиз ва 2 ўғилни вояга етказдилар. Ўғли Жасур иқтисод фанлари номзоди, Ўш Қирғиз-Ўзбек университети декани бўлган, 2016 йили Ўш шаҳар кенгашига депутат бўлиб сайланган.

***

Азимов Махмуджон родился 10 ноября 1943 года в городе Ош в семье рабочих. В 1949 году начал учиться в школе имени Калинина и в 1960 году окончил среднюю школу №5 имени Сталина города Ош. По окончании школы, поступил на факультет промышленного строительства Ташкентского института железнодорожного транспорта, в 1967 году получил специальность инженера-строителя. Был направлен в Бухару, на строительство Зарафшанского золоторудного комбината, стал участником закладывания фундамента вместе с первым секретарём ЦК Компартии Узбекистана Шарафом Рашидовым и председателем Верховного Совета Узбекской ССР Ёдгорой Насриддиновой. Отработав положенные два года, вернулся в родной Ош и стал трудиться начальником участка СМУ "ХБК строй" треста "Ошстрой". В 1974 году было сдано в эксплуатацию самое крупное предприятие города и региона-Ошский хлопчатобумажный комбинат.

В 1986 году Махмуд Азимов назначается начальником строительно-монтажного управления №3, за короткое время он выводит предприятие в передовые. Это стройпредприятие построило в городе Ош мебельную фабрику, новые цеха насосного завода, областную библиотеку, отделочное производство шёлкового комбината, Дом быта, междугородную телефонную станцию, десятки школ и детских садов, а также Таш-Кумырский завод полупроводниковых материалов, ресторан "Нарын" в Бишкеке, больницы на 50 мест в городах Джалал-Абад и Кок-Янгак. За самоотверженный труд, досрочное строительство объектов с хорошим качеством, Азимов Махмуд награждён орденом Трудового Красного знамени, в 2000 году медалью "Ош-3000", многочисленными Почётными грамотами, ценными подарками. В 1993 году ему присвоено почётное звание Заслуженный строитель Кыргызской Республики. В 1994 году он был избран депутатом Ошского городского кенеша.

Вместе с женой Махидилхан они воспитали пятерых детей, имеют 12 внуков. Его сын Жасур кандидат экономических наук, был деканом Ошского Кыргызско-Узбекского университета, в 2016 году был избран депутатом Ошского городского кенеша.

Здания "Дома-Быта" и Облостной библиотеки в г. Ош, построенные под руководством начальника СМУ-3 М. Азимова

96. АХМЕДОВ ШАВКАТБЕК

Ахмедов Шавкатбек Абиджанович 6 февраль 1937 жылы Ош облусундагы Араван райондун Ленин атындагы колхоздун төрагасынын үй-бүлөсүндө туулган. Өмүр бою автотранспорт чөйрөсүндө жетекчи жана уюштуруучу болуп иштеди.

Ош шаарындагы "Октябрь 25 жылдыгы" атындагы мектепти аяктагандан кийин Ортоазиялык политехникалык институтта билим алат. 1959-жылы жаш адис Ош шаардык таксомотордук базага диспетчер болуп ишке кирет. Көп узабай эксплуатациялоо бөлүмүнүн башчысы, 1962-жылы 25 жашында Ош шаардык таксомотордук базанын башчысы болуп дайындалат. Кыска мөөнөттүн ичинде ал автобазаны реконструкциялап чыгат. Партиянын Ош шаардык комитетинин жана Автотрест башкармалыгынын макулдугу жана колдоосу менен ал жаңы эмкананы жана эки көп кабаттуу үйлөрдү курууга жетишет. Ал болуп 8 жыл ийгиликтүү эмгектенген.

Ахмедов Ш.А. 1981 жылы Автовокзалдардын жана автобекеттердин Түштүк өндүрүштүк бирикмесине бул тармакты жакшыртуу тапшырмасы менен жетекчи болуп дайындалат. Анын демилгеси жана түздөн-түз жетекчилиги менен алыскы жана жакынкы райондордо автобекеттердин жаңы имараттары курулат. Атап айтканда: Ноокат, Пульгон, Ала-Бука, Майли-Сай, Сулукту, Исфана, Маданият сыяктуу шаар, райондордо жаңы автобекеттер түшөт. Ош шаарына кире бериште заманбап жаңы автобекет курулган. Бул ири долбоордун ишке ашышында Ш.А. Ахмедовду Ош обкомунун биринчи катчысы Р.С.Кульматов, транспорт министри С.А. Аблесов, автотресттин башкармасы Ж.Ш.Шарапов ар тараптан колдоого алышкан.

Шавкат Ахмедов өлкөдөгү стабилдүүлүккө, элдердин ортосундагы ынтымакты жана тынчтыкты бекемдөөгө чоң салым кошкон. Областтык жана шаардык Улуттук-маданий борборлордун, Кыргызстан элдеринин Ассамблеясынын, аксакалдар кеңешинин ж.б. мүчөсү болуп шайланган. 1979-жылы партиянын шаардык комитетинин тапшырмасы менен Ахмедов Ш.А. Сулайман-Тоодогу Үңкүр-музей менен Бабурдун үйүнүн ортосундагы бетон тепкичтердин курулушуна түздөн-түз жетекчилик кылат. Оштуктар бул тепкич жолду ушул күнгө чейин "Ахмедовдун жолу" деп аташат.

Ш.Ахмедовдун күжүрмөн эмгеги жана аракети мамлекет тарабынан бааланып, элдин да нече жолку депутаты болуп шайланган. "Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген транспорт кызматкери" наамына ээ болгон. Кыргыз Республикасынын Ардак грамотасы, Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитетинин, обкомунун, райкомунун, шаарком унун, облсоветтин ж.б. ардак грамоталары менен сыйланган.

***

Шавкатбек Обиджонович Аҳмедов 6 феврал 1937 йили Ўш вилояти, Аравон тумани Ленин номли колхоз раиси Обиджон Аҳмедовнинг оиласида таваллуд топди. Умр бўйи автотранспорт соҳасида ташкилотчи ва раҳбар бўлиб ишлади.

Ўш шаҳридаги "Октябрь 25 йиллиги" номли мактабни ва Тошкент шаҳридаги Ўрта Осиё политехника олийгоҳини тамомлаган. 1959 йили ёш мутахассис Ўш таксомотор автобазасида диспетчер бўлиб меҳнат фаолиятини бошлади. Одамлар билан самимийлиги, ўз вазифасига жиддий ёндошиши инобатга олиниб, у эксплуатация бўлимига бошлиқ, 1962 йили эса 25 ёшида таксомотор автобазасининг раҳбари этиб тайинланди. Ёш раҳбарнинг ташкилотчилик сифатлари автобазани тўлиқ реконструкция қилишда акс этди. Шаҳар партия қўмитаси ва Автотрест бошлиғи Мамакеевнинг ёрдамида алоҳида поликлиника ва иккита тўрт қаватли уйлар қуришга эришди. 1973 йили Ш. Аҳмедовнинг катта тажрибаси пассажирлар ташиш автобазасининг ишини яхшилаш

учун долзарб бўлиб қолди. У ушбу автобаза директорининг ўринбосари вазифасида саккиз йил самарали ишлади.

1981 йили Ш.Аҳмедов "Жанубий автовокзаллар ва автостанциялар ишлаб чиқариш бирлашмаси"га бош директор бўлиб тайинлади. Шавкат Аҳмедовнинг раҳбарлигида олис ва яқин туман ва шаҳарларда янги автостанциялар қурилди, эскилари таъмир этилди, йўловчилар ва ҳайдовчилар учун қулай шароитлар яратилди. Новқат, Пулгон, Олабуқа, Мойлисой, Сулукта, Исфана, Маданиятда қурилган автовокзаллар шулар жумласидандир. Ўш шаҳрига кираверишда қурилган катта ва замонавий автовокзал ҳам Ш.Аҳмедовнинг ташаббуси ва раҳнамолиги остида қуриб битирилган. Бу катта режанинг амалга ошишида Ш. Аҳмедовни Ўш вилояти партия қўмитаси биринчи котиби Р.С.Қулматов., вилоят ижроия қўмитаси раиси А.Т. Тожибоев, Транспорт министри С.А.Аблесов, автотрест бошлиғи Ж.Ш. Шараповлар қўллаб қувватлашган.

Шавкатбек Аҳмедов халқлар дўстлигини мустаҳкамлаш, юртимизда тинчлик ва тотувликни таъмин этишга катта ҳисса қўшди. Ўш вилояти ва шаҳар миллий маданий марказлари ва Қирғизистон халқи ассамблеяси вилоят бўлимининг ҳайъатлари, Оқсоқоллар кенгаши ва бошқа жамоат ташкилотларининг аъзоси сифатида кенг қамровли ишларни амалга оширди. 1979 йили шаҳар раҳбарияти топшириғига кўра Сулаймон тоғини ободонлаштиришда тоғнинг ғорига қурилган музейдан тортиб, токи Заҳириддин Бобурнинг "Оқ уйи"гача бўлган оралиққа ёнбағир бўйлаб темир-бетон плиталарни қўйдириб, ўшликлар ҳануз "Ахмедов йўлакчаси", деб атайдиган йўлакчани қуришга Ш. Аҳмедов раҳбарлик қилган.

Шавкатбек Аҳмедовнинг самарали меҳнатлари халқ ва давлат томонидан олқишланган ва тақдирланган. 1963-1975 йиллар давомида халқ ўзининг дилкаш, камтарин, катта-ю кичикка баробар муомалада бўлган ҳамшаҳрини Ўш шаҳар кенгашига кўп марта депутат қилиб сайлашган. У бир қатор медаллар, республика, вилоят, шаҳар партия ва ижроия қўмиталарининг, вазирликнинг, ДОСААФ МҚ ёрлиқлари билан тақдирланган. Қирғизистон Президентининг Фармони билан Қирғиз Республикасининг Фахрий ёрлиғи ва "Қирғиз Республикасида хизмат кўрсатган транспорт ходими" фахрий унвони берилган.

***

Ахмедов Шавкатбек Абиджанович родился 6 февраля 1937 года в семье председателя колхоза имени Ленина Араванского района Ошской области. Всю жизнь работал в сфере автотранспорта в качестве руководителя и организатора.

Он окончил школу имени "25 лет Октября" города Ош и Среднеазиатский политехнический институт. В 1959 году молодой специалист был принят на работу диспетчером Ошской таксомоторной автобазы. Вскоре становится начальником отдела эксплуатации. В 1962 году, в 25 летнем возрасте он назначается начальником Ошской таксомоторной автобазы. За короткий срок он реконструировал автобазу. При одобрении и поддержке со стороны горкома партии и управляющего автотрестом К.Д.Мамакеева он добился строительства новой поликлиники и двух четырёх этажных домов. В 1973 году опыт и знания Ш. Ахмедова понадобились для улучшения деятельности пассажирской автобазы. Он успешно проработал заместителем начальника пассажирской автобазы в течение восьми лет.

В 1981 году Ахмедова Ш.А. назначается генеральным директором "Южного производственного объединения автовокзалов и автостанций" с задачей улучшить данную сферу. По его инициативе и при непосредственном руководстве в дальних и близких районах построены новые автостанции, отремонтированы старые здания, созданы комфортные условия для водителей и пассажиров. В частности, построены автостанции в Наукате, Пульгоне, Ала-Буке, Майли-Сае, Сулукте, Исфане, Маданияте. По его инициативе и руководстве при въезде в город Ош, построен новый современный автовокзал. В реализации данного крупного проекта Ахмедова Ш.А. всемерно поддержали первый секретарь Ошского обкома партии Р.С. Кульматов, министр транспорта С.А. Аблесов, управляющий автотрестом Ж.Ш. Шарапов.

Шавкат Ахмедов внёс свой вклад в дело укрепления дружбы народов, мира и стабильности в стране. Избирался членом президиумов областного и городского национально-

культурного центров, ошского областного отделения Ассамблеи народа Кыргызстана, Совета аксакалов и т.д.

В 1979 году по поручению горкома партии Ахмедов Ш.А. непосредственно руководил строительством бетонной дорожки, проложенной между музеем на горе и "Белым домиком" Захириддина Бабура, которую ошане до сих называют "тропинкой Ахмедова".

Самоотверженный труд и усилия Ш. Ахмедова отмечались государством и находили признание у народа. В течение 1963-1975 годов ошане неоднократно избирали его депутатом Ошского городского Совета народных депутатов. Он награждён несколькими медалями, почётными грамотами ЦК, обкома и горкома партий, а также облисполкома, ЦК ДОСААФ. Указами Президента Кыргызской Республики награждён Почётной грамотой Кыргызской Республики, удостоен почётного звания "Заслуженный работник транспорта Кыргызской Республики".

Новый автовокзал г. Ош, построенный по инициативе Ш. Ахмедова

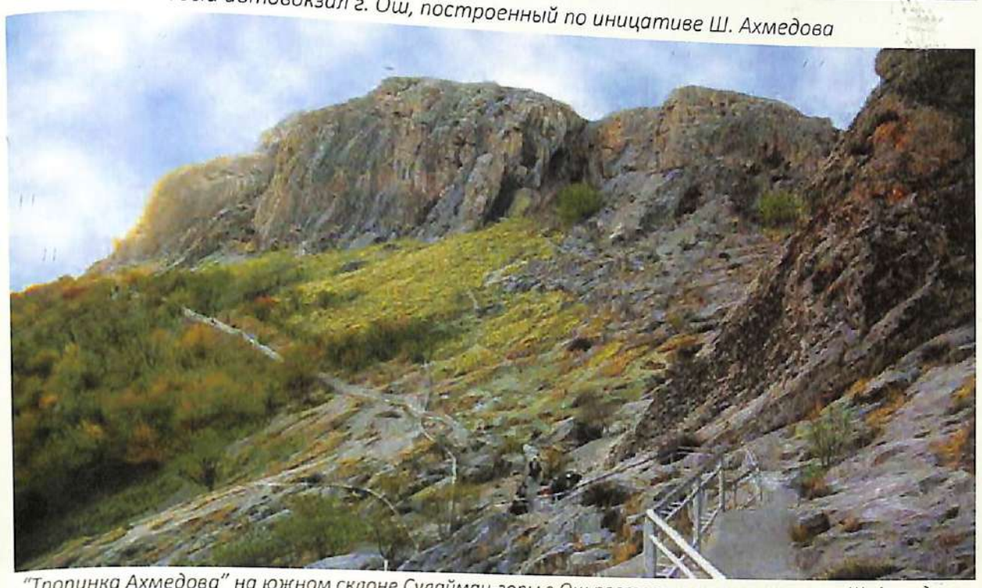

"Тропинка Ахмедова" на южном склоне Сулайман-горы г.Ош построенная по инициативе Ш. Ахмедова

Ветераны на Центральной площади г. Ош

г. Кызыл-Кыя - городок шахтёров

VII БАП
ИЛИМ ЖАНА ДИН ИШМЕРЛЕРИ

VII БЎЛИМ
ТАНИҚЛИ ОЛИМЛАР ВА ДИНИЙ УЛАМОЛАР

ГЛАВА VII
ИЗВЕСТНЫЕ ДЕЯТЕЛИ НАУКИ И РЕЛИГИИ

97. АБДУЛЛАЕВ ХАБИБ
(1912 - 1962)

Көрүнүктүү геолог, академик, Кыргызстандын геология чөйрөсүн өнүктүрүүгө салым кошкон илимпоз Хабиб Абдуллаев 1912-жылы 18 (31) июлда Ош облусунун Араван айылында туулган. Атасы Араван айылдык администрациясынын башчысы болуп иштеген.

Ортоазиялык индустриалдык институтунун геология факультетинде билим алгандан кийин (1936), Москва шаарындагы аспирантурада окуйт (1940). Геолого-минерологиялык илимдердин кандидаты (1940) жана доктору (1947). СССРдин ИА нын геология-географиялык илимдер бөлүмүнүн мүчө-корреспонденти (20.06.1958). 1956-жылдын Өзбек ССРинин ИА академиги.

1936-жылдан, адегенде Москва геологиялык чалгындоо институтунда, 1940-жылдан Ортоазиялык политехникалык институттун геология факультетинде педагогикалык ишмердүүлүк жүргүзгөн.

Петрологиянын теоретикалык маселелерин иштеп чыккан, кен чыгуучу жайларды изилдеген илимий эмгектери бар. Пайдалуу кендердин жер кыртышында жаралышынын жана бөлүнүшүнүн мыйзам ченемдүүлүгү боюнча теорияны өнүктүргөн.

Улуу Ата Мекендик согуштун жылдарында Өзбек ССРнин эл комиссарлар Советинин төрагасынын орун басары (1942 жылдан), Өзбек ССРнин Мамлекеттик пландоо комитетинин төрагасы (1944 жылдан) болуп иштеген. Оор жана коргоо өнөр жайына жана Өзбекстанга көчүрүлүп келген аскердик заводдордун жайгаштырылышына жалпы жетекчилик кылган. 1947 жылдан Өзбекстан Илимдер Академиясынын (ИА) вице-президенти, 1955-1956 жылдары Өзбек ССРнин эл комиссарлар Советинин төрагасынын орун басары, 1956-1961 жылдары Өзбекстан Илимдер Академиясынын (ИА) президенти. ИАнын президенти катары биздин жердеш Х.Абдуллаев Кыргызстандын окумуштуулары, өзгөчө таланттуу илимпоз-геолог Муса Адышев менен геология тармагы боюнча кызматташып турган. Ал 50-60-жылдары Кыргызстандык жердештерине Ортоазиялык политехникалык институтта окушуп, геология тармагы боюнча илимий изилдөө иштерине тартылышып, ири окумуштуу жана эки республиканын геологиялык чалгындоо иштеринде мыкты уюштуруучулардын өсүп-чыгууларына жардам берген. Бешинчи чакырылыштагы СССР Жогорку Кеңешинин депутаты, СССР Министрлер Советинин алдындагы илим жана техника тармактары боюча Ленин атындагы сыйлык ыйгаруучу комитеттин мүчөсү, 1960-жылдан Франциялык геология коомунун мүчөсү, Улуу Британиянын Минералогиялык коомунун чыныгы мүчөсү.

Илимдеги жетишкендиктери үчүн СССРдин Ленин атындагы мамлекеттик сыйлыгынын лауреаты (1959), Бируни атындагы Өзбек ССРинин мамлекеттик сыйлыгынын лауреаты (1970), Ленин ордени, эки Эмгек Кызыл Туу, үч Кызыл Жылдыз, Ардак белгиси ордендери жана көптөгөн медалдар менен сыйланган.

Өзбекстан Республикасы эгемендүүлүк алгандан кийин Ташкент шаарындагы метро станциясына, проспектке, №193 мектепке анын ысмы ыйгарылган, мүрзөсүнө бюсту орнотулган. Өлгөндөн кийин Өзбекстандагы жогорку сыйлыктардын бири "Улуу кызматы үчүн" ордени менен сыйланган. Кыргызстандын Ош шаарында, Кара-Суу жана Араван райондорунда мектептер жана көчөлөргө анын ысмы ыйгарылган.

***

Абдуллаев Хабиб Муҳаммедович машҳур геолог, академик, Қирғизистонда геология соҳасини ривожлантиришга ҳисса қўшган олим 1912 йил 18 (31) июлда Ўш вилоятининг Аравон қишлоғида туғилган. Отаси Аравон қишлоғининг амини (қишлоқ маъмуриятининг бошлиғи) бўлган.

У 1936 йили Ўрта Осиё Давлат университетининг геология факультетини тамомлаган, сўнгра 1940 йилгача Москвада аспирантурада таҳсил олган. Геология-минералогия фанлари номзоди (1940), геология-минералогия фанлари доктори (1947). 1958 йил 20 июндан бошлаб СССР Фанлар академиясининг геология-география фанлари бўйича мухбир-аъзоси. Ўзбекистон ССР фанлар Академиясининг академиги (1947).

Ҳ.Абдуллаев 1936 йилдан бошлаб педагогик фаолият олиб борган, дастлаб Москва геология-қидирув олийгоҳида, 1940 йилдан бошлаб эса Ўрта Осиё политехника олийгоҳининг геология факультетида ишлаган.

У петрологиянинг назарий масалаларини, руда конлари тўғрисидаги таълимотни, скарнлар ва улар билан боғлиқ рудалаштириш муаммоларини ишлаб чиққан. Ер қобиғида асосий фойдали қазилмаларнинг юзага келиши ва тақсимланиши қонуниийлиги назариясини илгари сурган. Улуғ Ватан уруши йилларида 1942 йилдан Ўзбекистон ССР Халқ комиссарлари Совети раисининг ўринбосари, 1944 йилдан Ўзбекистон Давлат план (Госплан) раиси лавозимларида ишлаб, оғир ва мудофаа саноати ҳамда Ўзбекистонга эвакуация қилинган ҳарбий заводларни жойлаштириш масалалари билан шуғулланган.

Ҳабиб Абдуллаев 1947 йилдан Ўзбекистон Фанлар академияси вице-президенти, айни вақтда геология олийгоҳи директори, 1952-1955 йиллари Ўзбекистон ФА техника ва геология кимё фанлари бўлимининг раиси. 1955-1956 йиллари Ўзбекистон ССР Халқ комиссарлари Совети раисининг ўринбосари, 1956-1961 йиллари Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Президенти. 5-чақириқ СССР Олий Кенгашининг депутати, 1960 йилдан бошлаб СССР Министрлар Совети ҳузуридаги фан ва техника соҳасидаги Ленин мукофоти Қўмитасининг аъзоси, Франция геология жамиятининг аъзоси, Буюк Британия Минералогия жамиятининг аъзоси бўлган.

Ҳабиб Абдуллаев Ленин номли Давлат мукофотининг лауреати (1970), Ленин, 2 марта Меҳнат Қизил Байроқ, 3 марта Қизил Юлдуз, Ҳурмат белгиси орденлари ва кўплаб медаллар билан тақдирланган.

Илмий ишлари: "Ўрта Осиёнинг шеелитонли скарнлари геологияси", Тошкент, 1947. "Рудаланишнинг гранитоид интрузиялар билан генетик алоқаси", 2-нашр, М., 1954. "Дайклар ва рудаланиш", М., 1957 ва бошқалар.

Олим ҳақидаги нашрлар: "Ҳабиб Муҳамедович Абдуллаев".

У 1962 йили Тошкент шаҳрида вафот этган. Олим 20 июн 1962 йили Чиғатой қабристонига дафн этилган, қабрига бюсти ўрнатилган. Ўзбекистон мустақилликка эришганидан сўнг Тошкентда метро станцияси (2015 йили қайта номланди), шоҳ кўча, №193 мактаб унинг номи билан номланди. Вафотидан сўнг Ўзбекистоннинг олий мукофотларидан бири - "Буюк хизматлари учун" ордени билан мукофотланган. Қирғизистоннинг Ўш шаҳридаги, Қорасув ва Аравон туманларидаги мактабларга ва кўчаларга унинг номи қўйилган.

***

Хабиб Абдуллаев выдающийся геолог, академик, внёсший вклад в развитие сферы геологии Кыргызстана, родился 18 (31) июля 1912 года в селе Араван Ошской области. Отец - глава сельской администрации селения Араван.

Окончил геологический факультет Среднеазиатского индустриального института (1936), затем аспирантуру в Москве (до 1940). Кандидат геолого-минералогических наук (1940). Доктор геолого-минералогических наук (1947). С 20 июня 1958 года член-корреспондент АН СССР по Отделению геолого-географических наук (геология рудных месторождений) Академик АН Узбекской ССР (1947). С 1936 года вёл педагогическую работу, сначала в Московском геологоразведочном институте, а с 1940 года на геологическом факультете Среднеазиатского политехнического института. Разрабатывал теоретические вопросы петрологии, учение о рудниковых месторождениях, проблему скарнов и связанного с ними оруденения. Выдвинул теорию закономерностей формирования и распределения в земной коре главных полезных ископаемых. В годы Великой Отечественной войны, с 1942 года заместитель председателя Совнаркома, затем председатель Госплана Узбекской ССР. Курировал тяжёлую и оборонную промышленность и размещение в Узбекистане эвакуированных военных заводов. С 1947 года

вице-президент Академии наук Узбекской ССР. В 1955-1956 годы заместитель председателя Совета народных комиссаров Узбекской ССР. 1956-1961 годы президент Академии наук Узбекистана. Как президент Академии наук, наш земляк Х. Абдуллаев тесно и плодотворно сотрудничал в области геологии с учёными Кыргызстана, особенно с замечательным учёным-геологом Адышевым Муса Мирзапаязевичем (впоследствии президент Академии наук Киргизской ССР) Х. Абдуллаев также в 50-60 годы XX века помогал своим землякам из Кыргызстана учиться в Средне-Азиатском политехническом институте и стать крупными учёными в области геологии и хорошими организаторами геологоразведочных работ двух братских республик.

Депутат Верховного Совета СССР 5-го созыва. Член Комитета по Ленинским премиям в области науки и техники при Совете Министров СССР с 1960 года. Член Французского геологического общества. Действительный член Минералогического общества Великобритании.

Лауреат Ленинской Госпремии (1959), лауреат Госпремии Узбекской ССР имени Бируни (1970). За выдающиеся заслуги перед наукой награждён орденом Ленина, двумя орденами Трудового Красного знамени, тремя орденами Красной звезды, орденом Знак почёта и медалями.

Соч.: "Геология шеелитоносных скарнов Средней Азии", Таш, 1947. "Генетическая связь оруденения с гранитоидными интрузиями", 2 изд., М., 1954. "Дайки и оруденения", М., 1957. О нём: "Хабиб Мухаммедович Абдуллаев: Жизнь и деятельность", Ташкент: Фан, 180 с., 1972.

Умер 20 июня 1962 года в городе Ташкент. Похоронен на мемориальном комплексе "Чигатай", где установлен бюст учёного. После обретения Узбекистаном независимости, посмертно награждён одним из высших орденов Узбекистана "За великие заслуги". В городе Ташкент его именем были названы станция метро (в 2015 году вновь переименована), проспект и школа №193. В городе Ош, Кара-Суйском и Араванском районах Кыргызстана его именем были названы школы и улицы.

Х. Абдуллаев на полевой работе и в рабочем кабинете, 1959 г.

98. МАМАСАИДОВ МУХАММАДЖОН

Мамасаидов Мухаммаджан Ташалиевич 1949-жылы 1-апрелде Ош областынын Араван айылында туулган. 1971-жылы Фрунзе шаарындагы политехникалык институттун механикалык факультетин аяктайт. 1971-1973 жылдары Кыргыз ССРинин илимдер Академиясынын автоматика институтунда инженер, ага инженер, андан кийин кенже илимий кызматкер болуп иштеген. 1975-жылы ФПИнин аспирантурасын бүтүрөт. Кыргыз ССРинин ИА автоматика Институтунда топтун жетекчиси жана ага илимий кызматкери катары эмгектенет. 1979-1990 жылдары таш талкалоочу техниканын конструкциясы жана теориясы лабораториясынын бөлүм башчысы.

1990-1994 жылдары Кыргыз Республикасынын табигый ресурстарды комплекстүү пайдалануу институтунун бөлүм башчысы жана Ош жогорку технологиялык колледжинин кафедрасынын мүдүрү. 1994-жылы Ош жогорку технологиялык колледжинин биринчи проректору, ошол эле жылы кайрадан түзүлгөн Кыргыз-Өзбек университетинин ректору болуп шайланат. Ошол жылдары анын башчылыгында Кыргыз-Өзбек университетинин жаңы окуу корпустары курулат. 1995-2010 жылдары Кыргыз Республикасынын I, II, III, IV чакырылыштагы Жогорку Кеңешинин төрт жолку депутаты. Билим берүү, илим, маданият жана маалымат саясаты боюнча Комитеттин мүчөсү катары да иш алып барган. 1997-2009 жылдары Кыргыз Республикасынын жана Ош облусунун Өзбек улуттук-маданий борборунун президенти.

Техникалык илимдеринин доктору (1989 ж.), профессор (1991 ж.). Кыргыз республикасынын инженердик Академиясынын, Эл аралык инженердик Академиясынын (1996 ж.), Нью-Йорк илимдер Академиясынын (1998 ж), Кыргыз Республикасынын УИА (2000 ж.), россиянын табигый илимдер академиясынын (2006 ж.) мүчөсү болуп шайланган. Доктордук диссертацияларды коргоо боюнча диссертациялык кеңешинин мүчөсү, кандидаттык диссертацияларды коргоо боюнча диссертациялык кенешинин төрагасы. Кыргызстан ЛКЖС сыйлыгынын лауреаты (1977 ж), Кыргыз Республикасынын илиминин эмгек сиңирген ишмери (1998 ж). Данакер ордени, Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин Ардак грамотасы жана Грамотасы (1983 ж, 1990 ж.), Кыргызстандын илим жана техника тармактары боюнча мамлекеттик сыйлыгы (2004 ж.), М.В. Ломоносов атындагы эл аралык сыйлык (Москва, 2005 ж), А. Нобелдин юбилейлик алтын медалы (Стокгольм, 2005 ж) менен сыйланган. Кыргыз Республикасынын II класстагы мамлекеттик кеңешчиси.

***

Мамасаидов Муҳаммаджон Тошалиевич 1949 йил 1 апрелда Ўш вилояти, Аравон туманининг Аравон қишлоғида зиёлилар оиласида таваллуд топди.

1955 йили А. Навоий номли ўрта мактабни олтин медал билан тамомлади.

1966 йили Фрунзедаги (Бишкек) политехника олийгоҳига кириб, Ленин стипендиясини олиб ўқиди. 1971 йили олийгоҳни муваффақиятли тамомлади. Ёш мутахассис Қирғизистон ССР фанлар академиясининг автоматика олийгоҳига ишга юборилди. М. Мамасаидов бу ердаги дастлабки иш фаолиятини муҳандисликдан бошлади ва тез орада кичик илмий ходимликка тавсия қилинди. Ишдан ажралмаган ҳолда Фрунзе политехника олийгоҳининг механика факультети талабаларига сабоқ берди.

1973 йили шу олийгоҳнинг кундузги аспирантурасига қабул қилинди. 1975 йилнинг июнь ойида, 25 ёшида фан номзоди илмий даражасини ёқлади. Ёш олим сифатида яна Фанлар Академиясининг автоматика олийгоҳига ишга юборилди.

1975 йилдан илмий гуруҳ раҳбари, 1976-1979 йиллари катта илмий ходим бўлиб, космосни ўзлаштириш соҳаси бўйича илмий изланишлар олиб борди. 1979 йили бу йўналишда эришган муваффақиятлари учун Қирғизистон Ленин комсомоли мукофоти билан тақдирланди.

1979 йилнинг апрел ойида танлов асосида Қирғизистон Фанлар Академиясининг лаборатория мудирлигига сайланди ва айни вақтда Фрунзе политехника олийгоҳининг механизмлар ва машиналар назарияси кафедрасида талабаларга дарс бера бошлади. 1979-1987 йилларда кенг миқёсда илмий тадқиқот ишларини олиб борди ва 1989 йили докторлик диссертациясини ёқлаб, техника фанлари доктори илмий даражасини олди.

Ёш олим самарали илмий-педагогик фаолияти учун 1983 йили Қирғизистон Олий Кеенгашининг ёрлиғи ва 1990 йили Фахрий ёрлиғи билан мукофотланди.

М.Мамасаидов 1990 йилнинг август ойида Қирғизистон ССРнинг жанубида илм-фанни ривожлантириш мақсадида Ўш шаҳрига юборилди. Бу ерда дастлаб Жанубий Қирғизистон ўқув илмий марказига илмий бўлим мудири, Ўш олий технология коллежининг профессори лавозимларида ишлади. Кейинчалик коллежнинг "Амалий механика" кафедрасини ташкил қилди ва уни бошқара бошлади.

Космосни ўзлаштиришга қўшган ҳиссаси учун 1992 йили унга Россия Федерацияси профессори деган илмий унвон берилди, кейинчалик бу унвон Қирғизистон Олий Аттестация комиссияси томонидан тасдиқланди. 1993 йили Қирғизистон Республикаси Миллий Фанлар Академиясининг мухбир аъзолигига сайланди. 1994 йилнинг апрель ойидан бошлаб Ўш Олий технология коллежининг проректори бўлди ва шу йилнинг июль ойида янги ташкил этилган Ўш Қирғиз-Ўзбек олий технология коллежининг ташкилотчи-ректори, кейинчалик Ўш Қирғиз-Ўзбек университети ректори лавозимига тайинланди.

Илмий-педагогик фаолиятдаги хизматлари учун 1998 йили унга Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган фан арбоби унвони берилди. 2000 йилда Қирғизистон Миллий Фанлар Академиясининг ҳақиқий аъзоси (академик) бўлиб сайланди.

М.Мамасаидов илм-фан соҳаси билан бирга катта жамоатчилик ишларини олиб борди. 1997 йили Ўш вилояти ўзбек миллий маданий марказига раис, кўп ўтмай эса республика ўзбек миллий-маданий маркази президенти (2009 йилгача), Қирғизистон халқлари Ассамблеяси ҳаъйати аъзоси бўлиб ишлади.

1997 йилда унинг ташаббуси билан ўзи ректорлик қилган Қирғиз-Ўзбек университети қошида ўзбек тилида ўқитиладиган мактаблар учун "Дарсликлар яратиш маркази" ташкил этилди. 2004 йили марказ томонидан тайёрланган дарсликлар мажмуаси Қирғизистон Республикаси Давлат мукофотига сазовор бўлди.

1994-2005 йиллари Мамасаидов ректор бўлиб турган вақтда, унинг ташаббуси ва раҳбарлигида университетнинг янги ўқув бинолари қурилди, моддий-техник базаси мустаҳкамланди.

М.Мамасаидов 2005 йили ректорлик лавозимини ўз ихтиёри билан топширди.

М.Мамасаидов 1995-2010 йиллари Қирғиз Республикаси Жогорку Кенгашининг I, II, III, IV чақириқ тўрт марта депутати бўлиб сайланган.

У "Данакер" ордени ва кўплаб халқаро мукофотлар билан тақдирланган.

Кейинги йилларда унинг ташаббуси ва ҳомийлиги билан "М. Саид" мактаб-гимназияси, "Араван билим ордо" ўқув маркази, "Балажан" болалар маркази ташкил этилган.

***

Мамасаидов Мухаммаджан Ташалиевич родился 1 апреля 1949 года в селе Араван Ошской области. В 1971 году окончил механический факультет Фрунзенского политехнического института. В 1971-1973 годы работал в институте автоматики Академии наук Киргизской ССР инженером, старшим инженером, а затем младшим научным сотрудником. В 1975 году окончил аспирантуру ФПИ. Работал руководителем группы и старшим научным сотрудником в институте автоматики АН Киргизской ССР.

В 1979-1990 годы руководитель отдела лаборатории теории и конструкции камнедобывающих машин НА и НИЦ "Импульс" АН Киргизской ССР. В 1990-1994 годы

заведующий отдела института комплексного использования природных ресурсов (КИПР) АН Кыргызской Республики и по совместительству заведующий кафедры Ошского высшего технологическом колледжа. В 1994 году первый проректор Ошского высшего технологического колледжа, в том же году назначен ректором вновь организованного Кыргызско-Узбекского высшего технологического колледжа (КУВТК). В 1997 году с преобразованием колледжа в университет был назначен ректором Кыргызско-Узбекского университета, где работал до 2005 года. За это время по его инициативе и руководством были построены новые учебные корпуса и укреплена материально-техническая база университета.

В 1997 году он был избран председателем узбекского национально-культурного центра Ошской области, через некоторое время президентом узбекского национально-культурного центра Кыргызской Республики (работал до 2009 года). По его инициативе в 1997 году на базе возглавляемого им университета был создан "Центр по разработке учебников" для школ с узбекским языком обучения. В 2004 году подготовленные Центром комплекс учебников получил Госпремию Кыргызской Республики.

М.Мамасаидов В 1995-2010 годы четыре раза был избран депутатом I, II, III, IV созывов Жогорку Кенеша Кыргызской Республики. Являлся членом Комитета по образованию, науке, культуре и информационной политике.

Доктор технических наук (1989 г.), профессор (1991 г.). Избран действительном членом Инженерной Академии Кыргызской Республики, Международной инженерной академии (1996 г.), Нью-Йоркской Академии наук (1998 г.), НАН Кыргызстана (2000 г.), Российской академии естественных наук (2006 г.). Является членом диссертационного совета по защите докторских диссертаций, председателем диссертационного совета по защите кандидатских диссертаций. Лауреат премии ЛКСМ Киргизии (1977 г), заслуженный деятель науки Кыргызской Республики (1998 г.). Награждён орденом "Данакер", Грамотой и Почётной грамотой Верховного Совета Киргизской ССР (1983 г., 1990 г.), Государственной премией Кыргызстана в области науки и техники (2004 г.), международной премией им. М.В. Ломоносова (г. Москва, 2005 г.), юбилейной золотой медалью А. Нобеля (г. Стокгольм, 2005 г.), Государственный советник II класса Кыргызской Республики. В последнее время по его инициативе и помощи открыты школа-гимназия "М. Саид", учебный центр "Араван билим ордо", детский центр "Балажан".

Академик М. Мамасаидов - основатель Ошского Государственного социального университета г. Ош (бывший Кыргызско-Узбекский университет)

99. ИСМОНЖОНОВ АНВАР

Кыргызстандын илимине эмгек сиңирген ишмер, техника илимдеринин доктору, профессор Исмонжонов Анвар Исмонжонович 1948 жылы Ош облусу Кара-Суу районунун Төлөйкөн айылында туулган. 1966-1970 жылдары Ош мамлекеттик педагогикалык институтунун физика-математика факультетин артыкчылык менен аяктаган. 1982-жылы Москвадагы С. Орджоникидзе атындагы авиациялык институтунда кандидаттык диссертациясын коргогон.

1982-1984 жылдары Гвиней Республикасынын борбору Конраки шаарында Гелиофизика улуттук борборунун лаборатория бөлүмүнүн башчысы болуп иштеген, ал жерде африкалык континенттин ондогон борборлорунун тажрыйбаларын топтогон. Андан кийин Индиянын деңиз бирикмеси институтунда илимий кызматкер болуп эмгектенген.

1987-жылдан баштап Ош шаарындагы Фрунзе политехникалык институтунун кечки факультетинде илимий ишмердүүлүгүн улантып, ага окутуучу, доцент болуп иштеген, 1999-жылы докторлук диссертациясын жактаган.

Исмонжонов Анваржон энергетика жаатындагы белгилүү окумуштуу. Ал Ош Кыргыз-Өзбек университетинде Кыргызстандагы эң ири "Алтэнерго" илимий-өндүрүштүк борборун түзүп жетектеген.

2003-2012 жылдар аралыгында кызматтык иш сапары менен Грецияда, Италияда, Германияда, Голландияда, Белгияда, Түштүк Кореяда, Кытайда, Турцияда, Казакстанда, Россияда, Украинада болуп келген жана ал өлкөлөрдүн илимий борборлору менен кызматташкан.

Ал 250 илимий макаланын, 4 монографиянын, 48 илимий ачылыштын автору.

2005-2010 жылдары Ош Кыргыз-Өзбек университетинин ректору. 2011-2012 жылдары АКШнын Калифорния университетинде профессор болуп эмгектенген. Англис жана француз тилдеринде эркин баарлаша алат. 2012 жылдан Ош Кыргыз-Өзбек университетинин эл аралык байланыштар департаментин директору.

А. Исмонжонов бир нече Ардак грамоталар менен, ошондой эле "СССРдин ойлоп табуучусу" төш белгиси, "Кыргыз Республикасынын илимине эмгек сиңирген ишмер" (2008) наамына татыктуу болгон.

***

Исмонжонов Анваржон Исмонжонович Кырғызистонда хизмат кўрсатган фан арбоби, техника фанлари доктори, профессор 1948 йили Ўш вилояти Қорасув туманининг Тўлайкан қишлоғида туғилган. 1966-1970 йилларда Ўш Давлат педагогика олийгоҳининг физика-математика факультетида таҳсил олиб, уни имтиёзли диплом билан тамомлаган.

Таниқли олим А.Исмонжонов 1982 йилда Москвадаги С. Оржоникидзе номли авиация олийгоҳида номзодлик диссертациясини ёқлаган. 1982-1984 йилларда Гвинея Республикасининг пойтахти Конакри шаҳридаги Миллий илмий марказда Гелиофизика лабораторияси бўлим мудири бўлиб ишлаганда, Африка қитъасидаги ўнлаган илмий марказлар ишлари билан танишиб, тажриба орттирган. Ҳиндистоннинг Бхвангар шаҳридаги Денгиз бирикмалари олийгоҳида илмий ходим бўлиб ишлади.

1987 йилдан бошлаб Ўш шаҳрида илмий ишларини давом эттирди. Фрунзе политехника олийгоҳининг Ўшдаги кечки факультетида катта ўқитувчи, доцент сифатида ишлади. 1999 йилда докторлик диссертациясини ёқлаб, техника фанлари доктори илмий даражага эга бўлди.

Исмонжонов Анваржон ноанъанавий энергетика бўйича дунёга танилган олимдир. у ҳозирги Ўш давлат ижтимоий университетида Қирғизистондаги энг йирик "Алтэнерго" илмий ишлаб-чиқариш марказини тузди ва уни бошқариб келмоқда.

2003 йилдан 2012 йиллар орасида Греция, Италия, Германия, Голландия, Белгия, Жанубий Корея, Хитой, Туркия, Россия, Қозоғистон, Украина мамлакатларида иш сафарларида бўлиб, ўша мамлакатлардаги илмий марказлар ва университетлар билан илмий ҳамкорлик қилиб келмоқда. У 250 дан ортиқ илмий мақола, 4 монография, 48 ихтиронинг муаллифидир.

2005-2010 йиллари Ўш Қирғиз-Ўзбек университети ректори. 2011-2012 йилларда АҚШнинг Калифорния штатидаги Калифорния университетида (Санта-Круз) профессор сифатида ишлаб келган. Инглиз ва француз тилларида эркин сўзлашади. 2012 йилдан Ўш Қирғиз-Ўзбек университети халқаро алоқалар департаменти директори.

А.Исмонжонов кўплаб фахрий ёрлиқлар билан мукофотланган, "СССР ихтирочиси" кўкрак нишони, "Қирғизистонда хизмат кўрсатган фан арбоби" фахрий унвонига сазовор бўлган.

***

Исмонжонов Анваржон Исмонжонович заслуженный деятель науки Кыргызстана, доктор технических наук, профессор родился в 1948 году в селе Тулейкен Карасуйского района Ошской области. В 1966-1970 годы окончил с отличием физико-математический факультет Ошского государственного института. В 1982 году защитил кандидатскую диссертацию в Москве в авиационном институте имени С. Орджоникидзе. В 1982-1984 годы работает заведующим отделом лаборатории Гелиофизика в национальном научном центре в столице Гвинейской республики в городе Конакри, набирается опыта на десятках научных центрах Африканского континента, затем трудится научным сотрудником в институте морских соединений Индии.

Начиная с 1987 года продолжил свои научные работы в Оше, работал старшим преподавателем, доцентом вечернего факультета Фрунзенсого политехнического института, в 1999 году защитил докторскую диссертацию.

Исмонжонов Анваржон знаменит как учёный по энергетике. Он создал в Ошском государственном социальном университете самый крупный научно-производственный центр в Кыргызстане "Алтэнерго" и руководит его работой. За период с 2003 по 2012 годы он побывал с научными визитами в Греции, Италии, Германии, Голландии, Бельгии, Южной Корее, Китае, Турции, России, Казахстане, Украине, сотрудничает с их научными центрами. Он автор более 250 научных статей, 4 монографий, 48 научных изобретений.

В 2005-2010 годы ректор Ошского Кыргызско-Узбекского университета. В 2011-2012 годы работал профессором в Калифорнийском университете США. Свободно общается на английском и французском языках. С 2012 года директор департамента международных связей Ошского Кыргызско-Узбекского университета.

А.Исмонжонов награждён несколькими почётными грамотами, удостоен нагрудного знака "Изобретатель СССР", почётного звания Заслуженный деятель науки Кыргызской Республики (2008 г.).

А. Анвар Исмонжонов с учёными из США

100. ШАФОАТ АЖЫ ХАЛЫКНАЗАРОВ (1890-1973)

Рузадор Халыкназаровдун уулу Шафоат Азим (Шафоат ажы) 1890-жылы Андижанда туулган. Россия хандыгы тарабынан куулган Шафоат ажынын үй-бүлөсү кайсы гана жерлерде жашабады, акыры эң акыркы жашаган жери Ош болуп калды. Бул жерде анын балалыгы жана жаштыгы өттү. Он жашында Ыйык Куран китебин жаттап, 11 жашында атасы менен биргеликте Мекке шаарына ажылык сапарга барат. Ал жерде атасы каза болуп, Шафоат ажы белгилүү диний илимпоздордон таалим алат. 20 жашында атасынын керээзи менен Ош шаарына кайтат.

Кыргызстандын түштүгүндө советтик бийликтин орнотулушу менен башка диний кызматкерлерге мүшкүл түшкөндөй, анын башына да кыйынчылыктар түшөт. Бул аралыктарда ал Кашгарда, Алма-Атада, Ат-Башыда, Токмокто жашап турган.

Шафоат ажы диний ишмердүүлүк менен кошо мамлекеттик мекемелерде иштей баштайт. Ал Орто Азия жана Казакстандын мусулмандарынын Дин башкармалыгын негиздөөчүлөрдүн бири, анын президиумунун мүчөсү, ревизиялык комиссиясынын биринчи төрагасы жана аталган башкармалыктын муфтий хазирети Эшон Бобохондун жакын шакирти болгон. Айрым бир маалыматтарга караганда, 1943-жылы диний башкармалыкты ачуу маселесине карата Москва шаарына барган аалымдардын ичинде болушу мүмкүн.

Диний Башкармалыгынын 1-курултайында биринчи ревизор-контролёр болуп дайындалат жана Ош шаарынын “Шейит-Төбө” мечитинин имам-хатиби болгон. Андан сыртқары, Ош областынын казылык жана Кыргызстандын казылык милдетин аркалаган.

Шафоат ажынын аты менен өткөн жүз жылдын 30-40-жылдарындагы диний кызматкерлер өлүмдөн аман калышкан. “Өзүңөрдүн мечитиңерди ачкыла да, сыйына бергиле” деген мазмундагы Сталинден келген телеграмма келгенден кийин да, Фергана өрөөнүндө ондогон мечиттер жабылган. Тескерисинче, бир гана Ош шаарында төрт мечит ачылып, ал өз ишмердүүлүгүн уланткан, ошондой эле, куугунтуктоо жана репрессия убагында мусулмандарга жардам берген. Ушундай ишмердүүлүк бир гана урматтуу ушул кишиге таандык. Улуу Ата Мекендик согуш мезгилиндеги жылдарда фронтко каражат топтоого активдүү катышып, башкаларга үлгү боло алган.

Шафоат ажы Холикназаров бир эле Кыргызстанда эмес, бүтүндөй Орто Азияда жана Казакстанда белгилүү жана таанымал диний аалым болгон. Ал 1973-жылы Ош шаарында көз жумган. Акыркы сапарга узатуу зыйнатында анын жаназасын жана узатуу куранын Орто Азиянын жана Казакстандын мусулмандарынын муфтийи, шейх Зиңуиддинов ибн Эшон Бобохон окуган. Шафоат ажы Холикназаров Ош облусунун Шарк айылындагы “Сармозор” мүрзөсүнө коюлган.

***

Шафоат ҳожи Ҳолиқназаров нафақат Қирғизистонда, балки бутун Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари ўртасида маълум ва машҳур дин олими ва арбобидир. Шафоат Азим Рўзадор ўғли Холиқназаров (Шафоат ҳожи) 1890 йилда Андижон вилоятида таваллуд топган. Йирик дин уламоси, толмас ташкилотчи, дин арбоби Шафоат ҳожи оиласи Чор Россияси ҳукумати томонидан таъқибга учраб, турли жойларда яшаб, охири Ўш шаҳрида муқим яшаб қолган. Шафоат ҳожининг болалиги, ўсмирлиги шу шаҳарда кечган. Фарғона водийсидаги ўнлаб масжидларнинг қатағон йилларида ҳам ёпилмай, диндорларга хизмат қилиши шу табаррук инсон номи билан боғлиқдир. У ўн ёшида Қуръони Каримни тўлиқ хатм қилиб, ёд олади. 11 ёшида отаси билан Ҳаж ибодатини бажариш учун Маккаи Мукаррамага боради. Шу ерда отаси вафот этиб, ёш Шафоат ҳожи Маккада

10 йил қолиб кетади. Бу табаррук шаҳарда у таниқли дин олимларидан сабоқ олади. 20 ёшга тўлганида отасининг васиятига кўра, қадрдон Ўш шаҳрига қайтиб келади. Ўлкада шўролар ҳукумати ўрнатилгандан кейин бошқа дин уламолари каби унинг бошига ҳам синовли кунлар келади. У бир мунча муддат Қашқар, Олмаота, Отбоши, Тўқмоқ шаҳарларида истиқомат қилади. Шу йилларда диний фаолиятдан ташқари давлат ишларида ҳам ишлайди. Шафоат ҳожи Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари Дин бошқармасининг ташкилотчиларидан бири, унинг ҳайъат аъзоси, тафтиш комиссиясининг биринчи раиси, мазкур бошқарма бошлиғи, муфтий Эшон Бобохон ҳазратларининг яқин маслакдоши эди. Маълумотларга кўра, 1943 йилда Москвага мусулмонлар Дин бошқармасини очиш масаласида борган уламолар орасида Шафоат ҳожи ҳам бўлган. У мусулмонлар дин бошқармасининг 1-қурултойтида бош муҳтасиб этиб тайинланади. Шу билан бирга Ўш шаҳридаги Шаҳидтепа масжидида имом-хатиблик қилади. Бундан ташқари, Ўш вилояти қозиси ва маълум вақт Қирғизистон қозиси вазифаларини ҳам бажарган. У Улуғ Ватан уруши йиллари фронтга маблағ йиғиш борасида ташвиқот ишларида фаоллик кўрсатиб, бошқаларга ибрат бўлган. Ўтган асрнинг 30-40 йилларнинг қатағонларидан омон қолиш, тевarak атрофлардаги музофотларда масжидлар тақа-тақ ёпиб ташланганда, 1944 йили СССР давлатининг раҳбари Сталиндан “Масжидларингизни очиб, ибодат қилаверинглар” мазмунида телеграмма олиш, биргина Ўш шаҳрида 4 та масжидни очиб, уларнинг фаолиятини таъминлаб туриш Шафоат ҳожи номи билан боғлиқдир. Шафоат ҳожи Ҳолиқназаров 1973 йили Ўш шаҳрида вафот этади. унинг жанозасини муфтий шайх Зиёуддинхон ибн Эшон Бобохон ўқиган. Элга динни тўғри ташвиқот этган таниқли дин уламоси Ўш шаҳри яқинидаги Сармозор қабристонига дафн этилган. У улуғ инсонни вафотидан кейин ишларини шогирдлари Қосимжон қори, Қоравой қори, Носир қори, Бадриддин махсум ва бошқалар давом этирган.

***

Шафоат Азим сын Рузадара Халыкназарова (Шафоат хаджи) родился в 1890 году в Андижане. Преследуемая со стороны царской России семья Шафоат хаджи, где только не проживала, последним их пристанищем стал город Ош. Здесь прошли детство и молодость Шафоат хаджи. Он в десять лет выучил наизусть Священную Книгу Коран, в 11 лет вместе с отцом отправляется в Мекку для совершения хаджа. Здесь умирает его отец, юный Шафоат остаётся и получает уроки у знатных духовных учёных. В 20 лет, по завещанию отца, возвращается в город Ош. После установления Советской власти на юге Киргизии, для него, как и для других духовных служителей, начинаются дни испытаний. Некоторое время он проживает в Кашгаре, Алма–Ате, Ат-Баши, Токмаке. В эти годы, наравне с духовной деятельностью, он работает и в государственных учреждениях. Шафоат хаджи один из основателей Духовного управления мусульман Средней Азии и Казахстана, член его президиума, первый председатель ревизионной комиссии, был близким соратником руководителя данного управления, муфтия хазрата Эшона Бобохона. По некоторым сведениям, он был среди улемов, поехавших в 1943 году в Москву, по вопросам открытия духовного управления мусульман. На первом курултае Духовного управления мусульман назначается главным ревизором-контролёром и был имамом - хатибом мечети “Шахид тепа” города Ош. Одновременно он выполняет обязанности казы Ошской области и некоторе время являлся казы Кыргызстана. С именем Шафоат хаджи связано то, что многие духовные служители остались живыми в 30-40 годы прошлого столетия. С получением телеграммы от Сталина, с содержанием “Открывайте свои мечети и молитесь” не закрылись десятки мечетей Ферганской долины. Наоборот, только в городе Оше было открыто четыре мечети, и он обеспечил их деятельность, и они верно служили мусульманам в трудные годы репрессий и гонений. Всё это заслуга этого уважаемого человека. В годы Великой Отечественной войны, принимая активное участие в деле агитации за сбор средств на фронт, он стал примером для других.

Шафоат хаджи Холиказаров был известным и знаменитым духовным деятелем мусульман не только Кыргызстана, но и всей Средней Азии и Казахстана. Шафоат хаджи Халыкназаров умер в Оше в 1973 году. Поминальную молитву в день похорон прочитал муфтий мусульман Средней Азии и Казахстана шейх Зиёуиддинхон ибн Эшон Бобохон. Он похоронен на кладбище “Сармазор” в селе Шарк, недалеко от города Ош.

101. МУХАММАДХОН ИСХАК МАХЖУРИЙ
(1880-1973)

Белгилүү дин адамы, аалым, акын, көрүнүктүү жазмакер-каллиграф, окумуштуу адабиятчы Мухаммадхон Исхак Махжурий 1880-жылы Андижан шаарында билимдүү үй-бүлөдө туулган.

Алгачкы сабаттуулукту ал үйүнөн, ата-энелеринен алган. Анан калган билимин өткөн кылымдын жыйырманчы жылдарында мектептен жана медреседен улантканы. Өз алдынча кириллицаны өздөштүргөн.

1938-1941 жылдары Мухаммадхон Исхак Махжурий Алишер Навоинин юбилейин өткөрүү боюнча Өзбекстан Илимдер Академиясында иштеген. Акындын чыгармаларын басып чыгаруу боюнча чоң эмгек жасаган.

1950-1954 жылдары Бухарада Мир Араб медресесинде башкы мударис болгон.

Мухаммадхон Исхак Махжурий өмүрүнүн акырына чейин ар кайсы жерлерде имам-хатиб болгон жана 1958-жылдан баштап Ош шаарынын Шейит-Төбө мечитинде ишин улантканы.

Ал диний ишмер катары Ислам түшүнүктөрүн элге илимий жактан туура жана негиздүү жайылтуу боюнча эбегейсиз чоң иш кылган.

Махжурий өзүнүн артында чыгармачыл мурасын - 400дөн ашуун Чыгыш поэзиясынын жанрында жазылган чыгармаларды калтырган. Анын ичинде "Тахир жана Зухра" дастанынын элдик үлгүлөрү болгон. Чыгыш акын-философу Мирзо Бедилдин которулгон 600 бейт ырларынын котормосу калган.

Мухаммадхон Исхак Махжурий 1973-жылы көз жумган. Анын ишин улантуучу катары уулу Маруфхон ажы болду, ал узак убакыт бою шаардын мечиттеринде кызмат кылган. Андижан шаарында көчөлөрдүн бирине анын ысмы ыйгарылган.

***

Муҳаммадхон Исҳоқ ўғли Маҳжурий таниқли дин уламоси ва ҳассос шоир, комил ҳаттот, адабиётшунос олим 1880 йили Андижон шаҳрининг аввалги Қизил Октябр кўчасининг Меҳнат маҳалласида (собиқ Чангаллик, янгича Орджоникидзе) ўқимишли оилада таваллуд топган.

Хат-саводини дастлаб ўз уйида ота-онасидан олган Маҳжурий ўтган асрнинг 20-йилларигача мактаб ва мадрасаларда таълим олади. Мустақил равишда кирилл алифбосини ўзлаштиради.

Маҳжурий 1938-1941 йиллари Тошкент шаҳрида Ўзбекистон Фанлар Академиясида Алишер Навоий юбилейи қўмитасида ишлаган. Алишер Навоий асарларини нашр қилишда кенг кўламдаги ишларни олиб борган.

1950-1954 йиллари Бухородаги Мир Араб мадрасасида бош мударрис бўлган Муҳаммадхон Исҳоқ ўғли турли жойларда, 1958 йилдан эса Ўш шаҳридаги Шаҳидтепа масжидида имом-хатиблик қилди. Дин арбоби сифатида у Ислом динини элга тўғри ва илмий тушунтиришда катта хизмат қилди.

Маҳжурийдан шарқ шеъриятининг турли жанрларида ёзилган 400дан ортиқ адабий мерос қолган. Қолаверса, "Тоҳир ва Зуҳро" халқ достонининг баёни, шарқ файласуф шоири Мирзо Бедилнинг 600 байти таржимаси ҳам бор.

Қирғизистонда ислом дини арконларини жамиятга тўғри ва илмий етказишда Маҳжурийнинг хизмати катта. У 1973 йили вафот этган. Отасининг ишларини давомчиси бўлган Маъруфхон ҳожи кўп йиллар шаҳар масжидларида хизмат қилди.

Андижон шаҳрида кўчалардан бирига унинг номи қўйилган.

***

Мухаммадхон Исхок Махжурий известный богослов, улем, поэт, непревзойденный писец-каллиграф, учёный-литературовед родился в 1880 году в городе Андижан, в просвещенной семье.

Начальное образование получил дома, от родителей. Далее, в двадцатые годы прошлого века, продолжил образование в школе и медресе. Самостоятельно освоил кириллицу.

В 1938-1941 годах Мухаммадхон Исхок Махжурий работал в комитете по проведению юбилея Алишера Навои Академии наук Узбекистана. Проводил большую работу по изданию произведений поэта.

В 1950-1954 годы был главным мударисом медресе Мир Араб в Бухаре.

До конца своего жизненного пути Мухаммадхон Исхок угли служил имамом-хатибом в разных местах, с 1958 года в мечети Шахид-тепа города Ош.

Как религиозный деятель, он провёл большую работу по правильному, научному разъяснению канонов Ислама народным массам.

Мажхурий оставил после себя значительное творческое наследие - свыше 400 произведений, написанных в различных жанрах поэзии Востока. Среди них - изложение замечательного образца народного творчества дастана "Тахир и Зухра", перевод 600 байтов поэта-философа Востока Мирзо Бедила. Умер в 1973 году. Продолжателем дела своего отца стал Маруфхон хаджи, служивший долгое время в мечетях города Ош. Одна из улиц города Андижан названа его именем.

Улемы г. Ош, на встрече с муфтием Средней Азии и Казахстана Зияуддином Бабаханом

Видные богословы - имамы хатибы центральных мечетей г. Ош 1950-1970 г.г.

102. ЗУХРИДДИН МАХДУМ
(1906 - 2011)

Зухриддин Махдум Имодиддинов 1906-жылы Жалал-Абад областынын Сузак районунун Сузак айылында туулган. Ал накшбандий тарикатынын жаркын өкүлү, окумуштуу, ариф, араб, перс тилдерин мыкты билүүчү, көптөгөн окуучулардын устаты болгон.

Зухриддин Махдумдун кабылдамасына ондогон шаарлардан жана айылдардан адамдар келишчү, ал гана эмес Борбордук Азиядан, Франциядан, Польшадан, Бангладештен, Улуу Британиядан, Россиядан, Пакистандан, Түркиядан - арифтер (дин аалымдары), накшбандиянын улантуучулары, окумуштуулар, суфизмди изилдөөчүлөр, жөнөкөй адамдар жана жогорку мамлекеттик чиновниктер жана ишмерлер да кайрылышкан.

1912-жылы Имодиддиндин алты жашар уулу Зухриддинге накшбандий шейхи Суфий Бадал Эшон келечектеги Пир статусу боюнча грамота тапшырат.

Репрессия жылдарында анын атасын "эл душманы" деп камакка алышып, "үч илтиктин" чечими менен атып салышат. Ушундан кийин Имодиддиндин үй-бүлөсүнө оор күндөр жана куугунтуктоолор башталат. 1937-жылы Зухриддин айласыз Анжиянга көчүп барат жана өмүрүнүн 20 жылын Өзбекстанда өткөрөт. Ал жакта алебастрдан оймо чыгаруу боюнча шакиртикке алынат жана кийинчерээк белгилүү уста болуп, үйлөрдү жана чарба обьекттерин кура баштайт. Улуу Ата Мекендик согуш мезгилинде колхоздо куруучу болуп иштейт.

Зухриддин Махдум ошол учурдагы курулуш боюнча бирден бир адис болгондугуна байланыштуу колхоздун төрагасы анын армияга чакыруудан бошотот. Аны кургатуу иши боюнча бөлүм башчы ишине дайындашат.

1956-жылы Зухриддин Махдум туулган жери Сузак айылына кайтат жана курулуш чеберчилиги боюнча ийгиликке жетет. Ал өзүнүн бригадаларын уюштуруп, бир канча обьекттерди курат, анын ичинде райком партиясынын жана райисполкомдун имаратын өзү чийген эскиз менен курууга жетишет.

1989-жылы анын демилгеси жана жетекчилиги менен Сузакта жыгачтан оймо кыркып чыгаруу менен өзгөчө мечит курулат.

Зухриддин Махдум өмүр бою уникалдуу китептерди, орто кылымдын классиктеринин таңкыс китептерин окуган жана жыйнаган. Ушундан уламбы ага изилдөөчүлөр, суфийлер келишип дин таануу, Курандын ички маанилери боюнча суроолорго жооп издеп келишкен. Анын үйү дайыма конокторго толуп, меймандар үчүн тынымсыз тамак-аш даярдалчу. Зухриддин Махдум келген конокторго кийимдерди жана акчаны белек катары берүүнү жакшы көрчү. Ал тазалыктын, пакизалыктын жана ыймандуулуктун үлгүсү болчу.

Зухриддин Махдум 2011-жылы 7-апрелде 105 жаш курагында көз жумган. Аны акыркы сапарга узатуу зыйнатында он миңдеген адам катышты. Анын сөөгүн өзүнүн керээзи боюнча Сузак айылынын борбордук мечитине коюшат жана ага аталып күмбөз тургузулган.

Зухриддин Махдумдун жашоо жолу тууралуу жазуучу Бегижан Ахмедов 2015-жылы "Райский аромат цветущих сердец" деген повестин жазып, китеп кылып чыгарган.

Зухриддин Махдумдун өмүрү өткөндөн кийин анын ишин уулу Аслиддин Махдум улантат. Аслиддин Махдум "Эшон Зухриддин Махдум" деген фонд уюштуруп, өз тегерегине илим изилдөөчүлөрдү жана агартуучуларды топтогон. Мечиттерди куруп, жаштар үчүн достук фестивалын өткөргөн.

Ал өзүнүн даңктуу атасынын ишмердүүлүгүн татыктуу уланткан.

Зухриддин махдум Имодиддинов 1906 йили Жалолобод вилоятининг Сузоқ тумани Сузоқ қишлоғида таввалуд топган. У нақшбандия тариқатининг намояндаси, ориф, олим, араб ва форс тилларининг билимдони, кўплаб шогирдларнинг устози бўлган.

Зухриддин махдум домланинг қабулига ва зиёратига дунёнинг турли қитъаларидан: Марказий Осиё давлатларидан, Франция, Польша, Бангладеш, Буюк Британия, Россия, Покистон, Туркия, Ҳиндистондан орифлар, нақшбандия тариқати содиқлари, тадқиқотчи олимлар, оддий дуоталаб инсонлар, катта давлат арбоблари келишган.

1912 йилда Имодиддин махдумнинг 6 ёшли ўғли Зухриддинга Пир Сўфий Бадал Эшон Нақшбандия тариқатида Пирлик нисбатини топширган.

Ўттизинчи йилларда отаси Имодиддин махдум "эшон, халқ душмани" деб қамалиб, отиб ташлангач, унинг оиласига ҳам тазйиқлар ўтказилади. Изтироблардан тўйган Зухриддин қори, тахминан 1937 йилларда, Андижон шаҳрига кетишга мажбур бўлади. Умрининг 20 йили ўзбекистонда ўтиб, у киши аввалида алебастр ишларига уста Маҳсум отага шогирд тушади ва тез орада қурувчилик касбининг моҳир устасига айланади. Улуғ Ватан урушидан аввалги йилларда колхозда уста бўлиб ишлайди. Колхоз раиси жамоанинг барча қурилиш ва таъмирлаш ишларига бош-қош бўлаётган уста Зухриддинни меҳнат брони бўйича фронтдан олиб қолади ва уни қуритиш иши ("Сушилка") бошлиғи қилиб тайинлайди.

1956 йилда Зухриддин махдум ватанига Сузоққа қайтиб келади ва тез орада уста ва устоз сифатида катта обрў орттиради. Сузоқда кўплаб маъмурий бинолар, жумладан марказий майдондаги райком ва райижроқўм биноларининг лойиҳаларини ўзи чизади ва қуриб битиради.

1989 йили Зухриддин махдум домланинг ташаббуси ва раҳнамолиги остида Сузоқ шаҳрида ажойиб ўймакор масжид қад кўтаради.

Ҳазрат нодир ва асл нусха китоблар соҳиби эдилар. Калом, тариқат, тасаввуф, ақида, Қуръони Каримнинг ботиний маъноларига оид нозик масалалар бўйича орифлар ва тадқиқотчилар унинг қабулига келишар эди. Зухриддин махдум домланинг уйиида доимо таом тайёрланар, эртадан кечгача бу қутлуғ хонадондан меҳмон аримас эди. Келган барча меҳмонларга домла совға-салом, пул ва сарполар беришдан чарчамас эдилар. Пок тақво соҳиби, барча учун ибрат намунаси бўлган.

Зухриддин махдум 2011 йилнинг 7 апрель куни 105 ёш умр кўриб, охиратга рихлат қилганлар.

Умрларининг карвони ўз поёнига етгач, Зухриддин махдум домла ўзи қурдирган Жомеъ масжиднинг ҳовлисига ўн мингга яқин одамлар иштирокида дафн этилган. Қабрларининг устига мақбара қурилган.

Ҳазратнинг ҳаёт йўли ҳақида ёзувчи Бегижон Аҳмедов "Устоз тазкираси" номли тарихий қисса ёзиб, 2015 йили "Гулистон кўнгиллар ифори" китобида нашр этган.

Ҳазратнинг вафотларидан сўнг унинг ўғиллари, хусусан, Аслиддин махдум Саидов халқ орасида иймон ва маърифат нурларини таратишда бардавом бўлди. Аслиддин махдум "Эшон Зухриддин махдум" номидаги маърифий жамғарма тузиб, унга барча илм ва маърифат талабгорларини, ватанпарвар ва байналмилал арбобларни жамлаб, ёшлар учун "Дўстлик фестивали"ни уюштириб, масжид барпо этиб, падари бузрукворининг етук давомчиси бўлган эди.

***

Зухриддин Махдум Имодиддинов родился в 1906 году в селе Сузак Сузакского района Джалал-Абадской области. Он был ярким представителем накшбандийского тариката, учёным, богословом, арифом (гностиком), знатоком арабского и персидского языков, учителем многочисленных учеников.

На приём к Зухриддин Махдуму приезжали десятки людей из разных городов и сёл не только Центральной Азии, но и из Франции, Польши, Бангладеш, Великобритании, России, Пакистана, Турции, Индии - арифы, последователи накшбандия, учёные, исследователи суфизма, простые люди и высшие государственные чиновники и деятели.

В 1912 году шестилетнему сыну Имодиддина махдума - Зухриддину накшбандийский шейх Суфий Бадал Эшон вручил грамоту о передаче ему статуса будущего Пира.

В годы репрессий его отца арестовали как "врага народа" и по решению "тройки" расстреляли. После чего в отношении членов семьи Имодиддина начались гонения и тяжелые годы лишений. В 1937 году Зухриддин вынужденно переселяется в город Андижан и более 20 лет своей жизни провёл в Узбекистане. Там он вначале был принят учеником мастера по узорам из алебастра, затем сам стал именитым мастером и строил дома и хозобъекты. В начале Великой Отечественной войны он работал в колхозе строителем. Председатель колхоза по брони освободил Зухриддина махдума от призыва в армию, т.к. он был единственным специалистом по строительству. Его назначают заведующим сушилки.

В 1956 году Зухриддин махдум вернулся в родной Сузак и вскоре приобрёл славу как мастер по строительству. Он организовал свою бригаду и начал возводить объекты, в том числе он построил здания райкома партии и райисполкома по собственному эскизу.

В 1989 году по его инициативе и при непосредственном руководстве в Сузаке была построена уникальная мечеть из резного дерева.

Всю жизнь Зухриддин махдум собирал и читал уникальные книги, редкие копии книг классиков средневековья. В этой связи исследователи и суфии приезжали к нему в поисках ответов по очень тонким вопросам богословия, познания Бога, исламской догматике, внутреннему смыслу Корана. В доме Хазрата всегда готовилась еда для гостей, так как всегда его худжра была полна людьми. Зухриддин махдум любил дарить гостям подарки в виде одежды или денег. Он был примером благочестия и чистого поклонения.

Зухриддин махдум умер 7 апреля 2011 года в возрасте 105 лет. В его похоронах приняли участие около десяти тысяч людей. Его похоронили на территории центральной мечети села Сузак, которая была построена по его инициативе. Над его могилой построен гумбез.

О жизненном пути Зухриддина махдума писатель Бегижан Ахмедов в 2015 году написал повесть и опубликовал его в книге "Райский аромат цветущих сердец".

После смерти Хазрата, миссию по распространению знаний и веры среди народа продолжил его сын Аслиддин махдум Саидов. Аслиддин махдум создал Фонд "Зухриддин ишан" и объединил вокруг себя искателей знаний и просвещения. Построил мечеть, организовал "Фестиваль дружбы" для молодёжи, славил братство народов, мир и согласие. Он достойно продолжил деятельность своего прославленного отца.

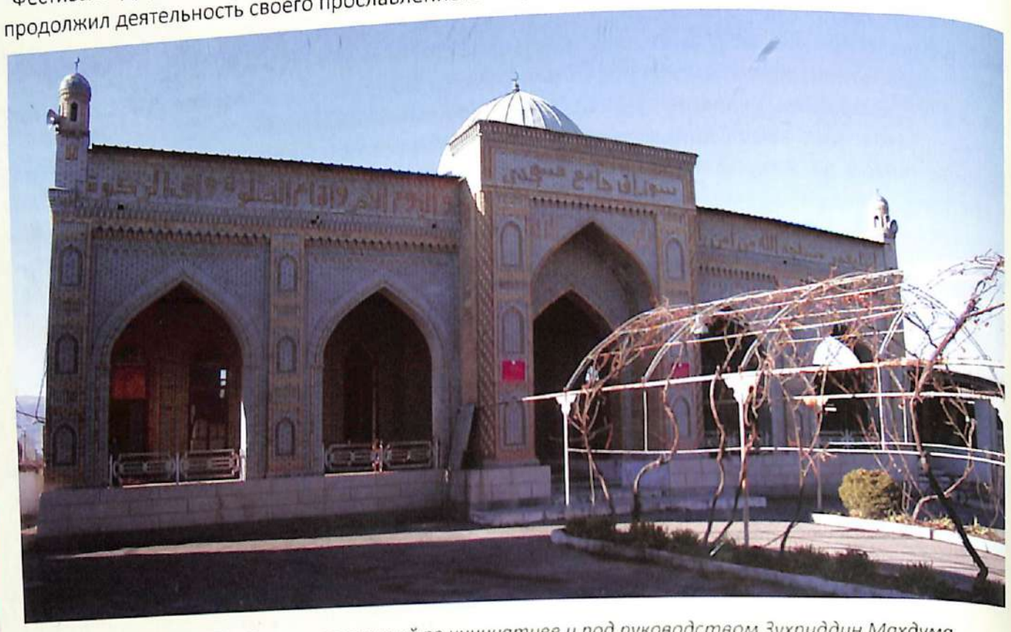

"Джами масжид" с. Сузак, построенный по инициативе и под руководством Зухриддин Махдума

103. ШОЮНУС КАРЫ
(1894 - 1963)

Шоюнус кары 1894-жылы туулган. Ал бут кийимдерди тигүү менен алектенген. Бул кесиптеги адамдарга "уста" деп кайрылышып, өткөн жүз жылдын биринчи жарымында калк арасында алардын кадыр-баркы бийик болгон. Анын апасынын көзү азиз болгонуна карабай атайын аппараттын негизинде пахтадан жип ийрип, тапкан акчасына баласын белгилүү аалымдардан билим алдырган. Жаш Шоюнус алгач Юсуфжон карыдан билим алып, куран жаттаган, андан кийинки билимин Мирвохид карыдан бекемдеген. Жетиштүү диний билим алганы менен ал токтоп калган эмес. Калк арасына исламды кеңири жайылтуу үчүн андагы билимдин жетишсиз экендигин андай алган. Ошондуктан ал Мақдихан карыдан исламдын негиздерин, шарияттын мыйзамдарын окууну улантқан. 1943-жылы Орто Азияда жана Казакстанда муфтий Эшон Бобохондун сунушу менен ачылган Ош шаарындагы мечиттердин биринде Шоюнус кары имам-хатиб болуп дайындалган (учурда ал мечит Бухари наамын алып жүрөт). Ал жерде 16 жыл чын дилинен адилеттүү иштеген. Шоюнус Ислам динининин шарттары, мыйзамдары менен жашоого үйрөткөн, ошондой эле дин ишмерлерин, анын ичинде Исмоилжон, Билол, Абдумуталиб карыны жана башкаларды жана өзүнүн баласы Шейх Шомухаммад карыны тарбиялаган.

***

Шоюнус қори домла 1894 йили туғилган. Оллоҳ бу кишимни Ўз раҳматига олсин! Омин! Шоюнус қори домланинг касби косибчилик бўлган. Оналарининг кўзлари ожиз бўлса ҳам, чарх йигириб, пахтадан калава қилиб, бунинг пулига ўғлини ўқитган. Шоюнус қори домла аввало Тошлоқлик Юсуфжон қорида Қуръони Каримни ёд олиб, кейин Мирвоҳид қори домлада Қуръонни мустаҳкамлаб ёдлаган. Сўнг Ўзганлик Маҳдихон қори домлада сарф, наҳв ҳамда фиқҳ илмларини ўқиганлар. У кишининг икки қиз ва бир ўғиллари бўлиб, барчасини илмли қилганлар. 1943 йили Шафоат ҳожи қози домланинг ташаббуси билан Ўш шаҳрида масжидлар очилгандан кейин, ўша вақтдаги Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари муфтийси ҳазрати Эшон Бобохон жанобларининг таклифи билан Ўшдаги "Ёнғоқлик масжиди", ҳозирги Бухорий номли масжидга имом бўлиб тайинланганлар. Бу масжидда 16 йил имомлик вазифасини тўла ва ҳалоллик билан адо этдилар. Одамларга шариат бўйича нималар ҳалол ва нималар ҳаром эканини танитдилар. Муфтиётдан қандай вазифа юклатилган бўлса, уни тўла адо этдилар. Шоюнус қори домла кўпгина дин арболарини тарбиялаган, жумладан Исмоилжон қори, Билол қори, Абдумуталиб қори ва ўз фарзанди шайх Шомуҳамад қори каби улуғ дин уламолари ва бошқалари ул зотнинг ишларини давом этирган ва эттирмоқдалар. Шоюнус домла 1963 йилнинг 13 январида 69 ёшларида вафот қилган.

***

Шоюнус кори родился в 1894 году, занимался шитьём обуви, люди этой профессии в первой половине прошлого столетия пользовались особым уважением среди местного населения, многие обращались к ним со словом "уста", что означает "мастер". Его мама, несмотря на то, что была слепой, с помощью специального аппарата из хлопка вытягивала нить, пряла пряжу и на заработанные деньги, учила сына у знатных духовных учителей. Молодой Шоюнус сначала получил образование и выучил Коран у Юсуфжон кори, затем укрепил знания у Мирвоҳид кори. Получив достаточное духовное образование, Шоюнус кори не остановился. Он хорошо понимал, что этого мало для того, чтобы основательно проповедовать ислам среди широкого населения. Поэтому продолжил учиться основам ислама, законам шариата у Махдихан кори. В 1943 году, когда открылись мечети, по предложению муфтия Средней Азии и Казахстана Эшона Бобохона, Шоюнус кори был назначен имам-хатибом мечети "Ёнгоклик" города Ош (в настоящее время эта мечеть носит имя Бухари). Здесь он честно и добросовестно проработал в течении 16 лет. Он учил жить, как подобает, по канонам Ислама. Шоюнус кори воспитал много религиозных деятелей, в том числе Исмоилжон кори, Билол кори, Абдумуталиб кори и других, в том числе своего сына Шейха Шомухаммада кори.

104. КАМОЛОВ СОДИКЖОН

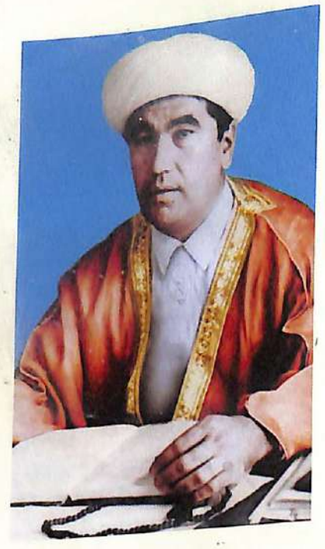

Белгилүү дин таануучу, коомдук ишмер шейх Содикжон Камолов 1950-жылы 20-сентябрда Ош областына караштуу Кара-Суу шаарында туулган.

1985-жылы Содикжон Камолов Ливияда Эл аралык Ислам университетин аяктаган. Ал ири дин ишмерлеринен. Теология илиминин бакалавры.

1987-1990 жылдары Кыргызстан мусулмандарынын муфтийи болгон. 1990-1994 жылдары Жогорку Кеңештин депутаты катарында Кыргыз Республикасынын маанилүү мыйзамдарын талкуулоодо жана кабыл алууда активдүү катышкан. Анын сунушу менен Рамазан, Курман Айт жана Рождество майрамдарын майрамдоо кабыл алынган жана расмий майрамдык күн деп жарыяланган. Эл алдында көптөгөн актуалдуу маселелерди коюу менен шейх Содикжон Камолов коомдун кадыр-баркына ээ болгон. Ал эл аралык "Дискуссия религий и цивилизаций" девизиндеги конференциялар сериясынын катышуучусу. Өзүнүн эл алдындагы кебин ислам негиздеринин ачылышына, адам укугун коргоодо жана тынчтыкты сактоодо диндин элдик каада-салттар менен дал келүүсүнө, айкалышына туура келгендигине арнаган.

Содикжон ажи Камолов мамлекет менен дин ишмерлеринин, дин агымдарынын ортосундагы өз ара түшүнүүнү, мамилени жөнгө салууда активдүү катышат. Ал мамлекет жетекчилери менен каралган темалардын негизинде маектешүүгө барган жана маселелерди оң жагына чечкен. Ошондой эле, Содикжон ажи Камолов араб мамлекеттери жана Кыргызстандын алакалашуу мамилесин өнүктүрүүдө жана турукташтырууда олуттуу салым кошкон.

Ал бир нече брошюралардын, китептердин жана массалык-маалымат каражаттарындагы Борбордук Азиядагы этникалык мамилелердин, диний маселелер боюнча макалалардын автору. Содикжон ажи Камолов Кыргызстан аалымдар кеңешинин мүчөсү (1996-2010). 2012 жылдан ушул күнгө чейин Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Коомдук эксперттик кеңештин мүчөсү.

"Руханият" Эл аралык Ассоциациясынын "За мир и согласие между народами" сыйлыгынын лауреаты.

***

Содиқжон ҳожи Камолов таниқли дин уламоси, жамоат арбоби шайх 1950 йил 20 сентябрда Ўш вилоятининг Қорасув шаҳрида туғилган. 1985 йили Ливиядаги Халқаро Ислом университетини аъло баҳолар билан тамомлаган шайх Содиқжон ҳожи Камолов, Қирғизистон Республикасидаги йирик дин арбобларидан биридир. У илоҳиёт фанлари бакалавридир.

У 1987-1990 йилларда Қирғизистон мусулмонлари муфтийси бўлган. Содиқжон Камолов 1990-1994 йиллари Қирғизистон Республикаси Жогорку Кенгашининг депутати сифатида фаолият кўрсатиб, муҳим қонунларни қабул қилишда фаол иштирок этган. Шу жумладан, Қирғизистонда Рамазон ҳайити, Қурбон ҳайити ҳамда насронийларнинг Рождество байрамларини расмий нишонлаш таклифини киритган.

Шайх Содиқжон ҳожи Камолов нуфузли халқаро конференцияларнинг иштирокчиси сифатида ўз маърузалари билан жамоатчиликнинг эътиборини қозонган. Жумладан, "Динлар ва цивилизациялар мулоқоти" мавзуидаги халқаро конференциянинг бир нечтасида иштирок этиб, Ислом дини асослари, унинг умуминсоний қадриятларининг шаклланишида тутган ўрни, инсон ҳақ-ҳуқуқлари, дунёда тинчлик, барқарорликни сақлашдаги роли ва бошқа кўплаб тамойилларга оид маърузалар қилган.

Давлат билан диндорлар ўртасидаги ўзаро тушуниш, ёрдам бериш, турли дин вакиллари ўртасида ҳамжиҳатликни мустаҳкамлаш ишларида фаол иштирок этиб келмоқда. Қолаверса, Жаҳондаги кўплаб нуфузли давлат раҳбарлари билан турли долзарб мавзулар доирасида

учрашиб, ижобий хулосалар чиқарилишига эришиб келмоқда. Қирғизистон билан араб давлатлари ўртасидаги ўзаро алоқаларни йўлга қўйишда катта кўламдаги ишларни амалга оширмоқда. У бир қатор илмий-оммабоп рисолалар ва китобларнинг, шунингдек, оммавий ахборот воситаларида Марказий Осиёда дин ва этнослараро муносабатлар мавзуидаги қатор мақолаларнинг муаллифидир. 1996-2010 йиллари Содиқжон ҳожи Камолов Қирғизистон Республикаси уламолар Кенгашининг аъзоси бўлган. У 2012 йилдан шу пайтгача Қирғизистон Республикаси Президенти ҳузуридаги жамоатчилик эксперт Кенгашининг аъзосидир.

"Халқлар ўртасидаги тинчлик ва тотувлик учун" Халқаро "Руҳоният" Ассоциацияси мукофотининг совриндори (2001 й.).

***

Содикжон хаджи Камолов известный богослов, общественный деятель, шейх родился 20 сентября 1950 года в городе Карасуу Ошской области. В 1985 году Содикжон Камолов окончил с отличием Международный Исламский университет в Ливии. Он является одним из крупных деятелей религии. Бакалавр теологических наук.

В 1987-1990 годах он был Муфтием мусульман Кыргызстана. В 1990-1994 годах в качестве депутата Жогорку Кенеша активно участвовал в разработке и принятии важных законов Кыргызской Республики. По его предложению были приняты законы о праздновании Рамадан байрам, Курбан байрам, а также Рождества, соответствующие даты объявлены официальными праздничными днями. Многочисленными выступлениями по актуальным вопросам современности шейх Содикжон Камолов заслужил уважение общественности. Так, он участник серии международных конференций под девизом "Дискуссия религий и цивилизаций". Свои выступления посвятил раскрытию основ ислама, его месту в формировании общечеловеческих традиций и в утверждении прав человека, мира, стабильности. Он принимает активное участие в укреплении взаимопонимания между государством и представителями религии, между различными течениями религии. Он не раз встречался с руководителями государств и вёл беседы по злободневным темам, добивался положительных результатов. Он вносит посильный вклад в дело установления и развития взаимовыгодных связей между Кыргызстаном и арабскими государствами.

Он автор нескольких научно-популярных брошюр, книг, а также ряда статей в средствах массовой информации по проблемам религии и межэтнических отношений в Центральной Азии.

В 1996-2010 годы Содикжон хаджи Камолов был членом Совета улемов Кыргызстана С 2012 года по настоящее время член Общественного экспертного совета при Президенте Кыргызской Республики.

Он лауреат премии Международной Ассоциации "Руханият" "За мир и согласие между народами" (2001 г.).

Встреча с Малазийской делегацией

105. АБДУВАХИДОВ САИБЖАН
(1934 - 2014)

Саибжан Абдувахидов 1934-жылы Ош областына караштуу Ноокат районунда дин кызматкерлеринин үй-бүлөсүндө туулган. Орто мектепти аяктагандан кийин, 1963-1974 жылдары Бухара шаарындагы "Мир Араб" медресесинде окуйт. Андан кийин окуусун Ташкентте улантат жана белгилүү дин аалымдары Сулайман карыдан жана Сирожидин Дагестанийден билим алат.

1974-1978 жылдары Кара-Суу районундагы Кашкар-Кыштак айылындагы мечитте имам болуп иштеген. 1978-1992 жылдары Ноокат районундагы "Гойиб" мечитинин имам-хатиби, Ош областынын имам-хатиби болгон. Анын эл арасындагы кадыр-баркын эске алып, айылдаштары Ноокат районунун Гулистан айылдык кеңешинин депутаты кылып шайлашат. СССР маалында, 1980-1990 жылдары Ташкенттен чыккан "Совет чыгыш мусулмандары" журналынын Кыргызстандагы кабарчысы болгон.

Орто Азиянын жана Казакстандын мусулмандарынын Дин башкармалыгынын кеңешинин мүчөсү болуп шайланган жана текшерүү комиссиясын жетектеген.

1993-2001, 2005-2006 жылдары Ош областынын казысы. 2003-2004-жылдары Кыргызстан мусулмандарынын Дин башкармалыгынын башчысы - муфтийнин түштүк аймагындагы өкүлү болгон жана өмүрүнүн акырына чейин муфтият аалымдарынын кеңешинин мүчөсү болуп, областтык казыяттын "фетва" бөлүмүн жетектеген.

Токсонунчу жылдардагы өлкөбүз кайгылуу окуяларды башынан кечирип жатканда, Саибжан ажи Абдувахидов миңдеген эл арасында жана активдердин чогулушунда тынчтыкты сактоо, улут аралык мамилелерди бекемдөө чакырыктары менен сөз сүйлөгөн. Кыргызстандын түштүгүндө ислам динин жайылтуу боюнча өзгөчө орду бар. 2003-жылы "Ислом тарихи" деген китепти жазып, басмадан чыгарган.

Саибжан кары Абдувахидовдун эмгегин эске алып, Кыргыз Республикасынын өкмөтү аны Ардак грамоталар, баалуу белектер, "Даңк" медалы, "Манас" эпосунун миң жылдыгына карата "Манас-1000" эстелик медалы менен сыйлаган.

Саибжан кары аялы Тожихон менен алты баланы тарбиялашты.

***

Соибжон ҳожи Абдувоҳидов 1934 йили Ўш вилоятининг Новқат туманида диний уламо оиласида таваллуд топди. Ўрта мактабни яхши баҳолар билан тамомлаб, 1963-1974 йиллари Бухородаги Мир Араб мадрасасида, кейинчалик Тошкентдаги "Олий Махат" диний ўқув юртида ўқиб, Сулаймон қори ва Сирожидин Доғистоний домлалардан таълим олди. 1974-1978 йиллари Ўш вилоятига қайтиб, Қорасув туманининг Қашқарқишлоқ масжидида имомлик қилди. 1978-1992 йиллари Новқатда "Ғойиб ёронлар" масжидида имомлик қилди ва Ўш вилоятининг имом-хатиби этиб тайинланди. Соиб қори домланинг жонсараклигини, эл орасида обрў-эътиборини яхши билган новқатлик ҳамюртлари, Гулистон қишлоқ кенгаши депутат қилиб сайлашган. Собиқ СССР даврида, 1980-1990 йилларда Тошкентда нашр қилинаётган "Совет Шарқи мусулмонлари" журналининг Қирғизистондаги мухбири бўлиб ишлаган, журналда унинг диний мавзудаги қатор мақолалари босиб чиқарилган. Ўрта Осиё ва Қозоғистон мусулмонлари диний бошқармаси кенгашининг аъзоси бўлиб сайланган, шу йиллардан бошлаб, бу бошқарманинг тафтиш комиссиясига раҳбарлик қилди ва биринчи бор Ўш вилояти қозиятини тузишга эришди. 1993-2001, 2005-2006 йилларда Ўш вилояти қозиси хизматини бажарди, 2003-2004 йиллари Қирғизистон диний бошқармаси раҳбари - муфтийнинг жанубий ҳудуд бўйича вакили бўлиб ишлади, умрининг охиригача уламолар кенгашининг аъзоси бўлди, Ўш вилоятида қозиятнинг фатво бўлимини бошқарди.

Соиб ҳожи Абдувоҳидов 1990 йилларда, мамлакатимиз миллий инқироз оқибатларини бошидан кечираётган бир пайтда, кенг омма билан ўтказилган митинг ва тадбирларда қатнашиб,

эл-юртни тинчлик ва тотувликка, миллатлараро дўстликни мустаҳкамлашга даъват этган. У Қирғизистон жанубида исломни тарғиб қилишда катта хизмат қилди. 2003 йили "Ислом тарихи" китобини ёзиб, нашрдан чиқарди.

Соиб ҳожи Абдувоҳидов катта хизматлари учун Қирғизистон Республикасининг Фахрий ёрлиқлари, "Данк" медали, "Манас-1000" эсдалик медали билан тақдирлаган. Аёли Тожихон хожи ая билан олти болани тарбиялаб, вояга етказган. 2014 йили вафот этган.

***

Саибжан Абдувахидов родился в 1934 году в Ноокатском районе Ошской области в семье духовных служителей. После окончания средней школы, в 1963-1974 годах учится в медресе "Мир Араб", города Бухара. Затем продолжил учёбу в Ташкенте в медресе "Олий Махат", получил образование у знатных духовных наставников Сулаймана кори и Сирожидина Дагестанского. 1974-1978 годы работал имамом в селе Кашкар-Кишлак Карасуйского района. В 1978-1992 годы имам-хатиб в Ноокатской мечети "Гойиб", имам-хатиб Ошской области. Учитывая его авторитет среди населения, односельчане избрали депутатом Гулистанского айыльного кенеша Ноокатского района.

Во времена СССР, в 1980-1990 годы, был корреспондентом по Киргизии издающегося в Ташкенте журнала "Мусульмане Советского востока".

Он был избран членом совета Духовного управления мусульман Средней Азии и Казахстана, возглавил его ревизионную комиссию.

Абдувахидов стоял у истоков создания казыята Ошской области. В 2003-2004 годах был представителем главы Духовного управления годах казы Ошской области. В 1993-2001, 2005-2006 мусульман муфтия Кыргызстана в южном регионе, до конца своей жизни он был членом совета улемов муфтията, руководил отделом "фетва" областного казыята.

В то время, когда наша страна переживала последствия трагических событий девяностых годов, Саибжан хаджи Абдувахидов выступал на многотысячных митингах и собраниях активов с пламенными призывами укрепить мир и межнациональное согласие между братскими народами. Ему принадлежит особое место в пропаганде и распространении ислама на юге Кыргызстана. В 2003 году написал и издал книгу "История ислама".

Учитывая заслуги Саибжан кори Абдувахидова, правительство Кыргызской Республики наградило его Почётными грамотами, ценными подарками. Он удостоен медали "Данк", памятной медали "Манас-1000", выпущенной в связи с тысячелетием эпоса "Манас".

Соибжан кори вместе с женой Тожихон воспитали шестерых детей. Умер в 2014 г.

Абдувахидов в кругу религиозных и государственных деятелей и с гостем из Саудовской Аравии Хамид хаджи

106. КАСЫМОВ РАХМАТУЛЛО

Рахматулло Касымов 1949-жылы дин кызматкерлеринин үй-бүлөсүндө туулган. Жаш улан Рахматуллонун дин жаатына кызмат кылган адам катары тарбиялоодо атасынын ролу чоң.

Рахматулло Горький мектебинде окуган, окуучу кезинде эле жүргүнчүлөр автобазасында өндүрүштүк практикада токарлык адистикти өздөштүргөн.

Иш жолун токарлыктан баштаган. 1967-жылы Бухарада "Мир Араб" диний медресесин аяктаган жана ал жерде араб тили, Курандан окутуучу болуп калган, ошондой эле окуу бөлүмүнүн башчысынын милдетти да аткарган.

1976-жылы Бухара шаарындагы мотор ремонттоо заводунда инженер-механик болуп эмгектенген. 1974-1979 жылдары Бухара шаарындагы педагогикалык институтунун англис тили факультетинде окуган. Бишкекте Кыргызстандын Эл аралык университетинин академиясынын эл аралык мамилелер факультетинин магистратурасын аяктаган.

1979-1996 жылдары Ош шаарында имам-хатиб болгон. 1991 жылдан "Рамз-Ассаламдын" директору. 1992-1996 жылдары "Мадрасат Рахматулло" мекемесинин директору жана Ош облусунун казысынын орун басары. 1996-2006 жылдары Кыргыз-Өзбек университетинин ага окутуучусу, доценти. 1997-жылы котормочу, англис тили мугалими.

1996-2000 жылдары Кыргызстан мусулмандар Диний башкармалыгынын муфтийинин орун басары. 2003-2010 жылдары Ош шаарынын казысы. 1998-2016 жылдары "Абу Зиң" эл аралык илим борборун жетектеген. 2006-2013 жылдары Кыргызстандагы Бүткүл дүйнөлүк Ислам лигасынын расмий өкүлү. 2012-2016 жылдары "СМАЙЛИЗ ТРЕВЕЛ" турфирмасынын директору. 2014-2016 жылдары "Рахматулла аль-Хайрия" фондунун жетекчиси.

1998 жылы Ош шаардык кеңешинин, 2002 жылы Ош областтык кеңешинин депутаты болуп шайланган. Араб, фарс, англис, орус, түрк тилдерин билет.

Рахматулло ажи Касымовдун Орто Азиядагы диний маселелер жана сүроолор боюнча илимий эмгектери, китепчелери, макалалары коомдун кеңири аймагына кызыгуу туудуруп, кыргыз тилине которулган.

СССР мусулмандарынын делегациясы менен Европада, Чыгышта, Африкада, Америкада болуп келген. Илимий конференцияларга катышып, докладдарды окуган.

2009 жылы Касымов Рахматуллонун аты дүйнөдөгү жүздөгөн улуу аалымдардын катарына кирген (Мекке 2009-ж. ВИЛ. Доктор Аш-Шайх аль-Абудий, Меккедеги Умм-ул Куро университети доктору).

2016 жыл октябр айында Р.Касымовтун демилгеси менен Ош шаарынын Туран шаарчасында төрт кабатту медресе курулуп ачылды.

Касымов Рахматулло беш баланы тарбиялаган жана 18 неберенин чоң атасы.

***

Раҳматулло ҳожи Қосимов 1949 йили Ўш шаҳрида дин арбоби оиласида таваллуд топди. Раҳматуллонинг дунёқараши, кўзга кўринган диний арбоб бўлиб шаклланишида, албатта, отаси Қосимжон қори аканинг ҳиссаси катта бўлган.

Раҳматулло Қосимов Ўш шаҳрида М.Горький номли ўрта мактабда ўқиш асносида "Пассажир автобазаси"да токарлик ҳунарини ҳам мукаммал ўрганди. 1967 йили Бухородаги "Мир Араб" диний мадрасасини олий баҳолар билан тамомлаб, шу ерда Қуръон, тажвид, ҳадис, араб тили мударриси ҳамда диний олийгоҳнинг илмий мудири бўлиб ишлади. 1974-1979 йиллари Бухоро шаҳридаги Педагогика олийгоҳининг инглиз тили факультетини имтиёзли диплом билан

тамомлади. Бишкек шаҳрида Қирғизистон Халқаро Университети Академиясининг ҳалқаро алоқалар-дипломатия факультети магистратурасини тамомлаган.

1979-1996 йиллари Ўш шаҳар имом-хатиби, кейинги йилларда таржимон, инглиз тили ўқитувчиси бўлиб ишлади. 1992-1996 йиллари Ўш вилояти мусулмонларининг ноиб қозиси, 1996-2000 йиллари Қирғизистон мусулмонлари диний бошқармасининг ноиб муфтийи этиб тайинланди.

1998-2016 йиллари "АБУЗИЁ" халқаро илмий маркази раҳбари, Қирғиз-Ўзбек университети катта муаллими, доцент, 2003-2010 йиллари Ўш шаҳар мусулмонлари қозиси. 2006-2013 йиллари Саудия Арабистонининг Бутунжаҳон Ислом Лигасининг Қирғизистондаги расмий вакили. 2014-16 йилларда "Раҳматулло ал-Хайрия" жамғармаси раҳбари, "СМАЙЛИЗ ТРЕВЭЛ" сайёҳлик фирмасининг директори.

1998 йили Ўш шаҳар кенгаши, 2002 йили Ўш вилояти кенгаши депутати бўлиб сайланган.

Раҳматулло Қосимовнинг дин ва Ўрта Осиё муаммолари тўғрисидаги бир неча илмий ишлари, китоблари, брошюралари, мақолалари кенг омма учун амалий аҳамиятга эгадир, улар қирғиз тилига ҳам таржима қилинган. Европа, Шарқ, Африкада мамлакатлари, Америка Қўшма Штатлари ва Канадага СССР ва Қирғизистон Республикаси мусулмонлари вакили сифатида расмий иш сафари билан борган, илмий конференцияларда иштирок этган ва маърузалар қилган.

2009 йили Раҳматулло ҳожи Қосимовнинг номи "Ер юзидаги юз улуғ дин арбоблари" китобига киритилди. (Макка, 2009 й. ВИЛ. Аш-Шайх ал-Абудий, Маккадаги Умм-ул Қуро университети доктори).

Рахматулло ҳожи Қосимов олийжаноб ва камтарин инсоннинг 20 йилдан ортиқ ҳаракати туфайли 2016 йил октябр ойида Ўш шаҳри Турон кичик шаҳарчасида Саудиялик ҳамшаҳарларимиз ёрдамида янги чиройли тўрт қаватли бино қурилиб битказилди ва диний мадраса очилди.

Қосимов Раҳматулло қорининг 5 фарзанди ва 18 набираси бор.

***

Рахматулло Касымов родился 1949 году в городе Ош в семье духовных служащих. В формировании молодого Рахматулло, как глубоко верующего человека, определяющую роль сыграл его отец.

Рахматулло учился в Оше школе им. Горького, будучи учеником, на производственной практике в пассажирской автобазе освоил специальность токаря.

Трудовую деятельность начал токарем. В 1967 году окончил духовное медресе "Мир Араб" в Бухаре, остался там преподавателем по арабскому языку и Корану, был заведующим учебной части.

В 1974-1979 годах в Бухаре учился на факультете английского языка педагогического института. Окончил в Бишкеке магистратуру факультета международных отношений академии Международного университета Кыргызстана.

В 1976 году в Бухаре работал на мотороремонтном заводе инженером-механиком.

1979-1996 годах имам-хатиб города Ош. С 1991 года директор "Рамз Ассалам". В 1992-1996 годах директор "Мадрасат Рахматулло". В 1992-1996 годах заместитель казы Ошской области. 1996-2000 годах заместитель муфтия Духовного управления мусульман Кыргызстана. В 1997 году переводчик, учитель английского языка в школе, в 2003-2010 годах казы мусулман города Ош. В 1998-2016 годах руководитель международного научного центра "АБУ ЗИЁ". В 2006-2013 годах официальный представитель Всемирной Исламской лиги в Кыргызстане. 2014-2016 годах руководитель фонда "Рахматулло аль-Хайрия", 2012-2016 годах директор турфирмы "СМАЙЛИЗ ТРЕВЭЛ".

В 1998 году избран депутатом Ошского городского кенеша, в 2002 году депутатом Ошского областного кенеша.

Знает арабский, фарси, английский, русский и турецкие языки.

Научные труды Рахматулло Косимова по вопросам и проблемам религии в Центральной Азии, брошюры, статьи представляют большой интерес для широкого круга общественности, переведены на кыргызский язык.

Побывал в составе делегаций мусульман СССР в нескольких странах Европы, Востока, Африки, Америки. Участвовал и выступал на научных конференциях.

2009 году имя Косимова Рахматулло внесено в сотню великих религиозных деятелей земного шара (Мекка 2009 г. ВИЛ. Доктор университета в Мекке Аш-Шайх аль-Абудий.) Косимов Рахматулло воспитал пятерых детей и имеет 18 внуков.

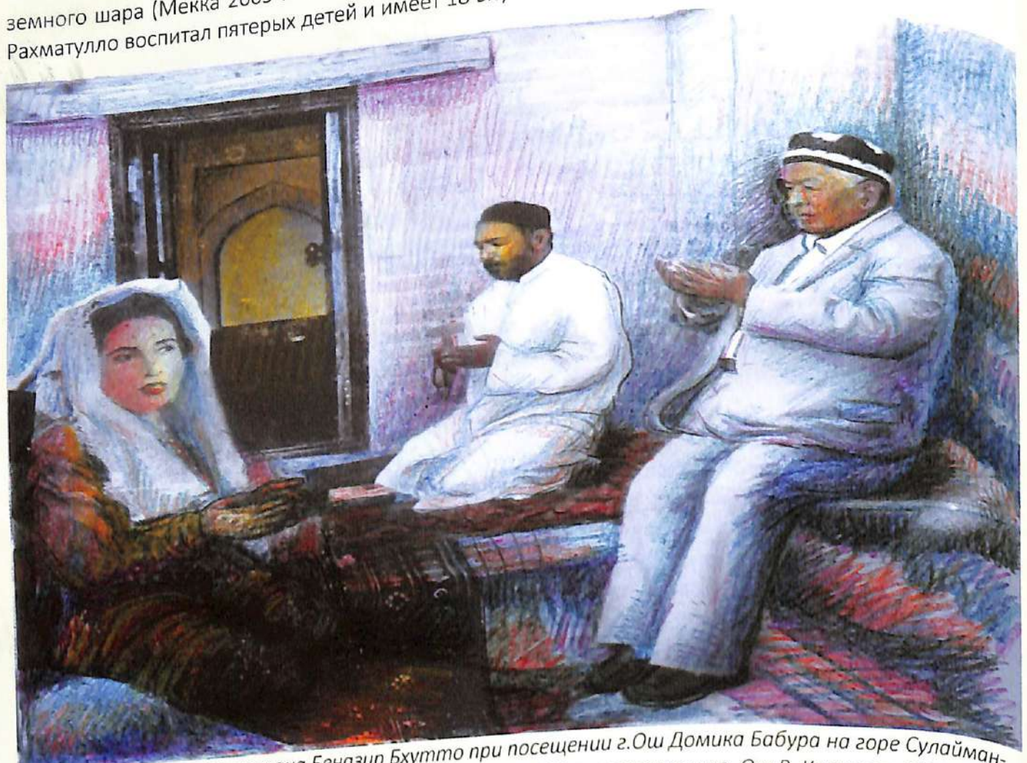

Премьер-Министр Пакистана Беназир Бхутто при посещении г.Ош Домика Бабура на горе Сулайман-Too, руководитель восстановления домика Бабура М. Ишматов и казы г. Ош Р. Касымов, 1995 год.

Медресе "Умму Мухаммад аль-Маккий" по обучению Священному Корану г. Ош, построенный в 2016 году Касымовым Рахматулла хаджи

АДАБИЯТ ИШМЕРЛЕРИ

АДАБИЁТ НАМОЁНДАЛАРИ

ПОЭТЫ И ПРОЗАИКИ

107. АБДУГАФУРОВ АБДУГАНИ

Абдугафуров Абдугани Ош шаарында 1941 жылдын 17-декабрында туулган. Ош Мамлекеттик университетин жана Москвадагы Коомдук илимдер Академиясын бүткөн. Кесиби мугалим, журналист.

Абдугафуров Абдугани жазуучу, драматург, котормочу, 25 пьесанын, 16 китептин, жүздөгөн публицистикалык макалалардын автору. Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмер, профессор, "Манас" эпосунун котормочусу.

Ал Ч.Айтматов, Т.Абдумомунов, С.Жусуев, Т.Касымбеков, Б.Жакиев, М.Байжиев, С.Раев, М.Тойбаев сыяктуу кыргыз жазуучуларынын мыкты чыгармаларын өзбек тилине которду.

"Күйөөлөргө күлкү", "Айлакер Толбос", "Гипноз-2", "Ууруну каракчы урду", "Ар-намысты козгоо" комедиялары Оренбург, Чкаловск, Дагестан, Душанбе, Ташкент, Фергана, Сыр-Дарьянын театрларында ар түрдүү тилдерде сахнага коюлду. Бишкек китеп басмаларында анын "Аталар мурасы", "Үйлөнүү той белеги", "Тойго кошумча", "Сыйлык бөлүштүрүү", "Мыскылдар" аттуу китептери жарык көрдү. СССР жана Кыргызстан жазуучулар, журналисттер кошундарына, Кыргызстан театр ишмерлери кошунуна мүчө болду.

1962-1964 жылдары Октябрь 25 жылдыгы мектеп мугалими. 1964-1973 жылдары Ош облустук "Ленин йули" гезитинин адабий кызматкери, бөлүм башчысы. 1973-1983 жылдары Бабур атындагы Ош өзбек драма театрынын директору. 1984-1985 жылдары Ош обкомунун инструктору. 1986-1990 жылдары Ош облустук басма башкармасынын башчысы. 1990-1991 жылдары Ош шаардык аткаруу комитетинин төрагасынын орун басары. 1991-1992 жылдары Ош шаардык кеңешинин төрагасы орун басары. 1992-1993 жылдары жумуш менен камсыздоо боюнча Ош облустук башкармасынын башчысы. 1993-2003 жылдары "Уш садоси" гезитинин башкы редактору болгон. Эки жолу Ош шаарынын кеңешинин депутаты болуп шайланган. 1998 жылы Ош облусунун губернаторунун, 2000 жылы Кыргыз Республикасынын Премьер-Министринин, 2001 жылы Кр Жогорку Кеңеш төрагасынын, 2010 жылы Ош шаарынын мэринин кеңешчиси болгон.

Кыргыз жана өзбек элдеринин ортосундагы достукту чындоого, кыргыз театр өнөрүнө, драматургиясына кошкон зор салымы үчүн А. Абдугафуров "Данакер" ордени, "Даңк", "Манас-1000" медалдары, Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмер наам менен сыйланган. Түркия Республикасындагы Эл аралык "Түрксой" маданият Ассоциациясы жемиштүү чыгармачылык, котормочулук иштери жана туркий тил элдеринин маданияттарын жакындатууга кошкон чоң салымы үчүн жазуучу, котормочу А. Абдугафуровду "Махтумкули" төш белгиси менен сыйлады жана ага "Эл аралык Махтумкули сыйлыгынын лауреаты" деген наам берди.

***

Абдуғани Абдуғафуров Ўш шаҳрида 1941 йил 17 декабрда таваллуд топган. Ўш Давлат университетини, Москвадаги Ижтимоий фанлар академиясини тамомлаган. Мутахассислиги бўйича ўқитувчи, журналист. А.Абдуғафуров ёзувчи, драматург, таржимон, журналист, 25 пьеса, 16 китоб, юзлаб публицистик мақолаларининг муаллифи, Қирғизистонда хизмат кўрсатган маданият арбоби, профессор, "Манас" эпосининг таржимони.Т.Абдумомунов, Ч.Айтматов, С.Жусуев, М.Тўйбоев, М.Байжиев, А.Стамов, Б.Жакиевлар билан тиғиз алоқа боғлаб, уларнинг асарларини ўзбек тилига таржима қилди. "Куйдирмаган кундош", "Топқир Толмас", "Гипноз-2", "Ўғрини қароқчи урди" номли комедиялари 80-йиллар ўрталарида Фарғона, Сирдарё, Тоғли Бадахшон, Душанба, Ленинобод, Чкаловск, Оренбург, Доғистон театрларида ўзбек, тожик, рус, дарғин тилларида саҳнага қўйилди. Тошкентдаги Муқимий номли ўзбек мусиқали театрида "Анқовлар чайқови" комедияси саҳнага қўйилиши драматургия жанридаги ижодида муҳим босқич бўлди.

Бишкек нашриётлари, қирғиз ёзувчи дўстлари ҳажвий ҳикояларини, пьесаларини қирғиз тилига таржима қилиб, бирин-кетин "Аталар мураси", "Тойго кошумча", "Сийлик болуштуруу"

деган номлар билан китобларини нашр этди. Қирғизистон ёзувчилар уюшмаси бошқаруви ва ҳайъати аъзолигига сайланди. Республика Журналистлар уюшмаси бошқарувига аъзо бўлди. Қирғизистон театр арбоблари уюшмасига қабул қилинди. Москвадан Георгий Марков имзоси билан ёзувчилик гувоҳномасини олди. 1962-1964 йиллари "Октябрь 25 йиллиги" мактаб ўқитувчиси. 1964-1973 йиллари Ўш вилояти "Ленин йўли" газетасининг адабий хизматчиси, бўлим бошлиғи. 1973-1983 йиллари Бобур номли Ўш ўзбек драма театри директори. 1984-1985 йиллари Ўш вилояти партия қўмитаси инструктори. 1986-1990 йиллари Ўш вилояти матбуот бошқармаси бошлиғи. 1990-1991 йиллари Ўш шаҳар ижроия қўмитаси раиси ўринбосари. 1991-1992 йиллари Ўш шаҳар кенгаши раиси ўринбосари. 1992-1993 йиллари Ўш вилояти меҳнат бошқармаси бошлиғи. 1993-2003 йиллари "Ўш садоси" газетасининг бош редактори лавозимларида ишлаган. Икки марта Ўш шаҳар кенгаши депутати бўлиб сайланган. 1998 йили Ўш вилояти губернаторига, 2000 йили Қирғизистон Бош вазирига, 2001 йили ҚР Жогорку Кенгаш халқ вакиллари йиғини раисига, 2010 йили Ўш шаҳар ҳокимига маслаҳатчи лавозимларига тайинланди. Қирғиз ва ўзбек халқлари ўртасидаги дўстликни, адабий ҳамкорликни мустаҳкамлашга қўшган ҳиссаси юксак баҳоланиб, 1977 йили Қирғизистон Олий Кенгашининг Фахрий Ёрлиғи билан мукофотланди. 1980 йили май ойида Қирғизистон ССР Олий Кенгаши Президиумининг Фармони билан "Қирғизистонда хизмат кўрсатган маданият арбоби" деган фахрий унвон олди. Данакер ордени, 1995 йили "Манас-1000" ва 1998 йили "Данк" медаллари билан тақдирланди. Туркманистон Республикаси ҳалкаро "Турксой" маданият Ассосиацияси самарали ижодий, таржимонлик фаолияти ҳамда туркий тилли халқлар маданиятларини яқинлаштиришга қўшган катта ҳиссаси учун ёзувчи, таржимон А. Абдуғафуровни Махтумқули кўкрак нишони билан мукофотлади ва "Халқаро Махтумқули мукофотининг совриндори" деган унвон берди.

***

Абдугани Абдугафуров родился в городе Ош 17 декабря 1941 года. Писатель, драматург, переводчик, журналист. Автор 25 пьес, 14 книг, сотен публицистических статей. Заслуженный деятель культуры Кыргызской Республики, профессор, переводчик эпоса "Манас". Абдугафуров Абдугани перевёл десятки произведений выдающихся кыргызских писателей Ч.Айтматова, Т.Абдумомунова, Ж.Садыкова, Б.Жакиева, Т.Касымбекова, М.Байжиева, С.Раева на узбекский язык, издал и осуществил постановку пьес на сценах театров Узбекистана, внёс весомый вклад в укрепление дружбы и братства между народами. Большим успехом прошли на театральных сценах Узбекистана, Таджикистана его переводы в стихах исторических драм народного писателя Кыргызстана Жалила Садыкова "Манастын уулу Семетей", "Сейтек", Султана Раева "Слёзы Царицы", "Далекий путь в Мекку". Его пьесы успешно поставлены в театрах Кыргызстана, России, Узбекистана и Таджикистана. Книги писателя "Сыйлык болуштуруу", "Уйлонуу той белеги", "По секрету всему свету", "Смех продлевает жизнь", изданные в Бишкеке, Ташкенте и в России нашли своих читателей. Является членом союза писателей и союза журналистов Кыргызстана.

В 1962-1964 годы учитель школы имени "25 летия Октября", в 1964-1973 годы литературный сотрудник, заведующий отдела областной газеты "Ленин йули", в 1973-1983 годы директор Ошского узбекского драмтеатра имени Бабура, в 1984-1985 годы инструктор Ошского обкома партии, 1986-1990 годы начальник Ошского областного управления печати. 1990-1991 годы заместитель председателя Ошского горисполкома, 1991-1992 годы заместитель председателя Ошского городского Совета депутатов, 1992-1993 годы начальник управления труда Ошской области. В 1993-2003 годы главный редактор газеты "Уш садоси". Дважды был избран депутатом Ошского городского Совета. Был назначен советником: в 1998 году губернатора Ошской области, в 2000 году Премьер-Министра Кыргызской Республики, в 2001 году Торага Жогорку Кенеша КР, в 2010 году мэра города Ош. Лауреат премии журналистов республики имени Асылкана Борубаева, международной премии писателей имени Жолона Мамытова. Ассоциация культуры Турецкой Республики "Турксой" за плодотворную творческую, переводческую деятельность и большой вклад в сближение культур тюркоязычных народов наградил писателя, переводчика А. Абдугафурова нагрудным знаком Махтумкули и присвоил звание "Лауреата международной премии имени Махтумкули" в марте 2014 года.

108. МИРЗАРАХИМОВ МИРЗАХИД
(1943 - 1997)

Мирзахид Мирзарахимов 1943-жылы 16-сентябрда Ош областынын Кара-Суу районунун Нариман кыштагында дыйкандын үй-бүлөсүндө туулган. 1960-жылы орто мектепти аяктагандан кийин "Ленин йули" (азыркы "Уш садоси") областтык гезиттин корректорунун жардамчысы болуп иштеген. ТашМУнун журналистика факультетинин сырттан окуу бөлүмүн аяктагандан кийин ушул эле гезиттин жооптуу катчысы болуп дайындалган.

Редакцияда иштеген жылдарда ал өз Мекенинин бардык жерлерине барып келген. Анткени ал жазган макалалардын каармандары дыйкандар, малчылар, куруучулар, мугалимдер, ар кайсы тармакты жетектеген жетекчилер жана адистер болгон.

Чыгармачыл ишинин кыйындыгына карабай, ал коомдук иштерге активдүү катышкан. 1991-жылы Ош областтык өзбек улуттук-маданий борборунун төрагасы болуу менен бир нече чоң иштерди аткарган. Анын демилгеси менен Ош шаарында "Өзбек маданиятынын күнү" өткөрүлгөн, бул майрамга республикабыздын борборунан маданият жана искусство ишмерлери, коңшулаш Өзбекстандан делегациялар чакырылган. Бул иш-чара Кыргызстанда жашаган бардык улуттардын жаркын маанай туудурган зор майрамына айланган.

Анын чыгармалары "Шарк юлдузи" ("Звезда Востока") журналына басып чыгарылган. Ошондой эле ал бир нече китептердин автору, мисалы, "Светлые ночи" ("Жарык түндөр") (1974), "Лучезарная цепь" ("Ай сымал чынжыр") (1983), "Мир, заполненная светом" ("Жарык толгон аалам") (1985), "Сгоревшая ночь" ("Күйгөн түн") (1990).

Мирзахид Мирзарахимов кыргыз акын-жазуучулары Т. Сыдыкбеков, Т. Мияшев, Н. Сайдуллаев, М. Жакыпов, Н. Байтемиров жана башкалардын чыгармаларын өзбек тилине которгон.

Мирзахид Мирзарахимов 1997-жылы 3-сентябрда 54 жаш курагында каза болгон.

***

Мирзоҳид Мирзараҳимов 1943 йил 16 сентябрда Ўш вилоятининг Қорасув туманидаги Наримон қишлоғида деҳқон оиласида туғилган. 1960 йилда ўрта мактабни тамомлагач, вилоят "Ленин йўли" (ҳозирги "Ўш садоси") газетасида иш бошлади. Тошкент Давлат университетининг журналистика бўлимини сиртдан тамомлагандан сўнг, масъул котиб лавозимига тайинланди.

М.Мирзараҳимов турли мавзуларда ва турли жанрларда тайёрлаган материаллари билан очеркнавислик ва публицистика йўналишларини ривожлантириш борасида жуда катта хизматлар қилган. У Қирғизистон жанубидаги деярли барча туманларда бўлиб, деҳқонлар ва чорвадорлар, қурувчилар ва ўқитувчилар - халқ хўжалигининг кўплаб соҳаларидаги меҳнат кишиларнинг ёрқин қиёфаларини яратди.

Газетачилик соҳасидаги тиғиз ва машаққатли меҳнатга қарамай, у жамоатчилик ишлари билан шуғулланиш учун ҳам вақт топа олди. 1991 йили Ўшда Ўзбек милий-маданий марказини ташкил этиш юзасидан жуда катта ишлар қилди ва марказ раиси сифатида самарали фаолият олиб борди. Унинг бевосита ташаббуси ва раҳбарлиги билан 1991 йили Ўзбек маданияти куни ўтказилди.

Мирзоҳид Мирзараҳимовнинг ҳикоянавислик соҳасидаги қисқа, лекин мазмунли фаолияти адабиётшунослар учун эътиборга молик. "Шарқ юлдузи" журналида унинг "Висол", "Қовун сайли" каби ҳикоялари чоп этилди. Кейинчалик Ўзбекистондаги нуфузли нашриётларда унинг "Ойдин тунлар" (1974), "Оқ булутлар" (1977), "Нурли занжир" (1983), "Нурафшон олам" (1985), "Куйган кеча" (1990) китоблари нашр этилди.

Устоз журналист ва ёзувчи таржимон сифатида Тугалбек Сидикбеков, Тош Мияшев, Нууман Сайдулаев, Мамит Жакипов каби кўплаб қирғиз ёзувчиларининг асарларини ўзбек тилига таржима қилди.

Мирзоҳид Мирзараҳимов 1997 йил 3 сентябр куни 54 ёшида оламдан ўтди.

***

Мирзахид Мирзарахимов родился 16 сентября 1943 года в селе Нариман Карасуйского района Ошской области, в семье крестьянина. Окончив среднюю школу в 1960 году, работал помощником корректора в областной газете "Ленин йули" (ныне "Уш садоси"). После окончания заочного отделения журналистики ТашГУ, назначен на должность ответственного секретаря этой же газеты.

Как талантливый очеркист и публицист, он внёс неоценимый вклад в развитие журналистики южного региона, воспитал целую плеяду молодых мастеров пера.

За годы работы в редакции, он побывал практически во всех уголках родного края. Его героями были полеводы и животноводы, строители и учителя, руководящие работники и специалисты разных отраслей.

Несмотря на напряженную творческую работу, он принимал активное участие в общественной жизни. В 1991 году в качестве председателя Ошского областного узбекского национально-культурного центра вёл большую работу. По его инициативе в Оше был проведен День узбекской культуры, для участия в нём были приглашены многочисленные гости - деятели культуры и искусства из столицы республики, а также из соседнего Узбекистана. Это мероприятие превратилось в яркий и красочный праздник дружбы разных национальностей, прожавающих в Кыргызстане.

Его произведения печатались в журнале "Шарк юлдузи" ("Звезда Востока"). Он автор таких замечательных книг, как "Светлые ночи" (1974), "Белые облака" (1977), "Лучезарная цепь" (1983), "Мир, заполненный светом" (1985), "Сгоревшая ночь" (1990). М.Мирзарахимов переводил произведения кыргызских писателей Туголбая Сыдыкбекова, Таша Мияшева, Ноомана Сайдуллаева, Мамыта Жакыпова, Байтемира Насирдинова и других.

Мирзахид Мирзарахимов умер 3 сентября 1997 года в возрасте 54 лет.

Группа руководителей национально-культурных центров у мавзолея династии Караханидов в г. Узген

109. ХОЛМАТОВ ГАНИЖОН
(1949-2014)

Белгилүү акын Ганижон Холматов 1949-жылы 5-февралда Ош шаарында туулган. 1956-жылы Ош шаарындагы Нариманов мектебине биринчи класска кабыл алынган, кийинчерээк Ленин атындагы мектепке которулуп, аны 1966-жылы аяктаган.

Ганижон Холматов Н. Островский атындагы Ташкент театр-көркөм институтунда окуйт. Жогорку окуу жайын 1970-жыл аяктары менен, Оштогу Киров атындагы (азыркы Бабур атындагы) музыкалык-драма театрга актёрлукка ишке кирет.

Актёр Холматов 50 дөн ашуун башкы ролдорду ойногон. Жада калса, режиссурага өтүп, эки эскермелүү ролду да аткарган. Анын бири М. Шахановдун "Чыңгызхан алып кеткен сыр" пьесасындагы Чыңгызхандын ролу экендиги талашсыз.

Ганижон Холматов театр тармагында көп жылдар бою иштеди. Маданият ишмери Салохиддин Умаров аны режиссёрлук чеберчиликке үйрөткөн, анткени ал режиссёрлуктун устаты болгон. Ошентип, Холматов режиссёрлукту С. Умаровдон үйрөнгөндөн кийин Бахтияр Юлдашевдин мисалында кызыктуу пьесалардын коюлушун ишке ашырган.

Театрдык искусствонун өнүгүшүнө кошкон салымы үчүн 2005-жылы Ганижон Холматовго Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмер наамы берилген.

Акын Ганижон Холматовдун "Муганний" каймана аты менен жүздөгөн ырлар Өзбекстандын, Кыргызстандын ырчылары тарабынан жаңырган. Ал белгилүү ырчы Шерали Жураевдин курсташы болгон жана экөөнүн мамилеси чыгармачылык тандемди түзүүгө шарт түзөт. Кийинчерээк анын ырларын ырдаган Мухаммадкарим Соипов акынга атак-даңкты алып келген. Ал эми популярдуу ырчылар: Мухриддин Холиков, Дилшод Рахмонов, Анвар Ганиев, Гайрат Усмонов, Абдурасулжон Ураимжонов, Хамидилло Матхоликов, Илхом Ахмад, Рустам Валиев, Бабуржон Абулфайзиев жана башка ырчылар анын жазган ырларын ырахат менен ырдашкан.

Болжол менен 2008-жылы Өзбекстандын эл артисти, белгилүү ырчы Озодбек Назарбеков Ош шаарына келет жана Ганижон Холматов менен маектешип, чыгармачылыгы менен таанышкандан кийин, "Ганижон акени баалашыбыз керек, ал оштуктардын Хазрет Навоиси тура"- деп айткан.

Адабият жана поэзия анын кан-жанына сиңген кудайдын белеги болчу. Ал поэзиянын ички сырларын түшүнүү жөндөмдүүлүгүнө ээ эле, бирок ошого карабастан адабият ааламына кеч келди. Анын "Я опирался на тор" аттуу биринчи китеби 1994-жылы, 45 жашында жарык көргөн. Кийинки "Сто частей души" ("Жандын жүз бөлүгү") китеби 2000-жылы, элге жаккан "Ты ушла потихоньку" ("Сен жымжырт гана кетип калдың") китеби 2005-жылы жарык көргөн. Ал эми, акындын ар кандай рухий, социалдык, жеке ойлорун камтыган "Уроки отведённого мира" ("Өткөн өмүрдүн сабактары") аттуу жыйнагы 2013-жылы басмадан чыккан. Тилекке каршы, Г. Холматовдун өзү жеке басмага даярдаган эң акыркы китеби ал каза болгондон эки күндөн кийин басмадан чыкты.

Ганижон Холматов 2014-жылдын 8-июнунда кайтыш болду. Ал өзүнүн артында 500 газел, 500 төрт саптык ырларды калтырды. Мындай жан дүйнө тазалыгына, тазалыкка, ыймандуулукка чакырган анын рухий мурасы муундан муунга кала берет.

***

Ганижон Ҳолматов машҳур шоир 1949 йилнинг 5 феврал куни Ўш шаҳрида дунёга келган. 1956 йили Наримонов мактабининг биринчи синфига қабул қилинган. Кейинроқ Ўш шаҳридаги Ленин мактабига кўчиб ўтди ва уни 1966 йили тамомлади.

Ганижон Холматов Островский номидаги Тошкент Давлат театр ва рассомчилик санъати олийгоҳига ўқишга кирди. 1970 йили ўқишни эндигина тамомлаган Ганижон Ҳолматов, Киров номли Ўш ўзбек мусиқали драма театрига актёр бўлиб ишга киради.

Асосий касби актёрлик бўлган Ганижон ака театрда 50 дан ортиқ эсда қоларли ролларни ижро этди. Режиссурага ўтганидан кейин ҳам иккита катта рол ижро этади. Улардан бири Муҳтор Шахановнинг "Чингизхон олиб кетган сир" трагедиясида Чингизхон ролини ижро этиб, юксак актёрлик маҳоратини кўрсатди.

Ганижон Ҳолматов театр соҳасида узоқ ишлади. Қирғизистонда хизмат кўрстатган маданият арбоби Салоҳиддин Умаров Ганижон Ҳолматовга режиссура бўйича устозлик қилди. У киши ўзбек ҳалқ режиссурасининг маҳоратли устаси эди. Шу кишидан ўрганиб, ўзбекистонлик Бахтиёр Йўлдошев ва бошқа режиссёрлардан илҳомланиб, режиссура билан ҳам шуғулланди ва ажойиб пьесаларни саҳналаштирди.

Театр санъатида кўрсатган фаолияти учун 2005 йили Ганижон Ҳолматовга Қирғизистонда хизмат кўрсатган маданият арбоби унвони берилди.

Шоирнинг юзлаб қўшиқларнинг охирида Муғанний тахаллуси жаранглаб туради. Машҳур ҳофиз Шерали Жўраев билан бир курсда бирга ўқишлиги хонандалар билан алоқаларнинг балки дебочаси бўлган. Кейинроқ эса шоирнинг шуҳратини ёйилишига, ғазалларини халққа етиб боришига катта ҳисса қўшганлардан яна бири Муҳаммадкарим Соипов бўлган. Машҳур хонандалар Муҳриддин Ҳолиқов, Дилшод Раҳмонов, Анвар Ганиев, Ғайрат Усмонов, Абдурасулжон Ураимжонов, Ҳамидилло Матҳолиқов, Илҳом Аҳмад, Рустам Валиев, Бобуржон Абулфайзиев ва бошқа ёш санъаткорлар ҳамкорлик қилиб, ғазалларини куйлаб келишмоқда.

2008 йиллар чамаси, Ўшга ўзбекистонлик хонанда Озодбек Назарбеков ташриф буюради. Ганижон Холматов билан бирга суҳбатларида бўлгани ва ижоди билан яхши таниш бўлгани сабаб, "Ганижон ака ўшликларнинг Ҳазрат Навоийси, бу кишининг қадрига етинглар!", - деб ўз фикрини билдирган.

Адабиёт, шеърият Ганижон домлага балки қони билан қорилган бир неъмат эди. Санъатни ўта нозик нукталаригача тушуниб ета оладиган беқиёс истеъдоди бўлса ҳам, адабиёт майдонига кеч қадам босди. Унинг илк китоби "Суянганим тор бўлди" 1994 йил 45 ёшида нашрдан чиқарилди. Кейинги китоблари ҳар бири юз ғазалдан иборат бўлган "Юз пора дил" китобининг иккинчи қисми 2000 йилда, халқ қалбига сингиб кетган қўшиқлар тўплами бўлган "Сен кетдинг аста-аста" 2005 йили, ўз ичига илоҳий ва ижтимоий кечинмаларни жойлаган тўртликлар мажмуаси - "Қазо дарслари" биринчи қисми 2011 йили, иккинчи қисми 2013 йилда чоп этилди. Шоир ҳаётлигида ўз қўли билан нашрга тайёрлаган "Юз пора дил" китобининг 3-қисми домла ҳаётдан кўз юмганидан 2 кун ўтиб нашрдан чиқди.

Ғанижон Ҳолматов 2014 йилнинг 8 июн куни вафот этди. Шоирнинг шеърларидан ташқари 500 ғазали ва 500 тўртлиги келажак авлодлар учун улкан мерос бўлиб қолди.

***

Ганижон Холматов известный поэт родился 5 февраля 1949 года в городе Ош.

В 1956 году был принят в первый класс школы имени Нариманова города Ош. Вскоре он перевёлся в школу имени Ленина и окончил её в 1966 году.

Ганижон Холматов поступил в Ташкентский театрально-художественный институт имени Н. Островского. В 1970 году только что окончивший высшее учебное заведение Г.Холматов, устроился на работу актёром в Ошский узбекский музыкально-драматический театр имени Кирова (ныне имени Бабура).

Актёр Холматов в театре исполнил более 50 значимых ролей. Даже, когда он перешёл на режиссуру, исполнил две памятные роли. Одной из них, несомненно, была роль Чингизхана в пьесе М.Шаханова "Тайна, унесенная Чингизханом".

Ганижон Холматов в театральном искусстве работал долгие годы. Заслуженный деятель культуры Салохиддин Умаров учил его азам режиссёрства. Он был наставником узбекской режиссуры. Холматов научился профессии режиссёра у Умарова и на примере режиссёра Бахтияра Юлдашева осуществил постановку ряда интересных пьес.

За заслуги в развитии театрального искусства в 2005 году Ганижону Холматову было присвоено звание Заслуженный деятель культуры Кыргызской Республики.

Сотни стихов поэта Холматова, творившего под псевдонимом "Муганний", были спеты известными певцами как Кыргызстана, так и соседнего Узбекистана. Он был сокурсником известного певца Шерали Джураева и данное обстоятельство явилось началом творческого тандема. Позже славу поэту принес певец Мухаммадкарим Соипов, исполнявший песни на его стихи. Другие популярные исполнители, такие как Мухриддин Холиков, Дилшод Рахмонов, Анвар Ганиев, Гайрат Усмонов, Абдурасулжон Ураимжонов, Хамидилло Матхоликов, Илҳом Ахмад, Рустам Валиев, Бобуржон Абулфайзиев и другие молодые певцы, также с удовольствием пели песни на стихи Муганний.

Примерно в 2008 году популярный певец, народный артист Узбекистана Озодбек Назарбеков посетил город Ош и после общения с Ганижаном Холматовым и ознакомления с его творчеством заявил, что "Надо ценить Ганижон ака, так как он для ошан как Хазрат Навои!".

Литература и поэзия являлись Божьим даром, вошедшим в его кровь и плоть. Он обладал способностью понимать тонкости поэзии, но, несмотря на это, вошёл в сферу поэзии и литературы сравнительно поздно. Его первая книжка "Я опирался на тор" была издана в 1994 году, когда ему исполнилось 45 лет. Его последующая книга "Сто частей души", вышла в 2000 году. Полюбившаяся народу книга "Ты ушла потихоньку" - в 2005 году. Сборник, содержащий божественные, социальные, личностно-духовные переживания поэта, "Уроки отведённого срока" - в 2013 году. Последняя книга Г.Холматова, которую он сам лично готовил к изданию, к сожалению, вышла из печати через два дня после его кончины...

Он умер 8 июня 2014 года. Но успел оставить после себя 500 газелей и 500 четверостиший. Это огромное духовное наследие будет передаваться из поколения в поколение, как призыв к душевной чистоте, справедливости и совести.

Г. Халматов в роли поэта Хамзы Хакимзаде Ниязи

БАСМА СӨЗ КАРАЖАТТАРЫ

БОСМА НАШРЛАР

ПЕЧАТНЫЕ ИЗДАНИЯ

"УШ САДОСИ" ("ЛЕНИН ЙУЛИ")

Областтык "Уш садоси" гезити биздин өлкөнүн илгерки гезиттеринин бири. Гезит мурдагы кылымдын отузунчу жылдары түзүлгөн. Кыргызстандын түштүк аймагында "Уш садоси" басылмасы биринчи басылма болгон да, гезиттин алгачкы аталышы "Коммунист" деген ат менен латиницада чыгарылган. Ал колхоз курулушу жана маданий революциянын белгиси менен түзүлгөн. Ошол мезгилдеги документтер тастыктагандай, Кыргызстандагы партиялык уюмдар басылмалардын туруктуу өнүгүшү үчүн камкордук көргөн. Бул багытта маанилүү чечимдер кабыл алынган.

1932-жылдын 1-январынан Түркстан Социалисттик Республикалардын басылмаларынын бәары латиницага өткөрүлгөн, Ош басмаканасы да жаңы басма машиналары жана керектүү шрифттер (тамгалар) менен жабдылган.

1932-жылы Ош областынын Араван-Буура райком партиясына Фрунзе (азыркы Бишкек) шаарынан телеграмма келген. Телеграммада областтык партиялык уюмунун бюросунун түштүктө "Коммунист" гезитин өзбек тилинде чыгаруу боюнча чечим чыккан.

1932-жылдын 12-апрелинде Ош шаардык басмаканасынан тиражы 3000 нускада "Коммунист" гезитинин биринчи саны чыгарылган. Ошентип, Кыргызстанда өзбек тилиндеги биринчи гезит чыккан.

Бул гезит Араван-Буура райком партиясынын, ошол эле учурда областтык партиялык уюмдун басылмасы болгон. Азыркы "Уш садоси"-ошол чыгарылыштын башаты.

"Коммунисттин" биринчи редактору оштук Мурадхон Сабиров болгон. Бул киши Тажикстандагы өзбек тилинде чыгарылган гезиттин редактору жана негиздөөчүсү болгон, ал гезит "Кызыл Тажикстан" деген аталыш менен чыккан.

1934-1935 жылдары "Коммунист" гезитинин редакциясынын жамаатын Каримжан Исхоков жетектеген. Буга чейин ал Ташкентте чыгарылган республикалык "Шарк хакикати" гезитинин жооптуу катчысы, Араван-Буура райаткомунун жооптуу катчысы, Ош областтык партиялык комитетинин инструктору болгон.

"Уш садоси"нин турукташуу процесси оор учурга дал келген. Ошол учурдагы мамлекеттик жетекчилик Орто Азиянын өндүрүш берүүчү жагын карап, пахта өстүрүү саясатын жүргүзүшкөн.

1938-жылы "Коммунист" гезити эки бет, форматы А4 болуп, башкача айтканда, "Правда" гезитинин төрттөн бир бөлүгү катары чыгарылган.

Ушул эле жылдын август айында Кыргыз Республикасынын курамында Ош областы түзүлгөн. Партиянын Жарлыгы жана чечимдери менен басылмалар орус, кыргыз, өзбек тилдеринде чыгаруу иштери башталган. Жыйынтыгында, Ош областында орус тилдүү "Ленинский путь", кыргыз тилинде "Кыргызстан большевиги", өзбек тилинде "Пахта үчүн" гезиттери пайда болгон.

Ошентип, Кыргызстан Компартиясынын Ош областтык комитети жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Советинин уюштуруу бюросунун басма уюмунун "Коммунист" гезити "Пахта үчүн" гезитине айланды. Гезиттин жаңы аталышы пахта өндүрүү маданиятынын саясатына арналды.

"Пахта үчүн" гезитинин биринчи саны 1938-жылы 3-октябрда чыккан. Ушул аталыш менен гезит 1940-жылдын августуна чейин чыгарылган, кийинчерээк "Ленин йули" деген ат менен чыгарыла баштаган.

1940-жылы июлда Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитети тарабынан "Гезиттерди бириктирүү жөнүндө" чечим кабыл алган. Жогорудагы чечимге ылайык, "Ленинский путь", "Кыргызстан большевиги", "Пахта үчүн" гезиттери бир гезит болуп, үч тилде чыгарылган. Аталган гезит Ош областынын жана Кыргызстан Компартиясынын шаардык комитетинин жана областтык кеңешинин уюму болгон.

Гезит ушундай форматта 1943-жылга чейин чыгарылган. 1943-жылдын 6-майында Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитети тарабынан "Ош, Жалал-Абад Ысык-Көл областтарынын областтык гезиттеринин өз алдынчалыгы жөнүндө" токтом кабыл алат да, Ош

областында "Ленинский путь" жана "Ленин жолу" гезиттери чыга баштайт. Өзбек тилиндеги чыгарылышы 15 жылга чейин токтоп калат. 1957-жылдын 1-январынан тарта чыгарыла баштаган "Кыргызстан хакикати" Кыргызстан Компартиясынын Борбордук Комитетинин, Кыргыз ССРинин Жогорку Кеңешинин басма уюму республиканын өзбек калкынын негизги маалымат булагы болгон. Анын биринчи саны 20 миң нускада басылып чыккан.

"Киргизстон хакикати" республикалык гезит катарында 4 жыл чыгарылып, андан кийин Ош шаарына көчүрүлгөн.

Советтер Союзунун 1959-жылдын 31-июндагы токтому менен бир катар басылмалардын ишмердүүлүгү токтотулган. Аталган токтомдо белгиленгендей: "Ош областында (бул областтарга Жалал-Абад, Баткен областары кирген - ред. эскертүүсү) өзбек элинин басымдуу экендигин эске алып, Кыргыз ССР Компартиясынын Борбордук Комитетинин сунушу менен "Киргизстон хакикати" гезитин мурдагы форматын жана чыгарылышын сактоо менен Ош областтык гезитине айлантуу". Ошентип, "Киргизстан хакикати" гезити бир жылдай мурдагы калыбында чыгарылып турган, анткени республикалык гезит катары чыгарууга дагы да даярдыктар зарыл эле.

"Ленин йули" аталыштагы Ош областтык гезитинин биринчи саны 1960-жылы 1-августта чыгарылган. 1965-жылы гезиттин башкы редакторунун милдетин аткаруучу Одилжон ажы Обидов болгон жана бир жылдан кийин гезиттин башкы редактору болуп, аны 27 жыл жетектеген. Анын бул ишмердүүлүк жылдарында, айрыкча өткөн кылымдын сексенинчи жылдарында кадрлар жамааты бекемделип, атайын жогорку билимдүү адистер менен толукталган.

Эске салсак, ошол жылдары кызматкерлердин саны 50 гө жетип, гезиттин тиражы 50-53 миң нусканы түзгөн. Гезит жумасына 5 жолу чыгарылып, анын тарыхында эң көп нускалуу гезит катары саналган.

1991-жылы октябрь айында Ош областык кеңеши областтык гезитти "Ленин йули" аталышына өзгөртүү боюнча токтом кабыл алган жана ошондон баштап "Уш садоси" деп аталган.

Баарыбызга белгилүү болгондой, ошол жылдар аралыгында ар кандай тарыхый өзгөрүүлөр болгон. СССР деген чоң коммунисттик мамлекет ураган.

1993-жылы гезиттин редактору болуп Абдугани Абдугафаров дайындалып, бул кызматта 2003-жылга чейин эмгектенген.

2003-жылдан 2005-жылдын май айына чейин гезитти Азизилло Уринбоев жетектеген. Андан кийинки жылдар аралыгынан 2013-жылдын апрель айына чейин башкы редактор кызматында Мухамадсали Исмоилов болгон. Ушул эле жылдын август айына чейин башкы редактордун милдетин аткаруучу болуп Ахмаджон Мухаммаджанов аткарган. 2013-жылдын август айынан тарта Ош областык "Уш садоси" гезитинин башкы редактору кызматына Акрамжон Бобоев дайындалган. 12 апрель 2017 жылы гезиттин башкы редактору кызматына Сохиба Шакирова дайындалды. 12 апрель 2017 жылы мамлекеттин байыркы "Уш садоси" гезити өзүнүн 85 жылдык юбилей мааракесин өткөрдү.

"ЖАЛОЛОБОД ТОНГИ" ("Жалал-Абад таңы")

"Жалал-Абад таңы" коомдук-саясий гезити Жалал-Абад областынын түзүлүшү менен 1991-жылы уюшулган. Бул басылма 1940-жылы өзбек тилинде чыгарылган "Большевисттик йул" ("Болшевистский путь"), "Сталинчи" ("Сталинец") гезиттердин уландысы болгон жана быйылкы жылы 25 жылдыгын белгилегени турат.

Анын биринчи саны 1991-жылы 10-сентябрда чыгарылган. Бул басылманын уюштурулушу жана иштеши, өз учурундагы областтык "Уш садоси" гезитинде иштеген кесипкөй журналисттердин сиңирген эмгеги чоң. Аларды атап кетсек: Усманжан Ражиддинов, Усканбай Маткосимов, Муйдинжан Абдумажидов, Иномжон Бахриддинов, Батиржон Газибаев, ошондой эле, жергиликтүү жазма усталары: Тахиржан Хайруллаев, Чирмаш Ташбаев, Раънохон Мамитова жана башкалар.

Алгач гезит жумасына эки жолу чыгарылган, андан кийин жумасына бир гана жолу сегиз барактуу болуп чыккан. Бүгүнкү күндө гезиттин редакциясында 15 киши эмгектенет, анын ичинен жетөөсү - чыгармачыл адамдар. Учурда анын тиражы 2 миң нусканы түзөт.

"Жалолобод тонги" гезитинин мазмуну областтык жана республикалык коомдук-саясий темаларды, социалдык-экономикалык, маданий турмушту чагылдырат. Гезиттин беттеринде коомдук кабарчылардын жана окурмандарынын каттары да орун ээлейт. Кылым аралыгындагы гезиттин тарыхында анын журналисттери, кабарчылары бир нече көрүнүктүү сынактардын жеңүүчүлөрү болушту.

Гезитти башкы редактор Батиржан Газибаев гезиттин биринчи түптөлүшүнөн бери жетектеп келген. Азыркы мезгилде гезиттин башкы редактору болуп Абдумуктар Исраилов дайындалган.

"ДУСТЛИК" ("Дружба")

1990-жылы Араван районунун жыш жашаган өзбек калкынын суранычы менен "Достук" райондук редакциясынын алдында өзбек тилиндеги "Дустлик" дубляждык гезити уюштурулган.

1995-жылдын аягында раймамадминистрациянын жана райондук депуттардын кеңешинин сунушу менен өз алдынча баланста турган "Дустлик" ("Дружба") гезити уюштурулган. Анын биринчи редактору болуп белгилүү адабиятчы Хабибулло Идрисов дайындалган. Аны биринчи саны 1996-жылдын 1-январында жарыкка чыккан.

Кыска мөөнөт ичинде гезит массалык түрдө чыгарылып, жылдын аягына анын тиражы 4500 нусканы түзгөн.

Гезит элге бир гана коомдук-саясий маалыматтарды жана жаңылыктарды жеткирбестен, коомчулукту, баарынан да жаштарды патриоттуулукка, интернационализмге тарбиялоодо орду чоң болгон.

2001-жылдан гезитти тажрыйбалуу журналист Л. Тажибаев жетектеген.

Ошондой эле, Кыргызстандын эгемендүүлүк жылдарында өзбек тилинде чыгарылган бир нече басылмалар пайда болгон. Алар республикалык жана жергиликтүү көйгөйлөрдү чагылдырышкан. Негизги орунда социалдык-экономикалык, маданий-агартуучулук, туруктуулукту сактоо маселелери, элдердин достугу, этникалык мамилелер сыяктуу темалар турган. Ошону менен катар эле, республикалык масштабда "Олам" гезити, Ош жана Жалал-Абад областтарында "Мезон", "Демос таймс", "Дийдор", "Ахборот", "Биз" жана башка маалымат каражаттары чыгарылган. Аталган массалык маалымат каражаттарынын эл арасына жайылткан кабарларын, саясий маалыматтарын жеткирүүдө орду чоң экендигин белгилебесе болбойт.

"Ўш садоси" (аввалги "Ленин йўли")

"Ўш садоси" газетаси мамлакатимиздаги кекса матбуот нашрларидан биридир. Қирғизистон жанубидаги биринчи газета дастлаб "Коммунист" номи билан лотин алифбосида чиққан.

Ҳужжатларда ёзилишича, Қирғизистон партия ташкилоти ўша даврда вақтли матбуотни ривожлантириш юзасидан қатор чоралар кўрган. 1930 йилнинг 1 январидан бошлаб Туркистондаги Совет Социалистик Республикаларида барча даврий нашрлар лотин алифбосига асосланган ёзувга ўтказилган эди. Жумладан, Ўш босмахонаси ҳам шу муносабат билан янги машиналарга ва ҳарфларга эга бўлган. 1932 йилнинг 3 апрелида Ўш округининг Аравонбура туман партия қўмитасига Фрунзе (ҳозирги Бишкек) шаҳридан ҳукумат телеграммаси келади. Унда Қирғизистон вилояти партия қўмитаси бюроси республика жанубида ўзбек тилида "Коммунист" газетасини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилинганлиги баён этилади. Телеграммада, шунингдек, газета ҳар 10 кунда бир марта чиқиши белгиланган эди.

1932 йил 12 апрелда Ўш шаҳар босмахонасида "Коммунист"нинг биринчи сони 3000 нусхада нашр этилиб чиққан. "Коммунист" газетаси Аравонбура туман партия қўмитасининг, айни

пайтда Қирғизистон вилояти партия қўмитасининг ҳам органи эди. Кўриниб турибдики, "Ўш садоси" газетаси унинг қонуний давомчисидир. "Коммунист"нинг биринчи расмий муҳаррири Муродхон Собиров эди. Шунингдек у Тожикистонда ўзбек тилда чиққан "Қизил Тожикистон" газетасининг асосчиси ва биринчи муҳаррири бўлган.

1934-1935 йилларда "Коммунист" газетаси таҳририяти жамоасига Каримжон Исхоқов муҳаррирлик қилди. "Ўш садоси" газетасининг шаклланиш жараёни мураккаб бир даврга тўғри келган. Шўролар ҳукумати пахта якка ҳокимлиги сиёсатини қўллаб, Марказий Осиёдаги республикаларни пахта етиштирувчи ҳудудга айлантириб олади.

1938 йили "Коммунист" икки саҳифада, А-4 ҳажмда, бошқача айтганда, "Правда" газетасининг тўртдан бир қисми ҳажмида нашр этилади. Ўша йилнинг август ойида Қирғизистон ССР таркибида Ўш вилояти ташкил топади. Партия кўрсатмалари ва қарори билан вилоятда рус, қирғиз ва ўзбек тилларида газеталар ташкил этиш ишлари бошлаб юборилади. Натижада Ўш вилоятида рус тилида "Ленинский путь", қирғиз тилида "Қирғизистон большевиги" ва ўзбек тилида "Пахта учун" газеталари ташкил этилади. Ана шу тарзда "Коммунист" газетаси Қирғизистон Компартияси Ўш вилояти қўмитаси ва Қирғизистон ССР Олий Кенгаши ташкилий бюросининг органи "Пахта учун" газетасига айланади.

"Пахта учун" газетасининг биринчи сони 1938 йил 3 октябрида чиққан. Газета шу ном билан 1940 йилнинг август ойигача чиқиб турган. Кейинчалик у "Ленин йўли" номи билан чиқа бошлайди.

1940 йилнинг июл ойида Қирғизистон Компартияси Марказий Қўмитаси "Вилоят газеталари тармоғи тўғрисида" қарор қабул қилди. Ўз навбатида ўша йилнинг 25 августида Ўш вилояти партия қўмитаси "Вилоят газеталарини бирлаштириш тўғрисида" қарор қабул қилди. Бу қарорга мувофиқ "Ленинский путь", "Қирғизистон большевиги" ва "Пахта учун" газеталари уч тилда чиқадиган битта газетага айлантирилди. Газета Қирғизистон Компартияси Ўш вилояти қўмитаси ва Ўш шаҳар қўмитаси ҳамда меҳнаткашлар депутатлари Ўш вилояти Кенгашининг органи ҳисобланган. Қирғиз тилида 3 минг нусха, рус ва ўзбек тилларида 2 минг нусхадан, жами 7 минг нусҳа газета чиқариш белгиланади. Қисқаси, 1940 йилнинг сентябридан 3 тилдаги битта газета чиқа бошлайди. "Пахта учун" "Ленин йўли" газетасига айланади. Уч тилдаги газетанинг чиқиши 1943 йилга қадар давом этган. 1943 йил 6 майда Қирғизистон Компартияси Марказий Қўмитаси "Ўш, Жалолобод ва Иссиққўл вилоятларида қирғиз тилида мустақил вилоят газеталарини ташкил этиш тўғрисида" қарор қабул қилади. Ўш вилоятида "Ленинский путь" ва "Ленин жолу" газеталари чиқа бошлайди. Ўзбек тилидаги газета фаолияти 1943 йилга келиб тўхтаб қолади. У деярли 15 йил чиқмайди. Ўзбек жамоатчилигининг саъй-ҳаракатлари билан 1957 йилнинг 1 январидан "Қирғизистон ҳақиқати" республика газетаси чиқа бошлади. "Қирғизистон Компартияси Марказий Қўмитаси, Қирғизистон ССР Олий Кенгаши ва Қирғизистон ССР Вазирлар Кенгашининг органи бўлган бу газетанинг ташкил этилиши республикада истиқомат қилаётган ўзбеклар учун муҳим ахборот манбаи эди. Газетанинг биринчи сони 20 минг нусхада босилиб чиққан.

"Қирғизистон ҳақиқати" тўрт йилга яқин республика газетаси сифатида чиқиб турган.

КПСС Марказий Қўмитаси 1959 йили 31 июнда бир қатор газета-журналлар фаолиятини тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилади. Унинг 4-бандида "Ўш вилоятида (ҳозирги Жалолобод ва Боткен вилоятлари унинг таркибида бўлган) ўзбеклар кўп яшашини инобатга олиб, Қирғизистон Компартияси Марказий Қўмитасининг республика "Қирғизистон ҳақиқати" (ўзбек тилида) газетасини аввалги шакли ва даврийлигини сақлаб қолган ҳолда, Ўш вилояти газетаси сифатида қайта ташкил этиш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин", дейилган. "Қирғизистон ҳақиқати" республика газетаси бу қарордан кейин бир йилдан кўпроқ вақтда чиқиб турган. Чунки, Ўшда газета чиқариш учун тайёргарлик кўриш зарур эди.

Қайта ташкил этилган "Ленин йўли" газетасининг дастлабки сони 1960 йилнинг 1 августида чиққан. 1965 йилда "Ленин йўли" вилоят газетасига Одилжон Обидов муҳаррир ўринбосари бўлиб ишга келади ва бир йилдан сўнг бош муҳаррир лавозимига тайинланади. Одилжон Обидов газетага энг узоқ - 27 йил раҳбарлик қилди. У киши ишлаган йиллари, айниқса

80-йиллари газета жамоасида кадрлар кўпайди, ёшлар махсус олий билимга эга бўлдилар. Ходимларнинг сони 50 нафардан ошди, газетанинг адади 50-53 мингга етган. Газета ҳафтасига 5 марта нашр қилинар эди.

1991 йилнинг октябр ойида Ўш вилояти Кенгашининг сессияси "Ленин йўли" номини ўзгартириш тўғрисида қарор қабул қилди. Газета "Ўш садоси" деган янги ном билан чиқа бошлайди. Маълумки, ўша йилларда муҳим ўзгаришлар юз бераётганди. СССР деб аталмиш улкан коммунистик давлат тарқалиб кетди.

1993 йилда газетага Абдуғани Абдуғафуров бош муҳаррир этиб тайинланди. У бу лавозимда 2003 йилга қадар ишлади.

Газетага 2003 йилдан 2005 йил май ойига қадар Азизилло Ўринбоев бош муҳаррирлик қилди. Шундан сўнг бу лавозимда Муҳаммадсоли Исмоилов 2013 йилнинг апрел ойигача ишлади. Ўша йилнинг август ойигача Аҳмаджон Муҳаммаджонов бош муҳаррир вазифасини вақтинча бажариб турди. 2013 йил августдан бошлаб Акромжон Бобоев "Ўш садоси" газетасининг бош муҳаррири лавозимига тайинланди. 12 апрел 2017 йили Соҳиба Шокирова газета бош муҳаррири лавозимига тайинланди. 12 апрел 2017 йили мамлакатдаги кекса "Ўш садоси" газетаси ўзининг 85 йиллик юбилейини нишонлади.

"Жалолобод тонги"

"Жалолобод тонги" ижтимоий-сиёсий газетаси Жалолобод вилояти Ўш вилоятидан ажралиб чиққан 1991 йилда ташкил қилинган. 1940 йилда "Болшевистик йўл", "Сталинчи" деган номлар билан ўзбек тилида чиққан нашрларнинг давомчиси бўлган мазкур газета бу йил ўзининг 25 йиллигини нишонлайди.

Газетанинг биринчи сони 1991 йил 10 сентябрда чиқди. Унинг таъсис этилиши ва оёққа туриб олишида "Ленин йўли" газетасининг ижодий мактабини ўтаган журналистлар Усмонжон Рожиддинов, Ўсканбой Матқосимов, Мўйдинжон Абдумажидов, Иномжон Баҳриддинов, Ботиржон Ғозибоев, шунингдек, маҳаллий қаламкашлар Тоҳиржон Ҳайруллаев, Чирмаш Тошбоев, Раънохон Мамитоваларнинг хизматлари катта бўлди.

Дастлаб газета ҳафтасига икки марта чоп этилган бўлса, кейинчалик ҳафтасига бир марта 8 саҳифадан чиқа бошлади. Бугунги кунда газета редакциясида 15 киши ишлаяпти, шуларнинг 7 нафари ижодий ходимлардир. Нашр адади анча йиллардан бери икки минг нусха даражасида сақланиб турибди.

Газета саҳифаларида ижтимоий-сиёсий, иқтисодий ва маданий воқеалар, миллатлараро дўстлик мавзуси кенг ёритилади, шунингдек, маҳаллий ижодкорларнинг хат-хабарларига кенг ўрин берилган. Ўтган 25 йил мобайнида нашр ва унда ишлаётган журналистлар бир қанча нуфузли танловларда ғолиб чиқдилар.

Газета ташкил этилгандан буён унга Ботиржон Ғозибоев бош муҳаррирлик қилиб келган. Ҳозирги вақтда газета бош муҳаррири Абдумухтор Исроилов бўлиб тайинланган.

"Дўстлик"

1990 йили Аравон тумани аҳлининг кўпчилигини ташкил қилган ўзбек миллати вакилларининг илтимоси билан туман газетаси бўлган "Достук" газетаси таҳририяти базасида газетанинг ўзбек тилидаги дубляж варианти "Дўстлик" газетаси чоп этила бошлади.

1995 йилининг охирида туман давлат маъмурияти ва депутатлар туман Кенгашининг ташаббуси билан мустақил "Дўстлик" газетасини уюштиришга қарор қилинди. Газетанинг бош муҳаррирлигига таниқли адиб Ҳабибулло Идрисов тайинланди. Туман давлат маъмуриятининг органи бўлган газетанинг 1-сони 1996 йилнинг 1 январ куни босмадан чиқди. "Дўстлик" газетаси тез орада оммавийлашиб, ўзининг мухлисларига ва ўқувчиларига эга бўлди. Газетанинг ҳафталик адади 4500 нусхадан ошиб кетди.

Газета аҳолига фақат янгиликларни ва давлат сиёсатини етказибгина қолмай, оммани, айниқса, ёшларни ватанпарварлик ва байналмилалчилик руҳида тарбиялашда муҳим омиллардан бири бўлди.

2001 йилдан бошлаб газета бош муҳаррирлигига тажрибали журналист Л.Тожибоев тайинланди.

Шунингдек, Қирғизистон мустақиллиги йилларида ўзбек тилида бир қатор мустақил газеталар ҳам пайдо бўлди. Уларда мамлакат ва маҳаллий миқёслардаги долзарб муаммолар ёритилиб келинди, бунда ижтимоий-иқтисодий, сиёсий-маданий мавзуларга, мамлакатимизда барқарорлик, осойишталик, халқ бирдамлигини ва миллатлараро тотувликни мустаҳкамлаш масалаларига устивор ўрин берилди.

Чунончи, республика миқёсида "Олам", Ўш ва Жалолобод вилоятларида "Мезон", "Демос таймс", "Дийдор", "Ахборот", "Биз" ва бошқа вақтли матбуот нашрлари ўз газетхонларини топди. Аҳолини давр янгиликларидан хабардор қилиб туришда, давлат сиёсатини оммага етказишда уларнинг ўз ўрни бўлганлигини эътироф этиш керак.

"Уш садоси" (Ленин йули)

Областная газета "Уш садоси" - одна из старейших изданий нашей страны. Гаазета сформировалась в тридцатые годы прошлого века. Итак, первое на юге Кыргызстана печатное издание, "Уш садоси" выходила поначалу под названием "Коммунист" на латинице. формировалась она под знаком колхозного строительства и культурной революции.

Как свидетельствуют документы, в тот период партийная организация Кыргызстана предпринимала меры по развитию периодической печати. Принимались важные решения в этом направлении.

С 1 января 1930 года все периодические издания социалистических республик Туркестана были переведены на латиницу. Ошская типография также обзавелась новыми машинами и соответствующими шрифтами.

3 апреля 1932 года в Араван-Буринский райкоме партии Ошской области поступила телеграмма из города Фрунзе (ныне Бишкек). В ней сообщалось, что бюро областной партийной организации приняло решение об издании на юге газеты "Коммунист" на узбекском языке.

12 апреля 1932 года в Ошской городской типографии вышел первый номер газеты "Коммунист" тиражом 3000 экземпляров. Так появилась первая узбекскоязычная газета в Кыргызстане. Газета являлась печатным органом Араван-Буринского райкома партии и одновременно областной партийной организации. Нынешняя "Уш садоси" - прямая приемница этого издания.

Первым редактором газеты "Коммунист" был ошанин Муродхон Собиров. Он также является основателем и первым редактором издающейся в Таджикистане поныне на узбекском языке газеты, выходила она поначалу под названием "Кизил Тожикистон".

В 1934-1935 годы коллективом редакции газеты "Коммунист" руководил Каримжон Исхоков. До этого он был ответственным секретарём выходящей в Ташкенте республиканской газеты "Шарк хакикати", ответственным секретарём Араван-Буринского райисполкома, инструктором Ошского обкома партии.

Процесс становления "Уш садоси" пришелся в сложное время. Тогдашние власти страны проводили политику хлопковой монокультуры, превращая республики Средней Азии в сырьевой придаток.

В 1938 году "Коммунист" выходила на двух страницах, форматом А-4, иными словами, в объёме четверти газеты "Правда".

В августе того же года в составе Киргизской ССР образовалась Ошская область. Решениями и указаниями партии, начались работы по организации изданий на русском, кыргызском и узбекском языках. В итоге в Ошской области образовались русскоязычная газета "Ленинский путь", "Киргизстан большевиги" на кыргызском языке и "Пахта учун" на узбекском.

110. АБИДОВ АДИЛЖАН

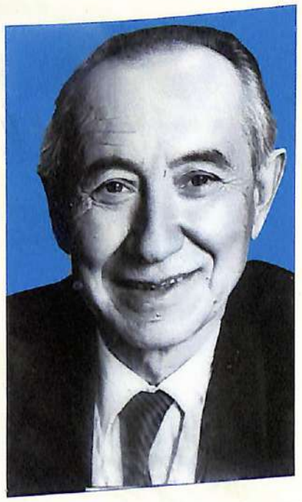

Адилжан Абидов Кыргызстандагы басылмаларын жетектөө тарыхындагы эң көп башкарган редакторлордун бири болуп саналат. Ал 27 жыл бою республикалык алгачкы гезиттердин бири "Ленин йули" (учурдагы "Уш садоси") гезитинде жетекчилик кызматта иштеп келген.

Адилжан Абидов 1932-жылы 8-мартта Ош шаарында жумушчунун үй-бүлөсүндө туулган. 1939-жылдан Нариманов мектебинде окуп, 1949-жылы "Октябрь 25 жылдыгы" атындагы мектепти артыкчылык менен аяктаган. Андан кийин жергиликтүү педагогикалык окуу жайдын физика-математика бөлүмүнө тапшырат. 1951-жылы окууну аяктагандан кийин Ленин атындагы орто мектептин мугалими жана окуу бөлүмүнүн мүдүрү болуп эмгектенет. Иштеп жаткан учурунда эле окуусун үзгүлтүккө учуратпай, Ош мамлекеттик педагогикалык институттун физика-математика факультетинин сырттан окуу бөлүмүнө тапшырат.

1955-жылдан Советтик армияда кызмат өтөйт, кызмат өтөгөн жери Ленинграддагы элиталык аскер аймагы болот, бул жерге жогорку билимдүү гана адистер алынчу. Анын терең билимин жана уюштуруучулук жөндөмүн эске алып, аскер бөлүгүнүн партиялык уюмунун катчысы кылып шайлашат.

1958-жылы кенже лейтенант наамы менен өз шаарына кайтат. Андан кийин Ош райком партиясынын үгүт жана агитация бөлүмүнүн башчысы болуп иштей баштайт. Эки жылдан кийин Саясий агартуу Үйүнүн Ош обком партиясынын бөлүм башчысы болуп дайындалат. Бул кызматта иштөө менен Адилжан Абидов эмгек жамааттарда тартипти бекемдөө, кадрларды даярдоо, билимди жогорулатуу боюнча бараандуу салым кошот.

Адилжан Абидов ЦК КПССтин "журналистика" багыты боюнча жогорку партиялык мектепти аяктайт.

1965-жылы областтык партиянын комитети "Ленин йули" (учурдагы "Уш садоси") областтык гезитинин редакторунун милдетин аткаруучу кылып дайындайт. Эки жылдан кийин редакторлук кызматка келет. Бул жылдарда жамаатта моралдык-психологиялык абал оор болот, ошол кырдаалды жаңы жетекчи ордуна коюп, жамаатта чыгармачыл иш жүргүзүүнү колго алып, маселелерди жеринде чече билет жана гезиттин аброюн коомчулуктун арасында көтөрүүгө жетишет.

Адилжан Абидов ЦК КПССтин алдындагы жогорку партиялык мектебин Ош шаарында ачууга активдүү катышат жана аны 7 жыл бою башкарат. Ушул жылдар аралыгында ар кайсы шаарлардан жана областтын райондорунан көптөгөн келечеги бар кадрлар Москвадагы партиялык мектепти аякташып, квалификациялуу партиялык жана советтик кызматкерлердин ордун толукташат.

1989-жылы Адилжан Абидов Москва шаарындагы жогорку аскердик бөлүмдү аяктап, майор аскер наамын алат.

Жөндөмдүү жана тажрыйбалуу журналист Адилжан Абидов 1993-жылы пенсияга чыккандан кийин да областтын жана шаардын турмушунда активдүү катышат. 1993-жылдын апрель айынан 1994-жылдын ноябрь айына чейин Ош областтык Өзбек улуттук-маданий борборунун төрагасы болуп иштейт жана Кыргызстан элдер ассамблеясынын мүчөсү катарында этника аралык мамилени бекемдөөгө чоң салым кошот.

Ал Кыргызстан элдеринин Биринчи курултайынын жетектөөчү уюмуна шайланат, ошондой эле, адамды туруктуу өнүктүрүү боюнча республикалык комиссиянын мүчөсү болот.

Адилжан ажи Абидов 20 жыл бою Кыргызстандын Ош областтык жазуучулар союзунун бөлүмүн башкарат.

Анын көп жылдык үзүрлүү эмгеги мамлекет тарабынан бааланып, 1982-жылы Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмер сыйлуу наамы, Токтогул ГЭСинин эксплутацияга киргизүү боюнча Эмгек Кызыл Туу ордени менен сыйланган. Ошондой эле анын эмгектери бааланып, Лениндин жүз жылдыгына карата "За доблестный труд" ("Ак эмгеги үчүн") медалы жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Президиумунун Ардак грамоталары жана Грамоталары менен сыйланган.

Адилжан Абидов Кыргызстан Компартиясынын XV-XIX съезддеринин делегаты, Ош областтык Кеңешинин он бир чакырылышынын депутаты болуп шайланган.

***

Одилжон Обидов республика матбуоти тарихида бир газетага энг узоқ муҳаррирлик қилган раҳбардир. У мамлакатимиздаги энг кекса матбуот нашрларидан бири - "Ўш садоси" газетаси ижодий жамоаси ишини 27 йил давомида узлуксиз бошқариб келди.

Одилжон Обидов 1932 йил 8 мартда Ўш шаҳрида ишчи оиласида туғилган. 1939 йили Наримонов номли мактабда таҳсил ола бошлаган ва 1949 йилда "Октябр 25 йиллиги" номли мактабни аъло баҳолар билан тамомлаган.

Билимга қизиқиши туфайли мактабни тамомлагандан кейинок, Ўш шаҳридаги ўқитувчилар тайёрлаш олийгоҳида физика-математика йўналиши бўйича билим ола бошлади. 1951 йилда уни тамомлагач, шаҳардаги Ленин номли мактабда ўқитувчи, илмий бўлим мудири бўлиб ишлади ва бир пайтда Ўш Давлат педагогика олийгоҳининг физика-математика факултетига кирди.

1955 йили Совет армияси сафига чақирилган Одилжон Обидов Ленинград ҳарбий округидаги энг сара қисмлардан бирида хизмат қила бошлади. Мазкур ҳарбий қисмда фақат олий маълумотли мутахассислар хизмат қилардилар. О. Обидов ўзининг ташкилотчилик қобилияти ва чуқур билими билан қисм раҳбарларининг эътиборига тушди, шу боис у қисм партия қўмитасининг котиби этиб сайланди.

1958 йилда кичик лейтенант унвони билан она юртига қайтгач, Ўш тумани партия қўмитасининг тарғибот ва ташвиқот бўлими мудири лавозимида ишлай бошлади. Орадан икки йил ўтгандан кейин Ўш вилояти партия қўмитасининг бўлим мудири ўринбосари мақоми билан Сиёсий маориф уйининг мудири лавозимига тайинланади. Бу лавозимда у республика жанубида давлат сиёсатининг энг муҳим жиҳатларини оммага етказиш, меҳнат жамоаларида тартиб-интизомни мустаҳкамлаш, кадрлар тарбиялаш ва билимини ошириш ишига катта ҳисса қўшди.

Одилжон Обидов 1963 йилда КПСС Марказий Қўмитаси ҳузуридаги олий партия мактабини журналистика соҳаси бўйича тамомлаган.

1965 йилда Ўш вилояти партия қўмитаси уни "Ленин йўли" (ҳозирги "Ўш садоси") газетасига муҳаррир ўринбосари, орадан кўп ўтмай муҳаррир қилиб тайинлади. Ўша вақтда таҳририятдаги муҳит анча мураккаблашган, шу сабабдан жамоа фаолиятини бошқариш осон бўлмай қолган эди. Янги раҳбар жамоадаги муҳитни соғломлаштириш, журналистлар фаолияти самарадорлигини ошириш йўлида жуда катта ишларни амалга оширди ва газетанинг омма ўртасидаги нуфузини кучайтира олди.

Одилжон Обидов Ўшда КПСС Марказий Қўмитаси қошидаги олий партия мактабининг маслаҳат пунктини ташкил қилишда фаол қатнашиб, муттасил 7 йил давомида унинг ишига раҳбарлик қилди. Бу вақт ичида вилоятнинг турли туманларидан ва шаҳарларидан чиққан кўплаб истиқболли кадрлар олий партия мактабини муваффақиятли тамомлади ва масъулиятли ходимлар сафини тўлдирди.

О. Обидов 1989 йилда Москвадаги олий офицерлар курсини тамомлаб, майор унвонини олди.

Моҳир раҳбар ва тажрибали журналист Одилжон ҳожи Обидов 1993 йилда нафақага чиққандан кейин ҳам шаҳар ва вилоятдаги жамоатчилик ишларида фаол қатнашиб келмоқда. У 1993 апрелдан 1994 йил ноябргача Ўш вилояти ўзбек миллий-маданий марказининг раиси лавозимида самарали иш олиб борди, Қирғизистон халқи Ассамблеяси ҳайъатининг аъзоси сифатида миллатлараро муносабатларни мустаҳкамлашга салмоқли ҳисса қўшди.

О. Обидов Қирғизистон халқлари биринчи қурултойининг раҳбарлик органига сайланган, барқарор инсоний ривожланиш бўйича республика комиссиясининг аъзоси бўлган. Шу билан бирга, 20 йил давомида Журналистлар уюшмасининг Ўш вилоят бўлимини бошқариб келди.

Республика ва иттифоқ раҳбарияти Одилжон Обидовнинг кўп йиллик ибратли меҳнатларини муносиб баҳолади. Газетанинг 50 йиллик юбилейи нишонланган 1982 йилда у Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган маданият арбоби унвони, Тўқтағул ГЭСи ишга туширилиши муносабати билан "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени, "В.И. Ленининг 100 йиллиги" медали билан тақдирланган. Бундан ташқари, 3 марта Қирғизистон ССР Олий Кенгаши Президиумининг фахрий ёрлиғи ва ёрлиғи билан мукофотланган.

Одилжон Обидов Қирғизистон Компартияси Марказий Қўмитасининг XV-XIX съездлари делегати, 11 марта Ўш вилояти кенгашининг депутати бўлиб сайланган.

***

Адилжан Абидов является редактором, кто больше всех руководил периодическим изданием в истории Кыргызстана. Без малого 27 лет он бессменно был во главе одной из самых первых печатных органов республики - газеты "Ленин йули" (ныне "Уш садоси").

Он родился 8 марта 1932 года в городе Ош в семье рабочего. С 1939 года учился в школе им. Нариманова, а в 1949 году с отличием окончил школу им."25 летия Октября".

После школы поступил в физико-математическое отделение Ошского педучилища. Окончив учебу в 1951 году, работал преподавателем, завучем в школе им. Ленина. Без отрыва от производства поступил на заочное отделение физико-математического факультета Ошского Государственного педагогического института.

С 1955 года - в рядах Советской армии, служил в одной из элитных воинских частей Ленинградского военного округа, куда отбирались только специалисты с высшим образованием. Учитывая глубокие знания и организаторские способности, его избрали секретарём партийной организации части.

В 1958 году вернулся в родной город со званием младшего лейтенанта, начал работать заведующим отдела пропаганды и агитации Ошского райкома партии. Через два года был назначен заведующим Домом политпросвещения со статусом заместителя заведующего отделом Ошского обкома партии. На этой должности А.Абидов внёс большой вклад в дело укрепления дисциплины в трудовых коллективах, подготовки кадров и повышения их знаний.

Адилжан Абидов окончил высшую партийную школу при ЦК КПСС по направлению журналистика.

В 1965 году областной комитет партии назначил его заместителем редактора областной газеты "Ленин йули" (ныне "Уш садоси"), а через два года редактором. Это было трудным периодом для коллектива из-за плохого морально-психологического климата. За короткое время новый руководитель сумел создать здоровую творческую обстановку в коллективе, мобилизовать силы на решение первостепенных задач, повысить авторитет газеты среди масс.

А. Абидов был активным участником создания в Оше консультативного пункта высшей партийной школы при ЦК КПСС, в течении 7 лет был его руководителем. За это время многие перспективные кадры из разных городов и районов области, успешно окончив партийную школу в Москве, пополнили ряды квалифицированных партийных и советских работников.

В 1989 году А. Абидов окончил курсы высшего офицерского состава в Москве и получил воинское звание майора.

Умелый руководитель и опытний журналист А. Абидов после выхода на пенсию в 1993 году продолжал активно участвовать в общественной жизни области и города. С апреля 1993 по ноябрь 1994 года работал председателем Ошского областного узбекского национально-культурного центра. В качестве члена президиума Ассамблеи народа Кыргызстана, внёс весомый вклад в дело укрепления межэтнических отношений.

Он был избран в руководящий орган первого курултая народов Кыргызстана, был членом республиканской комиссии по устойчивому человеческому развитию.

Адилжан хаджи. Абидов в течении 20 лет руководил Ошским областным отделением Союза журналистов Кыргызстана.

Долголетний и плодотворный труд Адилжана Абидова был отмечен государственными наградами. В 1982 году ему было присвоено почётное звание Заслуженный деятель культуры Киргизской ССР. По случаю ввода в эксплуатацию Токтогульской ГЭС, он награждён орденом Трудового Красного знамени. Его заслуги отмечены также медалью "За доблестный труд" в честь 100-летия со дня рождения В.И.Ленина, тремя Почётными грамотами и грамотой Президиума Верховного Совета Киргизской ССР.

Был делегатом XV-XIX съездов Компартии Киргизии, депутатом одиннадцати созывов Ошского областного Совета.

Дружба народов - основа мира и согласия в Кыргызстане

Активисты Ассамблеи народа Кыргызстана

ӨЗБЕК УЛУТТУК - МАДАНИЙ БОРБОРУ

Өзбек УМБ 1991-жылы апрель айында түзүлгөн. Анын биринчи президенти болуп журналист Мирзахид Мирзарахимов шайланган. 1993-1994 жылдары бул коомдун иштерин "Ленин йули" коомдук-саясий областтык гезитинин башкы редактору Адилжан Абидов башкарган. 1994-жылдын ноябрь айынан тартып Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаты Давран Сабиров жетектеген. Кийин бул УМБ "Өзбектер коому" деп аталып, аны Давран Сабиров жетектеп келген.

1997-жылдын 20-ноябрында областтын райондорунан жана шаарларынан 153 делегаттын катышуусунда областтык конференция уюштурулган, анда Ош областынын улуттук-маданий борбору түзүлүп, аны жетектөөчү уюм - президиум шайланган. Конференцияда Ош областтык өзбек УМБнын президенти болуп Кыргыз-Өзбек университетинин ректору. Академик Мамасаидов Махамаджан Ташалиевич шайланган.

1997-жылдын 26-декабрында Бишкек шаарында республикалык өзбек улуттук-маданий борборунун Курултайы өткөрүлөт, ал жерде 1994-1997 жылдардагы "Орзу" улуттук-маданий борборунун маалыматы угулат жана маданий борбордун уставы бекитилет. Республикалык Өзбек улуттук-маданий борборунун президенти болуп М.Т. Мамасаидов шайланат. Ошентип, М.Т.Мамасаидов областтык жана республикалык улуттук-маданий борборлорду жетектейт.

М.Т. Мамасаидов областтык жана республикалык борборлорду жетектеген учурда, ал жана анын командасы - Б.А. Фаттахов, А.А. Сабиров, Б.Ж. Жураев, А.М. Махамадов, Х. Сабирова, А.Алимжанова, А. Таджибаев, Б. Токтоматов, Ш. Таджибаев, Ш.А. Ахмедов ж.б. маданий борборго көп маани беришип, Кыргызстан элдеринин достугун өркүндөтүүгө, жалпы билим берүүчү мекемелерге китептерди чыгарууга, өзбек элинин каада-салттарын, үрп-адатын өнүктүрүүгө, улуттар аралык мамилени бекемдөөгө, улуттар арасындагы карама-каршылыкты чечүүгө аракет кылышкан.

2010 жылдан баштап республикалык өзбек улуттук-маданий борборун Б.А. Фаттахов жетектеп келет.

2002-жылдын 19-октябрында областтык өзбек улуттук-маданий борборунун президенти болуп КР эл артисти, "Руханият" эл аралык фондунун лауреаты, Бабур атындагы өзбек музыкалык-драмалык театрынын директору Токтоматов Бахтияр Амедович шайланган.

2005-жылдын 2-июлунан областтык өзбек улуттук-маданий борборду Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген тренери Рахимов Ахмад жетектеген.

2009-жылы Өзгөн, Кара-Суу, Араван, Ноокат улуттук борборлору уюштурулган жана Өзгөн районунда - Абдурахманов Хатамжан, Кара-Суу районунда - Хаджибуваев Авазбек, Араван районунда - Базарбаев Абдуллажан, Ноокат районунда - Алимжанов Якубжан төрагалык кылышкан. Областтык борбордун алдында Аксакалдар кеңеши (төрагасы - Кучкаров Э.), аялдар кеңеши - 15 киши, жаштар жана спорт комитети түзүлгөн. Өзбек улуттук-маданий борборунун президенти А.Рахимов жана анын активдери маданий борборго өзгөчө маани беришип, жалпы элдин тынчтыгын, теңчилик принциптерин сактоого аракет жасашат. Алар Кыргызстан элдеринин Ассамблеясынын улуттук-маданий борборлорунун арасында уюштуруу-тажрыйба иштери боюнча дайыма алдыда болууга умтулушат.

Ош шаардык өзбек улуттук маданий борбору

2005-жылдын 23-июлунда Ош шаарынын мэриясынын чоң залында Ош шаарынын коомчулугу космонавт-учкуч-лётчик Салижана Шариповду "Ош шаарынын ардактуу атуулу" наамы менен сыйлоо максатында жолугушуу өткөрүлгөн. Кварталдык комиттердин 107 делегаты, шаар башкармалыгы жана анын катышуусу менен шаардык өзбек маданий борборун түзүү боюнча Курултай өткөрүлдү. Бул Курултайга катышкан Жогорку Кеңештин депутаттары: Б.Ж. Жураев, Д.М. Сабиров, Республикалык Өзбек улуттук-маданий борборунун президенти М.Т. Мамасаидов, Ош шаардык кеңешинин төрагасы Т.Л. Латибжанов бул сунушту колдошту. Ошентип, Курултайда жетектөөчү уюмдар шайланып, кеңеште 75 адам, борбордук президиумда 27 адам болгон.

Шаардык өзбек маданий борборунун төрагасы болуп Ош шаардык кеңешинин депутаты Айбек Алимжанов шайланган. Ал улуттук борбордун туруктуу иштешине жана өнүгүшүнө олуттуу салым кошкон, ошондой эле, Ош шаарында жашаган көп улуттуу элдердин достугун, каада-салтын, үрп-адатын сактоого жана өнүктүрүүгө бараандуу эмгек кылган.

А. Алимжановдун кырсыктуу өлүмүнөн кийин улуттук борборду анын апасы, Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген мугалими Арафатхон Алимжанова жетектейт.

2008-жылы 8-ноябрда өткөрүлгөн Курултайдын делегаттары аталган борбордун президенти кылып Рашидхан Ходжаевди шайлашат. 2012-жылдын март айында ал Ош шаардык Кеңешинин депутаты болуп шайланат.

Р. Ходжаевдин бул кызматка келиши менен борбордун иши натыйжалуу жана иштөө стили бир кыйла жакшырган. Кварталдык комитеттер, аймактык кеңештер, жалпы билим берүүчү мекемелер, жаштар иштери боюнча уюмдар менен тыгыз байланыш түзүлгөн. Ошондой эле борбордо жаштар арасындагы жумушсуздукту жоюу боюнча маселелер каралып, космонавт-жердеш Салижан Шариповдун жардамы менен Ржев колледжи менен иштиктүү байланыштар түзүлгөн жана бул окуу жайда биздин балдар бүгүнкү күнгө чейин билим алышууда. Улуттук борбор жыл сайын жыйырмага жакын мектеп бүтүрүүчүлөрүн бюджеттик негизде Томск архитектуралык-курулуш университетине окутат. Андан башка, аталган борбор Ош шаарынын мэриясы жана Элдердин Ассамблеясы уюштурган ар кандай кайрымдуулук иштерине катышып, аз камсыздалган үй-бүлөлөргө, карыларга, балдар үйлөрүнө, көп балалуу үй-бүлөлөргө жакындан жардам берди, о.э. көчө жана аймак арасынан чыккан футбол командаларына демөөрчү болгон.

Өзбек шаардык улуттук маданий борбору бардык элдердин достугун бекемдөөгө, каада-салттарын, үрп-адаттарын өнүктүрүүгө жана өзбек-кыргыз элинин илгертен келген достугун бекемдөөгө салым кошуп келет.

Ош шаарында 115 миңден ашуун өзбек калкы жашайт. Алардын көпчүлүгү шаардын экономикалык-социалдык, маданий-агартуу иш-чараларына активдүү катышышат.

Бүгүнкү күндө жыйырма эки жалпы билим берүүчү мектепти, отуз мечитти өзбек улутунун өкүлдөрү жетектешет, 37 киши укук коргоо органында, 8 киши шаардык Кеңештин депутаттары, 1 киши Ош шаарынын вице-мэри болуп эмгектенишет.

Шаардык улуттук-маданий борборунун алдында КР Жогорку Кеңештин эки жолку чакырылышынын депутаты Б.Ж. Жураевдин жетекчилиги менен Аксакалдар кеңеши түзүлгөн. Бул кеңеш июнь окуясынан кийин жабыркагандарды иликтешип, аялдар жөнүндө атайын долбоор жазышып, өкмөттүн жергиликтүү уюмдарына тиешелүү каттарды даярдап кайрылышкан.

Борбор алдында аялдар кеңеши (төрайым А.М. Алимжанова) жана Д. Ишанов жетектеген жаштар комитети иштейт.

Ош шаарынын статусуна ылайык, Өзбек улуттук борбору Кыргызстан элдеринин Ассамблеясынын түзүмүнө кирет жана өз алдынча иштейт.

Ош шаарындагы Өзбек улуттук-маданий борбору

Ош шаарында Ош областынын УМБнын алдында дагы бир Өзбек улуттук-маданий борбору уюштурулган. Ал 2005-жылы 6-августта шаардын аймактык 400 делегатынын катышуусундагы Курултайда түзүлгөн. Бул Курултайда борбордун президенти болуп бизнесмен Одилжон Мирзакаримов (маркум), вице-президент Кабулжан Алиев болушкан.

Ош областынын УМБсы өзүнүн ишмердүүлүгүн аталган борбордун ишмердүүлүгүнө таянып жүргүзүшкөн. О. Мирзакаримов шаардык өзбек улуттук маданий борборун 8 жыл бою башкарган. Бардык маданий иш-чаралар, мейли ал 8-Март - Аялдардын эл аралык майрамы болобу, Нооруз, Жеңиш, Эгемендүүлүк майрамдары же карыялар күнү, балдарды коргоо күнү ж.б.у.с майрамдар болобу дайыма Одилжон Мирзакаримовдун жетекчилигинде (Махамадамин Исмаилов, Файзулла Болтабоев, Акбаржон Алиев ж.б.) катышуусу менен өткөн.

ЎЗБЕК МИЛЛИЙ МАДАНИЙ МАРКАЗИ

Ўзбек миллий маданий маркази 1991 йил апрелда ташкил қилинган. Унинг биринчи президенти бўлиб журналист ва ёзувчи Мирзоҳид Мирзараҳимов сайланган. 1993-1994 йилларда ушбу марказга "Ленин йўли" ("Ўш садоси") Ўш вилояти ижтимоий-сиёсий газетасининг бош муҳаррири Одилжон Обидов, 1994 йил ноябрдан бошлаб эса Қирғизистон Республикаси Жогорку Кенешининг депутати Даврон Собиров раҳбарлик қилди. Йиллар ўтиши билан бу марказ номи "Ўзбеклар жамияти" деб ўзгартирилди.

1997 йил 20 ноябрда вилоят шаҳар ва туманларидан келган 153 делегат иштирокида таъсис конференцияси ўтказилиб, Ўш вилояти Ўзбек миллий маданий маркази тузилди, унинг раҳбар органи - ҳайъати сайланди. Конференцияда Қирғиз-Ўзбек университетининг ректори, академик Мамасаидов Муҳаммаджон Тошалиевич марказ президенти қилиб сайланди.

Вилоят конференциясидан кейин 1997 йил 26 декабрда Бишкек шаҳрида республика Ўзбек миллий маданий марказининг қурултойи бўлиб ўтди, қурултойда "Орзу" Ўзбек миллий маданий марказининг 1994-1997 йиллардаги фаолияти тўғрисидаги ҳисоботи тингланиб, марказ Низоми тасдиқланди. М.Т. Мамасаидов республика Ўзбек миллий маданий марказининг президенти қилиб сайланди. Шундай қилиб, М.Т.Мамасаидов вилоят ва республика Ўзбек миллий маданий марказларига раҳбарлик қила бошлади.

М.Т. Мамасаидов вилоят ва республика миллий маданий марказларига раҳбарлик қилган йиллар ичида унинг фаоллари: Б.А. Фаттоҳов, А.А. Собиров, Б.Ж. Жўраев, А. Маҳаммадов, Ҳ. Собирова, А. Олимжонова, А. Тожибоев, Б.Тўхтаматов, Ш. Тожибоев, Ш.Аҳмедов ва бошқалар миллий маданий марказнинг қарор топиши ва ривожланишига, Қирғизистон халқларининг дўстлиги ва жипслигини мустаҳкамлаш масалаларига, умумтаълим мактаблари учун ўқув қўлланмалари яратишга, қўшни мамлакатлар билан қардошлик алоқаларни ривожлантиришга, ўзбек миллий урф-одатлари ва анъаналарини тиклаш ва юксалтиришга, миллатлараро муносабатлар масалаларини ҳал қилишга катта эътибор бердилар.

2010 йилдан республика миллий маданий марказига Б.А. Фаттоҳов раҳбарлик қилиб келмоқда.

2002 йил 19 октябрда Ўш вилояти Ўзбек миллий маданий маркази президенти этиб Қр халқ артисти, Халқаро "Руҳоният" мукофотининг лауреати, Бобур номидаги Ўш ўзбек мусиқали драма театрининг директори Тўхтаматов Бахтиёр Аҳмедович сайланди.

2005 йил 2 июлдан бошлаб, Ўш вилояти Ўзбек миллий маданий марказига Қирғизистонда хизмат кўрсатган тренер Раҳимов Аҳмаджон раҳбарлик қилди. 2009 йил 26 декабрда Ўш вилояти Ўзбек миллий маданий марказининг қурултойида Раҳимов Аҳмаджон иккинчи марта марказ президенти қилиб сайланди.

2009 йил январ ойида Ўзган, Қорасув, Аравон ва Новқат туманларида ҳисобот-сайлов конференциялари ўтказилди. Бу конференцияларда жойлардаги миллий маданий марказларнинг президентлари этиб: Ўзган туманида - туман матлубот жамиятининг раиси Абдураҳмонов Ҳотамжон, Қорасув туманида - Ч.Айтматов номли ўрта мактаб директори Ҳожибуваев Авазбек, Аравон туманида - туман таълим бўлимининг мудири Бозорбоев Абдуллажон, Новқат туманида - Новқат шаҳар маҳаллий ўз-ўзини бошқариши бошлиғи Олимжонов Ёқубжон сайландилар.

Ўш вилояти Ўзбек миллий маданий маркази таркибида Ўш шаҳар Ўзбек миллий маданий маркази (президенти Мирзакаримов О.) ва Қорасув шаҳар миллий маданий маркази (президенти Шоназаров Х.) ташкил қилинди ва фаолият кўрсатмоқда. Шунингдек, вилоят ўзбек миллий маданий марказида 14 кишидан иборат оқсоқоллар кенгаши (раиси Қўчқоров Э.), хотин-қизлар кенгаши (раиси Шарипова Х.) ҳамда ёшлар ва спорт қўмитаси (раиси Раимжонов С.) ташкил қилинди.

Ўш вилояти Ўзбек миллий маданий марказининг президенти Раҳимов А. ва марказ фаоллари тенглик, тинчлик ва тотувлик тамойиллари асосида умумхалқ бирдамлигини мустаҳкамлашга алоҳида эътибор бермоқдалар. Улар ҳайъатнинг Қирғизистон Халқлар Ассамблеяси таркибидаги миллий маданий марказлар орасида олдинги мавқега чиқиш юзасидан ташкилий-амалий фаолиятини кучайтиришга бутун куч-ғайратини сарфламоқдалар.

Ўш шаҳар ўзбек миллий-маданий маркази

2005 йил 23 июл куни Ўш шаҳар мэриясининг мажлислар залида қирғизистонлик фазогир Солижон Шариповга Ўш шаҳрининг фахрий фуқароси унвони берилиши муносабати билан унинг шаҳар жамоатчилиги вакиллари билан учрашуви бўлиб ўтди. Фазогир ва маҳалла қўмиталаридан келган 107 делегат иштирокида шаҳар Ўзбек миллий марказини ташкил қилиш юзасидан таъсис қурултойи ўтказилди. Қурултойда иштирок этиб, сўзга чиққан ҚР Жогорку Кенеш депутатлари Б.Ж. Жўраев ва Д.М. Собиров, республика Ўзбек миллий маданий марказининг президенти М.Т. Мамасаидов, Ўш шаҳар Кенгашининг раиси Т.Л. Латибжонов ва қурултой делегатлари марказ ташкил қилиш тўғрисидаги таклифни бир овоздан қўллаб-қувватладилар. Унинг раҳбар органлари: 75 кишидан иборат кенгаш ва 27 кишидан иборат ҳайъат сайланди.

Шаҳар ўзбек миллий марказининг президенти этиб тадбиркор, Ўш шаҳар кенгашининг депутати Ойбек Олимжонов сайланди. У миллий марказнинг қарор топиши ва ривожланиши, кўплаб миллий урф-одатлар, расм-русумлар ва анъаналарни тиклаш ва ривожлантириш, Ўш шаҳрида яшаётган халқларнинг дўстлиги ва қардошлигини мустаҳкамлаш бўйича анча ишлар қилди.

О. Олимжонов фожиали ҳалок бўлганлиги сабабли миллий марказга унинг онаси Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган ўқитувчи Арофатхон Олимжонова раҳбарлик қила бошлади.

2008 йил 8 ноябрда бўлиб ўтган иккинчи қурултой делегатлари ушбу марказ президенти қилиб Рашидхон Хўжаевни сайладилар, у ҳозиргача шу лавозимда ишлаб келмоқда. Р.Хўжаев 2012 йил мартда Ўш шаҳар кенгашининг депутати этиб сайланди. У мазкур фахрли жамоат ишини бошлар экан, миллий марказнинг иш услуби анча ўзгарди. Маҳалла қўмиталари, ҳудудий кенгашлар, шаҳар ёшлар қўмитаси ва умумтаълим мактаблари билан тиғиз алоқалар йўлга қўйилди. Шаҳар мэрияси, халқлар Ассамблеяси томонидан уюштирилган саховатли ва хайрия ишларда миллий марказ фаол қатнашиб, бир қанча мактабларга, болалар боғчаларига, ногиронларга, қарияларга, имкониятлари чекланган инсонларга, табиий офатлардан жабр чеккан, ҳамда камхарж оилаларга моддий ва молиявий ёрдамлар кўрсатмоқда, кўча ва ҳудуд жамоалари ўртасидаги футбол бўйича мусобақаларга ҳомийлик қилмоқда.

Йил сайин баҳор айёмида ушбу миллий марказ маҳаллий қўмиталар билан биргаликда анъанавий "Наврўз" байрамларини уюштириб, сумалак тайёрлаб, тантаналар ўтказмоқда, Ассамблеянинг Ўш вилояти бўлими томонидан уюштирилаётган "Ирдайли қирғиз ирларин" ва миллий таомлар танловларида қатнашиб, совринли жойлар эгаллаб келмоқда. Ўш Давлат университетининг ўзбек гуманитар факультети билан биргаликда ўзбек шеърияти асосчилари улуғ шоирлар, давлат арбоблари Алишер Навоий, Захириддин Муҳаммад Бобурга аталган тадбирларда қатнашмоқда. Ўш Давлат академик ўзбек театрининг ижодий жамоаси билан яқин алоқада бўлиб, ёш хонанда ва ҳофизларнинг концертларига ҳомийлик қилмоқда.

Марказ ёшлар ўртасидаги ишсизлик муаммоси билан мунтазам шуғулланиб, элимиздан чиққан фазогир-космонавт Солижон Шарипов қўллови билан РФнинг Ржев коллежи билан амалий алоқаларни йўлга қўя олди, у ерда 400 дан ортиқ болаларимиз билим олиб, касб ўрганмоқда. Марказ ташаббуси билан Томскдаги архитектура ва қурилиш университетига ҳар йили 20 бола бюджет асосида ўқишга жойланади. Шаҳар ўзбек миллий маркази ўзбек урф-одатлари, расм-русумлари ва анъаналарини намойиш этиш, асрлар давомида тиғиз тарихий ва маданий ришталар билан боғланган ўзбек ва қирғиз халқларининг қардошлигини мустахкамлаш юзасидан катта куч-ғайрат сарфламоқда, икки халқнинг ўзаро ишончини тиклаш йўлида иш олиб бормоқда.

Миллий марказ қошида партия ва меҳнат фахрийси, Жогорку Кенешнинг собиқ депутати Жўраев Б.Ж. раҳбарлигидаги оқсоқоллар кенгаши тузилган. 2010 йилнинг июн воқеаларини биринчи куниданоқ қирғиз оқсоқоллари билан бирга икки халқни яраштириш мақсадида кўплаб жабр тортган маҳаллаларда юзлаган учрашувлар ўтказилди. Ўш шаҳар ўзбек миллий маркази қошидаги оқсоқоллар кенгаши июн воқеаларидан кейин алоҳида лойиҳа тайёрлаб, жабр тортган аёллар аҳволини ўрганиб чиқишди, маҳаллий органларга керакли материаллар тайёрлаб, уларга тегишли ёрдамлар берилишига эришишди.

Хотин-қизлар кенгаши (раиси Олимжонова А.М.) ва Ишанов Д. раҳбарлик қилаётган ёшлар қўмитаси ишлаб турибди.

Охирги йилларда миллатдошларимизнинг муаммоларидан бири - ўзбек мактабларининг битирувчилари олий ўқув юртларига кира олмай қолишди. Сабаби ўзбек мактаблари битирувчилари республика тестларига қатнаша олмай қолдилар. Бу муаммони ечиш учун ўзбек миллий маркази ташаббуси билан лойиҳа тайёрланиб, ГАМСУМО (маҳаллий ўз-ўзини бошқариш органи) қўллаши билан уни амалга оширилди, мактаб битирувчилари учун тайёрлов курслари очилди, натижада 90 нафарга яқин ўғил-қизларимиз 2016 йилда Республика олий ўқув юртларига ўқишга киришди.

Ўш шаҳрининг мақомига мувофиқ, Ўш шаҳар миллий маркази Қирғизистон халқ Ассамблеясининг Ўш бўлими таркибига киради ва мустақил фаолият кўрсатмоқда.

Ўш шаҳар Ўзбек миллий-маданий маркази

Ўш шаҳрида яна бир шаҳар ўзбек миллий маданий маркази ташкил қилинган, у Ўш вилояти миллий маданий маркази таркибига киради. Бу марказ 6 август 2005 йилда шаҳар ҳудудий кенгашларидан 400 та делегат иштирокидаги таъсис қурултойида тузилди. Ўшбу қурултойда ишбилармон Одилжон Мирзакаримов марказ президенти, Қобилжон Алиев вице-президент этиб сайланди.

О. Мирзакаримов (ҳозирда марҳум) шаҳар ўзбек миллий маданий марказига 8 йилдан кўпроқ раҳбарлик қилди. Ўш вилояти Ўзбек миллий маданий марказининг (Раҳимов А.) барча тадбирлари - Халқаро хотин-қизлар куни 8-Март, Наврўз халқ байрами, Ғалаба куни, Халқаро болаларни ҳимоя қилиш ва Қариялар кунлари, Қирғизистон Мустақиллиги куни ҳамда бошқа байрамлар, Одилжон Мирзакаримов раҳбарлик қилган фаоллар Маҳамадамин Исмоилов, Файзулла Болтабоев, Акбаржон Алиев ва бошқалар бевосита иштироки билан ташкил қилинган ва ўтказилган.

ОБ УЗБЕКСКИХ НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫХ ЦЕНТРАХ

Узбекский национально-культурный центр

Узбекский НКЦ был организован в апреле 1991 года. Первым президентом был избран журналист и писатель Мирзахид Мирзарахимов. В 1993-1994 годы центром руководил редактор областной узбекской общественно-политической газеты "Ленин йули" Адилжан Абидов, а с ноября 1994 года депутат Жогорку Кенеша КР Давран Сабиров,. В дальнейшем этот НКЦ был переименован в "Общество узбеков", которым долгие годы руководит Давран Сабиров.

20 ноября 1997 года состоялась областная учредительная конференция с участием 153 делегатов от районов и городов области, на которой учредили узбекский национально-культурный центр Ошской области, избрали руководящий орган -президиум.

На конференции президентом узбекского НКЦ Ошской области был избран ректор Кыргызско-узбекского университета, академик Мамасаидов Махамаджан Ташалиевич.

Вслед за областной конференцией 26 декабря 1997 года в городе Бишкек состоялся Курултай узбекского национально-культурного центра республики, где заслушали информацию узбекского НКЦ "Орзу" за 1994-1997 годы и утвердили устав культурного центра. Президентом Республиканского узбекского НКЦ был избран М.Т.Мамасаидов. Таким образом, М.Т. Мамасаидов стал возглавлять областной и республиканский узбекские культурные центры.

За годы, которые возглавлял областной и республиканский центры М.Т.Мамасаидов и его команда – Б.А. Фаттахов, А.А. Сабиров, Б.Ж. Жураев, А.М.Махамадов, Х. Сабирова, А. Алимжанова, А. Таджибаев, Б. Тохтаматов, Ш. Таджибаев, Ш.А. Ахмедов и др., большое внимание уделяли становлению и развитию культурного центра, вопросам укрепления дружбы и единства народа Кыргызстана, созданию учебных пособий для общеобразовательных школ, развитию братских связей с соседними областями, возрождению и развитию обрядов и традиций узбекской национальности, поиску решений проблем межнациональных отношений.

С 2010 года узбекский национально-культурный центр республики возглавляет Б.А. Фаттахов.

19 октября 2002 года президентом областного узбекского НКЦ был избран народный артист КР, лауреат Международного фонда "Руханият", директор узбекского музыкально-драматического театра имени Бабура Тохтаматов Бахтияр Ахмедович.

Со 2 июля 2005 года, узбекский национально-культурный центр Ошской области возглавил заслуженный тренер Кыргызской Республики Рахимов Ахмад.

В январе 2009 года были организованы Узгенский, Кара-Сууйский, Араванский и Ноокатский национально-культурные центры, их председателями избраны: в Узгенском районе - Абдурахманов Хатамжан, в Кара-Сууйском - Хаджибуваев Авазбек, в Араванском - Базарбаев Абдуллажан, в Ноокатском - Алимжанов Якубжан.

При областном центре создан совет аксакалов (председатель Кучкаров Э.), женсовет - 15 чел. и комитет молодёжи и спорта. Президент узбекского НКЦ Ошской области А. Рахимов и актив культурного центра особое внимание уделяют укреплению общенародной солидарности на основе принципов равенства, мира и согласия. Они прилагают все усилия в организационно-практической деятельности президиума выйти на передовую позицию среди НКЦ Ассамблеи народа Кыргызстана.

Узбекский национально-культурный центр города Ош

23 июля 2005 года в актовом зале мэрии города Ош состоялась встреча лётчика-космонавта Салижана Шарипова с общественностью города по случаю присуждения ему звания почётного гражданина города Ош. С его участием и 107 делегатов из квартальных комитетов, руководством города был проведён учредительный Курултай по созданию узбекского национально-культурного центра города Ош. Принявшие участие и выступившие на курултае депутаты Жогорку Кенеша Б.Ж. Жураев, Д.М. Сабиров, президент Республиканского узбекского НКЦ М.Т. Мамасаидов, председатель Ошского горкенеша Т.Л. Латибжанов и делегаты курултая единогласно поддержали предложение о создании узбекского национально-культурного центра города Ош. Были избраны руководящие органы: совет из 75 человек. и президиум центра в составе 27 человек.

Президентом национально-культурного центра города Ош был избран депутат Ошского городского кенеша, предприниматель Айбек Алимжанов. Он проделал значительную работу по становлению и развитию национального центра, возрождению и развитию многих национальных обычаев, обрядов и традиций, укреплению дружбы и братства народов, проживающих в г. Ош.

В связи с трагической гибелью А. Алимжанова, национальный центр возглавила его мать Арофатхон Алимжанова, заслуженный учитель Кыргызской Республики.

Делегаты второго курултая, состоявшегося 8 ноября 2008 года, президентом данного центра избрали Рашидхана Ходжаева, который работает по настоящее время. В марте 2012 года он был избран депутатом Ошского городского кенеша. С его приходом на эту почётную общественную должность намного изменились стиль и методы работы национального центра. Налажена тесная связь с квартальными комитетами, территориальными советами, комитетом по делам молодежи города Ош и общеобразовательными школами. Центр постоянно занимается проблемой безработицы среди молодёжи, при поддержке нашего земляка - космонавта Салижана Шарипова смог наладить деловые контакты с Ржевским колледжем РФ, где наши дети получают знания и получают определенные профессии. Центр ежегодно направляет более 20-ти выпускников средних школ на учёбу на бюджетной основе в Томский архитектурно–строительный университет. Центр постоянно участвует в благотворительных делах, организуемых мэрией города и отделением Ассамблеи народа, оказывает материальную помощь малообеспеченным и многодетным семьям, инвалидам, пожилым людям, выступает спонсором спортивных соревнований по футболу среди уличных и дворовых команд.

Узбекский национально-культурный центр города Ош много усилий приложил для развития народных обычаев, обрядов и традиций, крепит братство узбекского и кыргызского народов, связанных тесными историческими и культурными узами.

В городе Ош ныне проживают более 115 тысячи узбеков. Многие из них вносят большой вклад в развитие экономического потенциала города, постоянно участвуют во всех общественно-политических, культурно-просветительных мероприятиях. Двадцать две общеобразовательные школы, тридцать мечетей возглавляют представители узбекской национальности, 37 человек работают в правоохранительных органах, восемь человек являются депутатами Ошского городского кенеша, 1 вице-мэр города Ош.

При национальном центре созданы Совет аксакалов под руководством ветерана партии и труда, бывшего депутата Жогорку Кенеша двух созывов Жураева Б.Ж. Этот совет аксакалов после июнских событий подготовил специальный проект, изучил положение пострадавших женщин, подготовил соответствующее письмо в местные органы власти и добился оказания помощи пострадавшим.

При центре работает женсовет (председатель Алимжанова А.М.) и молодёжный комитет, который возглавляет Д. Ишанов.

Согласно статусу города Ош, узбекский национальный центр входит в состав Ошского отделения Ассамблеи народа Кыргызстана и работает самостоятельно.

Узбекский национально-культурный центр города Ош

В городе Ош организован ещё один узбекский городской национально-культурный центр, который входит в состав узбекского НКЦ Ошской области. Он создан 6 августа 2005 года на учредительном Курултае с участием 400 делегатов от территориальных советов города. На данном курултае президентом центра был избран бизнесмен Одилжон Мирзакаримов, (ныне покойный) вице-президентами Кабулжан Алиев.

Ошский областной узбекский НКЦ (Рахимов А.) в своей деятельности опирался на данный паралелльно созданный центр. О. Мирзакаримов возглавлял узбекский центр города более 8 лет. Все мероприятия узбекского НКЦ Ошской области, будь это Международный женский день 8 марта, народный праздник Нооруз, День Победы, защиты детей, пожилых людей, независимости республики и многих других праздников, вечера дружбы и отдыха, организовывались и проводились при непосредственном участии Одилжона Мирзакаримова и его активистов Исмаилова Махамадамина, Файзуллы Болтабаева, Акбаржона Алиева и других.

Группа общественных деятелей во время встречи с С. Шариповым в г. Ош

ОШСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АКАДЕМИЧЕСКИЙ УЗБЕКСКИЙ МУЗЫКАЛЬНО-ДРАМАТИЧЕСКИЙ ТЕАТР ИМЕНИ З.М. БАБУРА

Ошский Государственный Академический узбекский музыкально-драматический театр им. Бабура

ЖАРКЫН ЖОЛ

Захириддин Мухаммад Бабур атындагы Ош Мамлекеттик Академиялык өзбек музыкалуу драма театры Кыргыз Республикасында гана эмес бүткүл Борбордук Азиядагы белгилүү жана байыркы көркөм өнөр уясы болуп эсептелет. Театр бир кылымга жакын мезгил ичинде өзүнүн традицияларын сактап калды: кыргыз көркөм өнөрүн Өзбекстанда, өзбек көркөм өнөрүн Кыргызстанда үгүттөп жайылтып, коңшу мамлекеттер ортосундагы достук көпүрө милдетин аткарып келет.

Бабур атындагы театр Кыргызстандагы эң алгачкы театрлардын бири. Театрдын тарыхы 1914 жылдан башталат. Ошондо ал чоң драмалык кружок эле. Бул элдик артисттер тобу 1918 жылы Оштун аскердик гарнизонунун драма труппасын уюштурат.

1919 жылы бул труппа алгачкы спектаклин Манан Уйгурдун "Түркестандык табып" жана Махмудхожа Беҳбудинин "Падаркуш" чыгармасын көргөзөт.

Театр тарыхы жөнүндө жазылган китепте мындай деп белгиленет: "Искусствонун дилгир ышкыбоздору оштук Рахмонберди Мадазимов жана Бекназар Назаровдун демилгеси менен 1918 жылы Ош шаарынын аскер гарнизонунун алдында драма труппасы уюштурулат. Труппанын алгачкы аткаруучулары Ибрагим Мусабаев, Жорокан Зайнабидинов, Назиркан Камалов, Абдурашид Эшанханов, А.Саидов жана башкалар ырчы да, сүрөтчү да, артист да болуп иштешчү. Алар али профессионал искусствонун сырлары менен анча тааныш болбосо да келечекте искусствонун терең жана бай дүйнөсүнө аралашууга дилгирлиги чексиз болчу". Ошол мезгилде аялдардан ролун аткара турган аял артист жок болгондуктан, андай образдарды артист Жорокан Зайнабидинов аткарып турган. Большевиктер партиясы жана Совет өкмөтү пролетариат диктатурасын орнотуу менен социалдык курулуштун түпкү милдеттеринин бири катарында маданий агартуу иштерин күчөтүүгө айрыкча маани берди. Белгилүү драматург, театр ишмери Абдугани Абдугафуровдун сөзү боюнча: "Ошол мезгилде Ош музыкалык драмалык театр коллективи да чоң тарбиялык, үгүтчүлүк иштерин алып барды" - деп эскерген дейт театрдын ардагери Жорокан Зайнабиддинов өзүнүн күбөлүк кагазын көрсөтүп жатып.

Күбөлүк кагазда мындай деп жазылган: "Ушул 1808-номерлүү күбөлүк Ош шаардын аскер комиссариятынын алдындагы маданий-агартуу бөлүмүнүн башчысы тарабынан 1920-жылы 6-августта Жорокан Зайнабиддиновго берилди. Бул киши Ош маданий-агартуу бөлүмүнүн алдындагы түрк труппасынын артисти болуп эсептелет".

Чыгармачыл жамаат кыргыз, орус, өзбек, тажик жана дүйнөлүк адабиятка, ошондой эле дүйнөлүк драматургияга кайрылып, азырга чейин 600 дөн ашуун спектаклдерди сахнага койду.

Театр доордун актуалдуу масалелерин көтөрүп чыгуусу жана эң жакшы пьесаларын көрөрмандарга тартуулоосу негизинен 1929 жылдан башталды. Кыргызстан Эл комиссарлары Советинин чечими менен ушул жылдан тартып театр профессионалдык жамаат катарында иштей баштады. Айрыкча, бул жылдары Камил Яшин жана Музафар Мухамедовдордун "Гүлсара" музыкалуу драмасынын даярдалышы чоң окуя болду. 1929-1932 жылдардын ичинде театрда Уйгундун "Ажи-ажи", Камил Яшиндин "Лолахон" атту пьесалары сахналаштырылды. Андан сырткары театр сахнасында "Эки коммунист", "Гулсара ", "Курдаштар" деген жаңы спектаклдер жаралды.

1934 жылы Ташкентте алдыңкы пахта терүүчүлөрдүн жыйыны өткөрүлдү. Ага концерт көрсөтүү үчүн Өзбекстан Борбордук аткаруу комитетинин төрагасы Юлдаш Ахунбабаевдин атайын чакыруусу менен Ош театрынын жамааты Ташкентке келишти. Алардын катарында Кыргыз ССРинин эл артисти, Өзбекстан эл артисти Абдулла Тарак Файзуллаев, Кыргыз ССРинин эл артисттери Тажикан Хасанова, Разиякан Моминова, Лайлихан Маидова, Кадыржан Хамидов, Уринбой Рахмонов жана Гулямжан Исраиловдор бар эле. Театр тарыхында Ленинград гастролу өзгөчө мааниге ээ. 1934 жылы август айында Ош өзбек драма театрынын 70 кишиден турган жамааты Ленинград шаарына гастролго жиберилди. Театрдын репертуарында кыргыз жана өзбек адабиятынын белгилүү чыгармалары бар эле. Ленинграддык искусство ышкыбоздору Оштук артистерди жылуу кабыл алышты. Гастроль бир айга созулду. Театр жамаатын мамлекеттик ишмер Сергей Миронович Киров кабыл алат. Ошол гастролдон кийин театрга Сергей Миронович Кировдун аты ыйгарылат.

1939 жылы Ош театрынын жамааты Ж. Турусбековдун "Ажал ордуна", андан бир жыл кийин Хамза Хакимзада Ниязинин "Майсаранын иши" чыгармаларын сахнага койду. Ушул 1939 жылы театр артисттеринен бир тобу Москвада болуп өткөн Кыргызстан маданияты жана искусствосунун 1-декадасына катышты. Декада бүткөндөн кийин бир катар артисттер өкмөттүн сыйлыктарын алууга татыктуу болду.

Улуу Ата мекендик согуш учурунда театр жамааты чоң үгүт-насаат иштерин аткарды. 1941-1945 жылдары белгилүү артисттер Тажикан Хасанова, Энахон Бутаева, Уринбой Рахмонов, Мирзажан Атабаев, Зиёмидин Шакиров жана башкалар фронтто болуп, аскерлерге маданий кызмат көрсөтүштү. Ошол жылдары Камил Яшиндин "Бурон", "Өлүм, баскынчыларга!", Сабир Абдулланын "Курбан Умаров", Уйгундун "Хаёт кушиги", Билл-Белоцерковскийдин "Чегарачылар", Корнейчуктун "Фронт" чыгармалары коюлду.

Өзбек ССРинин эл артисти Жавод Абидов "Алишер Навои" драмасын театр сахнасына алып чыкты. Навоинин ролун атактуу актёр Гуламжан Исраилов аткарды.

1950 жылдарда "Ганга дайрасынын кызы", "Революциянын аты менен" "Равшан жана Зулхумар" чыгармалары тартууланды. 1960 жылы театр артисттери жана аткаруучулардын бир тобун Өзбекстан Республикасы радиосунда ырларын алтын фондуга жаздырылып алынды. Шатровдун "Революция аты менен" спектаклинде Лениндин образын Республикада эмгек сиңирген артист Хашимжан Хасанов мыкты аткарган.

Өткөн кылымдын 60-жылдары Ленин жана Мамлекеттик сыйлыктардын ээси, Социалистик Эмгектин Баатыры, Кыргыз эл жазуучусу Чыңгыз Айтматовдун "Эне жер" чыгармасынын негизинде даярдалган спектакль Тураб Тула инсценировкасы менен көрөрмандар тарабынан кызуу тосуп алынды.

Театр сахнасында даярдалган көп чыгармалар, айрыкча музыкалуу драмалардын ийгилиги, Кыргызстан булбулу, Республика эл артисти Тажикан Хасанованын жана Республикада эмгек сиңирген артист Сарымсак Каримовдун аты менен байланыштуу. Алишер Навоинин "Сабаи сайер" ("Жети планета") дастанынын негизинде Камил Яшин жана Музафар Мухамедовдор тарабынан даярдалган "Дилором" музыкалуу драмасы театр репертуарын байытты. Атактуу композитор Мухтар Ашрафи тарабынан ошол драмага жазылган күүлөр өзүнүн өзгөчөлүгү менен Тажикан Хасановага ыңгайлаштырып жазылганга окшойт. Чыгармачыл жамааттын өсүп-өнүгүүсүндө дүйнөлүк адабияттын классиги Вильям Шекспирдин "Отелло" трагедиясынын даярдалышы чоң баскыч болду. Бул чыгарма Казакстанда эмгек сиңирген артист, театрдын

режиссёру Фаина Анатольевна Литвинская тарабынан көрөрмандарга тартууланды. Өткөн кылымдын 60-жылдары колониялык же жарым колониялык мамлекеттерде улуттук боштондук аракетинин күч алышы, демократия үчүн күрөш темасы чет өлкөлөрдөгү чыгыш жазуучуларынын чыгармасында да көрүндү. Араб жазуучусу Сахиб Жамалдын "Гули сиёх" ("Кара роза") чыгармасынын негизинде даярдалган музыкалуу драма көрөрмандар тарабынан жылуу кабыл алынды. Өткөн кылымдын 70-жылдарында театрдын тарыхында чоң окуялар болду. Театрдын сахна чеберлери Лениндин туулган күнүнүн 100 жылдыгына карата коюлган "Кудуреттүү толкун" спектакли көрүүчүлөргө абдан жакты.

Социалистик Эмгектин эки жолку Баатыры, жазуучу Шараф Рашидовдун "Кудуреттүү толкун" романынын негизинде коюлган. Спектаклдин көрүүчүлөргө тартууланышы маданий турмушта зор окуя болду. Ал Кыргызстанда коюлган юбилейлик спектаклдердин сынагында биринчи сыйлык жана диплом менен сыйланды.

1974 жылы театрдын жамааты Ташкентте гастролдо болду. Гастроль ийгиликтүү өтүп, бир катар артисттер Өзбекстан Республикасынын сыйлыктарына ээ болушту. Эки артист Журахон Рахмонов жана Шавкат Дадажанов Өзбекстан Республикасында эмгек сиңирген артист наамын алышты. 1979 жылы театрдын жаңы имаратынын бүткөрүлүшү сахна чиберлери үчүн жакшы шарттарды жаратты.

1977-1981 жылдарда театрдын жамааты Бүткүл Союздук социалистик мелдеште театрлардын арасында экинчи жана үчүнчү орундарды ээлегенге жетишти. Андан соң айыл жериндеги маданий иштерди уюштуруудагы жакшы көрсөткүчтөрү үчүн театрга Кыргыз ССРинин маданият министрлигинин жана КыргызСовпрофтун Өтмө Кызыл туусу тапшырылган. Театр үч жолу Бүткүл союздук социалистик мелдештин жеңүүчүсү болуп, СССР маданият министрлигинин Ардак грамоталарын алууга татыктуу болду. Репертуар - бул театрдын турмушу, чыгармачылыгы, анын кубанычы жана идеялардын күрөшүүсүндөгү бекем позициясы. Муну менен театрдын артисттер жамаатынын аткарган иштеринин деңгээли байкалат. "Келиндердин козголону" комедиясынын башкы каарманы Фарманбибини Кыргыз ССРинин эл артисти Турсунхан Салиевасыз көз алдыга келтирүү кыйын. Ошондой эле байыркы "Еврипид" трагедиясындагы каарман Медея Кыргыз Республикасынын эл артисти Айтажы Шабдановасыз, "Омар Хайям" музыкалык драмасындагы башкы роль Омар Хайямды Кыргыз Республикасынын эл артисти Нематжан Нематовсуз, "Революциянын аты менен" драмасын Кыргыз Республикасынын эл артисти Талипжан Бадиновсуз көз алдыга келтирүү мүмкүн эмес.

Театрда азыркы учурда дагы таланттуу жаштар көп. Жамааттын 70 пайызын жаштар түзөт. Ошондуктан, театрда көбүнчө жаштар жөнүндөгү спектаклдер, кызыктуу комедиялар коюлат. "Сахибкиран", "Бабур жөнүндө ыр", "Чыңгызхан алып кеткен сыр", "Камчибек", "Канышанын көз жашы", "Мирзо Улугбек", "Макбет", "Меккеге карай алыс жол", "Курманжан Датка", "Туздуу чөл"- мына ушул спектаклдер театрдын репертуарын байыткан сахна чыгармалары болуп эсептелет.

СССР элдеринин драматургиялык жана театралдык искусствосунун фестивалына активдүү катышкандыгы үчүн театр СССР Маданият министерствосунун, СССР жазуучулар Союзунун, маданият кызматкерлеринин профсоюздарынын Борбордук Комитетинин диплому менен сыйланган. Андан сырткары маданиятты, исскусствону өнүктүрүүгө кошкон зор салымы үчүн 1980 жылы театр Кыргызстан ССР Жогорку Кенешинин Ардак грамотасы менен сыйланды. Театр чыгармачыл жамааты өзүнүн репертуар саясатын жыл сайын кыргыз жазуучу-драматургдары Төлөгөн Касымбеков, Бексултан Жакиев, Мар Байжиев, Мырзабек Тойбаев, Суранчы Жетимишев жана башка авторлор менен тыгыз байланышта калыптандырууда. Белгилүү, залкар драматургдар Токтоболот Абдумомуновдун, Мурза Гапаровдун, Кыргыз эл акыны Жалил Садыковдун драма жана комедиялары азыркы күндө да театр сахнасында коюлуп жатат.

Көркөм Кеңеш мүчөлөрү Кыргызстан эгемендүүлүккө жетишкенден кийин театр репертуарын кайра карап чыкты. 1992 жылы мурдагы С.М. Киров атындагы театрга З.М. Бабур атындагы өзбек музыкалуу драма театры деген наам ыйгарылды.

1995 жылы театрдын жамааты Самарканд шаарында өткөрүлгөн Эл аралык "Шарк тароналари" фестивалына катышып, жогорку орунду ээлегендиги аябай кубанычтуу болду. Дүйнө

драматургиясынын атактуу өкүлү Вильям Шекспирдин “Макбет” чыгармасын Борбордук Азиядагы эч бир театр сахнага алып чыгууга күч таба алган эмес. 1999 жылы Ош театрында ошол классик чыгарма Өзбекстан Республикасынын искусство ишмери Карим Юлдашев тарабынан коюлду.

2002 жылы атактуу жазуучу, Кыргыз эл жазуучусу Чынгыз Айтматовдун сунушу жана театрдын демилгеси менен театрда казак драматургу Мухтар Шахановдун “Чыңгызхан алып кеткен сыр” аттуу чыгармасын да таланттуу режиссёр Карим Юлдашев тарабынан сахнага алынып чыгылды. 2003 жылы белгилүү өзбек жазуучусу, түрколог илимпоз Абдулхамид Чолпондун 100-жылдыгына байланыштуу өзбек эл акыны Төлөн Низамдын калемине таандык “Чолпон” драмасы көрөрмандарга сунуш кылынды .

Азыркы күнгө чейин театрдан 11 эл артисти, 30 эмгек сиңирген артисти, 6 Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмери, 15 Республиканын маданиятынын мыктысы наамына жетишишти.

2002 жылы “Театр искусствосу аркылуу өз ара түшүнүү көпүрөсү” Эл аралык театр фестивалында чыгармачыл жамаат ийгиликтүү катышты. Бул фестивалда театр байгелүү орунду ээледи. Театр жамааты бир нече жолу Өзбекстан, Тажикстан, Казакстан, Россия (Санкт-Петербург) жана Түркия мамлекеттерине ийгиликтүү гастроль жасады. Бул гастролдордогу биздин эмгегибизди искусство жана театр таануучулар жогору баалады.

2006 жылы театр жамааты жазуучу Төлөн Низамдын “Чолпон” аттуу драмасы менен Түркиянын Стамбул, Анталия, Алания, Бурса, Анкара шаарларында гастролдо болду. Спектаклди түрк көрөрмөндары жылуу кабыл алышты. Чыгармачылык жолугушуулар өткөрүлдү. 2007 жылы апрель айында Тажик Республикасынын маданият министрлигинин демилгеси менен профессионал театрлардын Эл аралык фестивалы өткөрүлдү. Бул фестивалда биздин театр белгилүү кыргыз драматургу, Токтогул атындагы Мамлекеттик сыйлыктын ээси Султан Раевдин “Канышанын көз жашы” спектаклин көрөрмандарга сунуш кылды. Бу фестивалда ошол спектакль менен чыгармачыл жамаат экинчи орунду алды. Бул спектаклди сахнага койгон режиссёр Кыргыз эл артисти Алмаз Сарлыкбеков эле. Ошондой эле ушул жылда Борбордук Азияда таанымал тажик режиссёру Барзу Абдуразаков чыгармачыл жамаат менен тыгыз байланышта болуп чогуу иштеди. Ал тажик драматургу Тимур Зулфикаровдун “Мунажат” (“Исповедь”) чыгармасын сахнага алып чыкты. 2008 жылы театрыбызга белгилүү постановкачы-режиссёр, Туркменистандын искусство ишмери Овлякули Ходжакули келди. Ал дүйнө адабиятынын шедеври Алишер Навоинин “Лайли жана Мажнун” поэмасы негизинде спектаклди сахнага алып чыкты. 2009 жылдын 23 сентябрга чейин Бишкек шаарындагы Ч.Айтматов атындагы мамлекеттик улуттук театр имаратында театр жамаатынын гастролдору болуп өттү. Көрөрмандар бардык спектаклдеribизди жана концерттик программасын жылуу тосуп алышты. 2010 жылдын апрель айында белгилүү жазуучу Чынгыз Айтматовдун романынын негизинде “Кыямат” - “Плаха” спектакли коюлду. Адистер жана көрөрмандар артисттердин чеберчилигин жогору баалашты. Борбордук Азия чөлкөмүндөгү театрлардын арасында биринчи болуп чыгармачыл жамаат спектаклдерди эки тилде даярдоо боюнча тажрыйба өткөрдү. Бул ыкма театрдын сахнасында 1974 жылы биринчи жолу колдонулган. Ошондо спектаклде театр сахнасында СССРдин Эл артисти Даркүл Күйүкова ролду ойногон эле. Бул спектакль “Жер эне” чыгармасы эле. Ал даңазалуу жазуучу Чынгыз Айтматовдун чыгармасынын негизинде коюлган болуучу. Ошол ыкма улантылып жатат. 2010 жылы май айында драматург Султан Раевдин “Канышанын көз жашы” спектакли кыргыз жана өзбек тилдеринде коюлду. Бул спектаклде башкы ролду Кыргыз Республикасынын эл артисти Жамал Сейдакматова жана театр жамааты аткарды.

2010 жылдын каргашалуу июнь окуяларына карабастан театр жамааты жакшы иштеди. Театрдын залы өрттөлгөндүгүнө карабастан жазуучу Насрулла Кабул пьесасынын негизинде “Тузак” аттуу спектаклди даярдалды. Театр жамааты даярдаган “Кыямат” (Ч. Айтматов, 2010 жыл), “Жыландар канышасы” (И. Турсунов, 2011 жыл), “Жүрөлүүчү жүрөк оорутпай” (Б. Жакиев, 2012 жыл), “Өлдүң, азиз болдуң” (Х. Хурсандов, 2013 жыл), “Манастын уулу Семетей” (Ж. Садыков, 2014 жыл), “Барсбек” (С. Раев, 2015 жыл), “Эне жүрөгү” (М. Камилжанов, 2016 жыл), “Айкөл Манас” (Ж. Садыков, 2016 жыл) “Бабур тугёни” (П. Кодиров, 2017 жыл), “Ричард III” (В. Шекспир, 2017 жыл) спектаклдери да көрөрмандар тарабынан жылуу кабыл алынды.

Бабур атындагы Ош Мамлекеттик Академиялык өзбек музыкалуу-драма театрынын 100 жылдык маракесине карата достукту, ынтымакты чындоо, бекемдөө максатындагы иш - чаралар көңүл борборунда болмокчу.

Театрдын чыгармачыл жамааты кыргыз - өзбек тилиндеги чыгармаларды сахнага чыгаруу менен көрөрмандарга жылуу маанай тартуулап, достук көпүрөсү милдетин аткара бермекчи. 2015 жыл май айында Мамаджанов Набижан театрдын директору болуп дайындалган. 2018 жылы театр өзүнүн кылымдык юбилей тоюн өткөрөт.

ОЙДИН ЙҮЛ

Бобур номли Ўш Давлат Академик ўзбек мусиқали драма театри мамлакатимиздагина эмас, Марказий Осиёдаги машҳур ва кекса санъат даргоҳларидан биридир. Театр бир асрга яқин давр ичида ўзининг анъаналарини давом эттириб, қирғиз маданиятини ўзбекларга, ўзбек маданиятини қирғизларга тарғиб этиб, дўстлик кўприги вазифасини бажариб келмоқда.

Бобур номли театр Қирғизистонда ташкил этилган биринчи санъат даргоҳларидан бири бўлиб, унинг тарихи 1914 йилдан бошланади. Ўшанда у катта драматик тўгарак бўлган, 1918 йили Ўш шаҳар гарнизонининг театр труппаси бўлиб ташкил этилган.

Ўшнинг зиёли инсонлари ва ўқитувчилари Раҳмонберди Мадазимов, Бекназар Назаров, Иброҳим Мусабоев, Жўрахон Зайнобиддинов, Назирхон Камолов, Абдурашид Эшонхонов, А.Саидовлар 1918 йили Қирғизистонда биринчи бўлиб мусулмон актёрлардан иборат Туркистон фронти ҳарбий кенгаши қошидаги концерт бригадаси негизида Ўшда хаваскор театр тўгарагини тузишган ва асосчиси бўлишган.

Мазкур труппа 1919 йили дастлабки спектаклини Маннон Уйғурнинг “Туркистонлик табиб” асарини саҳналаштирган. Ўша йили театрнинг солномаси бошланган сана бўлиб қолди. Театр тарихида ёрқин из қолдирган воқеа 1934 йил Ленинград шаҳрига бўлган театрнинг гастроли бўлди. Коммунистик партиянинг раҳбарларидан бири бўлган С.М. Киров труппани илиқ қабул қилиб катта илтифот кўрсатди. Бу сафарда 70 кишидан иборат труппа аъзолари: Абдулла тароқ Файзуллаев, Тожихон Ҳасанова, Розияхон Мўминова, Лайлихон Моидова, Ўринбой Раҳмонов, Қодиржон Ҳамидов, Ғуломжон Исроилов ва бошқалар корхоналарда ва маданият ўчоқларида бўлди ва катта таассурот билан қайтишди. С.М. Кировнинг фожиали ўлимидан сўнг театрга унинг номи берилди.

Театр жамоаси 1974 йили қардош Ўзбекистон пойтахти Тошкентда гастролда бўлди. Театр жамоаси санъатни тарғиб қилишда мухим рол ўйнаган гастролларни Ўзбекистонда муваффақиятли ўтказганлиги учун Ўзбекистон ССР Олий Кенгаши фахрий ёрлиғи билан мукофотланди. Театрнинг етакчи актёрлари Жўрахон Раҳмонов ва Шавкат Дадажонов Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист фахрий унвони билан тақдирланишди.

Қирғизистон Республикаси ўз мустақиллигини эълон қилгандан сўнг театр репертуарни қайта кўриб чиқди. Бадиий Кенгаш ўзининг репертуарини қайта шакллантиришда қирғизистонлик ўзбек ёшларини Қирғизистон тарихи ва қирғиз халқининг машҳур сиймолари билан таништиришга алоҳида эътибор қаратди. Натижада театр саҳнасидан тез орада Жалил Садиковнинг “Манаснинг ўғли Семетей”, “Саҳоватли Манас”, Тологон Касимбеков ва Абдуғани Абдуғафуровларнинг “Қурмонжон Додҳо”, Суранчи Жетимишевнинг “Қамчибек”, Султон Раевнинг “Барсбек” асарлари ўрин олди. Кейинги 20 йил ичида театр ҳаётида унутилмас воқеалар ва ижодий ишлар бўлдики, булар театр тарихининг энг ёрқин саҳифалари бўлиб қолди. Театр ижодий жамоасининг Самарқанд шаҳрида анъанавий ўтказиладиган “Шарқ тароналари” Халқаро фестивалида (1995 йил) қатнашиб, совринли ўринни эгаллагани театрга шуҳрат олиб келди.

Мустақилликнинг дастлабки йилларидаёқ театр саҳнасида бир қатор мақташга арзигулик асарлар саҳналаштирилди. “Афандининг беш хотини” (И.Содиқов), “Шўрмакон” (М.Гапаров), “Жаннатга йўл” (А.Орипов), “Манаснинг ўғли - Семетей” (Ж.Садиков) шулар жумласидандир.

Буюк саркарда ва давлат арбоби Амир Темур таваллудининг 660 йиллиги муносабати билан Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ шоири Абдулла Орипов асари бўйича "Соҳибқирон" драмаси қўйилиб, томошабинлар ва мутахассислар томонидан юқори баҳо берилганлиги ижодий жамоанинг салоҳияти юксак эканлигини намойиш этди.

Театр саҳнасидан мустаҳкам ўрин олган жаҳон драматургиясининг дурдонаси - Шекспирнинг "Макбет" асарининг саҳналаштирилиши ижодий жамоанинг катта ютуғидир. 1999 йилда театр ижодий жамоаси томонидан тайёрланган бу спектаклни шу пайтгача Марказий Осиё минтақасидаги бирор бир театр қўйишга журъат қилмаган эди.

1996 йилдан 2017 йилгача театр ижодий жамоаси "Соҳибқирон" (1996), "Чингизхон олиб кетган сир" (2002), "Мирзо Улуғбек" (2004), "Бобур ҳақида қўшиқ" (2005), "Маликанинг кўз ёши" (2006), Қиёмат (2010), "Илонлар маликаси" (2011), "Ўлдинг, азиз бўлдинг" (2013), "Манас ўғли Семетей" (2014), "Барсбек" (2015), "Она юраги" (2016), "Саҳоватли Манас" (2016), "Бобур туғёни" (2017), "Ричард III" (2017) каби спектаклларни тайёрладики, булар репертуарни анча бойитди.

Театр маъмурияти ва ижодий жамоанинг ташаббуси ва ҳаракатлари билан ўтказилган "Театр санъати орқали ўзаро ҳамкорлик кўприги" деб номланган Халқаро театр фестивалининг ташкил этилиши, турли зиддиятларнинг олдини олишда ва тинчликни барқарор қилишда санъатнинг аҳамияти нақадар катта эканлигини кўрсатди. 2002 йилда ўтказилган бу тадбирда Марказий Осиё минтақасидаги 9 театр иштирок этди. Тадбирнинг олий мақомда ўтказилишида "Сорос-Қирғизистон" жамғармасининг ҳиссаси катта бўлди. Театр жамоаси фестивалда иккинчи ўринни олишга эришди.

Театр тарихи зарварақларидаги яна бир санани айтиб ўтмай бўлмайди. 2004 йили театр жамоасининг республикада театр санъатини ривожлантиришдаги кўп қиррали ва самарали фаолияти, санъаткорларнинг ижодий юксалиши ва юқори савиядаги спектакллари ҳисобга олиниб, Республика Президентининг Фармонига биноан, театрга "Академик театр" мақоми берилди. 2006 йили эса Республика Маданият ва ахборот вазирлигининг қарори билан театр Низомига ўзгартириш киритилиб, унга "Давлат театри" мақоми берилди. Худди шу йили театр ташаббуси билан "Театр санъати орқали ўзаро ҳамкорлик кўприклари", деб номланган фестивал Бишкек шаҳрида ўтказилиб, ижодий жамоа совринли ўринни эгаллади. Мамлакатимиз мустақиллигининг 10 йиллиги давомида ижодий жамоанинг яқин ва олис хорижий ўлкаларга гастрол сафарлари кўпайди. Бу ижодий сафарларнинг аксариятида театримиз катта ютуқларга эришди. Театр ижодий жамоаси бу давр мобайнида икки марта (2006 ва 2011 йиллари) Туркия Республикасида гастролда бўлди. 2001 йилда эса Тожикистон Республикаси Маданият вазирлигининг ташаббуси билан Халқаро театр фестивали уюштирилиб, Марказий Осиёдаги етакчи театрлар қаторида таклиф этилди. Фестивалда атоқли қирғиз драматурги Султан Раев асари асосида режиссёр Алмаз Сарликбеков саҳналаштирган "Маликанинг кўз ёши" спектакли билан қатнашиб, иккинчи ўринни олишга муваффақ бўлди. Экспериментал театрларнинг Халқаро фестивалида қатнашиш учун театр жамоаси Миср Араб Республикасини Қоҳира шаҳрида ҳам гастролда бўлди. Театрнинг 90 йиллиги муносабати билан мамлакатимиз пойтахти Бишкек шаҳрида бўлиб ўтган гастрол ҳам томошабинлар ва мутахассислар томонидан илиқ кутиб олиниб, муносиб тақдирланди. 2010-2012 йиллар мамлакатимиздаги барча маданият муассасалари учун мураккаб бир давр бўлишига қарамай, театрнинг ижодий фаолияти самарали бўлди, десак, муболаға бўлмайди. Масалан, 2010 йили драматург Султан Раевнинг "Маликанинг кўз ёши" спектакли бир вақтнинг ўзида икки тилда - қирғиз ва ўзбек тилларида намойиш этилди. Шу йили атоқли ёзувчи Чингиз Айтматовнинг "Кунда" романи асосидаги "Қиёмат" спектакли саҳналаштирилди. Театр тарихидаги ёрқин саҳифалар бўлиб қолган бу йиллар анча мураккаб кечган бўлса-да, 2012 йили ижодий жамоа тўрт спектаклни саҳналаштирди. Булар Ином Турсуновнинг "Илонлар маликаси", Қирғизистон Республикаси Қаҳрамони, драматург Бексултан Жакиевнинг "Қалбга озор етмасин" ва Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият арбоби, драматург Абдуғани Абдуғафуровнинг "Ақл ва Нафс", "Ёлғонистонга саёҳат" спектакларидир. Худди шу йили Бишкекда бўлиб ўтган Марказий Осиё минтақаси кўча театрлари Халқаро фестивалида иштирок этиб, совринли ўринни олганлиги ҳам эътиборга молик.

Ижодий жамоанинг ҳар бир актёри шуни чуқур англайдики, театр бу - минбар, у билан бутун оламга яхшилик, мусаффо қалб ҳақида кўплаб нарсаларни айтиш мумкин. Театр спектакллари, гастроллари, ҳисобот концертлари бунга гувоҳлик беради.

Ижодий жамоада ўтган 98 йил давомида иқтидорли санъаткорларнинг кўплаб авлодлари етишиб чиқди. Агар театр тарихининг уч босқичдаги даврига назар солсак, 11 нафар халқ артисти, 30 нафар хизмат кўрсатган артист, 6 нафар хизмат кўрсатган маданият арбоби, 15 нафар маданият аълочиси етишиб чиққанлигининг гувоҳи бўламиз.

Ижодий жамоа қирғиз, рус, ўзбек, тожик, шунингдек, жаҳон адабиёти драматургиясига мурожаат қилиб, шу кунгача 600 га яқин спектакларни саҳналаштирган.

Бугунги кунда ижодий жамоада 2 нафар халқ артисти, 11 нафар хизмат кўрсатган артист, 1 хизмат кўрсатган маданият арбоби, 15 нафар маданият аълочиси ишламоқда. 2015 йил май ойидан театр директори бўлиб Набижон Мамажонов тайинланди. 2018 йили театр ўзининг асрлик юбилейини нишонлайди.

Коллектив Ошского узбекского драматического театра на гастролях в г. Фрунзе 10.08.1953 г.

Сцена из спектакля "Лайли и Мажнун"

СВЕТЛЫЙ ПУТЬ

Впервые драматический кружок в городе Ош возник ещё в 1914 году.

А в 1918 году на базе концертной бригады Реввоенсовета Туркестанского фронта впервые была организована театрально-концертная труппа, состоявшая из учителей узбекской национальности. Организаторами и первыми участниками этой труппы были Рахмонберди Мадазимов, Бекназар Назаров, Иброхим Мусабаев, Джурахан Зайнабиддинов, Назирхан Камалов, Абдурашид Эшанханов, И. Саидов. Это были суровые годы борьбы с басмачеством. Молодые артисты выезжали с концертами в кишлаки, вели агитационно - массовую пропагандистскую работу, боролись "оружием искусства".

На базе окрепшего Ошского драматического театра в 1929 году образовался Ошский музыкальный драматический театр. В 1930 году творческий коллектив театра был преобразован в Узбекский национальный театр. Значительным событием в духовной и культурной жизни юга, явилась первая декада кыргызского искусства, прошедшая в Москве в мае 1939 года. Более семидесяти участников из Киргизской ССР были награждены орденами и медалями. Артистам театра А. Файзуллаеву, Р. Муминовой, Т. Хасановой было присвоено высокое звание Заслуженный артист Киргизской ССР. Они были среди первой группы впервые награждённых этим новым званием. После Великой Отечественной войны Узбекский театр начал свой третий этап. Репертуар пополнился новыми пьесами на современные темы. Кроме того, велась большая работа по подготовке молодых артистов. Все теснее становились творческие связи артистов Ошской области с другими республиками. Больших творческих успехов достиг коллектив. Поставлена пьеса "Фарагат" И. Акрамова и "Офтобхон" К. Яшена - о женщинах передовых взглядов и высоких моральных качеств, о славных современницах. Заметный творческий успех театру принесли спектакли "Отелло" У. Шекспира и "Именем революции" М. Шатрова. За исполнение роли В.И. Ленина в спектакле "Именем революции" Х.Хасанову было присвоено звание заслуженный артист Киргизии. Этапными явились постановки пьес "Равшан и Зулхумор" К. Яшена, "Дочь Ганга" Р. Тагора и др.

Творческий коллектив театра в 1934 и 1984 годах с гастрольным туром выступал на театральных сценах города Ленинград. Творческая группа из 70 человек, в 1934 году была принята первым секретарём горкома партии Ленинграда С.М. Кировым. В Ленинграде было дано всего 22 концерта. Ленинградские зрители встретили овациями выступления певца Абдуллы тарок Файзуллаева, артистов Розияхон Муминовой, Тожихон Хасановой, Лайлихон Моидовой, Уринбоя Рахмонова, Кадиржана Хамидова, Гуламжана Исраилова. И через полвека, в 1984 году ошские артисты с большим успехом выступили перед зрителями города на Неве.

В 1974 году театр участвовал на гастролях в городе Ташкенте. Ташкентским зрителям были показаны четыре спектакля, а также большая концертная программа. Театр был удостоен почётной грамоты Президиума Верховного Совета Узбекской ССР. Были высоко оценены сыгранные роли ведущих артистов театра Журахона Рахмонова и Шавката Дадажанова, они были удостоены звания Заслуженный артист Узбекистана.

В 1992 году театр имени С.М. Кирова был переименован в Ошский узбекский музыкально-драматический театр имени З.М. Бабура.

Художественный Совет театра уделял особое внимание ознакомлению молодёжи с историей Кыргызстана. В итоге появились спектакли "Семетей, сын Манаса", "Манас Великодушный" (Ж.Садиков), "Курманжан Датка" (Т.Касимбеков, А.Абдугафуров), "Камчибек" (С.Жетимишев), "Барсбек" (С.Раев).

Следует особо отметить участие творческого коллектива театра на международном фестивале "Шарк тароналари" в городе Самарканде и завоевание в нём призовых мест. В эти годы на сцене театра поставлены спектакли "Путь в рай" (А.Орипов), "Пять жён Афанди", (И.Садиков), "Шур макон" - "Соляная степь" (М.Гапаров) и другие.

В 1996 году в связи 660-летием великого полководца и государственного деятеля Амира Темура, по произведению Героя Узбекистана, народного поэта А.Орипова был поставлен спектакль "Сохибкирон". Спектакль высоко оценён зрителями и театроведами.

В 1999 году творческий коллектив театра подготовил шедевр мировой драматургии "Макбет" У. Шекспира. До этого в регионе Центральной Азии ни один театр не осмелился ставить этот спектакль. В 2002 году по инициативе руководства театра и по рекомендации выдающего писателя Чингиза Айтматова в театре поставлена пьеса знаменитого казахского драматурга Мухтара Шаханова "Тайна, унесённая Чингизханом". Этот спектакль поставил талантливый режиссёр Карим Юлдашев. С этим спектаклем творческий коллектив выступил на гастролях по районам Сайрам и Туркестан Чимкентской области Республики Казахстан. Также в эти дни творческий коллектив театра участвовал в праздновании 60-летнего юбилея казахского писателя М. Шаханова.

В 2002 году творческий коллектив театра успешно участвовал на Международном театральном фестивале "Мосты взаимопонимания через театральное искусство" в Бишкеке. На этом фестивале он занял призовое место. Учитывая большой вклад в развитие театрального искусства Кыргызской Республики, в 2004 году Ошскому узбекскому музыкально-драматическому театру имени Бабура был присвоен статус Академического театра. В 2006 году театру присвоен статус Государственного театра.

В марте 2006 года коллектив театра ездил на гастроли в Турецкую Республику.

В апреле 2007 года по инициативе Министерства культуры Республики Таджикистан был организован Международный фестиваль профессиональных театров. На этом фестивале Ошский театр показал спектакль "Слёзы Царицы" по произведению кыргызского драматурга, лауреата государственной премии имени Т. Сатылганова Султана Раева. Творческий коллектив занял второе место по итогам фестиваля.

Впервые среди театров центрально-азиатского региона творческий коллектив практиковал подготовку спектакля на двух языках. Это спектакль "Материнское поле" по произведению писателя Чингиза Айтматова. В мае 2010 года был поставлен спектакль драматурга Султана Раева "Слёзы Царицы" на кыргызском и узбекском языках. В главной роли этого спектакля выступила народная артистка КР Жамал Сейдакматова.

В конце апреля 2010 года был поставлен спектакль "Киёмат" - "Плаха" по роману выдающегося писателя Чингиза Айтматова. Очень напряжённым и одновременно плодотворным и результативным для коллектива театра был 2012 год. За этот год осуществили постановку четырёх новых спектаклей. Это "Царица змей" по пьесе Инома Турсунова, "Боль болью не лечат" по пьесе Героя КР народного писателя Бексултана Жакиева, "Разум и Алчность" и "Путешествие в империю Лжи" драматурга, заслуженного деятеля культуры КР Абдугани Абдугафурова. На третьем Международном фестивале уличных театров Центрально-Азиатского региона, проходившем в городе Бишкек с 28 по 31 мая 2012 года 14 молодых и талантливых артистов показали своё искусство, также заняв призовые места. За это время выросла целая плеяда талантливых актёров, режиссёров-постановщиков, балетмейстеров: 11 народных, 30 заслуженных артистов, 6 заслуженных деятелей культуры республики. Многие награждены орденами и медалями Почётными грамотами СССР, Кыргызской, Таджикской и Узбекской республик. Театр неоднократно становился победителем международных театральных фестивалей в городах Бишкек, Ташкент, Андижан, Алма-Ата, Санкт-Петербург, городах Турции. В данное время в театре заняты творческим трудом 2 народных, 11 заслуженных артистов, 1 заслуженный деятель культуры КР, 15 отличников культуры КР.

Сцена из спектакля "Слуга двух господ"

За годы существования коллектив поставил около 600 спектаклей. В мае 2015 года директором театра назначен Мамаджанов Набижон. В 2018 году театр будет праздновать свой вековой юбилей.

111. ФАЙЗУЛЛАЕВ АБДУЛЛА ТАРАК
(1869 - 1944)

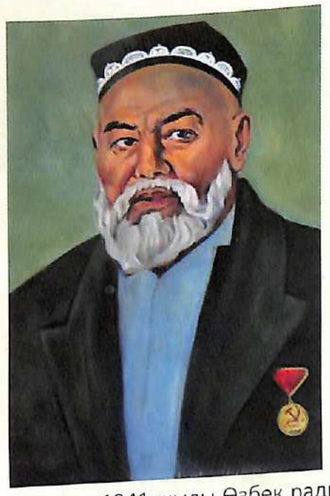

Абдулла Тарак Файзуллаев - ырчы, обончу, Ош театрынын алгачкы актёрлорунун бири. Ал 1869 жылдын 5 апрелинде Өзбекстандын Наманган шаарында туулган.

1914-1926 жылдары Наманганда ачылган "Шарқ труппаси" чыгармачылык ийриминде, 1926-1941 жылдары С.М. Киров атындагы Ош театрында, 1941-1944 жылдары Ташкент облусунун Янгийул музыкалуу драма жана комедия театрында иштеген.

1939 жылы Москва шаарында өткөн кыргыз адабияты жана маданияты декадасында катышкан. Ошол жылы ага биринчилерден болуп Кыргызстанда эмгек сиңирген артисти наамы ыйгарылган. Абдулла Тарак спектаклдерде ролдорду да аткарды. Анын репертуарындагы: "Курд", "Илгор", "Гиря", "Эшвой", "Садиржан ушшоги", "Бахт" жана башка классикалык ырлар театр күйөрмөндөрү тарабынан жылуу тосуп алынды. Анын ырлары 1941 жылы Өзбек радиосу тарабынан грампластинкага жазылып алынган. 1940 жылы ага Кыргыз ССРинин эл артисти, 1943 жылы Өзбек ССРинин эл ырчысы наамдары берилген. "Эмгектеги каармандыгы үчүн" медалы менен сыйланган. Абдулла Файзуллаев 1944 жылдын 17 майында Ташкент шаарында каза тапкан.

***

Абдулла Тароқ Файзуллаев - хонанда, ҳофиз, мусиқачи, Ўш театрининг биринчи артистларидан бири, маҳоратли ҳофиз сифатида машҳур эди. 1869 йили Ўзбекистоннинг Наманган шаҳрида туғилган. 1914-1926 йиллари Наманганда ташкил этилган "Шарқ труппаси" ҳаваскорлар тўгарагида, 1926-1941 йиллари С.М. Киров номли Ўш театрида, 1941-1944 йиллари Тошкент вилоятининг Янгийўл мусиқали драма ва комедия театрида ишлаган. "Илғор", "Кўча боғи", "Эшвой", "Гиря", "Содирхон Ушшоғи", "Дугоҳ Ҳусайний", "Абдураҳмонбеги", "Сегоҳ", "Баёт", "Қаландарий" ва бошқа ашула йўлларини маҳорат билан ижро этган. У куйлаган ашулалар унга катта шуҳрат келтирди, эл томонидан иқтидорли санъаткор сифатида тан олинди. Баланд ва ширали овози билан ўзига хос услуб яратган. Абдулла ҳофиз ижросидаги мақом ва ашула йўллари Ўзбекистон радиосида 1941 йили грампластинкага ёзиб олинган. Олтин фондида сақланади. У 1939 йили Москва шаҳрида ўтказилган Қирғизистон ССР адабиёти ва санъати декадасида иштирок этган. Унинг ижросидаги қўшиқлар томошабинлар томонидан катта олқишлар билан кутиб олинган. Абдулла Тароқ спектакларда ҳам бир қатор роллар ижро этган.

Унга 1939 йили Қирғизистонда хизмат кўрсатган артист, 1940 йили Қирғизистон халқ артисти, 1943 йили Ўзбекистон халқ ҳофизи унвонлари берилган. "Шавкатли меҳнат учун" медали билан тақдирланган. 17 май 1944 йили Тошкент шаҳрида вафот этган.

***

Абдулла Тарак Файзуллаев певец, композитор, один из первых артистов Ошского театра. Родился в 1869 году в городе Наманган Узбекистана. В 1914-1926 годах работал в организованном в городе Наманган самодеятельном кружке "Шарк труппаси" (Восточная труппа), в 1926-1941 годы в Ошском театре имени С.М. Кирова, 1941-1944 годы в Янгиюльском театре музыкальной драмы и комедии Ташкентской области. А.Файзуллаев пел с большим мастерством классические и современные песни. Песни в его исполнении пользовались большим успехом у зрителей. Песни "Курд", "Илгор", "Эшвой", "Гиря", "Садиржон ушшоги", Бахт" и другие из его репертуара принесли ему известность и народное признание. В 1941 году его песни были записаны на грампластинку в Узбекском радио и хранятся в золотом фонде. Также Абдулла Тарак сыграл множество ролей в спектаклях. В 1939 году принимал участие в декаде кыргызского искусства и литературы в городе Москве. Ему были присвоены почётные звания в 1939 году заслуженный артист Киргизии, в 1940 году народный артист Киргизской ССР, в 1943 году народный певец Узбекской ССР. Он был награждён медалью "За доблестный труд". 17 мая 1944 года он умер в городе Ташкенте.

112. МАИДОВА ЛАЙЛИХАН
(1916 - 1997)

Лайлихан Маидова 1916 жылдын 15 майында Ош шаарында туулган. Эмгек жолун 1929 жылдан Ош өзбек музыкалуу - драма театрында драма артисти болуп баштады. Ал сахнада 35 жыл эмгектенди. Лайлихан Маидова тарабынан 60 дан ашуун образдар жаратылды. "Саманчынын жолу" спектаклинде - Толгонай, "Лайли жана Мажнун"да - Эне, "Ата мекен махабаты"да спектаклинде Раиса, "Майсаранын жоруктары"да - Майсара, "Турандот"да каныша, "Любовь Яровая"да - Любовь Яровая сыяктуу ролдорду чон таланттуулук менен аткарды.

Ал 1939 жылы Москва шаарында өткөрүлгөн кыргыз адабияты жана маданияты декадасына катышкан. Лайлихан Маидова кыргыз жана өзбек искусствосунун өнүгүүсүнө чоң салымын кошту. 1953 жылы ага Кыргыз ССР эл артисти наамы ыйгарылган. Бир канча жолу Кыргыз Республикасынын маданият министрлиги тарабынан Ардак грамоталар менен сыйланган.

Лайлихан Маидова 1997 жылдын 27 январында Ош шаарында каза тапты. Ош шаарында ал жашаган көчөгө анын ысмы ыйгарылган.

***

Моидова Лайлихон 15 май 1916 йили Ўш шаҳрида туғилган. 1929 йилдан Ўш ўзбек драма театрига ишга кириб, театрда 35 йил ижод қилган. У маҳоратли актриса сифатида 60 дан ортиқ бош ролларни ижро этган. Айниқса, "Момо ер" спектаклдида Тўлғаной, "Лайли ва Мажнун"да Она, "Майсаранинг иши"да Майсара, "Любовь Яровая"да Любовь Яровая, "Ватан ишқи"даги Раиса бош роли унга катта шуҳрат келтирди. 1939 йили Москва шаҳридаги қирғиз маданияти ва адабиёти декадаси қатнашчиси. 1953 йили Фрунзе ва Чимкент шаҳарларидаги гастроллар унинг ижодий фаолиятидаги унутилмас воқеа бўлиб қолди. Гастрол сафаридан келгандан сўнг унга Қирғизистон ССР халқ артисти унвони берилди.

Иқтидорли санъаткор театр санъатини ривожлантиришга ҳамда қирғиз ва ўзбек маданиятини яқинлаштиришга қўшган улкан ҳиссаси учун Қирғизистон Республикаси ҳукуматининг бир қатор фахрий ёрлиқлари ва медаллари билан тақдирланган.

Лайлихон Моидова 27 январ 1997 йили Ўш шаҳрида вафот этган. Ўш шаҳрида ўзи яшаган кўчага унинг номи қўйилган.

***

Лайлихон Моидова родилась 15 мая 1916 года в городе Ош. С 1929 года работала артистом в Ошском узбекском драматическом театре и проработала там 35 лет. Замечательной актрисой Лайлихон Моидовой сыграны более 60 главных ролей. Особенную славу ей принесли образы в спектаклях "Материнское поле" - Толгонай, "Лейли и Межнун" - мать, "Проделки Майсары" - Майсара, "Любовь Яровая" - Любовь Яровая, а также главная роль Раисы в спектакле "Любовь к Родине". В 1939 году участница декады кыргызского искусства и литературы в городе Москве. Кульминационным событием в её жизни были гастроли в 1953 году в города Фрунзе и Чимкент. Сразу же после приезда с гастролей ей было присвоено почётное звание Народная артистка Киргизской ССР.

Талантливая актриса за внёсенный вклад в развитие театрального искусства, сближение кыргызской и узбекских культур несколько раз награждалась грамотами правительства Кыргызской Республики.

Лайлихон Моидова умерла 27 января 1997 года в городе Ош. В городе Ош улица, где она проживала названа в её честь.

113. ХАСАНОВА ТАЖИХАН
(1916 - 2003)

1916 жылы 14 июнда Ош шаарында туулган. 14 жаштан театр босогосуна кадам койгон.

"Тахир жана Зухра" спектаклинде - Зухра, "Фархад жана Ширин"да - Ширин, "Лайли жана Мажнун"да - Лайли, "Халисхан"да - Халисхан, "Бай жана малай"да - Жамила, "Адолат"та - Адолат сыяктуу башкы ролдорду аткарып, ушул спектаклдердеги арияларды чеберчилик менен аткарган.

Концерт программаларында негизги ырчы болуп, Борбордук Азияда ардактуу ырчы сапатында Кыргызстан "булбулу" наамы менен өзүнүн ордуна ээ болду. Ал 1939 жана 1959 жылдары Москва шаарында өткөрүлгөн кыргыз адабияты жана маданияты декадаларына катышкан

Тажихан Хасанова үч жолу Кыргызстан Жогорку Кеңешине депутат болуп шайланган. 1940 жылы Кыргыз ССРинин Эл артисти сыйлыгына ээ болду. СССРдин "Эмгек Кызыл туу" (1942 жыл), "Ардак белгиси" ордендери, Өзбекстандын "Шухрат" медалы (1994 жыл) менен сыйланган.

Тажихан Хасанова 2003 жылдын 12 августунда Андижан шаарында каза тапты.

***

Тожихон Ҳасанова 14 июн 1916 йили Ўш шаҳрида туғилган. Ёш, иқтидорли хонанда ўша пайтдаги Ўш ўзбек мусиқали драма театрига 14 ёшида артист сифатида ишга қабул қилинган.

Тез орада Тожихон Ҳасанова Комил Яшиннинг "Икки коммунист", "Ўртоқлар", Ғулом Зафарийнинг "Ҳалима", Узейир Гажибековнинг "Аршин малалан", Ж.Турусбековнинг "Ажал ордуна" ва бошқа спектаклларда бош ролларни ижро эта бошлади. Ўзининг ёқимли ва жарангли овози билан у томошабинлар ўртасида улкан обрў-эътиборга ва ҳурматга сазовор бўлди. У ўзининг қўшиқ репертуарини ўзбек, қирғиз ва тожик халқларининг мумтоз асарлари билан бойитиб борди.

"Адолат" мусиқали драмасида у бош қаҳрамон Адолат образида минг мартадан ортиқ саҳнага чиқди. "Фарҳод ва Ширин", "Қурмонбек", "Тоҳир ва Зуҳра", "Лайли ва Мажнун", "Алпомиш", "Нурхон" каби ўша даврнинг энг салмоқли спектаклларида Тожихон Ҳасанова ижросидаги машҳур бош роллар Қирғизистон театр санъатининг олтин фондидан жой олди. Тожихон Ҳасанова 1934 йилда театрнинг Ленинград шаҳрида ўтказилган гастролида иштирок этган, 1939 ва 1959 йиллари Москва шаҳрида ўтказилган Қирғизистон ССРнинг адабиёти ва санъати декадалари иштирокчисидир. У театр фестивалларида ва хонандаларнинг мумтоз қўшиқлар кўрик-танловларида "Қирғизистон булбули" юксак унвонига сазовор бўлган. У 1940 йили Қирғизистон халқ артисти фахрий унвони, 1942 йили "Меҳнат Қизил Байроғи" ва "Ҳурмат Белгиси" орденлари билан тақдирланган. Уста санъаткор Кирғизистон ССР Олий Кенгашининг уч чақириғи депутати бўлиб сайланган. 1994 йили Ўзбекистон Республикасининг "Шуҳрат" медали билан тақдирланган. 12 август 2003 йили Андижон шаҳрида вафот этган.

***

Таджихан Хасанова родилась 14 июня 1916 года в городе Ош. Молодую, талантливую певицу в 14 лет зачисляют артисткой музыкальной драмы Ошского узбекского музыкально-драматического театра. Вскоре Хасанова Таджихан стала исполнять роли героинь в спектаклях "Два коммуниста", "Друзья" К. Яшина, "Халима" Гуляма Зафара, "Аршин малалан" У.Гаджибекова, "Ажал ордуна" Ж. Турусбекова и других.

Своим приятным и высокотональным голосом она завоевала огромный авторитет и уважение среди зрителей. Постоянно обогащала песенный репертуар музыкальными произведениями из узбекской, кыргызской и таджикской классики.

Музыкальная драма "Адолат" главным героем в её исполнении, сыграна на сцене Ошского узбекского театра более тысячи раз. В этапных крупномасштабных спектаклях "Фархад и

Ширин", "Курманбек", "Тахир и Зухра", "Лейли и Межнун", "Алпамыш", "Нурхон" Т. Хасанова сыграла главные роли, соответственно в её исполнении данные спектакли вошли в золотой фонд театрального искусства Кыргызстана.

Участвовала на гастролях театра в городе Ленинград в 1934 году. Хасанова Таджихан является участницей декады литературы и искусства Киргизии в городе Москва в 1939 и 1959 годах. На театральных фестивалях и смотрах–конкурсах певцов классических песен получила высокое звание "Соловей Кыргызстана".

В 1940 году она удостоена почётного звания народная артистка Кыргызстана, награждена орденами Трудового Красного Знамени (1942 г.), "Знак Почёта", медалью Узбекистана "Шухрат" (1994 г.). Избрана депутатом Верховного Совета Киргизской ССР трёх созывов. Умерла 12 августа 2003 года в городе Андижан.

***

114. МУМИНОВА РАЗИЯХАН
(1918 - 1988)

Разияхан Муминова 1918 жылы 16 февралда Ош шаарында туулган. Ал 14 жашында театрга бийчи болуп келди. Ал өзбек, уйгур, кыргыз классикалык бийлерин чебер аткарган: "Андижан полькасы", "Мунажат", "Танавар", "Кыргыз бийи", "Кыздар ай", "Айчүрөк", "Дилбар", "Занг", "Феруза" сыяктуу бийлер көрөрмандар тарабынан жылуу тосуп алынган. "Андижан полькасы" бий искусствосунун алтын фондусуна кирген. Разияхан Муминова өткөн кылымдын 40-70 жылдары мыкты актриса катарында да маанилүү образдар жаратты: "Рустам" Кымбат, "Бороон" Күмүшай, "Бай менен батрак" Жамийла, "Оккупанттарга өлүм" Оксана. Ал 1939 жылы Москва шаарында өткөрүлгөн кыргыз адабияты жана маданияты декадасында "Ганжи" жана "Гул" бийлери менен катышкан.

Театр өнөрүнө кошкон зор салымы үчүн Разияхан Муминовага 1939 жылы биринчилерден болуп Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген артисти наамы берилди. Ушул эле жылы ал "Эмгек Кызыл Туу" ордени менен сыйланды. Таланттуу артистка эки "Ардак белгиси" ордендери жана Кыргыз ССР Жогорку Кенешинин Ардак грамотасы менен сыйланган. 1940 жылы Разияхан Муминовага Кыргыз Республикасынын эл артисти наамы ыйгарылган. 1982 жылдан театрдын башкы балетмейстери болгон. Ош облусунун жана шаардык кеңешинин бир нече жолку депутаты болуп шайланган.

Разияхан Муминова 1988 жылы 16 сентябрда Ош шаарында көз жумду.

Ош шаарынын борбордук көчөлөрүнүн бирине анын ысмы коюлган.

***

Мўминова Розияхон 16 феврал 1918 йили Ўш шаҳрида туғилган. 1932 йилда, 14 ёшида меҳнат фаолиятини бошлаган, мусиқали драма театрига рақҳоса сифатида ишга қабул қилинган. У театрда ярим асрдан кўпроқ вақт ишлаб, юздан ортиқ рақсларни тайёрлади. "Андижон полкаси", "Муножот", "Тановар", "Тожикча рақс", "Дилбар", "Занг", "Феруза", "Донача", "Қирғизча рақс", "Қизларой", "Айчурек", шунингдек, ҳиндча, арабча, татарча ва уйғурча рақслари томошабинлар томонидан севиб томоша қилиниб келинган ва юксак баҳоланган. "Андижон полкаси" рақс санъатининг олтин фондига кирган. Ўтган асрнинг 40-70 йилларида у етакчи драматик актриса сифатида кўп ролларни, шунингдек "Рустам"да Қиммат, "Бўрон"да Кумушой, "Бой ила хизматчи"да Жамила, "Оккупантларга ўлим"да Оксана образларини ижро этди.

1939 йили Розияхон Мўминова ўзининг "Ганжи", "Гул" рақслари билан Москва шаҳрида ўтказилган, Қирғизстон ССР адабиёти ва санъати декадасида иштирок этган. Театр санъатининг ривожига қўшган ҳиссаси учун 1939 йили Розияхон Мўминовага биринчилардан бўлиб Қирғизстон

ССРда хизмат кўрсатган артист унвони берилди ва "Меҳнат Қизил Байроғи" ордени билан тақдирланди. 1940 йили ижодий жамоа Бишкек шаҳрига гастролга борди. Таниқли раққоса бу ерда ҳам ўз маҳоратини намойиш этди. Ўша йили унга Қирғизистон ССР халқ артисти унвони берилди. У икки марта "Ҳурмат белгиси" орденлари, медаллари, Қирғизистон ССР Олий Кенгашининг фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган. 1982 йилдан театрнинг бош балетмейстери бўлган. Ўш вилояти ва Ўш шаҳар кенгашлари бир неча марта депутати бўлиб сайланган. Р. Мўминованинг қизи Нуржаҳон Гапирова онаси изидан бориб, театр бош балетмейстери, ёшларга устоз, саҳнада янги рақслар яратиб томошабинларнинг олқишига сазовор бўлмоқда.

Мўминова Розияхон 16 сентябр 1988 йили Ўш шаҳрида вафот этди. Ўш шаҳридаги марказий кўчалардан бирига унинг номи қўйилган.

***

Розияхон Муминова родилась 16 февраля 1918 года в городе Ош. Молодую, талантливую танцовщицу в 14 лет (начала трудовую деятельность в 1932 году) зачисляют артисткой Ошского музыкального театра.

Более полувека она проработала в театре, где подготовила более 100 танцев. Высокую оценку общественности получили: "Андижанская полька", "Муножот", "Тановар", "Таджикский танец", "Дилбар", "Занг", "Феруза", "Данача", "Кыргыз бийи", "Кыздарай", "Айчурок", индийские, арабские, татарские и уйгурские танцы. "Андижанская полька" вошла в золотой фонд танцевального искусства. В 40-70 годах она сыграла очень много ролей, как ведущая актриса, такие как: "Рустам" Киммат, "Буран" Кумушай, "Бай и батрак" Жамила, "Смерть оккупантам" Оксана. В 1939 году на декаде кыргызского искусства и литературы в городе Москва она участвовала своими танцами как "Ганжи", "Гул". За вклад в развитие театрального искусства в 1939 году ей одной из первых было присвоено звание Заслуженной артистки Киргизской ССР, она была удостоена ордена Трудового Красной Знамени. В 1940 году творческий коллектив гастролировал в городе Фрунзе, где известная танцовщица показала своё мастерство, в этом же году ей было присвоено почётное звание Народной артистки Киргизской ССР. Свой богатый опыт в искусстве передавала молодым артистам. С 1982 года была главным балетмейстером театра. Талантливая артистка была награждена двумя орденами "Знак почёта", медалями, почётными грамотами Верховного Совета Киргизии, нагрудными знаками. Р. Муминова принимала активное участие в общественной жизни республики, несколько раз была избрана депутатом Ошского областного и городского Советов. Умерла 16 сентября 1988 года в городе Ош. Одна из центральных улиц города Ош названа её именем.

***

115. САЛИЕВА ТУРСУНХАН
(1922 - 2001)

Турсунхан Салиева 1922 жылы 17 декабрында Ош шаарында туулган. Ал 13 жашында театрга бийчи болуп келди. Анан драма артисти болуп эмгектене баштады. Ал "Навои" спектаклинде Гули, "Тахир жана Зухра"да Каныша, "Добул"да Кабаниха, "Саманчынын жолу"да Толгонай, "Васса Железнова"да Васса, "Ай тутулган түндө"да Тангабике, "Адолат"та Сажида, "Жаннатка жол"да Эне, "Манастын уулу-Семетей"де Чыйырды образдарын жаратты. Турсунхан Салиева 1939 жылы Москва шаарында өткөрүлгөн кыргыз адабияты жана маданияты декадасына катышкан. 1940-1944 жылдары Ташкентдеги Мукими атындагы театрда, 1944 жылдан кайрадан Киров атындагы Ош өзбек театрында иштеген.

Ал СССР маданият министрлигинин Ардак грамотасы, Кыргыз жана Өзбек ССРинин Жогорку Кеңештеринин Ардак грамоталары менен сыйланган. "Эмгек ветераны", "Манас-1000" медалдарынын ээси. 1974 жылы Кыргыз ССР эл артисти ардактуу

наамга ээ болду. Турсунхан Салиева 2001 жылы 21 сентябрда Ош шаарында дүйнөдөн кайтты. 2017 жылы Кыргыз Республикасынын театр ишмерлеринин союзу тарабынан Турсунхан Салиева атындагы сыйлык белгилеген.

***

Солиева Турсунхон 17 декабр 1922 йили Ўш шаҳрида туғилган. Бобур номидаги Ўш Давлат Академик ўзбек мусиқали драма театрида ярим асрдан ортиқ ишлаб, турли жанрлардаги спектаклларда 150 дан ортиқ ролларни ижро этди. А. Островскийнинг "Момақалдироқ" асаридаги Кабаниха, Мустай Каримнинг "Ой тутилган тунда" драмасида Тангабека, Қосимали Жонтўшевнинг "Тоғ булбули" пъесасида Бурма, М. Горкийнинг "Васса Железнова" асарида Васса, Саид Аҳмаднинг "Келинлар қўзғолони" комедиясида Фармонбиби, Исмоил Акрамнинг "Адолат" драмасида Сожида каби ролларни ижро этиб, жамоатчилик томонидан юқори баҳоларга сазовор бўлди. Солиева Турсунхон қишлоқ меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатишда фаол иштирок этиб, ўз маҳоратини намойиш эта олди. 1940-1944 йиллари Тошкент шаҳридаги Муқимий театрида, 1944 йилдан яна қайта Ўш театрида артист драмаси лавозимида ишлади.

Солиева Турсунхон театр санъатини ривожлантиришга, қирғиз ва ўзбек маданиятини яқинлаштиришга қўшган ҳиссаси учун 1953 йили Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артист, 1974 йилда эса Қирғизистон ССР халқ артисти унвонига сазовор бўлган. Солиева Турсунхон Қирғизистон Республикаси ижтимоий ҳаётида, жамоатчилик ишларида фаол иштирок этди, театр жамоасида эса устоз санъаткор сифатида ўзининг бой тажрибасини ёшларга ўргатиб келди. Маҳоратли санъаткор бир неча марта Қирғизстон ва Ўзбекистон Республикалари Олий Кенгашларининг фахрий ёрлиқлари, "Меҳнат фахрийси", "Данк-1000" медаллари билан тақдирланган.

21 сентябр 2001 йили Ўш шаҳрида вафот этган. 2017 йили Қирғизистон Республикаси театр арбоблари уюшмаси Турсунхон Солиева номли соврин тасъис этган.

***

Турсунхон Солиева родилась 17 декабря 1922 года в городе Ош. Более полувека она проработала в Ошском узбекском музыкально-драматическом театре имени Бабура, где сыграла более 150 ролей в спектаклях в самых различных жанрах. Высокую оценку общественности получили образы: Кабанихи в "Грозе" А. Островского, Бурмы в пьесе "Горный соловей" К. Джантошева, Тангабики в драме "В ночь лунного затмения" Мустая Карима, Вассы в "Вассе Железновой" М. Горького, Фарманбиби в комедии "Бунт невесток" Саида Ахмада, Сажиды в драме "Адолат" Исмаила Акрамова и другие. В 1940-1944 годы работала в театре имени Мукими города Ташкента, а с 1944 года снова вернулась работать на сцену Ошского драматического театра.

Время, история накладывали на искусство свои особые приметы. Один из процессов, характеризующих жизнь современного театра состоит в том, что он, театр, перестаёт быть привилегией жителей больших городов. Ареал непосредственного воздействия на умы и сердца распространился до самых далёких горных аилов, и в этом проявились большие организаторские способности Турсунхон Солиевой по культурному обслуживанию животноводов на отгонных пастбищах. За вклад в развитие театрального искусства, сближение кыргызской и узбекских культур в 1953 году Турсунхан Солиевой было присвоено звание Заслуженной артистки Киргизской ССР, а в 1974 году Народной артистки Киргизии. Талантливая актриса несколько раз награждалась почётными грамотами Верховных Советов Кыргызстана и Узбекистана, медалями "Ветеран труда" и "Данк-1000" и нагрудными знаками. Турсунхон Солиева активно участвовала в общественной жизни города, области, была заботливой наставницей молодых артистов. Умерла 21 сентября 2001 года в городе Ош. В 2017 году Союз театральных деятелей Кыргызстана учредил премию имени Турсунхон Солиевой.

***

116. НЕМАТОВ НЕМАТЖОН
(1941-1996)

Нематов Нематжон 14 март 1941 жылы Ош шаарында туулган. 9-класс окуучусу Нематжон 1956-жылы Оштогу "Октябрдын 25 жылдыгы" атындагы мектептин драма ийримине Гафур Гулямдын пьесасынын негизиндеги "Ядгар" спектаклинде башкы ролду аткарат. Ал 1957-жылы С.М. Киров атындагы өзбек музыкалык драма театрына ишке алынат. Нематжан Нематов 1966-жылы Ташкент театр жана сүрөтчүлүк институтун аяктаган. 1967 жылы болсо ага Кыргыз ССРинин эмгек сиңирген артисти наамы берилет. Ошол мезгилде ал эми 26 жашка кирген эле. Нематжон Нематовдун чыгармачылыгындагы көтөрүлүү этабы "Адилет" спектаклиндеги ал жараткан Солихбай образы аркылуу болду. Артист татаал, күчтүү мүнөзгө ээ болгон, өзүнүн жакшы адаттарынан ажырабаган, карама-каршы адам образын жаратат. "Адилет" спектакли театрдын Алтын фондуна бекеринен киргизилген эмес. Бул спектакль 1300дөн да көп жолу сахнада көрсөтүлгөн. Т. Абдумомуновдун "Аширбай" драмасында ал ролун ойногон карапайым элдин өкүлү адашуу жана ички күрөш (коллизия) аркылуу зордукка каршы туруунун зарылчылыгын аңдайт. Нематжон Нематов өзүнүн 40 жылга жакын чыгармачылык ишмердүүлүгүндө 100гө жакын спектаклдарда рол аткарды. Алардын арасында эң таанымал болгон "Фаргона тонг отгунча" спектаклинде - Гулямжан, "Балои нафс"та - Шахоб, "Парвоз"да - Мамарасулов, "Манастын уулу Семетей"да - Кыргыл чал, "Сохта оксуяк"да - Журдин жана башкалар бар. Нематжон Нематов көп кырдуу искусство чебери эле. Ал "Кыргызфильм" жана "Өзбекфильм" киностудияларында 10дөн артык киноролдорду аткарган. Ал жакшы добушга ээ болгон ырчы да эле. Театрда иштеген жылдарда 100дөн ашуун ырларды аткарган. Анын репертуарында өзбек тилиндеги гана эмес, кыргыз, тажик, азербайжан жана башка элдердин ырлары да бар эле. Нематжон Нематовдун көп жылдык эмгеги татыктуу бааланат. 1980-жылы ал Кыргыз эл артисти наамын алган. 1986 жылы болсо "Ардак белгиси" ордени, Кыргыз ССР жана Өзбек ССР Жогорку Кеңештеринин Ардак грамоталары жана дипломдор менен сыйланган. Эл сүйгөн искусство чебери 29 апрель 1996 жылы көз жумгон. 2017 жылы Кыргыз Республикасынын театр ишмерлеринин союзу Нематжон Нематов атындагы сыйлык белгилеген. Ош шаарындагы өзү жашаган көчөгө анын ысмы ыйгарылган.

***

Неъматжон Неъматов 14 март 1941 йили Ўш шаҳрида туғилган. У 9-синфда ўқиб юрган 1956 йили Ўшдаги "Октябр 25 йиллиги" номли мактабдаги драма тўгарагида Ғофур Ғуломнинг пьесаси асосидаги "Ёдгор" спектаклида бош ролни ижро этади. 1957 йили Киров номли ўзбек мусиқали драма театрига ишга қабул қилинади. Неъматжон Неъматов 1966 йили Тошкент театр ва рассомчилик институтини тамомлаган. 1967 йили унга Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артист унвони берилади. Ўшанда у эндигина 26 ёшга кирган эди. Ёш, иқтидорли санъаткорнинг ижодидаги юксалиш босқичи "Адолат" спектаклида яратган Солиҳбой образи бўлди. Артист мураккаб, кучли феъл-атворга эга бўлган, ўзининг дунёқарашида эзгу хислатлардан ажралмаган қарама-қарши инсон қиёфасини яратди. "Адолат" спектали театрнинг Олтин фондига бежиз киритилмаган. Бу спектакл саҳнада 1300 мартадан ортиқ намойиш этилган. Т. Абдумомуновнинг "Аширбой" драмасида у оддий инсонлар вакили сифатида адашиш ва ички зиддиятлар орқали зўравонликка қарши бориш зарурлигини тушуниб етди. Неъматжон Неъматов ўзининг 40 йилга яқин ижодий фаолияти давомида деярли 100 га яқин спектакларда роллар ижро этди. Улар орасида жуда машҳур бўлган "Фарғона тонг отгунча"да Ғуломжон, "Балои нафс"да Шаҳоб, "Парвоз"да Мамарасулов, "Манаснинг ўғли Семетей"да Қирғил чал, "Сохта оқсуяк"да Журден ва бошқалардир. Неъматжон Неъматов кўп қиррали санъаткор эди. У "Қирғизфилм" ва "Ўзбекфилм" киностудияларида 10 дан ортиқ кинофилмларда ролларни ижро этган. Моҳир актёр, хушовоз хонанда сифатида хам машҳур эди. Театрда ишлаган йиллари давомида 100 дан ортиқ

қўшиқларни маромига етказиб ижро этди. Унинг репертуарида нафақат ўзбек тилидаги, балки қирғиз, тожик, озарбайжон ва бошқа тиллардаги қўшиқлар ҳам бор эди. Неъматжон Неъматовнинг кўп йиллик меҳнатлари муносиб тақдирланди. 1980 йили унга Қирғизистон халқ артисти унвони берилган. 1986 йили "Ҳурмат белгиси" ордени, Қирғизистон ва Ўзбекистон Олий Кенгашларининг фахрий ёрлиқлари ва дипломлар билан тақдирланган. Халқ севган санъаткор 29 апрел 1996 йили Ўш шаҳрида вафот этди. 2017 йили Қирғизистон Республикаси театр арбоблари уюшмаси Неъматжон Неъматов номли соврин тасъис этган. Ўзи яшаган Ўш шаҳридаги кўчага унинг номи қўйилган.

***

Нематжон Нематов родился 14 марта 1941 года в городе Ош. В 1956 году в драмкружке ошской школы имени 25-летия Октября в спектакле "Ядгар" по пьесе Гафура Гуляма главную роль исполняет девятиклассник Нематжон. В 1957 году он был принят на работу в театр имени Кирова. В 1966 году окончил Ташкентский театрально-художественный институт. А в 1967 году ему было присвоено звание Заслуженный артист Киргизской ССР. Тогда Н. Нематову было всего лишь 26 лет. Этапным для творчества Н. Неъматова стал спектакль "Адолат". Он сыграл одну из главных ролей - богача Салихбая. Артист создал образ сложного, противоречивого человека с сильным характером, не лишённого добрых начал в своём мировоззрении. Не случайно "Адолат" вошёл в "Золотой фонд" театра. Он был показан на сцене более 1300 раз. В драме Т.Абдумомунова "Аширбай" - представитель простых людей, который через заблуждение и внутреннюю борьбу осознал необходимость противостояния насилию. За сорокалетнюю творческую деятельность Нематжон Нематов участвовал почти в ста спектаклях. Среди них такие широко известные, как "Фергана на рассвете" - Гуломжон, "Балои нафс" - Шахоб, "Взлёт" - Мамарасулов, "Семетей - сын Манаса" - Кыргыл чал, "Мещанин во дворянстве" - Журдон и многие другие. Нематжон Нематов многогранный артист. В киностудиях "Киргизфильм" и "Узбекфильм" он сыграл роли в более десяти кинофильмах. У него был хороший голос. Сотни песен он спел за годы работы в театре. В его репертуаре встречаются песни не только на узбекском, но и на кыргызском, таджикском, азербайджанском и других языках. Труд Н. Нематова оценён по достоинству. В 1980 году ему было присвоено звание Народный артист Киргизской ССР. Он награждён орденом "Знак почёта", почётными грамотами Верховных Советов Киргизской и Узбекской ССР, многими дипломами. Он был любимым актёром народа. Он умер 29 апреля 1996 года в городе Ош. В 2017 году Союз театральных деятелей Кыргызстана учредил премию имени Нематжона Нематова. Улица, где он проживал в городе Ош названа его именем.

***

117. БАДИНОВ ТАЛИБЖОН
(1935 - 2001)

Талибжан Бадинов 1935 жылы 4 августта Өзбекстан Республикасынын Андижан облусунун Избаскен району, Чувама айылында туулган. Ал 1955-1962 жылдары Ош өзбек театрында иштей баштады. 1962 жылы Ташкент Мамлекеттик консерваториясында окуп, ошол эле жерде Өзбекстан радиотелевидениесинин маком ансамблынын солисти болуп иштеди. 1964-1973 жылдары Ташкент шаарындагы Мукими атындагы театрда, 1973 жылдан кайра Ош өзбек театрына келип иштей баштады. 1988 жылы Кыргыз Республикасынын эл артисти наамына ээ болду. Талибжан Бадинов тарабынан ырдалган өзбек классик ырлары Өзбекстан жана Кыргызстан телерадиокомпанияларынын алтын фондунда сакталып келе жатат. Макомдору жазылган грампластинкалары чыккан. "Мажнунтол", "Гиря", "Садирхон ушшоги" сыяктуу ырлары эл жүрөгүнөн жай алган. Аткарган негизги ролдору: "Равшан менен Зулхумор" спектаклинде Равшан, "Адолат"та Сабир, "Ашырбай"да Ашырбай, "Манастын уулу Семетей"да Сарытаз жана башка ролдору. Талибжан Бадинов 6 май 2001 жылы дүйнөдөн кайткан.

***

Толибжон Бадинов 4 август 1935 йили Ўзбекистон Республикаси Андижон вилояти Избоскан туманининг Чувама қишлоғида туғилган. 1955-1962 йиллари Киров номли Ўш ўзбек мусиқали драма театрида ишлаган. 1962 йили Тошкент Давлат консерваториясида ўқиб, бир вақтнинг ўзида Ўзбекистон телерадиокомпанияси қошидаги мақом ансамбли солисти бўлиб ишлади. 1964-1973 йиллари Тошкент шаҳридаги Муқимий номли театрда, 1973 йилдан қайта С.М. Киров номли Ўш ўзбек мусиқали драма театрида ишлади. Ўзининг кўп йиллик ижодий фаолияти давомида 30 дан ортиқ спектаклларда, айниқса мусиқали драмаларда бош ролларни ижро этган. 1980 йили унга Қирғизистонда хизмат кўрсатган артист фахрий унвони берилган. У театр саҳнасида бир қатор бетакрор образларни яратиб, томошабинлар ва мутахассисларнинг юқори баҳосини олган. Толибжон Бадинов куйлаган қўшиқлар Ўзбекистон ва Қирғизистон Республикаларининг телерадиокомпаниялари Олтин фондига киритилган. Мақомлари грампластинкаларга ёзилган. Толибжон Бадинов саҳнада бетакрор образларни яратган маҳоратли актёр эди. Жумладан, "Революция номи билан" спектаклида Ленин, "Адолат"да Собир, "Муса Жалил"да Муса Жалил, Равшан ва Зулхумор"да Равшан, "Аширбой"да Аширбой, "Манас ўғли Семетей"да Саритоз ролларини ижро этган. Саид Аҳмаднинг "Куёв" деб номланган комедиясида куёв образни яратиб, томошабинлар олқишини олган. Т. Бадинов 1988 йили Қирғизистон ССР халқ артисти унвонига сазовор бўлган. 6 май 2001 йили вафот этган.

***

Толибжон Бадинов родился 4 августа 1935 года в селе Чувама Избасканского района, Андижанской области Республики Узбекистан. В 1955-1962 годы артист Ошского узбекского драматического театра имени Кирова. В 1962 году поступил на учёбу в Ташкентскую Государственную консерваторию, в это же время являлся солистом ансамбля макома телерадиокомпании Узбекистана. 1964-1973 годы артист театра имени Мукими города Ташкент, С 1973 года снова работает артистом Ошского драматического театра имени С.М. Кирова. На протяжении многолетней работы, сыграл более чем в 30 спектаклях, исполнял главные роли в музыкальных драмах. В 1980 году ему было присвоено почётное звание Заслуженный артист Киргизской ССР. Он создал на сцене ряд неповторимых образов, которые получили высокую оценку зрителей и специалистов. Песни Т. Бадинова занесены в Золотой фонд телерадиокомпаний Узбекистана и Кыргызстана. Вышли грампластинки с его макомами. Люди помнят созданные Бадиновым в театре образы Ленин в спектакле "Именем революции", Собир в "Адолат", Равшан в "Равшан и Зулхумор", Аширбая в "Аширбай", Сарытаза в "Семетей сын Манаса", Муса Джалиль в одноименном спектакле и другие. Он играл и в комедийном спектакле писателя Саида Ахмада ("Куёв"). В 1988 году удостоен звания Народный артист Киргизской ССР. ОН умер 6 мая 2001 года

***

118. ДАДАЖАНОВ ШАВКАТ

Шавкат Дадажанов 1941 жылдын 10 майында Ош шаарында туулган. Ал 9 жаштан баштап театрда иштей баштады.

Ал "Бахтли гадолар" спектаклинде Өзбек шахы, "Биринчи мугалим"де Дүйшен, "Манастын уулу Семетей"де Исмаил, "Надира" спектаклинде Корахужа ролдорун ийгиликтуу аткарып, эл урматына ээ болду. 1990 жылдын 25 сентябрында ага Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген артисти наамы берилди. Ал эми 1974 жылдын 5 июлунда Өзбек ССРинин Жогорку Советинин Президиумунун Указы менен Өзбек ССРде эмгек сиңирген артист сыйлыгы ыйгарылган эле. 1999 жылдын 9 ноябрында Кыргыз Республикасынын эл артисти ардактуу наам берилди.

****

Шавкат Дадажонов 10 май 1941 йили Ўш шаҳрида санъаткорлар оиласида туғилган. С.М. Киров номли театрга 1950 йили 9 ёшида ишга қабул қилинган. Дадажоновлар санъаткорлар сулоласини муносиб давом эттирди. Театрда ишлаш даврида у ўзини иқтидорли созанда, концертмейстер ва ёркин истеъдодли драматик актёр эканлигини кўрсатди. У ижро этган 80 дан ортиқ роллар санъат шинавандаларида чуқур таассурот қолдирган. Айниқса "Меҳробдан чаён"даги Султонали, "Зебунисо"даги Шоҳжахон, "Манаснинг ўғли Семетей"даги Исмоил, "Нодира"даги Қорахўжа, "Семурғ"даги вазир ва бошқа образлар алоҳида ажралиб туради.

Шавкат Дадажонов театрда тарбияланиб, камолга етди. Зеро, унинг ота-онаси бутун ҳаёти давомида шу ерда ишлашган. Отаси Дадажон Қаюмов театр труппасида 1927 йилдан 1967 йилгача ишлаган. Ўнлаган етакчи ролларни ижро этган. Шавкат Дадажонов 14 ёшидан бошлаб ўзбек миллий чолғу асбоби - доира чалиб, юксак маҳорат чўққиларига эришди. 1957 йили 16 ёшли ўсмир студентлар ва ёшларнинг VI Бутунжаҳон фестивалида иштирок этиб, фестивал лауреати бўлди. 5 июл 1974 йили Ўзбекистон Олий Кенгаши унга Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист унвонини берди. Шавкат Дадажонов бир неча марта Ўзбекистон ва Қирғизстон маданият вазирликларининг Фахрий ёрлиқлари ва бошқа мукофотлари билан тақдирланган.

Республика театр санъатини ривожлантиришдаги хизматлари ва самарали меҳнатлари учун 1990 йили унга Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артист, 9 ноябр 1999 йили эса Қирғизистон Республикаси халқ артисти унвони берилган.

***

Шавкат Дадажанов родился 10 мая 1941 года в городе Ош в семье артистов театра. В 1950 году в 9 летнем возрасте принят на работу в Ошский театр имени Кирова. Он достойно представлял династию артистов Дадажановых. За время работы в театре показал себя как эрудированный музыкант, концертмейстер и талантливый актёр с яркими дарованиями. Сыгранные им более 80 ролей оставляют глубокие впечатления у поклонников искусства. Особо следует отметить сыгранные им роли в спектаклях "Скорпион из алтаря" Султонали, "Зебунисо" Шохжахон, "Семетей - сын Манаса" Исмаил, "Нодира" Кораходжа, "Семург" министр и другие.

Шавкат Дадажонов практически вырос в театре. Ведь его родители всю жизнь работали здесь. Отец - Дадажан Каюмов работал в театральной труппе с 1927 года по 1967 год. Сыграл десятки ведущих ролей. Шавкат Дадажанов с 14 лет начал играть на национальном узбекском инструменте доира (бубне) и добился блестящих успехов. В 1957 году 16 летний юноша участвует на VI Всемирном фестивале молодёжи и студентов и становится лауреатом. 5 июля 1974 года Верховный Совет Узбекской ССР присваивает ему звание заслуженный артист Узбекской ССР. Творчество Шавката Дадажанова многогранно. Он музыкант, композитор и актёр. Он награждён многочисленными грамотами, медалями, удостоен премий министерств культуры Кыргызстана и Узбекистана. За самоотверженный труд и заслуги в развитии театрального искусства республики ему в 1990 году присвоено почётное звание заслуженного артиста Киргизской ССР, а 9 ноября 1999 года звание народного артиста Кыргызской Республики.

***

119. ШАБДАНОВА АЙТАЖИ

Шабданова Айтажи 1945 жылы 2 мартта Ош облусунун Араван районунда туулган. 17 жашында Ош өзбек театрынын босогосуна умут менен кадам баскан ырчы азыркы күндө Борбордук Азияга таанымал артист. 1976 жылы Ташкент шаарындагы Островский атындагы театр институтун аяктаган.

1971 жылы СССР Жогорку Советинин Президиумунун жарлыгы менен "Эмгектеги каармандыгы үчүн", "Данк" медалдары, 1968. 1969, 1971 жылдары Кыргыз ССР Маданият министрлигинин Ардак грамоталары менен сыйланган. 1974 жылы ага Кыргыз ССРде эмгек сиңирген артист, 1988 жылы Кыргыз эл артисти ардактуу наамдар ыйгарылган.

Айтажи Шабданова театр сахнасында жараткан Сохибжамол, Бахор, Рано, Толгонай, Зухра, Каникей, Бибиханум, Курманжан Датка сыяктуу образдар театр күйөрмандарынын жүрөгүнөн жай алган. Ош шаарынын Кеңешинин 5 чакырылыштагы депутаты болуп шайланган.

***

Ойтожи Шобдонова Ўш вилоятининг Аравон туманида 2 март 1945 йили туғилган. Ёш, иқтидорли қўшиқчи 17 ёшида С.М. Киров номли Ўш ўзбек мусиқали драма театрига артист сифатида ишга қабул қилинади. О. Шобдонова ўзининг ёқимли овози ва ижро этган роллари билан томошабинлар ўртасида катта обрў ва шуҳратга эга бўлди. 1976 йили у Островский номидаги Тошкент театр ва рассомчилик институтини тамомлади ва драма ҳамда кино актрисаси мутахасислигига эга бўлди, театрда етакчи санъаткорлардан бирига айланди. У яратган образлар ранг-барангдир. "Момо Ер"да Тўлғаной, "Меҳробдан чаён"да Раъно, "Соҳибжамол"да Соҳибжамол, "Медея"да Медея, "Тоҳир ва Зуҳра"да Зуҳра, "Семетей"да Қаникей, "Семурғ"да Она, "Соҳибқирон"да Бибихоним, "Қурмонжон Додҳо"да Қурмонжон Додҳо каби кўплаб образларни яратди. Кўпгина санъат шинавандалари Ойтожи Шобдоновани хонанда қатори ҳам жуда юқори баҳолайди. У ўзбекча, қирғизча, қозоқча, тожикча, татарча, форс ва бошқа тилларда ашулаларни зўр маҳорат билан ижро этади. Ўзбекистон телевидениси орқали қирғизча "Тумарим" ашуласини айтиб, барчага танилган ва лол қолдирган эди. 1984 йилдаги Ленинград гастролида фаол иштирок этган. Ўш шаҳар Кенгашининг беш чақириқ депутати бўлиб сайланган.

1971 йили СССР Олий Кенгаши Президиумининг Фармонига биноан "Меҳнатда ўрнак кўрсатганлиги учун", "Данк" медаллари ва 1968, 1969, 1971 йиллари Қирғизистон ССР маданият вазирлиги фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган. 1974 йили унга Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган артист унвони, 1988 йили Республика театр санъатининг ривожига қўшган улкан хиссаси учун Қирғизистон ССР халқ артисти фахрий унвони берилган. Ойтожи Шобдонованинг қизи Республика маданият аълочиси Ҳаётхон Мадраҳимова онаси изидан бориб, театр саҳнасида янги образлар яратмоқда, ашулачи қатори ўзининг хуш овози билан ёшларнинг олқишига сазовор бўлмоқда.

***

Айтажи Шабданова родилась 2 марта 1945 года в Араванском районе Ошской области. Молодую, талантливую певицу в 17 лет зачисляют артисткой музыкальной драмы Ошского узбекского музыкально-драматического театра имени С.М. Кирова.

Айтажи Шабданова своим приятным голосом и отменным исполнением ролей завоевала огромный авторитет и известность среди зрителей. В 1976 году окончила Ташкентский театрально-художественный институт имени Островского и получила специальность актрисы драмы и кино. Шабданова А. является одной из ведущих актрис театра. Созданные ею образы, разнообразны по своему сценическому воплощению. Она играла главные роли в спектаклях "Материнское поле" - Толгонай, "Скорпион из алтаря" - Рано, "Сохибжамол" - Сохибжамол, "Медея" - Медея, "Тахир и Зухра" - Зухра, "Семетей" - Каныкей, "Семург" - Мать, "Сохибкирон" - Бибихоним, "Курманжан Датка" - Курманжан Датка. Многие любители искусства высоко ценят Ойтожи Шабданову как певицу. Она прекрасно исполняет песни на узбекском, кыргызском, казахском, таджикском, татарском, перидском языках, исполненная ею песня на кыргызском языке "Тумарым" по Узбекскому телевидению принесла ей ещё большую известность. Участвовала на гастролях театра в городе Ленинграде в 1984 году. Она избиралась депутатом Ошского городского Совета пяти созывов. Указом Президиума Верховного Совета СССР в 1971 году она награждена медалью "За трудовое отличие", медалью "Данк". В 1968, 1969, 1971 годах удостоена почётных грамот Министерства культуры республики. В 1974 году ей присвоено почётное звание Заслуженной артистки Киргизской ССР. В 1988 году за большой вклад и заслуги в развитие театрального искусства республики получила звание Народная артистка Киргизской ССР.

120. ТУХТАМАТОВ БАХТИЯР

1951 жылдын 15 февралында Ош шаарында туулган.

Ош шаарындагы Ленин атындагы орто мектепти аяктагандан кийин, 1968-1973 жылдары Андижан педагогикалык институтунун тарых факультетинде окуган.

Эмгек жолун 1973 жылы Фрунзе атындагы орто мектепте тарых окутуучусу болуп баштады. 1974 жылдан баштап Ленин атындагы мектептин комсомол комитетинин катчысы болуп эмгектенди.

1976-1987 жылдары Ош өзбек музыкалуу драма театрында музыка бөлүмүндө, башкы администратор, кийинчерээк театрдын директорунун орун басары болуп иштеди.

1989 жылы театр жамаатынын жалпы жыйынын токтому менен ушул театрга директор болуп шайланды. 1992 жылы Киров атындагы Ош өзбек музыкалуу драма театры Бабур атындагы Ош Мамлекеттик Академиялык өзбек музыкалуу драма театры деп аталды.

Кыргызстан театр өнөрчүлүгүнө кошкон зор салымы үчүн 1990 жылы Кыргыз ССР Жогорку Кеңешинин Ардак грамотасы менен сыйланды. 1994 жылы Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмери наамы ыйгарылды. 1995 жылы "Манас-1000" эстелик медалы, 2002 жылы "Руханият" Эл аралык сыйлыгы менен сыйланды. Ал эми 2003 жылы Кыргыз Республикасынын эл артисти ардактуу наамы, 2004 жылы Кыргыз Республикасынын маданиятынын мыктысы төш белгиси, 2010 жылы "Кыргыз милициясына 85 жыл" медалы менен сыйланды. 2015 жылы пенсияга чыккан.

Ош облусунун жана шаарынын Кеңешинин депутаты болгон.

***

Тўхтаматов Бахтиёр Қирғизистон Республикаси халқ артисти, "Руҳоният" Халқаро мукофоти совриндори 15 феврал 1951 йили санъаткорлар оиласида туғилган.

У Бобур номли Ўш ўзбек мусиқали драма театрида 1976 йилдан 2015 йилгача ишлади. 1976-1987 йиллари мусиқа бўлимида, бош администратор, театр директори ўринбосари бўлиб ишлаган. 1989 йили меҳнат жамоасининг умумий йиғилиши қарори билан театрнинг директори бўлиб сайланган моҳир раҳбар ижодий жамоага 26 йил етакчилик қилди.

Тўхтаматовлар сулоласи нафақат бизнинг республикада, балки унинг ташқарисида ҳам катта обрў-эътиборга эгадир. Санъаткорлар сулоласининг бошлиғи Аҳмад Тўхтаматов театрда узоқ йиллар ишлаган. Онаси Замирахон ая етакчи драматик артистлардан бири бўлиб, республикада хизмат кўрсатган артист эди, укаси Баҳром хизмат кўрсатган артист.

Бахтиёржон Тўхтаматов театрнинг директори бўлиб, юксак ташкилотчилик қобилиятига эгалиги билан театр жамоасини узоқ йиллар бошқарди. Бевосита унинг раҳбарлигида театр жамоаси бир неча марта халқаро танловларда, фестиваллар ва кўрикларда ғолиб бўлган. Мунтазам равишда репертуар янгиланиб келинган. Кейинги ўн йилликда қадимий Самарқанд шаҳрида ўтказилаётган нуфузли "Шарқ тароналари" халқаро фестивалида ўшлик ижрочиларнинг иштирок этишини уюштириб келди. 2002 йили у "Театр санъати орқали ўзаро бир-бирини тушуниш кўприги" Халқаро театр фестивалининг ташаббускори ва ташкилотчиси бўлди. 1994 йилда самарали меҳнатлари учун "Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият арбоби" фахрий унвони билан тақдирланди. 2003 йили театр санъатини ривожлантиришга қўшган ҳиссаси учун унга Қирғизистон Республикаси халқ артисти фахрий унвони берилган. У республика ҳукуматининг бир қатор ёрлиқлари, медаллари ва мукофотлари билан тақдирланган. 2015 йилдан нафақага чиққан. Ўш вилояти ва шаҳар кенгашлари депутати бўлган.

***

Тухтаматов Бахтияр народный артист Кыргызской Республики, лауреат Международной премии "Руханият" родился 15 февраля 1951 года в семье артистов.

С 1976 года работает в Ошском узбекском музыкально-драматическом театре имени С.М. Кирова, ныне имени Бабура. В 1976-1987 годах работал в музыкальном отделе, главным администратором, заместителем директора театра. А в 1989 году решением общего собрания трудового коллектива был избран директором театра.

Династия Тухтаматовых имеет хорошую репутацию среди ценителей театрального искусства не только нашей республики, но и за её пределами. Глава семейства Ахмад Тухтаматов долгие годы работал в театре. Мать - заслуженная артистка республики Замирахон была одной из ведущих драматических актрис, брат Бахром Тухтаматов заслуженный артист Кыргызстана. Сын Науфал помощник режиссёра театра.

Бахтияржан Тухтаматов обладая хорошими организаторскими способностями, умело руководил творческим коллективом. Под его руководством коллектив театра неоднократно был победителем на международных конкурсах, фестивалях и смотрах, регулярно обновлялся репертуар. За последнее десятилетие он был вдохновителем участия ошских исполнителей на престижном Международном фестивале "Шарк тароналари" ("Восточные мелодии)", который проводится в древнем Самарканде. В 2002 году он был инициатором и организатором Международного театрального фестиваля "Мосты взаимопонимания через театральное искусство". В 1994 году за плодотворную работу был удостоен почётного звания Заслуженный деятель культуры Кыргызской Республики.

В 2003 году за развитие театрального искусства Бахтияржану Тухтаматову присвоено почётное звание народного артиста Кыргызской Республики.

Он награждён грамотами, медалями и премиями правительства республики. С 2015 года на пенсии. Был депутатом Ошского областного и городского кенешей.

***

121. УРАИМЖОНОВ АБДУРАСУЛЖОН

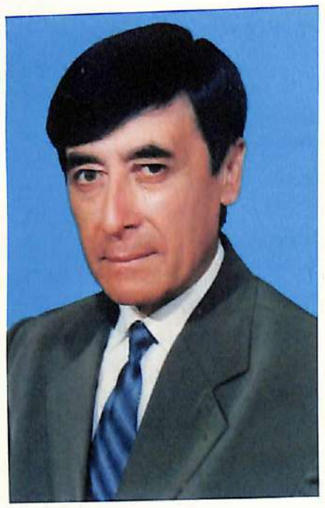

Ураимжанов Абдурасулжан 1950 жылдын 2 февралында Ош шаарында туулган. 1970 жылы Андижандагы Т. Жалилов атындагы музыкалык окуу жайын аяктаган. Ал 1973 жылдан Киров атындагы өзбек театрында иштей баштады.

Ал "Чыңгызхан алып кеткен сыр" спектаклинде Перне, "Биринчи мугалим"де Ырчы, "Камчыбек"да Тилмач, "Амир Темур" спектаклинде Хафиз Шерази сыяктуу ролдорду зор таланттуулук менен аткарды.

Ураимжанов Абдурасул өзбек классик ырларын жогорку деңгээлде ырдап, элдин урматына ээ болду. Эл ичинде аны Оштун "Робертино"су деп атаган.

1980 жылдын 18 январында Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген артисти наамына, 2011 жылдын 31 октябрында Кыргыз Республикасынын эл артисти ардактуу наамына ээ болду. Кыргыз Республикасынын Ардак грамотасы, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кенешинин жана Маданият, маалымат жана туризм министрлигинин Ардак грамоталары жана башка сыйлыктар менен сыйланган.

***

Абдурасулжон Ураимжонов 2 феврал 1950 йили Ўш шаҳрида туғилган. У 1970 йили Андижондаги Т.Жалилов номли мусиқа билим юртини қашқар рубоби муаллими мутахассислиги бўйича тамомлаган. Ураимжонов Абдурасулжон ўзининг меҳнат фаолиятини 1973 йили С.М. Киров (ҳозирги Бобур) номидаги Ўш ўзбек мусиқали драма театрида оркестр артисти сифатида бошлайди. 1980 йили драма артистлигига ўтказилади ва шу кунгача ишлаб келмоқда. Халқ орасида уни Ўшнинг "Робертино"си дейишади. Театрдаги фаолияти давомида Ураимжонов А. ўзини ҳалол, қобилиятли актёр, ҳақиқий инсон сифатида намоён этди. У ўз маҳоратини ошириш

учун доимо изланишда. Унинг саҳнадаги "Келинлар қўзғолони"даги Тўхта, "Мансаб шайдоси"даги Шоди, "Мехробдан чаён"даги Анвар, "Оқ тулпор"даги Ибрис, "Биринчи ўқитувчи"даги ашулачи, "Макка сари олис йўл"даги шоир образлари томошабинлар орасида машҳурдир. Унинг 1987 йилда суратга олинган "Буюк ғалаба" бадиий филмидаги - Ш. Расулов, шунингдек, 1989 йилдаги "Сароб"да - журналист, 2010 йилдаги Чингиз Айтматовнинг "Кунда" асари асосидаги видеофильмда яратган образлари томошабинлар ўртасида муваффақият қозонди.

А. Ураимжонов театр санъатини ривожлантиришдаги катта хизматлари учун 1980 йили Қирғизистонда хизмат кўрсатган артист, 2011 йилда эса Қирғизистон Республикаси халқ артисти фахрий унвонларига сазовор бўлди. Шунингдек, у Қирғизистон ССР Олий Кенгаши, Қирғизистон Республикаси Жогорку Кенеши, Қирғизистон Республикаси маданият, ахборот ва туризм вазирлигининг фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

***

Ураимжанов Абдурасулджан родился 2 февраля 1950 года в городе Ош. В 1970 году окончил Андижанское музыкальное училище им. Т.Джалилова, по специальности преподаватель кашкарского рубаба. Ураимжанов Абдурасулджан начал свою трудовую деятельность в Ошском узбекском театре им. С.М. Кирова в 1973 году артистом оркестра, в 1980 году был переведён артистом драмы, а с 2009 года по настоящее время работает артистом драмы 13 разряда. Среди народа его называют ошским "Робертино".

За период работы в театре А.Ураимжанов зарекомендовал себя честным, принципиальным и талантливым актёром, он постоянно работает над повышением своего профессионального мастерства. Им создано много интересных образов, в "Бунте невесток" Тухта, "Мансаб шайдоси" - Шоди, "Скорпион из алтаря" - Анвар, "Белый жеребец" - Ибрис, "Первый учитель" - Ашулачи, "Далекий путь в Мекку" - поэт пользуются большой популярностью среди зрителей. Имели хороший успех его роли в снятом на телевидении в 1987 году художественном фильме "Великая победа" - Ш. Расулов, в фильме "Сароб" (1989 год) - журналист, в видеофильме по повести Чингиза Айтматова "Плаха" (2010 г.).

За большие заслуги в развитии театрального искусства республики в 1980 году ему присвоено почётное звание Заслуженный артист Киргизской ССР, в 2011 году ему присвоено почётное звание Народный артист Кыргызской Республики. Он награждён Почётной грамотой Верховного Совета Кыргызской Республики и Почётной грамотой Жогорку Кенеша Кыргызской Республики. Неоднократно награждался грамотами и денежными премиями Министерства культуры и информации Кыргызской Республики и администрации театра. Ураимжанов Абдурасулджан пользуется заслуженным авторитетом среди зрителей и сотрудников театра.

Актёр и певец Н. Нематов, главный режиссёр театра Салахиддин Умаров и другие актёры

БЕЛГИЛҮҮ СПОРТСМЕНДЕР

Өткөн кылымдын 70-жылдары партиялык жана мамлекеттик жетекчи Султан Ибраимовдун демилгеси менен Ош областтык партиялык активдин жыйынында "Партиялык, советтик, профсоюздук жана комсомолдук уюмдардын Кыргызстандын түштүгүндө дене тарбия жана спорттук кыймылды өнүктүрүү боюнча" маселе каралган. Натыйжада, жер-жерлерде спорт залдарынын, аянтчаларынын курулуштары жүрүп, район жана шаарларда жаңыдан 16 балдар жана өспүрүмдөр спорт мектептеринин жана Ош шаарында олимпиада резервин даярдоо мектебинин ачылышы дене тарбия жана спорттун деңгээлин жогорулатууга жана жаш спортсмендердин чеберчилигин өнүктүрүүгө мүмкүнчүлүк берди.

Мисалы, 70-жылдардын орто ченинен 80-жылдардын орто ченине чейин республиканын Түштүгүнүн мушкерлери республикалык гана эмес союздук масштабдагы жана эл аралык мелдештерде чоң ийгиликтерге жетишишкен. Мушкерлер: Саидходжаев Джапарходжа - Кыргызстандын 11 жолку чемпиону, 1979-жылдагы СССР элдердин Спартакиадасынын коло сыйлыгынын ээси, Германиядагы аскерлер тобунун 2 жолку чемпиону, Венгриядагы, Польшадагы, Чехословакиядагы, Латвиядагы жана Украинадагы бокс боюнча эл аралык мелдештердин жана СССРдин кубогунун (1977) чемпиону.

Анын бир тууганы Айпар Саидходжаев - Кыргыз ССРинин бокс боюнча бир нече жолку чемпиону. СССР Спартакиадасынын (1983) катышуучусу. Фергана шаарында 1982-жылы "Сидней Жексон" эстелигине арналган эл аралык турнирдин чемпиону. Фрунзе жана Копейск шаарларындагы Бүткүл союздук мелдештердин жеңүүчүсү.

Усманов Джалалдин - Өспүрүмдөр арасындагы СССРдин чемпионатынын (1980) жеңүүчүсү. Кыргыз ССРнин "Динамо" спорттук коомунун жана олимпиадалык резервдеги мектептердин чемпиону. ИИМдин полковниги наамга ээ болгуча ак ниеттүүлүк менен иштеп, азыркы учурда да жаштарды жана спортсмендерди тарбиялоодо устаттык ишин улантууда.

Дагы бир мыкты мушкер Мирбабаев Икрам 1977 жылдан 1982 жылга чейин спорттто ийгиликтерди жарата алган. СССР-АКШ матчынын жеңүүчүсү. Болгариядагы "Элдердин достугу" эл аралык турниринин жеңүүчүсү. Алардын тышкары, дагы эки белгилүү мушкерлер: Сарымсаков Сабир жана Маткасымов Хасанбай Кыргызстандын желегин желбиретип, 1979 жана 1983 жылдардагы СССР Элдеринин Спартакиадасынын призёрлору болушкан.

Өзбек улутундагы дагы бир нече штангисттер жана палвандар жөнүндө айта кетүү керек. Биринчи кезекте алар: Юлдашев Дилшод - өткөн кылымдын 80 жылдарындагы белгилүү болгон штангист. Эр аралык класстагы мастер, Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген тренери, Советтер Союзунун оор атлетика боюнча 1978 жылдагы чемпиону, СССР кубогунун коло призёру, СССР профсоюздарынын спорттук коомчулугунун 2 жолку чемпиону. СССР элдеринин 1975, 1979 жылдардагы Спартакиадаларында 4-орунду ээлеген. Юлдашев Дилшод Кыргыз ССРинин бир нече жолку чемпиону. Кыргызстанда оор атлетика боюнча 350 кг. салмакка чейинки 60 рекордду жараткан.

Спортсмендердин арасында классикалык күрөш боюнча Кадыров Немат - СССР спортунун эмгек сиңирген чебери, 1976-жылы Кыргыз Республикасынын дене тарбия тармагынын мыктысы наамга ээ болгон. Бул сыйлыктар ага Республикалык жана Бүткүл союздук жана эл аралык мелдештерде жетишкен ийгиликтери үчүн берилген. 1967-1976 жылдары генерал Панфиловдун эстелигине арналып уюштурулган турнирлерде жеңүүчү жана 1974 жылы генерал Рахимовдун (Өзбекстан) жана 1976 жылы Эстониядагы Бүткүл союздук турнирде Вайхер атындагы приздин ээси болгон.

Кыргызстандагы спорттун өнүгүшүнө салым кошушкан дагы эки күрөшчүлөр жөнүндө белгилеп кетүү керек. Алар: СССР спортунун чебери Валиев Рустам жана Орто-Азиядагы белгилүү палван Рахимов Ахмад палван улуттук спорттун күрөш түрү боюнча эл аралык мелдештердин ондогон чемпиондорун жана призёрлорун тарбиялап чыгарышты.

***

Ўтган асрнинг 70-йилларида машхур партия ва давлат арбоби Султан Ибраимовнинг ташаббуси билан ўтказилган анжуман Қирғизистоннинг жанубида физкультура ва спортни ривожлантиришига туртки бўлди.

Ўш вилоятининг барча шаҳар, туман, посёлка, қишлоқларида 16 та янги спорт мактаблари ва кўплаб спорт майдонлари, махсус спорт заллари қурилди ва жиҳозланди. Олий ва махсус ўқув юртларида мактабларда футбол, волейбол, баскетбол, бокс ва енгил атлетика, кураш секциялари ташкил этилди. Ўш шаҳрида олимпиада резервларини тайёрловчи мажмуаси ишга туширилди. Натижада бизнинг айрим иқтидорли спортчиларимиз Республика ва Иттифоқ миқёсдаги СССР халқлари Спартакиадаси, СССР кубоги ҳамда Халқаро мусобақаларга қатнашиб, фахрий ўринларга сазовор бўлишди.

Мисол учун, боксёрларимиз Саидходжаев Джапарходжа 11-марта Қирғизистон ССР чемпиони, 1979 йили СССР халқлари Спартакиадасида бронза медали совриндори, 2-марта Германиядаги Совет армияси қўшинлари чемпиони, шунингдек Польша, Венгрия, Чехословакия, Латвия, Украинада ўткарилган халқаро мусобоқаларининг ғолиби. 1977 йили СССР кубогини ўз вазнидаги ғолиби бўлган. Саидходжаев Ўш вилоятида биринчи бўлиб "СССР спорт устаси" номига сазовор бўлган.

Унинг укаси Айпар Саидходжаев бир неча бор Қирғизистон чемпиони, 1983 йили СССР халқлари Спартакиадасида фахрли 6-ўринни олган "Сидней Жексон" хотирасига бағишланган ҳалқаро турнирининг чемпиони, хамда Фрунзе ва Копейск шахарларида ўтказилган Бутуниттифоқ мусобақаларида ғолибликни қўлдан бермаган.

Боксёр Усмонов Жалолидин 1979 йили Қирғизистон ССР чемпиони ва 1980 йил ўсмирлар ўртасидаги мусобақада СССР чемпиони номига сазовор бўлган спортчи.

Юқорида номлари қайд қилинган машхур боксёрлар Ўш шахар ва вилоят ички ишлар бошқармаларининг хизматчилари бўлиб элимизга кўп йиллар давомида чин дилидан ҳалол меҳнат қилиб, милиция полковниги даражасигача етдилар ва ҳозирда ёшларнинг мураббийси сифатида ўзларининг бой ҳаётий тажрибаларини ўргатмокдалар. Боксёрлар ҳақида сўз борганда, яна уч нафар спортчилар бор. Булар Икром Мирбобоев 1981 йили СССР чемпиони, 1981 йили Тошкент шаҳрида, СССР профсоюзлари спорт жамиятлари мусобақаларининг 2-марта 1977 ва 1982 йиллари чемпиони, Болгарияда ўтказилган ҳалқаро "Дўстлик" турнирининг ва АҚШ-СССР мусобоқаларининг чемпиони. Матқосимов Ҳусанбой ва Саримсоқов Собир СССР халқлари Спартакиадаси (1979 ва 1983 й.) совриндорлари. Бир икки оғиз сўз оғир атлетика ва классик курашчиларимиз ҳақида ўтган асрнинг 80-чи йилларда донг чиқарган штангист машхур Дилшод Юлдашев ҳақида. У жуда катта ютуқларга эришган оғир атлетикачи ва моҳир тренер. 1988 йили Дилшод Совет Иттифоқи чемпиони 2-марта Бутуниттифоқ касаба уюшмалари федерацияси спорт жамиятлари чемпиони. Оғир атлетика бўйича СССР кубоги мусобақасида бронза медалига сазовор бўлган. Бир неча бор Қирғизистон чемпиони, 60 дан ортиқ рекордларни ўрнатган. Унинг энг юқори кўрсаткичи 2 хил штанга кўтаришда 350 кг. (Толчок 190 кг, Жим 160 кг). Юлдашев Дилшод ҳалқаро тоифадаги спорт устаси ва Қирғизистонда хизмат кўрсатган тренери, ҳозирги кунларда Юлдашев ёш спортчиларни мураббийси. Классик курашчиларимиздан "СССР спорт устаси" (1976 й) Қирғиз Республикасининг спорт аълочиси (2007 й) унвонларга сазовор бўлган. Қодиров Немат ҳақида. У юқоридаги унвонларга 1967 йилдан бошлаб кўплаб шахар, вилоят, республика, Бутуниттифоқ ва халқаро мусобақаларда ғолиб чиққан спортчи. Мисол учун 1967 ва 1969 йиллари Панфилов хотирасига бағишланган турнир ғолиби, 1976 йили Эстонияда ўтган Бутуниттифоқ мусобақада Вайхер кубогини ютиб олган. Ҳозирда эса Ўш Қирғиз-Ўзбек университетида ёшларни жисмоний тарбия ва спорт билан шуғуллантирмокда.

***

После известного собрания партактива Ошского областного комитета компартии Киргизии в 1974 году по инициативе 1 секретаря С. Ибраимова был обсужден вопрос "О задачах партийных, советских, профсоюзных и комсомольских организаций по развитию физической культуры и спортивных движений на Юге Кыргызстана". После чего произошло значительное развитие уровня физкультуры и спорта. В результате на местах в города и райцентрах было открыто 16 детских спортивных школ и многочисленные спортивные залы, площадки и сооружения. А в городе Ош был построен спортивный комплекс для подготовки олимпийского резерва, что позволило нашим талантливым спортсменам добиться хороших результатов в спорте. Например: начиная со второй половины 70-х годов до середины 80-х годов боксёры Юга республики начали добиваться замечательных успехов не только в республике, но и в Союзном масштабе и на международных соревнованиях. Так, боксёры: Саидходжаев Джапарходжа 11-кратный чемпион Киргизской ССР. Бронзовый призёр Спартакиады народов СССР 1979 г. 2-х кратный чемпион группы войск в Германии, чемпион международных соревнований по боксу в Венгрии, Польше, Чехословакии, Латвии и Украине, чемпион Кубка СССР в 1977 году Саидходжаев Джапар - один из первых получивших звание "мастер спорта СССР" в Ошской области. Его родной брат Айпар Саидходжаев - неоднократный чемпион Киргизской ССР по боксу. Участник Спартакиады СССР 1983 года. Чемпион международного турнира памяти "Сидней-Джексона" города Фергана 1982 года. Чемпион Всесоюзных соревнований, проведённых в городах Копейск и Фрунзе.

Усманов Джалалдин - победитель чемпионата СССР среди юношей в 1980 году. Чемпион Киргизской ССР - спортивного общества "Динамо" и школы олимпийского резерва. Они честно и добросовестно служили в органах МВД, участвуют в воспитании молодёжи, являются наставниками молодых спортсменов.

Ещё один замечательный боксёр Мирбабаев Икром с 1977 по 1982 годы победитель матча СССР-США. Победитель международного турнира "Дружба народов" в Болгарии. Следует отметить ещё двух знатных боксёров: Саримсакова Сабира и Маткасимова Хасанбая, которые

стали знаменитыми спортсменами, подняв флаг Кыргызстана, став призёрами Спартакиады народов СССР в 1979 и 1983 годах.

Несколько слов о штангистах и борцах из числа узбеков. Это прежде всего Юлдашев Дилшод - штангист ставший знаменитым в начале 80-х годов прошлого века. Мастер международного класса, заслуженный тренер Кыргызской Республики, чемпион Советского Союза 1978 года по тяжёлой атлетике, бронзовый призёр Кубка СССР, 2-х кратный чемпион спортивных обществ профсоюзов СССР.

Участник 2-х Спартакиад народов СССР в 1975 и 1979 годах, где получил 4-ое почётное место. Юлдашев Дилшод неоднократный чемпион Киргизской ССР. Наивысшее достижение в двоеборье 350 кг (толчок 190 кг, рывок 160 кг.) кроме того, он установил более 60 рекордов Кыргызстана по тяжёлой атлетике. Среди борцов следует отметить достижения по классической борьбе Кадырова Немата заслуженного мастера спорта СССР (1976 год), отличника физической культуры Кыргызской Республики (2007 год). Эти награды ему присвоены за победы в республиканских, Всесоюзных, международных соревнованиях. Так в 1967 и 1969 годах за победу в турнире о памяти генерала Панфилова и 1974 году за 1-ое место в турнире о памяти генерала Рахимова (Узбекистан), в 1976 году на Всесоюзном турнире получил приз имени Вайхера (Эстония).

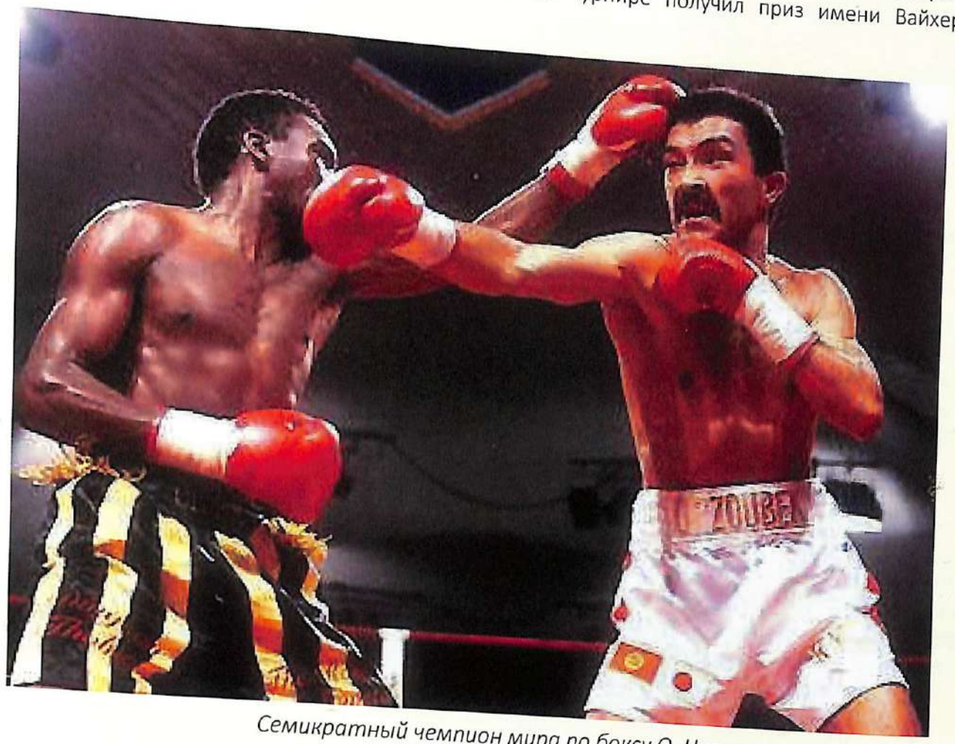

Семикратный чемпион мира по боксу О. Назаров

ИЗВЕСТНЫЕ ДЕЯТЕЛИ СПОРТА

122. СОБИРОВ ПУЛАТ

Пулат Собиров 1936 жылдын 1 сентябрында Ош шаарында туулган. 1958 жылы Ош мамлекеттик педагогикалык институтун аяктаган. Эмгек ишмердүүлүгүн мектеп мугалиминен баштап, Ош облустук билим берүү башкармалыгында инспектор, Кыргызстан ЛКЖС Ош областтык комитетинин жооптуу кызматкери болуп иштеген.

1964 жылы Кыргызстан марксизм-ленинизм университетинин кечки факультетин аяктаган. Ош областында 16 жыл дене маданияты жана спорт комитетин башкарган, Кыргыз ССРинин эмгек сиңирген тренери. Анын жетекчилиги астында Ош шаардык стадиону, областтык ДЮСШ комплекси, "Дельфин" сүзүү бассейни, он бир стадион жана шаарда, областтын райондорунда спорт обьекттери курулган, о.э. Олимпиадалык резервдин жогорку мектеби, он алты балдар жана өспүрүмдөр спорт мектеби ачылган.

П. Сабиров Эл аралык "Памир" альплагерин ачуу идеясын ишке ашырат, бул ишти ашыруу артында Ош шаары альпинизмдин борбору катары таанылган, ал эми өзү УИАА эл аралык уюму тарабынан Алтын медаль менен сыйланган. Өзгөчө белгилей турган нерсе, областтык клиникалык ооруканасынын биринчи медициналык каражаттары Эл аралык "Памир" альплагеринин финансылык каражаттарынын эсебинен алынган.

Пулат Собиров үч жолку Жайкы Олимпиадалык оюндардын күбөсү катары - Мехикодо, Мюнхенде, Москвада болгон жана Великобританияга, Чехословакияга, Алжирге, Кубага, Канадага, Шотландияга, Түркияга, Сауд Аравияга барып келген.

1981 жылы Кыргызстан КП Ош обкомунун чечими менен кадрларды бекемдөө максатында Ош областынын ИИБга жумушка жөнөтүлөт жана ал жерде ОБХСС бөлүмүн, андан кийин ВФСО "Динамону"ну жетектеп, башкармалыктын парткому болгон. 1994-жылдан ВСдагы мөөнөттөгү подполковниги.

1997-жылдан Кыргызстан элдеринин Ассамблеясынын төрагасынын орун басары болуп иштейт. Эл арасында тынчтыкты, достукту сактоо боюнча көптөгөн шаардык жана областтык коомдук-саясий, маданий иш-чаралардын демилгечиси. Аны тынчтык сактоочу деп да аташат.

Анын эмгектери бааланып, мамлекеттик сыйлыктарга, медалдарга татыктуу болгон: "Ак эмгеги үчүн", "Эмгек каармандыгы үчүн" "СССР Куралдуу күчтөрүнө 70 жыл", "Кадырман", "Эмгек ардагери", "Данк" (2009 ж.) медалдары жана СССРдин ИИМ "Мыкты өтөгөн кызматы үчүн" төш белгиси, Кыргыз Республикасынын жана Кыргызстан элдеринин Ассамблеясынын Ардак грамоталары менен сыйланган. Ош областтык Кеңешинин 7 жолку депутаты.

***

Пўлат Саидович Собиров 1936 йил 1 сентябрда Ўш шаҳрида туғилган. 1958 йили Ўш Давлат педагогика олийгоҳини тамомлаган. Меҳнат фаолиятини мактаб ўқитувчиси сифатида бошлаган, Ўш вилояти халқ таълими бўлимининг инспектори, Қирғизистон ЛКСМ Ўш вилояти қўмитасининг масъул ходими бўлиб ишлаган. 1964 йилда кечки марксизм-ленинизм университетини тамомлаган.

П. Собиров 16 йил Ўш вилояти жисмоний тарбия ва спорт қўмитасини бошқарган, СССР жисмоний тарбия аълочиси, Қирғизистон ССРда хизмат кўрсатган тренер, етти марта халқ депутатлари Ўш вилояти кенгашининг депутати этиб сайланган.

Унинг раҳбарлиги остида Ўш шаҳар стадиони, вилоят болалар ва ўсмирлар спорт мактаби мажмуаси, "Дельфин" сузиш мажмуаси, вилоят шаҳар ва қишлоқларида ўн бир стадион ва кўплаб спорт иншоотлари қурилган, Олимпия заҳиралари олий мактаби ва ўн олти болалар ва ўсмирлар

спорт мактаби очилган. Пўлат Собиров амалда "Помир" Халқаро альпинизм лагерини барпо этиш ғоясини амалга оширди, бунинг шарофати билан Ўш шаҳри альпинизм пойтахти сифатида шуҳрат қозонди. П. Собировнинг ўзи эса Халқаро альпинизм ассоциациялари уюшмасининг (УИАА) олтин медали билан тақдирланди. Пўлат Собиров учта - Мехико, Мюнхен, Москва Олмипиада ўйинларига гувоҳ бўлган, Буюк Британия, Чехословакия, Жазоир, Куба, Канада, Шотландия, Туркия, Саудия Арабистони қироллиги каби мамлакатларда бўлган.

1981 йилда Қирғизистон КП Ўш вилояти қўмитаси бюросининг қарори билан у кадрлар таркибини мустаҳкамлаш мақсадида Ўш вилояти ИИБга ишга жўнатилиб, ОБХСС бўлимини бошқарди, сўнгра "Динамо" спорт жамиятига, бошқарма партия қўмитасига раҳбарлик қилди. П. Собиров 1994 йилдан ички қўшинларнинг истеъфодаги подполковниги.

Пўлат Собиров 1997 йилдан ҳозирги вақтгача Қирғизистон халқи ассамблеяси Ўш вилояти бўлими раисининг ўринбосари бўлиб ишламоқда. У шаҳар ва вилоятда фуқаролар осойишталиги, халқлар ўртасидаги дўстлик ва бирдамликни сақлаш бўйича ўтказилган кўплаб ижтимоий-сиёсий тадбирларнинг ташкилотчисидир. Шу боисдан Пўлат Собировни тинчликпарвар инсон, деб атайдилар.

Унинг виждонан қилган меҳнатлари "Шавкатли меҳнати учун", "СССР Ички хизматининг 70 йиллиги", "Кадирман", "Меҳнат фахрийси", "Данк" (2009 й.) медаллари ва СССР ИИВнинг "Аъло хизматлари учун" нишони, Қирғизистон Республикаси ва Қирғизистон халқи ассамблеясининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланган.

***

Пулат Саидович Сабиров родился 1 сентября 1936 года в городе Ош. В 1958 году окончил Ошский Государственный педагогический институт. Трудовую деятельность начал учителем школы, работал инспектором ОблОНО, ответственным работником Ошского обкома ЛКСМ Киргизии. В 1964 году закончил вечерний университет марксизма-ленинизма. Шестнадцать лет возглавлял Комитет по физической культуре и спорту Ошской области, отличник физической культуры СССР, заслуженный тренер Киргизской ССР, семь раз избирался депутатом Ошского областного Совета народных депутатов. Под его руководством были построены Ошский городской стадион, комплекс областной ДЮСШ, плавательный бассейн "Дельфин", одиннадцать стадионов и много других спортивных объектов в городах и районах области, открыта высшая школа Олимпийского резерва и шестнадцать детско-юношеских спортивных школ.

П. Сабиров практически осуществил идею создания Международного альплагеря "Памир", благодаря чему город Ош прославился в мире, как столица альпинизма, а Сабиров был награжден Золотой медалью Международной организации УИАА. Следует особо подчеркнуть, что первое медицинское оборудование для областной клинической больницы было приобретено за счёт финансовых средств Международного Альпагеря "Памир".

Он был свидетелем трёх летних Олимпийских игр - в Мехико, Мюнхене, Москве, побывал в таких странах, как Великобритания, Чехословакия, Алжир, Куба, Канада, Шотландия, Турция, Королевство Саудовская Аравия.

В 1981 году решением бюро Ошского обкома КП Киргизии в порядке укрепления кадров, был направлен на работу в УВД Ошской области, где возглавлял отделение ОБХСС, затем ВФСО "Динамо", партком УВД. С 1994 года подполковник ВС в отставке. С 1997 года работает заместителем председателя Ошского областного отделения Ассамблеи народа Кыргызстана. Инициатор многих общественно-политических, социально-культурных мероприятий города и области по сохранению и укреплению гражданского мира, дружбы и солидарности между народами. Его называют миротворцем. Его труды были отмечены государственными наградами, медалями "За доблестный труд", "За трудовую доблесть", "70 лет ВС СССР", "Кадырман", "Ветеран труда", "Данк" (2009 г.) и знаком "За отличную службу" МВД СССР, Почётными грамотами Кыргызской Республики и Ассамблеи народа Кыргызстана.

Выступление П. Собирова на собрании партийного актива Ошской области

Стадион имени А.С. Суйумбаева города Ош

123. НАЗАРОВ ОРЗУБЕК

Назаров Орзубек Пулатович 1966-жылы 30-августта Чуй облусунун Кант шаарында туулган. Жогорку билимдүү, 1955 жылы Кыргыз мамлекеттик физкультура институтун аяктаган.

Эмгек жолун 1984 жылы республикалык дене тарбия кеңешинин "Трудовые резервы" ДСОсунда инспектор болуп баштаган. 1985-1992 жылдары Москва шаарындагы СССР Мамкомспорттун дене тарбия спорт инструктору, 1993-1994 жылдары "Звезда" ("Жылдыз") спорт клубунда ага тренер болуп иштеген.

1994-1999 жылдары Кант шаарындагы "Орзу" спорт клубунун президенти. 1999 жылы Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинде Мамлекеттик салык иштери боюнча өзгөчө маанилүү иштер боюнча, Бишкек шаарындагы мамлекеттик салык инспекциясынын ыкчам өкүлү болгон.

2000-2001 жылдары Бишкек шаарындагы Олимпиадалык кыймылдын Эл аралык Фондунда "Миг Лото" лотериясынын директору болуп эмгектенген.

2001-2004 жылдары директордун орун басары, 2004-2007 жылдары ОсОО ТПК "Эль Вест Плюстун" директору, 2006-2007 жылдары Бишкек шаардык комитеттин дене тарбия, спорт, туризм боюнча төрагасы. 2007-2010 жылдары Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаты. Жаштар, гендердик саясат, дене тарбия жана спорт комитетинин төрагасы. 2008 жылы Кыргыз Улуттук олимпиадалык комитетинин мүчөсү.

1985-1988 жылдардагы бокс боюнча СССРдин чемпиону, 1987 жылдан бокс боюнча Европанын чемпиону, профессионалдар арасындагы Японiянын 5 жолку чемпиону, Азиянын 6 жолку чемпиону, Бүткүл дүйнөлүк профессионал-боксёрлордун 7 жолку дүйнөлүк чемпиону. СССРдин жана Кыргызстандын (№1) спортунун эмгек сиңирген чебери. Кыргызстан бокс федерациясынын вице-президенти, Кыргыз Мамлекеттик дене тарбия жана спорт академиясынын ардактуу профессору. "Манас-1000 жыл", "Даңк" "Жогорку Кеңешине 70 жыл" медалдары менен сыйланган.

***

Назаров Орзубек Пўлатович 1966 йил 30 августда Чуй вилояти Қант шаҳрида туғилган. Олий маълумотли. 1995 йили Қирғизистон Давлат жисмоний тарбия олигоҳини тамомлаган.

Меҳнат фаолиятини 1984 йили "Меҳнат заҳиралари" кўнгилли спорт жамияти республика кенгашида жисмоний тарбия инструктори сифатида бошлаган. 1985-1992 йиллари Москвадаги СССР Спорт бўйича Давлат қўмитасида жисмоний тарбия ва спорт инструктори. 1993-1994 йиллари "Звезда" спорт клубининг катта тренери. 1994-1999 йиллари Қант шаҳридаги "Орзу" спорт клубининг президенти. Сўнгра Қирғизистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги Давлат солиқ полициясининг, Бишкек шаҳри бўйича Давлат солиқ инспекциясининг ўта муҳим ишлар бўйича катта тезкор ходими. 2000-2001 йиллари Бишкек шаҳрининг Олимпия ҳаракатига кўмаклашиш халқаро жамғармасида, "Миг Лото" лотереясининг директори. 2001-2004 йиллари "Эл Вест Плюс" ТПК масъулияти чекланган жамияти директорининг ўринбосари, 2004-2007 йиллари директори, 2006-2007 йиллари Бишкек шаҳри мэриясининг жисмоний тарбия, спорт ва туризм бўйича қўмитасининг раиси.

2007-2010 йиллари Қирғизистон Республикаси Жогорку Кенеши депутати. Ёшлар, гендер сиёсати, жисмоний тарбия ва спорт бўйича қўмитаси раиси. СССР ва Қирғизистонда хизмат кўрсатган спорт устаси.

1985-1988 йиллари бокс бўйича СССР чемпиони, 1987 йилда Европа чемпиони, 5 марта профессионал боксчилар ўртасида Япония чемпиони, 6 марта Осиё чемпиони, 7 марта WBA (Бутунжаҳон боксчилар ассоциацияси) версияси бўйича профессионал боксчилар ўртасида жаҳон чемпиони бўлган. СССР ва Қирғизистонда хизмат кўрсатган спорт мастери. Қирғизистон бокс федерацияси вице-президенти, Қирғизистон Миллий олимпия қўмитаси аъзоси. Қирғизистон жисмоний тарбия ва спорт академияси фахрий профессори.

"Манас-100", "Данк", "Жогорку Кенешга 70 йил" медаллари билан тақдирланган.

***

Назаров Орзубек Пулатович родился 30 августа 1966 года в городе Кант Чуйской области. Образование высшее. В 1995 году окончил Кыргызский Государственный институт физической культуры.

Трудовую деятельность начал в 1984 году инструктором физической культуры в республиканском совете ДСО "Трудовые резервы". В 1985-1992 годы инструктор физической культуры и спорта Госкомспорта СССР в г. Москва. В 1993-1994 годы старший тренер в спортивном клубе "Звезда". В 1994-1999 годы президент спортивного клуба "Орзу" в городе Кант. В 1999 году старший оперуполномоченный по особо важным делам Государственной налоговой полиции при Министерстве финансов КР Государственной налоговой инспекции по г. Бишкек. 2000-2001 годы Международный Фонд содействия Олимпийскому движению г. Бишкек, директор лотереи "Миг Лото".

2001-2004 годы заместитель директора, 2004-2007 годы директор ОсОО ТПК "Эль Вест Плюс", 2006-2007 годы председатель Бишкекского городского комитета по физической культуре, спорту и туризму мэрии города Бишкек.

2007-2010 годы депутат Жогорку Кенеша IV созыва. Председатель Комитета по молодежной, гендерной политике, физической культуре и спорту. В 2008 году член НОК Кыргызстана, вице-президент федерации бокса Кыргызстана. Заслуженный мастер спорта СССР и Кыргызской Республики.

Чемпион СССР по боксу 1985 - 1988 годов, чемпион Европы по боксу 1987 года, 5-кратный чемпион Японии среди профессионалов, 6-кратный чемпион Азии и Океании, 7-кратный чемпион мира среди боксёров-профессионалов по версии WBA (Всемирная боксерская ассоциация).

Награждён медалями "Манас-1000 лет", "Данк", "70 лет Жогорку Кенешу".

124. КУЧКАРОВ БАХАДЫР

Бахадыр Кучкаров 1970 жылы 13 майда жумушчунун үй-бүлөсүндө туулган. 1987 жылы Ош шаарындагы Токтогул атындагы орто мектепти аяктаган. 10 жашынан баштап областтык балдар-өспүрүм спорт мектебинде футбол менен машыккан. 1987 жылы Москва областындагы Подольск шаарындагы окуу жайга өтөт. 1988 жылы Советтик армиянын катарына чакыртылат жана Воронежде спортротада кызмат кылат. 1990 жылы Ош Мамлекеттик университетинин физкультура факультетинин сырттан окуу бөлүмүнө тапшырат. Ушул эле жылы тренер-окутуучу кызматында иштейт. 1992 жылы республикалык калыстардын жыйынына барып, 1 категорияны алат, мындай категория Кыргызстандын жогорку лигадагы чемпионатын, 1-лига жана Кыргызстандын кубогуна калыстык кылууга шарт түзгөн.

1995 жылы аталган жогорку окуу жайын аяктап, балдар-өспүрүм спорт мектебинде окуу бөлүмүнүн башчысы болгон. 1996 жылы Бишкек шаарында калыстардын эл аралык семинарына чакыртылат. ФИФАнын сертификатын алгандан кийин, калыстык кызмат аткарат. 1996 жылы Бахадыр Кучкаровго "Улуттук категориядагы калыс" наамы берилет. 1997 жылы "ФИФАнын калысы" эл аралык категориясын алат. 1997 жылдан баштап ФИФАнын жана Азия Футбол Конфедерациясынын турнирлерин жана оюндарын тейлейт. 2000 жылы Иорданиянын королунун турниринин кубогун тейлейт.

2001 жылы Калькуттадагы 16 жаш өспүрүмдөр арасындагы оюнду тейлеп, жакшы калыстыгы үчүн коло медалы менен сыйланат. 2002 жылы да 16 жаштагы өспүрүм курактагы балдардын ФИФА дүйнөлүк чемпионатына чыгуусун тейлеп, калыстыкты мыкты аткарганы үчүн дагы коло медалга татыктуу болот.

2003-2007 жылдары АФК жана ФИФА турнирлерин тейлеген. 2007 жылы Канадада 20 жаштагылардын бүткүл дүйнөлүк чемпионатына калыстык кылган жана 4 оюнга калыс болуп, эң мыкты калыстыгы үчүн алтын медаль менен сыйланган. 2008 жылы клубдар арасындагы бүткүл дүйнөлүк чемпионатын, "Манчестер Юнайтед" (Англия) жана "Тиго" (Коста-Рика) командаларына калыстык кылып, алтын медалга татыктуу болгон. 2009 жылы 17 жаштагы өспүрүм балдар арасындагы Бүткүл дүйнөлүк чемпионатын тейлеген, биринчи матчка калыстык кылып, мыкты калыстыгы үчүн алтын медаль менен сыйланган.

2010 жылы биринчи жолу кыргыз футболунун тарыхында ЮАРдын 19 Бүткүл дүйнөлүк чемпионатына калыстык кылууга чакыртылган. Ал беш оюнду мыкты тейлеген, дүйнөлүк чемпионатынын оюнунун ачылышына да калыс болгон.

Эң мыкты калыстык үчүн Ирматов Равшандын (Узбекистан) бригадасы, анын ичинде Б. Кучкаров, Р. Илиясов алтын медалга татыктуу болушкан.

2011 жылы Б. Кучкаров Азиянын Кубогуна Катарга чакырылат, жана мыкты калыстык кылгандыгы үчүн АФКнын Ардак грамотасы менен сыйланат. Бул жылы Сеул шаарында (Корея) чемпионат Лиганын финалына калыстык кылып АФКнын алтын медалын алган. 2011 жылдын декабрында клубдар арасындагы Бүткүл дүйнөлүк чемпионатка калыстык кылат, ал 2 оюнга, анын ичинде "Барселона" (Испания) жана "Сантос" (Бразилия) финалдык беттешүүсүнө калыс болуп, ФИФАнын алтын медалына татыктуу болот. 2012-жылы Лондондогу (Англия) XXX Олимпиадалык оюндарга чакырылып, жарым финалдык оюндарга калыстык кылат.

2013 жылы Токидо (Японияда) Бүткүл дүйнөлүк чемпиондорунун лигасынын оюнун, клубдар арасындагы жарым беттешүүнү тейлеген.

2014 жылы экинчи жолу кыргыз футболунун тарыхында Бразилиянын 20 Бүткүл дүйнөлүк чемпионатына калыстык кылууга чакыртылган. "Данк" медалы жана көптөгөн Ардак грамоталарга жана башка мамлекеттердин сыйлыктарына татыктуу болгон.

2018 жылы Россиянын 21 Бүткүл дүйнөлүк чемпионатына калыстык кылуусу күтүүлүдө.

Кўчқоров Баҳодир Зокирович 1970 йилнинг 13 майида Ўш шаҳрида хизматчилар оиласида таваллуд топган. 1987 йили Ўш шаҳридаги Тўқтағул номли ўрта мактабни тамомлаган. 10 ёшидан бошлаб БЎСМ (ДЮСШ) да спортнинг футбол тури билан мунтазам шуғулланиб келган. 1987 йили Москва вилоятининг Подольск шаҳрида Технология билим юртига ўқишга киради. 1988 йили Совет Армияси сафида Воронеж шаҳридаги спортрота бўлимида хизмат қилади. 1990 йили хизматдан қайтгач, Ўш Давлат педагогика олийгоҳининг жисмоний тарбия ва спорт факультетида сиртқи бўлимда таҳсил олади. Ҳудди шу йили БЎСМ (ДЮСШ) да тренер-тарбиячи бўлиб фаолият кўрсатади. 1992 йили ҳакамларнинг республика йиғинига таклиф қилинган. 1-тоифадаги ҳакам бўлиб, Қирғизистон кубоги, Олий ва 1-лига чемпионатларида ҳакамлик қилиш имкониятини қўлга киритади. 1995 йили олийгоҳни тамомлагач, БЎСМ (ДЮСШ) да ўқув бўлими бошлиғи лавозимида фидокорона меҳнат қила бошлайди. 1996 йили Бишкек шаҳрида ўтказилган ҳакамларнинг Халқаро семинарида иштирок этиб, ФИФА сертификатига эга бўлади ва ҳакамлик билан жиддий шуғуллана бошлайди. 1996 йили Кўчқоров Баҳодирга "Миллий категориядаги ҳакам" унвони берилади. 1997 йили эса "ФИФА ҳаками" тоифасига эга бўлди.

Шунингдек, 1997 йилдан бошлаб ОФК ва ФИФА турнирлари ҳамда халқаро ўйинларда ҳакамлик қилиб келади. 2000 йили Иордания қироли Кубоги турнирида ҳакамлик қилиб, яхши ҳакамлик қилгани учун фахрий ёрлиғи билан тақдирланган. 2001 йили Калькуттада (Ҳиндистон) ўтказилган 16 ёшли ўсмирлар турнирида ҳакамлик қилиб, Бронза медали билан тақдирланган. 2002 йили 16 ёшли ўсмирларнинг Жаҳон чемпионати саралаш ўйинларида ҳакамлик қилган. 2003 йилдан 2007 йилгача ОФК ва ФИФА турнирларида ҳакамлик қилган. 2007 йили Канадада ўтказилган 20 ёшлилар ўртасида Жаҳон чемпионатининг 4 ўйинида ҳакамлик қилиб, олтин медаль билан тақдирланган. 2008 йили футбол клублари орасидаги Жаҳон чемпионати ўйинларида, жумладан "Манчестр Юнайтед" (Англия) ва "Тиго" (Коста-Рика) клубларининг финал учрашувида аъло даражада ҳакамлик қилгани учун олтин медаль билан тақдирланган. 2009 йили 17 ёшли ўсмирлари орасида Жаҳон чемпионати ўйинлари ва бир неча очиқ турнирларда юқори савияда ҳакамлик қилгани учун олтин медаль билан тақдирланди.

2010 йили эса Қирғизистон футболи тарихида илк маротаба Жанубий Африка Республикасида ўтказилган 19-Жаҳон чемпионати ўйинларида ҳакамлик қилишга таклиф қилинди. Чемпионатнинг очилишидаги ўйинидан бошлаб, яна 5 ўйинга ҳакамликни аъло даражада бажаради. Равшан Ирматов (Ўзбекистон) бошчилигидаги ҳакамлар бригадаси, жумладан, Б. Кўчқоров ва Р. Ильясов олтин медал олдилар. 2011 йили Қатарда ўтказилган Осиё Кубогида Кўчқоров Баҳодир ҳакамликка таклиф этилиб, ОФКнинг фахрий ёрлиғи билан тақдирланган. Шу йили Кореянинг Сеул шаҳрида ўтказилган Чемпионлар лигаси ўйинларида ҳакамлик қилиб, ОФКнинг олтин медали билан тақдирланди. 2011 йилнинг декабрь ойида клублар ўртасида Жаҳон чемпионати ўйинларидаги 2 учрашувда, жумладан, "Барселона" (Испания) - "Сантос" (Бразилия) командалари финал ўйинида ҳакамлик қилди ва ФИФА томонидан олтин медаль соҳибига айланди. 2012 йили Англиянинг Лондон шаҳрида ўтказилган XXX-ёзги Олимпиада ўйинларига таклиф қилиниб, ярим финал ўйинларида ҳакамлик қилди. 2013 йили Япониянинг Токио шаҳрида Чемпионлар лигасида ҳакамлик қилди. 2014 йили Кўчқоров Б. Швейцарияда ФИФАнинг ҳакамлик талабларини бажариб, 2014 йили Бразилияда ўтказилган 20 Жаҳон чемпионатигда ҳакамлик қилди. Кўчқоров Б. "Осиёнинг энг яхши ҳаками" номига номзод бўлган. "Қирғизистон Республикасининг жисмоний тарбия ва спорт аълочиси", "Қирғизистон Республикасининг жисмоний тарбия ва спорт жонкуяри" унвонига сазовор бўлган. Қирғизистон футболини ривожлантиришга қўшган ҳиссаси учун "Данк" медали ва бир қатор фахрий ёрлиқлар билан тақдирланган. Ҳозирги кунда ёш ҳакамларни тайёрлаш бўйича меҳнат қилмоқда. 2018 йили Россияда ўтказиладиган 21 Жаҳон чемпионатида ҳакамлик қилиши кутилмоқда.

***

Кучкаров Бахадыр Закирович родился 13 мая 1970 года в городе Ош в семье рабочих. В 1987 году окончил среднюю школу имени Токтогула в городе Ош. С 10-летнего возраста занимался футболом в областной ДЮСШ. В 1987 году поступил в технологическое училище города Подольск, Московской области. В 1988 году был призван в ряды Советской армии, служил в

Воронеже, в спортроте. В 1990 году, вернувшись из армии, поступил в Ошский Государственный педагогический институт на заочное отделение факультета физической культуры и спорта. В этом же году стал работать в областной ДЮСШ тренером-преподавателем. В 1992 году был приглашён на республиканские сборы судей и получил 1 категорию, что позволяло ему обслуживать чемпионаты высшей, 1-ой лиги и Кубка Кыргызстана. В 1995 году окончил вышеназванное учебное заведение, продолжил работу уже в качестве заведующего учебной частью Ошской областной ДЮСШ. В 1996 году был приглашён на международный семинар судей в городе Бишкек. Получив сертификат ФИФА, усиленно начал заниматься судейством. В 1996 году Кучкарову Бахадыру было присвоено звание "Судья национальной категории". В 1997 году он получил международную категорию "Судья ФИФА". С 1997 года обслуживает международные игры и турниры Азиатской Футбольной Конфедерации и ФИФА. В 2000 году обслуживал Турнир Кубка короля Иордании, где был награждён Почётной грамотой за хорошее судейство. В 2001 году обслуживал турнир среди 16-летних юношей в Калькутте (Индия и Япония), где был награждён бронзовой медалью за хорошее судейство. В 2002 году обслуживал финальную часть турнира среди 16-летних юношей за выход на чемпионат мира ФИФА, где был удостоен награды - бронзовой медали за хорошее судейство. С 2003 по 2007 год обслуживал турниры АФК и ФИФА. В 2007 году обслуживал чемпионат мира среди 20-летних в Канаде, судил 4 игры и был награждён золотой медалью за отличное судейство. В 2008 году обслуживал чемпионат мира среди клубов, судил финал между командами "Манчестер Юнайтед" (Англия) и "Тиго" (Коста-Рика), где за отличное судейство был удостоен золотой медали. В 2009 году обслуживал чемпионат мира среди 17-летних юношей, судил первый матч турнира и был награждён золотой медалью за отличное судейство. В 2010 году впервые в истории кыргызского футбола, Кучкаров Бахадыр был приглашён на 19-й чемпионат мира в ЮАР. Он отлично обслужил 5 игр, включая игру открытия чемпионата мира. За лучшее судейство азиатской бригады Ирматова Равшана (Узбекистан) в составе Кочкарова Б. и Ильясова Р. была удостоена золотых медалей. В 2011 году Кучкаров Б. был приглашён на Кубок Азии в Катар, где был награждён Почётной грамотой АФК за отличное судейство. В этом году обслуживал финал Лиги чемпионов в Сеуле (Корея) и был награждён золотой медалью АФК за отличное судейство. В декабре 2011 года обслужил чемпионат мира среди клубов, судил 2 игры, включая финальную часть между клубами "Барселона" (Испания) и "Сантос" (Бразилия) и был удостоен золотой медали ФИФА. В 2012 году был приглашён на XXX летние Олимпийские игры в Лондоне (Англия), обслужил полуфинальные игры. В 2013 году в Токио (Япония) обслуживал игры Лиги чемпионов, финал среди клубов.

В 2014 году во второй раз в истории кыргызского футбола, Б. Кучкаров был приглашён судьёй на 20-й чемпионат мира в Бразилии. В 2016 году был награждён медалью "Данк" Кыргызской Республики а также удостоен многих почётных грамот и других наград зарубежных стран. И является в данное время рекордсменом по обслуживанию чемпионатов мира по футболу. В 2018 году ожидается, что Б. Кочкаров будет приглашён судьёй на 21-й чемпионат мира по футболу в России.

Ассистент рефери ФИФА Б. Кочкаров на чемпионате мира по футболу перед началом матча между командами ЮАР - Мексика. город Йоханнесбург. 10 июня 2010 г.

ВИДНЫЕ ХУДОЖНИКИ

125. САИДОВ ХАСАНБАЙ

Оштук сүрөтчү, Бабур атындагы эл аралык сыйлыктын лауреаты, СССР сүрөтчүлөр союзунун мүчөсү Хасанбай Саидов - Кыргызстандагы көркөм өнөр искусствосунун жаркын адамдарынын бири.

Ал 1948-жылы Ош шаарында жумушчунун үй-бүлөсүндө туулган. 1955-1964 жылдары Нариманов атындагы орто мектебинде окуган. Баласынын шыктуулугун байкаган атасы Гуламжан Оштогу П. Баландин атындагы пионерлер үйүнүн изостудиясына окууга берет.

1964 жылы Х. Саидов Ташкенттеги П. Беньков атындагы көркөм окуу жайдын живопись бөлүмүнө тапшырат.

1967 жылы Москвада жана Ленинградда окуу стажировкасын өткөрөт. 1968-1974 жылдары Ташкент көркөм искусство жана театр институтунун живопись багытына окуйт. 1970 жылы студент кезинде эле студент-художниктер арасындагы сынакта жеңүүчү болот.

1971, 1973, 1974 жылдары жаш сүрөтчү Москва, Ленинград, Рига, Вильнюс, Таллин, Тажикстан областынын Тоолуу-Бадахшан областынын Хорог шаарларына барат. Өзбекстандын жаш сүрөтчүлөр көргөзмөлөрүнө катышат, о.э. Тбилиси шаарындагы Бүткүл союздук студент-сүрөтчүлөрдүн дипломдук иштеринин көргөзмөсүнө катышат.

Институтту аяктагандан кийин Андижандагы көркөм-өндүрүштүк өнөрканасында иштеп, көптөгөн портрет жанрындагы иштерди аткарган.

1978 жылы СССР сүрөтчүлөр Союзунун мүчөлүгүнө кабыл алынат. Ондогон көргөзмөлөрдүн катышуучусу Х. Саидов "12-беш жылдыктын алдыңкылары" аттуу портреттер сериясын түзүп, ага белгилүү жер ээлери, Фергана өрөөнүнүн чарбачылыгынын жетекчилерин киргизет.

Өткөн кылымдын 70-жылдарынын таанымал портретисти акын Самара Бонунун (анча изилденбеген Чыгыш адабиятынын өкүлү) жана диний ишмер Хувайдонун образын тартып, адабиятчылардын жана искусство таануучулардын мактоосуна татыйт. Жогорудагы эмгектер Өзбекстан Республикасынын Мамлекеттик адабият жана искусство музейи тарабынан сатып алынат.

80-жылдарда Х. Саидов "Ош шаарынын үулдары жана кыздары" деген серия менен портреттерди жазган, анын ичинде акын Шавкат Рахмандын жана белгилүү актёр Эркин Камилов ж.б. бар.

1989 жылы Сулайман-Тоодогу Бабурдун үйүнүн тарыхый сүртүмдөрүн чагылдырат жана оштук чыгармачыл интелигенттердин образдарын тартып, байыркы шаар менен байланышкан картиналардын галлереясын түзөт. Бул галлереяны тартууда анын "Бабурнаме" чыгармасын окуп билүүсү түрткү болот. Ошентип, тематика боюнча "Бабур Жавзо мечитинде", "Жаш Бабурдун Ошко кайтуусу", "Бабур Дахкатта", "Мады чебинин алынышы". Бул чыгармалары үчүн автор, жердешибиз Х. Саидов Өзбекстан Республикасынын Эл аралык Бабур атындагы сыйлыгына татыктуу болгон.

Анын өз жерине болгон сүйүүсү, тарыхына кызыгуусу анын чыгармачылыгын ойготкон жана Курманжан датканын образын түзүүгө кызыктырып "Алай ханышасынын" фундаменталдуу образын түзөт. Картинада Курманжан датканын бейнеси акылдуу, эрктүү, мээримдүү эне катары сүрөттөлүп берилет, мындайча айтканда сүрөтчүнүн чеберчилигинен кабар берет. Азыр бул сүрөт Алайдагы Курманжан датканын музейинде баалуу экспонаттардын катарына кирет.

Анын эң бир маанилүү эмгектеринин бири катары Салижан Шариповдун жана Жалал-Абад областынын Сузак айылынын энтузиасти Зия Мухаммаддын жүгү менен Франциянын Париж борборунда саякаттаган портреттери саналат. Азыркы мезгилде Бабур атындагы Ош театрында сүрөтчү болуп иштейт.

***

Ўшлик рассом, Заҳириддин Муҳаммад Бобур номидаги Халқаро мукофот совриндори, собиқ СССР Рассомлар уюшмасининг аъзоси Ҳасанбой Саидов тасвирий санъат усталарининг ёрқин намояндаларидан биридир.

Ҳ. Саидов 1948 йилнинг 8 сентябрь куни Ўш шаҳрида хизматчи оиласида туғилган. 1955-1964 йилларда Ўш шаҳридаги Наримонов номли ўрта мактабда таҳсил олди. Болалигиданоқ тасвирий санъатга ошно бўлган Ҳасанбой Саидов, 1961-1964 йилларда Ўш шаҳар пионерлар уйининг П.В. Баландин раҳбарлигидаги тасвирий санъат студиясида шуғулланди. 1964 йили Тошкентдаги П.П. Беньков номли рассомчилик билим юртининг ранг-тасвир бўлимида санъат сирларини ўрганди.

1967 йили Москва ва Ленинград шаҳарларига ўқув-тажриба сафари билан бориб, ўз малакасини оширди. 1968-1974 йилларда Тошкент театр ва рассомчилик санъати институтида ранг-тасвир ихтисослиги бўйича Ўзбекистонда хизмат кўрсатган санъат арбоби Т.А. Оганесов мураббийлигида билим олди. 1970 йилда рассомчилик санъати бўйича ўтказилган мусаввир талабалар мусобақасининг ғолиби бўлди.

Ёш рассом 1971-1974 йилларда ижодий сафарларда бўлиши унинг тасаввурини бойитди. Айниқса Москва, Ленинград, Рига, Вильнюс, Таллин, Хоруғ шаҳарлари сафарлар самарали бўлди. У шу йиллари "Ёшлар намойиш этади" деб номланган Ўзбекистон Республикаси миқёсидаги кўргазмада қатнашди. Тбилисида ўтказилган мусаввир талабаларнинг диплом ишлари бўйича Бутунитифоқ кўргазмасида иштирок этди.

Институтни тамомлаб, Андижон бадиий ишлаб чиқариш устахонасида фаолиятини бошлаган рассом портрет жанрида қатор асарлар яратди. У 1978 йили СССР рассомлар уюшмаси аъзолигига қабул қилинди. Ўнга яқин турли кўргазмаларнинг фаол иштирокчиси бўлган рассом "12-беш йиллик илғорлари" расмлар туркумини яратди, улар Фарғона водийсидаги миришкор деҳқонлар, хўжалик раҳбарларининг ёрқин қиёфаларидир.

Ўтган асрнинг 70-йилларидаёқ портретчи рассом сифатида танилган Ҳ. Саидов Шарқ адабиёти тарихида кам тадқиқ қилинган машҳур шоир ва дин арбоби эшон Ҳувайдонинг невараси, маърифатпарвар шоира Самар Бону қиёфасини яратиб, мутахассислар ва адабиётшунослар эътирофига сазовор бўлди. Ўшанда у эндигина олийгоҳ битирувчиси эди. У яратган "Самар Бону" портрети Ўзбекистон Республикаси Адабиёт ва санъат музейига сотиб олинган.

Рассом Ҳ. Саидов 80-йилларда "Ўш фарзандлари" туркумидаги портретларга алоҳида кўнгил қўйиб, сермаҳсул ижод қилди. Шоир Шавкат Раҳмон, таниқли актёр Эркин Комилов каби қатор юртдошларимизнинг портретларини яратди.

1989 йили Ўш шаҳридаги тарихий Бобур ҳужраси ҳақидаги лавҳаларни, ўшлик ижодкорларнинг қатор портретларини яратиш асносида, жонажон шаҳри Ўш билан боғлиқ катта туркум расмлар яратди. Уларнинг аксарияти шоир ва саркарда Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг "Бобурнома" асари асосида яратилган. Айниқса, "Бобур Жавзо масжидида", "Ярадор Бобурнинг Ўшга қайтиши", "Бобур Даҳкатда", "Моди қўрғонининг забт этилиши" шулар жумласидандир. Машҳур шоир ва саркарда Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг 500 йиллик юбилейи муносабати билан, у Ўзбекистон Республикаси Ҳукуматининг Халқаро Бобур номидаги мукофотига сазовор бўлди.

Ўз юртининг оташин шайдоси Ҳ. Саидов Қирғизистондагина эмас, бутун Марказий Осиёга машҳур юртдошимиз, давлат арбоби, "Олой маликаси" номи билан танилган Қурвонжон Додҳо образини яратди. Қурвонжон Додҳонинг ўғли чор Россияси корчалонлари томонидан қатл этилиши тасвирланган чуқур драматик ечимга эга картинада малика-онанинг изтироблари яққол ўз ифодасини топган. Мазкур картина Олойдаги Қурвонжон Додҳо уй-музейига олинган. Рассом ижодида Қирғизистон фарзанди, фазогир Солижон Шарипов ва Жалолободдан Парижгача от аравада борган сузоқлик шоир Зиё Муҳаммадлар портретлари ҳам бор. Ҳозирги вақтда Бобур номли Ўш драма театрида рассом бўлиб ишлаб келмоқда.

***

Хасанбой Саидов Ошский художник, лауреат Международной премии им. Бабура, член Союза художников СССР является одним из ярких представителей изобразительного искусства Кыргызстана.

Он родился 8 сентября 1948 года в городе Ош в семье рабочего. В 1955-1964 годы учился в средней школе им. Нариманова. С детства увлекался рисованием. Заметив интерес и способность сына, отец Гуламжан решил отдать его в изостудию Ошского Дома пионеров под руководством П. Баландина.

В 1964 году Х. Саидов поступил в отделение живописи Ташкентского художественного училища им. П. Бенькова.

В 1967 году проходил учебные стажировки в Москве и Ленинграде. 1968-1974 годах учился в Ташкентском институте театра и изобразительного искусства по направлению живописи под руководством заслуженного деятеля искусств Узбекской ССР Т. Оганесова. Будучи студентом, в 1970 году стал победителем конкурса среди художников-студентов.

В 1971, 1973, 1974 годах молодой художник совершил творческие поездки по городам Москва, Ленинград, Рига, Вильнюс, Таллин и Хорог Горно-Бадахшанской области Таджикистана. Участвовал на выставке молодых художников Узбекистана, а также на Всесоюзной выставке дипломных работ студентов-художников в городе Тбилиси.

Окончив институт, работал в Андижанской художественно-производственной мастерской, выполнил много работ в портретном жанре.

В 1978 году принят в ряды членов Союза художников СССР. Участник десятка выставок. Хасанбой Саидов создал серию портретов под названием "Передовики 12-ой пятилетки", отображающую образы знатных земледельцев, руководителей хозяйств Ферганской долины.

Известный уже с 70-ых годов прошлого века портретист, добился признания искусствоведов и литераторов, создав, образ поэтессы Самара Бону - внучки малоизученного представителя литературы Востока и религиозного деятеля эшана Хувайдо. Примечательно, что этот портрет куплен Государственным музеем литературы и искусства Республики Узбекистан.

В 80-годах Хасанбой Саидов плодотворно работал над созданием серии портретов "Сыновья и дочери Оша", среди которых есть образы поэта Шавката Рахмана, знаменитого актёра Эркина Камилова и других.

В 1989 году, изобразив на полотне исторические сцены возведения Домика Бабура на Сулейман-горе, а также образы представителей ошской творческой интеллигенции, художник создал целую галерею картин, связанных с нашим древним городом. В этом большую роль сыграло изучение художником знаменитого произведения "Бабурнаме" великого полководца и поэта Захириддина Мухаммада Бабура. Так появились неповторимые по своей тематике картины "Бабур в мечети Жавзо", "Возвращение раненного Бабура в Ош", "Бабур в Дахкате", "Завоевание крепости Мады". За эти произведения их автор, наш земляк Хасанбой Саидов удостоился Международной премии имени Бабура Республики Узбекистан.

Любовь к родной земле, интерес к её истории вдохновил его на новый творческий поиск. В результате художником создан фундаментальный образ знаменитой дочери кыргызского народа, известной как "Алайская царица" Курманжана Датки. В картине изображена историческая сцена - казнь её сына Камчибека. На лице Курманжана Датки выразительно написана внутренняя драма мудрой, мужественной предводительницы народа и любящей матери, что, безусловно, свидетельствует о мастерстве художника. Сейчас это произведение является одним из ценнейших экспонатов в доме-музее Курманжан Датки в Алае.

В числе значимых работ можно назвать также портреты космонавта Салижана Шарипова и энтузиаста и поэта из села Сузак Джалалабадской области Зия Мухаммада, путешествовавшего на повозке до столицы Франции - Парижа. В данное время он работает художником в Ошском драматическом театре имени Бабура.

Бабур после битвы

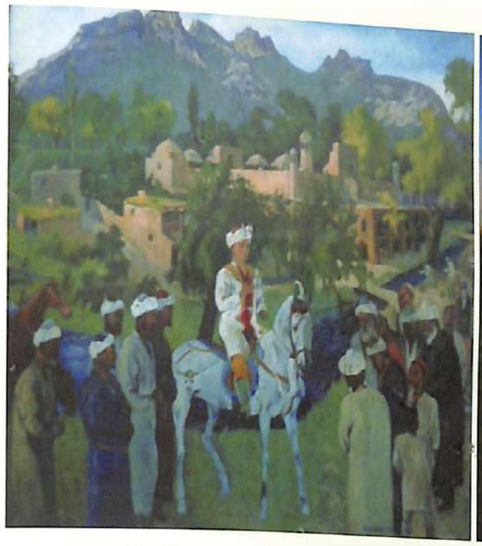

Прибытие Бабура в мечеть.

Сузакский путешественник Зия хаджи с повозкой в Париже

126. ТАШКУЗИЕВ ТУРГУНБАЙ

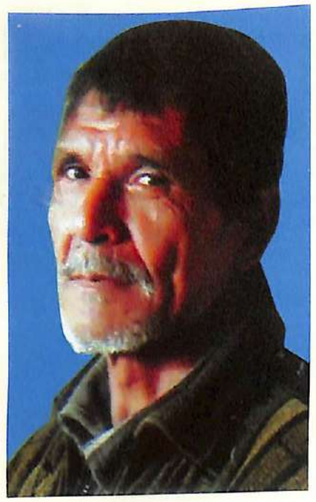

Ташкузиев Тургунбай 27 декабрь 1943 жылы Баткен облусу, Кадамжай районунун Уч-Коргон айылында (мурунку Ош области, Фрунзе району,) туулган. Азыркы учурда Ош шаарында жашайт. Ал өлкөбүздүн түштүк аймагындагы сүрөт искусствосунун өнүгүүсүнө өзүнүн чыгармачылыгы менен чоң салым кошкон улуу муундагы сүрөтчүлөрдүн өкүлү эсептелет.

Ал 1973 жылы Ташкенттеги П.П. Беньков атындагы көркөм-сүрөт окуу жайын бүтүргөн. 1973 жылдан баштап Кыргыз Республикасынын Ош аймактык сүрөтчүлөр союзунда сүрөтчү болуп иштейт. 1991 жылдан СССР, КР сүрөтчүлөр союзунун мүчөсү.

1973 жылы Эл аралык, союздар аралык жана республикалык сүрөт көргөзмөлөрүнүн катышуучусу, көптөгөн көргөзмө, конкурстардын дипломанты. Сүрөтчүнүн чыгармалары көптөгөн музейлерде, КНМИИде, Ош шаарындагы Кыргыз Республикасынын сүрөтчүлөр союзунун сүрөт музейинде, Ош областынын көркөм искусство музейинде, Германия, Израиль, Иран, Россия, Турция, АКШ, Өзбекстан, Франция, Япониядагы жеке жыйындарда сакталууда.

2011 жылы Кыргыз Республикасынын сүрөт маданиятына кошкон салымы жана чыгармачылыктагы жетишкендиги үчүн Кыргыз Республикасынын маданиятына эмгек сиңирген ишмер ардактуу наамга татыктуу болгон.

***

Тошқўзиев Турғунбой 1943 йил 27 декабрда Боткен вилояти Қадамжой тумани Учқўрғон қишлоғида (аввалги Ўш вилояти, Фрунзе райони) туғилган, ҳозирда Ўш шаҳрида яшайди. У мамлакатимизнинг жанубий минтақаси тасвирий санъатини ривожлантиришга ўзининг ижоди билан муносиб ҳисса қўшган авлод вакилидир. У 1973 йили Тошкентдаги П.П. Беньков номидаги рассомчилик билим юртини тамомлаган. 1973 йилдан ҚР Рассомлар уюшмасининг Ўш вилояти бўлимида ишлайди. 1991 йилдан СССР, ҚР Рассомлар уюшмаларининг аъзоси.

1973 йилдан халқаро, Бутуниттифоқ ҳамда республика миқёсидаги кўргазмаларнинг қатнашчиси, кўплаган кўргазма, танловларнинг дипломанти.

Рассомнинг асарлари турли музейларда, жумладан Қирғизистон Миллий тасвирий санъат музейида, ҚР Рассомлар уюшмасининг Ўшдаги бадиий музейида, Ўш вилояти тасвирий санъат музейида, Германия, Исроил, Эрон, Россия, Туркия, АҚШ, Ўзбекистон, Франция, Япониядаги хусусий тўпламларда сақланмоқда. 2011 йили ижодий ютуқлари ҳамда Қирғизистон Республикасининг тасвирий саньатига қўшган муносиб ҳиссаси учун Қирғизистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият арбоби фахрий унвонига сазовор бўлган.

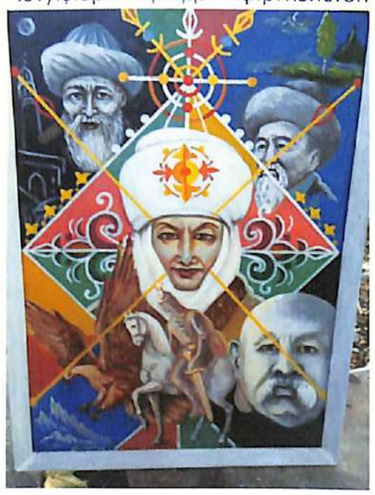

***

Ташкузиев Тургунбай живёт и работает в городе Ош. Один из художников старшего поколения, своим творчеством внёсших вклад в развитие изобразительного искусства южного региона Кыргызстана. Родился 27 декабря 1943 года в селе Уч-Коргон Кадамжайского района Баткенской области (бывш. Фрунзенского района Ошской области). Окончил в 1973 году Ташкентское художественное училище имени П.П.Бенькова. С 1973 года работает художником в Ошском отделении Союза художников КР. С 1991 года член Союза художников СССР, КР. Участник республиканских, всесоюзных и международных выставок. Дипломант многих конкурсных выставок.

Произведения художника хранятся в различных музеях, в том числе в Кыргызском Национальном музее изобразительного искусства (КНМИИ), Ошском художественном музее Союза художников КР, Ошском областном музее Изоискусств, частных собраниях в Германии, Израиле, Иране, России, Турции, США, Узбекистане, Франции, Японии.

За творческие достижения и вклад в развитие художественной культуры Кыргызстана в 2011 году ему присвоено почётное звание Заслуженный деятель культуры Кыргызской Республики.

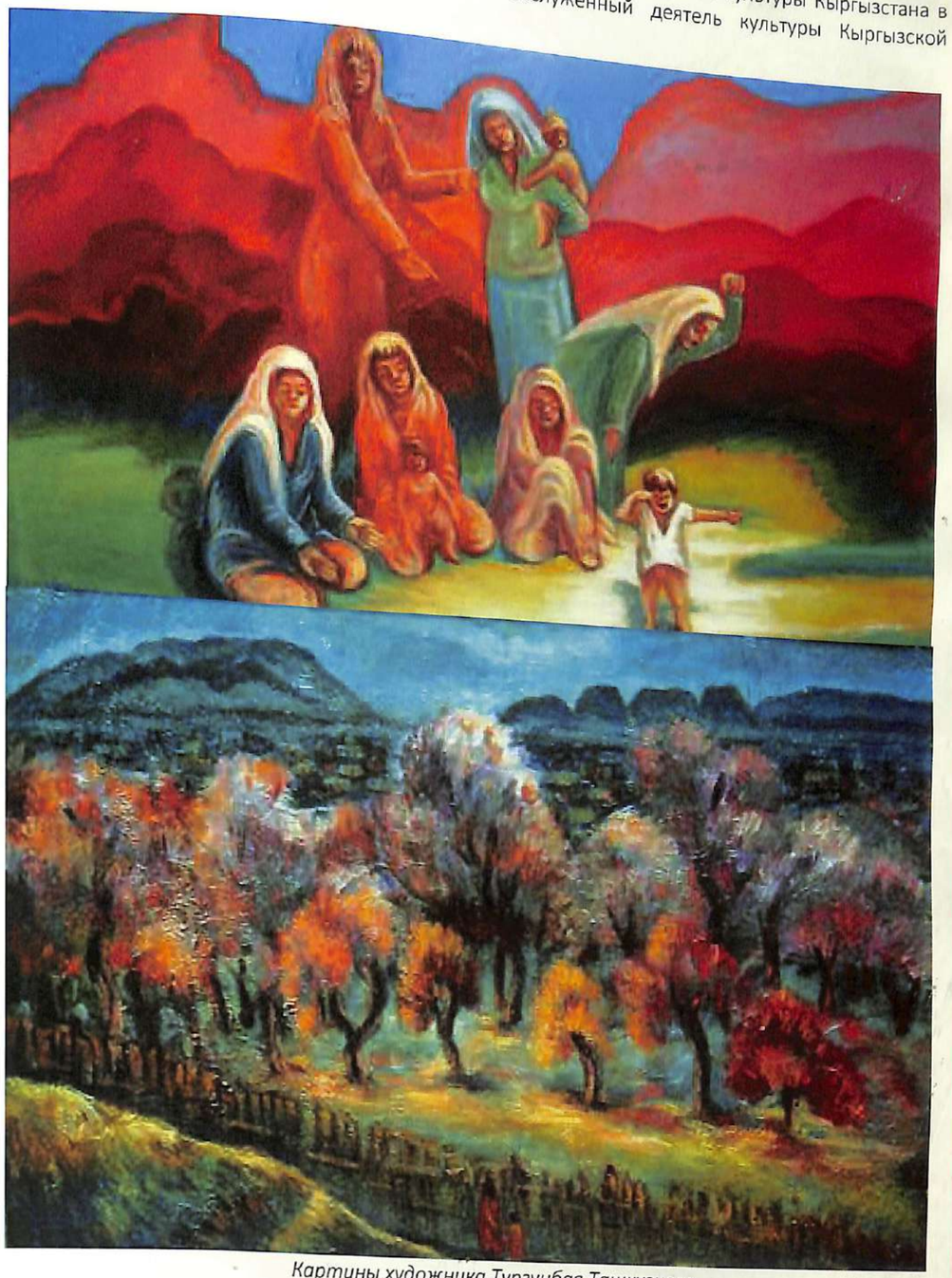

Картины художника Тургунбая Ташкузиева

Полные кавалеры Великой Отечественной войны среди Маршалов Советского Союза бывшие командующие

Встреча правительственной делегации из Республики Узбекистан в г. Ош. 3 октября 2016 года

Карнаисты (Карнайчилар)

Известные ремесленники

Мастер Ашуров Мухаммаджан по изготовлению национальных ножей, из династии ремесленников

Мастер Аваз хаджи Ахмедов из династии кузнецов

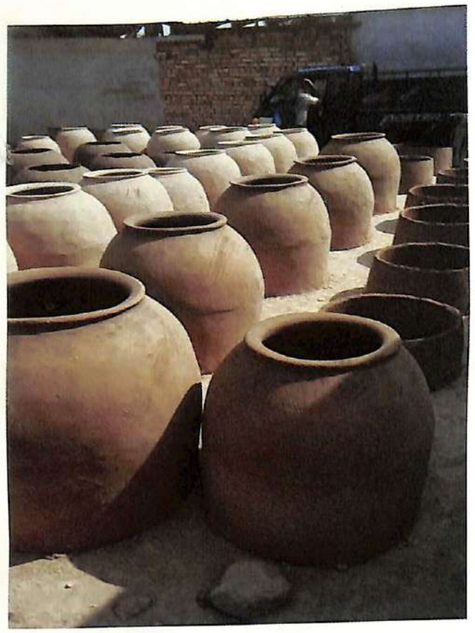

Цех по изготовлению тандыров

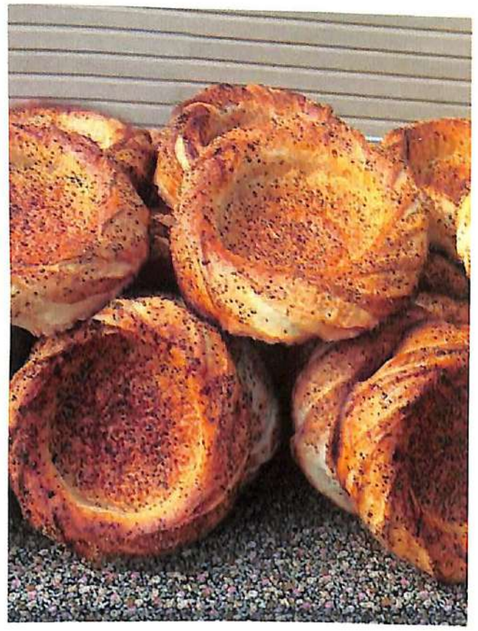

Знаменитый ошский "Патыр нан"

Мастерица по щитью дуппы - тюбетеек

Мастер по дереву

Представитель знаменитой династии канатоходцев с вековой традицией Камилов Равшан во время выступления в Ленинградской области Российской Федерации

Узбекская национальная одежда

Узбекская национальная кухня

ИСПОЛЬЗОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА

1. БОЛЬШАЯ СОВЕТСКАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ В 30-ТИ ТОМАХ, 3 издание, 1970-1977 годы, Москва.
2. КИРГИЗСКАЯ СОВЕТСКАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ, 1 издание, в 6-томах, под редакцией А.Табалдиева, 1976-1980 годы, Фрунзе.
3. ЭНЦИКЛОПЕДИЯ КИРГИЗСКОЙ ССР, изданная Академией наук Киргизской ССР, под редакцией Б.О. Орузбаевой, 1982 год, Фрунзе.
4. ЭНЦИКЛОПЕДИЯ "ОШСКАЯ ОБЛАСТЬ". Академия Наук Киргизской ССР, главный редактор Б.О. Орузбаева. Фрунзе, 1987 год.
5. "ОШ ОБЛАСТЫ ЭНЦИКЛОПЕДИЯСЫ" М. Борбугулов, Фрунзе, 1989 ж.
6. НАЦИОНАЛЬНАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ "КЫРГЫЗСТАН". Центр Государственного языка и энциклопедии, Бишкек 2014 год. ("Кыргызстан" улуттук энциклопедиясы. Башкы редактору Асанов У.А. К 97. Б. Мамлекеттик тил жана энциклопедия борбору, 2014 жыл).
7. ЭНЦИКЛОПЕДИЯ "КЫРГЫЗСКАЯ ИСТОРИЯ". Центр Государственного языка и энциклопедии. Бишкек, 2003 год. Кыргызский государственный педагогический университет имени И. Арабаева. Под ред. У. Асанова.
8. "КНИГА ГИННЕСА КЫРГЫЗСТАНА", Ы. Кадыров, Бишкек, "Мамлекеттик тил жана энциклопедия борбору", 2008 год, на кыргызском языке.
9. НАЦИОНАЛЬНАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ УЗБЕКИСТАНА, Академия Наук Республики Узбекистан, Государственное научное издательство "Узбекская национальная энциклопедия", Ташкент, 2000-2006 годы.
10. ЮЖНАЯ КИРГИЗИЯ В ГОДЫ ГРАЖДАНСКОЙ ВОЙНЫ. КУНИНА. ФРУНЗЕ, 1981.
11. ОШСКАЯ ОБЛАСТЬ В ЦИФРАХ. Краткий статистический сборник. Ош, 1984.
12. ГЕРОИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА: Краткий биографический словарь / Пред. ред. коллегии И. Н. Шкадов. - М.: Воениздат, 1987. Т. 1 /Абаев - Любичев.
13. ГЕРОИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО ТРУДА. Библиографический словарь. Музалевский В.М. РИЦ "Кавалер", Т.2-200 с., Москва, 2008 г.
14. ГЕРОИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО ТРУДА КЫРГЫЗСТАНА - Издательство "Киргизстан", Фрунзе, 1966.
15. КТО ЕСТЬ, КТО - 1997. Авторы составители: Качканаков Э.И., Гусаров И.К. К 75–ЛЕТИЮ ЖОГОРКУ КЕНЕША, Бишкек.
16. ЎШНИНГ ОҚИЛ ФАРЗАНДЛАРИ. Автор: Абдугани Абдугафуров, Ўш 2000 йил.
17. ТАФАККУР БЎСТОНИ - автор: Бегижон Ахмедов, Бишкек, 2016.
18. КАРАСУУНУН ЖУЗ АТУУЛУ - автор: М. Иминжанов, Ош шаары.
19. ГЕРОИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА www.warheroes.ru
20. ВИКИПЕДИЯ интернет-энциклопедия https://ky.wikipedia.org/wiki/ https://ru.wikipedia.org/wiki/
21. ГОРОДСКОЙ И ОБЛАСТНОЙ АРХИВ, ПАРТИЙНЫЕ АРХИВЫ.
22. МАТЕРИАЛЫ СЪЕЗДОВ И КОНФЕРЕНЦИЙ ЦК КОМПАРТИИ КИРГИЗИИ.
23. Личные архивы отдельных героев книги.
24. ГУЛИСТОН КЎНГИЛЛАР ИФОРИ - автор: Бегижон Ахмедов, Бишкек, 2015.

СОДЕРЖАНИЕ

Введение 5-7

КЫРГЫЗСТАН – СТРАНА СВОБОДНЫХ НАРОДОВ 8-16

ГЛАВА I

АКТИВНЫЕ УЧАСТНИКИ УСТАНОВЛЕНИЯ СОВЕТСКОЙ ВЛАСТИ

1. СУЛТАНОВ БАЛТЫХОДЖА 18
2. КАСЫМБЕКОВ САНДЖАРБЕК 23
3. САРЫМСАКОВ МУХАММАД КАДЫР 25
4. АЛИЕВ ЮСУФ АЛИ МУХАММАД 26
5. МАДАЗИМОВ РАХМОНБЕРДИ 27
6. ЗАЙНАБИДДИНОВ ЖУРАХАН 31
7. САИДОВ ИНОМЖОН 33
8. ДОВИДОВ ГАНИЖОН 35

ГЛАВА II

ГЕРОИ СОВЕТСКОГО СОЮЗА И ГЕРОИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

9. АЗИМОВ РУЗИ 40
10. АЛИНАЗАРОВ САДЫК 42
11. ДЖУМАБАЕВ ТАШМАМАТ 44
12. ИСЛАМОВ ЮРИЙ 46
13. ПАРПИЕВ АБДУРАШИД 48
14. АКРАМОВ ЭРНИСТ 51
15. ШАРИПОВ САЛИЖАН 54

ГЛАВА III

ГЕРОИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКОГО ТРУДА

16. АНАРОВ АЛЛЯ 58
17. КАМАЛОВ ХАСАН 62
18. МИРАБДАЗИЗОВ ХАЛИЛ 64
19. АНАРОВ ХАЙИТБАЙ 65
20. КАДЫРОВ АБДУЛХАМИД 67
21. КОЧУБАЕВ ТОЙЧУ 69
22. РАФИКОВА ДИЛОРАМ 72
23. УМАРОВА МАХБУБА 75
24. ЭРМАТОВА ТАЖИХАН 77
25. ЮСУПОВА САНТАЛАТХАН 79
26. АЛИАХУНОВ АБДЫКАДЫР 82
27. ГАВСИДДИНОВ ГИЯСИДДИН 83
28. ДЖУМАБАЕВ АЛАХУН 84
29. ИСМАИЛОВА ИНАХАН 85
30. КАРИМОВ ИМИНЖАН 86
31. КУЧКАРОВА СОРАХОН 87
32. МАМАТУРДИЕВ АШИРАЛИ 88
33. МАСАИТОВ АТАДЖАН 89
34. МУСАЕВ ТЕШАБОЙ 90
35. НИШОНОВ САБИРДЖАН 91
36. САИПОВА САНОБАРХОН 92
37. САДЫКОВ УБАЙДУЛЛА 93
38. СУЛАЙМАНОВ ТУРСУНАЛИ 95
39. ТУРГУНОВ ЮЛДАШБАЙ 97
40. АБДУКАДЫРОВ АБДУРАШИД 98
41. АБДУКАРИМОВ АБДУМАВЛЯН 100
42. АЛИМОВ САЛИ 101
43. АКЧАБАЕВ АБДУМАЛИК 102
44. МАМАРАСУЛОВ СОБИТКУЛ 104
45. ТЕШЕБАЕВ ФАЙЗУЛЛА 105
46. КАЗАКОВ АБДУЛЛАЖАН 107

47. МАМАСАЛИЕВ ХАЛДАР 108
48. ХУДОЙБЕРДИЕВ АХМАДАЛИ 110
49. МИРРАХИМОВ МИРСАИД 112

ГЛАВА IV
ГОСУДАРСТВЕННЫЕ И ОБЩЕСТВЕННЫЕ ДЕЯТЕЛИ 116
50. ИСАКУЛОВ МУХТАР 118
51. ИСМАИЛОВ МАХМУД 120
52. МАМАЖОНОВ ИСМАТУЛЛО 123
53. МУМИНОВ ЭГАМБЕРДИ 126
54. ЭРГАШЕВ МАМАТГАЗИ 129
55. АХУНОВ МУХАММАДЖАН 131
56. АТАДЖАНОВ САБИР 133
57. ИСАБАЕВ АБДИШУКУР 135
58. ЖУРАЕВ БУРИБАЙ 138
59. МАХАММАДОВ АХМАДЖАН 141
60. АЗИМОВ ХУДОЙБЕРДИ 144
61. КУЧКАРОВ ЭСОНБОЙ 147
62. ТАЖИБАЕВ ОБИДЖОН 150
63. САДЫКОВ ТАХИР 152
64. САЛИЕВ БАХТИЯР 155
65. ФАТТАХОВ БАХТИЯР 158
66. ХАКИМОВ ЗАФАР 160
67. АХМЕДОВ БЕГИЖАН 164

ГЛАВА V
КРУПНЫЕ ОРГАНИЗАТОРЫ ПРОИЗВОДСТВА 167
68. АБДУЛЛАЕВ ШЕРМАМАТ 169
69. АБДУЛЛАЕВ АБДУСАТТАР 171
70. ЗАКИРОВ МУСАЖАН 173
71. ИШМАТОВ МУХАММАДАМИН 175
72. КАРИМОВ СОМИ 178
73. МАВЛЯНОВ АБДУЛЛАЖОН 180
74. МАДАМИНОВ АЗИЗ 182
75. МАДУМАРОВ МИРОДИЛЖОН 184
76. МАМАЖАНОВ АХМАДЖАН 187
77. МИРМАХМУДОВ АБДУЛХАЙ 189
78. НЕМАТОВ УБАЙДУЛЛА 191
79. ДАДАБАЕВА ХОНПАШША 193
80. ОРТИКОВ САТТОР 194
81. РАИМЖАНОВ ОДИЛЖОН 197
82. РАХМОНОВ ЭШОНХОН 202
83. САЙДАХМАТОВ АЗАМХОН 204
84. САБИРОВ ХАЙИТМАМАТ 207
85. СОДИКОВА УЛМАСХАН 209
86. ХАЙДАРОВ ПАНАЙДИН 212
87. ШЕРМАТОВ РАХМИДДИН 214
88. ЮНУСОВ ОЛИМЖОН 218
89. КАРАХОЖАЕВ ТУРСУНХОЖА 220

ГЛАВА VI
РАБОТНИКИ ПРОСВЕЩЕНИЯ, ЗДРАВООХРАНЕНИЯ,
ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ, СТРОИТЕЛЬСТВА И АВТОТРАНСПОРТА 222
90. БАХРОМОВ НЕМАТЖАН 225
91. АЛИМЖАНОВА АРОФАТХОН 227
92. АТАХАНОВ КАМИЛЬ 229
93. КАСЫМОВ ЮСУФ 231
94. МУХИДДИНОВ ТАДЖИДДИН 236
95. АЗИМОВ МАХМУДЖОН 239
96. АХМЕДОВ ШАВКАТБЕК 242

ГЛАВА VII
ИЗВЕСТНЫЕ ДЕЯТЕЛИ НАУКИ 244
97. АБДУЛЛАЕВ ХАБИБ 246
98. МАМАСАИДОВ МУХАММАДЖОН 248
99. ИСМОНЖОНОВ АНВАР 251

ВИДНЫЕ БОГОСЛОВЫ И ИМАМЫ 252
100. ШАФОАТ АЖЫ 254
101. МУХАММАДЖОН ИСХАК МАХЖУРИЙ 256
102. ЗУХРИДДИН МАХДУМ 260
103. ШОЮНУС КАРЫ 262
104. КАМОЛОВ ШЕЙХ СОДИКЖОН 264
105. АБДУВАХИДОВ САИБЖАН 268
106. КАСЫМОВ РАХМАТУЛЛО 269

ПОЭТЫ И ПРОЗАИКИ 270
107. АБДУГАФУРОВ АБДУГАНИ 276
108. МИРЗАРАХИМОВ МИРЗАХИД 280
109. ХОЛМАТОВ ГАНИЖОН 287

ПЕЧАТНЫЕ ИЗДАНИЯ 291
"Уш садоси" ("Ленин йўли") 294
"Жалолобод тонги" ("Жалал-Абад таңы") 296
"Дустлик" ("Дружба") 297
110. АБИДОВ АДИЛЖАН 298

ОБ УЗБЕКСКИХ НАЦИОНАЛЬНО-КУЛЬТУРНЫХ ЦЕНТРАХ 299

ОШСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ АКАДЕМИЧЕСКИЙ УЗБЕКСКИЙ МУЗЫКАЛЬНО-ДРАМАТИЧЕСКИЙ ТЕАТР ИМ. БАБУРА 300
"Жаркын жол" 302
"Ойдин йўл" 303
"Светлый путь" 304

ДЕЯТЕЛИ ИСКУССТВА 305
111. ФАЙЗУЛЛАЕВ АБДУЛЛА ТАРАК 307
112. МАИДОВА ЛАЙЛИХАН 308
113. ХАСАНОВА ТАЖИХАН 310
114. МУМИНОВА РАЗИЯХАН 314
115. САЛИЕВА ТУРСУНХАН 317
116. НЕМАТОВ НЕМАТЖОН 319
117. БАДИНОВ ТАЛИБЖОН 322
118. ДАДАЖАНОВ ШАВКАТ 326
119. ШАБДАНОВА АЙТАЖИ 328
120. ТУХТАМАТОВ БАХТИЯР 332
121. УРАИМЖОНОВ АБДУРАСУЛЖОН 334

ИЗВЕСТНЫЕ СПОРТСМЕНЫ
ИЗВЕСТНЫЕ ДЕЯТЕЛИ СПОРТА 335
122. СОБИРОВ ПУЛАТ 336
123. НАЗАРОВ ОРЗУБЕК 337
124. КУЧКАРОВ БАХАДЫР 338

ВИДНЫЕ ХУДОЖНИКИ 339
125. САИДОВ ХАСАНБАЙ 340
126. ТАШКУЗИЕВ ТУРГУНБАЙ 341

ФОТО ПРИЛОЖЕНИЯ 342

ИСПОЛЬЗОВАННАЯ ЛИТЕРАТУРА 343

ПОСВЯЩАЕТСЯ 25 - ЛЕТИЮ ГОСУДАРСТВЕННОЙ НЕЗАВИСИМОСТИ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Кыргызстандын гүлдөп-өсүшү үчүн
Қирғизистон равнақи фидокорлари
Во имя процветания Кыргызстана

Редакциялык жамааттын төрагасы: БУРИБАЙ ЖУРАЕВ
Редакциялык жамааттын мүчөлөрү: А. АБДУГАФУРОВ, А. АБИДОВ, А. АЛИМЖАНОВА, Б. АХМЕДОВ, Б. ГАЗИБАЕВ, Х. ИДРИСОВ, М. ИСМАИЛОВ, З. ИСАМИДДИНОВ, М.МАМАСАИДОВ, А. МУХАММАДЖАНОВ, Д.Д. РАХМАНОВ, Л. РАХМОНОВ (жооптуу катчы), П. САБИРОВ, Ш. ТАДЖИБАЕВ, Р. ХОДЖАЕВ.

Корректорлор: кырг. тилинде: З. Пасанова
өзбек жана орус тилдеринде: Д.Д. Рахмонов

Подписано к печати 19.06.2017 г.
Формат 60x84 1/16. Бумага мелованная, печать офсетная
Гарнитура Calibri Light
Объем 21 п.л. Тираж: 500.

Отпечатано в Издательском доме «Ризван», дизайн и верстка ОсОО «Ризван»
г. Ош, ул. Ленина, 335/7 (03222) 2-22-29